CONGRES-STUKKEN

VOOR HET CONGRES VAN 30 JUNI 2012
CONGRESSTUK 1 - BESCHRIJVINGSBRIEF

PARTIJ VAN DE ARBEID

INHOUD

Aanbiedingsbrief 5

Van het Presidium 7

Praktische zaken 12

Agenda congres 30 juni 2012 13

Congresbesluit lijstverbinding GroenLinks en SP 15

Amendementen en preadviezen verkiezingsprogramma 2012-2016

- Voorwoord (niet amendeerbaar) 17
- Inleiding (niet amendeerbaar) 17
- 1. Onze keuzes voor een sterke economie 19
- 2. Onze keuzes voor goed onderwijs 44
- 3. Onze keuzes voor arbeid 71
- 4. Onze keuzes voor meedoen 101
- 5. Onze keuzes voor een veilig Nederland 119
- 6. Onze keuzes voor wonen 128
- 7. Onze keuzes voor de zorg 140
- 8. Onze keuzes voor duurzaamheid 156
- 9. Onze keuzes voor Europa 181
- 10. Onze keuzes voor een solidaire wereld 193
- 11. Onze keuzes voor democratie en bestuur 211
- 12. Onze keuzes voor cultuur en sport 224
- 13. Onze keuzes voor financiën (niet amendeerbaar) 230

Niet opgevoerde amendementen 232

Moties 247

Niet opgevoerde moties 263

Verantwoording ontwerpkandidatenlijst 269

Concept kandidatenlijst 272

Gegevens kandidaten 275

Lijstduwers 283

Alfabetische lijst 285

PARTIJ VAN DE ARBEID

Beste partijgenoten,

Voor u ligt de congresbundel voor het partijcongres op zaterdag 30 juni 2012. Een dikke bundel voor een belangrijk congres aan de vooravond van de Tweede Kamerverkiezingen. De urgentie is ook wel af te meten aan de enorme hoeveelheid amendementen die alle afdelingen hebben ingediend.

We hebben een vol programma. Het belangrijkste agendapunt is het vaststellen van het verkiezingsprogramma. Een start voor een sterker en socialer Nederland. Een land waarin we banen creëren, talenten benutten en de motor van onze economie weer laten draaien. Een land waarin ouderen en zieken geen extra rekening betalen en leerkrachten, agenten en verpleegkundigen de beloning krijgen die ze verdienen. Ook stellen we de kandidatenlijst vast met de mensen die voor ons vanuit de Tweede Kamer gaan werken aan een sterker en socialer Nederland.

Voor de volgorde van de behandeling van de onderwerpen op het congres verwijs ik je graag naar de congresagenda. Ook wil ik je even wijzen op de mededelingen van het Presidium.

Zoals je weet houden we ons congres op zaterdag 30 juni. We starten om tien uur en hopen om zes uur aan de borrel te zitten. Locatie: Central Studios, Gietijzerstraat 3-5 in Utrecht. Heb je jezelf al aangemeld?

Ik wil je namens het partijbestuur alvast veel bedanken en succes wensen bij alle voorbereidende werkzaamheden. We rekenen op je komst. Want samen maken we Nederland Sterker en Socialer.

Met hartelijke groet,
namens het partijbestuur,

Hans Spekman
Voorzitter Partij van de Arbeid

VAN HET PRESIDIUM

1. Welkom op het PvdA verkiezingscongres in Utrecht

Het congres wordt gehouden op zaterdag 30 juni 2012 in Central Studio's, Gietijzerstraat 3-5, in Utrecht. Aanvang: 10.00 uur. De deuren gaan open om 9.00 uur. Het congres staat volledig in het teken van de Tweede Kamerverkiezingen op 12 september. Tijdens dit congres worden het verkiezingsprogramma en de kandidatenlijst vastgesteld.

2. In ontvangst nemen van de congresmaterialen door de afgevaardigde

Op zaterdag kunt u vanaf 9.00 uur terecht bij de diverse balies. Afgevaardigden melden zich bij de afgevaardigden balie. De namen van de gewesten staan duidelijk aangegeven. Bij de balie van uw gewest overhandigt u als afgevaardigde aan de medewerker de geloofsbrief (wordt voor het congres apart gestuurd naar de afgevaardigden), waarna u een congresenvelop ontvangt, bevattende:

- Gekleurde stemkaart
- Stemkastje
- Stembriefjes
- Sprekersbriefjes
- Badge

Afgevaardigden: Wanneer uw afdeling recht heeft op méér dan één afgevaardigde, ontvangt de afgevaardigde die zich het eerst meldt een envelop met daarin tevens de stemmaterialen voor de andere afgevaardigde(n). Deze afgevaardigden worden verzocht de stemmaterialen gelijkelijk over hen te verdelen. De tweede en volgende afgevaardigde(n) ontvangt/ontvangen na overhandiging van hun geloofsbrief wél een uitdeelenvelop, maar deze bevat alleen een badge en sprekersbriefjes. Gelieve de badge duidelijk zichtbaar te dragen. Op die manier krijgt u ongehinderd toegang tot uw plaats in de zaal.

Plaatsvervangend afgevaardigden: dienen zich te melden bij de balie voor plaatsvervangend afgevaardigden, alwaar zij na overhandiging van de op hun naam gestelde verklaring een badge krijgen uitgereikt.

Attentie: De stemmaterialen worden uitgereikt aan de afgevaardigde ná overhandiging van de geloofsbrief. De status van plaatsvervangend afgevaardigde is die van plaatsvervanger. Een plaatsvervangend afgevaardigde kan pas de functie van afgevaardigde bekleden indien de afgevaardigde vóór vertrek van huis diens geloofsbrief aan hem/haar heeft overhandigd, of indien de afgevaardigde tijdens het congres zijn stemmaterialen en badge aan hem/haar heeft overhandigd. In het laatste geval bekleedt de (oorspronkelijke) afgevaardigde op dat moment de functie van plaatsvervangend afgevaardigde. Maak voor de overdracht van de stemmaterialen en badge onderling goede afspraken, zeker indien er tussentijds van functie wordt gewisseld.

Leden: alle leden die zich tijdig hebben aangemeld krijgen een toegangskaart thuis gestuurd. Deze dient u mee te nemen naar het congres. Leden dienen zich te melden bij de leden balie. Op vertoon van uw toegangskaart krijgt u een stemkaart uitgereikt. Uw stemkaart geeft u toegang tot de zaal. Leden die zich niet hebben aangemeld worden gecontroleerd op het hebben van ledenrechten. Dat kan soms rijen wachtenden veroorzaken. Na controle krijgen ze een stemkaart uitgereikt en toegang tot de zaal.

Genodigden: alle genodigden kunnen zich melden bij de genodigden balie. Naar gelang uw functie in de partij ontvangt u een envelop met bescheiden voor het congres.

3. Toegang tot de zaal

Voor de afgevaardigden zijn plaatsen in de zaal gereserveerd. De afgevaardigden worden verzocht om op de voor hen gereserveerde plaatsen zitting te nemen, onder andere vanwege het uitdelen van de mobiele stemkastjes.

Wij verzoeken iedereen die het congres niet actief volgt om in de foyer plaats te nemen. Datzelfde geldt voor aanwezigen die overleg willen voeren.

4. Vergaderorde

De congreszittingen worden voorgezeten door de leden van het congrespresidium. Tijdens dit congres zijn dat: Marnix Norder(vz), Bert Blase, Margot Kraneveldt, Nina Tellegen, Petra Reijntjes, Mei Li Vos, Gritta Nottelman, Roland Kip en James van Lidth de Jeude. Onder hun leiding vindt het debat en de besluitvorming plaats.

4.1. Verkiezingsprogramma

Vanwege de ervaringen met de besluitvorming rond amendementen tijdens eerdere congressen heeft het presidium met het partijbestuur (PB) nadere afspraken gemaakt over de preadvisering van amendementen. Afgesproken is dat het partijbestuur eenduidig adviseert: 'overnemen' of 'afwijzen'. Echter, het PB heeft wel de mogelijkheid om een nieuw tekstvoorstel te doen wanneer zij een bepaald amendement voor een deel over wil nemen.

Er zijn dus drie categorieën:

Overnemen
Er zijn amendementen die het PB (die zich laat adviseren door de programma-commissie.) in zijn geheel wil overnemen. Dit overnemen betekent dat deze amendementen in zijn geheel onderdeel worden van het nieuwe (definitieve) voorstel dat het PB aan het congres voorlegt.
Het afhandelingsvoorstel hiervoor isdat stemming over deze amendementen niet meer noodzakelijk is , (omdat het PB deze amendementen in het definitieve voorstel heeft overgenomen,). Op 1 uitzondering na, en dat is, als er afgevaardigden zijn die tegen het overnemen van het amendement zijn, en die dus vinden dat de oorspronkelijke tekst moet worden gehandhaafd. Dit kan kenbaar worden gemaakt met een sprekersbriefje op het congres.

Afwijzen
Dit zijn de amendementen waar het PB niets in ziet. Deze worden gemotiveerd afgewezen. In tegenstelling tot eerder congressen, zal in principe niet gestemd worden over afgewezen amendementen. Tenzij een afgevaardigde van mening is dat het toch echt stemming behoeft. Een afgevaardigde kan dit kenbaar maken door een sprekersbriefje in te dienen voor het betreffende amendement. Per onderdeel zal het presidium voorleggen of er stemming over gewenst wordt.

Nieuw tekst voorstel van het partijbestuur
Wanneer het PB een deel of de strekking van een amendement onderschrijft, maar niet in zijn geheel, dan kan het PB een nieuw tekstvoorstel doen. In het definitieve voorstel komen dan zinnen te staan, die 'geïnspireerd' zijn op die amendementen. Het amendement krijgt het pre-advies afwijzen, maar de inhoud komt deels terug in het nieuwe tekstvoorstel.
In het afhandelingsvoorstel wordt vervolgens gehandeld zoals hierboven bij 'afwijzen' is beschreven. Indien u van mening bent dat toch over het oorspronkelijke amendement dient te worden gestemd, kunt u dit dus kenbaar maken door dit op het sprekersbriefje te noteren.

Het presidium verwacht dat door deze aanpak er meer duidelijkheid is tijdens de stemmingen en dat de discussie tijdens het congres zich toespitst op die onderdelen waar daadwerkelijk verschil van inzicht bestaat. Deze aanpak is overigens ook het uitgangspunt in de nieuwe statuten en bijbehorend reglement.

4.2.Kandidatenlijst

Vaststelling kandidatenlijst Tweede Kamer
De vaststelling van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer gebeurt conform artikel 1.12 lid, luidende: 'het vaststellen van een kandidatenlijst gebeurt aan de hand van een ontwerpkandidatenlijst die aan de bevoegde vergadering wordt voorgelegd door het bestuur of door een onafhankelijke commissie. Bij het vaststellen van een kandidatenlijst geschiedt de stemming plaats na plaats, te beginnen bij de eerste plaats op de lijst.'

Tegenkandidaten kunnen zijn diegenen die op de ontwerplijst op een lagere plaats zijn voorgesteld, dan wel kandidaten die vermeld staan op de alfabetische lijst van niet-geplaatsten. Indien geen tegenkandidaten gesteld worden, wordt de voor die plaats voorgestelde kandidaat bij acclamatie verkozen verklaard, zonder dat stemming kan worden verlangd.

Bij twee of meer kandidaten voor één plaats vindt elektronische stemming plaats. Wanneer in de eerste ronde geen van de kandidaten meer dan 50% van de geldig uitgebrachte stemmen heeft behaald vindt herstemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen op zich hebben verzameld. Bij herstemming geldt dat de kandidaat die een eenvoudige meerderheid heeft behaald (meer dan 50%, waarbij blanco stemmen niet meetellen) is verkozen. Wanneer in de herstemming de stemmen staken, beslist het lot. Indien een tegenkandidaat verkozen wordt verklaard, schuiven de voor de betrokken plaats op de ontwerplijst voorgestelde kandidaat en de daarop volgende kandidaten op naar de telkens volgende lagere plaats op de ontwerplijst.

De laatste positie(s) op de lijst is/zijn gereserveerd is voor de daarvoor speciaal geselecteerde lijstduwer. Het partijbestuur wil graag dat deze lijstduwer als laatste op de kandidatenlijst blijft staan. Het partijbestuur wil bij de vaststelling van de agenda en de bespreking ‘van de orde’ aan het congres vragen of ze deze laatste positie een zogenaamde beschermde positie wil toekennen. Dat betekent dat de lijstduwer zeker is van de laatste plek op de lijst en er geen kandidaten tegen hem/haar kunnen worden ingezet. Dat betekent ook, dat indien er kandidaten van de alfabetische lijst succesvol worden ingezet, waardoor de lijst langer wordt, de lijstduwer op de laatste plek blijft staan en dat degene op de voorlaatste plek als eerste van de lijst wordt afgevoerd indien het maximum aantal kandidaten wordt bereikt.

Kandidaten kunnen zich niet zelf tijdens het congres aan de vergadering presenteren. Kandidaten mogen wel voor aanvang van het congres en in de wandelgangen zichzelf promoten. Indien u een kandidaat inzet tegenover een andere kandidaat dan gaat het presidium er van uit dat de betreffende kandidaat hiervan op de hoogte is en hiermee instemt.

5. Spreek- en stemrecht

Leden van het partijbestuur hebben spreekrecht en stemrecht op het congres. Het partijbestuur als geheel heeft recht op het indienen van moties en amendementen. Afgevaardigden uit afdelingen hebben spreekrecht, stemrecht en recht op het indienen van moties en amendementen op het congres. Vertegenwoordigers van de JS, de neveninstellingen en de afgevaardigden uit door het partijbestuur erkende groepen en netwerken hebben spreekrecht en recht op het indienen van moties en amendementen op het congres. Afgevaardigden uit door het partijbestuur erkende groepen en netwerken hebben geen stemrecht (, behalve als lid).
Individuele leden hebben spreekrecht en stemrecht bij inhoudelijke onderwerpen. Het presidium kent dit spreekrecht toe binnen de marges van de redelijkheid. Individuele leden hebben geen spreekrecht en stemrecht bij stemmingen over personen. Individuele leden hebben ook geen recht op het indienen van moties en amendementen.
Leden van de fracties van de Staten-Generaal, de PvdA-leden in het Europees Parlement, de PvdA-bewindspersonen, de PES-congresdelegatie hebben spreekrecht en nemen deel aan de vergadering met adviserende stem (maar hebben geen stemrecht, behalve als lid).
Ook de leden van de PLR of VR kunnen als ‘gewoon’ lid hun rechten uitoefenen

6. Sprekersbriefjes

Om te kunnen deelnemen aan het debat over een bepaald onderwerp verzoeken wij alle afgevaardigden om tijdig een sprekersbriefje in te vullen en te deponeren in het daarvoor bestemde bakje op het podium. Vul het sprekersbriefje s.v.p. zo volledig mogelijk in. Dus vermeld duidelijk het onderwerp, het nummer van het amendement of de motie en de bladzijde van de congresbundel. Zo kunnen we zorgen dat sprekers over hetzelfde onderwerp ook zoveel mogelijk na elkaar kunnen spreken.

Leden hebben geen sprekersbriefje nodig. Nadat de afgevaardigden aan het woord zijn geweest zal het presidium de leden de mogelijkheid geven om te spreken. Leden die het woord willen voeren worden verzocht zich tijdig naar het podium te begeven.

Het presidium heeft de bevoegdheid vanwege de vergaderorde om indien nodig het aantal sprekers te beperken als mede de spreektijd te bekorten.

7. Afgevaardigden en leden in discussie met partijbestuur

De debatten worden gevoerd aan de discussietafel (trapezium) en vinden plaats onder leiding van het presidium. Wanneer het desbetreffende onderwerp aan de orde is, worden de afgevaardigden door een lid van het presidium aan de hand van de ingediende sprekersbriefjes opgeroepen om naar de discussietafel te komen en daar het woord te voeren.

Bijdragen moeten kort en bondig zijn. Vermeld duidelijk over welk onderwerp het gaat en vermeld direct bij de start van uw betoog de betreffende bladzijde in de beschrijvingsbrief of het nummer van het amendement of de motie. Een goede bijdrage aan de discussie is:
- Het geven van een puntige toelichting, verduidelijking van een motie of amendement.
- Het geven van puntig commentaar op een voorstel van het partijbestuur.
- Een stemadvies over een motie/amendement aan het congres.
- Een concrete vraag aan het partijbestuur of het presidium.
- Een oproep richting het partijbestuur en/of fracties.
- Het positief aanbevelen van een kandidaat bij de behandeling van de kandidatenlijst.

Géén goede bijdrage aan de discussie is:
- Het vallen in herhalingen of het herhalen van eerdere sprekers.
- Het negatief afzetten tegen kandidaten op de kandidatenlijst.
- Het oplezen van de ingediende motie of amendement.
- Het aansnijden van niet ter zake doende of niet geagendeerde onderwerpen.
- Een oproep richting het kabinet of richting andere partijen dan de PvdA.

Het presidium heeft de mogelijkheid u te wijzen op de beschikbare tijd en kan indien nodig uw bijdrage afbreken. Wees daarom vooral to the point en houd het kort. Geef direct de kern van de boodschap en uw aanbeveling voor de stemming. Vervolgens is het de beurt aan het partijbestuur om te reageren. Zij zullen trachten zo veel mogelijk in te gaan op alle bijdragen van de afgevaardigden en de leden. Daarna volgt stemming over het behandelde gedeelte.

8. Moties

Er is bij het partijbestuur een aantal reguliere moties ingediend. Deze worden op het congres aan de orde gesteld. Actuele moties dienen betrekking te hebben op politiek relevante gebeurtenissen en kunnen tot vrijdag 29 juni 12.00 uur worden ingediend via de amendeertool. Het presidium besluit over toelating van ingediende moties tot de agenda. Toegelaten moties worden voorzien van een pre-advies op het congres beschikbaar gesteld. De congresorganisatie zal zorgen voor vermenigvuldiging en verspreiding in de zaal.

9. De stemprocedure

Tijdens het congres zullen diverse stemmingen plaatsvinden. Stemmingen vinden plaats bij handopsteken, tenzij de stemming personen of persoonlijke belangen betreft, in welk geval geheime stemming plaatsvindt langs elektronische weg. Het presidium kan ook in andere gevallen elektronische stemming doen plaatsvinden, bijvoorbeeld als niet duidelijk is wat de uitslag van de stemming is. Tenzij de reglementen anders bepalen, beslist de eenvoudige meerderheid (meer dan 50%) van de geldig uitgebrachte stemmen (zie voor de verhouding tussen afgevaardigden en leden hieronder); blanco stemmen tellen niet mee. Indien bij stemming over zaken de stemmen staken, wordt het voorstel verworpen. Indien bij stemming over personen de stemmen staken, beslist het lot.

Stemmen door afgevaardigden: Het aantal stemmen van een afdeling hangt af van het aantal leden van een afdeling. Afdelingen hebben per 0,8 % van het aantal leden van onze partij een afgevaardig-

de. Per 50 leden hebben afdelingen een stemwaarde van één. Dat betekent dat als iedere afdeling komt opdagen we op het congres ongeveer 1100 stemmen te verdelen hebben. Een afdeling als Nijmegen, met 600 leden heeft dus 2 afgevaardigden en 12 stemmen. De stemmen van de afgevaardigden tellen voor 75% mee van het totaal aantal stemmen.

Stemmen door leden: Leden stemmen mee over de inhoudelijke onderwerpen. Bij het vaststellen van de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer hebben leden géén stem- en spreekrecht. Bij de behandeling van de moties hebben de leden wel stemrecht. Alle leden hebben een stemwaarde één. De stemmen van de leden tellen in totaal voor 25% van het totaal aantal stemmen mee.

Drie verschillende stem-wijzes

Er zijn drie manieren waarop de stemming kan plaatsvinden.

1. Stemmen door handopsteken met stemkaart
   Daar waar het niet om personen gaat vindt het stemmen plaats door het opsteken van de gekleurde stemkaarten (we noemen dat stemmen door handopsteken). De afgevaardigden vinden die gekleurde kaart in hun congresenvelop. De kleur hangt af van het aantal leden dat de afdeling telt. Er zijn drie kleuren: geel (voor afdelingen tot 100 leden), groen (voor afdelingen van 100-200 leden) en oranje (voor afdelingen van meer dan 200 leden).

   Leden met ledenrechten zijn allemaal in bezit van een blauwe stemkaart waarmee ze kunnen stemmen. In de meeste gevallen zullen we bij stemming door handopsteken vaak direct zien hoe de stemverhoudingen liggen en of een besluit al dan niet wordt aangenomen.

2. Combinatie van elektronisch stemmen en handopsteken
   Indien de uitslag niet eenduidig is vast te stellen wordt aan de afgevaardigden gevraagd om te stemmen met stemkastje en zullen de stemmen van de gewone leden per vak worden geteld. Ten behoeve van de elektronische stemming bevindt zich in de uitdeelenvelop van de afgevaardigden een stemkastje. Het stemkastje of bij meerdere afgevaardigden de stemkastjes vertegenwoordigt het exacte aantal stemmen van de afdeling. Op basis van de stemming met het stemkastje en het optellen van de stemmen van de leden wordt de uitslag van de stemming bepaald, waarbij de stemmen van afgevaardigden voor 75% tellen, en de stemmen van de leden voor 25%.

3. Elektronisch stemmen over de kandidatenlijst
   Tijdens het congres vinden stemmingen over personen plaats (de kandidatenlijst). Aan deze stemmingen kunnen alleen afgevaardigden meedoen. Indien er voor een bepaalde positie op de kandidatenlijst een of meerdere tegenkandidaten zijn, vindt een elektronische stemming plaats. De afgevaardigden dienen hiervoor gebruik te maken van het stemkastje. Bij twee of meer kandidaten voor één plaats vindt elektronische stemming plaats. Wanneer in de eerste ronde geen van de kandidaten meer dan 50% van de geldig uitgebrachte stemmen heeft behaald, vindt herstemming plaats tussen de twee kandidaten die de meeste stemmen hebben verzameld. Bij herstemming geldt dat de kandidaat die een eenvoudige meerderheid heeft behaald (meer dan 50%, waarbij blanco stemmen niet meetellen) is verkozen. Wanneer in de herstemming de stemmen staken, beslist het lot.

Uw stemkastje en stemkaart is van cruciale waarde. Als u de zaal verlaat moet u deze altijd meenemen! Laat geen stemkastjes en –kaarten slingeren! Gelieve het stemkastje ná sluiting van het congres in te leveren!! De stemmaterialen en badge worden éénmalig verstrekt. Dat betekent dat bij verlies van een of meer onderdelen van de uitdeelenvelop er geen nieuw stemmateriaal of badge wordt verstrekt. De kosten van het verlies van een stemkastje bedragen 250 euro.

Afsluitend

Wij werken met z'n allen aan de voorbereiding van dit belangrijke verkiezingscongres. Wij kijken met u uit naar een plezierig congres met een duidelijke, sociaal-democratische uitkomst. Tot ziens in Utrecht!

PRAKTISCHE ZAKEN

Routebeschrijving Central Studios
Central Studios
Gietijzerstraat 3-5
3534 AV Utrecht

Per openbaar vervoer: Vanaf NS station Utrecht Zuilen loopt u binnen 5 minuten naar Central Studios

Per Bus: Vanaf NS station Utrecht Centraal neemt u buslijn 14 richting bedrijventerrein Cartesiusweg. Na ongeveer 10 minuten stapt u voor de Central Studios uit bij de halte Gietijzerstraat.

Er kan voor de Central Studios gratis geparkeerd worden.

Eten en Drinken
Koffie en thee is tot 10.30 uur gratis, daarna kost de koffie en thee 1,00 euro. Munten hiervoor zijn te verkrijgen bij de kassa. Lunchbonnen zijn a € 7,50 per stuk te verkrijgen bij de kassa.

Wifi
Er is Wifi aanwezig in het gebouw.

Roken
Roken is nergens in het gebouw toegestaan.

Mobiele telefoontjes
In deze tijd van mobiele telecommunicatie gaan wij er vanuit dat u mobiel bereikbaar wilt zijn. Wel een dringend verzoek aan de bezitters van een mobiele telefoon: schakel in de zaal het geluid s.v.p. uit.

CONGRESAGENDA

Voor het congres van de Partij van de Arbeid op 30 juni 2012 te Utrecht

1. Opening door Presidium (10.00 uur)
2. Vaststellen agenda
3. Welkom in Utrecht Hans Spekman
4. Jonge Socialisten
5. Uitleg congres en de orde
6. Bespreking Verkiezingsprogramma deel I
7. Toespraak Hannes Swoboda, fractievoorzitter Socialisten & Democraten in het Europarlement
8. Pauze lunch (12.45 uur)
9. Heropening door Presidium
10. Bespreking Verkiezingsprogramma II
11. Toespraak Hans Spekman
12. Muzikaal intermezzo
13. Vaststellen kandidatenlijst Tweede Kamer
14. Actuele moties
15. Toespraak Diederik Samsom
16. Eind + borrel (ca. 18.00 uur)

CONGRESBESLUIT

LIJSTVERBINDING GROENLINKS EN SP

Congresbesluit 30 juni 2012

Het partijbestuur van de Partij van de Arbeid en partijbesturen van GroenLinks en de SP zijn voornemens om bij de Tweede Kamerverkiezingen van 12 september 2012 een lijstverbinding aan te gaan. Zij zijn van mening dat hiermee de kans op het binnenhalen van extra restzetels voor de gezamenlijke linkse en progressieve idealen zo groot mogelijk is.

Het partijbestuur verzoekt het congres in te stemmen met het voornemen om bij de Tweede Kamerverkiezingen van 12 september 2012 als Partij van de Arbeid een lijstcombinatie aan te gaan met GroenLinks en de SP.

AMENDEMENTEN EN PREADVIEZEN VERKIEZINGSPROGRAMMA 2012-2016

VOORWOORD (NIET AMENDEERBAAR)

We hebben als partij een mooie traditie om geen halve verkiezingsprogramma's voor te leggen. Daarom heeft de programmacommissie keihard gewerkt om een complete, actuele stand van de partij op te halen en dat in een toekomstbestendig programma te vatten. Vele inspirerende gesprekken met partijgenoten en niet-partijgenoten, organisaties en belangstellenden hebben de commissie gescherpt en de richting bepaald die leidend is voor onze plannen met Nederland.

De totstandkoming van ons verkiezingsprogramma is een dynamisch en interactief proces geweest. We hebben de partijramen wijd open gezet, mensen uitgedaagd om mee te denken en met succes. Op een unieke manier hebben we de inbreng van de Nederlandse kiezer in ons programma verwerkt. Via twitter, facebook en andere social media hebben we meer dan duizend ideeën verzameld. En na onze Conferentie over de Toekomst van Nederland zijn er meer dan tachtig ideeën in het programma terecht gekomen! Een passend proces in een open partij met plaats voor iedereen.

Vol trots presenteren wij onze keuzes voor de toekomst van Nederland. Keuzes voor een sterker en socialer Nederland. Wij staan voor een Nederland waarin we kiezen voor groei en banen, voor menselijke maat in de zorg en het beste onderwijs voor onze kinderen. Een Nederland waar iedereen meetelt en iedereen de kans krijgt om mee te doen. Wij kiezen voor een sterke economie in een open, internationale omgeving. Met oog voor elkaar en vol trots op onze cultuur, diversiteit en waarden.

Namens de commissie wil ik iedereen bedanken voor zijn of haar bijdrage aan dit programma.

Marco Florijn
Voorzitter Programmacommissie 2012

INLEIDING (NIET AMENDEERBAAR)

Nederland heeft behoefte aan vooruitgang, aan een nieuw perspectief en aan nieuwe kansen. Nederland snakt naar een uitweg uit de crisis. Die weg uit de crisis loopt via een agenda die groei, nieuwe investeringen en meer banen in evenwicht brengt met verstandig en eerlijk sociaal economisch beleid.

Dat is de agenda van de PvdA.
Het is onze ambitie een open samenleving vol kansen voor onze kinderen achter te laten. Een samenleving waarin we meer zijn dan een verzameling individuen. Een land dat zijn kracht ontleent aan het beste onderwijs, fatsoenlijke werkomstandigheden, een degelijke financiële sector en een hoogwaardige infrastructuur. Een land waarin we samen de cruciale voorzieningen opbouwen, waardoor iedereen de kans krijgt het beste uit zichzelf te halen.

Dat land is de afgelopen twee jaar helaas niet dichterbij, maar verder weg komen te liggen. Nederland is in een recessie geraakt en het vertrouwen van gezinnen en bedrijven in de toekomst is sneller gedaald dan waar dan ook in Europa. Terwijl in de buurlanden de werkloosheid daalt, stijgt de werkloosheid hier.

Dat is niet iets dat Nederland zomaar is overkomen. Een falend recept van eenzijdige bezuinigingen en een taboe om de noodzakelijke hervormingen door te voeren heeft ons land doen afglijden. En als het aan de vijf partijen ligt die onlangs het begrotingsakkoord 2013 sloten, draait Nederland nog een rondje extra in de vicieuze cirkel van bezuinigingen die investeringen en aankopen doet uitblijven, banen verloren doet gaan en Nederland verder weg doet zakken in de recessie.

Aan dat falende recept maken wij een einde. Om Nederland uit de crisis te halen is een andere agenda nodig. Een agenda van groei en optimisme. Een agenda die nieuwe investeringen en meer banen in evenwicht brengt met verantwoorde overheidsfinanciën.

Dat doen we allereerst door de economie weer aan de praat te krijgen. En dat kan. We zijn immers nog altijd een land met ongekende mogelijkheden. Wie kijkt naar de concentratie van techniekbedrijven rond Eindhoven, de voedselindustrie rond Wageningen, de logistieke sector rond Venlo, de energiebedrijvigheid in het Noorden en de chemische innovatiesector rondom Emmen, weet dat dat kan. Wie op al die plekken ziet dat metaalbedrijven, transportondernemingen en creatieve ondernemingen de Nederlandse economie draaiende houden en werkgelegenheid realiseren op alle niveaus, die realiseert zich hoeveel kansen Nederland heeft om zich klaar te stomen voor de toekomst. Maar die kansen worden niet vanzelf benut. Daarvoor moeten actief ontwikkelingen

worden aangejaagd. Daarvoor moet soms een richting worden voorgeschreven, richting een duurzame economie, waardoor nieuwe groei mogelijk wordt gemaakt. Economische kansen benutten vraagt om een visie.

Die inspirerende visie op de toekomst bieden wij in dit programma. Een visie die zicht biedt op een begrotingsbeleid dat zich niet blind staart op een incidenteel begrotingsresultaat in 2013, maar zich richt op snel structureel herstel van de overheidsfinanciën in 2017. Zo voorkom je het afknijpen van de koopkracht van gezinnen en geef je ruimte aan economische groei.

Een visie die zicht biedt op investeringen in innovatie en onderwijs, in vaklui en in ingenieurs, zodat we straks Made in Holland-producten kunnen exporteren. Dus schaffen we in samenwerking met het bedrijfsleven het collegegeld voor technische studies af, bestrijden we de uitval op technische universiteiten en creëren we in samenwerking met bedrijven meer opleidingsplekken in het bedrijfsleven voor MBO'ers.

Een visie die zicht biedt op een dienstbare financiële sector en op meer investeringen in de reële economie van bedrijven, ook van kleine bedrijfjes. Daarom maken we een einde aan de bonuscultuur en voeren we een belasting in op flitskapitaal. We verruimen de kredietverlening aan bedrijven, met name aan het MKB, maken investeringen door bedrijven aantrekkelijker te maken en vergroten de publieke private investeringen met hulp van onze pensioenfondsen.
Een visie die zicht biedt op investeringen in duurzame energie en infrastructuur. Na de afgelopen jaren van mislukt "snoeien om te groeien" is het nu tijd voor een nieuwe trotse vorm van industriepolitiek, zodat we straks een nieuwe energievoorziening hebben wanneer de oude opraakt. En zo ook nieuwe banen creëren waar oude verdwijnen. We voeren een verplicht aandeel duurzaam in voor energiebedrijven, zodat 100% van onze energievoorziening in 2050 duurzaam is. Ook leggen we een elektriciteitsnet op de Noordzee aan. Dat maakt miljarden aan investeringen los.

Een visie die zicht biedt op een stevige basis van gezonde publieke voorzieningen. De kracht van Nederland en het vertrouwen van Nederlanders rust op die basis van een goede publieke sector. Op veilige straten, op betaalbare woningen, goede scholen en bereikbare ziekenhuizen. Dat zijn de voorzieningen die samen de maatschappelijke ladder vormen waarlangs iedereen omhoog klimt. Wie die ladder versterkt, versterkt de verheffende en verbindende kracht van de samenleving. Daarom is veiligheid zo ongelofelijk belangrijk en zorgen we dus dat de mensen die onze veiligheid bewaken op straat meer verdienen dan de mensen achter het bureau. We stoppen de uitdijende conglomeraten van scholen en investeren in opleidingen en salarissen van leraren. En we organiseren zorg dichtbij mensen en maken een einde aan perverse marktprikkels die de zorg onnodig duur maken. We stoppen de oprukkende hyperflexibiliteit op de arbeidsmarkt door de positie van mensen met een flexibele baan te versterken en alles op alles te zetten om mensen van baan naar baan te helpen. We hervormen de woningmarkt op een eerlijke manier die zekerheid biedt aan mensen voor een betaalbare huur of koopwoning. We zorgen er ook voor dat de lasten van onze publieke voorzieningen eerlijk worden gedeeld en vragen in krappe economische tijden van de sterkste schouders een extra bijdrage. Dat is niet alleen eerlijk, zo kunnen we ook de koopkracht van gewone gezinnen beter op peil houden.

Deze toekomst staat niet op zichzelf, maar ligt in Europa. Een welvarend Nederland kan niet zonder onze Europese omgeving. Een Europa dat groeit, laat Nederland groeien. Een Europa dat werkt, laat Nederland weer werken. En net als in Nederland is ook in Europa dringend behoefte aan een nieuwe agenda. Ook Europa heeft te lang doorgemodderd met het eenzijdige recept van bezuinigen. Die benadering is inmiddels failliet: politiek failliet, economisch failliet en sociaal failliet.

Gelukkig lijkt er een nieuwe wind door Europa te waaien. Weg van de chagrijnige aaneenschakeling van top-overleggen met nieuwe bezuinigingsafspraken, maar gericht op perspectief, op groei en op bestrijding van de werkloosheid. Er is een grote toekomst voor een sterk en sociaal Europa waarin landen steeds meer naar elkaar toe groeien, profiterend van elkaars kracht, en elkaars zwaktes opheffend. Een Europa dat veel meer is dan een markt en een munt. Een Europa waar samenwerking het wint van machtsuitoefening en waarin de toekomst van onze kinderen belangrijker is dan instant bevrediging. De verkiezing van president Hollande in Frankrijk en meer invloed van de sociaaldemocraten in Duitsland maken ruimte voor een nieuwe sociaaldemocratische wind door Europa.

Op woensdag 12 september zijn er verkiezingen in Nederland en kan ook hier ruimte komen voor een nieuwe visie. Die verkiezingen gaan uiteindelijk niet over de Euro, over de BTW, over het PGB of over de AOW. De verkiezingen gaan in essentie over de keuze tussen twee visies op hoe we het Nederland voor onze kinderen willen vormgeven. Welk land kunnen we onze kinderen laten zien over een of twee decennia? Wordt dat een land dat zich achter de dijken heeft verschanst, waarin de overheid zich heeft teruggetrokken? Een land dat probeert de concurrentie aan te gaan op de laagste lonen, de flexibelste arbeidscontracten, de karigste publieke voorzieningen of het snelste flitskapitaal? Of kunnen we onze kinderen met trots een open samenleving nalaten, waarin we meer zijn dan een verzameling individuen? Een land waarin we samen de cruciale voorzieningen opbouwen, waardoor iedereen de kans krijgt het beste uit zichzelf te halen?

De PvdA heeft gekozen. Voor een alternatief dat Nederland sterker en socialer maakt. Een alternatief waarbij we al het talent benutten dat ons land rijk is. Zodat we banen creëren, de motor van onze economie weer laten draaien en we de lasten eerlijk delen. Wij kiezen voor een sterker en socialer Nederland. Want alleen zo stomen we ons land klaar voor de toekomst.

Diederik Samsom

1. ONZE KEUZES VOOR EEN STERKE ECONOMIE

Made in Holland
Nederland is een economische factor om rekening mee te houden. Dat blijkt al uit een vluchtige blik op de internationale ranglijstjes. Zestiende economie van de wereld. Zevende op de lijst van buitenlandse investeerders.

Zesde ontvanger van buitenlandse investeringen. Vijfde exporteur van goederen. Derde landbouwexporteur ter wereld. Het op één na hoogste inkomen per inwoner van alle eurolanden.

Amendementen

1.1 Leeuwarden, Echt-Susteren, Ede, Zeevang, Oss/Maasdonk/Lith, Etten-Leur, Heerenveen, Hellevoetsluis, Uithoorn
'Made in Holland' **wijzigen in:** 'Made in The Netherlands'
Toelichting: Verkiezingsprogramma gaat niet over Holland, maar over Nederland. En Nederland is meer dan Holland.
PREADVIES: AFWIJZEN
'Made in Holland' is het gangbare label voor producten van Nederlandse bodem en staat daarmee symbool voor onze productiviteit en handelsgeest. Dat symbool willen we hier benadrukken.

1.2 Wijchen, Sint-Michielsgestel
Wijzigen: Made in Holland **vervangen door:** Een sterk Nederland in een sterk Europa
Toelichting: We willen een sterk Europa waarin Nederland een aantrekkelijke rol speelt. Nadruk op Nederland alleen speelt in op nationale sentimenten die niet passen in een visie op een krachtig functionerend en sociaal Europa.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie het preadvies bij amendement 1.1.

Onze concurrentiepositie is sterk. De betalingsbalans, het saldo van export en import, vertoont een groot overschot. Die indrukwekkende cijfers vertalen zich in een reeks aansprekende nationale kampioenen. Vier van onze universiteiten staan in de wereldwijde top honderd. De Landbouw Universiteit Wageningen behoort tot de wereldtop op haar terrein. KLM is de meest duurzame luchtvaartmaatschappij ter wereld.

Het Leiden Bioscience Park is één van de meest toonaangevende centra voor levenswetenschappen van Europa. De haven van Rotterdam slaat jaarlijks 435 miljoen ton over en is daarmee dé haven van Europa, waarbij deze mainport nummer één van de wereld is qua duurzaamheid. Brainport Eindhoven is de meest innovatieve regio. Philips is internationaal het beste voorbeeld van innovatie. Waterbedrijf Vitens is het meest innovatieve drinkwaterbedrijf ter wereld. Er is dus veel om trots op te zijn.

Een sterke economie staat aan het begin van de uitweg uit de crisis. Groei creëert banen. Banen zorgen voor inkomen en vertrouwen. Inkomen en vertrouwen in de toekomst zetten consumenten aan tot besteden en bedrijven tot investeren. Groei zorgt voor gezonde overheidsfinanciën. Uitgaven, bijvoorbeeld aan sociale zekerheid, lopen terug terwijl belastinginkomsten toenemen. Zo ontstaat een stevig fundament voor goed onderwijs en toegankelijke zorg.

Amendementen

1.3 Leeuwarden
Na: ' Zo ontstaat een stevig fundament voor goed onderwijs en toegankelijke zorg.' **toevoegen:** en een fatsoenlijke sociale zekerheid.
Toelichting: Wij als PvdA hebben altijd gestreden en ons ingezet voor een sociaal vangnet voor mensen die dat nodig hebben. Wij willen niemand in de steek laten, en voorkomen dat mensen onder de armoedegrens moeten leven of aan hun lot worden overgelaten. Het is dan ook een gemis dan alle onderwijs en zorg worden genoemd. Belangrijke onderwerpen, maar een 'fatsoenlijke sociale zekerheid' hoort daar absoluut bij.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.4 Wijchen
Na: ' Zo ontstaat een stevig fundament voor goed onderwijs en toegankelijke zorg.' **toevoegen:** Economische groei dient gericht te zijn op de kwaliteit van het leven met aandacht voor milieu en duurzaamheid en niet ten koste te gaan van producenten in ontwikkelingslanden
Toelichting: Volgt uit kernwaarden van de sociaal democratie
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig toevoeging, zie verder het hoofdstuk over 'een solidaire wereld' en 'duurzaamheid'.

Er is volgens de PvdA maar één scenario. Nederland heeft economische vooruitgang nodig. Dat bereiken we niet door overhaast achter zeepbellen aan te jagen die vervolgens in ons gezicht uiteenspatten. We moeten ons niet richten op windhandel, maar op versterking van de reële economie.

'Made in Holland' moet op veel meer producten en innovaties komen te staan. Daarom moeten we ernaar streven de beste te zijn en te blijven.

Amendementen

1.5 Wijchen
Wijzigen: Made in Europe
Toelichting: Made in Holland was wellicht passend bij de opbouw van ons land rond 1950, maar past niet bij het gewenste Europa van 2012-2016.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie preadvies bij amendement 1.1.

1.6 Amsterdam West
Schrappen: 'Dat bereiken we niet door overhaast achter zeepbellen aan te jagen die vervolgens in ons gezicht uiteenspatten. We moeten ons niet richten op windhandel, maar op versterking van de reële economie.'
Toelichting: De metaforen over zeepbellen en windhandel klinken leuk, maar het is volstrekt onduidelijk waar ze betrekking op hebben.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zeepbellen en windhandel zijn heel gebruikelijke begrippen in de economie. Deze begrippen maken o.a. duidelijk dat niet alle economische activiteiten evenveel toegevoegde waarde hebben.

De knelpunten

Het gedoogakkoord van CDA, VVD en PVV werd gepresenteerd als één groot banenplan. Dat is een valse profetie gebleken. Nederland zou het beter gaan doen dan de ons omringende landen. Het tegenovergestelde is het geval. Nederland zit in een recessie en onze buurlanden groeien. Dat is niet de schuld van het buitenland of van de wereldhandel, maar het gevolg van falend kabinetsbeleid.

Amendementen

1.7 Leeuwarden, Zeevang, Tilburg, Hellevoetsluis
'Profetie' **wijzigen in:** 'Belofte'
Toelichting: Gewone mensentaal.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig bij overnemen amendement 1.8.

1.8 Amsterdam Zuid
'valse profetie' **wijzigen in:** 'loze belofte'
Toelichting: Een profetie is een voorspelling. Een belofte is wat je gaat doen c.q. presteren. Het gedoogakkoord heeft niets gepresteerd qua werkgelegenheid, dus is het een loze belofte gebleken.
PREADVIES: OVERNEMEN

Nederland zit in een recessie. Het huidige financieel-economische beleid draagt daaraan bij. De fixatie op korte termijn tekorten leiden tot draconische bezuinigingen. Het Kunduzbeleid zet dit schadelijke beleid van Rutte voort. Bezuinigingen zijn onvermijdelijk maar het tempo waarin en de wijze waarop zijn cruciaal.
Door de wijze waarop nu wordt ingegrepen, houden consumenten hun hand nog strakker op de knip en loopt de woningmarkt nog verder vast. Het consumentenvertrouwen is nergens harder gedaald dan in Nederland. Nederland zit inmiddels ver onder het EU-gemiddelde. Dat leidt tot een neerwaartse spiraal van lagere bestedingen en minder bedrijfsinvesteringen. In het eerste kwartaal van 2012 zijn de bedrijfsinvesteringen nog eens 4% afgenomen. Straks zit meer dan een half miljoen mensen zonder baan. Met name jongeren en zelfstandigen-zonder-personeel worden hard getroffen. 12% van onze jongeren zit zonder werk.

De huizenmarkt zit op slot. Huizenprijzen dalen al 5 jaar terwijl de omvang van de hypotheekschulden niet afneemt. Starters hebben het moeilijk en de beperking van de kredietverlening door banken heeft de zaak verergerd. Rechtse partijen hebben jarenlang een hervorming van de woningmarkt tegengehouden. De aflossingsvrije hypotheken kosten de schatkist jaarlijks vele miljarden. De nieuwbouw van woningen is op een historisch laag niveau beland met grote economische schade voor de bouwsector. De vastgelopen woningmarkt belemmert ook de arbeidsmarkt. Verhuizen voor een nieuwe baan betekent vaak een onverkoopbaar huis of dubbele lasten.

De kredietwaardigheid van Nederland is sterk. Om dat zo te houden moeten we onze financiële sector gezond maken, ons voorbereiden op de vergrijzing en de economische structuur versterken. Dat betekent, naast het stabiliseren van de eurozone en structurele hervormingen van de woningmarkt, de arbeidsmarkt en van ons financiële stelsel, een ambitieuze groeiagenda voor onze economie.

De samenhang tussen de wijze waarop we de staatskas op orde brengen en het creëren van nieuwe economische groei is sterk. Wanneer we, op een moment dat het consumentenvertrouwen op een absoluut dieptepunt staat, opnieuw een grote aanslag plegen op de koopkracht, persen we de laatste lucht uit de economie. Wanneer we echter nieuwe groei en werkgelegenheid realiseren, dalen direct de overheidsuitgaven en stijgen de inkomsten, waardoor de begroting versneld naar een evenwicht gaat. Kortom, Nederland heeft een groeiagenda nodig.

Een nieuwe groeiagenda

Het is tijd voor een nieuwe, energieke aanpak van de crisis. Nederland heeft sterke en zwakke kanten. Die staan centraal in een nieuwe strategie voor groei. Anders dan het mislukte 'snoeien om te groeien' richt deze strategie zich op de lange termijn. De PvdA wil de economie langs drie lijnen versterken. Ten eerste moet het bedienen van de binnenlandse vraag met eigen, goede producten meer de boventoon gaan voeren.
Onze welvaart mag niet alleen van export afhankelijk zijn. Ten tweede moeten we voor onze export verder kijken dan de Europese buren. Nieuwe, dynamische economische machten duiken op in het verre Oosten, Latijns-Amerika en Afrika. Daar moeten we ons tijdig op richten. Ten derde moeten we zelf meer goede, innovatieve producten gaan maken en niet al ons heil vestigen op vergankelijke diensten. De potentie van onze (kennisintensieve) maakindustrie, die zich onderscheidt door een hoge toegevoegde waarde, moet beter worden benut.

1.9 **Wijchen**
Schrappen: 'en niet al ons heil vestigen op vergankelijke diensten'
Toelichting: te kreetachtig; veel diensten zijn innovatief en bieden juist mogelijkheden om ook meer innovatieve producten te maken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Sommige diensten waar we ons nu op toeleggen bieden geen mogelijkheden meer in de toekomst, bijvoorbeeld door de hoge kosten van werkgelegenheid in ons land. De Nederlandse economie zal continu moeten innoveren om verzekerd te blijven van voldoende handel met het buitenland.

1.10 **Amsterdam West, Tilburg**
'Onze welvaart mag niet alleen van export afhankelijk zijn.' **wijzigen in:** 'Onze welvaart mag niet alleen van de doorvoer van goederen afhankelijk zijn.'
Toelichting: Onduidelijk hoe deze zin zich relateert tot de vorige. De goede intenties van deze passage worden overschaduwd door onduidelijk woordgebruik, we bieden de programmacommissie graag de gelegenheid de tekst te verbeteren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het gaat erom dat niet alleen de export, maar ook de binnenlandse vraag, de economie moet aanjagen.

1.11 **Amsterdam Zuid**
'Ten derde ..t/m.. diensten.' **wijzigen in:** 'Ten derde moeten we ons meer gaan toeleggen op het maken van goede, innovatieve producten en niet louter een diensteneconomie willen zijn.'
Toelichting: Deze formulering behoudt de focus op de positieve verandering, namelijk innovatieve productie, en is minder denigrerend over diensten.
PREADVIES: OVERNEMEN

Onze oplossingen

1. Sterk de crisis uit

Bij de start van de VVD-CDA-PVV coalitie werd gesteld dat het gedoog&regeerakkoord een 'banenplan' was. Nederland zou het beter gaan doen dan de ons omliggende landen. Het tegenovergestelde is gebeurd. Nederland zit in een recessie en onze buurlanden groeien. Dat is niet de schuld van het buitenland of van de wereldhandel, de redenen zijn hoofdzakelijk binnenlands. Het is ons niet overkomen maar het is gevolg van verkeerd beleid.

Dit gaan we doen:

- We kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.

Amendementen

1. 12 **Amsterdam Nieuw-West**
Na: ' We kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.' **Toevoegen:** en structurele verlaging van de staatsschulden tot maximaal 60% BBP in 2022. Toelichting: Structurele verlaging van de staatsschuld is ook van belang.
PREADVIES: AFWIJZEN
Structureel begrotingsevenwicht is nu eerste prioriteit, verlaging van de staatschuldquote zal daar het gevolg van zijn.

1.13 **Utrecht, Amsterdam Zuid**
Na: ' We kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.' **toevoegen:** 'Daarnaast spreekt de PvdA uit dat bij het aangaan van staatsschuld de afspraak wordt vastgelegd dat deze binnen tien jaar dient te worden afbetaald. Tenzij de staatsschuld een investering is die zich over langer dan tien jaar terug betaalt. Zo wordt de rekening niet door te schuiven naar de toekomst. De Kamer kan hier van afwijken in geval van investeringen die een langere termijn van afschrijving behoeven, maar stelt altijd een termijn.'
Toelichting: Daarnaast spreekt de PvdA uit dat bij het aangaan van staatsschuld de afspraak wordt vastgelegd dat deze binnen tien jaar dient te worden afbetaald. Tenzij de staatsschuld een investering is die zich over langer dan tien jaar terug betaalt. Zo wordt de rekening niet door te schuiven naar de toekomst. De Kamer kan hier van afwijken in geval van investeringen die een langere termijn van afschrijving behoeven, maar stelt altijd een termijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.12.

1.14 **Utrecht**
Na: ' We kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.' **toevoegen:** 'De PvdA wil dat Artikel 20 lid 1 van de Grondwet wordt aangepast naar: De bestaanszekerheid der huidige en toekomstige bevolking en spreiding van de welvaart zijn voorwerp en aanhoudende zorg der overheid.'
Toelichting: De overheid moet expliciet in haar beleid voor denken aan en kiezen voor de lange termijn en heeft tot taak ook met toekomstige generaties rekening te houden. Daarmee kan de PvdA een nieuwe invulling geven aan dit speciale sociale grondrecht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het belang van een eerlijke verdeling van de

lasten over huidige en toekomstige generaties is onderdeel van ons programma en mede inzet van de verkiezingsstrijd. Dat leggen we niet vast in de grondwet maar in ons programma en in de wetten en regelingen die we scheppen en steunen.

- Noodzakelijke bezuinigingen dienen zodanig te worden gekozen dat de economische groei zo weinig mogelijk wordt geschaad.
- Een eerlijke verdeling van de rekening tussen burgers naar draagkracht.

Amendementen

1.15 Tilburg, Oss/Maasdonk/Lith, Assen, Neder-Betuwe, Zeevang, Wijchen, Ede
Na: ' Een eerlijke verdeling van de rekening tussen burgers naar draagkracht.' **toevoegen:** 'Inkomens boven de 150.000 euro betalen 60% belasting.'
Toelichting: De PvdA heeft dit standpunt ingenomen in 'keuzes voor de toekomst'. Dan moeten we ook het lef tonen om het hier op te nemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur steunt de strekking van het amendement, zie de voorgestelde tekst in het hoofdstuk arbeid via amendement 3.121.

1.16 Gouda
Na: ' Een eerlijke verdeling van de rekening tussen burgers naar draagkracht.' **toevoegen:** Boven 150.000 euro aan jaarinkomen wordt een belastingschijf van 60 % ingevoerd.
Toelichting: Dit is een preciezere formulering van het amendement van Tilburg, om misverstanden te voorkomen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.15.

1.17 Amsterdam Zuid
Na: ' Een eerlijke verdeling van de rekening tussen burgers naar draagkracht.' **toevoegen:** 'De rekening van de crisis wordt eerlijk, dus naar draagkracht, verdeeld. Van inkomens boven de 150.000 euro vragen wij een solidariteitsbijdrage in de vorm van een extra belastingschrijf van 60%.'
Toelichting: De gewenste eerlijke verdeling wordt geconcretiseerd aan de hand van ons reeds bekende standpunt over solidariteit van de hoogste inkomens (dus niet: hogere middeninkomens).
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.15.

1.18 Noordoostpolder/Urk
Na: ' Een eerlijke verdeling van de rekening tussen burgers naar draagkracht.' **toevoegen:** 'Alle aftrekposten inkomstenbelasting tegen het tarief van de eerste schijf; een uitzondering wordt gemaakt voor de hypotheekrente aftrek.'
Toelichting: Uit oogpunt van solidariteit en een eerlijke verdeling van de lasten van noodzakelijke bezuiniging is het onrechtvaardig dat mensen met hogere inkomens een groter profijt van aftrekposten hebben dan lagere inkomens.
PREADVIES: AFWIJZEN
In dit programma worden de pensioenafspraken en hypotheekrenteaftrekhervormingen eerlijker gemaakt. Dat zijn de grootste aftrekposten, andere posten zijn bijvoorbeeld voor medische kosten of giften voor goede doelen. De hier voorgestelde hervormingen kunnen zeer grote consequenties hebben. Dat zal niet beoogd zijn.

- Structurele aanpassingen van woningmarkt, arbeidsmarkt en de zorg; die niet alleen een bijdrage leveren aan ook op langere termijn houdbare overheidsfinanciën, maar ook het fundament van de Nederlandse economie versterken.

2. Bedrijfsinvesteringen bevorderen

De komende jaren is het cruciaal dat bedrijven weer gaan investeren. Dat kan de overheid stimuleren langs fiscale weg, door garantstellingen en door publiek-private samenwerking.

Dit gaan we doen:

- Herinvoering van de succesvolle regeling van fiscaal vrije afschrijving voor bedrijfsinvesteringen (tijdelijk voor 2013 en 2014).
- Het MKB loopt aan tegen hogere vermogenskosten. Dat belemmert investeringen. Daarom moet het Innovatiefonds MKB worden verdriedubbeld van 125 naar 375 miljoen per jaar ten behoeve van innovatiekredieten en het stimuleren van het verschaffen van langjarige eigen vermogen aan het MKB. Hiertoe wordt een nieuwe Nationale Investeringsbank opgericht.

Amendementen

1.19 Hollands Kroon
Na: 'Hiertoe wordt een nieuwe Nationale Investeringsbank opgericht.' **toevoegen:** 'De PvdA zou het initiatief moeten nemen om een 'sociale' investeringsbank op te richten voor microkredieten speciaal gericht op het MKB, met name de ZZP-ers. De banken verstrekken momenteel geen leningen aan dergelijke starters.'
Toelichting: Veel ZZP-ers zijn zelfstandigen en vallen buiten de sociale verzekeringen. Velen zijn ook geen echte ondernemers maar zelf-

standig geworden uit noodzaak. Voor deze mensen zou de PvdA moeten streven naar een betaalbare collectieve verzekering.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er komt een Nationale Investeringsbank die ook toegankelijk is voor ZZP'ers, zie punt 2, bullet 2 in deze paragraaf.

- De staatsborgstellingsregeling zal worden verruimd om de kredietverlening door banken aan hetMKB te verbeteren.

1.20 Heerenveen
Na: 'De staatsborgstelling zal worden verruimd om de kredietverlening door banken aan de MKB te verbeteren', **toevoegen:** 'De directeur/eigenaar van een kleine onderneming (MKB) dient gelijk te worden behandeld als de financieel verantwoordelijke van een grote onderneming. Als een directeur/eigenaar c.q. financieel verantwoordelijke van een bankkrediet aan zijn onderneming meer heeft afgelost, dan de hoogte van dit krediet, dan dient als eerste zijn privé borgstelling door de bank te worden teruggegeven.'
PREADVIES: AFWIJZEN
De tekst van het verkiezingsprogramma gaat over de borgstellingsregeling van de overheid (de BMKB). De tekst heeft geen betrekking op privé-borgstellingen.

- De bouw, de motor van de economie, moet worden aangejaagd met tijdelijke fiscale aftrekregelingen op het vlak van renovaties en voorzieningen op het terrein van energiebesparing.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Na: 'De bouw, de motor van de economie, moet worden aangejaagd met tijdelijke fiscale aftrekregelingen op het vlak van renovaties en voorzieningen op het terrein van energiebesparing.' **toevoegen:** 'Bovendien gaat de BTW in de bouw van 19% naar 6%.'

Amendementen

1.21 Landgraaf
Na: ' De bouw, de motor van de economie, moet worden aangejaagd met tijdelijke fiscale aftrekregelingen op het vlak van renovaties en voorzieningen op het terrein van energiebesparing.' **toevoegen:** De PvdA kiest voor nieuw instrumentarium om innovaties in de sector Toerisme en Recreatie te stimuleren en te ondersteunen.

Toelichting: De sector Toerisme en Recreatie (de Vrijetijdssector) is in ons land goed voor ruim 450.000 banen en is daarmee groter dan bijvoorbeeld de land- en tuinbouw en het bank- en verzekeringswezen. De sector is goed voor 4% van het Bruto Nationaal Product. In diverse regio's van ons land is Toerisme een van de belangrijkste economische pijlers. Toch krijgt deze sector vanuit de landelijke overheid weinig aandacht. Als regel is het beleid ondergebracht bij een staatssecretaris. Meestal bij Landbouw. In de afgelopen periode bij staatsecretaris Bleker. We hebben veel van hem gehoord, maar niet over Toerisme en Recreatie. Zeker in een fase waarin de economie is een recessie verkeert kiezen veel mensen voor vakantie in eigen land. Voeg daar nog aan toe de toenemende vrije tijd als gevolg van de vergrijzing. Dit rechtvaardigt een beleid dat is gericht op stimulering en ondersteuning van de innovatie op het gebied van Toerisme en Recreatie.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA hecht grote waarde aan het aanjagen van innovatie en investeringen om de groei te versterken. Dit amendement is echter onvoldoende specifiek om een plek te krijgen in het programma. Zie nieuwe tekstvoorstel partijbestuur.

- De wet op de Vennootschapsbelasting wordt zodanig aangepast dat investeren met eigen vermogen wordt bevorderd. De aftrekbaarheid van de kosten van vreemd vermogen wordt beperkt en gelijk belast met het eigen vermogen. Hierdoor gaan bedrijven die veel investeren minder belasting betalen en bedrijven die weinig investeren meer. En bedrijven met gezonde financiering worden beloond terwijl bedrijven die volgepompt worden met schuld daarvoor fiscaal niet meer worden beloond.

Amendementen

1.22 Zeevang
'De wet op de Vennootschapsbelasting wordt zodanig aangepast dat investeren met eigen vermogen wordt bevorderd. De aftrekbaarheid van de kosten van vreemd vermogen wordt beperkt en gelijk belast met het eigen vermogen. Hierdoor gaan bedrijven die veel investeren minder belasting betalen en bedrijven die weinig investeren meer. En bedrijven met gezonde financiering worden beloond terwijl bedrijven die volgepompt worden met schuld daarvoor fiscaal niet meer worden beloond.'
wijzigen in: 'De wet op de Vennootschapsbelasting wordt aangepast zodat de aftrekbaarheid van rente die direct of indirect samenhangt met uitholling van het

eigen vermogen van een bedrijf na aankoop beperkt wordt dan wel afgeschaft. De gunstige fiscaliteit voor het aantrekken van vreemd vermogen wordt gehandhaafd voor het MKB zodat investeringen in deze ondernemingen aantrekkelijk(er) worden.'
Toelichting: door dit onderscheid aan te brengen wordt een gelijk doel bereikt als met het oorspronkelijke voorstel, maar dan zonder het negatieve neveneffect voor het MKB. Immers: veel kleine ondernemers lopen tegen grenzen aan en willen hun bedrijf aanbieden voor overname. Zonder aantrekkelijke omstandigheden is overname vrijwel onmogelijk of uitsluitend door het grootbedrijf hetgeen een negatief effect heeft.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een gelijke behandeling van vreemd en eigen vermogen is juist ook goed voor het MKB. Daarna is het een grote hervorming doordat op deze manier de fiscale subsidie op schulden verdwijnt. De prikkel om te financieren met schulden moet worden geremd, dat is hoofdlijn. Bovendien levert het uitzonderen van MKB een perverse prikkel om grote ondernemingen puur fiscaal te splitsen in kleine ondernemingen.

- Met publiek private samenwerking, in het bijzonder met onze eigen pensioenfondsen, kunnen extra investeringen bijvoorbeeld op het terrein van infrastructuur naar voren worden gehaald. Aldus kan tot 2020 per jaar 500 miljoen aan extra investeringsruimte worden gecreëerd. Publiek private samenwerking maakt een efficiencywinst van 10% in de realisatie en exploitatie van deze projecten haalbaar.

Amendementen

1.23 Delft/Midden-Delfland Amsterdam West, Zeevang
Schrappen: Gehele bullet **schrappen**.
Toelichting: Achterhaald. Deze vorm van marktbenadering is in de jaren 90 geintroduceerd vanuit de Angelsaksaksische wereld, en gepropageerd vanuit de Londonse City. Inmiddels ziet het Verenigd Koninkrijk af van deze werkwijze, omdat daar aangetoond is dat het op termijn juist duurder is, minder flexibel, en leidt tot verlies aan publieke waarden. Daarnaast dienen pensioenfondsen zelf hun investeringsbeslissingen te nemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil juist dat pensioenfondsen een actievere rol gaan spelen. Het publieke belang dient altijd geborgd te zijn en voorop te staan, maar de PvdA is niet tegen meer doelmatigheid. Het in sterkere mate investeren in Nederland is goed voor onze economie en de zekerheid van onze toekomstige pensioenen.

1.24 Sint-Michielsgestel
Na: ' worden gecreëerd ' **toevoegen:** 'Belangrijk is hierbij wel het rendement van deze investeringen voor onze samenleving in het oog te houden.'
Toelichting: investeren betekent werkgelegenheid, maar niet elke investering is even rendabel. Een nieuw schoolgebouw, een kilometer spoorlijn, een tunnel voor een stuk snelweg of een nieuw natuurgebied hebben hele verschillende effecten op welvaart en welzijn.
Belangrijk is het nuttig rendement voor de samenleving goed mee te wegen. (via een MKBA, maatschappelijke kosten en baten analyse)
PREADVIES: OVERNEMEN

3. Onderwijs als motor van economische groei

Een goed opgeleide bevolking is essentieel voor hernieuwde economische groei. Investeren in onderwijs is investeren in de toekomst. Het gaat er daarbij niet om zoveel mogelijk mensen in het hoger onderwijs te krijgen maar om goed opgeleide mensen op alle niveaus. Zeker in de techniek waar een gebrek aan goedopgeleide mensen verdere groei van technologische sector en regio's bedreigt.

Amendementen

1.25 Amersfoort/Bunschoten
Wijzigen: Technische studies aantrekkelijker en 'cooler' maken
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***Het Partijbestuur kiest nadrukkelijk voor deze maatregel. Beleid gericht op aantrekken van studenten in de techniek levert tot op heden veel te weinig op. Economische groeisectoren in de technologie in verschillende regio's lopen vast op een zeer groot tekort aan technisch opgeleid mensen. Overigens is het afschaffen van het collegegeld onderdeel van een bredere aanpak van het tekort. Aanpakken van uitval en studievertraging, die technische studies ook extra duur maken, is een cruciaal onderdeel. De vraag of het collegegeld na afronding van de studie of bij voorbaat wordt kwijtgescholden, is uitwerking. Overigens evenals de vraag voor welke studies dit gaat gelden, voor hoeveel jaren deze stimulans zal worden ingezet en in welke mate het bedrijfsleven medeverantwoordelijk wordt.***

1.26 Brussel/België
'Onderwijs als motor van economische groei'
wijzigen in: 'Onderwijs en kennis als motor van

duurzame economische groei'.
Toelichting: Deze paragraaf 3 behandelt ook onderzoek en innovatie. Ook de titel moet benadrukken dat het niet alleen gaat om overdracht van kennis aan nieuwe generaties, maar ook om de productie van nieuwe kennis en vertaling hiervan naar de markt. De toevoeging duurzaam legt de link met de prioriteiten elders in het programma.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.27 **Zutphen**
Na: 'Zeker in de techniek waar een gebrek aan goedopgeleide mensen verdere groei van technologische sector en regio's bedreigt.' **toevoegen:** 'Daarnaast wordt voor elke scholier en student het aanleren 3 vreemde talen nagestreefd.'
Toelichting: De afgelopen 30 jaar is het taal onderwijs uitgekleed: hoeveel leerlingen kennen naast Engels ook Frans? Duits? Spaans? En dat Engels is vaak ook nog van een laag niveau. Een goede beheersing van een aantal vreemde talen is evenzeer van belang voor studenten, die voor technische studies kiezen; terwijl ook de internationale positie van Nederland erom vraagt dat een beroepsbevolking hebben, die z'n vreemde talen goed beheerst.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur onderkent het belang van vreemde talenkennis, ook voor de positie van Nederland als handelsland. Het Partijbestuur wil zich echter niet per se vastleggen op het aantal van tenminste 3 vreemde talen. Bovendien is lang niet voor elk beroep of functie de kennis van zo veel vreemde talen noodzakelijk.

Dit gaan we doen:
- Het aantal techniekstudenten moet de komende jaren verdubbelen. We doen daarom, in aanvulling op het Masterplan techniek de volgende voorstellen:
- De uitval op de Technische Universiteiten is veel te heel hoog. In het eerste jaar verdwijnen er al 25% van de studenten. Dat is geen wetmatigheid. Daar is wat aan te doen. Goed gestructureerd onderwijs en intensievere begeleiding moet de uitval versneld drastisch verminderen.
- We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.

Tekstvoorstel Partijbestuur:
Na: ' Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt' **toevoegen:** ', waarbij bijvoorbeeld ook bezien zal worden hoe het achteraf kwijtschelden van collegegeld hetzelfde gewenst van deze maatregel zal hebben'.

Tekstvoorstel Partijbestuur:
Na: '... technologische topregio's.' **toevoegen:** 'en onze kenniseconomie.'
Toelichting: (i) Zie toelichting bij amendement 1.25. (ii) in lijn brengen met amendement 2.73.

1.28 **Neder-Betuwe, Zeevang, Oss/Maasdonk/Lith**
Schrappen: 'We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen'
Toelichting: Het probleem van de lage aantallen studenten techniek ligt geheel aan het loongebouw dat we in Nederland hebben gecreëerd waarbij commerciële functies hemelhoge salarissen ontvangen en de eigenlijke workforce daar ver onder blijft. Een weeffout in het bedrijfsleven kunnen we als overheid niet oplossen met iets simpels als het collegegeld schrappen voor specifieke studies. Dit wordt een eindeloos verhaal. In tegenstelling: laten we met het bedrijfsleven in overleg gaan om een beter op de markt en maatschappelijke behoefte aangepast loongebouw te construeren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.29 **Tilburg**
Katwijk, Zeevang, Oss/Maasdonk/Lith, Assen, Wijchen, Harderwijk, Amsterdam West, Leeuwarden
Schrappen: 'We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.'
Toelichting: Dit is een maatregel die geheel tegen de sociaaldemocratie ingaat en ondoordacht is. Vier redenen:
1. de ene studie wordt voorgetrokken voor de andere. aangetoond is dat we over enkele jaren 50.000 leerkrachten tekort komen. wordt die studie dan ook gratis? en wat te denken van de verpleegkundigen?
2. er is geen enkel onderzoek dat aantoont dat studenten geen techniek gaan studeren vanwege de kosten, of juist geneigd zullen zijn techniek te gaan studeren als de kosten afnemen. het is dus een proefballonnetje, niet meer en niet minder. zonde!
3. de kans dat studenten 'even techniek gaan studeren om te kijken of het leuk is' neemt toe als je het gratis maakt. deze maatregel staat dus haaks op de regel die stelt dat uitval voorkomen dient te worden, en staat ook nog eens haaks op een andere regel uit het

verkiezingsprogramma die zegt dat student en studiekeuze beter gematcht moeten worden. studiekeuze dient gemaakt te worden op basis van een intrinsieke motivatie en niet vanwege het kostenvoordeel!

4. techneuten hebben een bijna 100% kans op een baan met een flink salaris. de overheidsbegroting opzadelen met juist hun studiekosten is dus scheef. juist als er enorme krapte is en de kans op een baan en een goed salaris zeer hoog is, geldt de regel dat de student de studiekosten zelf zou moeten kunnen betalen.

PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.30 Steenwijkerland, Sint-Michielsgestel, Zeevang, Etten-Leur, Kampen, Raalte, Enschede, Rijssen-Holten/Wierden

Hele bullet **wijzigen in:** We willen technische studies in zowel HBO als Wetenschappelijk Onderwijs stimuleren door het collegegeld bij succesvol afronden van de studie kwijt te schelden. Dit zal samen met het bedrijfsleven worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.
Toelichting: Door te kiezen voor kwijtschelding van de schuld na succesvolle afronding stimuleer je dat mensen niet kiezen omdat het gratis is en stimuleer je ze ook de opleiding te voltooien.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25 en nieuwe tekstvoorstel partijbetuur.

1.31 Etten-Leur

Wijzigen: We willen het collegegeld voor technische studies voor de duur van vijf jaar afschaffen. Dit gebeurt in de vorm van kwijtschelding studielening na succesvolle afronding van de studie.
Toelichting: Zoals het nu geformuleerd is, is het een open-einderegeling die mogelijk gaat leiden tot verworven rechten. Dat gaat ons te ver. Wij verwachten dat een tijdelijke regeling van vijf jaar de boel weer vlot kan trekken. Dit betekent dat de regeling voor studenten die in 2018 aan een technische studie beginnen, komt te vervallen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25 en nieuwe tekstvoorstel partijbetuur.

1.32 Leiden

Hele bullet **wijzigen in:**
We willen dat het aantrekkelijker wordt om technische studies te volgen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk moet het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.
Toelichting: We delen de wens dat het aantal studenten in de technische studies moet groeien. Wij betwijfelen of het afschaffen van het collegegeld daarbij veel helpt, als het arbeidsmarktperspectief nu al zo goed is. En waarom dan alleen bij de technische studies en niet ook in andere sectoren waar grote behoefte is aan geschoolde mensen (bv. de zorg).
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.33 Hollands Kroon

Hele bullet **wijzigen in:**
We willen samen met het bedrijfsleven het volgen van technisch onderwijs stimuleren en bevorderen. Toelichting: Voorkomen moet worden dat het afschaffen van collegegeld voor een bepaalde studie tot precedentwerking zal leiden. De keuze voor een studie zal moeten voortkomen uit de kansen op de arbeidsmarkt en de eigen intrinsieke motivatie.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.34 Brussel/België

'We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's'
wijzigen in: 'We willen het aantrekkelijker maken om technische studies te volgen en interesse in techniek stimuleren, te beginnen op de basisschool.
Toelichting: Als technische studies geheel gratis worden is dat negatief voor het beeld van technische studies, met wellicht het omgekeerde effect als beoogd. Het bedrijfsleven is geen geschikte partij om over hoogte van collegegeld te onderhandelen, dit is vooral een politieke keuze. Beter zou het zijn om techniek aan te moedigen vanaf de basisschool in plaats van bijsturen op hogere leeftijd. De kans op werk zal door de voorgestelde maatregelen niet veranderen, zoals gesteld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.35 Amsterdam West

'In het eerste jaar verdwijnen er al 25% van de studenten.' **wijzigen in:** 'In het eerste jaar valt al 25 procent van de studenten af.'
Toelichting: 'Verdwijnen' is een vreemde term in dit verband. Graag ook veranderen in het onderwijshoofdstuk (pagina 18).
PREADVIES: OVERNEMEN

1.36 Katwijk

Hele bullet **wijzigen in:**
De instroom van studenten bij natuurwetenschappelijke en technische opleidingen wordt bevorderd en de uitval wordt tegengegaan. dit gebeurt, zonodig in overleg met het bedrijfsleven, door een scala aan maatregelen, waaronder stimulering en verbetering van de bèta-opleiding op de middelbare school.
Toelichting: De geringe populariteit van bètastudies heeft complexere oorzaken dan in het concept wordt geschetst. Voor wat betreft de vrijstelling van collegegeld sluit Katwijk zich aan bij Tilburg. Dat is onzinnig en contraproductief. Het ontwikkelen van bètastudenten moet veel eerder, op de middelbare school, ter hand worden genomen (waarbij ook wordt gewaakt tegen het teloorgaan van op de basisschool opgedane kennis en vaardigheden zoals spellen en rekenen). De kans op werk is conjunctureel en nauwelijks te sturen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.37 Borger-Odoorn

toevoegen: Werkgevers die structureel en aantoonbaar hun medewerkers in alle groepen van het loongebouw en in elke loopbaanfase stimuleren een opleiding te volgen en zorgen dat ze opgeleid worden, een korting te geven op hun WW premie.
Toelichting: Bij een goed opgeleide beroepsbevolking is de risico van een rem op de innovatie kleiner en innovatie is de kans op economische groei hetgeen een basisvoorwaarde is om de overheidsfinanciën weer in evenwicht te krijgen i.p.v. alleen bezuinigen.
Goed opgeleide mensen kunnen langer doorwerken en zijn gemakkelijker inpasbaar op de arbeidsmarkt waardoor minder risico op (langdurige) werkloosheid dus minder kans op het nodig zijn van rijks - en gemeentelijke uitgaven aan uitkeringen en re-integratiegelden plus verkleinen van het risico op schulden en sociale uitsluiting voor betrokkenen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt de strekking van het amendement weliswaar sympathiek, maar acht het geen toevoeging op gedane voorstellen op dit terrein. Zie hiervoor het hoofdstuk arbeid.

1.38 Maastricht

'We willen het collegegeld … technische studenten verdubbelen.' **wijzigen in:** 'De Technische Universiteiten moeten een plan presenteren waardoor er minder uitval is en waardoor deze studies binnen het gepland curriculum kunnen worden afgemaakt. Daarna kan er worden overgegaan tot het afschaffen van het collegegeld voor deze studies.'
Toelichting: Wij horen niet alleen geluiden over hoge uitval, maar ook sterke geluiden over het overschrijden van de geplande 5 jaar met 2 a 3 jaar, omdat er veel te veel in het curriculum wordt gestopt. Het verbeteren van dit type universitair onderwijs kost tijd. Als je het nog niet verbeterd hebt, en je gaat toch het collegegeld afschaffen voor deze studies, dan vrezen wij dat er een nieuw soort parkeerstudie ontstaat met een nog hogere uitval tot gevolg.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

1.39 Soest

Na: ' Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.' **toevoegen:** Het collegegeld voor technische studies wordt na een succesvolle afronding volledig kwijtgescholden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25 en nieuwe tekstvoorstel partijbetuur.

1.40 Zeevang

Schrappen: laatste bullet.
Toelichting: Afschaffen collegegeld voor technische studies is een miskenning van belang van andere noodzakelijke studies als bijvoorbeeld IT opleidingen; bovendien brengt dat mensen niet tot een studiekeuze die ze eigenlijk niet wilden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.25.

- Meer bedrijven moeten jongeren op mbo-niveau 2 aannemen, waarna zij verder worden opgeleid tot en met niveau 4. Jongeren moeten kunnen wisselen tussen BBL en BOL.

Amendementen

1.41 Zeist

Na: 'Jongeren moeten kunnen wisselen tussen BBL en BOL.' **toevoegen:** Ook in het bedrijfsleven geïntegreerde MBO-opleidingen moeten jongeren voldoende basis bieden voor kans op een baan elders.
Toelichting: Het is goed jongeren op te leiden in een bedrijf, maar het vergroot de afhankelijkheid van jongeren ten opzichte van het bedrijf.

Voor een flexibele arbeidsmarkt, onafhankelijke werknemers en goede uitvoering van werknemersrechten moet ervoor gewaakt worden, dat de opleiding ook waarde heeft buiten het bedrijf waar de jongere opgeleid wordt. De onderwijsinspectie moet daar o.a. via accreditering op toezien.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.42 Maastricht
Na: 'Meer bedrijven moeten jongeren op mbo-niveau 2 aannemen, **toevoegen:** 'en daarvoor fiscaal beloond worden,'
Toelichting: Hierdoor worden bedrijven daadwerkelijk geprikkeld om deze jongeren aan te nemen. Zonder deze fiscale prikkel is de kans groot dat het niet gebeurt.
PREADVIES: AFWIJZEN
De financiële gevolgen van dit voorstel zijn niet duidelijk.

- In het MBO moeten nieuwe dynamische technieken aangeboden kunnen worden zodat de kloof tussen school en werkelijkheid kleiner wordt. Een sprekend voorbeeld is de opleiding vliegtuigonderhoudtechniek. Bedrijfsleven en overheid dragen hiervoor een gezamenlijke verantwoordelijkheid en moeten gezamenlijk hiervoor zeer gericht middelen beschikbaar stellen.

Amendementen

1.43 Echt-Susteren
'werkelijkheid' **wijzigen in:** 'arbeidsmarkt'.
Toelichting: Zoals het beschreven staat lijkt school 'geen werkelijkheid' te zijn. Niets is minder waar!
PREADVIES: OVERNEMEN

- Innovatiecontracten tussen het bedrijfsleven, onderzoek- en onderwijsinstellingen en de overheid moeten leiden tot een concrete investeringsagenda. Zo kunnen fundamenteel, toegepast en praktijkonderzoek elkaar versterken.
- De bezuiniging op het nationale onderzoeksbudget (voorheen uit de aardgasbaten) betekent dat we vanaf 2015 in totaal 2500 minder promotieplaatsen aan Nederlandse universiteiten en instituten zullen hebben. Dit zal zo spoedig mogelijk moeten worden ingelopen om weer op het niveau van Duitsland en Zwitserland te komen qua overheidsinvesteringen in wetenschappelijk onderzoek.

Amendementen

1.44 Brussel/België
toevoegen: Dit is ook van groot belang voor Nederlandse onderzoekers om goed te kunnen blijven deelnemen in EU onderzoeksprogramma's en zo toegang te krijgen tot nieuwe kennis'.
Toelichting: Deze investeringen zijn van groot belang om Nederlandse kennisinstellingen in staat te stellen aansluiting te houden bij Europese onderzoeksprogramma's. Al jaren verwerven Nederlandse onderzoekers meer Europese onderzoekssubsidies dan Nederland bijdraagt aan de EU begroting. Bezuinigingen op de Nederlandse onderzoeksbegroting draagt dus bij aan verslechtering van onze status als netto betaler aan Brussel.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA wil de komende jaren meer ruimte voor initiatieven als de werkschool, vakscholen en de beschrijfscholen waarin de praktijkopleiding tot vakmanschap centraal staat.

Amendementen

1.45 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden
'De PvdA wil de komende jaren meer ruimte voor initiatieven als de werkschool, vakscholen en de beschrijfscholen waarin de praktijkopleiding tot vakmanschap centraal staat.' **wijzigen in:** 'De PvdA wil ruimte bieden aan experimenten en initiatieven die kansen voor vakmanschap vergroten. 'Toelichting: De gestelde voorbeelden moet je niet vermelden omdat je ruimte wilt bieden aan experimenten en initiatieven. Hierbij moet je geen voorbeelden noemen, omdat dit ertoe lijkt te leiden dat je initiatieven direct in de fuik van theoretisch of praktisch onderwijs lokt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur hecht juist belang aan het noemen van de werkschool.

1.46 Zwolle, Kampen, Deventer, Raalte, Rijssen-Holten/Wierden
Toevoegen extra bullet: Om het ICT-gebruik in het onderwijs te vergroten én om het leren op de werkplek te stimuleren worden leermiddelen, in het bijzonder e-books en e-learningomgevingen, net als schoolboeken belast met een BTW tarief van 6%.
Toelichting: Op die manier wordt gegarandeerd dat er geen verschil zit in het BTW tarief over schoolboeken en e-books etc. Het is onwenslijk dat indien je een gewoon boek aanschaaft je daar het lager BTW tarief over betaald maar indien je dezelfde tekst koopt in de vorm van

een ebook dat je er het hoger tarief over moet betalen. De PvdA zou er naar moeten streven dat ebooks etc ook kunnen worden aangeschaft tegen het lagere BTW tarief.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.47 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
Na: 'De PvdA wil de komende … vakmanschap centraal staat.' **toevoegen:** 'Buurten blijven levendig en gemengd door leer-werk-combinaties. Voor MBO'ers moeten meer verbindingen worden gelegd tussen kleinschalige ROC's en ondernemers in buurten. Daarbij kan Rijksgeld worden ingezet om start-up locaties voor jonge ondernemers in buurten mogelijk te maken, door met fiscale en bouwregels te stimuleren dat leegstaande planden hiervoor worden gebruikt.'
Toelichting: hiermee maken we het begrip 'ruimte' concreet. Het gaat niet alleen om beleidsruimte maar ook om fysieke ruimte, het bestrijden van leegstand en het verbinden van leren, wonen en werken in de buurt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur ziet hier zeker kansen, maar vindt dit specifieke voorstel vooral een taak van gemeenten en onderwijsinstellingen.

4. MKB als bron van ondernemerschap, innovatie en banen
Het MKB is de banenmotor van Nederland. De PvdA is trots op echte ondernemers die diensten verkopen. Die producten maken en exporteren. Die ontzettend veel werkgelegenheid bieden. Het grootste deel van de Nederlandse bevolking, 4,5 miljoen mensen, werkt in het MKB. In winkels, in de agrarische of toeristische sector, in de IT, in de media of als boekhouder of administrateur.

Amendementen

1.48 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden, Raalte, Kampen, Hof Van Twente
Toevoegen extra bullet: 'BTW op ambachtelijke arbeid wordt maximaal op 6% gesteld.'
Toelichting: Onderscheid tussen 6 en 19% is op dit moment nog steeds vrij willekeurig. Ambachtelijke arbeid moet goedkoper en dus dient er nog eens kritisch gekeken te worden welke beroepen onder het 6% tarief moeten worden gebracht. Een tarief van 19% op ambachtelijke arbeid maakt zwart werken of inhuren van zelfstandigen uit goedkopere landen te aantrekkelijk en maakt het werk voor deze groep zelfstandigen minder aantrekkelijk. De groep moet dan ook worden uitgebreid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement is te veel omvattend. Ook de ambachtelijke productie van zeer luxe goederen zou er dan onder vallen.

1.49 Amsterdam Zuidoost
Toevoegen extra bullet: 'Verlaag de BTW voor arbeidsintensieve diensten zoals onderhoudswerkzaamheden en zzp-werk, zoals eerder de BTW voor de bouw tijdelijk werd verlaagd.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement is te veel omvattend.

60 procent van de totale export komt voor rekening van het MKB. In het MKB treffen we de echte ondernemers, die nieuwe oplossingen vinden, die nieuwe markten aanboren en die zelf risico's durven lopen. Deze ondernemers worden gekoesterd door de PvdA. Overbodige regels willen we schrappen, complexe procedures vereenvoudigen.

Dit gaan we doen:
- Om echt ondernemerschap te stimuleren moet vreemd en eigen vermogen gelijk worden belast.

Amendementen

1.50 Amsterdam West
Extra bullet **toevoegen:**
'We stimuleren studenten en universiteiten om de opgedane kennis in de praktijk te brengen in nieuwe ondernemingen, die potentieel veel werkgelegenheid zullen gaan genereren.'
Toelichting: Innovatie komt, ondanks de titel, niet echt terug in deze paragraaf.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.51 Zeevang
Schrappen: Hele bullet.
Toelichting: het gelijk belasten van eigen en vreemd vermogen is de doodsteek van veel MKB-ondernemingen. Op dit moment overleven veel MKB-ers de slechte tijd voor een deel op vreemd vermogen en (zoveel mogelijk) instandhouding van hun personeelsbestand, als de betere tijden aanbreken investeren ze weer als eerste.
Voor het overige wordt verwezen naar amendement nummer 1.1.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 1.22.

- Er starten elk jaar 40.000 nieuwe ondernemingen. Hen willen we stimuleren om van hun ideeën een succes te maken en door te groeien. Dat creëert werkgelegenheid. De zelfstandigenaftrek en ondernemersfaciliteiten gaan op in een winstbox die meer wordt gericht op starters en groei.
- Door de bankencrisis komen bedrijven vaak moeilijk aan kredieten. We grijpen in als blijkt dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid niet nemen.

1.52 Wijchen

Na: 'We grijpen in als blijkt dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid niet nemen.' **toevoegen:** De PvdA stimuleert de vorming van een bank die gericht is op het maatschappelijke belang om veiligheid te kunnen bieden aan spaarders en kapitaal aan het MKB en waarvan de overheid eigenaar is.
Toelichting: Reactie op het functioneren van veel van de huidige (Nederlandse) banken die te weinig gericht zijn op een maatschappelijke taak en die ongegeneerd ten koste van klanten en belastingbetalers risico's nemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA ondersteunt een langdurig strategisch belang in ABN en wil de oprichting van een Nationale Investeringsbank.

1.53 Brussel/België

Schrappen: 'Door de bankencrisis komen bedrijven vaak moeilijk aan kredieten. We grijpen in als blijkt dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid niet nemen.'
Toelichting: Huidige tekst is onvoldoende concreet, en elders is al aangegeven dat een nieuwe Nationale Investeringsbank zal worden opgericht die voorziet in het gesignaleerde probleem. Mogelijk kan hiermee de verbinding worden gelegd, indien met het 'ingrijpen' hetzelfde is bedoeld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur hecht er belang aan dat dit belangrijke punt wordt gemaakt.

1.54 Utrecht, Zeevang

Na: 'We grijpen in als blijkt dat banken hun maatschappelijke verantwoordelijkheid niet nemen.' **toevoegen:** Er moet een openbare banken-kredietmonitor komen. Hier wordt bijgehouden en inzichtelijk gemaakt hoeveel kredieten banken verstrekken en of ze daarin beter of slechter presteren dan gemiddeld (dan de andere banken).
Toelichting: Het is heel goed dat dit punt wordt genoemd. Bedrijven komen heel vaak heel moeilijk aan kredieten. Banken nemen vaak hun verantwoordelijkheid niet. Het blijft echter wel vaag wanneer we dan ingrijpen en hoe we ingrijpen. Vandaar deze praktische uitwerking. Het moet duidelijk worden wanneer banken hierin niet hun maatschappelijke verantwoordelijkheid nemen. Dit gebeurt nu vaak nog in achterkamertjes. Laten we dan zorgen dat we de gemiddelde statistieken ook openbaar maken, om op die manier ook een tool
te hebben waarmee we de banken kunnen aanspreken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een openbare banken-kredietmonitor lijkt het doel te moeten dienen om prestaties van individuele banken op kredietverlening bloot te leggen. Dit zegt echter nog niets over de redenen van beperkte kredietverlening van een bank, zoals een te hoog risicoprofiel of strengere kapitaaleisen. Het PB houdt daarom vast aan het eigen voorstel van de Nationale Investeringsbank.

1.55 Den Haag

Extra bullet **toevoegen:**
De overheid ondersteunt kansrijke MKB'ers die starten met exporteren. Dit gebeurt onder andere door de internationale dienstverlening aan MKB'ers van het Ministerie van EL&I en van het buitenlandse postennetwerk uit te breiden. Speciale aandacht wordt gegeven aan export naar nieuwe economische machten in het verre Oosten, Latijns-Amerika en Afrika.
Toelichting: Het betreden van nieuwe groeimarkten wordt in de inleiding van het hoofdstuk Economie (terecht) als doelstelling genoemd. Dit punt is echter niet concreet uitgewerkt in het stuk 'Oplossingen'. Het MKB in Nederland is verantwoordelijk voor bijna 60% van de totale Nederlandse export. Exporteurs zijn verantwoordelijk voor 44% van de werkgelegenheid, terwijl ze slechts 7% uitmaken van de bedrijven in Nederland. Met kleine investeringen van de overheid kunnen grote resultaten voor werkgelegenheid worden geboekt. Exportvergroting, en met name export naar nieuwe groei-economieën is een zeer kansrijke banenmotor.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur ondersteunt de strekking van het amendement maar is van mening dat de uitbreiding van het buitenlandse postennetwerk een onuitgewerkte gedachte is, waarbij vooral gekeken zou moeten worden hoe we de positie van Nederlands MKB in de wereld in Europees verband kunnen versterken.

• We zijn voor particuliere initiatieven ter ondersteuning van kredietverlening aan en ter bevordering van vermogensvorming binnen het MKB onder meer in de vorm van durfkapitaal en microfinanciering voor starters.

• Het MKB moet toegang krijgen tot overheidsaanbestedingen. Dat stimuleert innovatie en competitie met grotere bedrijven. De overheid waakt voor een onnodige stapeling van ervaringsvereisten om innovatie te stimuleren.

Amendementen

1.56 Leiden, Amsterdam Zuid
'Het MKB moet toegang krijgen tot overheidsaanbestedingen.' **wijzigen in:** 'Het Besluit aanbestedingsregels bij overheidsopdrachten is voor een klein bedrijf vrijwel onhaalbaar. Wij willen ervoor ijveren dat de Europese richtlijnen worden vertaald in vereenvoudigde normen, zodat het MKB reële toegang krijgt tot overheidsaanbestedingen.'
Toelichting: De formulering in het conceptprogramma is onhelder. De nieuwe formulering geeft weer waar het ons om gaat.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt de eigen formulering juist helderder. De techniek van de Aanbestedingwet en de Proportionaliteitsgids is op deze plek niet nodig.

1.57 Amsterdam Nieuw-West, Zeevang
' De overheid waakt voor een onnodige stapeling van ervaringsvereisten om innovatie te stimuleren.' **wijzigen in:** 'De overheid waakt voor een onnodige stapeling van ervaringsvereisten en het stellen van te hoge vermogenseisen om innovatie te stimuleren.'
Toelichting: Deze toevoeging (te hoge vermogenseisen) is voor Amsterdam heel belangrijk.
PREADVIES: OVERNEMEN

• De Winkelsluitingstijdenwet wordt veel ruimer. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen dat winkels op zondag open mogen zijn.

Amendementen

1.58 Neder-Betuwe, Sint-Michielsgestel
'De Winkelsluitingstijdenwet wordt veel ruimer. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen dat winkels op zondag open mogen zijn.' **wijzigen in:** De Winkelsluitingstijdenwet blijft zoals deze nu is: op basis van toeristische en recreatieve noodzaak kunnen winkels enkele zondagen per jaar open zijn.
Toelichting: We hebben ook een zekere rust nodig in onze maatschappij waarbij kleine ondernemers en hun personeel niet door de markt worden gedwongen om ook zondag open te zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur kiest ervoor om die afweging vanaf nu (nog meer) bij de gemeenten neer te leggen. Een gemeente(raad) kan er voor kiezen de winkels op zondag te sluiten, als dat bijvoorbeeld in het belang van werknemers en/of kleine winkeliers wenselijk geacht wordt.

1.59 Hellevoetsluis
'De Winkelsluitingstijdenwet wordt veel ruimer. Het is aan gemeenten zelf om te bepalen dat winkels op zondag open mogen zijn.' **wijzigen in:** De Winkelsluitingswet in zijn geheel intrekken. Deze wet is betuttelend en onnodig regulerend.
Toelichting: Het is aan het bedrijfsleven, en daarin met name ook het MKB, zijn prima in staat om zelf te beoordelen welke winkeltijden in hun omgeving op hun plaats zijn en door de lokale bevolking aanvaard worden. Flexibiliteit van openingstijden bieden ook mogelijkheid tot differentiatie (waarmee ook kleine of familiebedrijven zich positief kunnen profileren) en extra werkgelegenheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.58.

1.60 Sint-Michielsgestel, Katwijk
Schrappen: hele bullet.
Toelichting: Zowel voor een duurzame samenleving, het welzijn van burgers als voor rusttijden van werknemers (en zeker kleine ondernemers) is het heel gezond dat er we niet 24/7 worden aangezet tot consumeren en dat als regel de winkels op zondag gesloten blijven. Dit zal de volksgezondheid en het beperken van onze zorgkosten ten goede komen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.58.

1.61 Zeevang
'gemeenten' **wijzigen in:** 'ondernemers'
Toelichting: Dit is niet iets wat van het rijk moet worden afgeschoven naar gemeenten. Winkeliers moeten vrij zijn om open te zijn als ze dat willen. De laatste jaren is het consumentengedrag sterk veranderd. Het grootste deel van de omzet in een week wordt door winkeliers in het weekend behaald. Vele ondernemers zijn liever op maandag dicht dan op een zondag. Daar moeten ze vrij in zijn. Zondagsopening wordt geen verplichting. Winkeliers hoeven niet open als ze dat niet willen. In gemeenten waar zondagsopening door de bevolking niet wordt gewaardeerd, zullen winkeliers wel uitkijken om toch op zondag open te gaan. Dat regelt zichzelf. Kleine ondernemers geven steeds vaker aan dat ze absoluut geen probleem hebben om gemotiveerd personeel te vinden dat graag op zondag wil werken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 1.58.

• De PvdA wil dat ondernemers hun procedurele zaken zoveel mogelijk kunnen regelen bij een digitaal loket om procedures

en wettelijke kosten te verminderen.
- Inspecteurs moeten samenwerken en gelijktijdig controleren. Bij gebleken goed gedrag wordt uitgegaan van vertrouwen in plaats van wantrouwen. Waar nodig moet gewoon worden opgetreden.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Toevoegen als tweede zin: 'De inspectie wordt verbeterd, geïntensiveerd en beter gecoördineerd.'

Amendementen

1.62 Katwijk, Amsterdam Zuid
'Inspecteurs moeten samenwerken en gelijktijdig controleren.' **wijzigen in:** De inspectie wordt verbeterd, geïntensiveerd en beter gecoördineerd.
Toelichting: De eerste zin van het concept is te gedetailleerd (gelijktijdige controle). Een vertrouwensstelsel laat 'gebleken goed gedrag'snel vervallen in slecht gedrag. Zie de recente berichten over het 'vertrouwenssysteem' bij de belastingdienst dat de staat miljarden kost.
PREADVIES: AFWIJZEN
High trust staat inderdaad enigszins ter discussie. Soms moeten controles gewoon geïntensiveerd worden. Dat hangt ook af van de (transparantie van) de sector. Zie tekstvoorstel Partijbestuur.

- De toelating van Kenniswerkers en internationale studenten moet enerzijds beter aansluiten op specifieke behoeften in bedrijfsleven en wetenschap aan hoogopgeleide medewerkers en anderzijds worden ontdaan van bureaucratische rompslomp. Vertrouwen moet voorop staan. Bij misbruik wordt hard opgetreden.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Extra bullet **toevoegen:**
'We willen dat de belastingdienst de komende jaren intensiever verticaal toezicht en controles kan uitoefenen, zodat zo min mogelijk belastinginkomsten worden gemist.'

Amendementen

1.63 Oss/Maasdonk/Lith
'De toelating van Kenniswerkers en internationale studenten moet enerzijds beter aansluiten op specifieke behoeften in bedrijfsleven en wetenschap aan hoogopgeleide medewerkers en anderzijds worden ontdaan van bureaucratische rompslomp.' **wijzigen in:** 'De toelating van Kenniswerkers en (internationale) studenten moet enerzijds beter aansluiten op specifieke behoeften in bedrijfsleven en wetenschap aan hoogopgeleide medewerkers en anderzijds worden ontdaan van bureaucratische rompslomp.'
Toelichting: Te vaak wordt er door het bedrijfsleven de voorkeur gegeven voor internationale studenten, daar waar er in de meeste gevallen ook Nederlandse studenten met dezelfde capaciteiten voorhanden zijn. Eerst vissen in eigen vijver en dit ook stimuleren!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het gaat in dit bolletje echt om mensen die uit het buitenland komen, en de rol van de IND hierin. Het gaat niet over 'toelating' in de brede zin van het woord.

1.64 Soest
Toevoegen extra bulletpoint: Wij stappen af van het Horizontaal Toezicht door de Belastingdienst op ondernemingen. In plaats daarvan zorgen wij voor een substantiële personele versterking van de Belastingdienst.
Toelichting: Volgens klokkenluiders bij de belastingdienst is het HT een verkapte maar keihard bezuinigingsmaatregel die al in het invoeringsjaar 2008 leidde tot een tax-gap van 2,8 miljard. Zie voor een verdere toelichting de Volkskrant van 16 juni 2012, de interne website van de belastingdienst of informatie van de Abvakabo.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel Partijbestuur hierboven.

5. Groene groei
Duurzaam ondernemen is geen wens meer maar absolute noodzaak in een economie waar grondstoffen steeds schaarser en daarmee ook duurder worden. Maatschappelijk verantwoord ondernemen is al lang geen bijzaak meer, het is de kern van ondernemen. Anders blijf je simpelweg niet bestaan.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
toevoegen: Daarbij bepleit ze dat de overheid het goede voorbeeld geeft door bij elke aankoop of aanbesteding zoveel mogelijk te kiezen voor een duurzame aanbieder, voor het bewuste product of de betrokken dienst.

Amendementen

1.65 Eindhoven, Best, Waalre, Veldhoven
toevoegen: Daarbij bepleit ze dat de overheid het goede voorbeeld geeft door bij elke aankoop of aanbesteding te kiezen voor een duurzame aanbieder, uit de top 5 van duurzaamheid voor het bewuste product of de betrokken dienst.
Toelichting: Doen wat je zegt (of practice what

you preach). Als duurzaamheid altijd een aandachtspunt is, is de kans groter dat duurzaam ondernemen ook economisch loont op korte termijn. Duurzaamheid is echter niet altijd het enige aandachtspunt,
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel Partijbestuur hierboven.

Een duurzame economie is niet alleen nodig vanwege het klimaatprobleem en de uitputting van onze aarde, maar biedt ook grote economische kansen. Kansen op nieuwe groei, waar de oude stilvalt; op nieuwe banen, waar de oude verdwijnen. Op nieuwe innovatie, waar Nederland in kan uitblinken. Nederland heeft de beste ingenieursbureaus, offshore bedrijven, waterbouwers en havens. Wij kunnen en willen wereldspeler zijn op het gebied van offshore energiewinning. En met Wageningen ook op het gebied van biogrondstoffen.

1.66 Zutphen
Toevoegen:
Maar Nederland heeft geen grootschalige energieproductiebedrijven meer. Er ligt een grote kans voor nieuwe kleine decentrale energieproductie die door particulieren en bedrijven kunnen worden geëxploiteerd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Nederland heeft wel degelijk grootschalige productiebedrijven (NUON, Essent, Delta, etc). De laatste is zelfs nog in overheidshanden (Zeeland).

Dit gaan we doen:
- De PvdA ondersteunt maatschappelijk ondernemen, investeert in duurzame energie, ondersteunt initiatieven en groene groei.

Amendementen

1.67 Zeevang
'groene groei' **wijzigen in:** 'duurzame groei'
Toelichting: Groen is maar één aspect van duurzaamheid. Groei moet je niet alleen doen op een natuurvriendelijke manier maar ook liefst met investeren in bv je directe-onderneem-omgeving; de buurt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur heeft een voorkeur voor 'groene groei'. Het geeft beter weer wat de bedoeling is dan de door de indiener genoemde formulering, die een veel betere strekking kan hebben.

- Ook fiscale maatregelen ondersteunen onze groene agenda: rode diesel wordt afgeschaft, de afschaffing van de milieubelastingen draaien we terug en de SDE-regeling bouwen we af en vervangen deze door een verplicht aandeel duurzame energie.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Na: 'draaien we terug' **toevoegen** de regeling 'groen beleggen' blijft.

Amendementen

1.68 Utrecht, Zeevang
Na: 'draaien we terug', de regeling 'groen beleggen' blijft en wordt uitgebreid.
Toelichting: Het demissionaire kabinet heeft, ondanks grote bezwaren van natuur-en milieuorganisaties, boerenorganisaties, Bouwend Nederland, banken e.a., de Regeling Groen Beleggen gefaseerd willen afbouwen. Deze Regeling trok door het fiscaal voordeel 5,6 miljard euro uit de markt ten nutte van investeringen in groen, duurzame landbouw en energie. Deze mogelijkheid en bijdrage moet in stand blijven en uitgebreid naar nieuwe onderwerpen en terreinen, waar vergroening noodzakelijk is.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur hierboven.

1.69 Utrecht
'duurzame energie' **Wijzigen:** 'hernieuwbare energie uit wind en zon'
PREADVIES: AFWIJZEN
Er is meer dan alleen wind en zon.

1.70 Amsterdam Zuid, Zeevang, Amsterdam Nieuw-West
Na: 'rode diesel wordt afgeschaft' **toevoegen:** '(voor de binnenvaart zal het accijnsvoordeel op brandstof geleidelijk worden afgebouwd)'
Toelichting: Het zonder meer afschaffen van rode diesel draait de binnenvaart de nek om: juist in die sector zijn duurzame alternatieven niet op stel en sprong voorhanden. De binnenvaart moet dus een overgangsperiode worden gegund.
PREADVIES: AFWIJZEN
De huidige tekst geeft accuraat de bedoeling weer.

- Er komt een leveranciersverplichting voor groene energie. Leveranciers worden verplicht om elk jaar en stijgend aandeel van hun elektriciteit hernieuwbaar te leveren. Kolencentrales moeten verplicht duurzame biomassa bijstoken.

Amendementen

1.71 Utrecht
Schrappen: 'Kolencentrales moeten verplicht duurzame biomassa bijstoken.'
PREADVIES: AFWIJZEN
De bijstookverplichting is juist van groot belang om de doelstellingen te halen.

- We kiezen voor innovaties gericht op een duurzame economie. Hiermee stimuleren we de ontwikkeling van groene energie via biomassa, windenergie en zonnepanelen.

Amendementen

1.72 Wijchen
toevoegen: 'en het verminderen van het energieverbruik'
PREADVIES: OVERNEMEN

1.73 Utrecht
Schrappen: 'biomassa'
Toelichting: Biomassa is niet per definitie duurzaam. Allesbehalve. Biomassa gebruiken als brandstof kan betekenen dat kostbare landbouwgrond niet meer gebruikt wordt voor het verbouwen van voedsel maar voor het verbouwen van bio-brandstof. Met een groeiende wereldbevolking en stijgende voedselprijzen is dit dus alles behalve duurzaam temeer daar de huidige wereld energiebehoefte (in theorie) prima gedekt kan worden uit zonne-energie. In ieder geval kan onze eigen elektriciteitsbehoefte prima gedekt worden uit zonne-energie. Bovendien zal het massaal overschakelen op biomassa er zeer waarschijnlijk ook op neerkomen dat bio-massa uit andere werelddelen hierheen getransporteerd gaat worden om te verbranden wat mogelijk leidt tot uitputting van landbouwgrond daar en CO2 overschotten hier.
PREADVIES: AFWIJZEN
De bijstookverplichting van biomassa is van groot belang om de doelstellingen te halen. Er zijn duurzaamheidscriteria voor biomassa om mogelijke nadelige bijeffecten te voorkomen.

1.74 EVS Landelijk, ZuidNoord Commissie
toevoegen: Bij de productie van biobrandstoffen zal rekening gehouden worden met de gevolgen voor de voedselvoorziening, vooral in ontwikkelingslanden.
Toelichting: Er mist een erkenning van de gevaren die grootschalige productie van biobrandstoffen kunnen betekenen voor de voedselvoorziening, terwijl biobrandstoffenproductie een groot beslag legt op land en water bijvoorbeeld. In Sub-Sahara Afrika heeft ongeveer tweederde van alle grondaankopen te maken met de productie van bio-energie.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Netbeheerder Tennet wordt verantwoordelijk voor de aanleg van een net op zee voor windenergie.
- Lokale initiatieven voor decentrale energieopwekking worden gestimuleerd. De energiebelasting op kleinschalige, decentrale opwekking verdwijnt.

Amendementen

1.75 Steenwijkerland, Deventer, Hof Van Twente, Kampen, Raalte, Rijssen-Holten/Wierden
'Lokale initiatieven voor decentrale energieopwekking worden gestimuleerd. De energiebelasting op kleinschalige, decentrale opwekking verdwijnt.' **wijzigen in:** Lokale initiatieven voor decentrale energieopwekking worden gestimuleerd binnen het kader van een verantwoordelijke ruimtelijke ordening. De energiebelasting op kleinschalige, decentrale opwekking verdwijnt. Toelichting: de toevoeging binnen het kader van een verantwoordelijke ruimtelijke ordening dient ertoe om lokaal/regionaal een afweging te kunnen maken en bv. het plaatsen van solitaire windmolens niet toe te staan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodige toevoeging.

1.76 Etten-Leur
toevoegen: Lokale en particuliere initiatieven voor decentrale energieopwekking worden gestimuleerd. De energiebelasting op kleinschalige, decentrale opwekking verdwijnt. De PvdA wil burgers stimuleren op een vrije en democratische manier in hun energiebehoefte te voorzien.
Toelichting: Zoals het nu geregeld is, is de burger voor het grootste deel afhankelijk van centraal geregelde voorzieningen. Zowel op nationaal als op lokaal gebied. Wij willen ook particuliere initiatieven stimuleren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodige toevoeging.

1.77 Texel
toevoegen: Dit geldt voor particulieren, maar ook voor lokale energiebedrijven die lokaal energie opwekken en ter plekke leveren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een dergelijke verbreding van de regeling zou tot onbedoelde effecten en perverse prikkels kunnen leiden.

1.78 Zutphen

Toevoegen extra bullets:

- Voor de productie van duurzame energie zijn ingrepen in het landschap onontkoombaar. De PvdA zal belemmeringen op het gebied van Ruimtelijke Ordening wegnemen ten behoeve van duurzame energieopwekking.
- De PvdA wil productie van kleinschalige duurzame energie, zoals door bijv. door windmolens en zonnepanelen in eigen land stimuleren. Daarnaast verdient de opwekking van elektriciteit en biogas door Nederlandse ondernemingen voorrang. Aanleg van grote vervuilende centrales door buitenlandse ondernemingen wordt niet gestimuleerd.
- Energietransitie (de overgang van een fossiele naar een duurzame energievoorziening) is een ambitie van veel partijen in de samenleving. Geen partij is er echter voor verantwoordelijk. De PvdA zal deze taak bij de regionale beheerders van het energienet neerleggen. Zij zullen beleid en uitvoering van de energietransitie ter hand nemen, zoals de Waterschappen de verantwoording dragen voor de waterhuishouding.

Toelichting: De grootste bottleneck voor de ontwikkeling van duurzame energie is ruimtelijke ordening. De procedures voor een windmolen kunnen nu al een decennium beslaan. Dit frustreert de ontwikkeling om windmolens en zonnepanelen te plaatsen en daardoor ook de productie van windmolens en zonnepanelen in eigen land te doen.
Door de verkoop van Nuon en Essent aan resp. Zweedse en Duitse bedrijven zijn in Nederland geen grote energieproducenten meer gevestigd. Buitenlandse bedrijven plaatsen echter wel vervuilende kolen- en gascentrales in Nederland, terwijl er meer elektriciteit wordt geproduceerd dan wordt verbruikt in Nederland. Deze centrales dienen zo snel mogelijk gesloten te worden. De ontwikkeling van kleinschalige duurzame energie dient gestimuleerd te worden omdat dit de regionale economie kan versterken. Met name voor de krimpregio's ontstaan hierdoor kansen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement strekt veel verder dan alleen procedures over Ruimtelijke Ordening.

- De PvdA wil zuinig omgaan met natuurlijke hulpbronnen. Energiebesparing, uitstootbeperking en recycling van producten worden blijvend bevorderd.

Amendementen

1.79 Neder-Betuwe, Zeevang, Assen, Etten-Leur, Amsterdam Zuid

toevoegen: Hierbij wordt uitgegaan van het principe: 'Afval bestaat niet' zodat volop wordt ingezet op een eindstadium van 100% recycling van afvalstaffen tot nieuwe grondstoffen.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.80 Landelijke werkgroep Milieu en Energie

toevoegen: Daarbij worden middelen om burgers te stimuleren veel aan te leveren voor recycling, zoals systemen met retourpremies, uitgebreid naar meerdere materialen.
Toelichting: Groene groei is niet mogelijk zonder grondstoffen en materialen in het bedrijfsleven en uit huishoudens steeds te recyclen. De tekst is nu weinig concreet.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.81 Landelijke werkgroep Milieu en Energie

toevoegen: Zo wordt het statiegeldsysteem op flessen niet afgeschaft, maar wordt gekeken naar het
(gedeeltelijk) overnemen van het Duitse statiegeldsysteem.
Toelichting: Hoewel de frisdrankindustrie anders beweert is het huidige statiegeldsysteem op PET-flessen wel rendabel, leidt tot een hoger hergebruik van plastics en minder zwerfafval in de openbare ruimte. Belangrijk is ook dat het kan rekenen op een groot draagvlak onder de bevolking. Afschaffing ligt niet voor de hand. Logischer zou het zijn om te kijken naar de ervaringen van het in Duitsland ingevoerde statiegeldsysteem en te overwegen dit over te nemen.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Onze vervoersknooppunten de Rotterdamse haven, Schiphol en spoorlijnen zijn van onmisbaar belang voor de Nederlandse economie. Zo kan het Rotterdamse havencomplex met forse groei een belangrijke herstelmotor voor de economie en werkgelegenheid worden. Om duurzaamheidsdoorbraken te krijgen bijvoorbeeld ten aanzien van restwarmte en afvalstoffen in het hele havengebied, is een gebiedsvergunning nodig. Economie en duurzaamheid gaan hand in hand. Reststoffen uit de haven worden hergebruikt in de kassen van het Westland.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

toevoegen: Bij de inkoop door het rijk wordt het criterium ingevoerd dat bij vergelijkbare prijzen zo veel mogelijk het meest duurzame alternatief wordt gekocht.

Amendementen

1.82 Brussel/België
Na: 'hand in hand' **toevoegen:** 'mits groei wordt geconditioneerd, om milieuschade te beperken.'
Toelichting: Er is in dit hoofdstuk een tegenspraak tussen groene groei en versterking van de Rotterdamse Haven, Schiphol en spoorlijnen. Om milieuschade te voorkomen, moeten passende condities gesteld worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.83 Utrecht
Toevoegen extra bullet:
Uitgangspunt van beleid moet zijn dat afval een grondstof is en dat gestreefd moet worden naar hergebruik. Met onze logistieke en technologische kennis kan Nederland het kringloopcentrum van West-Europa worden. Te beginnen in eigen huis met een hoge belasting op het verbranden en storten van afval. Dit bevordert immers recycling.
PREADVIES: AFWIJZEN
Recycling hoeft niet per se via een nieuwe, hoge belasting bevorderd te worden. Er bestaan al afvalstoffenheffingen per gemeente.

1.84 Utrecht
Toevoegen extra bullet:
Huishoudens moeten hun afval gratis bij het lokale afvalscheidingsstation kunnen afgeven om illegale stort te voorkomen. De prijs hiervan kan doorberekend worden in de algemene afvalheffing die bewoners al betalen.
Toelichting: Kringloop c.q. recycling van afval is in een wereld waarin grondstoffen steeds duurder worden economisch zeer wel levensvatbaar. Het levert ook werkgelegenheid op, zowel hoog geschoolde arbeid voor het ontwerpen van logistieke stromen en afvalscheidingsmachines als laaggeschoold omdat toch ook een deel handmatig gescheiden en gecontroleerd moet worden. Uiteraard is storten en verbranden goedkoper totdat bepaalde grondstoffen zo duur worden dat men geld gaat bieden om afval te mogen verwerken; het lijkt wel zo verstandig om dat stadium te voorkomen.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.85 Maastricht
toevoegen: Niet alleen goederenvervoer maar ook het realiseren van grensoverschrijdende Intercityverbindingen zijn van cruciaal belang voor de verdere economische ontwikkeling van de randstad en de regio's.
Toelichting: De economie in grensregio's is veel sterker afhankelijk van de buurlanden dan andere gedeelten van het land. Het is daarom van groot belang dat er goede verbindingen zijn.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.86 Moerdijk
Na: 'Onze vervoersknooppunten de Rotterdamse haven.....' **toevoegen:** 'Dit hergebruik wordt ook gestimuleerd bij andere havengebieden.'
Toelichting: Bv in het havengebied Moerdijk is er de proeftuin ' Duurzame verbindingen Moerdijk', waarbij bedrijven in het havengebied restwarmte met elkaar uitwisselen voor hergebruik. In de toekomst zal ook gekeken worden naar mogelijkheden van het gebruik van restwarmte buiten het havengebied. Door het toevoegen van de zin, worden ook deze belangrijke initiatieven ondersteund.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.87 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Toevoegen extra bullet:
'Bij de inkoop door het rijk wordt het criterium ingevoerd dat bij vergelijkbare prijzen de meest duurzame alternatief wordt gekocht.'
Toelichting: Het rijk heeft een voorbeeldfunctie en aanschaffingen door de overheid kan duurzame oplossingen bevorderen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel.

1.88 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Overheidsfinanciering wordt doorgelicht op subsidies en belastingvoordelen die de groene groei belemmeren en deze worden afgebouwd.'
Toelichting: Overheidsbezuiniging op verstorende subsidies zijn mogelijk waarmee betere overheidsfinanciën en groene groei samengaan.
PREADVIES: OVERNEMEN

6. Innovatiebeleid

Ondernemers weten zelf het beste waar hun kansen liggen. Innovaties komen van mensen, bedrijven, de wetenschap, niet uit de Ministeries. Maar de overheid kan er wel voor zorgen dat ondernemers uitstekend opgeleide werknemers kunnen krijgen, dat de publieke voorzieningen op orde zijn en de infrastructuur goed functioneert. De rol van de overheid in het economisch beleid is dus cruciaal wat betreft de economische structuur.

Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid. Een beleid dat nauw aansluit bij de successen van economische netwerken rond zogenaamde 'talenttowns'. Hightech in de regio Eindhoven, agro&food in het netwerk rond Wageningen, biomedisch in Enschede en Nijmegen, biotech in Leiden, logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Voorgaande alinea **wijzigen in:**
'Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid. Een beleid dat nauw aansluit bij de successen van economische netwerken rond zogenaamde 'talenttowns'. Hightech in de regio Zuidoost Nederland rond Eindhoven en de campussen met Chemie&Materialen en Life Sciences&Health in Zuid-Limburg, agro&food in het netwerk rond Venlo en Wageningen, biomedisch in Enschede en Nijmegen, biotech in Leiden, logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen, watertechnologie in Leeuwarden, en de ontwikkeling van het cluster 'Smart Services' in Parkstad Limburg. Tevens zal de PvdA zich naast de al bestaande 'talenttowns' ook hard gaan maken voor de ontwikkeling van nieuwe netwerken, zoals een Medical Health Campus rond Oss en Boxmeer. Deze inzet sluit ook aan bij de Europese inzet op zogenaamde 'slimme specialisatie' die voortbouwt op sterkten van instellingen en regio's. Tevens wordt het huidige topsectorenbeleid van het Ministerie van EL&I verder uitgebreid en gericht op exportbevordering. Overheid, top-universiteiten en kansrijke sectoren werken samen (o.a. gebruikmakend van elkaars netwerken) om innovaties succesvol op buitenlandse markten te introduceren.'

Amendementen

1.89 Smallingerland
' Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid. Een beleid dat nauw aansluit bij de successen van economische netwerken rond zogenaamde 'talenttowns'. Hightech in de regio Eindhoven, agro&food in het netwerk rond Wageningen, biomedisch in Enschede en Nijmegen, biotech in Leiden, logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen.' **wijzigen in:** 'Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid. Een beleid dat nauw aansluit bij de successen van economische netwerken. Kansrijke sectoren voor innovatie zijn sensortechnologie, watertechnologie, logistiek, waterstoftechnologie en biotech'.
Toelichting: Door het weglaten van steden en regio's kunnen andere regio's waar innovatieve ontwikkelingen plaats vinden zich herkennen in ons verkiezingsprogramma en een plaats krijgen in de nadere uitwerking.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelizchting: zie nieuw tekstvoorstel.

1.90 Hilversum, Etten-Leur
toevoegen: , nieuwe media in de regio Amsterdam – Gooi – Utrecht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Onduidelijk wat de betekenis van de amendement is.

1.91 Franekeradeel
toevoegen: , watertechnologie in Leeuwarden.
Toelichting: spreekt voor zich
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.92 Leeuwarden, Heerenveen, Amsterdam Zuid
toevoegen: ,en watertechnologie in Leeuwarden.
Toelichting: Het niet noemen van watertechnologie is een gemis in deze paragraaf als het gaat om een uniek voorbeeld van typisch Nederlandse innovatie. Daarnaast heeft de PvdA zich volop ingezet voor steun aan Wetsus. Leeuwarden, is met trots, de stad voor watertechnologie. In Leeuwarden is Wetsus gevestigd: een onderzoeksinstituut dat allerlei slimme technieken met water onderzoekt. Hierdoor komen er duurzame oplossingen voor schoon drinkwater, energie en voedsel. Wetsus werkt samen met heel veel bedrijven, universiteiten en laboratoria. In de regio liggen unieke kansen deze technologie verder te ontwikkelen, zoals bijvoorbeeld op of nabij de Afsluitdijk.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.93 Oss/Maasdonk/Lith, Etten-Leur, Amsterdam Zuid
Na: Higtech in de regio Eindhoven, agro&food in het netwerk rond Wagegingen, biomedisch in Enschede en Nijmegen, biotech in Leiden, logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen. **toevoegen:** Tevens zal de PvdA zich naast de al bestaande 'talenttowns' ook hard gaan maken voor de ontwikkeling van nieuwe netwerken, zoals een Medical Health Campus rond Oss en Boxmeer.
Toelichting: Geen toelichting nodig.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.94 Brussel/België
toevoegen: Deze inzet sluit ook aan bij de Europese inzet op zogenaamde 'slimme specialisatie' die voortbouwt op sterkten van instellingen en regio's.
Toelichting: Bij het voorgestelde gebiedsgerichte innovatiebeleid wordt de Europese agenda

gericht op 'smart specialisation', dat onder meer door de inzet van de EU Structuurfondsen wordt gestimuleerd, ten onrechte niet genoemd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.95 Den Haag
toevoegen: Tevens wordt het huidige topsectorenbeleid van het Min EL&I verder uitgebreid en gericht op
exportbevordering. Overheid, topuniversiteiten en kansrijke sectoren werken samen (o.a. gebruikmakend van elkaars netwerken) om innovaties succesvol op buitenlandse markten te introduceren.
Toelichting: Het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie heeft recent een in potentie zeer kansrijk 'topsectorenbeleid' ingericht. Dit beleid is gericht op het stimuleren van een beperkt aantal (negen) kansrijke sectoren waarin Nederland internationaal een sterke positie heeft: Tuinbouw en uitgangsmaterialen, Water, AgroFood, Life Sciences, Chemie, High Tech Systemen en Materialen, Energie, Logistiek, Creatieve Industrie. Overheid, wetenschap en bedrijfsleven werken samen om de internationale positie van Nederland in deze sectoren te versterken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.96 Maastricht
'Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid … logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen.' **wijzigen in:**
'Daarom kiest de PvdA voor gericht innovatiebeleid. Een beleid dat nauw aansluit bij de successen van economische netwerken rond zogenaamde 'talenttowns'. Hightech in de regio Zuidoost Nederland rond Eindhoven en de campussen met Chemie&Materialen en Life Sciences&Health in Zuid-Limburg, agro&food in het netwerk rond Venlo en Wageningen, biomedisch in Enschede en Nijmegen, biotech in Leiden, logistiek in Rotterdam-Schiphol, Energy in Groningen en de ontwikkeling van het cluster 'Smart Services' in Parkstad Limburg.'
Toelichting: Door deze wijziging wordt duidelijk dat er op het vlak van Chemie & Materialen en Life Sciences & Health een enorm potentieel zit in Zuid-Limburg en dat de PvdA daar oog voor heeft. Daarnaast was er geen aandacht voor het succesvolle Agro & food netwerk rondom Venlo.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

Innovatiebeleid dat tevens de basis legt voor antwoorden op toekomstige uitdagingen. Immers, het zijn ook deze economische clusters die met technologische vernieuwingen ons in staat kunnen stellen klimaatproblematiek, vergrijzing, een groeiende wereldbevolking of toenemende schaarste aan water en grondstoffen het hoofd te bieden.

Dit gaan we doen:
- De groeistrategie heeft ook consequenties voor het beleid en de inrichting van de overheid. We moeten kiezen voor versterking van de regionale samenwerking rond de 'talenttowns'. Economisch beleid, nieuwe industriepolitiek en innovatiebeleid wordt uitgevoerd door regionale samenwerkingsverbanden waarin overheden, kennisinstituten en bedrijfsleven nauw samenwerken. Alle middelen moeten ten dienste staan van een gezamenlijke groeiagenda.

Amendementen

1.97 Amsterdam West, Utrecht, Sint-Michielsgestel
Toevoegen:
De PvdA wil dat de aardgasbaten zullen worden gestort in een nieuw op te richten Nationaal Investerings Fonds (NIF), naar het Noorse sovereign wealth fund. Dit fonds kan onder andere investeringen doen gericht op de verduurzaming van de samenleving of ter ondersteuning van nieuwe high tech industrie. Niet langer zullen de aardgasbaten gebruikt worden voor de rijksbegroting of voor het dempen van de staatsschuld. Dit fonds staat op zichzelf, maar de Kamer stelt haar einddoelen vast.
Toelichting: Nederland kan tot 2020 rekenen op de jaarlijkse aardgasbaten ter hoogte van >1% van het BBP.
De baten van natuurlijke hulpbronnen behoren aan huidige en toekomstige generaties toe. Deze baten dienen daarom verstandig uitgegeven te worden. Het NIF verschilt van de FES-gelden door de nadruk op investeringen in plaats van uitgaven.
De aardgasbaten zijn te lang gebruikt om de rekeningen van de staat te kunnen betalen en subsidies uit te delen. Dit kabinet wil met de aardgasbaten de staatsschuld dempen. Dat rendement is echter te laag en lokt
het maken van nieuwe schulden uit zodra dat politiek als gewenst wordt gezien. Stop de eindige opbrengsten in een nationaal investeringsfonds en gebruik dat om strategische deelnemingen in veelbelovende Nederlandse bedrijven te financieren, zoals men dat in Noorwegen met de olie-opbrengsten doet. Ook in geval van nood kan het Nationaal Investeringsfonds worden aangewend.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het instel-

len van een Nationale Investeringsbank in dit kader voldoende is.

1.98 Den Haag
Na: Economisch beleid, nieuwe industriepolitiek en innovatiebeleid wordt uitgevoerd door regionale samenwerkingsverbanden waarin overheden, kennisinstituten en bedrijfsleven nauw samenwerken. **toevoegen:** Verder kiezen we ervoor om beleid te richten op de negen zogenaamde topsectoren.
Toelichting: Het ministerie van Economische zaken, Landbouw & Innovatie heeft recent een in potentie zeer kansrijk 'topsectorenbeleid' ingericht. Dit beleid is gericht op het stimuleren van een beperkt aantal (negen) kansrijke sectoren waarin Nederland internationaal een sterke positie heeft: Tuinbouw en uitgangsmaterialen, Water, AgroFood, Life Sciences, Chemie, High Tech Systemen en Materialen, Energie, Logistiek, Creatieve Industrie. Overheid, wetenschap en bedrijfsleven werken samen om de internationale positie van Nederland in deze sectoren te versterken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Partijbestuur ondersteunt strekking amendement, zie daarom nieuw tekstvoorstel.

1.99 Borger-Odoorn
Na: ' Alle middelen moeten ten dienste staan van een gezamenlijke groeiagenda.' **toevoegen:** Afspraken maken met universiteiten, andere (onderwijs)instellingen en ondernemingen waaraan (in)direct onderzoekssubsidies worden verstrekt dat mogelijke productieactiviteiten die hieruit voortvloeien bij voorkeur in eigen land gelokaliseerd worden.
Toelichting: Drempel opwerpen dat belastinggeld niet ten volle ten goede komt aan de eigen economie doordat de productie en de daarmee samenhangende arbeid wegvloeit naar het buitenland en wel met name naar 'goedkope lonen ' landen incl. opkomende economieën.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De strategie heeft ook consequenties voor de besteding van onderzoeksgelden aan universiteiten en onderzoeksinstellingen. De concurrentie in het hoger onderwijs heeft de afgelopen jaren vooral plaatsgevonden in de breedte en niet in de diepte. Specialisatie van universiteiten en hogescholen is noodzakelijk om internationaal tot de top te behoren. Dit proces zal versneld moeten plaatsvinden.

Amendementen

1.100 Brussel/België
Na: versneld moeten plaatsvinden **toevoegen** 'en evenals vergaande strategische samenwerking tussen Nederlandse universiteiten door de overheid worden aangemoedigd en zo nodig ondersteund'.
Toelichting: Specialisatie van universiteiten valt toe te juichen, en past in de Europese strategie gericht op modernisering van het Hoger Onderwijs. Echter, ook strategische samenwerking zoals bijvoorbeeld die tussen de 3TU vormt een concreet antwoord om de Nederlandse universiteiten te versterken.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.101 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: versneld moeten plaatsvinden **toevoegen:** Er komt een kenniscentrum voor duurzame innovaties op basis van samenwerking tussen drie technische universiteit en het bedrijfsleven die jonge mensen bij duurzame innovaties faciliteert.
Toelichting: Kenniscentrum duurzame innovaties van de TU's is nodig om valorisatie van de technologische kennis te bevorderen omdat er veel kennis is maar moeilijk door de markt wordt opgepakt.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Het Europese beleid gericht op economische ontwikkeling van regio's moet radicaal worden aangepast. De uitgaven van de structuurfondsen moeten effectief groei bevorderen. Middelen komen nu onvoldoende ter beschikking van het MKB en teveel geld gaat nog steeds naar het in standhouden van onrendabele agrarische bulkproductie in plaats van bijvoorbeeld de financiering van startende nieuwe ondernemingen, of verder ontwikkelen van duurzame energietechnologie.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur ter vervanging van bovenstaande bullet:
'Het Europese beleid gericht op economische ontwikkeling van regio's moet radicaal worden aangepast. De uitgaven van de Europese middelen moeten effectief groei bevorderen. Middelen komen nu onvoldoende ter beschikking van het MKB en teveel geld gaat nog steeds naar het in standhouden van onrendabele agrarische bulkproductie in plaats van bijvoorbeeld de financiering van startende nieuwe ondernemingen, of verder ontwikkelen van duurzame energietechnologie.'

Amendementen

1.102 Brussel/België
Schrappen: 'Middelen komen nu onvoldoende ter beschikking van het MKB en teveel geld gaat nog steeds naar het in standhouden van onrendabele agrarische bulkproductie in plaats van bijvoorbeeld de financiering van startende nieuwe ondernemingen, of verder ontwikkelen van duurzame energietechnologie'.
Toelichting: Deze tekst bevat meer analyse, dan actie, maar is bovendien onjuist.
Landbouwfondsen zijn volledig gescheiden van de structuurfondsen. De EFRO fondsen worden voor Nederland al ingezet op het versterken van concurrentie en werkgelegenheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
De scheiding staat inderdaad verkeerd omschrijven. Dit is gecorrigeerd in bovenstaand nieuw tekstvoorstel.

1.103 Den Haag
Extra bullet **toevoegen:**
Financiële instrumenten voor het bevorderen van onderzoek en ontwikkelwerk worden uitgebreid. Dit beleid wordt gericht op innovaties die exportpotentie hebben.
Toelichting: Investeren in onderzoek en innovatie is essentieel om de positie van de Nederlandse economie te versterken. Met beperkte investeringen kunnen grote resultaten worden geboekt.
PREADVIES: AFWIJZEN

1.104 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Startende bedrijven worden gestimuleerd door de publieke cofinanciering van duurzame innovaties beschikbaar te stellen waarmee de private groene financiering wordt uitgelokt.'
Toelichting: Publieke cofinanciering voor de groene innovatoren in MKB is gewenst om level playing field met vervuilende bedrijven te bevorderen.
PREADVIES: OVERNEMEN

7. Een gezonde financiële sector

Voor hernieuwde economische groei in Nederland is een gezonde financiële sector onmisbaar. Structurele weeffouten, gevolgen van decennia van liberalisering van de financiële sector, moeten versneld worden aangepakt. Voor de PvdA is het cruciaal dat die maatregelen zoveel mogelijk internationaal worden genomen.

Dit gaan we doen:

- Er moet Europees bankentoezicht komen. Het toezicht op banken is primair nationaal geregeld en het 'redden' van banken is een nationale verantwoordelijkheid, terwijl de grote banken internationaal zijn en de muntunie een Europese Unie is. Die situatie is niet langer houdbaar. Het bankentoezicht dient Europees te worden. Banken in de Eurozone moeten allen voldoende gekapitaliseerd zijn en onder effectief toezicht staan. Ook in internationaal verband zal samen met de andere grote handelsblokken de financiële sector moeten worden gereguleerd.

1.105 Smallingerland
Extra bullet **toevoegen:**
Voor het verkrijgen van een sociaal gebalanceerde samenleving is het nodig om bij de investeringsbanken een onderscheid te maken tussen langdurige investeringen met een maatschappelijk belang en kortlopende investeringen die uitsluitend een persoonlijk of zakelijk gewin nastreven.
Toelichting: De duurzame ontvlechting van de nuts- en de investeringsbanken wordt onderschreven. Door het moeilijker te behalen financieel rendement keert de rust op deze maatschappelijk ongewenste investeringsmarkt in elk geval terug, kunnen de huidige maatschappelijke klaplopers hun slag niet meer slaan, kunnen headfunds geen vat meer krijgen op onze bedrijven en kunnen de maatschappelijke investeringsmaatschappijen, zoals de pensioenfondsen, hun maatschappelijke functie weer zonder grote risico's gaan uitoefenen.
PREADVIES: OVERNEMEN

1.106 Oss/Maasdonk/Lith, Zeevang, Amsterdam Zuid
Na: Ook in internationaal verband zal samen met de andere grote handelsblokken de financiële sector moeten worden gereguleerd. **toevoegen:** De Europese Unie moet zich tevens hard maken voor het afschaffen van de bonussen en het terugdringen of hoger belasten van de topsalarissen bij banken.
Toelichting: Een bankentoezicht is te vrijblijvend. We kunnen de financiële situatie alleen oplossen wanneer we in Europees verband een einde maken aan het graaien!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze zinsnede niet ook op deze plek nodig. Zoals al elders in het programma beschreven wordt er ingezet op het verbieden (beperken tot 20%) van bonussen in de financiële sector.

- De bankensector moet geherstructureerd worden. Winsten van banken zijn privaat, maar de risico's worden afgewenteld op de belastingbetaler. Banken mogen geen riskante avonturen ondernemen met de hen toevertrouwde spaargelden van burgers. Een verdergaande herbezinning op de structuur van de financiële sector is noodzakelijk.

Amendementen

1.107 Harderwijk, Wijchen

'Een verdergaande herbezinning op de structuur van de financiële sector is noodzakelijk' **wijzigen in:**
'Een strikte scheiding van banken in nutsbanken en zakenbanken is noodzakelijk'.
Toelichting: Een strikte scheiding tussen 'nutsbank' en 'zakenbank' is dé manier om besmettingsgevaar tussen het klanten- en zakendeel van een bank tijdens een kredietcrisis te voorkomen. Pas splitsen van een bank als die al in de problemen is gekomen, zoals minister Jan Kees de Jager wil, is echt te laat.
PREADVIES: AFWIJZEN
Op mede-initiatief van de PvdA-fractie in de Tweede Kamer is er een commissie van wijzen in voorbereiding die structureel wil kijken naar een hervorming van de financiële sector. Het Partijbestuur is van mening dat het hier juist gaat om het feit dat de herbezinning plaatsvindt en er van daaruit een wijziging plaats gaat vinden. Kortom het Partijbestuur is het eens met de strekking van het amendement (er moet namelijk een hervorming van de financiële sector plaatsvinden), maar vindt dit niet de juiste plek om dat aan te geven.

1.108 Zutphen

Extra bullet **toevoegen:**
'Splitsing van banken in een consumentenbank en een zakenbank is daarbij een serieuze optie. De herkapitalisatie van consumentenbanken zal voor een aanzienlijk deel plaats moeten vinden door middel van staatsdeelnames en of deelnames van Europese financiële instellingen.'
Toelichting: Eerder nam de partij deze positie in, maar deze lijkt hier nu te vervagen. Is dit voortschrijdend inzicht? Het lijkt logisch dat de risico's voor de gemeenschap van speculatief banken gedrag het best worden geminimaliseerd door de voorgestelde splitsing. En de controle op het beleid van de consumentenbank (ook dat t.a.v. de bonussen) wordt versterkt door de voorgestelde overheidsdeelnames. Deze kunnen monetair worden gefinancierd, omdat zij dienen tot herkapitalisatie en het geld dus bij de bank blijft en daarom geen inflatoire impuls geeft.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het is op dit moment niet verstandig extra belangen te nemen in financiële instellingen. Dat zou erg kostbaar zijn, terwijl onze staatsschuld al relatief hoog is. Het is beter de financiële sector fundamenteel te hervormen. Dat kan onder andere door ABN Amro niet naar de beurs te brengen. Daarnaast zijn wij het eens dat het scheiden van nuts- en zakenbankactiviteiten zeer serieus tot de opties moet behoren. Op medeinitiatief van de PvdA-fractie is er daarom in de Tweede Kamer een commissie van wijzen in voorbereiding die structureel wil kijken naar een hervorming van de financiële sector. Daarbij is specifiek de opdracht te onderzoeken hoe nuts- en zakenbankactiviteiten van elkaar gescheiden kunnen worden.

- ABN Amro gaat niet naar de beurs. Dienstbaarheid van de bank aan onze economie moet bepalend zijn en niet aandeelhoudersrendement en winstgroei op korte termijn. Een alternatieve positionering en bestuursvorm van de bank bevordert bovendien de 'biodiversiteit' van onze financiële sector. Door diversiteit in organisatievorm van de grote financiële spelers neemt de stabiliteit van het bankwezen toe. Er wordt een alternatief financierings- en bestuursmodel voor ABN Amro uitgewerkt, inclusief een mogelijke rol voor geduldig kapitaal van institutionele beleggers.

Amendementen

1.109 Den Haag

Schrappen: Hele bullet.
Toelichting: Dit komt geheel uit de lucht vallen. In welk beleid past dit, wat is het doel hiervan?
PREADVIES: AFWIJZEN
Door ABN Amro niet naar de beurs te brengen wordt het hele Nederlandse bankenlandschap structureel hervormd. Er komt meer diversiteit tussen Nederlandse banken, waarbij ABN Amro een gezonde en degelijke bank zal zijn die niet op kortetermijnwinst gericht is. We verzetten ons niet tegen toetreding van andere partijen dan de staat in ABN Amro, maar daarbij komt er een ander financieringsmodel waarbij er een rol is voor geduldig kapitaal.

1.110 Hollands Kroon

'ABN Amro gaat niet naar de beurs. Dienstbaarheid van de bank aan onze economie moet bepalend zijn en niet aandeelhoudersrendement en winstgroei op korte termijn. Een alternatieve positionering en bestuursvorm van de bank bevordert bovendien de 'biodiversiteit' van onze financiële sector. Door diversiteit in organisatievorm van de grote financiële spelers neemt de stabiliteit van het bankwezen toe. Er wordt een alternatief financierings- en bestuursmodel voor ABN Amro uitgewerkt, inclusief
een mogelijke rol voor geduldig kapitaal van institutionele beleggers.' **wijzigen in:** ABN Amro gaat naar de beurs mits de opbrengst hiervan de aan ABN Amro verleende staats-

steun volledig terug vloeit naar de staat. De dienstbaarheid van banken aan onze economie moet bepalend zijn.
Toelichting: ABN Amro naar de beurs op het moment dat de markt hiervoor gunstig is, is een toezegging van Wouter Bos als vorige minister van financiën.
PREADVIES: AFWIJZEN
Door ABN Amro niet naar de beurs te brengen wordt het hele Nederlandse bankenlandschap structureel hervormd. Er komt meer diversiteit tussen Nederlandse banken, waarbij ABN Amro een gezonde en degelijke bank zal zijn die niet op kortetermijnwinst gericht is. We verzetten ons niet tegen toetreding van andere partijen dan de staat in ABN Amro, maar daarbij komt er een ander financieringsmodel waarbij er een rol is voor geduldig kapitaal. Het gaat daarbij niet om de opbrengst maar om het feit dat de structuur veranderd moet worden.

1.111 Lansingerland
'ABN Amro gaat niet naar de beurs' **wijzigen in:** 'ABN Amro gaat nog niet naar de beurs.'
Toelichting: De PvdA moet geen commerciële staatsbank willen exploiteren. Voor een staatsbank is niet alleen een alternatief financierings- en bestuursmodel noodzakelijk, maar ook een andere manier van opereren in de financiële markt. Dat zal op gespannen voet komen te staan met de concurrentieverhoudingen in deze markt. Een staatsbank voegt bovendien niets toe aan de dienstverlening t.o.v. de private banken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Door ABN Amro niet naar de beurs te brengen wordt het hele Nederlandse bankenlandschap structureel hervormd. Er komt meer diversiteit tussen Nederlandse banken, waarbij ABN Amro een gezonde en degelijke bank zal zijn die niet op kortetermijnwinst gericht is. We verzetten ons niet tegen toetreding van andere partijen dan de staat in ABN Amro, maar daarbij komt er een ander financieringsmodel waarbij er een rol is voor geduldig kapitaal.

- De financiële sector moet meebetalen. Nu de belastingbetaler is bijgesprongen om de banken te redden, is het redelijk dat deze sector zelf een significante bijdrage gaat leveren met een belasting op financiële transacties (FTT). Onze pensioenfondsen worden hiervan nadrukkelijk uitgezonderd.

Amendementen

1.112 Amsterdam Nieuw-West, Zeevang
Na: 'De financiële sector moet meebetalen. Nu de belastingbetaler is bijgesprongen om de banken te redden, is het redelijk dat deze sector zelf een significante bijdrage gaat leveren met een belasting op financiële transacties (FTT). Onze pensioenfondsen worden hiervan nadrukkelijk uitgezonderd.' **wijzigen in:** De financiële sector moet meebetalen. Nu de belastingbetaler is bijgesprongen om de banken te redden, is het redelijk dat deze sector zelf een significante bijdrage gaat leveren met een effectieve belasting. Onze pensioenfondsen worden hiervan nadrukkelijk uitgezonderd.
Toelichting: Het gaat om een effectieve belasting, ongeacht waarop.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij zijn voorstander van een FTT, in principe in Europees verband. Het gaat er inderdaad om dat het een effectieve belasting is. Dat kan via een FTT, over de grondslag kan dan uiteraard nog gesproken worden. Dat zal ook moeten aangezien het onderhandelingen zullen zijn in Europees verband. Het uitzonderen van de pensioenfondsen is echter wel van groot belang, omdat zij anders hoog aangeslagen zullen worden.

1.113 Utrecht, Zeevang
toevoegen: Na '...op financiële transacties (FTT).' **Toevoegen** 'Deze belasting wordt ingevoerd zodra de banken weer voldoende solvabel zijn'.
Toelichting: In deze economisch zware tijden de banken nog meer belasten heeft ongewenste effecten. Kredieten worden nu reeds extreem moeilijk verstrekt. Dat heeft een negatief effect op de economie en verlaat de groei. Dat van de banken iets gevraagd moet worden staat buiten kijf. Belangrijk is echter wanneer dat ook opportuun is. Op dit moment deze belasting invoeren betekent dat de kosten direct op de consument worden afgewenteld (hogere tarieven) en dat het nog moeilijker wordt om kredieten te verkrijgen. Of dat nu is voor nieuwe investeringen, innovatie of het overleven van bedrijven die het moeilijk hebben. Weer een groei economie krijgen en banenbehoud en banengroei staat nu voorop.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij zijn in principe voorstander van een FTT in Europees verband. Dat zal hoe dan ook nog wat tijd vergen. Daarnaast is de FTT een belasting die relatief weinig invloed heeft op de kapitaalspositie van banken en daarmee juist vrij snel ingevoerd zou kunnen worden, zonder dat het grote consequenties zal hebben voor de kredietverlening.

1.114 Zeevang, Utrecht
Na: '...op financiële transacties (FTT).' **toevoegen:** 'Deze belasting wordt ingevoerd zodra de banken weer voldoende solvabel zijn'.
Toelichting: in deze economisch zware tijden de banken nog meer belasten heeft ongewenste effecten. Kredieten worden nu reeds extreem moeilijk verstrekt. Dat heeft een negatief effect op de economie en verlaat de groei. Dat van de banken iets gevraagd moet worden staat buiten kijf. Belangrijk is echter wanneer dat ook opportuun is. Op dit moment deze belasting invoeren betekent dat de kosten direct op de consument worden afgewenteld (hogere tarieven) en dat het nog moeilijker wordt om kredieten te verkrijgen. Of dat nu is voor nieuwe investeringen, innovatie of het overleven van bedrijven die het moeilijk hebben. Weer een groei economie krijgen en banenbehoud en banengroei staat nu voorop.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij zijn in principe voorstander van een FTT in Europees verband. Dat zal hoe dan ook nog wat tijd vergen. Daarnaast is de FTT een belasting die relatief weinig invloed heeft op de kapitaalspositie van banken en daarmee juist vrij snel ingevoerd zou kunnen worden, zonder dat het grote consequenties zal hebben voor de kredietverlening.

- Een einde aan de bonuscultuur. Er zijn 7 miljoen woekerpolissen verkocht in Nederland. Niet omdat klanten daar om vroegen, maar omdat de bonuscultuur van banken aanzet tot dit ongewenste gedrag. De bankensector moet weer een sector worden waar medewerkers dienstbaar zijn aan hun klanten. De PvdA komt met een initiatiefwetsvoorstel dat bonussen voor bestuurders en anderen werkzaam in de financiële sector rigoureus aan banden legt. Bovenop vaste salarissen mag maximaal 20% variabele beloning worden betaald. De Autoriteit Financiële Markten (AFM) gaat effectief toezicht houden op het ontwikkelen van nieuwe financiële producten, zodat nieuwe woekerpolissen worden voorkomen.

Amendementen

1.115 Den Haag
Na: ' Bovenop vaste salarissen mag maximaal 20% variabele beloning worden betaald.' **toevoegen:** 'Het is de taak van de AFM om het belang van de consument in financiële markten te bewaken.'
Toelichting: Het moet expliciet duidelijk zijn dat de AFM de belangen van de consument dient, en niet slechts zorgt voor vrije-marktwerking in de financiële markten.
PREADVIES: AFWIJZEN
De huidige taakomschrijving van de AFM is als volgt. 'De AFM houdt toezicht op de manier waarop financiële instellingen met hun klanten omgaan en de manier waarop partijen met elkaar omgaan op de financiële markten. Financiële instellingen mogen bijvoorbeeld geen foute of misleidende informatie geven aan hun klanten. Ook moet de informatie voor de klanten te begrijpen zijn. Anders gaan consumenten twijfelen aan de zorgvuldigheid van deze bedrijven.' De strekking van het amendement is daarom geen verandering ten opzichte van de huidige situatie. Het toezicht houden op de ontwikkeling van nieuwe financiële producten wel. Dat is namelijk een additionele mogelijkheid om toezicht te houden voor de AFM waardoor ze haar taak beter uit kan voeren.

1.116 Den Haag
Schrappen: 'Voor bestuurders en anderen werkzaam in de financiële sector.'
Toelichting: Een initiatiefwet om excessieve bonussen aan banden te leggen is uiteraard een goede zaak. Het zou echter vreemd zijn als een dergelijke wet alleen voor de financiële sector geldt en niet voor andere sectoren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er is een groot verschil tussen de financiële sector en andere sectoren. Op de financiële sector rust namelijk een impliciet staatsgarantie, dat geeft de politiek de mogelijkheid in te breken op private contracten en paal en perk te stellen aan bonussen in die sector. Die redenering gaat niet op voor andere sectoren. Daarom is er hier specifiek gekozen voor de financiële sector.

- De accountants moeten hun werk goed doen. Op voorstel van de PvdA en anderen is onlangs door de Tweede Kamer besloten dat accountants niet meer de boeken mogen controleren bij dezelfde banken en verzekeraars waar ze ook advieswerk verrichten. Zo wordt voorkomen dat de slager zijn eigen vlees keurt. Ook moet de accountant na 8 jaar rouleren om te voorkomen dat de controle sleets wordt. En de AFM heeft de bevoegdheden gekregen om hierop effectief toezicht te houden.

Amendementen

1.117 Hilversum
'de accountants' **wijzigen in:** 'accountants en actuarissen'
Toelichting: geldt ook voor de verzekeraars
PREADVIES: AFWIJZEN
Er is een groot verschil tussen accountants en actuarissen. Accountants controleren de boeken op een onafhankelijke manier. Accountants

vervullen daarmee een publieke functie. Die rol is voor actuarissen heel anders. De actuaris heeft in principe namelijk geen controlerende functie, wel vaak een adviserende. Daarom wordt er in deze tekst niet ingegaan op de rol van actuarissen.

1.118 Wijchen
' En de AFM heeft de bevoegdheden gekregen om hierop effectief toezicht te houden.' **wijzigen in:** 'De AFM krijgt de opdracht om hierop effectief toezicht te houden en over de resultaten van dat toezicht verantwoording af te leggen aan de Tweede kamer.'
Toelichting: Oude tekst te vrijblijvend.
PREADVIES: AFWIJZEN
De AFM is een onafhankelijke toezichthouder. Het zou niet logisch zijn de Tweede Kamer een direct controlerende rol daarbij te geven. De politiek verantwoordelijke is de Minister van Financien. Op die manier controleert dus ook de Tweede Kamer de AFM. Het is van groot belang dat de onafhankelijke rol van de AFM geborgd blijft. Het is namelijk van groot belang.

- Kapitaalseisen voor banken moeten worden verhoogd. Veel instabiliteit is ontstaan door te hoge hefboomwerking, speculeren met geld dat men niet zelf had. De kapitaalseisen voor banken verhoogd. Nederland moet net als Zwitserland en Engeland, aanvullende eisen stellen. Zodat banken weer solide financiële instellingen worden.

2. ONZE KEUZES VOOR GOED ONDERWIJS

Onderwijs als motor van de kenniseconomie
De kwaliteit van het Nederlandse onderwijs staat voor de PvdA voorop. Naar internationale maatstaven is de kwaliteit van ons onderwijs op orde. De uitgaven voor onderwijs liggen zijn internationaal gezien gemiddeld, terwijl onze prestaties bovengemiddeld zijn. Het aantal jongeren dat doorstroomt richting het hoger onderwijs blijft stijgen en het aantal voortijdige schoolverlaters nam de laatste jaren flink af.

Tegelijkertijd hebben we flinke ambities met het onderwijs. Onderwijs is en blijft cruciaal voor de kansen van kinderen, om de dromen en doelen van jongeren te helpen bereiken en bij te dragen aan een sterke en sociale samenleving. We houden vast aan de ambitie om internationaal tot de beste 5 landen van de wereld op onderwijs te horen.

Amendementen

2.01 Leeuwarden
Na: '... te horen.' **toevoegen:** 'Wij willen artikel 23 van de grondwet afschaffen.
Toelichting:
a: Het bespaart vele miljoenen in gebouwen en verwarming wanneer twee kleine schooltjes fuseren.
b: Samengaan tussen bijzondere en openbare scholen gebeurt nu ook al, dus de wet heeft zijn noodzaak verloren.
c: Er kunnen niet meer bijzondere scholen voor islamitisch onderwijs worden opgericht en dat is een stap voorwaarts voor integratie en assimilatie van moslims
d: Het bespaart vele miljoenen aan bestuurders en dubbel werk.
e: In kleine gemeenschappen en dorpen kunnen scholen door samenvoeging blijven voortbestaan en op den duur zal het daar harmonie en gemeenschapszin bevorderen.
f: Het bespaart miljoenen aan leerlingenvervoer voor overheid en ouders.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat van afschaffing van de vrijheid van onderwijs geen sprake kan zijn.

2.02 Amsterdam Nieuw-West
Amsterdam West
Na: 'kosten van verwarming' **toevoegen** 'Om die ambitie verder vorm te geven benoemen we duidelijke kernwaarden en randvoorwaarden en zorgen we voor financiering van die randvoorwaarden.'
Toelichting: Deze ambitie moet niet blijven ste-

ken in mooie woorden, maar we moeten er ook de verantwoordelijkheid voor nemen en de financiering regelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Amendement spreekt van kernwaarden en randvoorwaarden zonder dit concreet te maken.

2.03 Rotterdam
Schrappen: 'De uitgaven voor onderwijs … prestaties bovengemiddeld zijn.'
Toelichting: Deze zin is wel een erg positieve schets van de werkelijkheid. Er zijn echter ook onderzoekers die anders beweren. Ook zonder deze zin blijft deze paragraaf overeind staan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze zin de werkelijkheid recht doet.

Wat de PvdA betreft moet de politiek op basis van heldere afspraken vertrouwen geven aan het onderwijs en het onderwijs vanuit het geloof in eigen kracht de uitdagingen die de samenleving stelt offensief oppakken. Met trots op wat het onderwijs kan bieden en ambitie om de ontwikkeling en ontplooiing van leerlingen en studenten verder te brengen. Wat de PvdA betreft maken politiek en onderwijs afspraken waarin ambitie en mogelijkheden bij elkaar worden gebracht. Dat zal gerichte extra investeringen vragen die aantoonbaar het onderwijs verbeteren, zodat meer tijd van beter opgeleide docenten ten goede komt aan leerlingen die daardoor verder kunnen komen in hun maatschappelijke ontwikkeling.

Amendementen

2.04 Rotterdam
'Wat de PvdA betreft … offensief oppakken.'
wijzigen in: 'Wat de PvdA betreft moeten er op basis van heldere afspraken weer vertrouwen gegeven worden aan de scholen en leerkrachten. En die moeten op hun beurt weer met hernieuwd zelfvertrouwen de uitdagingen in de samenleving aangaan.'
Toelichting: De voorgestelde zinnen zijn korter, en beter leesbaar. 'De politiek' bestaat niet als entiteit die afspraken kan maken. En 'het onderwijs' bestaat ook niet, maar zijn dus de scholen en leerkrachten.
PREADVIES: AFWIJZEN
De betekenis van deze zin volgens het Partijbestuur inhoudelijk echt een andere dan de huidige formulering. Hernieuwd zelfvertrouwen veronderstelt dat het onderwijs geen of onvoldoende zelfvertrouwen heeft en volgens het Partijbestuur valt zulks niet vast te stellen.

De knelpunten
Het onderwijs staat onder begrijpelijke druk om het nóg beter te doen. Dat vergt voldoende onderwijstijd van goede leraren die de ruimte krijgen maatwerk te bieden. Kwaliteit van onderwijs vraagt voortdurende aandacht. Er is aangetoond dat een docent voor 80% de onderwijskwaliteit bepaalt. Nu gaat er teveel aandacht uit naar grootschalige veranderingen van buiten het onderwijs en de zoveelste fusie of reorganisatie. Passend onderwijs wordt onmogelijk als tijd en geld ontbreken.
Nog teveel kinderen maken school niet af of blijven steken onder hun niveau. Tegelijkertijd ontstaan er grote tekorten op de arbeidsmarkt. Bezuinigingen hebben doorleren op tal van manieren moeilijker gemaakt. Terwijl ook in het hoger onderwijs de kwaliteit continu aandacht vraagt. Kortom, er staat ons nog het nodige te doen.

Onze oplossingen

1. Onderwijstijd voor kwaliteit
Onderwijstijd is kostbaar. Letterlijk en figuurlijk. De tijd moet daarom goed worden benut. Waar nodig moet er extra tijd worden geïnvesteerd in kinderen. Denk aan voorschoolse educatie, het verlengen van de schooldag voor gerichte extra lessen of een zomerschool. Het gaat ons uiteindelijk om kwalitatief hoogstaand onderwijs en daarvoor is maatwerk per persoon belangrijk. Daar moet dus ruimte voor worden geboden.

Amendementen

2.05 Smallingerland
'Zittenblijven is tijdverlies. …op de zwakke vakken', **wijzigen in:** 'Zitten blijven is geen automatisme, maar een maatwerkkeuze waarbij de ontwikkeling van het kind leidend is. Niet zitten blijven kan opgevangen worden door bijvoorbeeld in te zetten op bijscholing (ook na school en in de vakantieperiode) op de zwakke vakken.'
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:
- We willen geen eenvormige oplossingen meer, opgelegd uit Den Haag. De norm van 1040 uur moet van tafel. Sommige leerlingen kunnen prima overweg met wat meer vrijheid, maar anderen hebben aan de wettelijk verplichte 1040 uur niet genoeg. Scholen krijgen daarom de ruimte om waar nodig meer of minder uren in te zetten en zo meer uit kinderen te halen. De scholen verantwoorden hun totale tijdsinzet, maar niet meer voor alle leerlingen dezelfde standaard hoeveelheid uren.

Amendementen

2.06 Amsterdam Nieuw-West
Na: '... kinderen te halen.' **toevoegen:** 'Sturen op kwaliteit is immers belangrijker dan sturen op kwantiteit.'
Toelichting: Het eerste punt onder een paragraaf die gaat over onderwijskwaliteit zou eigenlijk niet moeten gaan over uren. Het gaat immers om de inhoud in het onderwijs. En daarvan moet de kwaliteit geborgd zijn. De kwantiteit, de uren, zijn van secundair belang. Door deze zin toe te voegen maken we duidelijk dat het de PvdA in eerste instantie gaat om verantwoording voor kwaliteit, en dan pas om kwantiteit.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.07 Amsterdam West
Toevoegen als bulletpoint: 'Toezicht op en de aanpak van (zeer) zwakke scholen is erg belangrijk, maar voor gemiddelde scholen biedt dit geen uitdaging om beter te worden. Daarom zijn wij voor gedifferentieerd inspectietoezicht, waarbij scholen ook als 'goed' of 'zeer goed' kunnen worden beoordeeld.'
Toelichting: In Nederland zijn internationaal gezien weinig zéér goede leerlingen; scholen voelen te weinig noodzaak om ook uit de goede leerlingen het allerbeste te halen. Door inspectietoezicht te differentiëren zouden scholen een extra plusje kunnen verdienen als ze (veel) meer doen dan het het bieden van basiskwaliteit. Die stimulans ontbreekt nu.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.08 Amsterdam West
Toevoegen als bulletpoint: 'De tijd die kinderen op de kinderopvang doorbrengen kan goed beschouwd worden als onderwijstijd. Kinderopvang is immers een plek waar kinderen zich kunnen ontwikkelen op cultureel, sportief, muzikaal, intellectueel en sociaal gebied. Daarom hoort kinderopvang thuis onder het ministerie van Onderwijs en dient nauwere samenwerking tussen kinderdagverblijven en scholen en het vormen van brede scholen te worden gestimuleerd. De PvdA vindt dat uiteindelijk alle scholen zich als brede school moeten kunnen organiseren, met aandacht voor cultuur, sport en maatschappelijke vorming en mogelijkheden voor 7-tot-7-faciliteiten, met goed geschoold personeel.'
Toelichting: Kinderopvang moet beter aansluiten bij onderwijs; integratie van onderwijs en opvang biedt een enorme meerwaarde. Onze eigen staatssecretaris Sharon Dijksma maakte zich indertijd sterk voor 'de nieuwe school', maar dit komt nu helemaal niet goed terug in het verkiezingsprogramma. Weliswaar is de realisatie ervan in dit tijdgewricht te duur, maar in het verkiezingsprogramma hoort die stip op de horizon toch wel genoemd te worden, en komende periode kunnen er altijd eerste stappen worden gezet.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is met de indiener van mening dat onderwijs en kinderopvang goed op elkaar moeten zijn afgestemd, maar daarvoor is het niet noodzakelijk dat de kinderopvang (inclusief toeslagenstelsel) weer wordt overgeheveld naar een ander departement.

2.09 Soest
Schrappen: bulletpoints 3 en 4.
Toelichting: Het eerste * is immers het niet door den Haag doen opleggen van éénvormige oplossingen. Vervolgens ontaardt dit programma onderdeel toch in allerlei uitwerkingen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze paragraaf in lijn is met het streven naar minder eenvormige 'Haagse' oplossingen.

- Zittenblijven is tijdsverlies. Nu betekent zittenblijven alles overdoen. Dat kost veel tijd die beter gericht kan worden ingezet op bijscholing (ook na school of in de zomer) op de zwakke vakken.
- Omdat tijd kostbaar is moeten we ook prioriteiten stellen. De schooldag is snel gevuld. Daarom moet zeker zijn gesteld dat de elementaire vaardigheden op het gebied van taal en rekenen voldoende aandacht krijgen door de hele schoolcarrière heen. Ook in het MBO en HBO. We moeten voorkomen dat ieder maatschappelijk probleem wordt doorgeschoven naar het onderwijs in de vorm van weer een lespakket.

Amendementen

2.10 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Extra bullet **toevoegen:**
'Het onderwijs in de Europese talen wordt versterkt.'
Toelichting: Meer samenwerking in Europa vraagt om betere communicatie en dus om meer kennis van de talen in Europa.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is groot voorstander van betere Europese talenkennis, echter deze boodschap zit reeds ingebed in de eerder in deze paragraaf gestelde focus op taal en rekenen.

2.11 Utrecht, Ede, Amsterdam Zuid
'Omdat tijd' t/m 'weer een lespakket' **wijzigen in:** 'Het onderwijs heeft verschillende functies. Naast het kwalificeren van leerlingen voor een

vervolgopleiding of een beroep heeft het onderwijs ook de functie om bij te dragen aan de maatschappelijke en persoonsvorming van leerlingen. Dat was zo en dat blijft zo. Elementaire vaardigheden op het gebied van rekenen en taal moeten voldoende aandacht krijgen door de hele schoolcarrière heen. Ook in het MBO en HBO. Het verwerven van deze vaardigheden is echter geen doel op zich. Het is een middel voor leerlingen en studenten om steeds zelfstandiger te kunnen deelnemen aan de maatschappij. Omdat tijd kostbaar is moeten we ook prioriteiten stellen. De schooldag is snel gevuld. We moeten voorkomen dat ieder maatschappelijk probleem wordt doorgeschoven naar het onderwijs in de vorm van weer een lespakket.'
Toelichting: Het onderwijs heeft een brede taak, naast het aanleren van de basisvaardigheden mag de maatschappelijke en persoonlijke vorming van leerlingen niet uit het oog worden verloren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de brede taak van het onderwijs door deze passage niet onder druk komt te staan.

2.12 Amsterdam West, Utrecht
Na: 'taal en rekenen' **toevoegen:** 'en sociale vaardigheden en vorming'
Toelichting: De elementaire vaardigheden die in het onderwijs worden aangeleerd omvatten stukken meer dan taal en rekenen alleen. Onderwijs dient als kwalificatie en socialisatie, en dat tweede doel van onderwijs is minstens zo belangrijk voor leerloopbaankansen, succeskansen later op de arbeidsmarkt, en kansen later in de maatschappij als volwaardige burger. In de internationale ranking van 38 landen bungelt Nederland helemaal onderaan (!) de lijst op het gebied van sociale en burgerschapscompetenties. Taal en rekenen zijn zeker belangrijk, maar meer aandacht voor en erkenning van wat scholen doen op andere vlakken moet hoognodig op de agenda.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur steunt de keuze voor taal en rekenen als prioriteit. Als alles belangrijk is, is niets belangrijk. De ranking is niet bekend bij het PB maar het staat scholen altijd vrij om te werken aan de burgerschapscompetenties van hun leerlingen.

- We willen waar nodig onderwijstijd ook verlengen. Denk aan hele jonge kinderen met ontwikkelingsachterstanden. Via voor- en vroegschoolse educatie (vve) moeten de kansen van deze kinderen in hun vervolgonderwijs worden vergroot. Het opleidingsniveau van veel van de pedagogisch medewerkers in de vve moet worden verhoogd. Nog lang niet alle kinderen die voor hun ontwikkeling gebaat zouden zijn bij deelname aan de vve, worden daarvoor aangemeld. Van Consultatiebureau tot huisarts tot Centra voor Jeugd&Gezin moet alertheid bestaan op ontwikkelingsachterstanden. Ouders moeten soms over een drempel worden geholpen.

Amendementen

2.13 Borger-Odoorn
Na: '.. worden geholpen' **toevoegen:** 'Het landelijk beleid en de wettelijke sturingsinstrumenten maken het mogelijk dat gemeenten gefaseerd zorgverantwoordelijk worden voor een basisaanbod voor alle kinderen van 2.5 tot 4 jaar en op lange termijn voor een basisvoorziening voor alle kinderen van 0 tot 12.'
Toelichting: Het is één van de aanbevelingen van de ' De Kopgroep Wethouders voor Kindcentra ', die in een brief aan de Tweede Kamer woordvoerders de politiek oproept om het beleid rondom Integrale Kindcentra (IKC) zoals die in de afgelopen jaren zich in Nederland heeft ontwikkeld, verder te bevorderen en te borgen.
De Kopgroep is een initiatief van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en het project Andere Tijden in Opvang en Onderwijs. Aan de basis van het initiatief liggen het rapport van de Taskforce Kinderopvang Onderwijs en de petitie van de VNG van januari 2010 aan de Tweede Kamer waarin gepleit wordt voor een ongedeelde voorziening voor alle kinderen van 0 – 4, respectievelijk 12 jaar.
Aanleiding voor deze aanbeveling van de ' De Kopgroep Wethouders voor Kindcentra ' is onderstaande achtergrond:
In 2005 is er voor gekozen de kinderopvang bij de 'markt' onder te brengen. De rechtstreekse inhoudelijke invloed van gemeenten op kinderopvang is daardoor verdwenen.
Ook de directe invloed op het basisonderwijs is in de afgelopen tien jaar verdwenen als gevolg van het op
'afstand zetten' van het openbaar primair onderwijs.
Echter de gemeente is en blijft verantwoordelijk voor een op de wensen en behoeften afgestemd integraal jeugdbeleid.
Ook is de gemeente wettelijk verantwoordelijk voor het organiseren van de doorlopende ontwikkelingslijn voor kinderen met een risico op een onderwijsachterstand.
Binnen enkele jaren komt daar de lokale verantwoordelijk voor de jeugdzorg bij.
En uiteindelijk moet de gemeente zich inspannen dat alle kinderen een startkwalificatie voor de arbeidsmarkt verwerven.

De voorgestelde Wet Werken naar Vermogen maakt dat nog eens extra urgent.
Naast deze zorg voor de ontwikkeling van kinderen zijn gemeenten verantwoordelijk voor het creëren van leefbare wijken en buurten met een gunstig vestiging- en woonklimaat voor gezinnen met kinderen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De zinsnede is erg bestuurlijk en abstract. Een basisvoorziening van 0 tot 12 is bij de huidige financiële krapte niet realistisch.

2.14 Zutphen
Na: '..worden geholpen' **toevoegen:** 'En worden als zij dat willen in de gelegenheid gesteld aan hun eigen manco's d.m.v. cursussen te verhelpen.'
Toelichting: Kinderen lopen in veel gevallen een ontwikkelingsachterstand op, omdat de ouders een ontwikkelingsachterstand hebben. De kinderen kunnen de ontwikkeling niet inhalen als niet tegelijkertijd iets wordt gedaan aan de ontwikkelingsachterstand van de ouders.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het spreken over 'manco's' van mensen die moeten worden verholpen, spreekt het Partijbestuur niet aan.

- Niet alle leerlingen zijn gebaat bij grote zelfstandigheid. Niet alle leeftijden zijn al in staat om zelf verantwoordelijkheid te dragen voor hun leerproces. Daarom moet er meer maatwerk komen in het onderwijs. Alle leerlingen en studenten hebben recht op een helder gestructureerd onderwijsaanbod en professionele begeleiding. Meisjes lijken beter met zelfstandig werken te kunnen omgaan dan jongens. Steeds vaker stromen jongens af van bijvoorbeeld vwo naar havo. In het speciaal onderwijs is inmiddels 7 van de 10 leerlingen een jongen. Deze ontwikkelingen moeten worden gekeerd.

Amendementen

2.15 Zutphen
'Deze ontwikkelingen moeten worden gekeerd' **wijzigen in:** 'De ongewenste ontwikkelingen moeten worden gekeerd.'
Toelichting: Het woord 'deze' in deze zin impliceert dat alle ontwikkelingen, dus ook de positieve voor meisjes moeten worden gekeerd. Omdat het alleen gaat om de ontwikkelingen bij jongens, moet deze vervangen worden door 'de' en moet het woord 'ongewenste' worden toegevoegd in de zin.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Goede, objectieve toetssystemen zijn een hulpmiddel om ontwikkeling verder te stimuleren en achterstanden tijdig te onderkennen. Leerlingvolgsystemen, breder dan taal en rekenen alleen, moeten daarom actief worden gebruikt op de school zodat leraren en schoolleiding verbeteringen kunnen oppakken. Referentieniveaus zetten de standaard voor de toetsen van het leerlingvolgsysteem. Scholen kiezen hun eigen leerlingvolgsysteem, hierbij hoort ook een eindtoets.

Amendementen

2.16 Utrecht
'Leerlingvolgsystemen, breder dan' t/m 'leerlingvolgsysteem' **wijzigen in:** 'Door gedegen en betrouwbare leerlingvolgsystemen, breder dan taal en rekenen alleen, systematisch te gebruiken kan de leraar goed zicht houden op de ontwikkeling van zijn leerlingen en in het onderwijs aansluiten op het actuele ontwikkelingsniveau van de leerlingen. Duidelijk wordt welke leerlingen baat hebben bij meer ondersteuning of oefening en welke kinderen behoefte hebben aan een extra uitdaging of verdieping.
Referentieniveaus zijn een hulpmiddel voor de leraar, maar geen doel op zich, het leren en de ontwikkeling van kinderen volgt geen blauwdruk. Scholen kiezen hun eigen leerlingvolgsysteem.
Toelichting: Leerlingvolgsystemen zijn een bruikbaar hulpmiddel voor de leraar om in het onderwijs goed aan te kunnen sluiten op het ontwikkelingsniveau van leerlingen. Dat is juist belangrijk omdat het leren en de ontwikkeling van kinderen niet volgens een blauwdruk verloopt. Er moet maatwerk geleverd worden, het is een illusie te kunnen werken met strikte standaarden en niveaus die voor alle kinderen gelijk zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
In de concepttekst is geen sprake van "strikte standaarden en niveaus die voor alle kinderen gelijk zijn".

2.17 Franekeradeel
Na: '... verbeteringen kunnen oppakken.' **toevoegen:** 'Managementlagen moeten verdwijnen. Het geld dat hierdoor vrijkomt, moet worden besteed aan faciliteiten voor leerkrachten.'
Toelichting: Onderwijsmiddelen moeten zoveel mogelijk ingezet worden op de werkvloer, daar waar de leerling er het meest aan heeft.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de opvatting van de indiener, maar deze wordt al adequaat open andere plekken in dit programma verwoord zoals in het hoofdstuk over 'Burger en Bestuur'.

2.18 **Steenwijkerland, Zwolle, Hof Van Twente, Enschede, Raalte, Kampen, Utrecht, Rijssen-Holten/Wierden**
Na: '... een eindtoets.' **toevoegen:** 'De professional is en blijft de eerst aangewezene om de leerling te beoordelen.
Toelichting: Je wilt vertrouwen geven aan professionals. De eindtoets en leerlingvolgsystemen zijn niet meer dan hulpmiddelen en gewaakt moet worden dat administratieve systemen de boventoon gaan voeren.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.19 **Amsterdam Nieuw-West**
Toevoegen als bulletpoint: 'Alle scholen moeten brede scholen kunnen worden met aandacht voor cultuur, sport en maatschappelijke vorming en mogelijkheden voor 7-tot-7-faciliteiten.'
Toelichting: Deze ontwikkeling mist in het programma. Niet alleen de visie beschrijven maar ook de stappen daar naartoe specifiek.
PREADVIES: AFWIJZEN
De ontwikkeling van brede scholen komt volgens het Partijbestuur al voldoende aan de orde bij paragraaf 3 van dit hoofdstuk. Ambitieniveau moet passen bij de beschikbare financiële ruimte de komende jaren.

2.20 **Amsterdam Nieuw-West**
Toevoegen als extra bulletpoint: 'Kinderopvang is in eerste instantie een plek zijn waar kinderen zich kunnen ontwikkelen op cultureel, sportief, muzikaal, intellectueel en sociaal gebied. Daarnaast stimuleert het arbeidsparticipatie. Daarom hoort kinderopvang thuis onder het ministerie van onderwijs. De motie Bos van Aartsen die stelt dat elke school opvang moet verzorgen, wordt uitgebreid naar een situatie waar er voor ieder kind opvang is.'
Toelichting: Kinderopvang moet beter aansluiten bij onderwijs, de samenwerking tussen school en kinderopvang moet beter. Destijds is er in de motie Bos van Aartsen aangegeven dat elke school opvang moet verzorgen, maar niet hoeveel.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is niet van mening dat de kinderopvang erbij gebaat is als deze weer van het ministerie van SZW naar OC&W wordt overgeheveld.

2.21 **Amsterdam Nieuw-West, Utrecht**
Na: 'Goede, objectieve toetssystemen' t/m 'te onderkennen.' **toevoegen:** 'Toetsen zijn een middel om het niveau te peilen: we willen voorkomen dat (oefen-) toetsen worden ingezet als middel om de inhoud te leren.'
Toelichting: Zelfs in het basisonderwijs worden steeds meer oefentoetsen afgenomen en wordt van leerlingen verwacht dat ze leren voor deze toetsen. Dit diagnostische instrument schiet hiermee haar doel voorbij: een toets is primair voor de school om de vorderingen van de leerling bij te houden en indien nodig lacunes op te vangen: de toets is geen middel om de inhoud over te brengen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is het niet met de indiener eens dat toetsen vaak worden ingezet als middel om de inhoud te leren.

2.22 **Amsterdam Zuid**
'Goede, objectieve' t/m 'te onderkennen' **wijzigen in:** 'Goede, objectieve toetssystemen zijn een hulpmiddel om achterstanden tijdig te onderkennen.'
Toelichting: Zelfs in het basisonderwijs worden steeds meer voorbereidende CITO-oefentoetsen afgenomen en wordt van leerlingen verwacht dat ze leren voor deze toetsen om goed te scoren. Het diagnostische instrument 'toets' schiet hiermee haar doel voorbij: een toets is primair voor de school om de vorderingen van de leerling bij te houden en indien nodig lacunes op te vangen: de toets is geen middel om de inhoud over te brengen of om, zoals het verkiezingsprogramma nu stelt 'ontwikkeling verder te stimuleren'.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het in kaart brengen van achterstanden via toetsing veronderstelt automatisch het stimuleren van ontwikkeling, tenzij de indiener van mening is dat op geconstateerde achterstanden geen actie hoeft te volgen. Deze mening deelt het Partijbestuur niet.

2.23 **Rotterdam**
Schrappen: 'Referentieniveaus zetten de standaard voor de toetsen van het leerlingvolgsysteem.'
Toelichting: Leerlingvolgsystemen zijn programma's waarin informatie over de leerling kan worden opgeslagen (dus ook toetsresultaten), maar onduidelijk is wat hier wordt bedoeld met het toetsen van het leerlingvolgsysteem.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze passage er door het schrappen van deze zin niet duidelijker op wordt.

2. Voldoende goede leraren

Wij willen de beste mensen voor de klas. De komende jaren gaan er heel veel leraren met pensioen. Om zowel kwantiteit als kwaliteit in evenwicht te houden is er een stevig lerarenbeleid nodig. Stevige kwaliteitseisen en goed betalen, in die combinatie. Het Kabinet Rutte kwam niet verder dan de prestatiebeloning, feitelijk

een bonuscultuur in het onderwijs, en de Kunduzcoalitie wil de leraren nog eens twee jaar op de nullijn zetten.

Dit gaan we doen:

- Prestatiebeloning wordt definitief afgeblazen. Bij goed personeelsbeleid hoort het ondersteunen van verdere scholing en het actief bewaken van de kwaliteit van leraren
- De nullijn voor leraren gaat onmiddellijk van tafel. Jonge, goed opgeleide professionals moeten worden verleid zich in te zetten in het onderwijs. Als we goede leraren willen moeten we daar gewoon voor betalen. De lerarensalarissen moeten de loonontwikkeling in de markt volgen. De achterstand die nu is ontstaan zal moeten worden ingelopen omdat we anders straks gewoonweg niet voldoende goed opgeleide mensen voor de klas hebben.

Amendementen

2.24 Amsterdam Nieuw-West
Na: '... kwaliteit van leraren' **toevoegen:** 'Naast de beloning zijn het ook de overige voorwaarden die werken in het onderwijs aantrekkelijk maken en aantrekkelijk houden. Het is van belang deze voorwaarden zo aantrekkelijk mogelijk te maken.'
Toelichting: Docenten kiezen niet voor het onderwijs vanwege de beloning, maar vanuit innerlijke gedrevenheid. Een goede beloning is van belang, maar ook de secundaire voorwaarden spelen een grote rol. Niet alles hoeft te worden opgelost met geld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat in de originele tekst reeds duidelijk wordt gemaakt dat secundaire arbeidsvoorwaarden als scholing van belang zijn.

2.25 Amsterdam Zuid
'Jonge, goede ...' **wijzigen in:** 'Goed opgeleide professionals moeten worden verleid zich in te zetten in het onderwijs.'
Toelichting: Naast de jonge goed opgeleide professionals moeten we ook de oudere goed opgeleide professionals verleiden om zich in te zetten in het onderwijs. De vergrijzing neemt toe, de pensioengerechtigde leeftijd wordt hoger etc. Alle reden om daarom ook de ouderen in dit proces te betrekken.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De lerarenopleidingen leggen de basis voor Meesterschap. Hun kwaliteit moet daarom volledig op orde zijn. De inspectie moet daar extra op toe zien.

Amendementen

2.26 Amsterdam Nieuw-West, Utrecht, Tilburg
Na: '... extra op toe zien.' **toevoegen:**
'Initiatieven die de kwaliteit van lerarenopleidingen verder omhoog willen brengen, zoals de Universitaire Pabo's, willen wij stimuleren. Er moet ruimte zijn voor excellentie.'
Toelichting: Hier mag wel wat meer ambitie uitspreken. We willen de beste leraren voor de klas. In andere landen is de opleiding voor leerkracht basisonderwijs alleen maar op universitair niveau te volgen en is er een strenge selectie op kwaliteit. Het beroep leraar heeft daardoor een hogere status en deze landen zijn er geen tekorten.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.27 Den Haag
Na: '... op orde zijn' **toevoegen:** 'De HBO-lerarenopleidingen krijgen centraal georganiseerde examens waarmee de kwaliteit van de opleidingen gewaarborgd blijft.'
Toelichting: Dit is al een idee uit het onderwijsveld. De vakinhoud blijft nu vaak achter en voor kwalitatief betere leraren zijn goede examens op de opleiding noodzakelijk.
PREADVIES: AFWIJZEN
In het HBO organiseren de instellingen de examinering, dat hoeft niet centraal georganiseerd te worden om de kwaliteit te garanderen.

- Het aantal onbevoegde leraren voor de klas moet snel worden teruggedrongen. De, op initiatief van de PvdA, aangescherpte bevoegdheidseisen moeten worden nageleefd en gecontroleerd. De eisen moeten omhoog.

Amendementen

2.28 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Assen, Tilburg, Amsterdam Zuid
Na: '...wordt voortgezet.'**toevoegen:** 'Er wordt een aanbod ontwikkeld om onbevoegde maar bekwame leraren bij te scholen.'
Toelichting:
- Onbevoegde leraren kunnen bekwaam zijn.
- Het wegwerken van bekwame maar onbevoegde leerkrachten is niet effectief als bekend is dat er een tekort aan leraren zal ontstaan.
- Opleidingsbudgetten van de sector zelf kunnen worden ingezet.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.29 Rotterdam
Na: '... wordt voortgezet' **toevoegen:**
'Onbevoegde leraren worden aangemoedigd hun bevoegdheid te halen.' Toelichting: Veel

onbevoegde leraren zijn goede leraren. Die moet je willen behouden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig in verband met overnemen amendement 2.28.

- Leraren en schoolleiders volgen verplichte bij- en nascholing. We maken daarbij gebruik van het beroepsregister voor leraren. Voor schoolleiders komt er ook een beroepsregister. De Lerarenbeurs, een initiatief van oud-minister Plasterk, wordt voortgezet.

Amendementen

2.30 Amsterdam West
Schrappen: 'We maken daarbij gebruik van het beroepsregister voor leraren.'
Toelichting: Dit zou leiden tot een enorme administratieve rompslomp (bijhouden register, tuchtrechtcommissie, beroepscommissie etc.), en zou weinig toegevoegde waarde hebben. Leraren dienen nu een Verklaring Omtrent Gedrag aan te vragen bij het solliciteren naar een nieuwe baan, dit is voldoende. Van een beroepsregister voor schoolleiders zien wij wel het nut in.
PREADVIES: AFWIJZEN
De verklaring omtrent het gedrag zegt niets over de bij- en nascholing waar deze passage over gaat.

- PvdA wil dat goed opgeleide leraren weer volop professionele ruimte krijgen om de verantwoordelijkheid voor hun werk zelf te dragen. Zij verantwoorden zich achteraf over de bereikte resultaten.
- Het aantal mannen voor de klas neemt steeds verder af. Vooral in de omgang met jongens zijn mannelijke docenten van wezenlijk belang voor de ontwikkeling en fungeren zij als rolmodel. Daarom stimuleert de PvdA initiatieven om meer mannen voor de klas te krijgen.

Amendementen

2.31 Tilburg
Toevoegen als nieuwe bulletpoint: 'Leraren die niet meekunnen in de kwaliteitsverbetering worden actief geholpen in het voortzetten van een alternatieve loopbaan.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Leraren die ongeschikt zijn voor hun vak krijgen dezelfde begeleiding naar nieuw werk als elke andere ontslagen Nederlander.

3. Meer menselijke maat, minder marktwerking
Wij willen meer kwaliteit en oog voor het individu in het onderwijs. In het onderwijs heeft marktwerking geleid tot perverse effecten die de kwaliteit van het onderwijs en de aandacht voor het individu aantasten. Zo heeft de strijd om de leerling hier en daar tot een veelheid aan nietszeggende opleidingen geleid zonder dat de kwaliteit op orde is. Dat moet slimmer en beter.

Amendementen

2.32 Smallingerland
Na: '.. slimmer en beter' **Toevoegen**:
'De bezuinigingsmaatregel van 4 jaar geleden op het onderdeel Bestuur en management van het primair onderwijs wordt teruggedraaid.'
Toelichting: Deze maatregel treft scholen in het landelijk gebied harder dan in de stedelijke gebieden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Als scholen in het landelijk gebied in de problemen komen door een generieke bezuiniging die de PvdA wel steunt, moeten er aanpassingen in die bezuinigingsmaatregel worden gemaakt, in plaats van de hele maatregel te schrappen.

2.33 Netwerk diversiteit
toevoegen: 'De PvdA wil daarom de grote van de klassen aan banden leggen.
Toelichting: Uit de praktijk blijkt dat de grote van de klassen op scholen de kwaliteit niet bevorderd. Tevens is er hierdoor weinig aandacht voor het individu. Om de kwaliteit van het onderwijs te kunnen waarborgen is het noodzakelijk dat de klassen kleiner worden.'
PREADVIES: AFWIJZEN
De grootte van klassen wordt in de paragraaf 3 van dit hoofdstuk reeds aan banden gelegd.

Dit gaan we doen:
- De Minister neemt de leiding om een forse beperking van het aantal verschillende diploma's, het aantal opleidingen en onderlinge afspraken binnen regio's over wie zich in welke opleiding specialiseert, tot stand te brengen in MBO en HBO. De overheid is immers verantwoordelijk voor de kwaliteit van het onderwijs èn voor een efficiënte inzet van belastinggeld ten behoeve van een compleet en samenhangend onderwijsaanbod.

Amendementen

2.34 Amsterdam Nieuw-West
Na: '... MBO en HBO.' **toevoegen:** 'Ook opleidingen die niet aansluiten op een vraag vanuit de arbeidsmarkt, kunnen niet eindeloos studenten aannemen. De wildgroei aan opleidingen die niet voorzien in een behoefte van de arbeids-

markt wordt daarmee aan banden gelegd.'
Toelichting: Teveel studenten worden opgeleid tot werkloosheid. Onderwijsinstellingen lokken studenten met opleidingen die geen perspectief hebben op de arbeidsmarkt, terwijl andere sectoren kampen met een tekort. Dit moet worden tegengegaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat in de huidige tekst reeds scherp genoeg wordt afgezet tegen de wildgroei van diploma's. De arbeidsmarktvraag naar personeel met een bepaalde opleiding is op de lange termijn niet accuraat te voorspellen.

2.35 Amsterdam West
'...in MBO en HBO.' **wijzigen in:** 'Wij willen een forse beperking...'
Toelichting: Dat de minister dit uit moet voeren, is logisch. Als we dit hier noemen, moeten we dit bij bijna elk punt gaan noemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Voor deze formulering is bewust gekozen, omdat de instellingen op dit moment zelf kiezen welke diploma's wel en niet worden aangeboden. De minister gaat hier, wat het Partijbestuur betreft, ingrijpen.

- Een gevolg van het schrappen van opleidingen is wel dat MBO-studenten vaker verder zullen moeten reizen. Dit is een extra argument om nu eindelijk samen met provincies de OV-trajectkaart voor MBO'ers (onder de 18) te regelen, te financieren uit de BDU-mobiliteitsgelden.

Amendementen

2.36 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Extra bullet **toevoegen:**
'De hoeveelheid management-f.t.e. versus de hoeveelheid onderwijs-f.t.e. mag niet hoger zijn dan 10%.'
Toelichting: In de loop der jaren is is de uitbreiding van het management eerder last dan steun geworden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Potentieel erg grote ingreep zonder goed zicht op de praktische uitwerking.

2.37 Harderwijk
'... mobiliteitsgelden' **wijzigen in:** 'Een gevolg van het schrappen van opleidingen is wel dat MBO-studenten vaker verder zullen moeten reizen. Dit is een extra argument om nu eindelijk samen met provincies de OV-trajectkaart voor MBO'ers (onder de 18) te regelen. Deze kaart zal voor elke MBO'er die dit wil verkrijgbaar zijn tegen 50% korting. Het verschil wordt betaald uit de BDU-mobiliteitsgelden.'
Toelichting: Veel MBO'ers hebben deze kaart niet nodig, omdat de fiets nog steeds het belangrijkste vervoermiddel is. Alle MBO'ers hiervan voorzien is daarom duur en onnodig (oud-kamerlid Marianne Besselink was om deze reden ook tegen toen dit in haar portefeuille zat). Daarnaast is een eigen bijdrage van de student realistisch. Ten eerste omdat HBO en WO studenten ook een eigen bijdrage van meer dan tachtig euro per maand bedragen. Daarnaast zit er in de BDU-mobiliteitsgelden ook niet dusdanig veel ruimte dat alle MBO'ers onder de 18 hier gratis van kunnen reizen en zorgt deze regel er voor dat de kaart alleen wordt aangevraagd door de studenten die hem daadwerkelijk gebruiken.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Aan de bezwaren van de indiener, is reeds tegemoet gekomen door hier te pleiten voor een trajectkaart.

- Het PvdA-voorstel voor een fusietoets is inmiddels tot wet verheven. Schoolbestuurders moeten zich vooral bezighouden met de geboden kwaliteit in eigen huis en niet met de zoveelste fusie. Verdere schaalvergroting is in het onderwijs niet gewenst.
- Het is opvallend en veelzeggend dat we in Nederland wèl de minimumomvang van een school hebben vastgelegd maar niet de maximumomvang. Wat de PvdA betreft wordt op basis van een maatschappelijke dialoog afspraken gemaakt met het onderwijs over de gewenste schaal van ons onderwijs. De schaalvergroting van zowel instellingen, schoolbesturen, schoollocaties als van klassen moet aan banden worden gelegd.
- Tegelijkertijd moet onafhankelijk beoordeeld worden of de scholen, gegeven de verplichte onderwijstijd en de maximale klassengrootte, voldoende bekostigd zijn.

Amendementen

2.38 Landgraaf
Na: '... bekostigd zijn' **toevoegen:** 'en voldoende presteren.'
Toelichting: Niet alleen de bekostiging onafhankelijk beoordelen maar ook een oordeel vellen over de geleverde prestaties.
PREADVIES: AFWIJZEN
De kwaliteit van scholen wordt reeds gecontroleerd door de onderwijsinspectie.

2.39 Rotterdam
Schrappen: '...gegeven de verplichte onderwijstijd en de maximale klassengrootte...'
Toelichting: In paragraaf 1 van dit hoofdstuk als eerste staat dat de verplichte onderwijstijd van tafel moet.

PREADVIES: AFWIJZEN
Ook in onze voorstellen blijft er een wettelijke onderwijstijd maar scholen krijgen veel meer ruimte om te variëren en om maatwerk aan te bieden.

- Een bijzonder schaalprobleem doet zich voor in krimpgebieden. In 2020 zullen er naar verwachting 100.000 leerlingen minder zijn in het primair onderwijs, een daling van 6%. Andere sectoren volgen snel daarna. Het is dus onafwendbaar om het onderwijs slimmer te gaan organiseren in regio's waar dit speelt. Alle vormen van samenwerking moeten mogelijk zijn. Bestuurlijke blokkades om levensbeschouwelijke grenzen te overschrijden moeten worden opgeruimd.

Amendementen

2.40 Middelburg, Heerlen, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen, Amsterdam Zuid
'Bestuurlijke blokkades' t/m 'worden opgeruimd' **wijzigen in:** 'Bestuurlijke blokkades om levensbeschouwelijke en landsgrenzen te overschrijden moeten worden opgeruimd'
Toelichting: Hoewel bestuurlijke en levensbeschouwelijke grenzen onvergelijkbaar zijn vragen wij aandacht voor de problematiek van grensoverschrijdend onderwijs voor kinderen en volwassenen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur kiest ervoor om amendement 2.41 over te nemen.

2.41 Alkmaar
'... moeten worden opgeruimd.' **wijzigen in:** 'Bestuurlijke en grondwettelijke blokkades om levensbeschouwelijk grenzen te overschrijden moeten worden opgeruimd. Hiervoor is naast het duale onderwijsbestel een `derde weg' noodzakelijk, waarbinnen besturen van verschillende denominaties echt kunnen samenwerken en een gezamenlijke en gemengde laatste school in stand kunnen houden.'

Toelichting: Artikel 23 Grondwet maakt het onmogelijk, ook niet via de samenwerkingsschool, om in dunbevolkte gebieden nog minimaal één school open te houden, waar iedereen welkom is, alle krachten gebundeld worden om kwalitatief goed onderwijs overeind te houden en respect is voor alle gezindten. De derde weg maakt het mogelijk om de school van de toekomst te stichten, waarin alle denominaties zich thuis voelen. Ouders zijn denominatie allang voorbij en willen een kwalitatief goede school. Niets meer, maar ook niets minder
PREADVIES: OVERNEMEN

- De ontwikkeling van brede scholen is een prima mogelijkheid om het voorzieningenniveau te behouden of zelfs te versterken. Samenwerking tussen school, kinderopvang, sport en cultuur wordt hiermee gestimuleerd.

Amendementen

2.42 Dordrecht
Na: '... wordt hiermee gestimuleerd.' **toevoegen:** 'De brede school is de wijkvoorziening voor kinderen en ouders met een activiteitenaanbod van 7 uur 's morgens tot 7 uur 's avonds.'
Toelichting: De brede school is de meest laagdrempelige en essentiële basisvoorziening voor kinderen en hun ouders in de wijk. Ouders kiezen zelf in hoeverre ze van het aanbod gebruikmaken. De facto heeft dit ook een gunstig effect op de arbeidsparticipatie van ouders.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.43 Ede
toevoegen: Samenwerking tussen school, kinderopvang, zorg, sport en cultuur verder stimuleren en de financiering ontschotten.
Toelichting: Op dit moment vormen de verschillende geldstromen een belemmering voor de samenwerking tussen, school, opvang, zorg, sport en cultuur.
PREADVIES: AFWIJZEN
Om goed samen te werken hoeven activiteiten niet noodzakelijkerwijs uit dezelfde geldstroom gefinancierd te worden.

2.44 Rotterdam
'... wordt hiermee gestimuleerd' **wijzigen in:** 'De ontwikkeling van brede scholen is een prima mogelijkheid om het voorzieningenniveau te behouden of zelfs te versterken. De school is dé wijkvoorziening voor kinderen en hun ouders. Elke school coördineert een dagelijks les-en activiteiten voor, tijdens en na de schooltijden.'
Toelichting: Veel mensen zijn in het doolhof van de 'individuele keuzevrijheid' de weg kwijt geraakt. In de wijk dienen ouders niet alleen te kiezen voor een school voor hun kind, maar ook voor het breed palet aan overige diensten en voorzieningen, zoals buitenschoolse opvang, kinderwerk, sociaal-cultureel jeugdwerk, aanbod van verenigingen, etc.
De school is de meest laagdrempelige en essentiële basisvoorzieningen voor kinderen. De school dient dan ook de uitvalsbasis te zijn voor kinderen en hun ouders. Elke school wordt een brede school met een dagvullend les- en activiteiten aanbod. De school kiest zelf in hoeverre zij het aanbod zelfstandig biedt, en wanneer gebruik gemaakt wordt van andere organisaties

in de wijk om een veelzijdig en compleet dagprogramma voor elk kind te verzorgen. Ouders kiezen nog steeds of ze gebruik maken van het hele dagprogramma, of van onderdelen hiervan. Afhankelijk van individuele wensen en voorkeuren en de persoonlijke (werk)situatie. Wat verandert is dat die ouders niet meer bij allerlei verschillende organisaties voor een deelaanbod langs hoeven, maar dat de school hún aanspreekpunt is voor het hele aanbod. Wat daarmee verandert is dat de kwetsbaarheid van het arrangement dat veel ouders noodgedwongen voor hun schoolgaande kinderen hebben opgetuigd via verschillende instanties, veel robuuster wordt. Dat maakt het voor kinderen duidelijker, maakt de verantwoordelijkheidsverdeling tussen professionals helder en stelt ouders in staat beter deel te nemen aan het arbeidsproces. De facto heeft dit een positief effect op de gemiddelde arbeidsparticipatie van vrouwen.
Overigens kan dit budgetneutraal worden uitgevoerd. Ouders zetten hun kinderopvangtoeslag e.d. in. Er zit efficiencywinst in meer aanbod op en rond school organiseren en in het slim gebruik maken van reeds aanwezig aanbod dat gekoppeld kan worden aan de school. De coördinatietaak die de school krijgt kan worden bekostigd uit de efficiencywinst.
PREADVIES: AFWIJZEN
De nieuwe passage heeft dezelfde inhoudelijke strekking als de oude, is langer en minder duidelijk geformuleerd.

- Er is ook een probleem met hele kleine scholen van minder dan 40 leerlingen. Scholen waar zo weinig leerlingen over zijn dat er geen kwaliteit meer geboden kan worden. Ook voor deze schoolbesturen geldt dat zij kwaliteit moeten leveren. Daar kunnen ze niet van worden vrijgesteld.

Amendementen

2.45 Hellevoetsluis
Na: '... kwaliteit moeten leveren.' **toevoegen:** 'De overheid zal hiertoe de noodzakelijke randvoorwaarden moeten scheppen.'
Toelichting: Om ook op kleine scholen de vereiste kwaliteit te kunnen leveren zullen extra voorzieningen beschikbaar moeten zijn. Bij het neerleggen van deze verantwoordelijkheid bij de betreffende schoolbesturen moeten dan ook de noodzakelijke middelen worden meegeleverd, anders blijft het een loze kreet. De PvdA moet dan ook uitspreken dat zij zich zal inzetten om hiertoe randvoorwaarden te scheppen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Extra middelen voor heel kleine scholen kan niet altijd de oplossing zijn.

2.46 Franekeradeel
Schrappen: Dit volledige punt **schrappen**
Toelichting: Dit punt is overbodig. Of het nu gaat om een kleine school of om een grote school, kwaliteit zal altijd geleverd moeten worden. Tevens suggereert dit punt dat zeer kleine scholen per definitie slecht onderwijs bieden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Voor hele kleine scholen is kwalitatief onderwijs bieden vaker problematisch, vandaar deze passage.

2.47 Den Haag
Toevoegen als bulletpoint: 'Door de invoering van gratis schoolboeken zijn kleine aanbieders van schoolboeken volledig uit de markt geconcurreerd door twee grote aanbieders. Dit komt doordat scholen de boeken Europees moesten aanbesteden. Daarom worden de gratis schoolboeken afgeschaft. De lagere inkomens worden hiervoor gecompenseerd met een tegemoetkoming schoolkosten uitgevoerd door DUO.'
Toelichting: De gratis schoolboeken hebben vele niet vooraf bekende neveneffecten gehad. Zo kunnen leraren veelal niet meer zelf hun boeken uitkiezen, mogen leerlingen niet in werkboeken schrijven en zijn er nog slechts twee aanbieders van schoolboeken op de Nederlandse markt. We willen meer menselijke maat, dat betekent dus ook dat de schoolboeken niet meer gratis zijn zodat deze neveneffecten verdwijnen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de voordelen van de gratis schoolboeken ruimschoots opwegen tegen de nadelen.

2.48 Texel
Na: '... worden vrijgesteld' **toevoegen:**
'Leerlingaantallen zijn niet zaligmakend. Juist ook kleine scholen kunnen kwaliteit bieden. We zetten in op innovatieve lesmethodes op basisscholen, zoals tele-onderwijs. Daarmee kunnen we kwaliteit op kleinere scholen aanvullen, stimuleren we de menselijke maat, en houden het onderwijs in landelijke gebieden op peil.'
PREADVIES: AFWIJZEN
De passage over onderwijs in krimpgebieden is duidelijk en het al dan niet aanbieden van teleonderwijs is een zaak van schoolbesturen.

2.49 Middelburg, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen
Toevoegen als bulletpoint: 'De PvdA neemt het initiatief om regels te wijzigen die perverse prikkels tot gevolg hebben bij kwaliteitsimpulsen voor kleine scholen in plattelandsgebieden.'
Toelichting: In gebieden waar leerlingenaantallen dalen maakt denken in getallen plaats voor

denken in kwaliteit. Dat leidt tot een strategie die gericht is op:
1. een schaalsprong op schoolniveau
2. een antwoord op het spanningsveld tussen denominatieve verscheidenheid en kwaliteit en bereikbaarheid
3. nieuwe creatieve schoolconcepten.

Deze strategie wordt gefrustreerd door:
- de regeling samenvoeging openbare basisscholen (verlenging extra bekostiging bij fusie is noodzakelijk om wegvallen kleine scholentoeslag te compenseren)
- verschillende regelingen met betrekking tot nevenvestigingen en opheffingsnormen.

PREADVIES: OVERNEMEN

4. Passend onderwijs passend maken

De PvdA steunt het doel van passend onderwijs, namelijk zoveel mogelijk kinderen in het gewone onderwijs tot hun recht laten komen. Maar het onderwijs moet wel in staat worden gesteld deze taak op te pakken. En goed speciaal onderwijs zal altijd behouden moeten blijven.

Amendementen

2.50 Amsterdam Nieuw-West

Na: '... moeten blijven.' **toevoegen:** 'Leerlingen aan de onderkant en bovenkant van het spectrum moeten altijd naar eigen scholen kunnen gaan. Die scholen moeten kunnen worden gesticht en beheerd.
Toelichting: Je kunt niet alle niveaus van leerlingen bij elkaar brengen.'

PREADVIES: AFWIJZEN

Onwenselijk om leerlingen aan onder- en bovenkant er op deze manier uit te liften.

2.51 Alkmaar

Toevoegen als bulletpoint: 'Om passend onderwijs echt passend te maken is toegankelijkheid van onderwijsvoorzieningen een eerste vereisend. Het mag niet zo zijn dat een school met een passend ondersteuningsaanbod een leerling weigert, wegens denominatieve redenen. Voor leerlingen met een ondersteuningsbehoefte moet algemene toegankelijkheid worden ingevoerd.'
Toelichting: Als we passend onderwijs echt passend willen maken, mag het niet zo zijn dat scholen in de buurt, die een passend aanbod hebben voor een leerling, deze toch mogen weigeren omdat de denominatie van de ouder niet past bij die van de school. Laten alsjeblieft we het belang van het kind prevaleren boven de denominatie van de school.

PREADVIES: OVERNEMEN

2.52 Soest

Schrappen: punt 4 t/m 7
Toelichting: deze punten vormen een herhaling van pag. 11

PREADVIES: AFWIJZEN

Punt 4t/m 7 is de uitwerking in het hoofdstuk onderwijs zelf. De tekst op pagina 11 is een korte weergave van enkele kernpunten uit dat hoofdstuk. Schrappen van 4t/m7 is daarom onverstandig.

Dit gaan we doen:
- De bezuinigingen op passend onderwijs en op het speciaal onderwijs gaan definitief van tafel. Je kunt niet extra verantwoordelijkheid bij de scholen neerleggen en ondertussen het geld weghalen.

Amendementen

2.53 Werkgroep Handicap en Beleid

Na: '... geld weghalen.'**toevoegen:** 'Zo nodig moet een schoolgebouw in het reguliere onderwijs worden aangepast om kinderen met een fysieke beperking daar scholing te kunnen laten volgen.'
Toelichting: Het ontbreken van niet toegankelijke schoolgebouwen mag nimmer een reden zijn om leerlingen te verwijzen naar het passend onderwijs.

PREADVIES: OVERNEMEN

- Alle scholen in één regio worden samen verantwoordelijk worden voor de zorg voor alle leerlingen. Het extra geld voor zorg en begeleiding moet ook daar aan worden besteed. Ouders en leraren moeten vanaf het eerste moment worden betrokken bij de opzet van de zorg.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:

toevoegen: Deze regio waar mogelijk samen laten vallen met de arbeidsmarktregio, RMC regio en de zorgregio.

Amendementen

2.54 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Zuid

Na: '... van de zorg.' **toevoegen:** 'Gemeenten krijgen instemmingsrecht op het Zorgplan van het samenwerkingsverband in de regio in het verlengde van hun inzet van de (gedecentraliseerde) jeugdzorgsmiddelen.'
Toelichting: Binnen passend onderwijs is de inzet van de jeugdzorg van belang. Gemeenten krijgen daarvoor na decentralisatie van de budgetten de sturingsbevoegdheid. De inzet die

het samenwerkingsverband vraagt moet ontwikkeld worden met instemming van de gemeenten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Onnodige verzwaring van bestuurlijke controle. Onwenselijk.

2.55 Steenwijkerland, Amsterdam Zuid, Hardenberg/Ommen, Hof Van Twente, Hengelo (Ov), Deventer, Zwolle, Raalte, Kampen, Enschede, Rijssen-Holten/Wierden
Na: '... opzet van de zorg.' **toevoegen:** 'Deze regio zoveel mogelijk samen laten vallen met de arbeidsmarktregio, RMC regio en de zorgregio.'
Toelichting: Onderwijs, arbeid en zorg gaan vaak samen. Voor een ieder is het goed deze regio's zoveel mogelijk te laten samenvallen, zodat je in overleg steeds met dezelfde partners te maken hebt. Hierdoor worden krachten gebundeld en beperk je de bureaucratie.
PREADVIES: AFWIJZEN
zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

2.56 Middelburg, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland,
Toevoegen als nieuw bulletpoint: 'Met gemeenten dient afstemming plaats te vinden over aansluiting op de jeugdzorg.'
Toelichting: De complete jeugdzorg wordt naar de gemeente gedecentraliseerd. Het is van groot belang dat de samenwerkingsverbanden passend onderwijs afstemmen met (samenwerkende) gemeenten in hun werkgebied. Wanneer een kind naar een naastgelegen gemeente verhuisd moeten daar niet totaal andere regels en werkwijzen gelden op het terrein van de jeugdzorg.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.57 Sint-Michielsgestel
Na: '... voor alle leerlingen' **toevoegen:** 'De omvang van de regio dient zodanig te worden gekozen dat de energie niet gaat zitten in de extra bestuurslast in plaats van de in zorg voor de leerling.'
Toelichting: Waar in onze regio momenteel 3 gemeentes rond onderwijs samenwerken moeten dat er voor het passend onderwijs nu 8 worden met 32.000 leerlingen ipv 6000 en 19 schoolbesturen in plaats van 7. Dit leidt tot nieuwe machtsstrijd, extra bureaucratie en een nog grotere afstand tussen ouders en bestuur
PREADVIES: OVERNEMEN

- Het onderwijs moet één jaar extra de tijd krijgen om de invoering goed voor te bereiden en te voorkomen dat deze leerlingen tussen wal en schip vallen.
- Dat extra jaar moet tevens worden gebruikt om de expertise in de zorg voor leerlingen op alle scholen te versterken. Het geld beschikbaar voor de Lerarenbeurs, moet de eerstkomende jaren daarvoor gericht worden ingezet.
- Scholen moeten in hun beoordeling worden beloond voor het opnemen van zorgleerlingen en er zeker niet voor worden bestraft met een lagere waardering.

5. Samenleven begint op school
Op teveel plekken in ons land gaan kinderen van verschillende etnische afkomsten gescheiden van elkaar naar school. Ook in gemengde wijken kan een volledig witte school naast een zwarte school staan. Dat ouders een goede school zoeken is volstrekt terecht; kwaliteit moet altijd op orde zijn. Maar er worden zelfs goede scholen gesloten omdat er een witte vlucht op gang kwam; de school krijgt ineens een slechte naam omdat er teveel migrantenkinderen op zouden zitten.
We leggen ons hier niet bij neer. Een basisschool moet een afspiegeling van de wijk zijn. Kinderen moeten samen opgroeien dwars door allerlei scheidslijnen heen. Er zijn verschillende praktische manieren om dit aan te pakken. Lokale experimenten moeten volop ruimte krijgen.

Amendementen

2.58 Amsterdam Nieuw-West
Na: '... ruimte krijgen' **toevoegen:** 'Maar ook landelijk moeten we invloed blijven uitoefenen zodat vrijheid van onderwijs niet kan betekenen vrijheid van slecht onderwijs en slechte schoolbestuurders niet nogmaals een school kunnen stichten.'
Toelichting: Lokaal alleen is niet genoeg: de PvdA mag veel meer ambitie tonen op dit punt. Zorg er in ieder geval voor dat slechte schoolbestuurders niet nogmaals een school kunnen stichten.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:
- Initiatieven van ouders die gezamenlijk hun kinderen aanmelden om zo weer tot gemengde scholen te komen, juichen wij zeer toe en verdienen lokale steun.
- Een vast inschrijfmoment voor alle scholen in de gemeente kan ervoor zorgen dat alle kinderen een gelijke kans maken op inschrijving op alle scholen.

Amendementen

2.59 Amsterdam Nieuw-West
'... op alle scholen.' **wijzigen in:** 'Een vast inschrijfmoment voor alle scholen bij een centraal gemeentelijk inschrijfpunt waarborgt dat

alle kinderen een gelijke kans maken op inschrijving bij de gewenste school.'
Toelichting: Om segregatie te bestrijden is vooral transparantie nodig met betrekking tot de aanmeldprocedure. Een centraal inschrijfsysteem (alleen registratie, geen drang of gedwongen spreiding) kan daar bij helpen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Meerwaarde van deze wijziging is onduidelijk. Kern van dit punt is centraal inschrijfmoment en eerlijke kans. Manier waarop dit moet gebeuren hier gedetailleerd opleggen richting gemeente is dan niet wenselijk.

- Een vaste leeftijd waarop kinderen kunnen worden ingeschreven op school voorkomt een steeds vroegere run op de 'beste' scholen.
- Met dubbele wachtlijsten kan een goede spreiding van kinderen met achterstanden worden bevorderd.

2.60 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
'met dubbele wachtlijsten kan een goede spreiding van kinderen met achterstanden worden bevorderd' **wijzigen in:** 'Scholen met meer kinderen met onderwijsachterstanden krijgen meer onderwijs-f.t.e.'
Toelichting: Dit is de meest directe aanpak en vermijdt hinderlijke bemoeizucht.
PREADVIES: AFWIJZEN
De keuze voor de oplossing via dubbele wachtlijsten is een bewuste praktische keuze geweest. Meer onderwijs-f.t.e. operationaliseren is een ingewikkelde opgave, zowel budgettair en logistiek en bereikt niet het zelfde doel.

- Onderwijswethouders moeten doorzettingsmacht krijgen om met schoolbesturen afspraken te kunnen maken om gezamenlijk te werken aan gemengde scholen.

Amendementen

2.61 Leidschendam-Voorburg
'... werken aan gemengde scholen' **wijzigen in:** 'In iedere gemeente dienen schoolbesturen onderling afspraken te maken om gezamenlijk te werken aan gemengde scholen. De onderwijswethouders stimuleren dit waar mogelijk en hebben een regierol.'
Toelichting: De term 'doorzettingsmacht' roept verkeerde beelden op over bij wie bevoegd is inzake op onderwijsterrein en suggereert de mogelijkheid om te dwingen. Het is aan schoolbesturen om zwarte en witte scholen tegen te gaan en het lokale bestuur heeft een regierol .
PREADVIES: AFWIJZEN
Amendement levert een afzwakking op ten opzichte van wat er nu staat.

2.62 Amsterdam West
'Doorzettingsmacht' **wijzigen in:** 'de bevoegdheid'.
Toelichting: Het woord 'doorzettingsmacht' is buiten ambtelijke kringen niet algemeen bekend.
PREADVIES: AFWIJZEN
Is een afzwakking ten opzichte van wat er nu staat. De term 'bevoegdheid' levert daarnaast geen verduidelijking op.

6. Techniek heeft de toekomst

Onze toekomstige economische groei en banen zitten voor een flink deel in de technische sectoren. Denk aan de regio Eindhoven, groeimotor in het zuiden. Het grote knelpunt is het gebrek aan technisch opgeleide mensen. Dat gaat enorm oplopen. Op alle niveaus. Het aantal techniek studenten moet daarom de komende jaren verdubbelen. Om dit te bewerkstelligen doen we in aanvulling op het Masterplan techniek, de volgende voorstellen.

Dit gaan we doen:

- De uitval op de Technische Universiteiten is veel te hoog. In het eerste jaar verdwijnen er al 25% van de studenten. Dat is geen wetmatigheid, daar is wat aan te doen. Goed gestructureerd onderwijs en intensievere begeleiding moet de uitval versneld drastisch verminderen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
'In het eerste jaar verdwijnen er al 25% van de studenten.' **wijzigen in:** 'In het eerste jaar valt al 25 procent van de studenten af.'
Toelichting: Zie amendement 1.35.

Amendementen

2.63 Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg
'Technische Universiteiten' **wijzigen in:** 'exact-wetenschappelijke opleidingen'.
Toelichting: Het doel van bèta- en techniekbeleid is om meer studenten een exacte opleiding te laten kiezen en hen vervolgens zodanig te begeleiden, dat zij hun opleiding ook daadwerkelijk afmaken. De term 'techniekstudenten' is te beperkt. Daarom dit voorstel om de bredere term 'bètastudent' te gebruiken. Het gaat namelijk niet alleen om studenten die een (toegepaste) technische opleiding volgen, maar ook om studenten die een fundamenteel-wetenschappelijke opleiding volgen. Het wetenschappelijke fundament is tenslotte van zeer groot belang voor de technische toepassing. Vandaar ook de keuze voor de bredere term 'exact-wetenschappelijke opleidingen' i.p.v. 'technische universiteiten'.

PREADVIES: AFWIJZEN
Maakt omschrijving van deze technische opleidingen niet helder en zelfs vager.

2.64 Amsterdam Zuid
'... drastisch verminderen' **wijzigen in:** 'De uitval op de Technische Universiteiten wordt tegengegaan door goed gestructureerd onderwijs, intensievere begeleiding en een bindend studieadvies aan het eind van het eerste jaar. Zo wordt gewaarborgd dat Technische Universiteiten bevolkt worden door gemotiveerde studenten.'
Toelichting: Een uitval van 25% in het eerste jaar is, hoezeer ook ongewenst, zeker niet buitensporig. De pabo kent hetzelfde percentage en bij rechten en economie is het circa 50%! Wanneer technische studies worden vrijgesteld van collegegeld zal de uitval wel hoger worden doordat zo'n maatregel opportunistische studenten trekt, die later blijken niet geschikt/gemotiveerd te zijn. Intensievere begeleiding en een bindend studieadvies moeten hier een dam tegen opwerpen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur kiest nadrukkelijk voor deze maatregel. Beleid gericht op aantrekken van studenten in de techniek levert tot op heden veel te weinig op. Economische groeisectoren in de technologie in verschillende regio's lopen vast op een zeer groot tekort aan technisch opgeleid mensen. Overigens is het afschaffen van het collegegeld onderdeel van een bredere aanpak van het tekort. Aanpakken van uitval en studievertraging, die technische studies ook extra duur maken, is een cruciaal onderdeel. De vraag of het collegegeld na afronding van de studie of bij voorbaat wordt kwijtgescholden, is uitwerking. Overigens evenals de vraag voor welke studies dit gaat gelden, voor hoeveel jaren deze stimulans zal worden ingezet en in welke mate het bedrijfsleven medeverantwoordelijk wordt.

- We willen het collegegeld voor technische studies in zowel HBO als Wetenschappelijk Onderwijs afschaffen. Dit zal samen met het bedrijfsleven worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Na: ' Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt' **toevoegen:** ', waarbij bijvoorbeeld ook bezien zal worden hoe het achteraf kwijtschelden van collegegeld hetzelfde gewenst van deze maatregel zal hebben'.

Amendementen

2.65 Heerenveen
'...Wetenschappelijk Onderwijs afschaffen'. **wijzigen in:** 'We ontwikkelen een set aan maatregelen die de samenhang verbeteren tussen opleidingenaanbod, keuzes van jongeren en vragen van de arbeidsmarkt.'
Toelichting:
- Er is meer dan een tekort aan technische studies. Dezelfde redenering valt te verdedigen voor opleidingen in de zorg.
- Een goede afstemming betreft niet alleen opleidingen op HBO en WO niveau, maar ook op MBO-niveau. •Het is te betwijfelen of de voorgestelde maatregel de juiste prikkel is om het keuzegedrag van jongeren te beïnvloeden. Onderzoek doet vermoeden dat dit niet het geval is omdat financiële prikkels bij de keuzes van jongeren slechts een beperkte rol blijken te spelen.

PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 2.64.

2.66 Amersfoort/Bunschoten
'..technologische topregio's' **wijzigen in:** 'We willen het volgen en afronden van technische studies stimuleren en verbeteren. Het imago van technische studies willen we verbeteren, het perspectief op werk beter promoten en de technische studies beter toegankelijk en aantrekkelijker maken al op de middelbare en basisscholen.
Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Het aantal technische studenten willen we verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.'
Toelichting: We vinden de inzet van het financiële instrument niet de juiste; cq het afschaffen van het collegegeld. Technische studies moeten vooral aantrekkelijker en 'cooler' worden gemaakt. De Technasia zijn goede voorbeelden van initiatieven op middelbare scholen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het 'cooler' maken van technische studies gebeurt al jaren, helaas met onvoldoende succes. Het Partijbestuur is van mening dat in het licht van ernstige tekorten effectievere maatregelen noodzakelijk zijn.

2.67 Assen
Na: '... technologische topregio's.' **toevoegen:** 'Ook de technische opleidingen op MBO-niveau worden 'gratis' voor de studenten.
Toelichting: Ook op MBO-niveau zijn er veel goed geschoolde mensen nodig in het bedrijfsleven.
Mocht dit voorstel van afschaffen van college-

geld voor HBO en WO worden aangenomen, dan stelt afdeling Assen dit uit te breiden naar MBOstudenten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Iemand op het MBO betaalt geen collegegeld.

2.68 **Steenwijkerland**
'... technologische topregio's.' **wijzigen in:** We willen technische studies in zowel HBO als Wetenschappelijk Onderwijs stimuleren door net collegegeld bij succesvol afronden van de studie kwijt te schelden. Dit zal samen met het bedrijfsleven worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.
Toelichting: Door te kiezen voor kwijtschelding van de schuld na succesvolle afronding stimuleer je dat mensen niet kiezen omdat het gratis is en stimuleer je ze ook de opleiding te voltooien.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 2.64.

2.69 **Leidschendam-Voorburg, Katwijk, Gouda, Venlo**
Schrappen: geheel punt (of anders aansluiten bij amendement 2. Rhenen)
Toelichting: Het is belangrijk dat technische studies aantrekkelijker worden gemaakt door kwaliteit en toekomstperspectief. Maar met meer studenten, zonder extra aanbod van goede opleidingen qua mensen en middelen werkt dat niet. Dan wordt alleen de uitval uit het vorige punt verder versterkt. Het geld dat nodig is voor het afschaffen van het collegegeld kan beter aan goede docenten en faciliteiten worden besteed.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur stelt dat het voornemen juist is om het collegegeld technische studies te schrappen. Dit amendement maakt dat ongedaan.

2.70 **Oss/Maasdonk/Lith**
Schrappen: gehele bullet.
Toelichting: Dit punt staat ook al in hoofdstuk 1. Of daar weghalen of hier, anders is het dubbelop.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat dit punt aanvullend ook gewoon in het onderwijshoofdstuk hoort.

2.71 **Zoetermeer**
'Technische' **wijzigen in:** 'exact-wetenschappelijke' resp. 'exacte-wetenschaps-'.
PREADVIES: AFWIJZEN
De term exact-wetenschappelijke etc. is geen verbetering tot de heldere term die nu gehanteerd wordt met 'technische'.

2.72 **Zoetermeer**
Na: '... technologische topregio's. **toevoegen:** 'en onze kenniseconomie.'
PREADVIES: OVERNEMEN

2.73 **Zoetermeer**
'afschaffen' **wijzigen in:** 'teruggebracht met 60%.'
Toelichting: Het doel van bèta- en techniekbeleid is om meer studenten een exacte opleiding te laten kiezen en hen vervolgens zodanig te begeleiden, dat zij hun opleiding ook daadwerkelijk afmaken. De term 'techniekstudenten' is te beperkt. Daarom dit voorstel om de bredere term 'bètastudent' te gebruiken. Het gaat namelijk niet alleen om studenten die een (toegepaste) technische opleiding volgen, maar ook om studenten die een fundamenteel-wetenschappelijke opleiding volgen. Het wetenschappelijke fundament is tenslotte van zeer groot belang voor de technische toepassing. Vandaar ook de keuze voor de bredere term 'exact-wetenschappelijke opleidingen' i.p.v. 'technische universiteiten'.
Het doel van bèta- en techniekbeleid is om meer studenten een exacte opleiding te laten kiezen en hen vervolgens zodanig te begeleiden, dat zij hun opleiding ook daadwerkelijk afmaken. Er is een palet aan maatregelen nodig. Een financiële prikkel in de vorm van minder of geen collegegeld kan daarbij helpen, maar voorkomen moet worden dat ongemotiveerde studenten zich aanmelden, die hun best niet doen omdat de studie toch 'gratis' is... Voorgesteld wordt om een flinke korting op het collegegeld te geven. Dat kan vooraf, maar ook achteraf door steeds het collegegeld terug te storten als een bepaald aantal studiepunten is behaald. Door afschaffing om te zetten in een korting, kunnen zowel zowel bèta- als techniekstudies bediend worden, zoals in een ander amendement wordt bepleit. Verder kunnen zo bezwaren worden weggenomen dat zware technische studies zullen inboeten aan kwaliteit door een toestroom van minder gemotiveerde studenten. Daarnaast kan het geld dat een reductie oplevert t.o.v. een afschaffing gebruikt worden om ook te kijken naar bijvoorbeeld de lerarenopleidingen, waar eveneens een tekort aan studenten dreigt.
PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur stelt dat het voornemen juist is om het collegegeld technische studies te schrappen. Dit amendement maakt dat ongedaan door te kiezen voor 'terugbrengen tot 60%'.

2.74 Enschede

'... technologische topregio's. **wijzigen in:** 'We willen het collegegeld voor technische studies in zowel HBO als Wetenschappelijk Onderwijs van een student die met succes de studie afgerond, in mindering brengen op de studieschuld opgebouwd bij DUO.'
Toelichting: Er moet een prikkel zijn voor de student om de opleiding daadwerkelijk af te ronden. In tegenstelling tot het amendement van Steenwijkerland c.s. kiezen wij niet voor een volledige kwijtschelding van alle studieschuld, maar voor het in mindering brengen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

2.75 Zutphen

'... technologische topregio's.' **wijzigen in:** 'We willen het collegegeld voor technische studies in HBO en Wetenschappelijk onderwijs verlagen en na afronding met goed resultaat terugbetalen aan de student. Door het creëren van financiële prikkels zal het aantal technische studenten vergroot worden. Dit zal samen met het bedrijfsleven worden uitgewerkt waarbij de rol van het bedrijfsleven beperkt zal zijn tot advisering.'
Toelichting: Afschaffen van collegegeld leidt niet tot kwaliteitsverbetering. Wel tot grotere toeloop, met kans op grotere uitval. Verlaging met kans op terugbetaling van collegegeld geeft wel een juiste prikkel om studie ook af te ronden.In het kader van het tegengaan van marktwerking dient de rol van het bedrijfsleven beperkt te blijven tot die van een klankbord. Door teveel te richten op de vraag van het bedrijfsleven ontstaat er een kans op korte termijn beleid, teveel gericht op snelle winsten en te weinig innovatiekracht van frisse blikken en dwarskijkers.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 2.64 en nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

2.76 De Jonge Socialisten

'... technologische topregio's.' **wijzigen in:** 'Wij willen drempels wegnemen voor studenten om te kiezen voor technische studies in het HBO en Wetenschappelijk Onderwijs, en om die keuze te vertalen in goede perspectieven op de arbeidsmarkt. Daarom geven wij studenten de mogelijkheid om na succesvolle afronding van zo'n studie collegegeld terug te krijgen in de vorm van een investerings- of onderzoeksbeurs. Dit zal samen met het bedrijfsleven worden uitgewerkt. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.'
Toelichting: Gratis technische studies lossen in de optiek van de JS het probleem niet op, en hebben bovendien perverse en onwenselijke bijeffecten. Wij zien echter ook de noodzaak van het stimuleren van het aantal studenten in technische en bètastudies. We hebben echter niet alleen technische studenten nodig: we hebben werkende technici en natuurkundigen nodig, en dan vooral diegenen die opgebouwde technische kennis om kunnen zetten in een succesvolle onderneming. Daarom kiest de JS voor een investering in de toekomst van die technische studenten, namelijk de mogelijkheid om op aanvraag het collegegeld terug te krijgen als onderzoeksbeurs, of investering voor studenten die als ZZP'er verder gaan. Daarmee maken we het voor studenten aantrekkelijk om ofwel als ondernemer, ofwel als onderzoeker bij te dragen aan de ontwikkeling van technische kennis in Nederland, en geven we hen meer toekomstperspectief.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 2.64 en nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

2.77 De Jonge Socialisten

Toevoegen als nieuwe bulletpoint: 'De Partij van de Arbeid stimuleert meer begeleiding op scholen bij vakken waar studenten op technische opleidingen problemen bij ondervinden, om zo de leerling beter voor te bereiden op het technisch onderwijs en zodoende de drempel om daarvoor te kiezen te verlagen. Daarnaast gaan we vooropleidingen of summerschools gratis voor studenten ter beschikking stellen, in samenspraak met de universiteiten. Hierdoor kunnen aspirant studenten zich volledig voorbereiden op het technisch onderwijs.'
Toelichting: De Partij van de Arbeid meent het probleem te constateren dat er te weinig technisch geschoolde studenten zijn. Als oplossing biedt zij een gratis opleiding aan technische studenten aan. De Jonge Socialisten constateert dat hiermee ongelijkheid tussen studenten wordt gecreëerd. Er is immers ook een tekort aan docenten en verplegend personeel, die gewoon moeten betalen voor hun opleiding. Aansluitend op het vorige voorstel ziet de JS meer mogelijkheden om het aantal studenten in technische studies te verhogen, als ook gekeken wordt naar het middelbaar onderwijs. Voor veel leerlingen is wiskunde een drempel bij het kiezen voor een bètastudie of een technische studie – zowel leerlingen die meer begeleiding nodig hebben, als leerlingen die juist

meer uitdaging nodig hebben. Wiskunde op maat, dat meer mogelijkheden aan leerlingen aanbiedt dan het huidige curriculum, kan dat gat dichten, en meer de aansluiting zoeken bij de eisen die HBO's en universiteiten aan hun studenten stellen. Daarmee maken we de overgang naar een technische of bètastudie makkelijker en aantrekkelijker.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur stelt dat het voornemen juist is om het collegegeld technische studies te schrappen. Dit amendement maakt dat ongedaan.

- Het moet makkelijker worden gemaakt dat bedrijven jongeren aannemen en zij kunnen wisselen tussen BBL en BOL. Het leidt tot een win-winsituatie: de betrokken bedrijven hebben belang erbij dat zij tijdig goed opgeleid personeel hebben en de jongeren hebben belang erbij dat zij via deze constructie zeker zijn van een baan.

Amendementen

2.78 Zoetermeer
Toevoegen als extra bulletpoint: 'Versterken van het techniekonderwijs start aan de basis. Kinderen zijn van nature nieuwsgierig. Binnen het primair onderwijs moet daarom al vroeg gestart worden met aandacht voor wetenschap en techniek. Een vakdocent techniek per school is wenselijk. Vervolgens zal binnen het vmbo en het havo techniek onder de aandacht van de onderbouw leerlingen moeten worden gebracht, zodat deze weer kiezen voor de sector techniek en exacte vakken in de bovenbouw. Hier ligt de basis voor de profiel keuze binnen het mbo.
Toelichting: Men vergeet in deze paragraaf dat het MBO wordt gevoed met vmbo- en havoleerlingen. Binnen het vmbo kiezen na de onderbouw steeds minder kinderen techniek. We willen dat in de toekomst weer een verantwoord percentage leerlingen kiest voor techniek binnen het vmbo, zodat ze daarna ook binnen het mbo deze keuze maken.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Ondanks dat de intentie sympathiek is legt dit amendement aandacht voor techniek en wetenschap op het primair onderwijs op en de wenselijkheid van een vakdocent techniek op elke school. Dit schiet waarschijnlijk zijn doel voorbij.

2.79 Zeist
Na: '... van een baan.' **toevoegen:** 'Ook de in het bedrijfsleven geïntegreerde MBO-opleidingen moeten jongeren voldoende basis bieden voor kans op een baan elders.'
Toelichting: Het is goed jongeren op te leiden in een bedrijf, maar het vergroot de afhankelijkheid van jongeren ten opzichte van het bedrijf en de bedrijfsleiding. Voor een flexibele arbeidsmarkt, onafhankelijke werknemers en goede uitvoering van werknemersrechten moet ervoor gewaakt worden, dat de opleiding ook waarde heeft buiten het bedrijf waar de jongere opgeleid wordt. De onderwijsinspectie moet daar o.a. via accreditering op toezien.
PREADVIES: AFWIJZEN
MBO-opleidingen staan onder toezicht van de onderwijsinspectie.

2.80 Katwijk
Schrappen: na '... aannemen'.
Toelichting: De wisseling tussen BBL en BOL is zinloos. VMBO BOL zie je al nauwelijks meer. De laatste zin is een loos verkooppraatje en voegt niets toe aan het programmapunt.
PREADVIES: AFWIJZEN
De toelichting onderbouwt niet of nauwelijks beweerde overbodigheid van deze passage waarbij het PB juist van mening is dat de wisseling tussen BBL en BOL wel zinvol is en kansen biedt voor werkgevers en jongeren.

- In het MBO moeten nieuwe dynamische technieken aangeboden worden, zodat de kloof tussen school en werkelijkheid kleiner wordt. Een sprekend voorbeeld is de opleiding vliegtuigonderhoudtechniek. Bedrijfsleven en overheid moeten hiervoor gezamenlijk zeer gericht middelen beschikbaar stellen.

Amendementen

2.81 Katwijk
'In het MBO... beschikbaar stellen' **wijzigen in**
'Voor het MBO wordt een gericht stimulerend beleid gevoerd om de verwachte behoefte aan technisch en zorgpersoneel in de nabije toekomst op te vangen. Daarbij wordt de nadruk gelegd op praktische kennis en vaardigheden zoals voorheen op de LTS, MTS en HTS.'
Toelichting: 'Nieuwe dynamische technieken' is te beperkt. Juist het MBO is van groot belang in het voorzien van de technische noden van het bedrijfsleven. Het conceptverkiezingsprogram focust bijna uitsluitend op het hoger onderwijs en vergeet het MBO (behalve dat MBO'ers ook een OV-jaarkaart moeten krijgen).
PREADVIES: AFWIJZEN

Het amendement dekt niet de strekking van het huidige punt; namelijk dat bedrijfsleven en overheid gericht middelen beschikbaar moeten stellen.

- Innovatiecontracten tussen het bedrijfsleven, onderzoek- en onderwijsinstellingen en de overheid moeten leiden tot een concrete investeringsagenda. Zo kunnen fundamenteel, toegepast en praktijkonderzoek elkaar versterken.
- De bezuiniging van 500 miljoen structureel op het nationale onderzoeksbudget (voorheen uit de aardgasbaten) betekent dat we vanaf 2015 in totaal 2500 minder promotieplaatsen aan Nederlandse universiteiten en instituten zullen hebben. Dit zal zo spoedig mogelijk moeten worden ingelopen om weer op het niveau van Duitsland en Zwitserland te komen qua overheidsinvesteringen in wetenschappelijk onderzoek.
- De PvdA wil de komende jaren meer ruimte voor initiatieven als de werkschool, bedrijfsscholen en vakscholen, waarin de praktijkopleiding tot vakmanschap centraal staat.

Amendementen

2.82 Franekeradeel

Toevoegen nieuw bulletpoint: 'Ook in het VMBO moet techniekonderwijs een prominente plaats krijgen.'
Toelichting: Om meer studenten in het techniekonderwijs te krijgen zullen we in het voortgezet onderwijs het vak techniek al moeten aanbieden. Tevens ondervang je zo ook het probleem van te weinig lager opgeleide technische vakmensen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Met het verplicht aanbieden van techniek in het VO krijgen scholen een verzwaring aan te bieden vakken. Dit is niet wenselijk aangezien dit ook ten korte kan gaan van andere vakken.

2.83 Noordoostpolder/Urk/Almere

Na: '.. centraal staat' **toevoegen:** 'De inzet van ervaren vaklieden in praktijkopleidingen willen we vergemakkelijken.'
Toelichting: Nederland heeft een schreeuwend gebrek aan goed opgeleide vakmensen. Vakmensen uit de praktijk kunnen deze kennis en ervaring uit de praktijk het best overbrengen aan de leerlingen in het vakonderwijs. De PvdA wil de instroom van met name oudere vakmensen in het vakonderwijs bevorderen.
PREADVIES: AFWIJZEN
In het verkiezingsprogramma wordt juist aangegeven dat we willen dat meer docenten een bevoegdheid behalen. Het vergemakkelijken van de entree als vakdocent techniek kan daar haaks op staan als en beidt in deze formulering onduidelijkheid over de kwaliteitseisen die we aan leraren stellen.

2.84 Tilburg

Toevoegen extra bulletpoint: 'Voor leerlingen op het MBO worden de te gebruiken materialen door de school verstrekt.'
Toelichting: Voor het MBO is één van de drempels voor doorleren de kosten die gemaakt worden voor het materiaal. Met name geldt dit voor de techniekopleidingen.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.85 Amsterdam Nieuw-West

toevoegen: Ook in het basisonderwijs moeten kinderen met techniek in aanraking komen. Het zelfvertrouwen en de kennis van leerkrachten op het gebied van techniek moet omhoog zodat zij leerlingen kunnen enthousiasmeren en stimuleren voor de techniek.
Toelichting: Basisschooldocenten hebben over het algemeen weinig zelfvertrouwen en kennis op het gebied van techniek. Echter, om kinderen kennis te laten maken met natuur en techniek moet hier in het basisonderwijs ook aandacht aan worden besteed. Dit is de basis voor de verder in de tekst genoemde initiatieven.
PREADVIES: AFWIJZEN
De focus voor leraren ligt op kwaliteit. De onderbouwing of leraren nu onvoldoende hun leerlingen kunnen enthousiasmeren ontbreekt en bovendien ligt hier in de focus op leraren geen prioriteit op dit moment.

7. Doorgaan met leren

We kennen nog steeds veel vroegtijdige schoolverlaters in Nederland. Sinds in 2006 de aanpak daarvan tot topprioriteit werd verklaard is het aantal wel fors gedaald, van 56.000 naar circa 38.000 per jaar nu. Maar 38.000 vroegtijdige schoolverlaters zijn er nog steeds veel te veel. Daar moet dus nog het nodige aan gebeuren.

Amendementen

2.86 Noordoostpolder/Urk

Na: '.. aan gebeuren' **toevoegen:** 'In het kader van een 'leven lang leren' bevordert de PvdA de instelling van regionale, laagdrempelige volkshogescholen. Professionals en vrijwilligers dragen op allerlei gebieden hun kennis en ervaring over. Zowel vakgerichte als opleidingen op het gebied van informatica, talen, sociale vaardigheden etc. behoren in het aanbod aanwezig te zijn.'
Toelichting: In het verkiezingsprogramma is (terecht) veel aandacht voor onderwijs/opleiding van jongeren. Wij vinden dat er ook meer aandacht moet zijn voor oudere, werkenden en niet-werkenden.
PREADVIES: AFWIJZEN

Dit voorstel heeft grotere gevolgen dan met dit amendement kan worden overzien, waaronder financiële gevolgen in de zin van mogelijke bekostiging voor dergelijke onderwijsinstellingen. Bovendien zijn er ook andere mogelijkheden voor deze oudere groep werkenden en niet-werkenden om dergelijke opleidingen en vaardigheden op te doen.

Dit gaan we doen:

- Wij zetten onverminderd in op het tegengaan van vroegtijdig schoolverlaters. Dat begint met een goede registratie, een snel optreden tegen spijbelen en het betrekken van ouders, ook op het MBO. Langer op school betekent meer arbeidsproductiviteit en minder gebruik van sociale voorzieningen.
  Om uitval verder tegen te gaan is een goede 'match' met een opleiding en intensieve begeleiding op die opleiding van groot belang. De band tussen school en leerling of student moet intensiever worden.

Amendementen

2.87 Amsterdam West
Toevoegen extra bulletpoint: 'Het aanbod van Associate Degree programma's in het hbo moet worden uitgebreid. De arbeidsmarkt vraagt om dit opleidingsniveau, en zo kunnen mbo-studenten op een aantrekkelijke manier verder leren'
Toelichting: Een Ad-programma is een tweejarig onderdeel van een vierjarige hbo-baheloropleiding en wordt afgesloten met een wettelijke graad, de Associatge degree. De arbeidsmarkt vraagt om leerlingen die een beroepsopleiding hebben gevolgd, maar ook een stevige kennisbasis hebben. De onderwijsinstellingen bieden die echter nu te weinig aan, dus hier ligt een taak voor de overheid om dat te stimuleren.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Het aanbod voor leerlingen die slecht theoretisch leren maar wèl praktisch kunnen leren moet beter. De PvdA wil daarom de komende jaren meer ruimte voor initiatieven als de Werkschool en Vakscholen, waarin de praktijkopleiding tot vakmanschap centraal staat.
- Jongeren die werkloos thuis komen te zitten moeten worden gestimuleerd door te leren. Bijvoorbeeld van een mbo2 niveau naar mbo4 niveau. Geld dat we daar in steken, is beter besteed dan aan uitkeringen.

Amendementen

2.88 Oss/Maasdonk/Lith
Schrappen: 'Bijvoorbeeld van een mbo2 niveau naar mbo4 niveau.'
Toelichting: Het is duidelijk dat de jeugdwerkloosheid onder lager opgeleide jongeren het hoogst is, maar ook onder hoogopgeleiden neemt deze steeds verder toe. Wellicht is het een goed idee hoogopgeleiden wanneer zijn werkloos thuiszitten bij te scholen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er wordt in de passage in het verkiezingsprogramma gesproken over een voorbeeld. Gelet op de kwetsbaarheid van laagopgeleiden en het belang van verbetering van hun positie is dit een goed voorbeeld naar de mening van het Partijbestuur.

- De kosten mogen voor jongeren geen reden zijn te stoppen met onderwijs. We blijven dus zeer alert op stijgend schoolgeld en ouderbijdragen.

Amendementen

2.89 Zoetermeer
Na: '.. en ouderbijdragen' **toevoegen:**
'Ouderbijdragen zijn vrijwillig en wie de bijdrage niet kan betalen, moet kunnen terugvallen op een lief- en leedfonds van de school. Wij willen geen tweedeling in de klas op grond van inkomen. Alle kinderen hebben er recht op om mee te kunnen doen met extra activiteiten in en rond de school.'
Toelichting: Ieder kind heeft er echt op om mee te kunnen doen met extra activiteiten in en rond de school. Soms is de ouderbijdrage erg hoog omdat er bijvoorbeeld onnodig dure schoolreisjes worden georganiseerd. De ouderbijdrage is weliswaar vrijwillig, maar niet iedere ouder kan deze betalen. Niet alle scholen gaan daar netjes mee om, soms wordt zelfs een incassobureau ingeschakeld. Dit is onacceptabel. Scholen moeten hierop worden aangesproken.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.90 Enschede
'We blijven dus... ouderbijdragen' **wijzigen in:**
'De hoogte van het schoolgeld en ouderbijdragen mogen geen drempel vormen voor deelname aan het onderwijs'
Toelichting: 'Alert zijn op' is voor ons een te vrijblijvende formulering.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Stapelen in het onderwijs moet volop mogelijk blijven. Alle blokkades en boetes hierop moeten worden opgeruimd. Dat betekent dat het eindexamen op de middelbare school van zodanige kwaliteit moet zijn dat leerlingen, eenmaal geslaagd, in principe recht hebben op toegang tot het vervolgonderwijs. Het diploma MBO moet toegang geven tot een aansluitende vervolgopleiding op het HBO. Enzovoorts. Waar nodig moet

dus het niveau omhoog om een goede aansluiting mogelijk te maken.

Amendementen

2.91 Zutphen

Na: 'waar nodig... te maken' **toevoegen:**
'Onderzocht wordt of i.s.m. met het georganiseerde bedrijfsleven een systeem kan worden opgezet, waarbij een vakman zich via een gezellen - meesters route zijn vakmanschap kan blijven ontwikkelen en verbreden.
Toelichting: Stoppen met leren na afronding van een vakopleiding is niet meer van deze tijd. Het gezellen – meester systeem heeft het Duitse bedrijfsleven en met name het midden- en klein- bedrijf aldaar geen windeieren gelegd en zou ook hier navolging moeten en kunnen vinden. Voorts zal zo'n systeem ertoe leiden dat minder flex-contracten worden aangeboden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Onduidelijk wat dit precies betekent en redelijk vaag qua intentie.

- Stapelen kan ook op latere leeftijd. Maar van 'een leven lang leren' komt in Nederland nog te weinig terecht. De flexibiliteit van de arbeidsmarkt maakt dat er te weinig geïnvesteerd wordt door werkgevers, zelfstandigen en werknemers in bij- en nascholing. Het regionaal inzetten van de middelen van de O&O fondsen, kan dat doorbreken.

Amendementen

2.92 Steenwijkerland/Kampen/ Raalte/ Rijssen-Holten/Wierden

Toevoegen extra bulletpoint: 'We kiezen voor een periode van leerrecht voor elk persoon tot een jaar voor iemands pensionering.
Toelichting: Teveel wordt er gesproken over leerplicht (de wet kent nu alleen leerplicht, helaas geen leerrecht), maar beter is er ook een leerrecht tegenover te zetten. Het komt nog teveel voor dat mensen thuis zitten en er geen of onvoldoende alternatief geboden wordt. Daarnaast moet iedereen zich gedurende zijn leven recht hebben zicht te ontwikkelen. Dit kan je vastleggen in bv. een recht van een x aantal jaar. Wanneer iemand dat gebruikt is dan niet relevant en ook gunstiger voor laatbloeiers.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Financiële gevolgen hiervan zijn niet goed te overzien.

2.93 Harderwijk

Na: '... kan dat doorbreken.' **toevoegen:** 'Ook dienen remmende maatregelen in het hoger onderwijs te worden teruggedraaid, zodat een leven lang leren ook hier daadwerkelijk van toepassing is.'
Toelichting: In het hoger onderwijs zijn de laatste jaren veel drempels opgeworpen. Instellingen veranderen steeds meer in leerfabrieken waar studenten zo snel mogelijk hun diploma moeten halen. Daarnaast zijn de maatregelen erop gericht dat studenten direct behoren te weten wat ze willen en een foute keuze financieel wordt afgestraft. Een volgende opleiding heeft geen bekostiging meer en is dus voor veel mensen onbetaalbaar, ook als de eerste opleiding toch niet biedt wat de student ervan verwacht had. Als de PvdA daadwerkelijk inzet op een leven lang leren, is het van belang dat deze drempels worden weggenomen, zodat studenten uiteindelijk beter gemotiveerd en toegerust op de arbeidsmarkt verschijnen. De bekostiging wordt in hoofdstuk 9 gelukkig ook genoemd, maar ook hier is het een nuttige toevoeging.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig want belemmering van hogere collegegeld tweede studie wordt teruggedraaid in het PvdA verkiezingsprogramma. Daarnaast is omschrijving 'remmende maatregelen' te algemeen en te weinig onderbouwd.

- Bezuinigen op 30-plussers in het MBO is met het oog op tekorten op de arbeidsmarkt heel onverstandig. De overheid moet toezien op goed en toegankelijk deeltijdonderwijs.

Amendementen

2.94 Hilversum

'De overheid ... deeltijdonderwijs' **wijzigen in:**
'De toegankelijkheid van MBO- onderwijs voor vluchtelingen die op latere leeftijd naar Nederland zijn gekomen en hier bescherming hebben gekregen is essentieel. Daarnaast is Volwasseneducatie bij uitstek van belang voor vluchtelingen, ook na het behalen van het inburgeringsexamen. Een inburgeringsdiploma heeft immers slechts beperkte invloed op de (economische) participatie van vluchtelingen.. De overheid moet toezien op goed en toegankelijk deeltijd onderwijs.'
Toelichting: Vluchtelingen die net een asielstatus hebben gekregen, hebben meestal een bijstandsuitkering. Voor hen is het van groot belang om de kwalificaties te behalen die nodig zijn voor een blijvende participatie op de arbeidsmarkt. Uit onderzoek blijkt dat de kan-

sen van vluchtelingen op de Nederlandse arbeidsmarkt enorm worden vergroot als ze een hoger taalniveau of een Nederlands diploma kunnen behalen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur begrijpt de sympathie achter dit amendement. Toch kan impact van een dergelijke passage en mogelijkheden voor vluchtelingen niet goed worden overzien gelet op algemene formulering en de specifieke asielprocedures die per vluchteling van toepassing kan zijn.

8. Zorgvuldige selectie

Ons stelsel van onderwijs moet samenhangend zijn. Dat wil zeggen dat schooltypen redelijk op elkaar aansluiten en dat het succesvol afsluiten van de ene school in principe toegang geeft tot vervolgonderwijs. Dit geeft zekerheid over de mogelijkheden die voor je open staan als je hard werkt aan je opleiding. Het maakt stapeling van opleidingen mogelijk. Heel veel mensen in Nederland hebben bereikt wat ze nu zijn dankzij de mogelijkheid tot het stapelen van bijvoorbeeld vmbo-havo-HBO. En zo zijn er vele routes door het onderwijsgebouw. Ongebreidelde selectie door onderwijsinstellingen aan de poort kunnen dit principe onderuit halen.

Amendementen

2.95 Rotterdam
'Dat wil zeggen dat schooltypen redelijk op elkaar aansluiten…' **wijzigen in:** 'Dat wil zeggen dat schooltypen goed op elkaar aansluiten…'
Toelichting: We gaan natuurlijk voor goede aansluiting tussen de schooltypen, niet voor een redelijke aansluiting, wat dat ook moge betekenen.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA zet zwaar in op degelijk funderend onderwijs tot en met een serieus examen, zodat een diploma in Nederland altijd wat voorstelt. Selectie vindt dan al plaats op de voorliggende school, in de keuze van het niveau, bij het overgaan naar een volgende klas en bij het eindexamen. Alleen op die manier kunnen we degelijk onderwijs combineren met de mogelijkheid om, als je je best doet en ambitie hebt, verder te studeren. Beiden zijn zowel voor het individu als de samenleving van cruciaal belang.
- Veel studenten switchen nog van studie en verliezen zo tijd en geld. Studenten moeten met 'matching' geholpen worden sneller bij de juiste studie terecht te komen. Laat studenten kennismaken met docenten van de opleiding die hen interesseert, zodat ze advies kunnen krijgen over hun studiekeuze.

Amendementen

2.96 Tilburg/Oss/Maasdonk/Lith, Zeist
Schrappen: 'veel studenten… studiekeuze'
Toelichting: Wonderlijke passage. Het lijkt alsof studenten nu voor een studie kiezen die hen niet interesseert, omdat ze nog niet kennisgemaakt hebben met de docenten die lesgeven in de studie die hen wel interesseert. Het werkelijke probleem is natuurlijk dat studenten op jonge leeftijd andere interesses hebben dan een of twee jaar later, of dat ze de moeilijkheidsgraad van de desbetreffende opleiding onderschatten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement staat haaks op de inzet van de PvdA-fractie in de voorbije jaren waarbij 'matching' ingezet kan worden om onnodige uitval te voorkomen door studenten eerst nadrukkelijker kennis te laten maken met een studie. Van diverse zijden wordt dit gezien als een van de in middelen die kunnen helpen bij het verminderen van uitval in het Hoger Onderwijs.

2.97 Lansingerland
'Veel studenten switchen… hun studiekeuze' **wijzigen in** 'Veel studenten switchen nog van studie of haken vroegtijdig af omdat de studie niet voldoet aan hun verwachtingen. De keuze voor een studie moet niet alleen afhangen van een promotioneel praatje tijdens open dagen maar juist door goede en duidelijke voorlichting op de middelbare scholen. Laat scholieren op een interactieve manier kennis maken met een studie door meeloopdagen, proefstuderen, kennis maken met docenten en oudere studenten van de opleiding waar zij interesse in hebben, zodat ze ruim de kans krijgen om een goede afweging te maken in hun studiekeuzes'
Toelichting: Nog steeds vallen te veel studenten uit in het eerste jaar van hun studie of besluiten om te switchen van studie. De voornaamste redenen zijn dat de studie niet aan hun verwachtingen voldoet of dat zij iets anders hadden willen studeren.
Het is nog steeds niet vanzelfsprekend dat elke middelbare school op tijd en veel aandacht besteedt aan het begeleiden van scholieren in hun studiekeuzes. Hierdoor worden veel scholieren aan hun lot overgelaten of komen ze er te laat achter dat ze voor de opleiding van hun keuzes aan bepaalde selectiecriteria moeten voldoen dan wel een andere vakkenpakket hadden moeten kiezen. Hierdoor zullen niet alleen de studenten geholpen worden maar zullen ook de kosten van studie-uitval minder worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het aanbieden van proefstuderen en meeloopdagen gebeurt al op grote schaal en het is aan de instellingen om daartoe te besluiten.

2.98 Lansingerland

Toevoegen extra paragraaf: '10. Aansluiting tussen de arbeidsmarkt en het onderwijs
Het onderwijs en de arbeidsmarkt zijn nauw met elkaar verbonden. Als er onvoldoende aansluiting is, kan dit aanleiding geven voor een mismatch op de arbeidsmarkt. In deze tijd kunnen wij het ons niet veroorloven dat er jonge arbeidskrachten aan de kant komen te staan door onvoldoende aansluiting.
Dit gaan we doen:

- De PvdA wil dat stages ook op universiteiten verplicht worden. Dit is niet alleen goed voor meer aansluiting met de praktijk, maar zorgt er tegelijkertijd voor dat studenten ervaring kunnen opdoen.
- Werkgevers moeten een fundamentele bijdrage kunnen leveren aan de invulling van opleidingen, voornamelijk de beroepsopleidingen op het MBO en het HBO. Hiermee worden kennis er ervaring meegenomen in de vormgeving van de opleiding. Hierdoor kan er ook een bijdrage worden geleverd aan de kwaliteitsverbetering van het onderwijs.'

Toelichting: Door de wildgroei aan opleidingen en een neerwaarste spiraal in de kwaliteit van bepaalde opleidingen is er een kloof ontstaan tussen het onderwijs en de arbeidsmarkt. Afgestudeerden voldoen niet altijd meer aan wat er op de arbeidsmarkt van ze wordt verwacht, terwijl het grootste gedeelte niet in de wetenschap terecht komt, maar juist in de praktijk gaat werken. Het is daarom van belang dat de praktijk zoveel mogelijk een plek gaat krijgen in de inrichting van een opleiding. Dit kan door bij universitaire opleidingen ruimte te bieden aan stages. Bij de beroepsopleidingen kan dit door meer input vanuit de pratijk te betrekken bij de invulling van opleidingen. Als mensen vanuit de praktijk input leveren, kunnen zij hun jarenlange ervaring overdragen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het verplicht stellen van stages rijmt slecht met het karakter van WO-opleidingen die een heel theoretisch karakter hebben. Samenwerking met de sector gebeurt vaak al in MBO- en HBO-opleidingen.

2.99 Rotterdam

Na: '.. studiekeuze' **toevoegen:** 'En geef ze vooral meer en betere begeleiding.'
Toelichting: Wat er staat lijkt me een leuk begin, maar nog absoluut onvoldoende om tot een goede studiekeuze te komen. Daar moet veel meer en betere begeleiding bij komen. Graag aanvulling in die richting.
PREADVIES: AFWIJZEN
Deze toevoeging voegt vooral onduidelijkheid toe aan de passage; matching is al een vorm van begeleiding en het is toch vooral aan de studenten zelf om zich goed te informeren over hun eigen toekomst.

9. Ambities voor het Hoger Onderwijs

De kwaliteit van ons hoger onderwijs moet boven alle twijfel verheven zijn en zelfs tot de internationale wereldtop behoren.

Amendementen

2.100 Utrecht/Tilburg

Na: '... wereldtop behoren' **toevoegen:**
'Bovendien moet het hoger onderwijs toegankelijk zijn voor iedereen die er de kwaliteiten voor heeft, ongeacht afkomst en inkomen.'
Toelichting: Dit lijkt vanzelfsprekend voor sociaal-democraten, maar juist nu de toegankelijkheid van het hoger onderwijs onder druk staat, is het nodig dit fundamentele uitgangspunt expliciet op te nemen in de algemene tekst van deze paragraaf.
PREADVIES: OVERNEMEN

2.101 Soest

Schrappen: punten 4 t/m 7
Toelichting: deze punten vormen een herhaling van pag. 11
PREADVIES: AFWIJZEN
Het gedeelte hier is een samenvatting op punten, het is logisch dat verderop in het programma (deel)herhalingen te vinden zijn.

2.102 Soest

Schrappen: 'ons stelsel... onderuit halen' (paragraaf 7)
Toelichting: Dit is een herhaling van 7. Punt 9. kan worden geïntegreerd in de tekst op pag. 11
PREADVIES: AFWIJZEN
Het eerdere gedeelte is een samenvatting op punten, het is logisch dat verderop in het programma (deel)herhalingen te vinden zijn.

Dit gaan we doen:

- Wij willen dat instellingen in het Hoger Onderwijs gaan specialiseren op verschillende opleidingsterreinen, zodat ze zich onderscheiden op de kwaliteit van het onderwijsaanbod in plaats van de kwantiteit. De wijze van financieren van de instellingen moet daarop worden aangepast.

Amendementen

2.103 Wijchen

Na: '... worden aangepast' **toevoegen:** 'Bij de subsidiëring van het onderwijs worden grenzen gesteld aan de hoogte van de middelen die door een instelling besteed kunnen worden aan huisvesting, overhead en ICT.'
Toelichting: Bij de besteding van subsidiemiddelen dient de functionaliteit voor de uitvoering van het onderwijs centraal te staan. Dat is niet in altijd het geval.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is niet van mening dat alle schoolbesturen preventief onder curatele moeten worden gesteld omdat de besteding van middelen in gevallen verkeerd verloopt.

2.104 Wijchen

Na: '... worden aangepast' **toevoegen:** We willen dat onderwijsinstellingen van zo'n 10.000 leerlingen/studenten niet verder groeien door fusies en overnames en willen bevorderen dat het onderwijs ten behoeve van docenten en leerlingen kleinschaliger ingericht wordt.
Toelichting: Veel onderwijsinstellingen zijn in de afgelopen jaren uitgegroeid tot te grote organisaties waarin de grootte niet meer functioneel is en geen schaalvoordelen oplevert.
PREADVIES: AFWIJZEN
Paragraaf 3, bullet 5 geeft al weer dat wij willen dat onderwijsinstellingen een maximumomvang moeten krijgen, toevoeging van dit amendement is dus overbodig.

2.105 Amsterdam West

Na: 'aangepast' **toevoegen:** 'Het streven is dat gangbare opleidingen, ondanks de specialisatie, goed bereikbaar blijven voor studenten in het hele land.'
Toelichting: Het risico van specialisatie is dat opleidingen uit een regio verdwijnen, zodat studenten die thuis (willen) blijven wonen, deze opleiding niet meer kunnen volgen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het garanderen van alle opleidingen voor alle thuiswonende studenten is niet de doelstelling van het Partijbestuur.

- Een verdere diversificatie van het onderwijs in het Hoger Onderwijs, zoals door de commissie Veerman bepleit, kan bijdragen aan het qua niveau en leerstijlen beter inspelen op de diversiteit in de steeds grotere groep studenten.

Amendementen

2.106 Zeist /Sint-Michielsgestel

Na: '...grotere groep studenten' **toevoegen:** 'Bij differentiatie van collegegeld staat voorop dat een studie voor iedereen betaalbaar moet blijven.'
Toelichting: De Commissie Veerman doet een groot aantal voorstellen voor differentiatie (in onze tekst: diversificatie) van het Hoger Onderwijs. Inhoudelijke differentiatie is goed, omdat het keuzemogelijkheden van studenten en kwaliteit kan vergroten. Differentiatie in collegegelden, zoals genoemd naar aanleiding van dit rapport, kan studies financieel onbereikbaar maken voor studenten. Het moet duidelijk zijn dat de PvdA niet achter dat deel van het rapport van Commissie Veerman staat!
PREADVIES: AFWIJZEN
Diversificatie in het Hoger Onderwijs betekent o.a. de introductie van Associate Degrees. Differentie van collegegeld wordt hier dus niet mee bedoeld.

- Het vertrouwen in de kwaliteit van het hoger onderwijs moet worden hersteld. Studenten worden zelf nadrukkelijk betrokken bij de kwaliteitsbeoordeling van het onderwijs. Waar nodig zal de onderwijsinspectie worden ingezet.

Amendementen

2.107 Franekeradeel

'Waar nodig zal de onderwijsinspectie worden ingezet' **wijzigen in** 'De onderwijsinspectie controleert de kwaliteit nauwgezet.'
Toelichting: Als de onderwijsinspectie 'waar nodig' wordt ingezet, betekent dat, dat er al tekortkomingen zijn geconstateerd. Een actievere rol lijkt zinvoller.
PREADVIES: AFWIJZEN
Helaas is de capaciteit van de onderwijsinspectie beperkt, preventieve inspectie van elke onderwijsinstellingen is daardoor een onhaalbare doelstelling.

2.108 Jonge Socialisten

Na: '...worden ingezet' **toevoegen:** 'We vragen van studenten een groot verantwoordelijkheidsbesef bij hun studiekeuze. Dat betekent echter ook dat zij moeten kunnen vertrouwen op de kwaliteit die zij geleverd krijgen. In te veel vakgebieden is een Bacheloropleiding echter nog geen goede startkwalificatie, waardoor studenten geen vrije keuze hebben om wel of niet met een Master-opleiding door te gaan. De PvdA gaat in overleg met de betrokken sectoren

extra aandacht besteden aan de kwaliteit van het Bacheloronderwijs, zodat ieder diploma een startkwalificatie is.'
Toelichting: Wanneer we studenten de verantwoordelijkheid voor hun eigen keuzes in handen geven middels het sociaal leenstelsel, moeten we ook zorgen dat die keuzes vrij zijn. In veel grotere studies, variërend van Rechten tot Medicijnen, is specialisatie via de Master vaak noodzakelijk omdat een Bachelordiploma nauwelijks perspectieven op de arbeidsmarkt biedt. Daarmee leggen we die studenten al een keuze op. Specialisatie moet een extra investering zijn, geen noodzaak, en daarom moeten Bachelor-opleidingen meer statuur krijgen op de arbeidsmarkt.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA wil een sociaal leenstelsel voor bachelor- en masterfase. Studenten lenen dan voortaan hun studiebeurs. Na afronding van de studie moet deze naar draagkracht worden terugbetaald. Na 15 jaar wordt een eventuele restschuld kwijtgescholden. De aanvullende beurs voor kinderen van minder draagkrachtige ouders, blijft gewoon een gift. Het grootste deel van de kosten van het Hoger Onderwijs komt daarmee nog steeds voor rekening van de overheid, maar van studenten wordt op deze manier gevraagd zelf te investeren in hun studie en hun toekomst. Het geld dat hiermee vrij komt wordt in het PvdA-plan volledig geïnvesteerd in de kwaliteit van het onderwijs.

Amendementen

2.109 Steenwijkerland
Raalte, Kampen, Rijssen-Holten/Wierden
Na: '..kwijtgescholden' **toevoegen:** 'Voor studenten uit minder draagkrachtige gezinnen wordt de kinderbijslag (naar inkomen, zie kindregelingen) tot 24 jaar voortgezet.'
Toelichting: Deze groep moet je niet volledig afhankelijk maken van het sociaal leenstelsel en op deze wijze blijven ook de ouders betrokken en worden drempels verlaagd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Met het ontvangen van kinderbijslag tot 24 jaar wordt de systematiek van kindregelingen doorkruist wat uitvoerbaarheid onmogelijk maakt. Bovendien doorbreekt dit amendement de doelstelling achter kinderbijslag en lijkt de leeftijd van 24 random gekozen aangezien nu tot 30 jaar studiefinanciering verkregen kan worden voor een studie.
Studenten die minder draagkrachtig zijn worden in het sociaal leenstelsel al aanvullend ondersteund via de aanvullende beurs die als gift verstrekt wordt.

2.110 Harderwijk/ Tilburg, Sint-Michielsgestel
Schrappen: 'De PvdA wil... van het onderwijs'
Toelichting: Er is niks sociaal aan het leenstelsel wat de PvdA voorstaat. In de tekst wordt gesteld dat een studielening terugbetaald wordt naar draagkracht. Dit is correct, maar tevens misleidend. 'Terugbetalen naar draagkracht' suggereert namelijk dat mensen met een laag inkomen ontzien worden in de terugbetaling. In de praktijk zijn de terugbetalingsregels zo dat iemand die nog geen €16.000,- euro per jaar verdient, beschouwd wordt als draagkrachtig genoeg om te beginnen met terugbetalen. Met de rekenhulp op de site van DUO is eenvoudig vast te stellen dat, ook bij een salaris dat ver beneden modaal ligt, meer dan honderd euro in de maand terugbetaald moet worden.
Dit betekent dat vrijwel iedereen zijn schuld volledig terugbetaalt, draagkracht ten spijt. Studenten die een goede baan vinden na hun studie, kunnen de keuze maken om versneld af te lossen, afhankelijk van wat handig is gezien de rentestand. Studenten die na hun studie minder gaan verdienen kunnen deze keuze niet maken. Studenten die echt weinig verdienen, voelen de molensteen om de nek steeds zwaarder worden. De studieschuld loopt op door de rente en zodra ze eindelijk werk hebben, moeten ze alsnog afbetalen. Een student die wordt opgeleid tot verpleger en €30.000,- schuld heeft, heeft daar de eerste vijftien jaar van zijn of haar werkende leven last van, terwijl iemand die wordt opgeleid tot tandarts de schuld in een paar jaar lachend kan afbetalen. Dit is het eerlijke, sociale systeem wat geschetst wordt. Ook wordt volledig voorbij gegaan aan de leenangst die momenteel al heerst onder studenten. Bij het afschaffen van de studiefinanciering zal de gemiddelde schuld stijgen tot rond de 30.000,-. Dat is enorm veel geld voor een starter, leidt tot problemen met het krijgen van een hypotheek na de studie en maakt studeren, ook gezien de huidige situatie op de arbeidsmarkt, tot een onzekere investering. Gemiddeld genomen nog steeds een goede investering, maar mensen zijn geen gemiddelden. Je zult de studie maar niet af kunnen maken, of geen baan kunnen vinden... Uit wetenschappelijk onderzoek blijkt dat het juist studenten zijn uit arme gezinnen, door wie een dergelijk risico minder makkelijk genomen wordt. 'Terugbetalen naar draagkracht' lost niets op, zoals hierboven aangetoond. Overigens, mocht je toevallig een partner hebben die wel geld verdient, dan moet die je studieschuld terugbetalen. Zo zijn de regels dan ook weer.
Een alternatief zou kunnen zijn om de studiebeurs te handhaven (en eventueel zelfs te ver-

hogen, tot een niveau wat in verhouding staat tot de studiekosten) en afgestudeerden bijvoorbeeld 1% extra belasting te laten betalen 20 jaar lang (Het percentage en aantal jaren is slechts als voorbeeld bedoeld en niet doorgerekend op haalbaarheid). Dit zorgt ervoor dat er daadwerkelijk naar draagkracht terugbetaald.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA stelt zich al langer op het standpunt dat er een sociaal leenstel ingevoerd dient te worden.
Er moet tijdig goede voorlichting worden geboden over het sociaal leenstelsel. Doordat de terugbetaling van de studielening plaatsvindt naar draagkracht voorkomen we financiële problemen voor afgestudeerden. De aflossing zal niet meer dan een klein percentage van het maandinkomen zijn. Als iemand zonder inkomen zit wordt de afbetaling van de studieschuld opgeschort. De eventuele restschuld aan het eind van de afbetalingstermijn wordt kwijtgescholden. De reiskostenvergoeding (OV-jaarkaart) blijft bestaan.

2.111 Rotterdam
Schrappen: 'De PvdA wil... van het onderwijs'
Toelichting: Als sociaal-democratische partij moet je nooit een sociaal leenstelsel willen. Zeker voor mensen met minder geld gaat de drempel om te gaan studeren omhoog, terwijl wij juist voor iedereen onderwijs toegankelijk willen houden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie preadvies bij het amendement van Harderwijk.

- Op dit moment wordt het rentepercentage op studentenleningen van de overheid vastgesteld aan de hand van de afstudeerdatum. Door dit rentepercentage per periode vast te stellen verdwijnt de willekeur en komen studenten later niet voor onaangename verrassingen te staan.

Amendementen

2.112 Amsterdam West
'Op dit moment.. te staan' **wijzigen in:** 'Op dit moment wordt het rentepercentage op studentenleningen van de overheid vastgesteld aan de hand van de afstudeerdatum en staat daarna voor een aantal jaar vast. Door dit rentepercentage per periode vast te stellen verdwijnt de willekeur en betaalt iedereen hetzelfde over dezelfde periode.'
Toelichting: **Toevoegen** 'en staat daarna voor een aantal jaar vast', als verheldering.
Verwijderen: '... en komen studenten later niet voor verrassingen te staan', want als de rente onverhoopt sterk stijgt, komen studenten alsnog voor verrassingen te staan, ook in ons voorstel.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Het hogere collegegeld voor een tweede studie leidt tot onbedoelde problemen en wordt afgeschaft.

Amendementen

2.113 Hellevoetsluis
Na: '... wordt afgeschaft' **toevoegen:** 'Het volgen van een tweede studie moet uitsluitend voorbehouden blijven aan uitmuntende studenten. Deze zullen hiertoe in staat gesteld moeten worden door middel van een rijksbeurs.'

Toelichting: Studeren is een groot goed, en zal voor een zo groot mogelijke groep studenten bereikbaar moeten blijven. Om dit stelsel ook op langere termijn betaalbaar te houden, moet in alle redelijkheid voorkomen worden dat studenten zonder voldoende rechtvaardiging meerder studies aanvangen c.q. volgen. Meerdere studies moet dan ook meer uitzondering dan standaard zijn, en uitsluitend indien dat een specifieke meerwaarde heeft voor de maatschappij. Studenten waarvoor dit gerechtvaardigd is, moeten dan ook niet 'gestraft' worden door hogere collegegelden.
PREADVIES: AFWIJZEN
PvdA wil dit geheel terugdraaien. Ook in oude regeling rond hogere collegegeld voor tweede studie werd geen onderscheid gemaakt tussen studenten. Totaal onwenselijk.

2.114 Tilburg
'Het hogere... wordt afgeschaft' **wijzigen in:** 'De verhoging van het collegegeld voor een tweede studie leidt tot onbedoelde problemen en wordt teruggedraaid'
Toelichting: Ik las het eerst alsof we het collegeld wilden afschaffen. Ik ben vast niet de enige.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De langstudeerboete kent vele onrechtvaardigheden en moet van tafel.

Amendementen

2.115 Groningen
Na: '.. van tafel' **toevoegen:** 'De harde knip zorgt voor onnodige studievertraging en wordt daarom afgeschaft.'

Toelichting: De harde knip zorgt er voor dat studenten die niet alle vakken in de bachelor fase hebben afgerond, nog niet aan de masterfase mogen beginnen. Dit betekent dat sommige studenten dan in een

periode maar één vak kunnen volgen, omdat ze niet worden toegelaten tot de masterfase. Dit is zonde van de tijd en kan een vertraging veroorzaken van één jaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
PvdA heeft invoering harde knip gesteund. Harde knip kent daarnaast in bepaalde gevallen hardheidsclausule en mogelijkheden om beperkte hoeveelheid vakken mee te nemen richting master. Terugdraaien is ongewenst.

- De door de vijfpartijencoalitie voorgestelde verkorting van het recht op een OV-jaarkaart gaat van tafel.

Amendementen

2.116 Tilburg/Dordrecht, Oss/Maasdonk/Lith, Sint-Michielsgestel
'De door... van tafel' **wijzigen in:** 'Studenten hebben recht op een OV-jaarkaart'
Toelichting: Onduidelijk wat de Kunduzcoalitie heeft voorgesteld. Het is beter aan te geven wat we zélf willen
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig. Tekst is duidelijk. Er staat in wat de Kunduzcoalitie wil en dat de PvdA dat van tafel veegt.

2.117 Venlo/Peel en Maas/Horst aan de Maas/Venray
Toevoegen extra bulletpoint:
'Om universitaire studie en arbeidsmarkt beter op elkaar af te stemmen, dient er een verplichte stageperiode in het universitair onderwijs geïntroduceerd te worden'
Toelichting: Vaak blijkt er een groot gat te zitten tussen de verwachtingen van de arbeidsmarkt en de kennis van een pas afgestudeerde universitair student. Om deze afstand te verkleinen is een stage een effectieve en goedkope oplossing.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het verplicht stellen van stages rijmt slecht met het karakter van WO-opleidingen die een heel theoretisch karakter hebben.

ONZE KEUZES VOOR ARBEID

Iedereen aan het werk!
Volledige werkgelegenheid – wij geloven dat het kan. En de PvdA wil het ook. Want werk emancipeert en geeft mensen zelfrespect. Een baan zorgt voor economische zelfstandigheid. Met de vruchten van hun werk dragen mensen bij aan een betere samenleving.

Amendementen

3.1 Leeuwarden
Toevoegen extra bulletpoint: 'Wij willen het jeugdminimumloon vervangen. Er moeten aanloopschalen voor jongeren komen binnen CAO's.'
Toelichting: Het is ongewenst dat mensen die hun inkomen hard nodig hebben om in hun dagelijks onderhoud te voorzien, worden verdrongen op de arbeidsmarkt door bijvoorbeeld iemand van 16 jaar die goedkoper is.
Bijvoorbeeld een kassajuffrouw van 23 wordt ontslagen, vanwege haar leeftijd, en vervangen door iemand van 16 die jonger is, omdat zij goedkoper is. Daarom moet het jeugdminimumloon worden afgeschaft.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het vervangen van het jeugdminimumloon door een wettelijk minimumloos negatief is voor de werkgelegenheid en zorgt voor een verhoging van de lasten voor het bedrijfsleven.

3.2 Heerenveen, Katwijk
Verwijderen: 'De PvdA wil af van de UWV route voor ontslag. Er komt een eenduidige ontslagroute via de Kantonrechter, waarbij werknemers recht krijgen op een preventieve toets. In geval van collectief ontslag blijft het sociaal plan leidend.'
Toelichting: De kosten om het via de rechter te laten lopen zijn veel hoger dan de huidige goedwerkende ontslagcommissies. Deze doen dat in hun vrije tijd en krijgen alleen vakantiegeld. Daarnaast is het gerechtelijk apparaat er niet toe uitgerust om tweemaal zoveel ontslagzaken te behandelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Bij de UWV route staat de werknemer altijd met lege handen, via de route via de rechter krijgt de werknemer een ontslagvergoeding die ten goede komt aan het werk-naar-werk-budget. De preventieve toets, bijvoorbeeld in de vorm van een ontslagcommissie, bouwen we in in de toets, naast de rechter.

Een baan voor iedereen begint met economische groei. Die groei weer op gang brengen is daarom de topprioriteit van de PvdA. Groei is gebaat bij een open, internationale economie, met inbegrip van de arbeidsmarkt.
We benutten het talent van mensen uit alle landen en sluiten ons niet af van de rest van de wereld.
Maar het gaat om meer dan dat mensen aan het werk zijn. Voor de PvdA gaat het ook om hoe mensen aan het werk zijn.
Wij willen dat mensen fluitend naar hun werk gaan. Dat ze zich betrokken voelen bij hun bedrijf.
Dat ze een fatsoenlijk loon verdienen, in de geruststellende zekerheid dat ze niet van de ene op de andere dag langs de kant komen te staan.
Dat de verschillen tussen het salaris aan de top en op de werkvloer binnen de grenzen van het betamelijke blijven.
Dat het lange termijn belang van een mooi, gezond bedrijf de korte termijn belangen van aandeelhouders overtroeft.
Dat er zekerheid in het verschiet ligt voor mensen die noodgedwongen van baantje naar baantje hoppen.
Dat ook buitenlandse werknemers recht hebben op een eerlijk loon en goede werkomstandigheden.

Amendementen

3.3 Wijchen, Oss/Maasdonk/Lith, Sint-Michielsgestel
'Dat de verschillen tussen het salaris aan de top en op de werkvloer binnen de grenzen van het betamelijke blijven.' **vervangen door:** 'Het salaris aan de top van organisaties blijft onder de Balkenende-norm en wordt onder andere zwaar belast.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het amendement maakt geen onderscheid tussen publieke en marktsector. De Balkenende-norm geldt enkel voor de publieke sector

3.4 Gouda
Na: '...dat ze zich betrokken voelen bij hun bedrijf' **toevoegen:** 'Dat ze vanuit hun vakbekwaamheid invloed hebben op de inhoud en kwaliteit van hun werk.'
Toelichting: Het is van belang dat werknemers invloed hebben op de inhoud en kwaliteit van hun eigen werk.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.5 Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'wij willen dat mensen fluitend naar hun werk gaan dat ze zich betrokken voelen bij hun bedrijf'
Toelichting: dit hoort niet thuis in een verkiezingsprogramma en leidt af van de boodschap; in verkeerde handen is dit 'ruis'
PREADVIES: AFWIJZEN
'fluitend naar het werk gaan' is een ingeburgerd begrip voor plezier hebben in het werk. Voor die kwaliteit van arbeid maken wij ons vanaf 1946 hard, deze passage geeft daar uitdrukking aan.

Een baan heeft grotere betekenis voor het leven dan alleen maar een bron van inkomsten. Dat zal iedereen onderschrijven. Daarom staat de PvdA voor meer dan werk alleen.
Nederlandse werknemers vormen samen een enorme bron van kracht voor de economie. We zijn met z'n allen steeds beter opgeleid, steeds meer vakbekwaam. Jongeren betreden de arbeidsmarkt met steeds hogere dip werken. We spreken onze talen en kunnen goed omgaan met innovatie en technologische ontwikkelingen. Onze arbeidsmarkt is flexibel, veel meer dan de ons omringende landen en veel meer dan rechts ons wil doen denken. En onze werknemers zijn loyaal, niet corrupt en toegewijd.

Amendementen

3.6 Tilburg, Geertruidenberg, Oss/Maasdonk/Lith, Sint-Michielsgestel
Schrappen: 'niet corrupt'
Toelichting: Het woordje 'niet' doet teveel de indruk ontstaan dat er ook 'wel' corrupte werknemers bestaan. In België, of in Duitsland dan? Dat is een internationale partij als de PvdA onwaardig.
Of wordt er bedoeld dat werkgevers wél corrupt zijn? Als we dat vinden, moetren we dat zeggen. Maar schrappen maakt aan iedere onduidelijkheid een eind.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.7 Franekeradeel
'Onze werknemers...toegewijd' **wijzigen in:**
'Onze werknemers zijn loyaal, toegewijd en niet corrupt.
Toelichting: De oorspronkelijke tekst wekt verwarring. Je zou kunnen lezen dat onze werknemers niet toegewijd zijn.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Tekst is al aangepast door het overnemen van amendement 3.6.

Niet dat het overal hosanna is. Steeds meer werknemers hebben het zwaar in hun baan. Verpleegsters moeten met looplijsten de werkvloer op. Mensen in de thuiszorg moeten het stellen met een nul-urencontract.
Schoonmakers worden met een schamele beloning per 100 meter vloer door de gangen van kantoorgebouwen gejaagd. Postbodes moeten hun eigen ontslagbrief bezorgen. Agenten en ambulancebroeders krijgen steeds meer te maken met agressie. We hebben het de afgelopen jaren allemaal zien gebeuren.

Amendementen

3.8 Amsterdam West, Amersfoort/Bunschoten

Schrappen: 'Postbodes moeten hun eigen ontslagbrief bezorgen.'

Toelichting: Te melodramatisch.
PREADVIES: AFWIJZEN
Helaas was het vrij recentelijk de bittere praktijk het dat postbodes hun eigen ontslagbrief moesten bezorgen, deze schrijnende gebeurtenis mag dus ook opgeschreven worden.

Dit onrecht bestrijden vormt al meer dan honderd jaar de wortel van de sociaaldemocratie. De oude idealen van de PvdA zijn daarom actueler dan ooit. De PvdA zet zich in voor goed werk en fatsoenlijke bescherming van werknemers.

Amendementen

3.9 Franekeradeel, Assen
Na: '... van werknemers.' **toevoegen:** ', en onderhoudt daarvoor nauwe contacten met de vakbeweging.'
Toelichting: Van oudsher heeft de PvdA goede banden met de vakbeweging. De afgelopen jaren lijkt het erop dat de PvdA de link met de vakbonden heeft losgelaten. Herstel van die banden is zeer wenselijk, we heten toch niet voor niets Partij van de ARBEID??
PREADVIES: OVERNEMEN

Anno 2012 valt er een wereld te winnen voor de positie van flexibele werknemers en zelfstandigen zonder personeel. Voor jongeren, die het vaak moeten doen met tijdelijke banen waardoor zij onvoldoende zekerheid hebben om een gezin te stichten, een huis te kopen of hun pensioen te regelen. Voor ouderen die te vaak langs de kant staan omdat zij als te duur worden gezien. Voor de mensen met een beperking of een handicap, wiens talent het bedrijfsleven nog onvoldoende benut.
Al die mensen verdienen een kans. Pas dan kunnen we die grote vitaliteit van de Nederlandse arbeidsmarkt echt losmaken. Daarvoor zet de PvdA zich in.

Onze oplossingen

1. Werk voor jong en oud
Jongeren komen de laatste jaren met gemiddeld steeds betere diploma's van school. Ouderen blijven gezonder en gemotiveerd. Ze kunnen en willen langer doorwerken. Twee fantastische troeven voor economie en samenleving. Maar door de crisis is er tegenslag. De jeugdwerkloosheid is twee keer zo hoog als gemiddeld. Honderdduizend jongeren tot 25 jaar komen niet aan de bak. Veel van hen hebben tijdens de kredietcrisis van 2008 doorgeleerd, maar hun vooruitzichten op de arbeidsmarkt zijn nog altijd slecht. Trekt de economie straks aan, dan zal de generatie die net van school komt eerder aan de bak komen dan zij. Zo dreigt er een nieuwe, verloren generatie te ontstaan, met mogelijk honderdduizend bijstandsklanten.
Daar legt de PvdA zich niet bij neer. We laten de jeugd niet los en zetten alle zeilen bij om jongeren aangesloten te houden bij de arbeidsmarkt.
Aan het andere uiteinde van de arbeidsmarkt is het tijd voor daadwerkelijke emancipatie van de zilveren generatie. Al jarenlang hebben politici en werkgeversorganisaties de mond vol over de noodzaak van langer doorwerken. Maar op de werkvloer komen werknemers op leeftijd er nog steeds bekaaid af. Te vaak beschouwen werkgevers ze als te duur, te oud en te weinig productief. De ouderen voelen zich afgedankt.
Het vijfpartijenakkoord heeft die indruk versterkt.

Amendementen

3.10 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Extra bullet **toevoegen:**
'Oudere werknemers moeten niet alleen ander, meer bij hen passend werk kunnen gaan doen, maar ze moeten ook minder kunnen gaan verdienen. In veel landen stijgen de lonen niet vanzelfsprekend in de loop van het leven, en zeker niet zo steil.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige verwoording betreffende oudere werknemers en een realistische kijk op hun toekomstige arbeidsverloop reeds voldoet.

3.11 Ede
toevoegen: 'Daarom wordt het voor werkgevers fiscaal aantrekkelijk om 50-plussers in dienst te nemen.' Toelichting: Ook de PvdA heeft ambitie om mensen die dat kunnen langer door te laten werken. Maar te veel vitale 'ouderen' (lees 50-plussers) staan aan de kant en krijgen geen kansen meer op de arbeidsmarkt. Door fiscale maatregelen kan de overheid werkgevers stimuleren om hen in dienst te nemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het is al staand beleid dat werkgevers fiscaal gestimuleerd worden om oudere werklozen in dienst te nemen.

Langer doorwerken – hoog tijd dat we er minder over praten en er meer aan gaan doen. De PvdA wil dat werkgever en werknemer samen fors investeren in bijscholing. Zo blijven ouderen breed inzetbaar en houden ze zekerheid op werk. Goed voor de eigenwaarde van oudere werknemers. Goed voor werkgevers die ervaren, betrokken personeel in huis houden. En goed voor de overheid, die niet de (financiële) last hoeft te dragen van ten onrechte afgeschreven personeel.

Amendementen

3.12 Neder-Betuwe, Harderwijk

toevoegen: 'Het is voor de oudere werknemer ook prettig en dus langer vol te houden als er verlichting wordt geboden aan het einde van de arbeidsperiode. Seniorenregelingen specifiek toegesneden op de bedrijfstak, vormen daarvoor een goed instrument.
Indien de arbeidsmarkt krap wordt (na 2017 volgens huidige voorspellingen) valt te denken aan het verlengen van de werkweek voor alle werknemers. Rustig opvoeren van 36/38 nu naar uiteindelijk 40 uren per week. Dit, in combinatie met het rustig opvoeren van de AOW leeftijd, lijkt een goede mix om de arbeidsproductiviteit van NL te vergroten.'
Toelichting: Arbeidstijd of arbeidsduur verkorting is ontwikkeld als middel om de werkeloosheid te bestrijden; het beschikbare werk zou hiermee over een groter aantal personen verdeeld worden. Als we dit nu omdraaien en iedereen gaat 2 of 4 uur meer werken, dan gaan we langer werken om de kosten van vergrijzing te bestrijden. Er gaat wat druk af van de snelle toename van de AOW leeftijd zodat mensen hier beter op in kunnen spelen. Tot slot: het geeft onmiddellijk een push aan de economie omdat all loonstops van de baar zijn: aanpassen aan de inflatie is bij langer doorwerken zeer haalbaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***seniorenregelingen verzwakken de positie van oudere werknemers op de arbeidsmarkt.***

Dit gaan we doen:

- Stagemogelijkheden voor jongeren moeten worden uitgebreid. De overheid – lokaal en landelijk – geeft zelf het goede voorbeeld.

Amendementen

3.13 Geertruidenberg

Na: 'geeft zelf het goede voorbeeld' **toevoegen:** 'Hierbij wordt tevens gedacht aan het uitbreiden van stagemogelijkheden bij de Nederlandse Krijgsmacht waarbij civiele-, telecom, politie en muziekstages bij Marine, Lucht- en Landmacht een welkome aanvulling zijn.'
Toelichting: De slogan 'De overheid - lokaal en landelijk - geeft zelf het goede voorbeeld' is vaag en weinig concreet. Met dit voorbeeld willen we laten zien dat er daadwerkelijk andere mogelijkheden zijn. Dit probleem vraagt om een concrete en creatieve aanpak.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er zijn tal van verschillende sectoren waar jongeren een stage zouden kunnen volgen, dit allemaal opnemen bevordert niet de leesbaarheid van de tekst.

- Als er geen stageplek beschikbaar is, biedt de opleiding een werkervaringsleerplek aan. Zodat de jongere wel het diploma kan halen.
- Er komt geld beschikbaar om te zorgen dat jongeren die werkloos dreigen te worden, een jaar langer op school kunnen blijven.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Er komt geld beschikbaar om te zorgen dat jongeren die direct werkloos dreigen te worden na het verlaten van de schoolbanken, een jaar langer op school kunnen blijven.
Toelichting: de tekstpassage was inderdaad onduidelijk. Helaas is het wel zo dat we bij sommige opleidingen nagenoeg zeker weten dat een ruime meerderheid géén baan zal kunnen vinden. Deze jongeren willen we de mogelijkheid bieden nog een jaar verder te leren om hun kansen op de arbeidsmarkt te verbeteren.

Amendementen

3.14 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan

Na: '.. op school kunnen blijven' **toevoegen:** 'De gemeenten zien daarop toe en bieden ondersteuning.'
Toelichting: De gemeenten worden geconfronteerd met de effecten van de jeugdwerkloosheid dus moeten ze daar ook een rol bij spelen.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.15 Tilburg

Schrappen 'Er komt geld beschikbaar om te zorgen dat jongeren die werkloos dreigen te worden, een jaar langer op school kunnen blijven.'
Toelichting: De bedoeling is onduidelijk. Het gaat blijkbaar niet om jongeren die al werken, want als die werkloos dreigen te worden, blíjven ze blijkbaar niet een jaar langer op school maar gaan ze terug naar school. Dat staat er niet. Verder heeft de afdeling Tilburg graag inzage in de kristallen bol van de programmacommissie, die in het laatste jaar van een opleiding kan voorspellen dat iemand werkloos dreigt te worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- Er komt een budget voor individuele ondersteuning om langdurig werklozen weer aan het werk te helpen.
- Voor werkloze jongeren geldt: terug naar school of aan het werk. De gemeenten zien daar op toe en bieden ondersteuning.
- Om de jeugdwerkloosheid aan te pakken maken we gebruik van Europese Structuurfondsen.

Amendementen

3.16 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
'We' **wijzigen in:** 'de gemeenten'
Toelichting: in de tekst lijkt het alsof de PvdA toeziet.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig specifiek

- Het wettelijk leeftijdsontslag, dat nu automatisch geldt voor iedereen die de leeftijd van 65 bereikt, schaft de PvdA af.

Amendementen

3.17 Tilburg, Assen
Na: '..schaft de PvdA af' **toevoegen:** 'Als compensatie voor de werkgever kan deze bij doorbetaling bij ziekte een beroep doen op een No-Riskpolis, zoals die nu ook voor arbeidsgehandicapten bestaan.'
Toelichting: Met name voor het MKB kan het een grote last zijn als een oudere werknemer op zijn 67e een levensbedreigende ziekte krijgt. Formeel geldt dan twee jaar loondoorbetaling. De No-riskpolis kan worden gefinancierd uit de besparingen op de AOW.
PREADVIES: AFWIJZEN
De sociale zekerheid loopt mee tot de nieuwe pensioengerechtigde leeftijd, loondoorbetaling bij ziekte wordt ingekort naar 1 jaar.

3.18 Utrecht
Schrappen: 'het wettelijk ... PvdA af.'
Toelichting: Leeftijdsontslag bij de pensioengerechtigde leeftijd of daaromtrent dient gehandhaafd te blijven. De mogelijkheden van ouderen om door te werken moeten vergroot worden, maar tevens mag niet uit het oog verloren worden dat met de ouderdom soms ook gebreken komen die het doorwerken soms niet mogelijk maken. Het moet niet zo zijn dat een werkgever een oudere werknemer die vanwege zijn of haar leeftijd niet meer functioneert in de bedongen arbeid niet of slechts met de grootst mogelijke moeite c.q kosten kan ontslaan. Anderzijds kan het ook niet de bedoeling zijn dat een goed functionerende oudere werknemer ontslagen wordt enkel en alleen om een jonger iemand neer te zetten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Oudere werknemers moeten daadwerkelijk in staat gesteld worden om langer door te kunnen werken ook tot na de eerste mogelijkheid dat de AOW in kan gaan. PvdA kiest immers voor flexibele AOW.

3.19 Katwijk
Schrappen: 'het wettelijk ... PvdA af.'

Toelichting: Er bestaat geen wettelijk leeftijdsontslag. De bepaling kan dus vervallen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er bestaat veel behoefte aan een duidelijk statement dat oudere werknemers in staat worden gesteld om langer door te werken.

- Werknemers moeten makkelijker kunnen veranderen van baan. Dat geldt des te meer voor mensen aan het einde van hun carrière. Aan hun kennis en ervaring moeten we ons laven, in plaats van dat kapitaal te laten verstoffen in de WW. Daarom komt er een nieuwe werk-naar-werk regeling:
  - Werkgevers betalen de eerste zes maanden van de WW loon door. Dit geldt ook voor flexwerkers.

Amendementen

3.20 Tilburg, Katwijk, Geertruidenberg, Landgraaf, Steenwijkerland, Utrecht, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'Werkgevers betalen.. flexwerkers'.
Toelichting: Levert meer vragen op dan antwoorden. De eerste zes maanden van de WW krijgt men dan blijkbaar geen WW (70% van het laatstgenoten inkomen) , maar een loondoorbetaling van 100% van het laastgenoten loon. En de flexwerker maakt het niet gemakkelijker. Als een werkgever iemand voor een tijdelijk contract van drie maanden aantrekt, moet hij deze dan negen maanden betalen? Bij ontslag in proeftijd moet je als werkgever zeven maanden salaris betalen? Het lijkt de beste manier om dearbeidsmarkt volkomen op slot te zetten (d.i. niemand wordt meer ergens aangenomen).
PREADVIES: AFWIJZEN
Flexibele werknemers zijn de groep met de grootste instroom in de WW, werkgevers kunnen nu hun ondernemersrisico's afwentelen op het collectief. Daarom dienen flexwerkers ook onder de loondoorbetalingplicht van de WW te vallen. Duur en hoogte van de loondoorbetaling zijn het hetzelfde als in de WW.

3.21 Steenwijkerland, Raalte, Kampen, Rijssen-Holten/Wierden

Toevoegen extra bulletpoints: 'De WW premies worden verhoogd en afhankelijk gemaakt van de 'WW-vervuiling' die de werkgever percentueel veroorzaakt.

• Bij flexwerk wordt een extra percentage (bv. 8%) aan loon gereserveerd voor scholing. Bij niet gebruik wordt dit bij het einde van het dienstverband aan een scholingsfonds voor flexwerkers toegevoegd.'

Toelichting: Werkgever de eerste 6 maanden WW te laten doorbetalen heeft geen oog voor het verschil in maat en mogelijkheden bij werkgevers. Kleine werkgevers komen eerder in problemen. Door werkgever meer premies te laten betalen als zij zorgen voor een hogere instroom in de WW laat je de vervuiler betalen. Mensen hebben recht op begeleiding naar ander werk en recht op scholing.

Flexwerkers worden niet altijd meegenomen in de bedrijfsscholing. Door hier een vast bedrag voor te reserveren maak je de kans groter dat ook de flexwerkers beter geschoold raken.

PREADVIES: AFWIJZEN

De loondoorbetaling zorgt ervoor dat de werkgever meebetaalt aan de ww van de ontslagen werknemer. Flexwerkers krijgten naar rato een werk-naar-werkbudget. Beide toevoegingen zijn dus overbodig.

3.22 Amsterdam Nieuw-West

Na: 'Dit geldt ook voor flexwerkers.' **toevoegen:** 'De mate waarin is afhankelijk van type organisatie en soort contract.'

Toelichting: Een nadere differentiatie is volgens ons op zijn plaats, anders kan dat negatieve gevolgen hebben.

PREADVIES: AFWIJZEN

Nadere differentiatie leidt weer tot vermijdingen van de werkgever en tot een verzwakking van de positie van de werknemer.

3.23 Katwijk

'Werkgevers.. loon door' **vervangen door:** 'De WW wordt deels geprivatiseerd, zoals dat eerder met de Ziektewet gebeurde. De duur van loondoorbetaling (tot een maximum van de WW-uitkering) is 6 maanden.'

Toelichting: De bepaling is onduidelijk. Wordt bedoeld dat de werkgever 6 maanden WW betaalt? Of 6 maanden volledig loon? In dat laatste geval gaat de ontslagen werknemer er briljant op vooruit. De voorgestelde tekst maakt duidelijk dat wordt bedoeld de WW te privatiseren zoals eerder de Ziektewet is geprivatiseerd (wat we nu overigens kennelijk deels weer willen terugdraaien).

PREADVIES: AFWIJZEN

De passage is glashelder: werkgevers betalen de eerste zes maanden van het ww-loon door.

3.24 Zeevang

'Werkgevers' **vervangen door:** 'Middelgrote en grote ondernemingen'.

Toelichting: een uitzondering op deze regel voor kleine ondernemingen en starters is echt nodig. Zij kunnen dit vaak helemaal niet opbrengen. Zij hebben vaak minder 'vet op het bot'. Als ze een medewerker moeten ontslaan (om welke reden ook) en ook nog het WW-loon 6 maanden moeten doorbetalen, terwijl ze mogelijk ook het loon van de/een nieuwe medewerker moeten betalen, is dat een zeer forse belasting voor kleinere bedrijven. Het gevaar bestaat dan juist dat ze dat financieel niet trekken en er uiteindelijk meer mensen gedwongen op straat komen te staan. Er is in het verkiezingsprogramma een onderscheid nodig tussen kleine bedrijven en starters aan de ene kant en middelgrote en grote aan de andere. Een argument dat een werkgever zich moet verzekeren tegen het doorbetalen van WW loon, betekent dat ze dure verzekeringen moeten afsluiten. Iets wat ook een forse belasting is voor die groep. De ex-werkgever heeft lang niet altijd alle controle over of de ex-medewerker wel zijn/haar best doet een nieuwe baan te vinden of zich om te scholen. Daar mag de werkgever, en daarmee de overige medewerkers, niet de dupe van worden. Op pagina 24 staat ook dat gemeenten mensen het beste van werk naar werk kunnen helpen. In subbullet 3 staat dat na 6 maanden wordt getoetst of de ex-medewerker of werkgever wel genoeg gedaan hebben en dat het geld anders moet worden terugbetaald. De vraag is door wie. Door de gemeente? Door de ex-medewerker die misschien helemaal geen geld heeft. Hoe lang duurt het tot het geld terug is? Zijn daar juridische procedures voor nodig.

PREADVIES: AFWIJZEN

Kleine bedrijven kunnen niet failliet gaan door de loondoorbetalingverplichting, daarvoor komt een collectief vangnet. Kleine bedrijven zullen meer moeten gaan samenwerken, om begeleiding van werk-naar-werk mogelijk te maken, zoals we bv. ook hebben gezien bij de Poortwachterscentra bij de loondoorbetaling bij ziekte.

o De hoogte en duur van de WW blijft gelijk.

Amendementen

3.25 Amsterdam Nieuw-West/Amsterdam Zuidoost
Na: '..WW blijft gelijk' **toevoegen:** 'Werknemers moeten sneller recht hebben op een WW-uitkering:na 13 weken werk, recht op 4 weken WW.'
Toelichting: Op dit moment hebben werknemers na 26 weken werk recht op 13 weken WW. Wij vinden dat dat sneller moet.
PREADVIES: OVERNEMEN

o Werkgever en werknemer stellen bij werkloosheid een verplicht werk-naar-werk plan op.

Amendementen

3.26 Utrecht, Katwijk, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'werkgever... plan op'
Toelichting:

1. De WW wordt reeds volledig betaald door werkgevers. De eerste zes maanden bovendien via de sectorpremie zodat die sectoren die de meeste instroom in de WW kennen c.q. het meeste gebruik maken van tijdelijke contracten ook de hoogste kosten hebben. Aandachtspunt 1 is dus slechts een aanscherping van staand beleid en aandachtspunt 5 bestaat al en heet sectorpremie c.q. Awf in geval van faillissement. (zie artikel 104 lid 1 Wfsv). Macro-economisch levert het voor de schatkist dus geen cent op.
2. Daar komt bij dat nu de werkgever de eerste 6 maanden WW rechtstreeks moet betalen de werkgever ook belanghebbende is bij een beslissing van UWV omtrent WW. Werkgever kan dus bezwaar maken tegen toekenning van WW en eventueel ook nog beroep en hoger beroep aantekenen. Alleen al dit gegeven levert een verdere juridisering op en bovendien, in geval van bezwaar en beroep, lange tijd onzekerheid voor de werknemer of ie wel of niet recht heeft op WW.
3. Ik zie graag concreet voorgesteld waarvan de werknemer die te weinig doet z'n WW moet gaan terugbetalen. Werkgevers zitten niet echt te wachten op een incassotraject van een paar jaar zoals UWV of SVB dat misschien wel willen uitvoeren. En wie draait op voor het risico dat een ex-werknemer überhaupt niet kan (of wil) terugbetalen? Kan de werkgever net als bij ziekte een 'loon'sanctie opleggen? Zo niet dan moet ie een verzoek doen aan UWV en is ie daarin belanghebbende, zo ja, dan kan de werknemer een deskundigenoordeel vragen bij UWV en/ of de rechter. Nog meer juridisering.
4. In geval van ontslag op staande voet kan nu vaak nog een deal gesloten worden; een vaststellingsovereenkomst waarbij werknemer een WW uitkering krijgt en werkgever een procedure (met een dure advocaat) vermijdt. Afschuiven is dat zeker, maar efficiënt is het ook; het vermijdt een kostbare rechtszaak. Met dit voorstel zal een werkgever eerder de hakken in het zand zetten, want nu heeft ook de werkgever iets te verliezen, namelijk een half jaar WW. Bovendien valt bij zo'n ontslag moeilijk te zijn hoe partijen samen gaan werken op zoek naar een nieuwe baan.
5. Meestal is een ontslag geen leuke gebeurtenis en de motivatie om bij elkaar te gaan zitten om ander werk te vinden zal veelal ontbreken. Hooguit in het geval van ontslag om bedrijfseconomische redenen lijkt zulks aannemelijk. In dat geval is echter ook de vraag gerechtvaardigd of werkgever überhaupt die 6 maanden WW kan betalen.
6. Voor kleine werkgevers is dit niet te betalen. Steken we elders in het program de loftrompet over het MKB (zie bijv. pagina 12, paragraaf 4) of de ZZP'er; laat ze het echter niet in hun hoofd halen personeel in dienst te nemen dat ze eventueel zouden moeten ontslaan. Goede kans dat ze dat namelijk de kop kost.

PREADVIES: AFWIJZEN
Werkgevers en werknemers hebben veel te winnen door serieus aan de slag te gaan met begeleiding van-werk-naar-werktrajecten. De werkgever hoeft minder lang de WW door te betalen en de werknemer heeft een nieuwe baan en kan een gedeelte van het niet opgebruikte van-werk-naar-werkbudget verkrijgen.

o Aan het eind van de eerste zes maanden werkloosheid wordt getoetst of beide partijen genoeg gedaan hebben om nieuw werk te vinden. Heeft de werkgever te weinig gedaan, dan moet hij langer loon doorbetalen en extra budget voor bijscholing beschikbaar stellen. Heeft de werknemer te weinig gedaan, dan krijgt hij een korting op zijn uitkering of moet hij zijn doorbetaalde loon terugstorten.

Amendementen

3.27 Tilburg, Katwijk, Geertruidenberg, Utrecht, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'Aan het eind... terugstorten'
PREADVIES: AFWIJZEN
Werkgever en werknemer moeten maximaal inzetten op begeleiding van werk-naar-werk, daarbij horen ook sancties bij onvoldoende inspanningen.

3.28 Breda, Baarle-Nassau/Alphen-Chaam, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'heeft de werknemer... loon terugstorten'
Toelichting: Bij wie ligt de bewijslast? wie gaat dit toetsen, wat is de definitie van 'te weinig gedaan'? Laat dit over aan sociale partners (bij collectief ontslag) omdat er altijd maatwerk moet zijn en dat wordt in sociale plannen ook gedaan. Scholing moet ook niet pas beginnen bij dreiging van werkloosheid maar dient onderdeel uit te maken van het bedrijfsbeleid. Permanente scholing en functietraining zorgt voor een betere positie op de arbeidsmarkt en niet pas tijdens beëindiging van een dienstverband.
Bedrijfstakken hebben daarvoor O&A fondsen en bij CAO onderhandelingen is veel aandacht door vakbonden voor om, her- en bijscholing via o.a. opstellen POP (persoonlijk ontwikkelingsplan) en het toekennen van een 'rugzakje'.
De noodzaak tot een leven lang leren moet tot uitdrukking komen in levensfasebewust personeelsbeleid met in dat beleid aandacht voor die scholing tijdens het dienstverband en niet pas aan het einde.
PREADVIES: AFWIJZEN
Werkgever en werknemer moeten zich gezamenlijk maximaal inzetten op begeleiding van werk-naar-werk, daar horen ook sancties bij onvoldoende inspanningen

- Voor het MKB wordt sectorale en/of regionale samenwerking nog belangrijker. Er ontstaan mogelijkheden om het werkloosheidsrisico sectoraal te herverzekeren, daarbij wordt nog gekeken naar de conjuncturele component van het werkloosheidsrisico. Het introduceren van een loondoorbetalingsperiode in de WW vergt een collectief vangnet voor werknemers van wie de werkgever failliet dreigt te gaan.

Amendementen

3.29 Utrecht
Schrappen: 'Voor het MKB... failliet dreigt te gaan'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het MKB verdient bijzondere aandacht als motor van groei en werkgelegenheid.

- Werk is nooit te min. Dat moet gelden voor elke werkloze, rekening houdend met de persoonlijke omstandigheden.

Amendementen

3.30 Tilburg, Assen, Oss/Maasdonk/Lith
Na: 'Werk is nooit te min' **toevoegen:** 'een baan is de kortste weg naar een ideale baan'
Toelichting: De huidige passage is te negatief gesteld. De toevoeging probeert dit te verhelpen door er een toekomstperspectief aan te verbinden. Per slot van rekening zijn we de partij van de verheffing.
PREADVIES: AFWIJZEN
Helaas bevinden we ons niet allemaal in de situatie dat we kunnen kiezen voor een ideale baan. Maar ook dat mag geen reden zijn om dan maar niet te werken.

- Werk moet lonen. Ook dat moet gelden voor elke werklozen. Het kan niet zo zijn dat werklozen erop achteruit gaan als ze werk aanvaarden. Daarom wil de PvdA voortaan daadwerkelijk verdiend loon verrekenen met de WW-uitkering, in plaats van de gewerkte uren.
- Geen voorkeursbehandeling voor ambtenaren. Ook zij zijn het meest gebaat bij de werk-naar-werk regeling en gaan hieronder vallen. Voordelen uit de bestaande wachtgeldregelingen komen ten goede aan de budgetten voor bijscholing.

Amendementen

3.31 Hilversum, Assen
Toevoegen extra bulletpoint: 'Gemeenten worden gestimuleerd om specifiek re-integratiebeleid te ontwikkelen ten behoeve van de arbeidsparticipatie van vluchtelingen. Ook wordt het aan vluchtelingen mogelijk gemaakt om een opleiding te voltooien met behoud van uitkering. Voor anderen geldt dat zij de kans krijgen om een hoger taalniveau te halen.'
Toelichting: De kansen van vluchtelingen op een langdurige arbeidsparticipatie worden enorm vergroot als ze, in vervolg op het inburgeringsprogramma, een hoger taalniveau of een Nederlands diploma kunnen behalen. Een inburgeringsdiploma heeft namelijk slechts beperkte invloed op de (economische) participatie van vluchtelingen. Het geeft immers geen toegang (kwalificatie) tot een vervolgstudie of de arbeidsmarkt. Uit het SCP-onderzoek onder vluchtelingen (2011) en de VluchtelingenWerk IntegratieBarometer 2012 blijkt dat de arbeidsparticipatie van vluchtelingen zorgelijk is en structureel achterblijft bij die van de rest van de bevolking: 36% van de vluchtelingen een

betaalde baan heeft, tegenover 65% van de autochtone bevolking en 45% van de overige niet Westerse allochtone bevolking. Uit onderzoek blijkt verder dat de kansen van vluchtelingen op de Nederlandse arbeidsmarkt enorm word vergroot in het geval ze een hoger taalniveau of een Nederlands diploma kunnen behalen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Ze nieuw tekstvoorstel Partijbestuur, in hoofdstuk Meedoen.

3.32 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden, Kampen, Raalte, Enschede, Sint-Michielsgestel

Toevoegen extra bulletpoint: 'Ambtenaren behouden hun bijzondere status. Wel zullen er meer prikkels worden ingebouwd om ook hen van werk naar werk te bewegen.'

Toelichting: Ambtenaren zijn niet te vergelijken met gewone werknemers. De ambtenarenstatus moet behouden blijven onder verwijzing naar het advies van de Raad van State: http://www.inoverheid.nl/artikel/nieuws/2322954/raad-van-state-kraakt-afschaffen-ambtenarenstatus.html

De bijzondere positie van de overheid vertaalt zich in de positie van de ambtenaren. Formeel zijn politieke bestuurders verantwoordelijk voor alles wat ambtenaren doen. Feitelijk is de politieke controle op het dagelijks handelen van ambtenaren om praktische redenen beperkt. Dát is volgens de RvS de reden dat de overheid geen civielrechtelijke arbeidsovereenkomst sluit met haar werknemers, maar hen in dienst neemt met een eenzijdig besluit (ambtelijke aanstelling)

PREADVIES: AFWIJZEN

De tekst gaat niet over de ambtenarenstatus, maar over de voorkeursbehandeling van ambtenaren.

3.33 Oss/Maasdonk/Lith

'geen voorkeursbehandeling... hieronder vallen' **wijzigen in** 'De wachtgeldregeling zal in zijn geheel worden afgeschaft. Een ambtenaar zal van dezelfde WW-diensten gebruik moeten maken als elke andere gewone burger.'

'Voordelen uit de bestaande wachtgeldregelingen komen ten goede aan de budgetten voor bijscholing', **wijzigen in:** 'De wachtgeldregeling zal in zijn geheel worden afgeschaft. Een ambtenaar zal van dezelfde WW-diensten gebruik moeten maken als elke andere gewone burger.'

Toelichting: Er wordt uitgesproken dat er geen voorkeursbehandeling meer zal zijn voor ambtenaren, maar toch blijft de wachtgeldregeling (ondanks dat deze (deels) gebruikt gaat worden voor bijscholing) bestaan. Er is dan nog steeds sprake van een voorkeursbehandeling.

PREADVIES: AFWIJZEN

In overheidsland vallen momenteel veel ontslagen door de bezuinigingen. Het is voor de betreffende werknemer en voor de belastingbetaler van groot belang dat deze mensen zo snel mogelijk weer een baan vinden.

2. Een gelukkige oude dag

Nederlanders worden generatie na generatie gelukkig steeds ouder. Na een werkzaam leven kunnen veel mensen langer dan voorheen genieten van een fijne oude dag met een goed inkomen dankzij onze AOW en ons sterke pensioenstelsel.

De Partij van de Arbeid stond aan de wieg van dat stelsel. Dankzij onze Willem Drees gaan al bijna zestig jaar oud en arm niet langer hand in hand. In al die decennia is er echter veel veranderd. Zoals gezegd worden we steeds ouder, het aantal ouderen ten opzichte van het aantal jongeren groeit fors en we moeten alles op alles zetten om ook in de toekomst voldoende handen aan bed en docenten voor de klas te houden.

De pensioengerechtigde leeftijd moet daarom omhoog. De PvdA stelde daarbij altijd als voorwaarde

dat deze leeftijdsverhoging niet ten koste gaat van mensen die lang voor een laag inkomen gewerkt hebben en dat deze niet ten koste gaat van mensen die op latere leeftijd werkloos raakten en die niet meer aan het werk komen. Tenslotte dienen de overheidsfinanciën op orde te worden gebracht en vragen we van alle Nederlanders daarvoor een bijdrage, langer werken vormt daarvan een noodzakelijk onderdeel.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:

'pensioenleeftijd' **wijzigen in:** 'AOW-gerechtigde leeftijd'.

Toelichting: in de toelichting van het amendement van de afdeling Leidschendam-Voorburg wordt terecht gewezen op de verwarring die kan ontstaan tussen het AOW-pensioen en het aanvullende pensioen als er wordt gesproken over 'pensioenleeftijd'. Het aangedragen alternatief 'ingangsleeftijd AOW' kan wederom voor verwarring zorgen in het geval van een flexibele ingangsdatum van het AOW-pensioen. Daarom een alternatief waarbij duidelijk wordt dat het om het AOW-pensioen gaat en om de leeftijd waarbij het recht op AOW ontstaat.

Amendementen

3.34 Leidschendam-Voorburg

'pensioenleeftijd' hier en in volgende alinea's telkens **wijzigen in:** 'ingangsleeftijd AOW'.

Toelichting: De regeling waar het hier om gaat is de AOW, niet de bedrijfs(tak)pensioenen. Dat het om de AOW gaat blijkt uit de volgende punten onder 'dit gaan we doen'.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Nu het pensioenakkoord dat voldeed aan al deze voorwaarden door de vijf partijencoalitie van tafel is getrokken en het geld dat was gereserveerd voor een zorgvuldige invoering helemaal is geschrapt dreigt een ondoordachte verhoging van de pensioenleeftijd. Vanaf volgend jaar zou de pensioenleeftijd al omhoog moeten zonder enige voorziening voor mensen, die daardoor in grote problemen komen. Dat is onacceptabel voor de PvdA. De PvdA kiest voor een sterk en sociaal alternatief dat zowel recht doet aan de belangen van werknemers als aan de belangen van de schatkist. Er moet een goede regeling komen voor mensen die al van jongs af aan hebben gewerkt voor een laag loon en mensen die op latere leeftijd nog werkloos werden. Tegelijkertijd zullen we in het licht van de financieel-economische omstandigheden al in 2017 beginnen met de verhoging van de pensioenleeftijd.

Amendementen

3.35 Sint-Michielsgestel
Toevoegen nieuwe bulletpoint: 'Als 60-plussers buiten hun schuld zonder werk raken dient er een sociaal vangnet te komen zodat ze niet afhankelijk worden van een uitkering van de sociale dienst.'
Toelichting: Het mag niet zo zijn, dat ouderen als gevolg van de verhoging van de pensioengerechtigde leeftijd buiten hun schuld tussen wal en schip komen en in armoede vervallen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement is overbodig. Het Partijbestuur verwijst hierbij naar het eerste punt van de numerieke opsomming op pagina 24 van het concept-verkiezingsprogramma. 'Er komt een vervroegde AOW voor mensen die na hun 61e onvrijwillig aan de kant komen te staan.'

Dit gaan we doen:

- We koppelen de AOW aan de levensverwachting. De AOW leeftijd gaat in 2017 omhoog met een half jaar, in 2020 opnieuw met een half jaar en in 2025 naar 67 jaar. Dat biedt toekomstige gepensioneerden ruimschoots de tijd zich voor te bereiden op verandering.

Nieuw Tekstvoorstel Partijbestuur
'We koppelen… op verandering' **wijzigen in**
'We koppelen de AOW aan de levensverwachting. De AOW leeftijd gaat in 2017 omhoog met een half jaar, in 2020 en 2022 opnieuw met een half jaar en in 2025 naar 67 jaar. Dat biedt toekomstige gepensioneerden ruimschoots de tijd zich voor te bereiden op verandering.
Toelichting: het Partijbestuur is het eens met de afdeling Enschede dat invoering zorgvuldig en geleidelijk plaats moet vinden. De stapjes van een half jaar vinden we echter aan deze voorwaarden voldoen. We trekken deze stapsgewijze verhoging in stapjes van steeds een half jaar consequent door in het voorgestelde tekstvoorstellen.

Amendementen

3.36 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden, Sint-Michielsgestel
Schrappen: 'We koppelen de AOW aan de levensverwachting. De AOW leeftijd gaat in 2017 omhoog met een half jaar, in 2020 opnieuw met een half jaar en in 2025 naar 67 jaar. Dat biedt toekomstige gepensioneerden ruimschoots de tijd zich voor te bereiden op verandering.'
Toelichting: De PvdA heeft steeds op het standpunt gestaan dat het akkoord met de sociale partners leidend is. Hierbij wordt uitgegaan van het verhogen van de leeftijd per 2020. Als we hiervan af willen wijken kan dat alleen na overleg met de sociale partners.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het zorgvuldig afgewogen pensioenakkoord is door de coalitie van vijf partijen helaas van tafel geveegd en ingeruild voor een onbesuisde AOW-verhoging die mensen geen tijd gunt zich voor te bereiden. Hiermee neemt het Partijbestuur geen genoegen en presenteert dan ook een sterk en sociaal alternatief. Tegelijkertijd zullen we in het licht van de financieel-economische omstandigheden al in 2017 moeten beginnen met de verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd.

3.37 Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam West, Amsterdam Zuidoost
'De AOW leeftijd gaat in 2017 omhoog met een half jaar, in 2020 opnieuw met een half jaar en in 2025 naar 67 jaar' **wijzigen in:** 'De AOW leeftijd gaat met ingang van 2013 omhoog met 3 maanden per jaar.'
Toelichting: Gezien de problematiek waarvoor we staan zal dit traject sneller moeten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat een verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd zorgvuldig moet plaatsvinden, en geen overhaaste beslissing mag zijn. Mensen moeten voldoende tijd krijgen om zich op een nieuwe situatie voor te bereiden. Een verhoging van de AOW-gerechtigde leeftijd al per 2013 doorvoeren, geeft mensen onvoldoende voorbereidingstijd. Het Partijbestuur kiest voor een sterk en sociaal alternatief dat zowel recht doet aan de belangen van werknemers als aan de overheidsfinanciën.

3.38 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam, Sint-Michielsgestel

'De AOW… 67 jaar' **wijzigen in:** 'De AOW gaat in 2020 omhoog met een jaar naar 66 jaar en in 2015 met een jaar naar 67 jaar.'

Toelichting: Dit sluit aan bij wat steeds het standpunt van de PvdA is geweest n.a.v. het akkoord tussen sociale partners over de AOW en de pensioenen. Het openbreken van die overeenkomst moet de PvdA niet willen.

PREADVIES: AFWIJZEN

zie toelichting bij amendement 3.37.

3.39 Enschede

'De AOW… 67 jaar' **wijzigen in:** 'De AOW leeftijd gaat in 2013 jaarlijks met twee maanden omhoog tot en met het bereiken van 67 jaar in 2025.'

Toelichting: Een verhoging van twee keer een half jaar ineens vinden wij een te grote stap. Door de AOW-leeftijd jaarlijks met 2 maanden te verhogen is de verandering geleidelijker en kom je op hetzelfde eindpunt uit.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie toelichting nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

3.40 Borger-Odoorn

Toevoegen extra bulletpoint:' Initiatief nemen tot wetgeving ter oplossing van de z.g. ' omgekeerde solidariteit ' bij uitkering van het pensioenen d.w.z. de onrechtvaardigheid dat mensen in de lagere inkomensgroepen (veelal de laagopgeleiden en veelal werkzaam in de lichamelijk zwaardere beroepen) gemiddeld zo'n 20 procent minder pensioen ontvangen en de hoger opgeleiden ten onrechte gemiddeld zo'n zes procent meer dan waarop ze recht hebben op grond van de door hen betaalde premies.'

Toelichting: a. Werknemers met een lagere opleiding en inkomen leven gemiddeld een aantal jaren korter dan hoger opgeleide / beter verdienende werknemers als gevolg van slechtere arbeid- en leefomstandigheden.

Doordat alle werknemers een vast percentage van hun salaris aan pensioenpremie betalen (de zogenaamde doorsnee premie) ontvangen mensen met lagere opleidingen minder pensioen dan waarop zij recht hebben op grond van de door hen betaalde premies.

Het probleem van de ' omgekeerde solidariteit ' wordt alleen maar groter als de pensioenleeftijd wordt verhoogd immers zij (de mensen met een lagere opleiding) gaan langer sparen terwijl de tijd om er nog van te kunnen profiteren al korter was dan de mensen met een hogere opleiding .

b. Het rendement op de jaarlijks ingelegde premie neemt in de richting van de pensioensgerechtigde leeftijd af omdat deze minder lang heeft kunnen worden belegd.

Om voornoemde reden is de opbrengst over de ingelegde premie van het eerste deel van iemands werkzame leven normaliter dus hoger dan over het tweede, afsluitende deel alvorens met pensioen te gaan.

Bij de uikering van het pensioen wordt door pensioenfondsen gerekend met een constant (lager) rendement over de hele periode.

De hoger opgeleiden maken in vergelijking met laag opgeleiden, relatief laat carrière d.w.z. door promotie groeien zij in hun inkomen langer door dan de lager opgeleiden. De laagopgeleiden zijn immers in hun promotie mogelijkheden erg beperkt en die er al zijn, worden reeds in een vroeg stadium (eerste deel) van hun loopbaan bereikt.

Het ' maximum ' inkomen van de hoger opgeleiden vindt in tegenstelling met die van laag opgeleiden dus vooral plaats in het tweede, en meestal zelfs vooral tegen het einde hun loopbaan, terwijl de daarvan afgeleide-en te betalen premie het minste rendement oplevert omdat haar tijd om te beleggen kort en steeds korter wordt.

Juist doordat de pensioenfondsen rekenen met een methode welke uitgaat van een constante rendement over de hele periode, leidt het verschil van een positievere inkomensontwikkeling als functie van de tijd bij de hoger opgeleiden in vergelijking met de laagopgeleiden tot een voor hen ten onrechte hogere- en voor de laagopgeleiden lagere pensioen uitkering dan zij op grond van de werkelijk behaalde rendement recht op zouden hebben.

Een financiële oplossing ten gunste van de mensen met lagere inkomens kan bv. worden bereikt door de doorsnee premie los te laten en mensen met hogere inkomens een relatief hogere premie te laten betalen en / of mensen met lagere inkomens een iets hogere pensioen uitkering te garanderen c.q. de hogere inkomens juist een iets lagere.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur onderschrijft de noodzaak om het pensioensysteem eerlijker te maken. Op dit moment ligt het Financiële Toetsingskader pensioen bij de Tweede Kamer ter verbetering. De solidariteit tussen generaties, maar zeker ook binnen generaties (laag opgeleid / hoog opgeleid) is hét uitgangspunt waarmee de PvdA-fractie de regels zal bekijken en beoordelen. Indien de regels hier niet voldoende aan tegemoetkomen, dan zal de Tweede Kamerfractie hier initiatieven op nemen. Daarom is dit amendement overbodig.

3.41 Borger-Odoorn

Toevoegen extra bulletpoint: 'Initiatief nemen tot een doorstart van de beëindigde FVP regeling voor werknemers of het in- en oprichten van een vergelijkbaar fonds om in geval van optreden van werkloosheid te voorkomen dat op termijn een vijver aan armlastige gepensioneerden ontstaat als gevolg van het ontstaan van een pensioen gat , die voor velen moeilijk zo niet onmogelijk is ooit te repareren; dit laatste is zeker van toepassing voor de laagste inkomensgroepen.'

Toelichting: Per 1 januari 2011 is de instroom van WW 'ers in de FVP bijdrageregeling beëindigd. WW'ers konden mits zij aan de voorwaarden voldeden, het pensioen dat zij via de laatste werkgever hadden opgebouwd, tijdens de werkloosheid met een bijdrage van de Stichting FVP voortzetten.

Sinds 1999 tot ultimo 2010 hebben ongeveer één miljoen mensen een eventueel pensioengat tijdens werkloosheid verkleind door gebruik te maken van de FVP-bijdrage; geconcludeerd kan dus worden dat Stichting FVP sinds haar oprichting in een maatschappelijke behoefte heeft voorzien.

De middelen van Stichting FVP werden sinds 1989 gebruikt om de pensioenvoorzieningen voor werkloze werknemers vanaf 40 jaar voort te zetten. Hieraan waren voor de betrokken werknemers geen kosten verbonden. Het bestuur van Stichting FVP is samengesteld uit vertegenwoordigers van de centrale werkgevers-en werknemersorganisaties. Bij het ontstaan van Stichting FVP was reeds voorzien dat de regeling eindig zou zijn.

Tot het einde van de vorige eeuw was het mogelijk de FVP bijdragen te betalen uit de beleggingsinkomsten uit het vermogen. De enige voeding van het fonds kwam dus voort uit het beleggingsrendement. Sinds 2000 overstegen de uitgaven de inkomsten onafgebroken, onder meer als gevolg van de sterk gestegen instroom
van werkloze werknemers in de FVP regeling; in de afgelopen jaren nam het vermogen daardoor steeds verder af. Mede om die reden heeft het FVP bestuur in 2009 besloten om: geen nieuwe instroom meer toe te staan van werknemers die op of na 1 januari 2011 WW gerechtigd zijn geworden.

Het vermogen van Stichting FVP kwam voort uit de bedragen die in de jaren 1973 tot en met 1975 zijn vrijgekomen door de bevriezing van de kinderbijslag voor het eerste kind en uit werkgeversbijdragen. Ook de overheid heeft destijds aan het vermogen van de stichting bijgedragen. Het oorspronkelijke doel van Stichting FVP was om met het vermogen van deze stichting een wettelijke verplichte pensioenvoorziening voor alle werknemers mede tot stand te brengen. Dat is echter nooit gebeurd.

Het oorspronkelijke doel van Stichting FVP was om met het vermogen van deze stichting een wettelijke verplichte pensioenvoorziening voor alle werknemers mede tot stand te brengen. Dat is echter nooit gebeurd. Nu een werkloze werknemer geen gebruik meer kan maken van het FVP, zou deze op een andere wijze voor de opbouw van zijn oudedagsvoorziening zorgen. Dit is financieel gezien uiteraard vaak onmogelijk daar bij een lager inkomen de vaste kosten gewoon doorlopen en deze toch betaald moeten worden. Het maken van schulden daarvoor is natuurlijk geen optie. Door de pensioenbreuk zullen deze mensen dus nog een keer financieel gestraft worden wanneer zij de pensioengerechtigde leeftijd hebben bereikt doordat zij met een veel lager pensioen worden geconfronteerd als waar zij opgerekend hadden; immers de mensen weten vaak niet eens of staan er niet bij stil dat hun pensioen niet meer wordt opgebouwd tijdens hun werkloosheid c.q. als ze dat al wel weten kunnen ze niet overzien wat dat t.z.t. voor hen betekent. De mate waarin dat gebeurt is vanzelfsprekend afhankelijk van hun werkloosheidsperiode.

Voor de maatschappij betekent het dat in tijden van een laag economische bedrijvigheid op termijn een vijver van armlastigen wordt gecreëerd waarvan de kosten omdat dan te compenseren aanzienlijk hoger zullen zijn in vergelijking met de kosten als reeds nu collectief en structureel aan een financiële voorziening zou worden gewerkt immers niet ingelegde geld heeft niet kunnen renderen via beleggingen om nog maar te zwijgen van de kosten welke sociale uitsluiting met zich meebrengt als gevolg van een t.z.t. te laag inkomen (AOW + klein aanvullend pensioen).

Een fonds die qua beheer, uitvoering en voorwaarden vergelijkbaar is met het FVP zou bv. gevoed kunnen worden uit de meeropbrengsten van bv. een AOW en / of WW premie verhoging in combinatie met het verhogen van de huidige maximale vrije AOW premiegrens.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur onderschrijft de waarde van het FVP-fonds, maar is van mening dat het niet wenselijk is om de AOW- en/of WW-premie te verhogen in combinatie met het verhogen van de huidige maximale AOW-premie grens om de pensioenvoorzieningen voor werkloze werknemers ouder dan 40 jaar voort te zetten. AOW- en WW-premies worden afgedragen voor de financiering van de AOW en de

WW. Het zou onjuist zijn om deze premies te verhogen ter financiering van pensioengaten van werkloze werknemers.

3.42 Borger-Odoorn
Toevoegen extra bulletpoint: 'Initiatief nemen tot wetgeving dat voor mensen in de bijstand een zekere opbouw van het pensioen plaats gaat vinden ter borging van een fatsoenlijk bestaan ook ten tijde van hun pensionering.'
Toelichting: In de bijstand wordt geen pensioen opgebouwd.
Recente onderzoeken bevestigen steeds weer dat oudere werknemers heel moeilijk weer aan de slag komen; niet zelden rollen zij na hun max. wettelijke WW periode in de WWB. Wat de financiële gevolgen voor hun pensioenuitkering bij het bereiken van hun pensioengerechtigde leeftijd zijn, kunnen wij niet overzien. Het vermoeden bestaat bij ons dat deze wel eens veel groter zijn dan de nadelen van niet indexeren, ja zelfs van afstempelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Iedereen die tussen zijn/haar 15e en 65e in Nederland woont of belasting betaalt uit inkomen in Nederland, bouwt per jaar 2% AOW op. Dit geldt ook voor mensen die afhankelijk zijn van een bijstandsuitkering. Een bijstandsuitkering is een vangnet voor hen die niet in eigen inkomen kunnen voorzien. Het Partijbestuur is van mening dat dit vangnet zo minimaal is, dat hier geen pensioenpremies op ingehouden kunnen worden. In veel gevallen is de AOW-uitkering hoger dan de bijstandsuitkering, waarbij 65-plussers en bij pensionering dus al enigszins op vooruit gaan. Het zou vreemd zijn als zij voor hun 65e extra geld moeten inleggen voor een aanvullend pensioen, terwijl de AOW-uitkering al hoger is dan de bijstandsuitkering.

- De PvdA wil dat mensen zich voldoende kunnen voorbereiden zodat er geen gat valt tussen AOW leeftijd en bestaande pensioenrechten
- Werkloosheids- en arbeidsongeschiktheidsuitkeringen lopen door tot 67, zodat zij niet tussen het 65e en het 67e levensjaar in de bijstand belanden.

Amendementen

3.43 Hellevoetsluis, Oss/Maasdonk/Lith
'... lopen door tot 67 jaar, zodat zij iet tussen het 65e en 67e levensjaar ...' **wijzigen in** '... lopen door tot de aanvang van de AOW leeftijd, zodat zij niet tussen het 65e levensjaar en de AOW leeftijd ...'
Toelichting: Deze uitkeringen hoeven niet tot 67 jaar door te lopen voor mensen die eerder in de AOW zitten. Het amendement bewerkstelligt dat de uitkeringen automatisch doorlopen tot de aanvang van de AOW, en dus meelopen met wijzigingen van die AOW leeftijd.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA biedt de mogelijkheid tot een flexibele AOW leeftijd. Werknemers mogen één tot twee jaar eerder AOW ontvangen, maar dan wel met een korting van 6% per jaar.
- Mensen met lagere inkomens krijgen de gelegenheid meer pensioen op te laten bouwen. Dat kan door dat deel van het inkomen waarover geen pensioen wordt opgebouwd te verlagen.
- Bij langer doorwerken hoort ook een pakket maatregelen die ervoor zorgt dat mensen langer kunnen doorwerken en een eerlijke regeling voor hen die niet kunnen doorwerken. Daarvoor zijn drie dingen noodzakelijk:

Amendementen

3.44 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Na: 'Er komt een vervroegde AOW voor mensen die na hun 61e onvrijwillig aan de kant komen te staan' **toevoegen:** 'en ook voor degenen die meer dan 45 jaar hebben gewerkt'.
PREADVIES: AFWIJZEN
Is uitvoeringstechnisch heel ingewikkeld. We hebben dit ondervangen door de mogelijkheid om eerder met AOW te gaan voor lage inkomens (met een kleine korting), en een aanvullende AOW voor mensen die eerder opgebrand zijn.

3.45 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Extra bullet **toevoegen:**
'Mensen die na het moment dat zij recht hebben op AOW ervoor kiezen door te werken, hoeven geen AOW-premie meer te betalen.'
Toelichting: Zij bouwen immers geen extra AOW meer op en ze zijn op deze manier goedkoper, dus aantrekkelijker voor werkgevers.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit is reeds de status quo.

3.46 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam/Sint-Michielsgestel
Na: 'daarvoor zijn drie dingen noodzakelijk'
toevoegen: 'Werknemers die meer dan 45 jaar werkzaam zijn geweest in loondienst kunnen met pensioen op hun 65e levensjaar zonder korting op hun AOW.'
Toelichting: De generatie arbeiders die de komende 5 a 10 jaar met pensioen kan heeft er vaak al meer dan 45 jaar op zitten omdat zij vaak op jonge leeftijd (tussen hun 16e en 20e levensjaar) in het arbeidsproces zijn gestapt en

onder aanmerkelijk slechtere arbeidsomstandigheden. De huidige generatie start veel later een arbeidsrelatie (veelal pas ruim na hun 20e levensjaar) onder veel betere arbeidsomstandigheden dan de generatie van 50 jaar en ouder. Iemand die 45 jaar of meer zijn bijdrage heeft geleverd heeft recht op een AOW en pensioen op 65 jaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
Voorgesteld amendement leidt tot een fundamentele verandering van de grondslag van de AOW. Iedereen die tussen zijn/haar 15e en 65e in Nederland woont of belasting betaalt uit inkomen in Nederland, bouwt per jaar 2% AOW op. Onderscheid in wel/geen korting op de AOW-uitkering op basis van arbeidsverleden in plaats van ingezetenschap houdt in dat de AOW van een volksverzekering in een werknemersverzekering (een werkgerelateerde voorziening) verandert. Daarnaast ontbreken er een eenduidige definitie van arbeidsverleden en heeft registratie van het arbeidsverleden niet overal even secuur plaatsgevonden. Een aantal problemen die zich voordoen, zij o.a. hoe om te gaan met arbeidsbeperkingen, arbeidsongeschiktheid, deeltijdwerk en parttime banen, onvrijwillige werkloosheid, en tegenwoordig de opkomst van ZZP'ers.

1. Er komt een vervroegde AOW voor mensen die na hun 61e onvrijwillig aan de kant komen te staan.

Amendementen

3.47 Hellendoorn
'Er komt… komen te staan' **Wijzigen:** 'Mensen die na hun 61-ste onvrijwillig aan de kant komen te staan krijgen tot hun pensioenleeftijd WW. De gemeente kan besluiten de sollicitatieplicht op te heffen.'
Toelichting: WW is vaak beter dan AOW. Bovendien leidt de vervroegde AOW tot constructies: mensen worden onvrijwillig ontslagen en komen vervolgens tegen een lager loon weer in dienst (aangevuld met AOW).
PREADVIES: AFWIJZEN
Een WW-uitkering wordt uitbetaald als hier voldoende rechten voor zijn opgebouwd. Een WW-uitkering geldt dan ook alleen als tijdelijke uitkering bij werkloosheid, om de inkomensval bij het verlies van werk te verzachten en om mensen in staat te stellen om nieuw werk te zoeken. Het is onwenselijk en onbetaalbaar als de WW-uitkering een structurele overbrugging is tot het AOW-pensioen.

3.48 Hellendoorn
toevoegen: 'Mensen die 45 jaar hebben gewerkt, hebben recht op volledige AOW.'
Toelichting: Na 45-jaar is het genoeg geweest en is het rechtvaardig om –als je dat wilt- de mogelijkheid te hebben te stoppen met werken of het in ieder geval rustiger aan te gaan doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting van het Partijbestuur bij amendement 3.45.

2. Door de inzet van een werkbonus en een Vitaliteitsregeling kunnen mensen met een klein pensioen die lang gewerkt hebben, toch op hun 65e stoppen met werken. De korting op hun AOW wordt hiermee teruggebracht van zes naar drie procent.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
'Door de inzet (…) naar drie procent' **wijzigen in:** 'Door de inzet van een werkbonus en een Vitaliteitsregeling kunnen mensen die lang gewerkt hebben tegen een laag inkomen, (…) naar drie procent'.
Toelichting: Het gaat hier om mensen die lang hebben gewerkt tegen een laag inkomen. De afdeling Castricum heeft gelijk dat de hoogte van het opgebouwde pensioen hier niet van belang is. Ook mensen die lang hebben gewerkt tegen een laag inkomen en geen aanvullend pensioen hebben kunnen opbouwen, moeten gebruik kunnen maken van deze regeling.

Amendementen

3.49 Castricum
Na: 'Door de inzet van een werkbonus en een Vitaliteitsregeling kunnen mensen met een klein' **toevoegen:** ', of geen' .
Toelichting: Regeling moet ook gelden voor mensen die geen pensioen hebben kunnen opbouwen, maar vanwege hun situatie wel hiervoor in aanmerking komen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

3. De PvdA wil op korte termijn de arbeidsmarktsituatie van ouderen zodanig verbeteren dat mensen ook daadwerkelijk kunnen doorwerken tot 67. We ondersteunen oudere werknemers bij het vinden van werk en pakken de leeftijdsdiscriminatie aan.
   - We hebben iedereen nodig op de arbeidsmarkt. Bestaande atv regelingen worden voor zover mogelijk afgebouwd. Onder andere door het combineren van arbeid- en zorgtaken makkelijker te maken, stimuleren we mensen die in deeltijd werken om meer uren te werken. De mogelijkheden tot bijvoorbeeld thuiswerken worden verbeterd.
   - Er komt nieuwe wetgeving voor de wijze waarop onze pen-

sioenfondsen worden bestuurd. Maatschappelijke betrokkenheid en deskundigheid is voor de PvdA daarbij belangrijk. Werkgevers moeten medeverantwoordelijk blijven voor gezonde pensioenfondsen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: 'Tevens wordt nagegaan (...) worden vergroot' **wijzigen in:** 'Tevens wordt nagegaan hoe deelnemers meer zeggenschap kunnen krijgen op het onderdeel maatschappelijk verantwoord beleggen door het pensioenfonds waarbij zij zijn aangesloten.'
Toelichting: Het Partijbestuur onderschrijft het belang van zeggenschap van werknemers en overige deelnemers van een pensioenfonds op het onderdeel maatschappelijk verantwoord beleggen.

Amendementen

3.50 Hellevoetsluis, Zeevang
'Werkgevers moeten medeverantwoordelijk blijven voor gezonde pensioenfondsen' **wijzigen in** 'Werkgevers, zowel overheid als privaat, moeten medeverantwoordelijk blijven voor gezonde pensioenfondsen
en garant staan voor de ondergrens van de pensioendekking.'
Toelichting: Er zijn in het verleden een groot aantallen gevallen geweest waar werkgevers fondsen uit het pensioenfonds naar het bedrijf overhevelden, omdat deze pensioenfondsen op dat moment riante overschotten hadden. Toen deze fondsen later onder de vereiste dekkingsgrens kwamen, was dat voor betreffende werkgevers vaak geen aanleiding om tekorten weer aan te vullen. Een dergelijke garantstelling is dus wel op haar plaats.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat duidelijk moet worden in hoeverre er in het verleden geld vanuit pensioenfondsen naar moederbedrijven zijn overgeheveld, en in hoeverre werkgevers én werknemers zogenaamde 'premie holidays' hebben gehad. Op dit moment wordt dit op verzoek van de Tweede Kamer onderzocht. De werkgever, zowel privaat als overheid, moet medeverantwoordelijk blijven voor het pensioen. Het gaat echter te ver om werkgevers volledig garant te stellen voor de ondergrens van de pensioendekking. De huidige lage dekkingsgraden komen namelijk voor een aanzienlijk deel door de stijgende levensverwachting en de lage rentestand. Hier kunnen wij de werkgevers niet eenzijdig voor verantwoordelijk stellen.

3.51 Zeevang, Hellevoetsluis, Amsterdam Zuid
Toevoegen: 'In het verleden door werkgevers en overheid afgeroomde gelden uit pensioenfondsen dienen te worden terugbetaald.'
Toelichting: In goede tijden zijn veel pensioenfondsen beroofd. Daar betalen we nu allemaal de prijs voor met hogere premies en pensioenkortingen. Dit geld moet worden terug betaald, want het is van de werknemers en niet van de werkgevers.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat duidelijk moet worden in hoeverre er in het verleden geld vanuit pensioenfondsen naar moederbedrijven zijn overgeheveld, en in hoeverre werkgevers én werknemers zogenaamde 'premie holidays' hebben gehad. Op dit moment wordt dit op verzoek van de Tweede Kamer onderzocht. Het is prematuur om op de uitkomsten van dit onderzoek vooruit te lopen.

3.52 Hof Van Twente, Zoetermeer, Raalte, Kampen, Landelijke Adviesgroep Ouderenbeleid, Hollands Kroon, Almere, Zwolle
Na: '.. gezonde pensioenfondsen' **toevoegen:** 'Zowel vertegenwoordigingen namens de werknemers, werkgevers en pensioengerechtigden maken onderdeel uit van het bestuur van een pensioenfonds.' Toelichting: Gepensioneerden hebben tot op heden geen positie in de besturen van pensioenfondsen. (mede)zeggenschap voor gebruikers is voor de PvdA altijd van groot belang geweest. Tot op heden is dit opmerkelijk genoeg in de besturing van de pensioenfondsen niet geregeld, terwijl het aantal gepensioneerden, lees gebruikers, in rap tempo toeneemt. Besturing van pensioenfondsen dient evenwichtig te zijn. Het belang van de gepensioneerde is onderdeel van dit evenwicht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het niet in het algemeen belang van goed pensioenfondsbestuur is om deelbelangen in het bestuur te introduceren. Gepensioneerden hebben een specifiek belang, anders dan de werkgever, werknemers en 'slapers' die meer gespreide belangen hebben. Pensioenfondsbestuurders zijn wettelijk verplicht om alle belangen evenwichtig te behartigen, dus ook de belangen van gepensioneerden. Bovendien hebben gepensioneerden nu al de mogelijkheid deel te nemen in een pensioenfondsbestuur (op een zetel van de (vertegenwoordigers van) werknemers). Deskundigheid en maatschappelijke betrokkenheid zijn belangrijk in het bestuur, deelbelangen zouden averechts kunnen werken.

3.53 Zutphen

Toevoegen extra bulletpoint: 'Tevens wordt nagegaan hoe de zeggenschap van de werknemers over het beleggingsbeleid van het pensioenfonds waarbij ze zijn aangesloten kan worden vergroot.'

Toelichting: Dit past in de lijn om burgers meer zeggenschap te geven over de zaken die voor hun leven van belang zijn. Het blijft vreemd dat tot op heden mensen zo weinig zeggenschap over hun eigen 'spaargeld' hebben. Door de premiebetalers meer zeggenschap te geven worden 'vreemde' beleggingen ook onwaarschijnlijker.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- Er komt een nieuw toetsingskader voor pensioenen waarin de solidariteit tussen generaties (jong en oud), maar ook binnen generaties (hoog- en laagopgeleid) centraal staat.

Amendementen

3.54 De Jonge Socialisten

Toevoegen extra bulletpoint: 'De pensioengelden die worden ingezet voor publiekprivate gelden worden geïnvesteerd via een speciaal investeringsfonds, wat zich richt op het stimuleren van jonge ondernemers en jongerenparticipatie op de arbeidsmarkt. De discussie over de kaders van de investeringen wordt breed gevoerd. Op die manier wordt duidelijk dat de pensioenfondsen bijdragen aan het groeien uit de crisis. Ook laat het zien dat we met elkaar besluiten waarin we ons pensioengeld investeren. Daarmee winnen we het vertrouwen van jongeren in ons stelsel terug.'

Toelichting: De pensioenfondsen werken momenteel met een belegd vermogen van tegen de 600 mrd euro, wat voor een deel wordt geïnvesteerd in publiekprivate ondernemingen. Dat geld zou uitstekend gemobiliseerd kunnen worden voor meer directe investeringen in de Nederlandse economie, en dan specifiek in jonge, startende ondernemers. Daarmee creëer je ook een extra solidariteitslaag tussen de ontvangers van die pensioengelden en de mensen die er nu voor werken. Dit gebeurt echter nog onvoldoende, en in een programma waar veel wordt ingezet op ontwikkeling van MKB en duurzame innovatie is dit nog een missende schakel.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur vindt de strekking van het amendement aansprekend, zeker als het gaat om het vertrouwen van jongeren in ons pensioenstelsel. Pensioenfondsen mogen echter niet zomaar overal in investeren en beleggen. Een fonds wil een zo goed mogelijk beleggingsresultaat halen om alle pensioenen te kunnen uitbetalen en aan de inflatie aan te verhogen. Startende ondernemers, of zij nu jong of ouder zijn, zijn niet perse een solide investering voor pensioenfondsen, die immers voor de lange termijn verplichtingen moeten nakomen.

3.55 Rotterdam

Na: '...hoog- en laagopgeleid) centraal staat' **toevoegen:** 'Ook wordt de methode waarop de pensioenverplichting wordt berekend verbeterd.'

Toelichting: In een aantal Europese landen, bijvoorbeeld Denemarken, wordt een meer realistische rente gebruikt om de omvang van pensioenpot te berekenen. Dat zou in Nederland ook moeten.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur onderschrijft de behoefte naar een verbeterde methode om de pensioenverplichtingen te berekenen. Dit is echter een onderdeel van het hele Financiële Toetsingskader dat op dit moment bij de Tweede Kamer ligt ter bespreking. Daarom is dit amendement overbodig.

3. Mensen met een beperking doen volwaardig mee

Ieder mens heeft zijn eigen talent. En ieder mens wordt gelukkig als hij dat talent kan ontplooien. Vaak gaat dat vanzelf, maar soms moeten mensen een handje geholpen worden om het eruit te laten komen. Zeker mensen met een handicap of een andere beperking.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Na: '... andere beperking' **toevoegen:** 'Een beperking of handicap is geen legitieme ontslaggrond, en de PvdA wil hieraan niet tornen. Wel kan functieaanpassing of wijziging noodzakelijk zijn.'

Toelichting: Het Partijbestuur is het gedeeltelijk eens met amendement 3.56 van de Werkgroep Handicap en Beleid.

Amendementen

3.56 Werkgroep Handicap en Beleid

toevoegen: 'Mensen met een beperking hebben recht op compensatie van meerkosten als gevolg van de beperking. Ook hebben zij recht op volledige pensioenopbouw. Een beperking of handicap is geen legitieme ontslaggrond, en de PvdA wil hieraan niet tornen. Wel kan functieaanpassing of wijziging noodzakelijk zijn. De overheid vergoedt aanpassingen op het werk. Zzpers met een handicap krijgen ook onder-

steuning. Werkgevers moeten werkplekken fysiek toegankelijk maken.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Honderd jaar sociaaldemocratie heeft tot grote vooruitgang geleid. In dit land stoppen we mensen met een beperking niet meer weg. Ze doen volop mee, bijvoorbeeld in de sociale werkvoorziening. Dat geeft eigenwaarde, voegt waarde toe aan de economie en draagt bij aan een betere samenleving. Toch is het een wankel evenwicht, zeker in de huidige economische crisis. Het vorige Kabinet liet blijken mensen met een beperking liever af te schrijven dan ze tot bloei te brengen. Dat is voor de PvdA geen optie. We willen al het mogelijke doen om te zorgen dat mensen niet afhankelijk worden van een uitkering.

Amendementen

3.57 Noordoostpolder/Urk
Sint-Michielsgestel
Na: '... van een uitkering' **toevoegen:** 'De positie van de sociale werkvoorziening gaan we versterken. SW-bedrijven krijgen de tijd en de middelen om zich om te vormen tot brede werkvoorzieningorganisaties. Naast 'beschut werken' gaan SW-bedrijven zich meer richten op scholing en volwaardige reïntegratie van mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.'
Toelichting: Nederland staat voor een enorme uitdaging om circa 600.000 mensen op een (maatschappelijke en persoonlijke) zinvolle manier te betrekken bij de samenleving. SW-bedrijven hebben zich in het verleden vooral toegelegd op het bieden van een beschutte arbeidsplaats voor mensen met een arbeidshandicap.
In samenwerking met gemeenten, maatschappelijke organisaties en bedrijfsleven moeten SW-bedrijven vanuit hun ervaring en expertise een belangrijk aandeel krijgen in de werkvoorzieningstrajecten. Het nu binnen de nieuwe wet WWnV beschikbaar gestelde herstructureringsbudget van 400 miljoen moet daarin geen absolute belemmering zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt de sociale werkvoorziening van grote waarde en is trots op hun bestaan. We willen echter de lokale vrijheid behouden om mensen zo goed mogelijk richting een baan te begeleiden. De ene keer is hier een rol voor het SW-bedrijf weggelegd, de andere keer kiest men voor een andere aanpak.

Van mensen met een beperking mogen we verwachten dat ze een bijdrage leveren aan de samenleving. Van de overheid mogen we verwachten dat ze het goede voorbeeld geeft en belemmeringen wegneemt. En van werkgevers mogen we verwachten dat ze meedoen en de inspanningen niet overlaten aan een handjevol enthousiaste voorlopers.

Amendementen

3.58 Werkgroep Handicap en Beleid, Enschede, Oss/Maasdonk/Lith, Amsterdam Zuidoost
'Van mensen... wegneemt' **wijzigen in:** 'Van inwoners van ons land mogen we verwachten dat ze een bijdrage leveren aan de samenleving. Van de overheid mogen we verwachten dat ze het goede voorbeeld geeft en belemmeringen wegneemt, zodat mensen met een beperking ook hun bijdrage kunnen leveren.'
Toelichting: We verwachten van iedereen in ons land om, naar vermogen, hun bijdrage te leveren aan de samenleving. Alleen voor enkelen moeten er meer voorwaarden schapen worden om hieraan te kunnen voldoen.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.59 Oss/Maasdonk/Lith
Wijzigen: 'Van mensen met een beperking mogen we verwachten dat ze een bijdrage leveren aan de samenleving,' **wijzigen in:** 'Van iedereen mogen we verwachten dat ze naar vermogen een bijdrage leveren aan de samenleving.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Door het toevoegen van amendement 3.58 is dit amendement overbodig geworden.

Dit gaan we doen:
- Grote en middelgrote bedrijven worden bij wet verplicht vijf procent arbeidsgehandicapten en (oud) langdurig werklozen in dienst te hebben. Wie daaronder zit, krijgt een boete. De overheid gaat alleen in zee met bedrijven die aan dit quotum voldoen.

Amendementen

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Na: '... aan dit quotum voldoen' **toevoegen:** 'Ook de overheid als werkgever valt onder de quotumverplichting.'
Toelichting: Het Partijbestuur is het eens met de afdeling Tilburg (3.61) dat ook de overheid onder de quotumverplichting moet vallen. Het is echter onnodig hier een jaartal aan vast te stellen.

3.60 Hilversum
toevoegen: 60% van de statushouders, vluchtelingen die definitief mogen blijven, is werkloos tegenover maar 6% van de totale beroepsbe-

volking. Voor de PvdA tellen daarom de in AZC's verloren gegane jaren voor deze doelgroep mee bij het begrip langdurig werkloos.
Toelichting: Vluchtelingen die net een asielstatus hebben gekregen, hebben door de trage besluitvorming vaak jaren van hun werkzame leven verloren. Buiten hun schuld, dus is het terecht dat die jaren ook als criterium worden aangemerkt als langdurig werkloos. Ze mochten immers vanuit hun AZC niet werken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***bij meedoen is reeds een passage opgenomen over het opdoen van werk- en vrijwilligerservaring voor azielzoekers***

3.61 **Tilburg, Geertruidenberg, Sint-Michielsgestel**
Na: '... een boete' **toevoegen:** 'De overheid neemt hierin het voortouw en voldoet voor 2015 aan dit quotum'
Toelichting: Sommige overheidsdiensten die als groot of middelgroot bedrijf kunnen worden getypeerd, nemen nauwelijks arbeidsgehandicapten of langdurig werklozen aan. Eerst de boter van het hoofd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

3.62 **Lelystad, Noordoostpolder/Urk, Amsterdam West**
'Grote en middelgrote bedrijven... dit quotum voldoen.' **wijzigen in:** 'Bedrijven met 20 werknemers of meer hebben tenminste vijf procent arbeidsgehandicapten en/of (oud) langdurig werklozen in dienst. Wie daar niet aan kan of wil voldoen, kiest voor het betalen van een 'solidariteitsheffing' van dezelfde financiële omvang. De overheid geeft uiteraard zelf het goede voorbeeld.'
Toelichting: 1) De nieuwe tekst klinkt t.o.v. de huidige tekst een stuk vriendelijker en geeft bedrijven een keuzemogelijkheid, waardoor de kans op (politiek) draagvlak voor het voorstel wordt vergroot.
2) De nieuwe tekst is overeenkomstig de (succesvolle) werkwijze in Duitsland waar bedrijven de verplichting kunnen afkopen, waardoor het beschikbare budget (om mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt toe te leiden naar werk) groter wordt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het noemen van een 'quotum' in plaats van een 'solidariteitsheffing' geeft de strekking van dit standpunt het beste weer, namelijk dat het belangrijk is dat arbeidsgehandicapten en langdurig werklozen makkelijker werk vinden.

3.63 **Eindhoven, Best, Waalre, Veldhoven**
Toevoegen extra bulletpoint: 'Tevens is er ook een quotum van 5% voor de overheid. De overheid moet het goede voorbeeld geven en een afspiegeling zijn van de samenleving.
Waar de wmo ontoereikend is om arbeidsgehandicapten direct in hun baan te ondersteunen moet de (lokale) overheid faciliteren.'
Toelichting: Het compensatiebeginsel houdt in dat gemeenten burgers compenseren voor het feit dat ze een beperking hebben. Het gaat erom dat de toegang tot de arbeidsmarkt en het behouden van arbeid wordt vergroot. Het beginsel biedt de werkzoekende houvast als zijn situatie zorgvuldig en gestructureerd in kaart wordt gebracht zodat effectief maatwerk tot stand kan komen. Voorzieningen worden ingezet op basis van maatwerk.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het nieuwe tekstvoorstel dekt de lading van dit amendement al.

3.64 **Leidschendam-Voorburg**
'Grote en middelgrote bedrijven... dit quotum voldoen.' **wijzigen in:** 'In Aanbestedingsrichtlijnen wordt een voorwaarde aan bedrijven gesteld om vijf procent arbeidsgehandicapten en (oud) langdurig werklozen in dienst te hebben. De overheid gaat alleen in zee met bedrijven die aan dit quotum voldoen.'
Toelichting: Emancipatie bereik je niet door bedrijven te verplichten om arbeidsgehandicapten of langdurig werklozen aan te nemen. Mensen die op deze manier in dienst komen krijgen het dan moeilijk om volwaardig mee te doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een boete en een quotum helpen wel degelijk om arbeidsgehandicapten en langdurig werklozen sneller aan het werk te krijgen.

3.65 **Arnhem, Hellendoorn**
toevoegen: Ook de overheid – lokaal en landelijk - verplicht is om vijf procent arbeidsgehandicapten en (oud) langdurig werklozen in dienst te hebben;
Toelichting: Dit geldt ook voor de overheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het nieuwe tekstvoorstel dekt de lading van dit amendement al.

3.66 **Amersfoort/Bunschoten**
Schrappen: 'Grote en middelgrote bedrijven... dit quotum voldoen.'
Toelichting: Werkgevers zijn een belangrijke partner bij ons streven naar een optimale werkgelegenheid. Dit soort quota maken het niet aantrekkelijk voor werkgevers om mee te wer-

ken. Bovendien: wie gaat dit controleren? Dit soort regels leveren veel extra werkdruk op voor de overheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een quotum kan als een breekijzer fungeren om mensen met beperkingen een kans te geven.

- De PvdA is ervan overtuigd dat gemeenten het best weten hoe mensen snel aan het werk te krijgen. Daarbij passen geen vakjes en schotjes. Daarom voegen we de Wajong, de Wet Sociale Werkvoorziening en de Wet Werk en Bijstand samen tot één regeling, in handen van gemeenten.

Amendementen

3.67 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden, Zwolle, Hengelo (Ov), Hof Van Twente, Enschede, Deventer, Raalte, Kampen, Sint-Michielsgestel
Na: 'in handen van gemeenten' **toevoegen:** 'Dit kan alleen als er een goede, dekkende bekostiging bij komt.'
Toelichting: De Wajong/WSW is geen natuurlijke doelgroep voor gemeente, omdat er bij Wajong en veelal ook bij de WSW sprake is van langdurige arbeidsongeschiktheid, wat altijd als sociaal risico is benoemd. Dit risico geldt voor de hele bevolking en diende daarom gedekt te worden door middel van een volksverzekering/sociale voorziening. Dit risico is voor een gemeente geen reëel risico en de aanpak om mensen aan het werk te krijgen vergt een regionale aanpak. Wel kan de gemeente regie voeren, zoals dat nu ook bijvoorbeeld gestalte krijgt middels de RMC's.
Om de arbeidsmarktregio te verbinden met de onderwijsregio en de zorgregio kan er beter maatwerk worden toegepast omdat steeds dezelfde verbanden te maken hebben met, in dit geval, de jongere in kwestie..
De subsidieregelingen worden gestroomlijnd zodat er op subsidiemogelijken niet kan worden geconcurreerd: dat is de belangrijkste factor aan bovenstaande keuze. Toepassing blijft maatwerk. Zonder deze subsidies kan het niet . Daarbij komt dat niet bewezen is dat mensen sneller aan het werk komen door de gemeenten elkaar te laten beconcurreren of mensen te prikkelen. Veelal was de economie leidend voor de mogelijkheden. Wachtlijsten WSW werden niet weggewerkt en zijn nu verworden tot zorgenkindje van de gemeente. Veel blijvers in de bijstand zijn bv. alsnog aan de Wajong overgedragen. Er mist een inzicht bij gemeenten in de methodiek van supported employment. Het financieel risico bij de gemeenten leggen geeft te veel risico's voor de Wajong/WSW doelgroep. Zonder een goede bekostiging zal met name de groep Wajong/WSW hier onder lijden en geen bijdrage leveren aan het totstandkomen van volledige werkgelegenheid. Voldoende middelen voor ondersteuning en begeleiding en voldoende gekwalificeerd personeel voor de uitvoering kunnen niet zonder passende bekostiging. Als dat niet geregeld is, moet je het niet doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Uiteraard zorgt de PvdA voor een goede bekostiging.

- Het onderscheid tussen arbeidsgehandicapten en niet-arbeidsgehandicapten blijft in de nieuwe regeling van groot belang. Arbeidsgehandicapten zijn mensen die vanwege een functionele beperking op korte termijn niet in staat zijn zelfstandig, zonder intensieve begeleiding, te werken in een reguliere omgeving. Het gaat om de groep Wajong'ers en mensen voor wie de sociale werkvoorziening is bedoeld. Maar ook om de groep meerderjarige jongeren die tijdens de eerste zes maanden van hun studie gehandicapt raken, of op een ander moment vóór of na hun studie, als ze nog niet zijn begonnen op de arbeidsmarkt. En om de groep ZZP'ers die te maken krijgen met een arbeidshandicap.
- Het wettelijk minimumloon is terecht de ondergrens. Dat geldt ook voor werknemers met een arbeidshandicap. Het toegroeien naar CAO-lonen vormt voldoende stimulans. Met een combinatie van loonkostensubsidie, scholing en voldoende begeleiding op de werkvloer worden mensen met arbeidshandicap geholpen om zich een plek te verwerven op de reguliere arbeidsmarkt.
- De PvdA gaat niet sjoemelen met de arbeidsvoorwaarden van mensen die nu in de sociale werkvoorziening werken.
- Werkgevers krijgen groot gemak van de nieuwe regeling. Een reguliere werknemer zal niet minder kosten dan een arbeidsgehandicapte die minder productief is en extra begeleiding nodig heeft.
  Het verschil in productiviteit krijgt de werkgever vergoed. Papierwerk wordt ze uit handen genomen.
- Wie een fatsoenlijk werkaanbod weigert, krijgt een korting op zijn uitkering. Dit kan ook gebeuren als iemand afspraken over het volgen van scholing, re-integratie of werk willens en wetens niet nakomt.
- Ook gedeeltelijk arbeidsongeschikten mogen niet terugvallen op een inkomensniveau onder de bijstand.

Amendementen

3.68 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan/ Assen
Toevoegen extra bulletpoint: 'Mensen die blijvend arbeidsongeschikt zijn vanwege fysieke en/of psychische redenen hebben in onze beschaafde samenleving recht op een materieel fatsoenlijk leven en mogen eveneens niet terugvallen op een inkomensniveau onder de bijstand. Deze mensen zullen niet meer lastig

gevallen worden met eisen als: sollicitatieplicht, verplichting tot tegenprestaties en strafkortingen.'
Toelichting: In het programma staat over deze groep niets vermeld. We moeten erkennen dat er een groep is die blijvend arbeidsongeschikt is. Deze groep schrijven we niet af maar aanvaarden dit als een gegeven en we zorgen er juist voor dat ook deze mensen een basis meekrijgen om maatschappelijk te kunnen participeren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Blijvend hoeft nog niet te betekenen volledig. Mensen laten participeren naar vermogen is het streven.

4. Meer zekerheid voor flexwerkers

Een groeiende groep werknemers werkt met een tijdelijk contract. Wat ook wel eens gezegd mag worden: zij leveren samen een niet te onderschatten bijdrage aan de economie. Het leger flexibele werknemers stelt bedrijven in staat om snel, goedkoop en zonder rompslomp de bedrijfsvoering aan te passen aan veranderende werkomstandigheden.
De PvdA vindt dat die grote bijdrage in geen verhouding staat tot de geringe waardering die flexwerkers genieten. Ze leven voortdurend in onzekerheid. Heb ik volgende week nog werk? Heb ik genoeg inkomen om de eindjes aan elkaar te knopen? De kans op een vaste baan is de afgelopen jaren fors afgenomen. De economische zelfstandigheid van flexwerkers staat op het spel.
Dat wil de PvdA niet aanvaarden. We zullen niet toezien hoe werkgevers hun ondernemersrisico's kosteloos afwentelen op de samenleving. We moeten bedrijven belonen die op een andere, socialere manier in hun behoefte aan flexibiliteit voorzien. Dat gaan we hoog op de agenda zetten in het overleg met werkgevers en werknemers.

Dit gaan we doen:

- Werkgevers met tijdelijke contracten komen onder de loondoorbetalingplicht van de WW te vallen. Er mag niet meer eindeloos gesold worden met mensen. Daarom krijgen werknemers na een tijdelijk contract van één jaar in principe een vast contract, tenzij de CAO in afwijkingen voorziet.

Amendementen

3.69 Arnhem
toevoegen: 'Ook de overheid – lokaal en landelijk - verplicht is om werknemers die na een tijdelijk contract van één jaar een vast contract aan te bieden.'
Toelichting: Dit geldt ook voor de overheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Deze formulering laat geen ruimte meer voor maatwerk. Onder werkgevers worden ook de werkgevers in de overheidssector bedoeld.

3.70 Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'werkgevers met… voorziet'
Toelichting: werkgevers zijn een belangrijke partner bij ons streven naar optimale werkgelegenheid extra regeldruk vraagt extra mankracht en bewijslast bij de overheid
PREADVIES: AFWIJZEN
De flexibiliteit is doorgeschoten ten nadele van de werknemer, de PvdA wil juist flexibelere arbeidskrachten meer zekerheden bieden. Nadeel van extra regeldruk weegt hier niet tegenop.

3.71 Zeevang, Utrecht, Tilburg, Assen, Enschede, Raalte, Rijssen-Holten/Wierden
Schrappen: 'Daarom krijgen … afwijkingen voorziet.'
Toelichting: natuurlijk mag er niet met mensen worden gesold. En zeker ook flexwerkers verdienen onze volle bescherming en veel meer bescherming dan ze nu hebben. Maar om na 1 jaar een vast contract te verplichten voor álle medewerkers, schiet te ver door. Er zijn veel situaties waarin het binnen een jaar nog onduidelijk is of een medewerker wel naar het juiste niveau kan doorgroeien. Het gevaar bestaat dan juist dat deze eerder worden ontslagen in plaats van dat er in ze wordt geïnvesteerd en nog een jaar wordt geëvalueerd. Dit soort maatregelen vragen dan ook om andere maatregelen, zoals een hervorming van het ontslagrecht, en kunnen niet op zichzelf een positief effect hebben voor werknemer en werkgever.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting:Er wordt in de tekst al de mogelijkheid geboden om hiervan af te wijken bij CAO.

- Wij zien dat de afspraak tot 2 jaar loondoorbetaling bij ziekte in de praktijk het ongewenste effect heeft dat te weinig mensen nog voor vast worden aangenomen, daarom beperken wij de loondoorbetalingperiode tot 1 jaar.

Amendementen

3.72 Steenwijkerland
Schrappen: 'Wij zien dat … tot 1 jaar.'
Toelichting: Deze regeling is destijds niet voor niets ingevoerd, om werkgevers en werknemers samen meer verantwoordelijk te maken voor het ziekteverzuim/re-integratie en instroom in de WAO, later WIA, te voorkomen. Onduidelijk is wat er na dit jaar gebeurd en wie dan de controle uitvoert en hoe dit betaald wordt. Dit voorstel is onvoldoende uitgewerkt. Kleine werkgevers verzekeren zich gewoon voor dit risico, dus is dit ook geen argument, los van eerder genoemde.

PREADVIES: AFWIJZEN
De 2 jaar loondoorbetaling heeft geleid tot een vlucht naar flexwerknemers. Werklozen worden hierdoor minder aangenomen. Het is dus in het belang van de arbeidsparticipatie dat de loondoorbetalingperiode wordt beperkt tot 1 jaar.

- Het ontduiken van de zekerheidsrechten van werknemers door constructies als payrolling maken we onmogelijk.
- Er komt een verbod op concurrentiebedingen in tijdelijke contracten. Als de werkgever niet wil dat werknemers bij een concurrent gaan werken, moet hij ze zelf in vaste dienst nemen.

Amendementen

3.73 Tilburg, Gouda, Zeevang, Sint-Michielsgestel
Na: '... in vaste dienst nemen' **toevoegen:** 'Naar Vlaams en Duits model vermeldt het concurrentiebeding bovendien verplicht het geografisch en functioneel bereik, wordt de duur voor iedereen gemaximaliseerd op 1 jaar, en wordt voor de looptijd van het concurrentiebeding aan de werknemer verplicht een vergoeding betaalt.'
Toelichting: Nederland loopt in Europa ver achter in de regelgeving over het concurrentiebeding. Dit ten nadele van de werknemer. In Nederland mag een beding dat 'altijd en overal' geldt worden afgesloten, en dient men een gang naar de rechter te maken voor eventuele matiging. In de landen om ons heen moeten de beperkingen en reikwijdte vooraf al duidelijk in het beding worden opgenomen. Bovendien krijgen werknemers daar een vergoeding van de werkgever voor de duur dat ze in hun vrijheid van arbeidskeuze beperkt worden. Iets dat we Nederland over zouden moeten willen nemen.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.74 Zeevang
Schrappen: 'er komt... dienst nemen'
Toelichting: Een eerste jaar vraagt een investering van zowel de werknemer als de werkgever. De werkgever investeert in kennis en ontwikkeling. Deze maatregel versterkt het jobhoppen en zal sterk negatief drukken op de wil tot investeren in de werknemer door de werkgever.
PREADVIES: AFWIJZEN
Werkgevers investeren juist veel te weinig in de flexibele schil, een te grote groep werknemers blijft nu hangen in de flexibele schil. De PvdA wil mensen meer zekerheden bieden.

- De PvdA is tegen stukloon voor de laagst betaalden. Voor deze categorie werknemers moeten werkgevers netjes uren bijhouden en zich aan het minimumloon houden.
- Het ontduiken van het minimumloon via ZZP-constructies moet kunnen worden tegengegaan.
- Werken met een fatsoenlijk contract is een kwestie van beschaving. Iedereen die drie maanden lang elke week, of ten minste twintig uur heeft gewerkt, heeft recht op een arbeidsovereenkomst. Werkgevers die zich hier niet aan houden, krijgen een boete.

Amendementen

3.75 Hellevoetsluis
Na: '..worden tegengegaan.' **toevoegen:** 'De handhaving zal worden aangescherpt om de pakkans bij overtreding te vergroten.'
Toelichting: Vanuit het principe dat elke regel nagekomen moet worden en ontduiken moeilijk moet worden gemaakt, is het essentieel dat ook het handhavingstraject deugdelijk is, gebaseerd op meetbare en beoordeelde prestatiedoelstellingen.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.76 Utrecht, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'het ontduiken .. tegengegaan.'
Toelichting: Voor wat betreft het 3 maanden lang elke week werken is dit al bestaande wetgeving. Tevens geldt dat voor een arbeidsovereenkomst 3 dingen nodig zijn; arbeid, loon en gezagsverhouding, dus bij 1 uur werk op 1 dag is er al sprake van een arbeidsovereenkomst. Waarom dit pas bij 20 uur in drie maanden zou moeten is mij een raadsel.
PREADVIES: AFWIJZEN
In het verkiezingsprogramma is nu ook duidelijk opgenomen dat de werkgever die zich hier niet aan houdt beboet moet worden. Dit biedt meer zekerheden voor de meest kwetsbare flexwerkers.

- Uitzendkrachten mogen maximaal een half jaar bij 1 werkgever werken.

Amendementen

3.77 Steenwijkerland, Rijssen-Holten/Wierden, Enschede, Oss/Maasdonk/Lith, Raalte, Kampen, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'Uitzendkrachten mogen maximaal een half jaar bij 1 werkgever werken'
Toelichting: Beperken van uitzendwerk tot maximaal een half jaar bij 1 werkgever zal niet het gewenste effect hebben: ontslag ligt voor de hand. De Wet Flexibiliteit en zekerheid is op zich niet zo verkeerd, maar moet beter worden gehandhaafd.
PREADVIES: AFWIJZEN

Het lange tijd mogelijk te maken om in de hoedanigheid van uitzendkracht of als payroller te werken bij een en dezelfde opdrachtgever, heeft de mogelijkheid geboden om de reguliere arbeidsovereenkomst te ontwijken.

5. Werk maken van ZZP'ers

De kleine zelfstandige is de held van de economie van de 21e eeuw. De zogenaamde ZZP'ers (tegenwoordig ook wel ZP'er (zelfstandige professional) genoemd) zijn niet meer weg te denken. Het zijn bijzondere ondernemers, creatief, onafhankelijk en gedreven. Ze hebben de ruimte zelf keuzes te maken en een eigen invulling te geven aan hun vak. Daarmee vormen ze het potentieel voor vernieuwing en innovatie op de arbeidsmarkt.

Amendementen

3.78 Amersfoort/Bunschoten

'De kleine .. arbeidsmarkt'. **wijzigen in:**
'Zelfstandigen zonder personeel zijn ondernemers. Ze hebben de ruimte zelf keuzes te maken en een eigen invulling te geven aan hun vak. Daarmee vormen ze het potentieel voor vernieuwing en innovatie op de arbeidsmarkt. Omdat er steeds meer ZZP'ers zijn, vinden wij het verstandig te kijken naar wat dit betekent voor de arbeidsmarkt.'
Toelichting: - ZZP'ers zijn geen verkapte werknemers, maar volwaardige ondernemers met de bijbehorende onafhankelijkheid en risico's rond inkomsten en arbeidsomstandigheden en daarom geen voorkeursbehandeling nodig hebben c.q. willen
- ZZP'ers genieten als ondernemers al fiscale voordelen die bij het ondernemerschap horen
- door het te formuleren zoals het er stond, wordt de ZZP'er juist een antiheld

PREADVIES: AFWIJZEN
We vinden de tekst zoals hij is voldoende benadrukken wat de positieve bijdrage van ZZP'ers is.

Werkgevers maken (gelukkig) grif gebruik van de diensten van ZZP'ers. Zeker in economisch onzekere tijden vormen ze een aantrekkelijk alternatief voor het vaste personeel. Hier zitten natuurlijk ook keerzijden aan. Zo vliegen ZZP'ers vaak als eerste eruit als er tegenwind opsteekt. Te vaak hebben ze daarom een inkomen waarmee ze onder de armoedegrens belanden.

Amendementen

3.79 Amersfoort/Bunschoten

Schrappen: 'Werkgevers maken... belanden'
Toelichting: te betuttelend, zo nemen we de ZZP'er niet serieus
PREADVIES: AFWIJZEN
ZZP'ers met een inkomen onder de armoedegrens behoren onze aandacht te krijgen.

Zo dreigt de held van de arbeidsmarkt van de 21e eeuw te verworden tot antiheld. Dat vindt de PvdA zonde. Veel van de gezonde ondernemersgeest dreigt in de knop gebroken te worden. Daarom willen we de positie van ZZP'ers verbeteren.

Amendementen

3.80 Amersfoort/Bunschoten

Schrappen: 'zo dreigt... verbeteren'
Toelichting: - ZZP'ers worden in het conceptprogramma van de PvdA juist tot antiheld gedegradeerd door de manier van formuleren
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de mening van de indiener niet.

Dit gaan we doen:
- Waar teveel ZZP'ers in armoede leven, wil de PvdA minimumtarieven invoeren. Verdiensten moeten tenminste genoeg zijn om pensioen op te bouwen en om een verzekering te kunnen veroorloven voor arbeidsongeschiktheid en ziekte.

Amendementen

3.81 Katwijk, Amersfoort/Bunschoten

Schrappen: 'waar teveel.. en ziekte'
Toelichting: Werkt niet, is niet te controleren en gaat tegen de wensen van de doelgroep in. Een zelfstandige is een zelfstandige. Wat wel moet worden aangepakt is de pseudozelfstandigheid, waarbij een werknemer min of meer wordt gedwongen of verleid als zelfstandige verder te gaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
In een aantal sectoren is de loonconcurrentie moordend, om een verdere neerwaartse loonspiraal onder het bestaansminimum te voorkomen, dient er een bodem in deze sectoren te worden gelegd.

3.82 Katwijk
'Waar teveel.. en ziekte' **wijzigen in** 'De PvdA gaat schijnzelfstandigheid tegen. Als een voormalig werknemer binnen een jaar na zijn ontslag als ZZP'er voor zijn voormalig werkgever gaat werken, krijgt hij dezelfde rechtspositie als wanneer hij als werknemer had doorgewerkt.'
Toelichting: Zoals gezegd moet schijnzelfstandigheid worden tegengegaan. Dat wordt met dit amendement bereikt. Overigens geniet een ZZP'er die maar voor een of twee opdrachtgevers werkt ook nu al ontslagbescherming onder het BBA.
PREADVIES: AFWIJZEN
De rechtpositie blijft te lang onzeker voor de schijnzzp'er

3.83 Amsterdam West
Na: 'wil de PvdA' **toevoegen:** 'in sectoren die zich daarvoor lenen'
Toelichting: Er zijn sectoren waar ZZP'ers uitgeknepen worden, en andere sectoren waar een minimumtarief ertoe zou leiden dat er gewoon geen ZZP'ers meer worden ingehuurd. Om dit te voorkomen dient er per sector gekeken te worden of een minimumtarief het gewenste effect zou hebben.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.84 Maastricht, Almere
Toevoegen extra bulletpoints:
* ZZP-ers worden in staat gesteld bij UWV een verzekering af te sluiten tegen tijdelijke en blijvende arbeidsongeschiktheid. Voor deze verzekering geldt een acceptatieplicht
* In het kader van duurzame inzetbaarheid en hulp bij re-integratie wordt toegang tot arbeidsgeneeskundig advies voor ZZP-ers gegarandeerd. financiering via UWV of via branchefondsen zoals Arbouw.

Toelichting: Er is op het moment niets geregeld voor ZZP-ers op dit vlak.
PREADVIES: AFWIJZEN
Bij rechten horen dan ook verplichte bijdrages, hierover is niks opgenomen bij de toevoegingen.

3.85 Zeevang
Schrappen: alle punten over ZZP en **vervangen door:** versoepelen van ontslagrecht
Toelichting: Het gaat hier om een groep ZZPers die dat eigenlijk niet horen te zijn. Maar heeft door regls zoals nu voorgesteld ook negatief effect op echte ZZPers. Versoepelen ontslagrecht zodat oneigenlijke ZZP'ers weer gewoon werknemers worden. En alles conform die rechten geregeld worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Versoepelen van het ontslagrecht is niet de oplossing voor de problemen die ZZP'ers ondervinden.

- De PvdA moedigt nieuwe vormen van solidariteit onder zelfstandigen aan. De broodfondsen als verzekering tegen risico's als ziekte en arbeidsongeschiktheid verdienen actieve fiscale steun.
- Daartegenover staat wel de plicht om zich te verzekeren tegen ziekte en arbeidsongeschiktheid.

Amendementen

3.86 Katwijk, Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'daartegenover … arbeidsongeschiktheid'
Toelichting: Is de eigen verantwoordelijkheid van de echte zelfstandige.
Pseudeozelfstandigheid wordt elders tegengegaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zelfstandigen die zich niet verzekerd hebben en in grote financiële problemen komen, kloppen aan bij de gemeentes en wentelen hiermee hun risico af op het collectief.

- ZZP'ers krijgen onder bepaalde omstandigheden toegang tot de bijstand.
- ZZP'ers krijgen toegang tot bestaande fondsen voor scholing. ZZP'ers krijgen recht op even goede arbeidsomstandigheden als werknemers.

Amendementen

3.87 Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'ZZp'ers krijgen toegang… als werknemers'
Toelichting: ZZP'ers zijn zelfstandig ondernemers, geen verkapte werknemers.
Schijnzelfstandigheid tegengaan, maar geen voorkeurspositie voor ZZP'ers.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het kan niet zo zijn dat op een bouwplaats verschillende arboregels gelden voor de mensen die op die bouwplaats rondlopen. Bijstand is het laatste vangnet, ook voor zzp'ers.

- Schijnconstructies waarbij de werkgever een werknemer eerst ontslaat om deze vervolgens als ZZP'er weer in te huren, gaat de Arbeidsinspectie harder aanpakken. Er komen extra inspecteurs, gefinancierd uit de eigen extra opbrengsten.
- Werknemers die als ZZP'er aan de slag gaan, mogen aangesloten blijven bij het oude pensioenfonds.

Amendementen

3.88 Amersfoort/Bunschoten
'Het oude pensioenfonds' **wijzigen in** 'hun bestaande pensioenfonds of -verzekering.'
Toelichting: niet iedereen heeft een pensioenfonds; sommige werknemers hebben (ook) een pensioenverzekering. Het meenemen daarvan is ook van belang.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De overheid moet ervoor zorgen dat ZZP'ers vaker kunnen meedingen naar opdrachten.

Amendementen

3.89 Hellevoetsluis
'... vaker' **wijzigen in** '... in alle gevallen waarin de ZZP'er aan de gestelde functie-eisen kan voldoen.'
Toelichting: Zolang de ZZP'er aan de gestelde functie-eisen kan voldoen, is er geen enkele reden om hem uit te sluiten om mee te dingen. Statement worden daarmee eenduidiger.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.90 Amsterdam Zuid
Toevoegen extra bulletpoint:
'Aanbestedingsregels die ZZP'ers op onnodige kosten jagen, zonder dat zij de concurrentie stimuleren, moeten worden afgeschaft.'
Toelichting: Te vaak komt het voor dat onze eigen overheden aanbestedingsregels hanteren die op geen enkele wijze de concurrentie stimuleren. Op het moment dat ZZP'ers daarmee te maken krijgen moeten ze, bij het meedoen aan de 'prijsvraag', aan zeer veel eisen voldoen. Dat kost zeer veel tijd en dus ook geld. Daarmee wordt oneerlijke concurrentie gestimuleerd. Grotere bedrijven zijn makkelijker in staat en hebben vaak meer middelen om aan die eisen tegemoet te komen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Erg subjectieve tekst, aanbestedingsregels moeten natuurlijk wel een doel dienen, maar er is meer dan alleen concurrentie stimuleren.

- De verschillen in de fiscale behandeling van werknemers en ZZP'ers maken we kleiner. Dit doen we ook voor de premie zorgverzekering.

Amendementen

3.91 Hilversum, Zeevang, Hellevoetsluis, Geertruidenberg
Na: '...premie zorgverzekering' **toevoegen:** 'Bij schuldhulpverlening voor ZZP'ers wordt niet langer vereist dat ze hun bedrijf stopzetten om ervoor in aanmerking te kunnen komen.'
Toelichting: In diverse gemeenten is het beleid, dat een ZZP'er die aanklopt bij de schuldhulpverlening naar de KvK moet om eerst zijn/haar bedrijf stop te zetten, terwijl dit juist vaak nog de enige motivatie is om door te gaan met zelf geld verdienen. Bovenop hun ellende komt zo ook nog eens de harde klap dat ze hun enige recht van bestaan om bureaucratische redenen moeten inleveren. De landelijke overheid moet hier nieuw beleid op ontwikkelen en zo gemeentelijke willekeur een halt toeroepen.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.92 Amersfoort/Bunschoten
Schrappen: 'De verschillen .. zorgverzekering'
Toelichting: Het is niet duidelijk wat hiermee bedoeld wordt. ZZP'ers betalen nu minder inkomstenbelasting dan werknemers, maar moeten zelf zorgdragen voor verzekeringen/pensioenopbouw.
Als dat verschil kleiner wordt, betekent dat dan dat de hoeveelheid belasting die de ZZP'er betaalt, gaat lijken op de hoeveelheid die werknemers betalen? Dat zullen ZZP'ers een slecht idee vinden.
Bedoelen we hier dat werknemers juist minder gaan betalen? Dan moet dat er staan. Kortom: NIET DUIDELIJK en NIET VERSTANDIG.
PREADVIES: AFWIJZEN
Werknemers en zzp'ers dienen ten opzichte van elkaar neutraal behandeld te worden door de fiscus.

6. Een eerlijke en soepele arbeidsmarkt

Weinig landen in de wereld hebben zo'n stabiele arbeidsmarkt als Nederland. Hoezeer het vorige Kabinet roet in het eten probeerde te gooien: we staken minder dan collega's in de ons omringende landen, sociale onrust kennen we nauwelijks en conflicten worden vaak met geven en nemen in goede harmonie opgelost.
Dat maakt ons tot één van de meest aantrekkelijke plaatsen om een bedrijf te vestigen.

Amendementen

3.93 Vrouwen in de PvdA
toevoegen: 'Om zorg voor kinderen en arbeid beter te kunnen combineren behoort kinderopvang een basis-voorziening te zijn. Vrouwen krijgen iets te kiezen als zij, indien zij meer wer-

ken, een deel van de zorg kunnen uitbesteden aan derden of overdragen aan de partner.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Gezien de huidige financiële staat van het land zit dat er op dit moment niet in. Wel moet natuurlijk de kinderopvang financieel toegankelijk blijven voor alle inkomens.

Aan de basis van die stabiliteit ligt een goede ontslagbescherming. Alle sociale verworvenheden als het zwangerschapsverlof, het recht op lidmaatschap van een ondernemingsraad of loopbaanonderbreking voor zorgtaken zijn ervan afhankelijk. Want wat zijn die rechten waard als werknemers voortdurend kans lopen op straat gezet te worden?
Daarom zal de PvdA altijd staan voor een eerlijk ontslagstelsel. Want soms is beëindiging van het dienstverband onvermijdelijk. In die gevallen moet alles erop gericht zijn om mensen van baan naar baan te helpen.
Steeds meer werkgevers omzeilen vandaag de dag het ontslagstelsel. Hoogopgeleide werknemers met goede vooruitzichten zijn vaak goed beschermd tegen tegenslag en krijgen ook een behoorlijke ontslagvergoeding mee. Laagopgeleide werknemers die noodgedwongen tijdelijke baantjes aan elkaar knopen krijgen geen cent als ze hun baan verliezen. De vaste baan voor het leven is allang geen norm meer op onze arbeidsmarkt. Die maakte plaats voor een baaierd aan uiteenlopende soorten arbeidsrelaties, contractvormen en arbeidsvoorwaarden. Per saldo heeft dat de positie van individuele werknemers en opdrachtnemers ten opzichte van hun werkgever verzwakt.
Dat lijkt leuk voor werkgevers. Maar op lange termijn staat er iets wezenlijks op het spel: die stabiliteit die onze economie juist zo schraagt. Daarom strijdt de PvdA voor een sterke rechtspositie van werknemers en opdrachtnemers.
Van even groot belang voor de sociale rust is dat we de orde in de zakenwereld herstellen. Kortzichtig aandeelhouderskapitalisme, dat hebzucht tot norm heeft verheven, heeft onze economie grote schade toegebracht.
Dat geldt ook voor te grote verschillen in beloning en hoge bonussen.

Amendementen

3.94 Texel
toevoegen: 'Er komt een wijziging van het belastingstelsel waardoor ontwijkconstructies in de toekomst uitgesloten worden. En multinationals gaan geleidelijk aan een redelijke belasting betalen over hun winsten.'
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA wil af van de UWV route voor ontslag. Er komt een eenduidige ontslagroute via de Kantonrechter, waarbij werknemers recht krijgen op een preventieve toets. In geval van collectief ontslag blijft het sociaal plan leidend.

Amendementen

3.95 Leiden, Katwijk
'De PvdA... leidend' **wijzigen in** 'De PvdA wil dat er een eenduidige ontslagroute komt bij een aanvraag voor ontslag. Werknemers behouden het recht op een preventieve toets.'
Toelichting: Het lijkt in het conceptprogramma alsof alle ontslagen voortaan via de kantonrechter moeten worden geleid. Dat is in de praktijk onwerkbaar. Bovendien suggereert de huidige tekst dat de werknemer zich tot de rechter moet wenden, waardoor het lijkt dat via een verzwaring van de procedure versoepeling van het ontslagrecht wordt nagestreefd.
Elke versoepeling van het ontslagrecht betekent een ernstige verslechtering van de totale rechtspositie van de werknemer. De thans gangbare ontslagprocedure voorziet in een laagdrempelige en goedkope procedure die leidt tot een relatief snelle beslissing over de rechtvaardigheid van het ontslag. De elders voorgestelde besteding van de ontslagvergoeding komt uiteindelijk ook bij een instantie als het UWV terecht voor de administratieve begeleiding van en controle op alle activiteiten om de ontslagen werknemer 'van werk naar werk' te begeleiden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil af van de UWV-route. Momenteel kampen we met de oneerlijke situatie dat met name goed verdienende hoger opgeleiden via de kantonrechter met een hoge ontslagvergoeding naar huis gaan, terwijl mensen met een lage opleiding en een klein salaris via de UWV-route worden afgescheept. Aan deze oneerlijke situatie maken we een einde. De preventieve ontslagtoets blijft bij ons uiteraard bestaan.

3.96 Utrecht
'kantonrechter' **wijzigen in** 'bestuursrechter'.
Toelichting: De kantonrechter gaat slechts over een deel van het arbeidsrecht; ambtenarenrecht ligt bij de bestuursrechter. Ook het sociale zekerheidsrecht zoals recht op WW, bijstand of WIA ligt bij de bestuursrechter. De bestuursrechter heeft dus een veelomvattender beeld van het ontslagrecht en de aan het ontslag verbonden consequenties dan de kantonrechter. Bovendien is de bestuursrechter actiever in procedures (de kantonrechter is in principe lijdelijk) en stelt zelf vragen waardoor de kantonrechter ook ambtshalve beter de belangen van beide partijen kan afwegen. Door het ontslagrecht bij de bestuursrechter onder te brengen krijg je dan 1 gespecialiseerde arbeidsrechter.
PREADVIES: AFWIJZEN
De bestuursrechter heeft geen ervaring met het ontslagrecht in de marktsector.

3.97 Katwijk

Wijzigen: De PvdA is tegen het tweevoudig (onvrijwillig) ontslagstelsel. Er komt één ontslagprocedure, waarbij aan de werknemer een vergoeding kan worden toegekend.
Toelichting: Het bezwaar tegen het duale stelsel is terecht. Maar het in verkeerd meteen voor de rechter ipv het UWV te kiezen. Het is contraproductief iets wat het UWV heel goed kan bij de veel duurdere rechter over de schutting te gooien, die bovendien al zeer zwaar, zo niet overbelast is. Bovendien is de verwachting dat bij de kantonrechter het aantal weigeringen nihil of uiterst gering zal zijn. Een bezwaar tegen het UWV kan worden weggenomen die instantie in staat te stellen een vergoeding op te leggen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De lading wordt door de oorspronkelijke tekst afdoende gedekt.

3.98 Borger-Odoorn

toevoegen: 'Invoering van een WW premie voor werkgevers die afhankelijk is van de door hen gehanteerde flexibele schil ter voorkoming van hyperflexibilisering van de arbeidsmarkt . Premie vaststellen op basis van verhouding tussen aantal werknemers met vaste contract en de resterende contracten m.u.v. van seizoensgebonden ondernemingen.'
Toelichting: Werkgevers die zich minder inspannen voor baanzekerheid van de werknemer en gemakkelijk de kosten van een dipje in de omvang van hun activiteiten afwentelen op de samenleving, worden gestraft met een hogere WW premie. Gedacht kan worden aan het bestaande systeem voor de te betalen WAO premie hoogte door de werkgever; in geval van veel mensen in de WAO wordt een hogere premie afdracht in rekening gebracht om de werkgever te stimuleren meer aan ziektepreventie te doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Invoering van de loondoorbetaling in het eerste half jaar van de WW zorgt er al voor dat de werkgever die buitensporig gebruik maakt van flexwerk , de rekening van de WW nu zelf gepresenteerd krijgt.

- Voor de hoogte van de ontslagvergoeding nemen we de huidige kantonrechtersformule als uitgangspunt. Wel willen we hem maximeren op een bedrag van 75.000 euro zoals eerder tussen werkgevers en werknemers overeengekomen. Als de arbeidsmarkt voor oudere werklozen vergelijkbaar is met de overige werklozen kan de formule aangepast worden.

Amendementen

3.99 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam, Sint-Michielsgestel

Schrappen: 'maximeren op een bedrag van 75.00 euro' laten vervallen.
Toelichting: In 2007 hebben de kantonrechters de kantonrechtersformule aangepast in het nadeel van de werknemers/sters vanwege het feit (toen) dat er zoveel kansen op de arbeidsmarkt waren dat de hoogte van die vergoeding best omlaag kon. Dat is gebeurt door de gewogen dienstjaren te wijzigen.

Door het ontstaan van de financiële en economische crisis is de arbeidsmarkt aanmerkelijk verslechterd maar de maatregel van 2007 is niet teruggedraaid!
Het maximeren van de ontslagvergoeding is slecht omdat dit vooral gevolgen zal hebben voor de lagere- en middeninkomens in loondienst. Het midden- en hoger kader zal, omdat zij vaak buiten de Cao's vallen, contractuele afspraken maken over de hoogte van hun vergoeding bij einde dienstverband. Daarnaast dient scholing niet pas plaats te vinden als het dienstverband wordt beëindigd maar dient scholing onderdeel uit te maken van levensfasebewust personeelsbeleid.
PREADVIES: AFWIJZEN
De ontslagvergoeding komt voor veel meer werknemers beschikbaar, het maximeren van de ontslagvergoeding compenseert de werkgever hiervoor.

- De ontslagvergoeding komt grotendeels ten goede aan het werk-naar-werk budget. Met dit geld kan bijvoorbeeld om- of bijscholing bekostigd worden. Allemaal bedoeld om de betrokkene zo snel mogelijk weer aan het werk te krijgen. Wanneer de werknemer een nieuwe baan heeft, wordt het resterende werk-naar-werk budget eerlijk tussen werkgever en werknemer verdeeld. Zo hebben zij beiden een extra prikkel om ander werk te zoeken.

Amendementen

3.100 Den Haag

Na: 'Met dit geld kan bijvoorbeeld om- of bijscholing bekostigd worden' **toevoegen:** 'of de start van een eigen bedrijf'.
Toelichting: We gaan er van uit dat de bedoeling van de oorspronkelijke tekst is: zorgen dat het geld ingezet wordt om mensen weer aan het werk te helpen. Maar om- en bijscholing is niet de enige route daartoe.
PREADVIES: OVERNEMEN

3.101 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam, Hellendoorn, Katwijk, Sint-Michielsgestel
Schrappen: 'de ontslagvergoeding.. te zoeken'
Toelichting: Het oormerken van de ontslagvergoeding aan scholing is geen prikkel voor de werkgever om dat deel in het personeelsbeleid in te vullen.
De PvdA moet niet treden in de wijze waarop werknemers die ontslagen worden hun ontslagvergoeding willen besteden. Veel werknemers weten zelf drommels goed wat er moet gebeuren en dat gaat van investeren in zichzelf tot het overbruggen van WW-periode met minder inkomsten en het storten van een deel van die vergoeding in een zgn. stamrechtconstructie.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hiermee zou het activerender maken van het ontslagstelsel ongedaan worden gemaakt.

- Ook flexwerkers kunnen recht krijgen op een werk-naar-werk budget.

Amendementen

3.102 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam
toevoegen: 'De mogelijkheid voor een langdurige tijdelijke arbeidsovereenkomst wordt verder uitgewerkt waarbij in de arbeidsovereenkomst wederzijdse verplichtingen worden opgenomen voor ontwikkeling en promotieperspectieven in een hier opvolgende arbeidsovereenkomst.'
Toelichting: Nu al wordt in meerdere Cao's de tijdelijkheid aangegeven in de vorm van projecten, campagnes e.d. waarbij behoorlijke vrijheid bestaat voor de werkgever. Er zou een arbeidsovereenkomst moeten bestaan waarbij te denken valt aan zes tot acht jaar, waarbij de duur afhankelijk is van wederzijdse nakoming van afspraken op het gebied van ontwikkeling in de loopbaan. Zo'n overeenkomst sluit veel meer aan bij de wensen van moderne werknemers dan de fictie van de arbeidsovereenkomst tot de pensioengerechtigde leeftijd en biedt tegelijk meer houvast, zodat niet het ontslag het alfa en omega van de arbeidsovereenkomst is, maar de invulling van de arbeid.
PREADVIES: OVERNEMEN

Verbetering positie werknemers

- De rechtsbescherming en de faciliteiten van leden van vakbonden worden wettelijk vastgelegd. Dat is nodig omdat helaas steeds meer partijen roepen om een einde aan het algemeen verbindend verklaren van CAO's.

Amendementen

3.103 Utrecht
Na: 'verklaren van CAO's' **toevoegen:** 'Alleen indien CAO partijen tenminste 3 maanden voor afloop van de laatste CAO zijn begonnen aan nieuwe CAO onderhandelingen kan een CAO algemeen verbindend verklaard worden.'
Toelichting: Soms beginnen CAO onderhandelingen schandalig kort voor het aflopen van een CAO. Een tijdige algemeen verbindend verklaring zit er dan niet in. Met name bij kort lopende CAO's levert dit het probleem op dat een CAO meer niet dan wel algemeen verbindend is wat werkgevers die geen lid zijn van een werkgeversorganisatie een concurrentievoordeel (op arbeidsvoorwaarden) oplevert. Als voorbeeld de laatste twee CAO's in de schoonmaak; de laatste werd pas na de zomervakantie algemeen verbindend verklaard, de nieuwe moet nu nog goedgekeurd worden door de werkgevers (14 juni). Daarna komt meestal nog redactie en in ieder geval voorlegging bij het ministerie + termijnen zodat de nieuwe schoonmaak CAO waarschijnlijk pas in oktober/november algemeen verbindend wordt. Tot die tijd hebben werkgevers die een pand overnemen en die geen lid zijn van de werkgeversorganisatie geen verplichting personeel over te nemen, werkgevers die wel lid zijn van de werkgeversorganisatie wel. Dit levert dus een concurrentie voordeel op voor werkgevers die geen lid zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het inzetten van het niet algemeen verbindend verklaren van de CAO, kan juist het tegenovergestelde bewerkstelligen.

3.104 Zeevang
Schrappen: 'de rechtsbescherming .. van CAO's'
Toelichting: als een medewerker ontslagen dreigt te worden, dan wordt hij/zij snel lid van de vakbond om ontslag te voorkomen. Geen gewenste situatie: lidmaatschap van de vakbond moet gebeuren op basis van overtuiging, niet op andere gronden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Doet afbreuk aan de verbetering van de positie van vakbondsleden.

- We schrappen de aftrek voor vreemd vermogen – zodat het leeghalen van bedrijven door private equity-fondsen minder aantrekkelijk wordt.

Amendementen

3.105 Zeevang

Schrappen: 'we schrappen… aantrekkelijk wordt'

Toelichting: Staat ook al in het hoofdstuk over economie. Het gelijk belasten van eigen en vreemd vermogen is de doodsteek van veel MKB-ondernemingen. Op dit moment overleven veel MKB-ers de slechte tijd voor een deel op vreemd vermogen en (zoveel mogelijk) instandhouding van hun personeelsbestand, als de betere tijden aanbreken investeren ze weer als eerste.

PREADVIES: AFWIJZEN

Toelichting: ***Het punt is zowel van toepassing op arbeid als op economie, daarom is het in beide hoofdstukken is opgenomen.***

- We herzien het ondernemingsbestuur. Daarbij wordt de invloed van vluchtige aandeelhouders ingeperkt en stimuleren we geduldig kapitaal. Er komt sterker onafhankelijk toezicht in de onderneming en een inperking van de bonussen en prestatielonen.

Arbeid en zorg combineren

- De PvdA wil het hele palet aan kindregelingen en kinderbijslag hervormen, zodat er twee regelingen overblijven. Eén gericht op het ondersteunen van de koopkracht van ouders met kinderen en één gericht op het stimuleren van participatie op de arbeidsmarkt.
- We maken de kinderbijslag inkomensafhankelijk, om de koopkracht van ouders en kinderen gericht te ondersteunen. Ouders met een hoog salaris zullen hierdoor minder kinderbijslag ontvangen dan ouders met een kleinere portemonnee.
- De betaalbaarheid en kwaliteit van kinderopvang moet gewaarborgd worden zodat ook in wijken waar kinderen juist een groot belang hebben bij voor- en vroegschoolse educatie toegang hebben tot goede kinderopvang. Het waarborgen van kwaliteit wordt mede gedaan door goede huisvesting, betere veiligheid en voldoende opgeleid personeel.
- De PvdA wil het stelsel van verlofregelingen hervormen, waarbij de traditionele rolverdeling tussen man en vrouw aangepast wordt en ouders zelf het aantal verlofdagen onderling kunnen verdelen. Dit betekent dat ook vaders makkelijker vaderschapsverlof op moeten kunnen nemen.

Amendementen

3.106 Amsterdam Nieuw-West, Den Haag, Venlo, Zeevang

Toevoegen extra bulletpoint: 'Het vaderschapsverlof wordt wettelijk vastgelegd op minimaal 2 weken vanaf de geboorte van een kind.;

Toelichting: Vaderschapsverlof explicieter benoemen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Ouders moeten zelf kunnen kiezen wie hoe lang ouderschapsverlof opneemt.

3.107 Hellendoorn

toevoegen: 'De huidige duur van het zwangerschapsverlof voor de vrouw blijft daarbij minimaal intact.' Toelichting: Bij zwangerschap is het aanpassen van de traditionele rolverdeling wat lastig. Een vrouw heeft dat verlof echt nodig

PREADVIES: AFWIJZEN

zie amendement 3.106.

3.108 Zutphen

Na: 'dit betekent… kunnen nemen' **toevoegen:** 'Hierbij geldt wel dat de eerste zes weken na de bevalling gereserveerd blijven voor de vrouw, zodat zij kan herstellen van de zwangerschap en bevalling.'

Toelichting: De eerste zes weken na de bevalling blijven op medische gronden wettelijk gereserveerd voor de vrouw.

PREADVIES: AFWIJZEN

De medische gronden kunnen langere periodes bestrijken zowel voor als na de bevalling.

3.109 Amsterdam Zuid

'waarbij de traditionele rolverdeling tussen man en vrouw aangepast wordt en ouders zelf het aantal verlofdagen onderling kunnen verdelen. Dit betekent dat ook vaders makkelijker vaderschapsverlof op moeten kunnen nemen' **wijzigen in** 'waarbij de traditionele rolverdeling tussen man en vrouw aangepast wordt en ook vaders hun vaderschapsverlof op kunnen nemen'

Toelichting: Zorg voor jonge kinderen is ongelijk verdeeld in Nederland. Dat, blijkt uit onderzoek, is de belangrijkste oorzaak dat vrouwen financieel en economisch achterop raken bij mannen: waar ouderschap voor moeders een knik in de carrière betekent, groeien vaders door in hun werk. Het antwoord hierop is niet meer verlof voor moeders, maar een stimulans voor jonge vaders om hun deel te doen. Dat betekent een keuze tegen maximale flexibiliteit voor ouders, en voor emancipatie. Emancipatie van vrouwen moet voor de PvdA in dezen de belangrijkere waarde zijn.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het is belangrijk dat ouders zelf het aantal verlofdagen onderling kunnen verdelen; zo blijft de keuze bij de ouders zelf.

3.110 Vrouwen in de PvdA
Toevoegen extra bulletpoint: 'De PvdA gaat inzetten op tenminste 4 dagdelen betaalbare en kwalitatieve kinderopvang als basisvoorziening. Hiermee stimuleren wij ten eerste de arbeidsparticipatie van vrouwen en mannen die met de aankomende vergrijzing op de arbeidsmarkt broodnodig is. Ten tweede is het ook een pedagogisch en didactisch instrument om kinderen laagdrempelig sociale contacten/vaardigheden op te laten doen en om mogelijke problemen vroegtijdig te signaleren en vervolgens adequaat te verbeteren.

Wij pleiten daarbij ook In algemene zin voor laagdrempelige opvoedingsondersteuning voor alle ouders.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Helaas laat de financiële situatie in het land het niet toe om van de kinderopvang nu een basisvoorziening te maken. De kinderopvang dient wel voor iedereen financieel toegankelijk te zijn. De situatie dat in ons land met name vrouwen veel parttime werken omdat het soms moeilijk is om de zorg voor kinderen en een carrière te combineren is onwenselijk. De combinatie van zorg en arbeid moet voor man en vrouw toegankelijk zijn.

3.111 Vrouwen in de PvdA
Toevoegen extra bulletpoint: Door consistent flankerend beleid, bijvoorbeeld door werk te maken van de brede school, kan de overheid de combinatie arbeid en zorg faciliteren.
PREADVIES: OVERNEMEN

Meer medezeggenschap

- De PvdA wil perverse fiscale prikkels voor speculatie terugdringen. Dit geldt voor de aftrekbaarheid van schulden en voor het interne geschuif met winsten door multinationals.

Amendementen

3.112 Hellendoorn
Schrappen: 'pervers'
Toelichting: Speculatie moet zowiezo niet fiscaal gestimuleerd worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het woord 'pervers' is van belang voor de juiste strekking van dit punt

- De PvdA streeft in Europees verband naar het ontmoedigen van flitskapitaal, door een heffing op financiële transacties. Onze pensioenfondsen worden hier nadrukkelijk van uitgezonderd.

Amendementen

3.113 Hellendoorn
Schrappen: 'Onze pensioenfondsen worden daarbij nadrukkelijk uitgezonderd'
Toelichting: Als je flitskapitaal wilt ontmoedigen moet je niemand uitzonderen. Dan blijf je aan de gang. Elk land zal dan weer uitzonderingen willen en dan krijg je een geweldige bureaucratie erbij. En waarom alleen pensioenfondsen en bijv. geen woningbouwcorporaties ?
PREADVIES: AFWIJZEN
Pensioenfondsen worden alleen uitgezonderd van de heffing op financiële transacties, de pensioenfondsen staan er op dit moment niet goed voor en deze heffing zou ervoor zorgen dat de dekking nog iets verder daalt. Dat is onwenselijk.

- Bij grote bedrijven wordt onafhankelijk intern toezicht door een raad van commissarissen verplicht. Die raad zou alle belangrijke bestuursbesluiten moeten goedkeuren.

Amendementen

3.114 Wijchen
'Bij grote bedrijven… goedkeuren' **wijzigen in:**
'Bij grotere bedrijven wordt toezicht door een raad van commissarissen verplicht. Die raad monitoort alle belangrijke bestuursbesluiten en dient die goed te keuren.'
Toelichting: Betere regelgeving t.a.v. functioneren Raden van Toezicht is noodzakelijk
PREADVIES: AFWIJZEN
Zo staat het al opgeschreven

- De positie van werknemers wordt versterkt. De nationale medezeggenschap wordt up-to-date gebracht voor de internationale economie. Werknemers krijgen recht op internationale vertegenwoordiging. De positie van Europese Ondernemingsraden wordt versterkt. Ondernemingsraden krijgen instemmingsrecht bij fusies en overnames. Bedrijven zijn geen koopwaar.

3.115 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
Extra bullet **toevoegen:**
'Om snelle bedrijfsovernames die de belangen van beleggers vooropstellen tegen te gaan, worden bedrijfsovernames effectief belast.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit punt wordt reeds aangepakt door de maatregelen die speculatie tegengaan en door het instemmingsrecht bij fusies en overnames van ondernemingsraden

3.116 Gouda

Toevoegen nieuw bulletpoint:
'De invloed van werknemers wordt versterkt door bij wijzigingen in de bedrijfsvoering, via werkoverleg, werknemers en de OR zeggenschap te geven in verbetering van kwaliteit van het werk en de arbeidsomstandigheden.'
Toelichting: Invloed van werknemers op hun eigen werksituaties is van belang.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Er komt een loyaliteitsdividend en een zwaarder stemrecht voor duurzame aandeelhouders die de langetermijnbelangen heiligen.
- We streven naar een betere bescherming van bedrijven tegen vijandige overnames.

Amendementen

3.117 Amsterdam West

Na: 'vijandige overnames' **toevoegen:** '... indien deze slechts gericht zijn op het op korte termijn opsplitsen en leegtrekken van een bedrijf.'
Toelichting: Vijandige overnames kunnen een goed middel zijn om een raad van bestuur die niet goed functioneert, weg te krijgen. Daarom moet het middel niet per definitie onmogelijk gemaakt worden. Dat past ook niet in een open, internationale economie als de Nederlandse.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Er komt een wettelijke mogelijkheid voor de overheid om de verkoop van bedrijven die van strategisch belang zijn voor de Nederlandse economie te verhinderen als zo'n overname vitale publieke belangen schaadt.

Amendementen

3.118 Wijchen

Na: 'publieke belangen schaadt' **toevoegen:** 'De overheid (landelijk, provinciaal, gemeentelijk) verkoopt verder geen aandelen meer van bedrijven die vitale publieke belangen behartigen.'
Toelichting: Dit betreft vervoer, energie, banken en infrastructuur. De overheid moet zeggenschap houden over de strategische keuzes die zulke bedrijven maken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voorgestelde laat geen enkele handelsvrijheid meer over.

3.119 Wijchen

Na: 'publieke belangen schaadt' **toevoegen:** 'De overheid onderzoekt op welke wijze haar zeggenschap vergroot kan worden over bedrijven die van strategisch belang zijn voor de Nederlandse economie en die van groot vitaal publiek belang zijn.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Huidig tekstvoorstel is afdoende vergroting van de zeggenschap van de overheid.

Naar een eerlijkere inkomensverdeling

- De PvdA kiest voor een evenwichtige inkomensverdeling. Daarbij vragen de achtergebleven laagste inkomens om aandacht, net als de beloningsverhoudingen in ondernemingen.

Amendementen

3.120 Velsen

Na: 'in ondernemingen' **toevoegen:** 'Inkomen uit vermogen wordt op dezelfde wijze belast als inkomen uit arbeid.'
Toelichting: 0% van de huishoudens in Nederland bezit 60% van ons totale vermogen (CBS,2010). Over het inkomen uit dit vermogen hoeft in Nederland echter geheel geen belasting betaald te worden (wel 1,2% over het bezit)! Niet vreemd dat de ongelijkheid in inkomens aan de bovenkant flink toeneemt (DNB, 2008).
Als er ooit een geschikt moment is om aan deze schreeuwende onrechtvaardigheid een eind te maken, dan is het nu wel!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur kiest ervoor het tarief op vermogens boven de €125.000 in box 3 te verhogen naar 40%, conform amendement 3.124. Op deze manier zullen inkomensverschillen afnemen.

3.121 Velsen

Na: 'in ondernemingen' **toevoegen:** 'Inkomens boven 100.000 € betalen altijd tenminste 40% belasting, ongeacht hun aftrekmogelijkheden.'
Toelichting: Rechtvaardigheid vraagt dat ook wie slimme belastingadviseurs kan betalen tenminste net zoveel belasting betaalt als een modale werknemer. Dit om te voorkomen dat een directeur minder belasting betaalt dan zijn secretaresse, om met de Amerikaanse multimiljardair Warren Buffet te spreken, die dit zelf ondervindt.
PREADVIES: AFWIJZEN
De aftrekposten, waaronder de hypotheekrenteaftrek, worden in het verkiezingsprogramma aangepakt. Om Nederland zijn geen Amerikaanse toestanden.

3.122 Hellendoorn

Na: '.. in ondernemingen' **toevoegen:** 'Binnen een bedrijf verdient de top nooit meer dan 20 keer het salaris van de minst verdienende medewerker.'

Toelichting: Als je inkomensverschillen wilt verkleinen, is dit een eenvoudig en duidelijk middel.

PREADVIES: AFWIJZEN

Wij pakken de grote inkomensverschillen op een andere manier aan.

- Er komt een wettelijke verankering en aanscherping van de corporate governance code. Dit is hard nodig, want de code die we nu hebben is slap en vrijblijvend. Er is niets geregeld over de hoogte van de passende topbeloning. Dit klemt temeer omdat de race naar de top doorgaat. Er komen sancties voor bedrijven die zich niet aan deze code houden.
- Via wetgeving gaan we de bonuscultuur in financiële instellingen tegen, ook als er geen staatssteun wordt gegeven. Immers, financiële instellingen staan meer dan andere ondernemingen bloot aan de verleiding om grote risico's te nemen. Er komt een wettelijk maximumpercentage van 20% met betrekking tot de variabele beloning bovenop het vaste salaris in de financiële sector. Dit geldt niet alleen voor topbestuurders, maar voor iedereen werkzaam in de sector.
- Er komt een versobering van de momenteel zeer genereuze 'expatregeling' voor de allerhoogste inkomens boven de 150.000. Wij willen dat belastbare inkomens waarvoor de 30% regeling van toepassing is aftoppen tot 150.000.

Amendementen

3.123 Partijbestuur, Tilburg

Toevoegen nieuwe bulletpoint: 'Voor het inkomensdeel boven de € 150.000 per jaar wil de PvdA een belastingtarief van 60% invoeren als solidariteitsbijdrage van mensen met een ruim inkomen.'

PREADVIES: OVERNEMEN

3.124 Rotterdam, Tilburg

Toevoegen nieuw bulletpoint: 'Het tarief op vermogens boven de €125.000 in box 3 gaat naar 40%.'

PREADVIES: OVERNEMEN

- We pakken verborgen beloningen in pensioenregelingen aan. Het gebeurt te vaak dat topbestuurders bij hun aantreden bedingen dat hun pensioengaten worden gerepareerd, dan wel dat hun levenslange pensioenuitkering wordt afgestemd op de topbeloning die ze slechts een beperkt aantal jaren verdienen. Deze regelingen worden gemaximeerd op het niveau van een ministersalaris.

  De aftrekbaarheid van pensioenpremies wordt gemaximeerd op 42%.
- Er komt een instemmingrecht van ondernemingsraden bij het vaststellen van topbeloningen.

Amendementen

3.125 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam/Sint-Michielsgestel

Na: 'van topbeloningen' **toevoegen:** 'Verslag plichtige ondernemingen publiceren jaarlijks het belonings- en remuneratiebeleid en de feitelijke beloningsverhoudingen binnen de onderneming. De ondernemingsraden worden in de gelegenheid gesteld voorafgaand aan de publicatie commentaar en advies te geven vanuit oogpunt van continuïteit van de onderneming en rechtvaardige inkomensverdeling, dat eveneens gepubliceerd wordt. Wanneer de ondernemingsraad een wijziging in het beleid en/of in het vooruitzicht gestelde beloningen voorstaat wordt het bestaande beleid opgeschort tot hierover overeenstemming met de ondernemingsraad is bereikt.'

Toelichting: Het gaat in eerste instantie om verdergaande publicatie en betrokkenheid van de ondernemingsraad, zoals de bedoelingen waren van de oorspronkelijke wet Harrewijn. Het voorstel van instemmingsrecht is te zeer verbonden aan een voorgenomen besluit van de ondernemer. In dit voorstel wordt het heft in handen van de ondernemingsraad gegeven en vervolgens is een overeenstemming sterker dan een – door een kantonrechter vervangend te laten goedkeuren – instemmingsrecht.

PREADVIES: AFWIJZEN

Dit is niet de taak van de Ondernemingsraad

- Er komt een verdere aanscherping van de beloningscode staatsdeelnemingen. Al naar gelang het gewicht van het publieke belang. Zo is bij de NS het gewicht van het publieke belang in de beloning al opgetrokken van 25 naar 40%. Maar die 40% is nog steeds te laag, en moet naar 75%. Evenzo bij andere staatsdeelnemingen.
- We dringen het aantal (semi-) publieke instellingen terug die een eigen 'marktconform' beloningsbeleid voor de directie kennen.

Amendementen

3.126 Tilburg

'We dringen... directie kennen' **wijzigen in:** 'Het beloningsbeleid voor (semi-) publieke instellingen houdt zich aan de Balkenendenorm.'

Toelichting: Terugdringen, naar wat, hoeveel? Duidelijkheid eerst. Na Rutte 0,5 krijgen we bijna heimwee naar de man die ons de norm heeft nagelaten.
PREADVIES: OVERNEMEN

4. ONZE KEUZES VOOR MEEDOEN

Meedoen in Nederland

In Nederland telt iedereen mee, los van afkomst, religie, etniciteit of seksuele geaardheid. Iedereen moet de kans krijgen om mee te doen. Maar er is nog veel te winnen op het gebied van emancipatie en integratie. En de PvdA wil deze kansen grijpen. Sociaaldemocraten hebben altijd geknokt voor gelijke rechten en kansen voor iedereen; voor het stemrecht voor vrouwen, voor homorechten, fundamentele burgerrechten voor iedereen. Die strijd is nooit klaar. Mensen moeten de kans krijgen op eigen kracht verder te bouwen aan het leven dat zij voor ogen hebben. Iedereen heeft recht op eerlijke kansen. Daar staat de PvdA voor. Of dit nou minderheden, homo's, kinderen, ouderen, mensen met een beperking of mensen in een kwetsbare positie door afhankelijkheidsrelaties of schulden zijn. De PvdA zet zich ervoor in dat iedereen mee kan doen. En iedereen moet ook naar vermogen meedoen en bijdragen. Die wederkerigheid is nodig om onze samenleving sterk en sociaal te houden.

Amendementen

4.1 Werkgroep Handicap en Beleid
toevoegen: 'De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) biedt een belangrijk kader om burgers in staat te stellen te participeren in de (lokale) samenleving. De Wmo wordt op gemeentelijk niveau uitgevoerd, maar de landelijke overheid bepaalt een aantal randvoorwaarden en budgettaire mogelijkheden. Er dient een goed evenwicht te zijn tussen de eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn of haar omgeving en de verantwoordelijkheid van de overheid. De compensatieplicht jegens haar burgers dient door de gemeenten te worden nagekomen. De PvdA wil dit actief volgen.'
Toelichting: Opvallend is dat in het hele concept verkiezingsprogramma niets is opgenomen over de Wmo. Althans wij hebben het niet kunnen vinden. Goede uitvoering van de Wmo op lokaal gebied is van essentieel belang voor die burgers die onze steun nodig hebben. Landelijk zal hierop goed toegezien moeten worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur bij zorg pagina 143.

Knelpunten

Het Kabinetsbeleid van de afgelopen jaren heeft het sociaal isolement van veel mensen verergerd. Er zijn steeds meer werkende armen. Schuldenproblematiek loopt onder grote groepen verder op met soms verstrekkende gevolgen zoals dakloosheid of zelfs criminaliteit. De emancipatie van vrouwen en homo's is nog lang niet voltooid en mensen worden uitgesloten van taalonderwijs.

Als we willen dat iedereen zijn schouders eronder zet zullen we deze trends moeten keren. We hebben iedereen nodig. Iedereen hoort erbij.

Amendementen

4.2 Zutphen
Na: 'er zijn steeds meer werkende armen', **toevoegen:** 'Vaak ook doordat men tussen een tijdelijke baan en een uitkering heen en weer schuift.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Er zijn verschillende redenen waardoor er steeds meer werkende armen zijn. Het Partijbestuur is van mening dat dit amendement de ruime interpretatie beperkt.

Onze oplossingen

1. Activerend armoedebeleid en schuldhulpverlening
Twee opeenvolgende crises in korte tijd en een Kabinet dat fors heeft bezuinigd op de sociale zekerheid zorgen ervoor dat het voor een groeiende groep mensen steeds moeilijker wordt financieel rond te komen. Lokaal komen steeds meer middenklassers in de problemen, maatregelen als het afschaffen van onbelaste reiskostenvergoeding maken het ook voor die groep moeilijker om hun boterham te verdienen. De PvdA vindt dat werk moet lonen.

Amendementen

4.3 Noordoostpolder/Urk, Almere
toevoegen: Voedselbanken ontvangen structurele financiële en professionele ondersteuning.
Toelichting: Voedselbanken doen meer dan alleen maar het verstrekken van voedselpakketten. Zij spelen een belangrijke rol in het doorverwijzen van mensen naar (gemeentelijke) hulpverlening, vormen een ontmoetingsplaats waar mensen in gelijke omstandigheden ervaringen met elkaar kunnen uitwisselen en bieden in veel gevallen directe hulp. Daarmee maken zij deel uit van het gemeentelijke sociale vangnet en verdienen zij passende structurele financiële en professionele ondersteuning.
Voedselbanken worden door de crisis dubbel getroffen: het aantal klanten groeit en de middelen om adequate voedselpakketten samen te stellen nemen af. Te vaak zijn voedselbanken afhankelijk van eenmalige subsidies en vrijwilligersacties.
PREADVIES: AFWIJZEN
Veel voedselpakketten zijn een initiatief van vrijwilligers vanuit de lokale bevolking en vragen helemaal niet om structurele financiering en professionele ondersteuning. Het is aan het lokaal bestuur of en hoe de steun plaatsvindt.

4.4 Sint-Michielsgestel
Na: 'boterham verdienen' **toevoegen:** 'De groep middeninkomens dient binnen de PvdA nadrukkelijk aandacht te krijgen; de afgelopen jaren heeft deze groep het steeds moeilijker gekregen door een stapeling van maatregelen, voorkomen moet worden dat in deze groep mensen wegglijden in verborgen
armoede en de PvdA dient daarom extra waakzaam te zijn voor de sociaal-economische positie van deze groep.'
Toelichting: Het benoemen van extra aandacht voor de groep midden-klassers is niet alleen uit electoraal oogpunt gewenst, maar ook om het toekomstige beleid hierop aan te passen.
PREADVIES: OVERNEMEN

Steeds meer mensen kampen met schulden. Tot voor kort waren dat vooral mensen met een uitkering, sinds vorig jaar bestaat de meerderheid van degenen met een schuld uit mensen met een baan. Deze ontwikkeling is zorgelijk. Schulden isoleren. Angst voor deurwaarders, minder gevoel van eigenwaarde en jarenlang buitengesloten worden zorgen ervoor dat zelfs vrijwilligerswerk een stap te ver is, de gezondheid in het geding komt en dat kinderen in gezinnen met schulden het slachtoffer worden. De PvdA staat voor een activerend armoedebeleid, drempels moeten weg en werk moet lonen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Toevoegen nieuwe bullet:
Met verhuurders, energiebedrijven, zorgverzekeraars, telefoonmaatschappijen, en ook postorderbedrijven, worden gemeentelijke convenanten afgesloten om melding te doen van betalingsachterstanden van meerdere maanden. Voor mensen met schuldproblemen is daarmee snelle interventie door de gemeente mogelijk en worden grotere problemen later voorkomen.

Amendementen

4.5 Zuthpen
toevoegen: 'Mensen die een tijdelijke baan accepteren en daardoor uit een uitkering stappen, krijgen recht op terugkeer in die uitkering, zonder wachttijd. Dit kan voortduren totdat er uitzicht is op een stabiel inkomen.'
Toelichting: Nu krijgt men te maken met een wachttijd nadat men enkele maanden tijdelijk werk had. Dit werk betaalt meestal niet zoveel dat men kan sparen om de wachttijd te overbruggen. Gevolg is dat door het accepteren van tijdelijk werk, iemand in de schulden geraakt.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA is voorstander van een drempels-weg-regeling. Kinderopvang, schulden en taal mogen niet verhinderen dat iemand werkt.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Toevoegen nieuwe bullet:
'De PvdA wil af van de normering van het gemeentelijk inkomensbeleid op maximaal 110% van het wettelijk minimumloon.
Wij willen de gemeente de vrijheid geven hun inkomensgrens voor het gemeentelijk minimabeleid zelf vast te stellen.'
In amendement 4.12 van de afdeling Arnhem wordt gesteld dat de inkomensgrens tot waar gemeentes inkomensondersteuning mogen bieden aan hun inwoners moet worden verhoogd naar 120%. Het Partijbestuur onderschrijft de wenselijkheid de huidige 110% norm terug te draaien, maar vindt dat de gemeente de vrijheid moet krijgen hun inkomensgrens voor het gemeentelijk minimabeleid zelf vast te stellen.

Amendementen

4.6 Utrecht, Hellevoetsluis, Tilburg
toevoegen: extra bullet: 'De rijksbezuinigingen op de gemeentelijke schuldhulpverlening worden geschrapt. Omdat er meer beroep op wordt gedaan, ook door andere groepen mensen, wordt extra geld hiervoor vrijgemaakt.'
Toelichting: In de kop wordt gepleit voor activerend armoedebeleid en schuldhulpverlening, maar bij Dit gaan we doen wordt dit voor de schuldhulpverlening niet geconcretiseerd.
PREADVIES: OVERNEMEN
We trekken extra geld uit voor armoedebestrijding. Gemeentes kunnen dit inzetten het laten mee doen van kinderen in de samenleving, maar ook bijvoorbeeld voor schuldhulpverlening.

4.7 Amsterdam Oost, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuidoost
Toevoegen: 'Er moeten meer drempels weg voor melding van mensen met een baan of uitkering die schulden hebben. Verhuurders, energiebedrijven, zorgverzekeraars, telefoonmaatschappijen (en postorderbedrijven) worden verplicht om mee te werken aan gemeentelijke convenanten om melding te doen van betalingsachterstanden van meerdere maanden. Voor mensen met schuldproblemen is daarmee snelle interventie door de gemeente mogelijk en worden grotere problemen later voorkomen.'
Toelichting: Het wordt voor een groeiende groep mensen steeds moeilijker om financieel rond te komen en mee te doen. Dit geldt voor mensen met een uitkering en mensen met een baan. Convenanten met deurwaarders en het meewerken van werkgevers aan een nieuwe schuldregeling van werknemers zijn goede stappen. Beide staan in het conceptverkiezingsprogramma. Dit amendement komt voort uit documenten van de werkgroep Samenredzaamheid, de studiedag Stapeling en de amendementenavond in Amsterdam. Het uitgangspunt voor activerend armoedebeleid en schuldhulpverlening is sturen op kracht, zelfredzaamheid en wederkerigheid. Een belangrijk resultaat van convenanten schuldhulpverlening in de gemeente Amsterdam is dat hierdoor vele huisuitzettingen worden voorkomen. Mensen met schulden houden daarmee een dak boven hun hoofd. Andere gemeenten kunnen hiervan leren en dit succesvolle voorbeeld navolgen!
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

4.8 Amsterdam Nieuw-West, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Toevoegen: Mensen die vrijwilligerswerk verrichten, proberen we hiervoor te belonen indien zij dit wensen, door ze bij gelijke geschiktheid bij voorrang aan te nemen bij de overheid; wij vermelden hen extra bij werkgevers, zeker als die in het kader van social return personeel zoeken.
Toelichting: Hiermee willen we ook stimuleren dat mensen vrijwilligerswerk gaan doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Weliswaar een sympathiek idee, maar niet uitvoerbaar in de praktijk. Als iemand heel hard studeert en een kind ziek thuis heeft, heeft deze persoon bij gelijke geschiktheid dan minder recht op een overheidsbaan dan iemand die 2 keer per maand zich inzet in de lokale voetbal kantine. En bovenal, wie registreert dit allemaal?

4.9 Borger-Odoorn
Toevoegen: 'Initiatief nemen om te komen tot een set van minimum normen t.a.v. aard en duur van het verplichten tot werk in geval van een uitkering en de zwaarte van de sancties wanneer daaraan niet wordt meegewerkt.'
Toelichting: Wederkerigheid: Geen recht waar plicht is opgeheven. Geen plicht waar recht ontbreekt '
Te constateren is een erosie in de wettelijke beschermingspositie van de uitkeringsgerechtigde ten voordele van meer vrijheid van lokale autoriteiten t.a.v. de bevoegdheden m.b.t. activering en sancties en in het strikt toepassen

daarvan. In de samenleving neemt de tolerantie af en stijgt de roep om sancties.
Veelal wordt werk gevonden in laag betaalde baantjes of problemen worden niet opgelost maar voor zich uitgeschoven en een deel verdwijnt uit het systeem in de anonimiteit.
Verhoging van drugsverslaafden, daklozen en kleinschalige wetsovertreders neemt toe; een repressieve systeem kost de overheid enorme investeringen. Voorkomen moet worden dat het meedogenloos nastreven van maatregelen ontleend aan activeringsbeleid er toe leidt dat het tegenovergestelde effect wordt bereikt van wat wordt beoogd doordat wie achterblijft veroordeeld is tot de permanente onderklasse.
Honger(snood) als beleidsinstrument om overheidsdoelen te bewerkstelligen is onjuist daar deze strijdig zijn met sociaaleconomische grondbeginselen zoals recht op een behoorlijke levensstandaard en sociale zekerheid. Niemand verdient het om arm te zijn. Sociale zekerheid is breder dan het afdekken van risico's als werkloosheid, arbeidsongeschiktheid en ouderdom; het heeft ook te maken met fundamentele rechten als onderwijs, huisvesting en gezondheidszorg. Het is aan de rechtbank om de balans tussen recht op werk en de plicht om te werken te herstellen c.q. te bewaken.
Jurisprudentie is echter nog steeds gebaseerd op een onderliggende aanname dat niemand is gedwongen gebruik te maken van sociale uitkeringen terwijl het referentie punt voor de beoordeling zou moeten zijn of vrijheidsrechten worden geschonden en het recht op sociale zekerheid voor iedereen en niet het toepassen van de vrijheid op een uitkering.
Daarom een pleit om te komen tot een set van minimum normen t.a.v. aard en duur van het verplichten tot werk en de zwaarte van de sancties: Aard, Overheid / vrije markt, Passend in de zin van lichamelijke - en geestelijke vermogen, Bevorderlijk voor persoonlijke ontwikkeling en verbetering kansen op reguliere arbeidsmarkt. Duur, niet permanent karakter. Max. termijn niets gevonden dan taak beëindigen en betrokkene toestaan te kiezen voor vrijwilligerswerk , beschutte arbeid Sancties
Bij weigering taak alleen straffen door tijdelijk opschorten of gedeeltelijke korting
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit onderwerp is voldoende gedekt in het hoofdstuk 'Onze Keuzes voor Arbeid', paragraaf 3 bullet 7.

- Het is onacceptabel dat kinderen in Nederland opgroeien in armoede. Kinderen verdienen daarom een speciale plek in de armoedeaanpak, zodat zij zich kunnen ontwikkelen en de armoede kunnen ontgroeien. Wij zijn actief voorstander van ondersteuning van fondsen die het sporten van kinderen mogelijk maken of bijdragen aan de hoge schoolkosten.

Amendementen

4.10 Tilburg, Geertruidenberg, Hellevoetsluis, Assen, Zeevang, Dordrecht
Na: 'sporten van kinderen', **toevoegen:** 'en deelname aan culturele activiteiten'.
Toelichting: Naast het jeugdsportfonds bestaat ook het jeugdcultuurfonds. deelname aan muziek, theater etc. is voor de ontwikkeling net zo belangrijk als sport. het stuk wordt door deze wijziging dus vollediger.
PREADVIES: OVERNEMEN

4.11 Amsterdam Nieuw-West, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Zeevang
Extra bullet **toevoegen:** 'Armoede vinden we het meeste bij éénouder gezinnen, daarom geven we voorrang aan deze ouders om hen naar werk te leiden, ook als dit een meerjarig traject vereist.'
Toelichting: Dit is een extra aandachtspunt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Iedereen heeft recht op werk, hierbij geven we geen voorkeur aan bepaalde subgroepen.

4.12 Arnhem
toevoegen: De inkomensgrens tot waar gemeentes inkomensondersteuning mogen bieden aan hun inwoners wordt teruggebracht naar 120% van het minimumloon.
Toelichting: Dit maakt een maatregel van Rutte ongedaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur bullet hierboven.

4.13 Rotterdam
'Wij zijn actief voorstander van ondersteuning van fondsen die het sporten van kinderen mogelijk maken…' **wijzigen in:** ' Wij steunen fondsen die het mogelijk maken dat alle kinderen kunnen deelnemen aan sportieve en culturele activiteiten..'
Toelichting: Deze zin is te beperkt. Niet alle kinderen kunnen of willen sporten, maar hebben een ander talent. Ook muziekles of dansles helpt kinderen om hun horizon te verbreden, de gezondheid te verbeteren en de beperkingen van de armoede te overstijgen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit amendement is reeds gedekt door het overnemen van amendement 4.10.

- Iedereen heeft recht op een menswaardig bestaan. De hoogte van de bijstand mag nooit zakken onder de norm van het Nibud: niet veel, maar toereikend.

4.14 Smallingerland
Schrappen: 'de hoogte van de bijstand mag nooit zakken onder de norm van het Nibud: niet veel, maar toereikend.'
Toelichting:
Niet afhankelijk maken van het oordeel van een derde partij. Nibud heeft daarnaast uitgerekend dat bijstand niet toereikend is. Onduidelijk wat met deze zin wordt bedoeld. Ook het begrip menswaardig is niet nader te omschrijven.
PREADVIES: AFWIJZEN
De toevoeging van de Nibud-norm geeft een duidelijke invulling van het standpunt, daarom is het Partijbestuur van mening dat deze zin niet geschrapt hoeft te worden.

4.15 Smallingerland
toevoegen: 'We gaan niet akkoord met de aangekondigde en reeds besloten korting van 20% op de uitkeringen in een tijdsbestek van 10 jaar. We stoppen met de verlaging van de norm van de bijstandsuitkeringen. Toepassing van minimaal de inflatiecorrectie wordt gegarandeerd.'
Toelichting: In het program staan ook andere maatregelen die reeds besloten zijn en waarvan voorgesteld wordt deze terug te draaien. Een verdere aantasting van de hoogte van de uitkeringen vinden we onacceptabel.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA hanteert als ondergrens van bijstandsuitkeringen de Nibud-norm, de hoogte van de bijstand mag nooit zakken onder deze toereikende norm.

- Werkgevers werken mee met een nieuwe schuldregeling voor werkenden.

Amendementen

4.16 Leidschendam-Voorburg
Na: '... schuldregeling voor werkenden' **toevoegen:** 'Ook de overheid zelf werkt mee aan schuldregelingen. Door middel van een actieprogramma vanuit de Rijksoverheid wordt dit probleem gecoördineerd, geïnventariseerd en daarna – waar mogelijk – aangepakt.'
Toelichting: Uit onderzoek is gebleken dat de overheid zelf ook veroorzaker kan zijn van een schuld, bijvoorbeeld door de wijze van de uitvoering van de Algemene Wet Inkomensafhankelijke Regelingen door de Belastingdienst
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur, boven amendement 4.5.

- Er komen convenanten met deurwaarders. Mensen in schulden moeten niet extra in de schulden worden gejaagd door exorbitante incassokosten.

- Schuldproblemen moeten eerder aan het licht komen, dat voorkomt grotere problemen later. Voorlichting en schuldhulpverlening aan jongeren kan door instellingen als het Nibud op scholen worden verzorgd. Jongeren moeten veel bewuster worden van de impact van een schuld. Branches die actief op jongeren adverteren moeten meewerken om schulden te voorkomen.

Amendementen

4.17 Amsterdam Nieuw-West, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Toevoegen bulletpoint: 'We doen een onderzoek, hoe we met respect voor privacy kunnen voorkomen dat (postorder)bedrijven mensen die al in de schuldhulpverlening zitten, in de verleiding brengen nieuwe schulden aan te gaan.'
Toelichting: We moeten er alles aan doen deze problemen te verminderen.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Malafide geldverstrekkers worden aangepakt zodat uitbuiting wordt tegengegaan.

Amendementen

4.18 Tilburg, Geertruidenberg
Toevoegen bulletpoint: 'Kredietverstrekkers worden verplicht om deel te nemen aan schuldsanering.'
Toelichting: Niet alleen kredietnemers, maar ook kredietgevers hebben een verantwoordelijkheid bij het verlenen van kredieten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het is al zo dat bij wettelijke schuldsanering de schuldenaar bij de rechtbank een saneringstraject doorloopt, waaraan de schuldeisers moeten meewerken. Toevoeging van het amendement is dus overbodig.

4.19 Amsterdam Nieuw-West, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Zuidoost
Toevoegen bulletpoint: 'Omdat in de praktijk

van de schuldhulpverlening blijkt dat beslag op huur-, zorg- en kinderopvangtoeslagen ongewenste effecten heeft op het overblijvend inkomen zijn we voorstander van een algeheel beslagverbod op toeslagen.'
Toelichting: Nadere aanvulling beleid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het huidige stelsel met de beslagvrije voet, het bedrag dat bij inkomensbeslagen moet worden vrijgelaten, volstaat in het doel de beslagene ter beschikking te stellen in zijn of haar levensonderhoud te voorzien.

2. Een dak boven het hoofd voor jong en oud

Dak- en thuislozen krijgen nu de hulp die ze nodig hebben en een dak boven hun hoofd. Het aanpakken van die problemen helpt niet alleen hen, het maakt de hele samenleving beter. Met hun kracht en onze hulp helpen we ze er weer bovenop.

Dit gaan we doen:

- De succesvolle aanpak van dak- en thuislozen van de afgelopen jaren wordt voortgezet. Opvang moet meer van grootschalige opvang naar kleinschalig begeleid wonen. Betaalbare huisvesting, goede begeleiding en toegang tot ambulante langdurige zorg zijn cruciaal.

Amendementen

4.20 Amsterdam Nieuw-West, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
toevoegen: Voor de huisvesting van daklozen stellen we zo nodig een quotum vast voor woningbouwverenigingen, waarbij de overheid de begeleiding en het risico van wanbetaling voor haar rekening neemt.
Toelichting: Nadere concretisering op dit punt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Amendement is te specifiek geformuleerd.

- Multiprobleem gezinnen zijn extra kwetsbaar en verdienen extra hulp om dakloosheid en escalatie te voorkomen. Deze gezinnen krijgen hulp bij zorg, schulden opvoeding.
- Zwerfjongeren moeten een huis, een opleiding en een baan.

Amendementen

4.21 Veenendaal, Steenwijkerland
Na: 'baan.' **toevoegen:** 'Zwerfjongeren moeten een ID kaart kunnen aanvragen en verkrijgen bij de gemeente waar zij op dat moment verblijven.'
Toelichting: De diverse gemeenten gaan hier verschillend mee om.
PREADVIES: OVERNEMEN

4.22 Texel
'Zwerfjongeren moeten een huis, een opleiding en een baan.' **wijzigen in:** 'Zwerfjongeren moeten begeleid worden naar huisvesting, opleiding en werk.'
PREADVIES: AFWIJZEN

3. Vrouwenemancipatie

Emancipatie is een van de speerpunten van de Partij van de Arbeid. Dit is altijd zo geweest en dit zal, zolang het nodig is, zo blijven. Wij staan voor een Nederland waarin iedereen gelijk is en iedere Nederlander de kans krijgt om zijn of haar talenten te ontplooien. Deze emancipatie is echter nog niet af. Nog steeds zijn vrouwen ondervertegenwoordigd in hoge functies en verdienen ze minder dan mannen. Het stimuleren van het arbeidsaanbod van vrouwen, zowel in uren uitgedrukt als in het niveau van de functies die vrouwen bekleden, is hierbij cruciaal. Er studeren niet alleen meer vrouwen dan mannen aan de universiteit, ze halen ook hogere cijfers en studeren sneller af. Toch vertalen de onderwijsprestaties van vrouwen zich niet of nauwelijks in meer vrouwen aan de top. Het goed kunnen combineren en moderniseren van werk en de zorg voor onze kinderen is hierbij van het grootste belang. Juist in deze tijden van economische crisis, waarin we iedereen nodig hebben, dienen stappen gezet te worden om de koopkracht op peil te houden en te bevorderen dat beide ouders actief kunnen blijven op de arbeidsmarkt. De Partij van de Arbeid ondersteunt hen daarbij met een goed stelsel van kindregelingen en hoogwaardige kinderopvang.

Amendementen

4.23 Den Haag
Na: 'kindregelingen en' en voor: 'hoogwaardige kinderopvang' **toevoegen:** 'en voor iedereen betaalbare.'
Toelichting: Er staat nu niets in het programma over de betaalbaarheid van kinderopvang, terwijl betaalbare kinderopvang noodzakelijk is om vrouwen (en mannen) aan het werk te krijgen en te houden.
PREADVIES: OVERNEMEN

4.24 Vrouwen in de PvdA, Lansingerland, Rotterdam, Deventer
Na: 'hoogwaardige kinderopvang.' **toevoegen:** 'Nog steeds zijn de meeste vrouwen niet economisch zelfstandig. Dit heeft vooral te maken met hun geringe arbeidsduur. De deeltijdfactor en de uurloonkloof hebben ervoor gezorgd dat Nederland op de 18e plaats staat in de EU-27. Dit terwijl de vergrijzing met rappe stappen nadert. Daarnaast zien we een verdere feminisering van de armoede (de situatie is nog erger bij migrantenvrouwen en vrouwen met een handicap) Vrouwen zijn succesvoller op scholen dan mannen (59% van alle universiteitsalumni zijn vrouw). Toch verdienen vrouwen bij hun

eerste baan al minder dan hun mannelijke leeftijdgenoten. De kloof wordt verscherpt als vrouwen, na hun eerste zwangerschap, terugkeren naar de arbeidsmarkt. De loonkloof is sterk gerelateerd aan het beeld van moeders in onze maatschappij, het verwachtingspatroon ten aanzien van vrouwen en het onevenredig grote aandeel van vrouwen bij de gezinstaken. Het moet ook - of zelfs juist - voor vrouwen aan de onderkant van de arbeidsmarkt lonend worden om meer uren te gaan werken.'
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- Nog steeds zijn vrouwen ondervertegenwoordigd in hoge functies. Het invoeren van quota zorgt ervoor dat vrouwen beter vertegenwoordigd worden in overheden en het bedrijfsleven. De PvdA is daarom van mening dat tenminste 30% van Raden van Bestuur en Raden van Commissarissen vrouwen moeten zijn.

Amendementen

4.25 Alkmaar, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Schrappen: 'De Partij van de Arbeid ondersteunt hen daarbij met een goed stelsel van kindregelingen en hoogwaardige kinderopvang.'
In het eerste actiepunt de laatste zin **wijzigen in:**
o (...) Dat ten minste 30% van de leden van Raden van Bestuur, Raden van Commissarissen en Raden van Toezicht vrouwen moeten zijn, wordt een richtlijn die zo nodig wettelijk wordt vastgelegd.
Toelichting: De actiepunten in deze paragraaf zijn nogal mager. De quotumregeling voor vrouwen in een toppositie is – in vergelijking tot de meeste actiepunten die in het conceptprogramma zijn opgenomen – zeer vrijblijvend geformuleerd; het is zo niet meer dan een mening van de PvdA die zonder slag of stoot voor een betere kan worden gegeven. In het amendement staat stellig dat de PvdA zich inzet voor een richtlijn. Of die richtlijn ook wettelijke kracht moet krijgen, kunnen we laten afhangen van een evaluatie.
Dat er nog steeds niet door verschil in werk gerechtvaardigde beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen bestaan, blijkt onder meer uit onderzoek van E-Quality. Het aanpakken van deze verschillen is in de eerste plaats een taak van de vakbeweging. Die verdient daarbij steun van de PvdA.
Door de kindregelingen en de kinderopvang als actiepunt te benoemen, neemt het belang ervan in het programma toe.
Voortplantingsgeneeskunde heeft weinig of niets te maken met vrouwenemancipatie. Voor vrouwen die er afhankelijk van zijn om zwanger te worden is het tamelijk navrant dat deze medische specialisatie in één adem genoemd wordt met abortus.
PREADVIES: OVERNEMEN

4.26 Alkmaar, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Extra bullet **toevoegen:**
Ondanks een wettelijk verbod bestaan er nog steeds beloningsverschillen tussen mannen en vrouwen die hetzelfde werk doen. In Nederland zijn die verschillen groter dan gemiddeld in de EU. Wij pakken dit probleem aan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Amendement overbodig geworden door overnemen van amendement 4.24.

4.27 Alkmaar, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Schrappen: Het laatste actiepunt splitsen in twee afzonderlijke actiepunten en het tweede daarvan verplaatsen naar paragraaf 7.7 (zelfbeschikkingsrecht bij medisch-ethische vragen)
o Abortus blijft een absoluut recht.
o Voortplantingsgeneeskunde moet de ruimte krijgen om door te ontwikkelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig.

4.28 Smallingerland
'Nog steeds zijn vrouwen...tenminste 30% van Raden van Bestuur en Raden van Commissarissen vrouwen moeten zijn' **wijzigen in:** 'Nog steeds zijn vrouwen ondervertegenwoordigd in hoge functies. De PvdA streeft naar een evenwichtige verdeling van mannen en vrouwen, op de arbeidsmarkt en ook in hoge functies.'
Toelichting: Het hanteren van quota zien wij niet als belangrijkste en meest geëigende instrument om het aandeel vrouwen in hoge functies te zien toenemen. Streven zou gericht moeten zijn op een evenwichtige verdeling. Hoe dit te bereiken is aan de Tweede Kamerfractie.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA ziet het hanteren van quota als een gericht instrument om een evenwichtige verdeling tussen mannen en vrouwen op de arbeidsmarkt te bereiken.

- Abortus is een absoluut recht en voortplantingsgeneeskunde moet de ruimte krijgen om door te ontwikkelen.

Amendementen

4.29 Smallingerland
'Abortus is een absoluut recht en voortplantingsgeneeskunde moet de ruimte krijgen om door te ontwikkelen' Verplaatsen naar: 'Onze keuzes voor de zorg' paragraaf 7. Zelfbeschikkingsrecht bij medisch-ethische vragen.
Toelichting: Alhoewel abortus voor de emancipatie en de ontwikkeling van vrouwen belangrijk is, zien wij dit thema en zeker de voortplantingsgeneeskunde meer als een medisch-ethisch vraagstuk.
Daarnaast vinden we het belangrijk dat deze onderwerpen ook onderwerp van zorg zijn voor mannen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze kwestie in deze paragraaf thuishoort.

4.30 Hilversum
'Abortus is een absoluut recht en voortplantingsgeneeskunde moet de ruimte krijgen om door te ontwikkelen.' **wijzigen in:** 'Abortus is een verworven recht.
Voortplantingsgeneeskunde moet de ruimte krijgen om door te ontwikkelen.'
Toelichting: Het woord absoluut is te stellig.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het woord 'absoluut' dekt de lading in dit geval uitstekend.

4.31 Zeevang, Landgraaf, Amsterdam Zuid
Toevoegen extra bullet:
• 'De kosten voor anticonceptie dient voor jongeren onder de 23 jaar weer te worden opgenomen in het basispakket.'
Toelichting: Zeevang kiest er ook voor om anticonceptie weer in het basispakket op te nemen, maar dan alleen voor jongeren. De keuze van 23 jaar valt gelijk met de eindleeftijd voor jeugdzorg.
Motivatie is dat het ons vooral gaat om het voorkomen van tienerzwangerschappen. Juist ons Nederlandse stelsel van anticonceptie, abortuswetgeving en voorlichting maakt dat het aantal ongewenste zwangerschappen onder tieners zo ontzettend laag is ten opzichte van andere landen.
Anticonceptie voor volwassenen zien we toch als een individuele keuze die men zelf goed kan maken. Het is dan meer de eigen verantwoordelijkheid. Jongeren zijn nog minder goed in staat om zich tegen zichzelf en hun omgeving te beschermen. Vandaar deze keuze voor differentiatie.
PREADVIES: AFWIJZEN
De pil voor jongeren zit nog in het pakket.

4. Homo-emancipatie
Ook moeten we blijven strijden voor homo-emancipatie. Meer dan een miljoen Nederlanders is lesbisch, homo, biseksueel of transgender (LHBT). Maar het gebeurt nog te vaak dat mensen worden gediscrimineerd op basis van hun seksuele geaardheid. Geweld tegen homo's neemt de afgelopen jaren steeds meer toe. Dit vinden wij onacceptabel. Daarom blijft de PvdA zich hier krachtig voor inzetten.

Amendementen

4.32 Hellevoetsluis, Geertruidenberg, Zeevang, Tilburg, Lansingerland
'Daarom blijft de PvdA zich hier krachtig voor inzetten.' **wijzigen in:** Laatste zin **wijzigen in**
'Daarom blijft de PvdA zich krachtig inzetten voor homo-emancipatie.'
Toelichting: De huidige tekst kan zo gelezen worden dat de PvdA zich krachtig inzet voor discriminatie op basis van seksuele geaardheid en geweld tegen homo's. Dit zal echter niet bedoeld zijn, dus corrigeren.
PREADVIES: OVERNEMEN

4.33 Homo-emancipatie netwerk, Lansingerland
Na: 'krachtig voor inzetten.' **toevoegen:**
'Nederland zet zich ook in het buitenland in voor de acceptatie van rechten van seksuele minderheden en het bestrijden van homofobie. Nederland vindt discriminatie op basis van seksuele voorkeur binnen de EU niet aanvaardbaar, . Daarom dient Nederland binnen Europa een voortrekkersrol op zich te nemen om homo-emancipatie binnen de lidstaten van de Europese Unie en ver daar buiten te bevorderen.'
Toelichting: Nederland is altijd een van de voorlopers geweest op het gebied van Homo-emancipatie. In veel landen (ook binnen de EU) zijn de acceptatie en emancipatie van LHBT's niet de gewoonste zaak van de wereld. Daarom is een actief buitenlandbeleid van groot belang.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:
- Discriminatie op grond van seksuele geaardheid is niet toegestaan in Nederland. Wij stellen daarom voor dit ook zo te verankeren in de grondwet. In artikel 1 van de grondwet voegen we seksuele geaardheid toe aan de lijst van kenmerken van mensen waarop je niet ongelijk mag worden behandeld.
- Geen enkele school mag leerlingen en leraren vanwege hun seksuele geaardheid weigeren of ontslaan. Iedereen moet kunnen en durven uitkomen voor zijn of haar seksuele identiteit.
- Scholieren moeten in het onderwijs voorlichting krijgen over LHBT. Op dit moment krijgt 2/3 van de scholieren geen voorlichting over LHBT op school. De PvdA vindt dat dit zo snel

mogelijk moet veranderen. Het staat al in de kerndoelen van het onderwijs.
- De PvdA wil dat homoseksualiteit bespreekbaar blijft in religieuze kringen waar dit traditioneel moeilijk ligt.

Amendementen

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: 'De PvdA … ligt.' **wijzigen in:** 'De PvdA zal zich inzetten voor de bespreekbaarheid van homoseksualiteit in religieuze kringen waar dat traditioneel moeilijk ligt.'
Toelichting: Zie toelichting amendement 4.34.

4.34 Hellevoetsluis, Katwijk, Oss/Maasdonk/Lith, Zeevang, Tilburg, Geertruidenberg, Lansingerland
'De PvdA wil dat homoseksualiteit bespreekbaar blijft' **wijzigen in:** 'De PvdA zal zich inzetten dat homoseksualiteit bespreekbaar blijft'
Toelichting: De huidige tekst is erg vrijblijvend: spreekt slechts een wens uit maar geen bereidheid om hier iets aan te doen. Het amendement spreekt wel het voornemen tot actie uit, en dit is feitelijk in lijn met de werkelijkheid van alledag waar de PvdA zich inderdaad inzet voor dit doel (zie o.a. veelvuldige acties van Ahmed Marcouch e.a.).
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur hierboven.

- Er moet extra aandacht zijn voor homoseksualiteit bij asielaanvragen. Nog steeds worden homo's teruggestuurd naar landen waar zij om hun geaardheid vervolgd worden.

Amendementen

4.35 Zeist
Wijzigen: Eerste zin **vervangen:** 'Er moet bij asielaanvragen extra aandacht zijn voor mensen die vervolgd worden wegens homoseksualiteit'.
Toelichting: Het gaat erom dat het direct genoteerd wordt als de homoseksualiteit (mede) grond was voor de aanvraag van de vluchtelingenstatus. Volgens het Vluchtelingenverdrag is vervolging wegens seksuele geaardheid een grond voor het aanvragen van deze status. Het officieel noteren daarvan voorkomt dat mensen kunnen worden teruggestuurd op moment dat de politieke situatie in het land van herkomst rustiger wordt. Op deze manier krijgt 'extra aandacht voor' met enkele woorden extra een veel duidelijker invulling.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA vindt dat geen enkele trouwambtenaar mag weigeren een homostel in de echt te verbinden.

Amendementen

4.36 Tilburg, Geertruidenberg
Na: 'te verbinden.' **toevoegen:** 'Weigering zal leiden tot ontbinding van het arbeidscontract met als reden weigeren van een werkopdracht.'
Toelichting: Uiteraard vinden we het bovenstaande, maar als je tegen het rijden door rood licht bent is het handig aan te geven wat je doet als men dat onverhoopt toch doet.
PREADVIES: AFWIJZEN
Te specifiek.

4.37 Oss/Maasdonk/Lith
Na: 'te verbinden.' **toevoegen:** 'Tevens staat het een homostel geheel vrij een trouwambtenaar te kiezen.'
Toelichting: Je kunt je afvragen of je als homostel wel getrouwd wil worden door een trouwambtenaar die verplicht is het stel in de echt te verbinden, maar hier in werkelijkheid niet voor is. Beter zou zijn dat er een vrije keuze van trouwambtenaar komt, zodat je als homostel zeker weet dat je in de echt wordt verbonden door iemand die er ook daadwerkelijk achter staat. Dit is beter voor het stel en de ambtenaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig en te specifiek

- We willen dat er een speciaal registratiesysteem komt waar homofoob geweld anoniem kan worden gemeld, zodat er meer inzicht komt in de achtergronden van homofoob geweld. Dit vergroot niet alleen de pakkans, het maakt ook het ontwikkelen van gericht beleid eenvoudiger. In Utrecht heeft men al een speciale App gelanceerd.

Om ervoor te zorgen dat homoseksuele, lesbische of heteroparen gelijke rechten hebben, moet het wetsvoorstel lesbisch ouderschap snel in werking treden. Het donorschapsplan waarin afspraken worden gemaakt over de verzorging en opvoeding van kinderen, krijgt een juridische status vergelijkbaar met het ouderschapsplan. Hierdoor krijgen lesbische ouders dezelfde rechten als een heteropaar dat ouderschap aangaat in het geval van een zaaddonor.

Amendementen

4.38 Hilversum
Na: 'een zaaddonor.' **toevoegen:** 'Extra aandacht moet er komen voor homo- en bi-seksualiteit in man-vrouw relaties.'
Toelichting: Doordat het in onze samenleving nog altijd moeilijk is om uit te komen voor je

homoseksuele, lesbische of biseksuele gevoelens komt het nog regelmatig voor dat iemand hiermee 'uit de kast' komt als hij/zij al langdurig in een man-vrouw relatie leeft, dikwijls met kinderen. Dit heeft een grote impact voor de relatie, de partners, de kinderen en de omgeving.
PREADVIES: AFWIJZEN
Bespreekbaarheid is reeds in deze paragraaf benoemd.

4.39 De Jonge Socialisten
toevoegen: Nederland moet weer voorop lopen in de homo-emancipatie in Europa en moet homohaat in Europese lidstaten aan de kaak stellen.
Toelichting: Onze reputatie als tolerant en progressief land lijkt door de jaren heen verdwenen te zijn. Dit is kwalijk. In veel Europese landen is homohaat aan de orde van de dag. Wij moeten ons hiertegen uitspreken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Reeds gedekt door overnemen amendement 4.33.

5. Integratie

Afgelopen regeringsperiode zijn veel groepen mensen in de samenleving aan de kant gezet. Verschillen tussen mensen zijn groter gemaakt. Rechten van oude migranten zijn door het vorige Kabinet op tal van fronten aangetast. Maatregelen als illegalenquota, het boerkaverbod en de aanpak van dubbele paspoorten hebben er toe geleid dat niet iedereen zich meer welkom voelt in ons land.

Reële problemen zijn daarentegen blijven liggen. Nieuwe Nederlanders en hun kinderen vallen nog steeds vaker uit op school dan gemiddeld, zijn vaker werkloos, vaker afhankelijk van een uitkering, en vaker slachtoffer van geweld achter de voordeur. Ook is er helaas sprake van oververtegenwoordiging in criminaliteit en overlast van bepaalde groepen.

Amendementen

4.40 Hilversum
'Afgelopen regeringsperiode zijn veel groepen mensen in de samenleving aan de kant gezet. Verschillen tussen mensen zijn groter gemaakt. Rechten van oude migranten zijn door het vorige Kabinet op tal van fronten aangetast.' **wijzigen in:** 'Afgelopen regeringsperiode zijn veel groepen mensen in de samenleving aan de kant gezet. Verschillen tussen mensen zijn groter gemaakt. Rechten van oude migranten zijn door het vorige Kabinet op tal van fronten aangetast. Vluchtelingen die omwille van hun veiligheid worden toegelaten, moeten de kans krijgen om, verzekerd van een verblijfstitel, in Nederland een nieuw zelfstandig bestaan op te bouwen. Zo moet de landelijke overheid hun integratiekansen juist bevorderen in plaats van integratie-eisen te stellen als voorwaarde voor hun verdere verblijf en het opwerpen van (financiële) drempels. Integratie slaagt in een open samenleving, waar vluchtelingen hun bijdrage leveren en waar burgers en instellingen hen welkom tegemoet treden.'
Toelichting: Het is noodzakelijk om vluchtelingen integratiekansen te bieden en niet telkens nieuwe integratie-eisen te stellen als voorwaarde voor verder verblijf.
PREADVIES: AFWIJZEN
De tekst gaat over zaken die de afgelopen jaren de verkeerde kant op zijn gegaan. Het amendement plakt daar tekst aan vast die gaat over hoe we de integratie van asielzoekers moeten bevorderen. Dat thema wordt verderop behandeld.

Integratie is in essentie een taak van burgers zelf. Een plek vinden in een nieuwe samenleving betekent loslaten, soms meer dan je lief is. In ons Nederland bouwt iedereen mee aan een gezamenlijke toekomst. Natuurlijk door zich te houden aan de wetten en de regels. Maar ook door als burger actief mee te doen, door het spreken van de taal, door te leren en te werken.

Amendementen

4.41 Netwerk Diversiteit, Amsterdam Nieuw-West, Werkgroep Handicap en Beleid
Na: 'en te werken.' **toevoegen:** 'Als niemand aan de kant blijft staan, zorgen we samen voor een sterke en vooral diverse samenleving waarin iedereen tot zijn recht kan komen.'
PREADVIES: OVERNEMEN

4.42 Zutphen
Wijzigen: Integratie vindt het beste plaats als de migrant gecoacht wordt aan de hand van een trajectplan, dat onder gemeentelijke regie tot stand komt. Bij zo'n trajectplan gaat het om meer dan het leren van de Nederlandse taal alleen; maar bij voorbeeld ook om het opbouwen van een sociaal netwerk en tenslotte om het vinden van werk.
Toelichting: De oorspronkelijke tekst is veel te gratuit! Trajectplannen zijn nodig omdat de bestaande hulpverlening veel te versnipperd is en coördinatie dus nodig. De gemeente vervuld deze rol het best, omdat zij de nodige expertise kan leveren en ook waar nodig de geldmiddelen verstrekt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hoort niet hier, te specifiek en te concreet voor deze inleiding.

Dit gaan we doen:

- Dubbele nationaliteit heeft niets te maken met loyaliteit aan Nederland, noch met een integratieprobleem. Er zijn, in alle landen ter wereld, steeds meer mensen met een meervoudige nationaliteit. Waar dat problemen oplevert, moeten die worden aangepakt. Maar het is aan mensen zelf om te beslissen of ze hun (oude) nationaliteit laten vallen of willen behouden. Nederland moet zijn wetgeving, net als veel andere landen deden, hierop aanpassen.

Amendementen

4.43 Amsterdam Centrum

'Dubbele nationaliteit heeft niets te maken met loyaliteit aan Nederland, noch met een integratieprobleem' **wijzigen in:** 'Er kunnen vele redenen zijn voor een dubbele nationaliteit in de globaliserende wereld'

Toelichting: het is niet noodzakelijk voor iedereen zo dat, zoals het programma nu zegt, dubbele nationaliteit niets te maken heeft met loyaliteit aan Nederland. Er kan een veelheid aan redenen zijn van wettelijke verplichtingen in een land tot opties open houden of weldegelijk soms verbondenheid en wellicht loyaliteit. Dit amendement stelt een neutralere tekst voor.

PREADVIES: AFWIJZEN

Amendement maakt de bullet te algemeen.

- Een volledig boerkaverbod druist in tegen het principiële recht op vrijheid om je eigen leven in te richten. De PvdA vindt de boerka echter niet passen bij onze vrije en geëmancipeerde samenleving. Het ontneemt vrouwen de mogelijkheid tot ontplooiing en participatie. Waar gelaatsbedekkende kleding bijvoorbeeld in het onderwijs of in het openbaar vervoer een reëel probleem vormt, moet het gewoon worden verboden. Dit kan ook al.

Amendementen

4.44 Hellevoetsluis

Schrappen: 'De PvdA vindt de boerka echter niet passen bij onze vrije en geëmancipeerde samenleving. Het ontneemt vrouwen de mogelijkheid tot ontplooiing en participatie.'

Toelichting: Het dragen van een boerka is lang niet bij alle vrouwen die dit doen omdat dit opgelegd is; de PvdA moet daarom uitdragen dat het dragen van een boerka past binnen de zelfbeschikking van de vrouw, zolang dat maar haar eigen wil is, ongeacht of dat zuiver op haar individuele gevoel is gestoeld, of dat het een aangeleerd gedrag vanuit haar cultuur is. Wel zal de PvdA zich moeten beijveren om mensen van alle culturen zodanig in de nederlandse samenleving te integreren dat meer en meer gewaarborgd wordt dat het dragen van een boerka voor deze vrouwen niet meer vanzelfsprekend is, maar uitsluitend vanuit een bewuste keuze.

PREADVIES: AFWIJZEN

Bullet in zijn volledigheid reflecteert nauwkeurig eerder ingenomen standpunten m.b.t. de boerka, zoals in de congresresolutie 'Verdeeld Verleden, Gedeelde Toekomst'.

- Rechten van oude migranten zijn door het vorige Kabinet op tal van fronten aangetast. De discriminerende maatregel in de AWBZ van het vorige Kabinet draaien we terug. Deze beperkte de vergoeding voor langdurige zorg tot EU-landen, waardoor mensen die overwinteren in Torremolinos en ziek zouden worden wél hun zorgkosten vergoed zouden krijgen, maar mensen die precies dezelfde premies betalen en tijdelijk zorg nodig hebben in bijvoorbeeld Turkije, Marokko of Suriname niet. Een pure pestmaatregel, waar wij zeker niet achter staan.

Amendementen

4.45 Tilburg, Geertruidenberg

'waar wij zeker niet achterstaan' **wijzigen in:** 'die niet in een fatsoenlijke wetgeving thuishoort'.

Toelichting: 'waar we zeker niet achterstaan' klinkt veel te slapjes. Wínnen moeten we, deze verkiezingen!

PREADVIES: OVERNEMEN

- De pestregel van het afgelopen Kabinet, waarbij iemand met een onvolledige AOW op het bijstandsniveau terug gezet wordt, maar 8 weken in het buitenland mag verkeren en geen aanspraak meer kan maken op aanvullingen op de koopkracht, is discriminerend en moet worden teruggedraaid.
- Inburgering blijft verplicht voor migranten die zich nieuw voor langere tijd in Nederland vestigen en nog geen Nederlands spreken. De PvdA is voorstander van een leeftijdsonafhankelijke leerplicht die ook geldt voor Midden- en Oost-Europese migranten die zich permanent in Nederland vestigen.

Amendementen

4.46 Dordrecht

Na: 'De PvdA is voorstander van een leeftijdsonafhankelijke leerplicht die ook geldt voor Midden- en Oost-Europese migranten die zich permanent in Nederland vestigen.' **toevoegen:** Het verplicht afnemen van inburgeringsexamens in het buitenland wordt afgeschaft.

Toelichting: Wie wil inburgeren behoort de kans te krijgen het examen af te leggen in Nederland.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het inburgeringsexamen in het buitenland geldt alleen voor diegenen die uit vrije wil kiezen voor een toekomst in Nederland. Van hen mag worden gevraagd dat zij zich daarop al voorbereiden in het land van herkomst. Het Inburgeringsexamen in het buitenland toetst daartoe op een zeer basaal niveau.

- Er moet een landelijk dekkend aanbod van inburgering zijn waarvoor strikte kwaliteitseisen gaan gelden. Er moet goed onderwijs worden geleverd.
- Huwelijksmigratie blijkt nog te vaak een rem op integratie. Ieder moet vrij zijn om zijn of haar partner zelf te kiezen. De PvdA stelt daarbij de eis dat de partner in Nederland zijn nieuwe partner zelf moet kunnen onderhouden; de extra verhoogde inkomenseis wordt daartoe verlaagd naar het oude aan de bijstand gekoppelde niveau. Bovendien moet de nieuwkomer zich zo goed mogelijk voorbereiden op Nederland en de Nederlandse taal.

Amendementen

4.47 Partijbestuur

'Huwelijksmigratie blijkt nog te vaak een rem op integratie. Ieder moet vrij zijn om zijn of haar partner zelf te kiezen. De PvdA stelt daarbij de eis dat de partner in Nederland zijn nieuwe partner zelf moet kunnen onderhouden; de extra verhoogde inkomenseis wordt daartoe verlaagd naar het oude aan de bijstand gekoppelde niveau. Bovendien moet de nieuwkomer zich zo goed mogelijk voorbereiden op Nederland en de Nederlandse taal.' **wijzigen in:** 'Het recht op gezinsleven is een essentieel recht, maar de uitwassen van partnermigratie kunnen ook een rem op integratie zetten. De PvdA staat daarom voor de inkomenseis van 100% van het minimumloon en een leeftijdsgrens van 21 jaar. Zo wordt gewaarborgd dat de partner in Nederland zijn nieuwe partner uit het buitenland zelf kan onderhouden. Een verhoging van de leeftijd- en inkomenseis zou een te grote inbreuk maken op het recht voor gezinnen om bij elkaar te leven. De PvdA vindt tevens dat de nieuwkomer zich zo goed mogelijk moet voorbereiden op de komst naar Nederland en op de Nederlandse taal. Fraude en misbruik van huwelijksmigratie moeten worden bestreden. De plicht om met een buitenlandse partner te moeten trouwen (en niet langer duurzaam samenwonen) moet worden teruggedraaid.'

PREADVIES: OVERNEMEN

- We willen scherpere controle op schijnhuwelijken. Gedwongen huwelijken willen we expliciet strafbaar stellen. Ook gaan we de mogelijkheden onderzoeken om het fenomeen van herhaalde huwelijksmigratie, waarbij een man met grote regelmaat nieuwe vrouwen laat overkomen uit het land van herkomst, aan te pakken.
- Inburgering voor vluchtelingen die zijn toegelaten blijft volledig voor rekening van de overheid. Mensen die vrijwillig naar Nederland komen betalen zelf de inburgering.

Amendementen

4.48 Hilversum

'Inburgering voor vluchtelingen die zijn toegelaten blijft volledig voor rekening van de overheid. Mensen die vrijwillig naar Nederland komen betalen zelf de inburgering.' **wijzigen in:** Inburgering voor vluchtelingen die zijn toegelaten blijft volledig voor rekening van de overheid. Vluchtelingen, die in Nederland bescherming krijgen, moeten een goede start kunnen maken bij het opbouwen van een nieuw leven en zich kunnen verbinden met de Nederlandse samenleving. Daar hoort ook bij dat vluchtelingen de eerste periode - ongeacht hun woonplaats- altijd van maatschappelijke begeleiding verzekerd zijn. Mensen die vrijwillig naar Nederland komen betalen zelf de inburgering.
Toelichting: Pas na huisvesting in een gemeente kunnen vluchtelingen beginnen met het leren van de Nederlandse taal en het opbouwen van een sociaal netwerk. In die cruciale periode moeten ze veel regelen. Zonder begeleiding redden veel vluchtelingen dat niet. Nederland is voor hen dan nog een doolhof. Dankzij de maatschappelijke begeleiding vinden vluchtelingen eerder hun weg in onze complexe samenleving en verloopt hun integratie soepeler.

PREADVIES: OVERNEMEN

Minderheden

Ook moeten we aandacht blijven houden voor de positie van minderheden in onze samenleving. We zien positieve ontwikkelingen zoals de prestaties van (klein)kinderen van migranten in het onderwijs. Deze jongeren grijpen hun kansen en klimmen via het onderwijs omhoog op de maatschappelijke ladder. Maar de PvdA kijk niet weg voor de problemen die zich nog steeds voordoen. Zo belanden er bovengemiddeld veel Marokkaanse en Antilliaanse jongens in de criminaliteit. En is de werkloosheid onder Somalische mannen schrikbarend hoger dan onder andere groepen. Wij pakken dit soort achterstanden gericht aan, met kennis van de specifieke situatie. Zwaartepunt ligt hierbij lokaal, met actieve ondersteuning vanuit het landelijke beleid.

Amendementen

4.49 Partijbestuur

Na: 'Ook moeten we aandacht blijven houden voor de positie van minderheden in onze samenleving' **toevoegen:** 'Minderheden vormen inmiddels een deel van onze naoorlogse geschiedenis, zowel als van onze gezamenlijke toekomst. We vinden dat er altijd dat er een scherp oog moet blijven voor actuele ontwikkelingen in de samenleving. Zo blijft het verhaal van de Molukkers om aandacht vragen. De PvdA blijft scherp kijken en neemt niet voetstoots aan dat het wel goed zit.'
Hierna een enter, waardoor 'We zien positieve ontwikkelingen...' met een nieuwe alinea begint.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- Op de arbeidsmarkt en in het onderwijs is nog specifiek beleid nodig om ook minderheden gelijke rechten en kansen te geven. Discriminatie op de arbeidsmarkt moet actief bestreden worden. Het moet ook bespreekbaar gemaakt worden met werkgevers en werknemersorganisaties.
- Binnen het onderwijs moeten taalachterstanden worden aangepakt met voor- en vroegschoolse educatie, en moet schooluitval worden tegengegaan.
- We geven meer aandacht aan het probleem dat veel hoogopgeleide Nederlanders met niet-westerse achtergrond na scholing vertrekken richting Turkije of China. Nederland als kenniseconomie heeft deze mensen hard nodig en hoogopgeleide allochtonen zijn goede voorbeelden voor anderen.
- Relatief weinig migrantenjongeren komen in de (vrijwillige) jeugdzorg, terwijl zij gemiddeld genomen oververtegenwoordigd zijn in jeugdgevangenissen. De jeugdzorg bereikt deze gezinnen dus nog steeds niet tijdig en effectief.

Amendementen

4.50 Steenwijkerland, Hengelo (Ov), Zwolle, Deventer, Hardenberg/Ommen, Enschede, Hof Van Twente, Kampen, Raalte, Rijssen-Holten/Wierden

Na: 'effectief' **toevoegen:** Er wordt meer inzet gepleegd op deze groep door bv. vroegsignalering en gerichte ouderbenadering.
Toelichting: Wat gaan we doen? Het betreft hier alleen een constatering , geen oplossingsrichting, vandaar de toevoeging.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Oudere migranten raken in toenemende mate in een sociaal isolement. Ze zijn vaak minder geïntegreerd en weten de weg in onze zorginstellingen niet. Deze groep verdient nadrukkelijk aandacht.

Aandacht voor de positie van Midden- en Oost-Europese arbeidsmigranten

De enorme toestroom van arbeidsmigranten uit Midden- en Oost-Europa vraagt onze bijzondere aandacht. De PvdA is voor het selectief toelaten van arbeidsmigranten. Het openstellen van onze arbeidsmarkt voor werknemers uit nieuwe EU-lidstaten mag geen verstorende werking hebben op de Nederlandse samenleving. Daarom moet er meer aandacht komen voor de sociale gevolgen voor de wijken waar nieuwe arbeidsmigranten zich vestigen. We letten, lokaal en landelijk goed op het naleven van regels, bijvoorbeeld ten aanzien van overbewoning of ontduiking van het minimumloon. Voorkomen moet worden dat de mensen te weinig betaald krijgen en dat Nederlanders oneerlijk worden beconcurreerd.

Dit gaan we doen:

- In de toekomst zullen eerst de grote, soms heel grote, verschillen in welvaart en werkgelegenheid moeten worden aangepakt, alvorens er sprake kan zijn van een vrij verkeer van personen. De PvdA wil de verplichte werkvergunning voor de groep Bulgaarse en Roemeense werknemers ook na 2014 verlengen.

Amendementen

4.51 Brussel/België, Dordrecht

Schrappen: 'De PvdA wil de verplichte werkvergunning voor de groep Bulgaarse en Roemeense werknemers ook na 2014 verlengen'.
Toelichting: Er konden slechts gedurende 7 jaren na toetreding extra voorwaarden worden gesteld en die termijn loopt in 2014 af voor Roemenië of Bulgarije. Deze maatregel schaadt de belangen en exportkansen van het Nederlandse bedrijfsleven in deze landen, ten koste van banen in Nederland. Het zou meer voor de hand liggen te analyseren waarom werknemers uit deze landen nog nodig zijn, en doeltreffende maatregelen te nemen om het aanwezige Nederlandse arbeidspotentieel beter te benutten. Zoals er bijvoorbeeld projecten zijn om werklozen uit Rotterdam in te zetten in het Westland ('Westland heeft werk'), mede gestimuleerd door de Rotterdamse wethouder Marco Florijn (Sociale Zaken).
PREADVIES: AFWIJZEN
In de huidige economie is verdere druk op de onderkant van de arbeidsmarkt onwenselijk.

- Voor malafide uitzendbureaus en afnemers van arbeidskrachten die de wet overtreden is een bestuurlijke boete van slechts een paar duizend euro een lachertje. De PvdA wil serieuze boetes van 80.000 euro voor forse overtredingen. We willen verplichte certificering voor uitzendbureaus, met strenge normen en strenge handhaving. Een afnemer die tweemaal beboet is wegens uitbuiting, wordt uitgesloten van openbare aanbestedingen.

- We willen een speciale rapporteur op het ministerie die de extra ARBO-inspecteurs aanstuurt en constant open lijnen heeft met de vakbeweging en wethouders van de zogenaamde 'Polengemeenten'. Handhaving van arbeidsvoorwaarden is noodzakelijk om uitbuiting, concurrentievervalsing en verdringing op de arbeidsmarkt tegen te gaan.

Amendementen

4.52 Dordrecht

Schrappen: 'van de zogenaamde Polengemeenten'
Toelichting: Binnen de Europese Unie worden mensen gelijk behandeld. De aanduiding 'Polengemeenten'past hier niet bij.
PREADVIES: AFWIJZEN
Geen verbetering van de tekst. Huidige tekst is duidelijker.

- Het ontduiken van het minimumloon via ZZP-constructies moet kunnen worden tegengegaan.
- Uitzendbureaus worden verplicht werknemers Nederlands te leren als ze langer dan drie maanden in Nederland werken.

Amendementen

4.53 Brussel/België

Schrappen: 'Uitzendbureaus worden verplicht werknemers Nederlands te leren als ze langer dan drie maanden in Nederland werken'.
Toelichting: Hier worden taalcursussen opgelegd op een onrealistisch korte termijn, en de vraag is of dit houdbaar is in het geval van detacheringsbureaus voor hoogwaardige kenniswerkers.
PREADVIES: AFWIJZEN
Uitzendbureaus die op grote schaal mensen uit MOE-landen halen verdienen daar veel geld. Zij moeten ook hun verantwoordelijkheid nemen. Zie verder

- Woningcorporaties worden ingezet voor tijdelijke huisvesting voor arbeidsmigranten die maar tijdelijk hier komen werken.

Amendementen

4.54 Oss/Maasdonk/Lith

Bullet **toevoegen:** Ook van arbeidsmigranten uit midden- en oost-Europa mag worden verwacht dat zij op een basisniveau de Nederlandse taal machtig zijn.
Toelichting: Ook de arbeidsmigranten uit midden- en oost-Europa vormen steeds meer een onderdeel van onze samenleving. Ondanks het feit dat de meesten van hen tijdelijk in ons land verblijven, nemen ook zij deel aan de vele mogelijkheden en diensten die samenleving rijk zijn, het is derhalve niet te veel gevraagd dat ook zij zich in ieder geval op een basisniveau aanpassen aan de samenleving, het bezigen van de Nederlandse taal is dan het belangrijkste.
PREADVIES: OVERNEMEN

Asiel en migratie

Asiel en migratie zorgen altijd voor veel emotie en dilemma's. Nederland ontkomt niet aan strenge toelatingsregels, maar het is altijd onze plicht vluchtelingen te beschermen en vreemdelingen menswaardig te behandelen. Voor de PvdA staan de belangen van kinderen daarbij voorop.

Dit gaan we doen:

- In Nederland gewortelde kinderen van asielzoekers en alleenstaande minderjarige asielzoekers zetten we niet uit. Als het de overheid door fouten of traag handelen niet lukt om asielzoekers binnen 5 jaar duidelijkheid te bieden over hun verblijf, mogen kinderen daar niet de dupe van worden. Samen met de CU dienden we hiertoe al een initiatiefwet in.
- De PvdA steunt een streng maar rechtvaardig toelatingsbeleid voor asielzoekers. Mensen die daadwerkelijk in hun land vervolgd worden, moeten op Nederlandse bescherming kunnen rekenen, daarbij staan wij pal voor het Vluchtelingenverdrag.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

'De PvdA steunt een streng maar rechtvaardig toelatingsbeleid voor asielzoekers. Mensen die daadwerkelijk in hun land vervolgd worden, moeten op Nederlandse bescherming kunnen rekenen, daarbij staan wij pal voor het Vluchtelingenverdrag.' **wijzigen in:** De PvdA steunt een streng maar rechtvaardig toelatingsbeleid voor asielzoekers. Mensen die daadwerkelijk in hun land vervolgd worden, moeten op bescherming door Nederland kunnen rekenen. Daarbij staan wij pal voor het Vluchtelingenverdrag, mensenrechtenverdragen en EU-asielrichtlijnen. Bescherming van vluchtelingen betekent dat zij asiel kunnen aanvragen, dat zij niet worden teruggestuurd naar een onveilig land, dat zij de rechten krijgen om zo snel mogelijk een volwaardig burger te kunnen zijn en de kans krijgen om een nieuw bestaan op te bouwen in het nieuwe land.

Amendementen

4.55 Hilversum

'De PvdA steunt een streng maar rechtvaardig toelatingsbeleid voor asielzoekers. Mensen die daadwerkelijk in hun land vervolgd worden, moeten op Nederlandse bescherming kunnen

rekenen, daarbij staan wij pal voor het Vluchtelingenverdrag.' **wijzigen in:** De PvdA steunt een streng maar rechtvaardig toelatingsbeleid voor asielzoekers. Mensen die daadwerkelijk in hun land vervolgd of onmenselijk behandeld worden, moeten op bescherming door Nederland kunnen rekenen. Daarbij staan wij pal voor het Vluchtelingenverdrag, mensenrechtenverdragen en EU-asielrichtlijnen. Bescherming van vluchtelingen betekent dat zij asiel kunnen aanvragen, dat zij niet worden teruggestuurd naar een onveilig land, dat zij de rechten krijgen om zo snel mogelijk een volwaardig burger te kunnen zijn en de kans krijgen om een nieuw bestaan op te bouwen in het nieuwe land.
Toelichting: Internationale bescherming houdt niet alleen bescherming op grond van het Vluchtelingenverdrag in, maar ook bescherming op grond van mensenrechtenverdragen, zoals (art. 3 van) het EVRM. Dit is vastgelegd in EU-asielrichtlijnen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur (onmenselijk behandeld worden is een veel te brede formulering).

- De Nederlandse asielprocedure moet sneller en simpeler. Snelheid heeft de hoogste prioriteit vanwege de grote menselijke belangen en de kwelling van langdurige onzekerheid. Asielzoekers moeten binnen een jaar definitief duidelijkheid hebben over hun verblijf.

Amendementen

4.56 Hilversum
toevoegen: De gezinsherenigingsprocedure van vluchtelingen wordt versoepeld. Hiertoe wordt het criterium 'feitelijk behoren tot gezin' uit de Vreemdelingenwet geschrapt en geen drie maanden nareistermijn meer voor vluchtelingen gehanteerd.
Toelichting: Onder de huidige wetgeving is het voor vluchtelingen vaak moeilijk om gezinsleden over te laten komen. Het huidige afwijzingspercentage van aanvragen voor gezinsherenigingen van vluchtelingen is gestegen tot een schrikbarende 80%. Van biologische kinderen moet als extra eis worden aangetoond dat zij 'feitelijke behoren tot het gezin' met ondeugdelijke interviews. De drie maanden nareistermijn waarbinnen de aanvraag moet worden gedaan vormt voor sommige vluchtelingen een belemmering waardoor zij vele jaren moeten wachten op hereniging of de hereniging zelfs mislukt.
Dit houdt in dat vluchtelingen die we in Nederland toelaten daadwerkelijk in staat stellen om hun gezinsleden over te laten komen, door bijvoorbeeld de nareistermijn bij vluchtelingen los te laten en het criterium 'feitelijk behoren tot gezin' uit de Vreemdelingenwet te halen.
PREADVIES: OVERNEMEN
Toelichting: ***De criteria uit de Vreemdelingenwet dienen ertoe om fraude te kunnen tegengaan. Het tegengaan van misbruik is cruciaal voor het behoud van draagvlak voor asielopvang.***

4.57 Amsterdam Nieuw-West, Zeevang, Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Oost, Amsterdam Zuidoost
Extra bullet **toevoegen:**
Asielzoekers krijgen tijdens de wachttijd op hun toelating taalles en de mogelijkheid tot het opdoen van werkvaardigheid en vrijwilligerswerk. Ook wordt in deze tijd de rechtsgeldigheid voor Nederland van in het land van oorsprong behaalde diploma's onderzocht.
Toelichting: Het is wederzijds van belang dat de wachttijd zo effectief mogelijk wordt ingevuld.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De opvang voor vreemdelingen moet menswaardig zijn en voldoende toegesneden zijn op kinderen. Gezinnen met minderjarige kinderen worden niet op straat gezet, omdat kinderen een basisrecht op fatsoenlijk onderdak hebben. Ook vreemdelingen die ziek zijn verdienen opvang.

Amendementen

4.58 Hilversum
'De opvang voor vreemdelingen moet menswaardig zijn en voldoende toegesneden zijn op kinderen. Gezinnen met minderjarige kinderen worden niet op straat gezet, omdat kinderen een basisrecht op fatsoenlijk onderdak hebben. Ook vreemdelingen die ziek zijn verdienen opvang.', **wijzigen in:** 'Asielzoekers worden gedurende de gehele asielprocedure opgevangen in kleinschalige en kindvriendelijke opvang die zo is ingericht dat veiligheid en privacy zijn gewaarborgd. Om de kwaliteit van de opvang te waarborgen moet een onafhankelijke instantie toezicht houden op alle aspecten betreffende de kwaliteit, veiligheid en leefbaarheid van de asielopvang. Ook moeten asielzoekers tijdens de procedure kunnen werken en taalonderwijs kunnen volgen. Gezinnen met minderjarige kinderen worden niet op straat gezet, omdat kinderen een basisrecht op fatsoenlijk onderdak hebben. Ook vreemdelingen die ziek zijn verdienen opvang.'

Toelichting: De paragraaf is aangevuld met diverse aspecten die een kwalitatief goede opvang mogelijk maken: opvang gedurende de gehele asielprocedure, kleinschaligheid, kindvriendelijkheid, veiligheid, privacy, toezicht, mogelijkheid om te werken en taalonderwijs te volgen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Lading is reeds breder gedekt en vermijdt het creëren van extra bureaucratie in de vorm van extra instanties.

4.59 Zutphen
Na: 'opvang', **toevoegen:** 'Kinderen worden niet opgesloten.'
Toelichting: Spreekt voor zich
PREADVIES: OVERNEMEN

- Kinderen horen niet opgesloten te worden.

Amendementen

4.60 Hellevoetsluis, Geertruidenberg
'Kinderen horen niet ...' **wijzigen in:** 'Kinderen mogen niet ...'.
Toelichting: Amendement maakt de statement stelliger.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodig vanwege overnemen amendement 4.59.

4.61 Wijchen
'Kinderen horen niet opgesloten te worden.' **wijzigen in:** 'Indien asielzoekers opgesloten worden dan dient er op de zelfde dag een goede opvang voor hun kinderen geregeld te worden. Indien dat niet mogelijk is dan dient er een passende opvang voor ouders en kinderen samen te zijn. Het belang van het kind gaat daarbij voor het risico dat de ouder verdwijnt.'
Toelichting: Kinderen mogen geen slachtoffer worden van de situatie van hun ouders
PREADVIES: AFWIJZEN
Strekking van het amendement wordt voldoende gedekt.

- Asielzoekers en andere vreemdelingen die geen recht hebben op verblijf in Nederland, moeten zo snel mogelijk terugkeren naar het land van herkomst. Hoe sneller een afwijzing definitief is, hoe eerder aan terugkeer gewerkt kan worden. Hierbij moet wel de menselijke maat in acht worden genomen.

Amendementen

4.62 Zutphen
Na: 'genomen.', **toevoegen:** Voor zover mogelijk kunnen mensen die geen recht hebben op verblijf werken aan terugkeer, vanuit hun eigen huis. Zeker voor gezinnen met kinderen geldt dat deze niet eerst naar de opvang hoeven, alvorens uitgezet te worden.
Toelichting: Het verplaatsen van mensen die uitzetting wacht naar opvang is niet nodig. Mensen kunnen uitzetting afwachten in hun eigen huis, voor zowel dat mogelijk is. Dat geldt zeker voor gezinnen met kinderen. Die kinderen hoeven niet nog eens een extra duw te krijgen van de overheid, door als ongewenste objecten opgesloten te worden onder erbarmelijke omstandigheden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Reeds algemener gesteld in de laatste regel van de desbetreffende bullet.

- De PvdA vindt dat de asielzoekers die een vergunning hebben gekregen op grond van het generaal pardon, volledig mee moeten kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Daarom mag voor hen naturalisatie niet onmogelijk gemaakt worden. De, voor velen van hen, onmogelijke voorwaarde om identiteitsdocumenten te halen in het land van herkomst, moet dan ook worden geschrapt.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Nieuwe bullet **toevoegen:**
Europese rechterlijke uitspraken over te hoge Nederlandse leges zullen uiteraard worden uitgevoerd; deze leges moeten omlaag.

Amendementen

4.63 Hilversum
'De PvdA vindt dat de asielzoekers die een vergunning hebben gekregen op grond van het generaal pardon, volledig mee moeten kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Daarom mag voor hen naturalisatie niet onmogelijk gemaakt worden. De, voor velen van hen, onmogelijke voorwaarde om identiteitsdocumenten te halen in het land van herkomst, moet dan ook worden geschrapt.' **wijzigen in:**
De PvdA vindt dat het voor vluchtelingen het mogelijk moet zijn om Nederlander te worden. Dit betekent dat er niet nog meer eisen gesteld worden aan de verkrijging van het Nederlanderschap. Verder worden de huidige eisen voor het verkrijgen van het Nederlanderschap versoepeld voor vluchtelingen. Dat betekent dat het ook mogelijk wordt om te naturaliseren met een verblijfsvergunning

bepaalde tijd asiel en dat er soepele criteria gehanteerd worden voor ontheffing van het inburgeringsvereiste voor naturalisatie. 65-plussers worden sowieso vrijgesteld van deze eis. Ook asielzoekers die een vergunning hebben gekregen op grond van het generaal pardon, moeten volledig mee kunnen doen in de Nederlandse samenleving. Daarom mag voor hen naturalisatie niet onmogelijk gemaakt worden. De, voor velen van hen, onmogelijke voorwaarde om identiteitsdocumenten te halen in het land van herkomst, moet dan ook worden geschrapt.
Toelichting: Op dit moment ligt er een wetsvoorstel waarin extra opleidings- en inkomens eisen worden gesteld aan de verkrijging van het Nederlanderschap. Als gevolg van dit voorstel zal het Nederlanderschap voor vluchtelingen onbereikbaar worden, of pas mogelijk worden na zeer lange tijd. Terwijl vluchtelingen juist graag willen naturaliseren en zij geen rechten kunnen ontlenen aan de nationaliteit van het land van herkomst. Doordat vluchtelingen in het bezit moeten zijn van een verblijfsvergunning onbepaalde tijd asiel voordat ze kunnen naturaliseren tot Nederlander, worden ze onnodig op kosten gejaagd. Vluchtelingen die analfabeet zijn blijken nauwelijks aan het inburgeringsvereiste voor naturalisatie te kunnen voldoen. Voor hen lijkt daardoor het Nederlanderschap onbereikbaar. Terwijl 65-plussers in de inburgeringswetgeving worden vrijgesteld van het naturalisatievereiste, geldt deze vrijstelling niet voor degenen die zich willen naturaliseren tot Nederlander.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hoofdlijn van bedoelingen indieners worden gedekt door oorspronkelijke, veel kortere tekst. Amendement maakt het niet helderder.

4.64 Hilversum
Na: 'geschrapt.' **toevoegen:** 'De leges voor verblijfsvergunningen en naturalisatie moeten fors omlaag.'
Toelichting: Nederland heeft torenhoge leges voor verblijfsvergunningen. Gezinnen moeten vele duizenden euro's betalen voor de aanvraag en verlenging van hun vergunning. Nederland heeft veruit de hoogste leges in Europa. Inmiddels hebben ook Europese rechters aangegeven dat de leges in Nederland te hoog zijn. Leges voor een verblijfsvergunning en naturalisatie moeten voor iedereen betaalbaar zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN

- Samenwerking in Europa brengt het vreemdelingenbeleid verder. Daarom willen wij gelijke Europese toelatingsregels, gezamenlijk bewaakte buitengrenzen en menswaardige opvang in alle EU-lidstaten. Fraude, misbruik en illegaliteit pakken we gezamenlijk aan, alle lidstaten nemen hier hun verantwoordelijkheid.

Amendementen

4.65 Hilversum
'Samenwerking in Europa brengt het vreemdelingenbeleid verder. Daarom willen wij gelijke Europese toelatingsregels, gezamenlijk bewaakte buitengrenzen en menswaardige opvang in alle EU-lidstaten. Fraude, misbruik en illegaliteit pakken we gezamenlijk aan, alle lidstaten nemen hier hun verantwoordelijkheid.'
wijzigen in: 'Samenwerking in Europa brengt het vreemdelingenbeleid verder. Daarom willen wij gelijke Europese toelatingsregels, gezamenlijk bewaakte buitengrenzen en menswaardige opvang en eerlijke en zorgvuldige procedures in alle EU-lidstaten. Fraude, misbruik en illegaliteit pakken we gezamenlijk aan, alle lidstaten nemen hier hun verantwoordelijkheid. Ook toont de EU, waaronder Nederland, solidariteit met opvanglanden in de regio via geld en capaciteitsopbouw. Daarnaast wordt het aandeel om vluchtelingen die bescherming nodig hebben te hervestigen substantieel verhoogd zodat in 2020 ten minste 20.000 vluchtelingen door Europa worden hervestigd.'
Toelichting: Toevoeging van eerlijke en zorgvuldige procedures, omdat ook dit onderdeel uitmaakt van het gemeenschappelijk Europees asielsysteem (net als toelating en opvang). Ruim 80% van de vluchtelingen wereldwijd wordt opgevangen in de regio, vaak arme ontwikkelingslanden. Deze landen hebben van de EU en dus ook van Nederland ondersteuning in de vorm van geld en capaciteitsopbouw nodig. De zin over hervestiging is toegevoegd omdat het aantal hervestigingsplaatsen dat door de EU beschikbaar wordt gesteld bij lange na niet voldoet aan wat volgens de UNHCR nodig is. In 2012 zijn namelijk 172.000 kwetsbare vluchtelingen in nood, terwijl de EU 5500 vluchtelingen wil hervestigen. Ook in vergelijking met andere hervestigingslanden, bijvoorbeeld de VS die 60.000 vluchtelingen per jaar hervestigt, blijft Europa ver achter. Het streefcijfer van 20.000 sluit aan bij de Europese Resettlement Saves Lives campagne van onder andere de UNHCR.
PREADVIES: AFWIJZEN
Te gedetailleerd.

6. Aandacht voor afhankelijkheidsrelaties en eerwraak

Strijd voor emancipatie betekent strijd tegen alle vormen van onderdrukking. Geweld in afhankelijkheidsrelaties is onaanvaardbaar. Dat geldt voor huiselijk geweld, maar evengoed voor eerwaak, huwelijksdwang, gedwongen prostitutie, genitale verminking, loverboys en mensenhandel. Het komt helaas veel vaker voor dan we denken. Preventie, signalering en opvang gaan hand in hand om deze praktijken tegen te gaan. De focus gaat daarom naar het beschermen van het slachtoffer en het aanpakken van de daders.

Amendementen

4.66 Tilburg, Hellevoetsluis, Zeevang
Na: 'evengoed voor eerwraak,' **toevoegen:** 'achterlating in het land van herkomst'.
Toelichting: Khadija Arib breekt een lans voor aandacht voor deze vorm van onderdrukking. Laten we dat in ons programma steunen!
PREADVIES: OVERNEMEN

4.67 Eindhoven, Best, Waalre, Veldhoven
'huiselijk geweld' **wijzigen in:** 'relationeel geweld'.
Toelichting: huiselijk geweld is een te beperkt begrip
PREADVIES: AFWIJZEN
Geen verbetering van de tekst, huiselijk geweld is een ingeburgerd begrip.

4.68 Vrouwen in de PvdA, Rotterdam, Lansingerland
toevoegen: Geweld tegen vrouwen komt nog steeds het meest voor in huiselijke kring. De bestrijding hiervan dient hoge prioriteit te hebben. Ook kinderen zijn hier direct bij betrokken. Door betere bescherming, het serieus nemen van aangiftes, goede opvanghuizen moeten we ervoor zorgen dat vrouwen op ons kunnen rekenen. Een effectieve EU uitwisseling van beschermingsbevelen, goede uitvoering van het EU wetsvoorstel hierover, kan er voor zorgen dat mensen, vooral vrouwen, zich veilig voelen als ze over de grenzen reizen in de hele EU.
Er zijn nog steeds meisjes die het risico lopen besneden te worden. Deze schadelijke traditionele praktijken zoals Female Genital Mutilation moeten worden gestopt. Deze praktijken zijn een van de meest gruwelijke vormen van geweld tegen vrouwen
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- Mishandelde, misbruikte en verwaarloosde kinderen en hun ouders hebben gespecialiseerde zorg nodig. Daarom is het belangrijk te investeren in goede opleidingen voor professionals en een goed systeem voor hulp aan gesignaleerde/gemelde kinderen en hun ouders. Er komt een verplichte meldcode voor professionals evenals een medisch certificaat om meisjes tegen genitale verminking te beschermen.
- Wetten en regeltjes moeten niet in de weg staan van een snelle en adequate aanpak van kindermishandeling. Ook hier ligt de focus op bescherming van het slachtoffer en het aanpakken van de daders.
- Er komen voldoende gespecialiseerde opvangplekken voor slachtoffers van mensenhandel en loverboys.
- Er zijn in diverse Nederlandse politieregio's goed werkende samenwerkingsverbanden tussen gemeenten, politie, zorg en opvang om mensenhandel aan te pakken. In een aantal gaat dat nog niet goed. Wij willen dat alle politieregio's mensenhandel aanpakken, zodat in Nederland niemand weg komt met deze ongure praktijken en slachtoffers goede opvang krijgen.
- Speciale aandacht is nodig voor eerwraak.

Amendementen

4.69 Tilburg, Geertruidenberg, Lansingerland
Na: 'eerwraak.' **toevoegen:** ', huwelijksdwang en achterlating in het land van herkomst'.
Toelichting: Speciale aandacht is niet alleen nodig voor eerwraak, maar ook voor de twee andere vormen van onderdrukking. Laten we de oproep van Khadija Arib ook hier in ons programma steunen!
PREADVIES: OVERNEMEN

4.70 Wijchen
Na: 'aandacht' **toevoegen:** 'in de vorm van voorlichting, begeleiding en, zo nodig, bescherming,'
Toelichting: minder vrijblijvend
PREADVIES: OVERNEMEN

4.71 Lansingerland
Na: 'eerwraak.' **toevoegen:** 'Cultuur is op geen enkele wijze een verzachtende omstandigheid voor eerwraak'.
Toelichting: 'Speciale aandacht is nodig voor eerwraak' is te vrijblijvend en te weinig specifiek. PvdA moet duidelijk aangeven waar grenzen liggen, welke Nederlandse waarden en normen niet amendeerbaar zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Strekking amendement is reeds specifieker overgenomen in Amendementen 479 en 480.

4.72 Vrouwen in de PvdA, Lansingerland, Rotterdam
Na: 'eerwraak.' **toevoegen:** 'De strafmaat voor eerwraak en huwelijksdwang wordt aanzienlijk verhoogd.'
PREADVIES: OVERNEMEN

- Samen met maatschappelijke organisaties, politie en hulpverlening helpen we slachtoffers van eergerelateerd geweld een zelfstandig bestaan op te bouwen en toekomstig geweld te voorkomen.

5. ONZE KEUZES VOOR EEN VEILIG NEDERLAND

Veiligheid is een voorwaarde voor vrijheid. Een veilige buurt is een voorwaarde voor ondernemers om vrij te kunnen ondernemen, voor kinderen om te kunnen spelen, burgers om te leven en voor homo's om te kunnen wonen. Wij staan pal achter slachtoffers. Zij verdienen meer aandacht in strafprocessen. Daders moeten flink aangepakt worden. Hierbij is een goede politie voorwaardelijk. Snel kunnen optreden en snel berechten. Veiligheid betekent ook dat mensen elkaar op straat aanspreken op gedrag, dat ouders kinderen aanspreken en verschillende organisaties zoals woningcorporaties met politie en gemeenten de handen ineen slaan voor een veilige leefomgeving. Daarbij kijken we steeds naar wat werkt. Veiligheidsbeleid heeft twee benen nodig om te kunnen lopen; repressie èn preventie.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Toevoegen extra bulletpoint: 'De rechter blijft voor iedereen toegankelijk. De dikte van je portemonnee mag niet bepalend zijn of je je recht kunt halen. Daarom moeten griffierechten voor iedereen betaalbaar blijven en rechtsbijstand beschikbaar zijn, ook voor iedereen die dat zelf niet kan betalen.'
Het amendement 5.1 is te lang. Bovendien moet met kritiek op rechters weliswaar terughoudend worden omgegaan, maar is het niet zo dat zij altijd gevrijwaard moeten blijven van kritiek.

Amendementen

5.1 Katwijk
Toevoegen van aparte paragraaf: 'Rechtsstaat'
- De rechter blijft toegankelijk voor ieder. Griffierechten worden niet verhoogd en waar nodig verlaagd. Rechtsbijstand voor ieder wordt gegarandeerd.
- De PvdA onthoudt zich van kritiek op individuele rechters of uitspraken.
- Maatregelen worden genomen om onterechte veroordelingen te voorkomen en geconstateerde gerechtelijke dwalingen makkelijker te remediëren.'

Toelichting: De rechtsstaat staat onder druk. Gebruik maken van de rechtspraak wordt steeds moeilijker en kostbaarder. Tegelijkertijd neemt het aantal regels waardoor burgers worden gedwongen zich tot de rechter te wenden toe. De PvdA moet bewerkstelligen dat mensen niet om financiële redenen van rechten worden beroofd. Tegelijkertijd neemt het gezag van de rechter af. Voorzover dat komt doordat op individuele rechters (inclusief de Nationale Ombudsman) of uitspraken kritiek wordt uitge-

oefend, doet de PvdA daar niet aan mee en gaat ze dit tegen.
De recente publiciteit over de ten onrechte veroordeelde verdachten is onthutsend, evenals het getal van 30.000 op die wijze veroordeelden. De PvdA moet dit willen voorkomen en/of verhelpen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

5.2 AmsterdamWest
Toevoegen extra bulletpoint: 'Preventie geven we vorm door het aanbieden van goed onderwijs en door te zorgen voor een goed functionerende Jeugdzorg. Een wijkagent of straatcoach speelt natuurlijk ook een belangrijke rol bij preventie.'
Toelichting: Preventie wordt in de inleiding terloops genoemd, maar komt in 'onze oplossingen' helemaal niet meer terug. Dit is een lacune in het programma. Deze toevoeging is een poging deze lacune enigszins op te vullen, en in ieder geval aan te geven hoe wij preventie zien binnen de PvdA.
PREADVIES: OVERNEMEN

Knelpunten
Om de gewelddadiger wordende delicten en groeiende overlast aan te pakken is veiligheid voor ons van groot belang. De man of vrouw op straat moet nog beter aan de slag kunnen. Goede arbeidsvoorwaarden voor agenten in de frontlijn, meer regelvrijheid bij aanpak woonoverlast en effectiever en waar nodig harder straffen horen daarbij. Schouder aan schouder tegen criminaliteit. Overlast, intimidatie en criminaliteit pakken we langs drie wegen aan. We ondersteunen de thuiscultuur en spreken ouders aan op hun eigen verantwoordelijkheid. Veroorzaken kinderen schade, dan stellen we de ouders aansprakelijk. Wij binden de strijd aan met de harde straatcultuur. En we versterken de schoolcultuur. Spijbelen kan het begin zijn van een verkeerd soort carrière. Jongeren moeten overdag op school of aan het werk zijn. Goede samenwerking tussen jeugdzorg, politie, GGZ, reclassering, school en gemeente is dus onmisbaar.

Onze oplossingen

1. De frontlijn aan zet
In de buurten van Nederland zijn tal van medewerkers hard aan het werk. Straatcoaches, wijkagenten, recherche, stadswachten, stadsmariniers, noem maar op. Zij zorgen met de bewoners voor een betere veiligheid. De straatcoach die de machocultuur van een groep opgefokte jongens perfect aanvoelt en bespeelt en iedere confrontatie in zijn voordeel beslecht zonder dat de ander verliest, is goud waard. Zij moeten de ruimte hebben hun werk goed te doen.

Dit gaan we doen:
- Vakmensen in de frontlinie moeten beter worden beloond. Nu moeten zij nog te vaak achter een bureau plaatsnemen voor een beter salaris, terwijl zij op straat horen. Onze stelregel: de mensen op straat moeten meer verdienen dan tenminste de eerste twee managementlagen in de organisatie.

Amendementen

5.3 Steenwijkerland, Kampen, Raalte, Zwolle
Schrappen: Onze stelregel: de mensen op straat moeten meer verdienen dan tenminste de eerste twee managementlagen in de organisatie.
Toelichting: Op zich delen we de intentie. Echter willen we overal zo plat mogelijke organisaties. Het is dan ook te stellig om aan te geven dat frontliniemedewerkers beter betaald moeten worden dan de eerste twee managementlagen. Uitvoering zoals het hier verwoord staat zal bovenmatig veel geld kosten. Er kunnen ook extra lagen worden gecreëerd etc. en biedt geen enkele garantie.
Een goede functiewaardering moet dit op goede wijze kunnen ondervangen, door risico's en direct contact buiten de ambtelijke burelen beter te belonen. Daarnaast zal je de grootte van de managementlaag moeten beperken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Door het amendement wordt ook de intentie waar het amendement het wel mee eens is, geschrapt. Het gevaar dat er twee nieuwe managementslagen bij komen, lijkt niet zo groot en geen rechtvaardiging voor het voorgestelde amendement

- Door bureaucratie te schrappen, kan een groter deel van de mensen die in de politiesector werkzaam zijn, de straat op. Meer blauw op straat.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Na: 'Meer blauw op straat' **toevoegen:** 'Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de wijkagent.' Amendement 5.5 kan korter

Amendementen

5.4 Landgraaf, Wijchen
toevoegen: Meer prioriteit toekennen aan handhaving.
Toelichting: Regels en wetten hebben alleen zin als er voldoende aandacht is voor de handhaving. Meer blauw op straat biedt daarvoor de ruimte, maar dan moet er ook daadwerkelijk toezicht, controle en optreden plaatsvinden.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.5 Heerenveen

Na: 'Meer blauw op straat' **toevoegen:** ' Hierbij is een belangrijke rol weggelegd voor de wijkagent. De PvdA pleit voor een forse inzet op deze functionaris, die met name op het gebied van signaleren en preventie een belangrijke rol speelt ten aanzien van veiligheid in de buurt.'
Toelichting:
In deze paragraaf worden veel noodzakelijke maatregelen genoemd met een repressief karakter. Deze aanvulling brengt meer evenwicht tussen repressie en preventie.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

- De pakkans moet worden vergroot. Alle meldingen moeten snel afgehandeld worden en rechercheurs moeten trefzekerder ingezet worden. Rechercheurs moeten goed worden beloond en alle ruimte krijgen van hun korpschef en burgemeester.
- Politie moet zich bezig houden met ernstige overlast en criminaliteit. Hiervoor moet de politiek de politie niet belasten met illegalenquota en cavia's.

Amendementen

5.6 Steenwijkerland

'Hiervoor moet.. cavia's' **wijzigen in:** 'Hiervoor moet de politiek de politie niet belasten met illegalenquota en konijnen.'
Toelichting: Een cavia is een uitheemse diersoort en valt daarmee al onder de illegalenquota. Het is dan zuiverder te spreken over konijnen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De term "cavia" is in dit verband reeds ingeburgerd

- De kwaliteit van opleidingen moet omhoog: opsporingstechnieken, aanhoudingsvaardigheden en verhoortechnieken.
- Criminele winsten moeten zoveel mogelijk worden afgepakt. De "pluk-ze" wetgeving moet nog beter worden benut. Dat geldt ook voor witte boordencriminaliteit. We hebben te vaak gezien dat dit soort zaken met schikkingen werden afgedaan. Ook deze aanpak moet een afschrikwekkende werking krijgen.
- Hufterigheid in de openbare ruimte wordt tegengegaan door het opleggen van hogere boetes voor bijvoorbeeld vuil op straat of belediging van politie. Er wordt hard opgetreden tegen bedreiging van ambulance- en overheidspersoneel.

Amendementen

5.7 Tilburg, Katwijk, Hellevoetsluis

Schrappen: 'Hufterigheid in de openbare ruimte wordt tegengegaan door het opleggen van hogere boetes voor bijvoorbeeld vuil op straat of belediging van politie'.
Toelichting: De boete voor een propje naast de prullenbak beslaat al 70 euro. Welke afschrikwekkende werking gaat er vanuit als we daar 90 of 100 euro van maken? Voor het beledigen van een agent kan al 650 euro worden gevraagd.
Dit is een 'klare taal'-passage, maar wel van het kader symboolpolitiek dat nu juist niet werkt. Laten we het daarom fair houden en niet populistisch en de eerste volzin schrappen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hogere boetes hebben wel degelijk een hogere afschrikkende werking

5.8 Rotterdam

'Er wordt hard opgetreden tegen bedreiging van ambulance- en overheidspersoneel' **wijzigen in:** 'Er wordt hard opgetreden tegen bedreiging van hulpverleners en overheidspersoneel.'
Toelichting: Er worden helaas meer hulpverleners (artsen, dierenartsen, ehbo-ers, brandweerlieden, toezichthouders, etc) bedreigd dan alleen ambulancepersoneel.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De politie gaat overtredingen door scooterrijders strenger straffen; hogere boetes en opgevoerde machines worden eerder in beslag nemen.
- Woonoverlast is een grote ergernis. Door illegale bewoning, ongecontroleerde woningsplitsing, overlast en misdaad, wordt het woongenot in sommige buurten verstierd. Verloedering slaat toe. Een gezamenlijke aanpak tussen woningbouwcorporaties, brandweer, gemeente, politie,

belastingdienst is noodzakelijk. Deze samenwerking wordt beloond door meer bevoegdheden om echt door te pakken te creëren. Huisuitzetting, illegale bedrijvigheid aanpakken en vermeende witwaspraktijken oprollen moet eenvoudiger worden.

- Gemeenten moeten voldoende inspraak op de politie-inzet houden.
- Bewoners moet gevraagd worden wat zij als de grootste problemen ervaren en hoe dit moet worden aangepakt. Zij kunnen ook jaarlijks hun tevredenheid aangeven. De Rotterdamse veiligheidsdriehoek doet dat actief door in de wijk openbare vergaderingen te houden.

2. Dader en slachtoffer

Het slachtoffer krijgt gelukkig steeds meer aandacht in ons systeem. Tijdens rechtzittingen, maar ook nazorg is belangrijk. Daders worden steeds adequater gestraft. Straffen dienen ter

bescherming van de samenleving, als rechtvaardigheid voor het slachtoffer en ter voorkoming van herhaling bij daders.
Goede forensische zorg, TBS en de reclassering zijn onmisbaar bij het voorkomen van recidive.

Dit gaan we doen:

- Het strafrechttraject moet sneller doorlopen worden. De tijd tussen daad en straf wordt daardoor ingekort.
- Betere wetgeving ter bestrijding van voetbalhooligans is noodzakelijk. Huidige wetgeving is gericht op overlastbestrijding, maar we willen ook de hooligans zelf harder aanpakken. De PvdA heeft initiatief genomen tot aanscherping van de voetbalwet; daarmee wordt het voor de echte supporter weer aantrekkelijk en veilig om ongestoord en met plezier voetbalwedstrijden te bezoeken.
- De ex-gedetineerde krijgt kans om een nieuw leven op te bouwen. Te vaak komt iemand uit de bak in een uitkeringssituatie terecht. Wat ons betreft geldt: uit de bak, aan de bak. Justitie en gemeenten werken samen om in de laatste fase van detentie iemand richting stage of werk te krijgen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
'De ex-gedetineerde krijgt kans om een nieuw leven op te bouwen. Te vaak komt iemand uit de bak in een uitkeringssituatie terecht. Wat ons betreft geldt: uit de bak, aan de bak. Justitie en gemeenten werken samen om in de laatste fase van detentie iemand richting stage of werk te krijgen.' **wijzigen in:**
'Justitie en gemeenten werken samen om in de laatste fase van detentie iemand richting stage of werk te krijgen. Dan krijgt de (ex-)crimineel de kans om een nieuw leven op te bouwen. Te vaak komt iemand uit de bak zonder werk en valt terug in de criminaliteit of wordt afhankelijk van een uitkering. Wat ons betreft geldt: uit de bak, aan de bak.'
Het Partijbestuur is het eens met amendement 5.9 dat stelt dat gedetineerden te stimuleren snel aan het werk te laten gaan, maar vindt niet dat dit moet door iemand in de gevangenis een opleiding aangeboden moet krijgen. Daarom een alternatief waarbij de exacte invulling niet wordt benoemd.

Amendementen

5.9 Zutphen
'De ex-gedetineerde krijgt kans om een nieuw leven op te bouwen. Te vaak komt iemand uit de bak in een uitkeringssituatie terecht. Wat ons betreft geldt: uit de bak, is aan de bak. Justitie en gemeenten werken samen om in de laatste fase van detentie iemand richting stage of werk te krijgen.' **wijzigen in:** 'Gedetineerden krijgen in de bak een opleiding of werkervaring aangeboden en Justitie en gemeenten werken samen om in de laatste fase van detentie iemand richting stage of werk te krijgen.'
Toelichting: Gedetineerden moeten een ander vooruitzicht krijgen op de toekomst. Slechts investeren in de laatste fase van het gevangenschap is te mager om de terugkeer in de samenleving mogelijk te maken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- De opgelegde straf moet door dader en slachtoffer als echte straf worden ervaren. In zedenzaken moet de strafmaat omhoog.

Amendementen

5.10 Wijchen, Katwijk
Schrappen: 'In zedenzaken moet de strafmaat omhoog.'
Toelichting: Zonder nadere toelichting te ongenuanceerd
PREADVIES: AFWIJZEN
Zedenmisdrijven hebben een grote en langdurige impact of slachtoffers. Dit dient tot uitdrukking te komen in een daarbij passende strafmaat.

5.11 Katwijk
Schrappen: 'De opgelegde straf moet door dader en slachtoffer als echte straf worden ervaren. In zedenzaken moet de strafmaat omhoog.'
Toelichting: Hoe een straf wordt ervaren varieert van dader tot dader en van slachtoffer tot slachtoffer, daar gaat de PvdA niet over. En ook niet over welke straf de onafhankelijke rechter oplegt. Dit is populisme ten top. De straf op zedenmisdrijven was hoog genoeg om Robert M. lange tijd op te kunnen sluiten (nog afgezien van TBS).
PREADVIES: AFWIJZEN
Zedenmisdrijven hebben een grote en langdurige impact of slachtoffers. Dit dient tot uitdrukking te komen in een daarbij passende strafmaat.

- Een slachtoffer verdient een volwaardige plaats bij de berechting van de dader. Wij zijn voorstander van het spreekrecht voor slachtoffers in de rechtszaak.

Amendementen

5.12 Wijchen
Na: 'voor slachtoffers' **toevoegen:** 'en voor de ouders van jonge kinderen'
Toelichting: Ook voor ouders indien hun kinde-

ren nog niet in staat zijn zelf zinvol deel te nemen aan een proces.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Slachtoffers worden ondersteund bij het innen van hun schadevergoeding.

Amendementen

5.13 Franekeradeel
Toevoegen nieuwe bulletpoint: 'Als een dader wordt opgespoord, kan het slachtoffer via een vast telefoonnummer en/of internet op de hoogte blijven van de zaak.'
Toelichting: Het moet een vanzelfsprekendheid zijn dat een slachtoffer, als hij daar behoefte aan heeft, de zaak eenvoudig te kunnen volgen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het slachtoffer dient door het Openbaar Ministerie geïnformeerd te worden. Het persoonlijk contact is daarbij essentieel

5.14 Arnhem
toevoegen: Slachtoffers van een misdrijf krijgen binnen een maand na aangifte een terugkoppeling over de voortgang van de procedure.
Toelichting: Dit bevordert dat de politie ook verantwoording aflegt over wat er met een aangifte gebeurt. Te vaak hoor je nu niets meer.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.15 Katwijk
Schrappen: 'Slachtoffers worden ondersteund bij het innen van hun schadevergoeding.'
Toelichting: Is bestaande wetgeving
PREADVIES: AFWIJZEN
Inderdaad worden slachtoffers nu al geholpen met de inning van schadevergoeding, maar dat kan beter en blijft aandacht verdienen.

- Gedurende detentie en daarna moet actief gewerkt aan het voorkomen van recidive. Dat vergt ook behandeling met bijzondere aandacht voor de problematiek van mensen met bijvoorbeeld een beperkte verstandelijke vermogens of een verslaving.
- Naast of in plaats van de vrijheidsstraf, kan de strafechter bij ontspoorde jongeren een nieuwe maatregel opleggen: ter beschikkingstelling aan het onderwijs. Als de strafrechter deze maatregel oplegt, dan zal de jeugdige crimineel in een gesloten onderwijsinstelling zijn straf ondergaan en tegelijkertijd een opleiding moeten volgen.

Amendementen

5.16 Hilversum
Toevoegen extra bulletpoint: 'De PvdA steunt het aangekondigde voorstel om het anoniem aangifte doen voor zorgmedewerkers mogelijk te maken.
Bij de aanpak van hufterigheid tegen mensen met een publieke taak moet het mogelijk zijn om aangifte te doen op het adres van de werkgever. De advocaat van de veroorzaker krijgt niet meer de gegevens van het slachtoffer en of getuigen.'
Toelichting: Door angst voor represailles van de veroorzaker zien slachtoffers vaak af van het recht om aangifte te doen, doordat uiteindelijk bij een rechtszitting de advocaat van de veroorzaker en hierdoor indirect ook de veroorzaker, de gegevens van het slachtoffer krijgt. Het slachtoffer heeft namelijk al een traumatische ervaring door datgene wat hem haar is overkomen en durft daardoor geen aangifte te doen. Deze drempel moet opgeheven worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.17 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen nieuw bulletpoint: 'De overheid heeft de verantwoordelijkheid er voor te zorgen dat minderjarige veelplegers verplicht aan een baan/studie worden geholpen.'
Toelichting: Ter voorkoming van recidive is dit een belangrijk punt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een dergelijke verplichting gaat te ver en ontslaat de veelpleger van zijn eigen verantwoordelijkheid

3. Drugs aanpakken

Het gedoogbeleid aan de achterdeur van de coffeeshop veroorzaakt overlast in buurten. Het leidt tot illegale thuisteelt en trekt georganiseerde criminaliteit aan.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Titel wijzigen in 'Drugsoverlast en alcoholmisbruik aanpakken'
Genotsmiddelen, zoals genoemd in amendement 5.18 klinkt te abstract, het Partijbestuur vindt deze wijziging een goed alternatief.

Amendementen

5.18 Tilburg, Zeevang, Assen, Hellevoetsluis
Wijzigen: De kop veranderen in 'Overlast genotsmiddelen aanpakken'
Toelichting: De kop 'drugs aanpakken' klopt niet. Allereerst willen we geen drugs aanpakken, maar reguleren. Het gaat ons om de over-

last. Ten tweede staan er ook alcoholmaatregelen onder dit kopje, en doen wij zelf nog een sigarettensuggestie. Niet alleen drugs dus.
PREADVIES: AFWIJZEN
Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Dit gaan we doen:

- De wietteelt willen we reguleren en de coffeeshops behandelen als horecabedrijf. Strikte handhaving van de shops en voorlichting aan jongeren over drugs blijft nodig.

Amendementen

5.19 Rotterdam
Na: '... over drugs blijft nodig.'**toevoegen:** 'Op producten in de coffeeshops worden accijns geheven.'
Toelichting: Als het normale horecabedrijven zijn, moeten ze ook normale belastingen betalen. De beoogde accijns is vergelijkbaar met de sigarettenaccijns.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Een wietpas is een schijnoplossing die het land niet veiliger maakt. Daarom zijn wij tegen de wietpas.

Amendementen

5.20 Eindhoven, Waalre, Best, Veldhoven, Peel en Maas, Tilburg, Maastricht, Venlo
Daarom zijn wij tegen de wietpas' **wijzigen in:** 'Daarom schaffen wij de wietpas af.'
Toelichting: Het verkiezingsprogramma dient zo actief mogelijk geformuleerd te zijn.
Stellingname 'tegen' een beleidsinstrument is alleen actief wanneer besluitvorming nog dient plaats te vinden.
De wietpas is echter al ingevoerd in de zuidelijke provincies en het debat in de Tweede Kamer is al gevoerd. 'Tegen zijn' volstaat daarom niet meer. 'Afschaffen' is de actie die genomen moet worden en zo dient het dus ook in het verkiezingsprogramma te worden vermeld.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Regionale experimenten met gereguleerde teelt worden opgezet.
- Het succesvolle beleid voor begeleide heroïneverstrekking wordt voortgezet in die gemeenten waar dit nodig is.
- Mensen die zich bij herhaling schuldig hebben gemaakt aan openbaar dronkenschap in het uitgaansleven krijgen voor langere tijd een gebiedsverbod. De kosten van vernielingen worden verhaald op de daders.
- Een van de grootste bedreigingen van de gezondheid is het alcoholmisbruik onder jongeren. Ouders hebben hierin de eerste en grootste verantwoordelijkheid. Winkeliers en horeca die verstrekken aan mensen onder de leeftijdsgrens of doorschenken bij dronkenschap, worden fors beboet. Gemeenten worden ondersteund bij hun handhaving en preventietaken.

Amendementen

5.21 Tilburg, Assen, Katwijk
Toevoegen extra bulletpoint:
'Geen enkel genotsmiddel zorgt voor zoveel gezondheidsschade, en kost de gemeenschap zoveel geld, als het roken van sigaretten. Het verbod om te roken in de horeca wordt daarom strikt gehandhaafd en de boete op overtreding gaat fors omhoog.'
Toelichting: Het is hypocriet om wel met twee benen in het alcohol- en drugsbeleid te gaan, maar het roken te vergeten. De schade van meeroken door derden, en direct roken, is voor de maatschappij enorm. De PvdA moet bovendien opkomen voor het personeel in de horeca. Daarom: verhogen van boetes en handhaven van het rookverbod in de horeca!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het spreekt voor zich dat wij vinden dat wet- en regelgeving moet worden gehandhaafd.

5.22 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Harderwijk, Houten, Tilburg, Gouda, Assen
Toevoegen extra bulletpoint: 'De leeftijdsgrens gaat ook voor zwakalcoholische dranken van 16 naar 18 jaar'
Toelichting: De alcoholproblematiek onder jongeren is de laatste jaren, gezien de rapportages, vergroot. Het amendement ligt in de lijn van het beleid van de 2e kamerfractie.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het zijn de ouders, de ouders en nog eens de ouders die verantwoordelijk zijn. Vaak begint het thuis. We kunnen ons voorstellen dat de oplossing wordt gekozen om de leeftijdsgrens te verhogen. Wij willen echter niet dat de oplossing begint bij een staat die moet ingrijpen , maar dat de oplossing begint bij de ouders die hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

5.23 Katwijk Zutphen
toevoegen: Verkoop van alcoholhoudende dranken wordt voorbehouden aan aparte slijterijen. Aan het personeel daarvan worden eisen gesteld in het kader van een vergunning.
Toelichting: Alcohol is voor jongeren te eenvoudig te verkrijgen in supermarkten e.d.
Caissières, vaak niet ouder dan de kopers, kunnen niet afdoende de leeftijdsgrens bewaken. Personeel van afzonderlijke slijterijen (die overi-

gens wel door een supermarkt kunnen worden geëxploiteerd) kan dat beter als er eisen aan worden gesteld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Jongeren mogen nergens alcoholhoudende drank kopen. Het gaat er om dat dit wordt gehandhaafd en dat supermarkten die zich niet aan de regels houden daarvoor worden gestraft. Het gaat daarom te ver om alcohol geheel uit supermarkten te weren: daarmee worden ook volwassen klanten getroffen en de meerderheid van de supermarkten die geen alcohol aan jongeren verkopen.

5.24 Zutphen
Na: 'onder de leeftijdsgrens' **toevoegen:** 'van 18 jaar'
Toelichting: leeftijdsgrens preciezer vermelden
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 5.22.

5.25 Zutphen
toevoegen: De verkoop van alle alcohol door supermarkten verdwijnt. Alcohol wordt in de toekomst alleen nog verstrekt door slijterijen, zoals softdrugs alleen versterkt worden door coffeeshops.
Toelichting: Alcohol is veel te gemakkelijk te verkrijgen. Door alleen slijterijen dit te laten doen, wordt de drempel om alcohol te kunnen kopen verhoogd en worden de jonge kassamedewerkers bij de supermarkten ook ontlast
PREADVIES: AFWIJZEN
Jongeren onder de 16 mogen nergens alcoholhoudende drank kopen. Het gaat er om dat dit wordt gehandhaafd en dat supermarkten die zich niet aan de regels houden daarvoor worden gestraft. Het gaat daarom te ver om alcohol geheel uit supermarkten te weren: daarmee worden ook volwassen klanten getroffen en de meerderheid van de supermarkten die geen alcohol aan jongeren verkopen.

5.26 Amsterdam Zuid
Toevoegen nieuwe bullet: 'Naast deze maatregelen blijft ook de gemeenschappelijke of integrale Veiligheidszorg een instrument voor het aanpakken en voorkomen van drugs en alcohol overlast.'
Toelichting: Er zijn in de diverse gemeenten diverse projecten waarin allerlei gemeentelijke instanties samen met welzijnsinstellingen, het OM, de politie etc., met deze problematiek succesvol aan de gang zijn. Dat heeft onder andere geleid tot de veiligheidshuizen. Deze aanpak moet één van de maatregelen blijven.
PREADVIES: AFWIJZEN
Gemeenschappelijke of integrale veiligheidszorg gaat verder dan de aanpak van overlast van drugs en alcohol. Het voert op deze plaats te ver om dit specifieke probleem apart te benoemen.

5.27 Heerenveen
Toevoegen extra bulletpoint: 'De toegestane promillage van alcohol in het verkeer willen we verlagen naar 0,02 promille.'
Toelichting: Tot 23 jaar is de toegestane promillage van alcohol in het verkeer 0,02 %. Dit werkt zeer effectief en is duidelijk: 1 glas en dat is het en wordt dan voor iedereen hetzelfde. Bij het huidige promillage van 0,05% is het onduidelijk of je twee/ drie of zelfs nog meer glazen kan drinken.
PREADVIES: AFWIJZEN
We zien geen aanleiding om op basis van huidige praktijk en onderzoek om deze grens aan te passen.

4. Digitale veiligheid en privacy

Georganiseerde criminaliteit, radicalisering en terrorisme, financiële fraude, ze trekken zich niets aan van grenzen en maken volop gebruik van de digitale snelweg. Politie en justitie moeten dus in staat zijn ook in de virtuele wereld adequaat op te treden. Daarvoor moet voldoende kennis en kunde breed in deze organisaties aanwezig zijn.
Gerichte gegevensverzameling moet daarbij altijd in verhouding staan tot de bescherming van privacy staan. Het College Bescherming Persoonsgegevens heeft hier een belangrijke rol.

Dit gaan we doen:

- Wet- en regelgeving die de privacy van alle burgers vergaand inperkt, geldt slechts voor een in de tijd beperkte periode en voor het verstrijken van deze periode worden de maatregelen geëvalueerd. Zij worden alleen voortgezet als de noodzaak hiervan overtuigend is aangetoond.

Amendementen

5.28 Zeevang Dordrecht, Utrecht, Assen
'wet- en regelgeving... is aangetoond' **Wijzigen:** 'Nieuwe wet- en regelgeving die inbreuk maakt op grondrechten, zoals het recht op privacy, moet vooraf worden gegaan door een impact assessment, waarbij noodzaak, effectiviteit, proportionaliteit en subsidiariteit van de nieuwe regels worden beoordeeld. Dergelijke wet- en regelgeving geldt verder slechts voor een in de tijd beperkte periode en wordt voor het verstrijken van deze periode geëvalueerd. Regels waarvan de blijvende noodzaak of effectiviteit niet is aangetoond worden niet voortgezet. Ook bestaande regels worden aan een grondig onderzoek onderworpen.'
Toelichting: Privacy is een grondrecht en verdient daarom sterke bescherming. En die

bescherming moeten we aan alle grondrechten toekennen. Daarom moeten nieuwe wetten en regels die inbreuk maken op grondrechten van burgers kritisch onder de loep genomen worden voordat ze worden ingevoerd. Door eerst een impact assessment uit te voeren en nieuwe regels na een proefperiode te evalueren, voorkomen we dat er op grote schaal onnodig inbreuk op grondrechten van burgers wordt gemaakt. Uiteraard is het van belang dat niet alleen nieuwe, maar ook bestaande regels op deze manier worden getoetst.
Ingediend in overleg met Bits of Freedom
PREADVIES: AFWIJZEN
Amendement is zeer verstrekkend omdat heel veel wet en regelgeving grondrechten of vrijheden van burgers raken. Denk aan belastingwetgeving of onderwijswetgeving. En uiteraard moeten onze volksvertegenwoordigers daar kritisch op toetsen.

5.29 Katwijk , Enschede
Toevoegen extra bulletpoint: 'Wetgeving wordt geïntroduceerd om het afluisteren van telefoons aan banden te leggen en terug te dringen.'
Toelichting: Nederland heeft de wrange eer zijn burgers veel meer af te luisteren dan welk land ook. Dit is een minstens zo ingrijpende schending van de privacy als het controleren van internetverkeer. Daar moeten we dus wat aan doen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er is al wetgeving die regels stelt aan het afluisteren. Waar het om gaat is de uitvoering daarvan.

- Het College Bescherming Persoonsgegevens brengt een zwaarwegend advies uit over de impact van wet- en regelgeving op de privacy van burgers.

Amendementen

5.30 Zeevang Leidschendam-Voorburg, Utrecht, Dordrecht, Assen
'Het College Bescherming… van burgers' **wijzigen in:** 'Het College Bescherming Persoonsgegevens brengt voorafgaand aan de inwerkingtreding van wet- en regelgeving die impact heeft op de privacy van burgers advies uit over de privacyimplicaties van deze wetten en regels.'
Toelichting: Dit punt is uitgebreid om duidelijker te maken dat het hier om een voorafgaand advies gaat, en niet een advies dat wordt opgesteld nadat inbreukmakende regels al in werking getreden zijn.
Ingediend in overleg met Bits of Freedom.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.31 Leidschendam-Voorburg
Na: '..privacy van burgers' **toevoegen:** …'en krijgt voldoende budget om zijn belangrijke taak uit te voeren.'
Toelichting: De in internationaal opzicht bescheiden rol van het CBP is te wijten aan relatief weinig bevoegdheden, personeel en budget. Hoewel het positief is dat het CBP de afgelopen jaren steeds meer bevoegdheden heeft gekregen, is het noodzakelijk dat het CBP ook de middelen heeft om haar belangrijke taak ook daadwerkelijk op een goede manier uit te voeren. Dit komt ten gunste aan de burger, maar ook aan het bedrijfsleven, dat hierdoor duidelijk weet waar de privacygrenzen liggen. (Verder steun voor amendement Zeevang 57)
PREADVIES: AFWIJZEN
Dat het CBP over voldoende budget moet beschikken om zijn taken uit te voeren spreekt vanzelf. Wij zien daarop toe als het om de behandeling van de rijksbegroting gaat.

- Radicalisering vroegtijdig en actief tegengaan kan terrorisme voorkomen. Gegevensverzameling, mensen binden aan de samenleving, voorlichting, perspectief op werk en wonen zijn middelen om in te zetten. De omgeving moet alert zijn op signalen van met name jongeren die dreigen te radicaliseren.

Amendementen

5.32 Smallingerland
'Radicalisering vroegtijdig…..die dreigen te radicaliseren.' **wijzigen in:** 'Radicalisering en polarisering vroegtijdig en actief tegengaan. Radicalisering leidt tot botsingen. Gegevensverzameling……die dreigen te radicaliseren'.
Toelichting: Met name het woord terrorisme is hier niet op zijn plaats. Dit roept associaties op met rechts (moslim-) extremisme en andere uitwassen. Het gaat hier ons inziens om het tegengaan van botsingen tussen verschillende groepen in de samenleving.
PREADVIES: AFWIJZEN
Radicalisering kan in een uiterste geval wel degelijk tot terrorisme leiden. Dat hebben we helaas ook al gezien in Nederland.

- Mensen moeten meer inzicht krijgen in wat ze online delen. Bedrijven mogen gegevens van internetgebruikers alleen gebruiken na toestemming en duidelijke informatie.

- Ook mogen aanbieders van internet informatie niet filteren of blokkeren. Het beginsel van netneutraliteit moet daarom strikt gehandhaafd worden.

Amendementen

5.33 Zeevang Utrecht, Dordrecht
'Mensen moeten meer inzicht krijgen in wat ze online delen. Bedrijven mogen gegevens van internetgebruikers alleen gebruiken na toestemming en duidelijke informatie.' **wijzigen in:** 'Mensen moeten meer inzicht krijgen in wat ze online delen en meer controle krijgen over het gebruik van gegevens die ze online achterlaten. Bedrijven mogen gegevens van internetgebruikers alleen gebruiken na toestemming en duidelijke informatie.'
Toelichting: Door deze bepaling aan te passen wordt duidelijk dat de Partij van de Arbeid zich inzet voor meer controle van burgers over het gebruik van hun gegevens. Een belangrijk uitgangspunt daarbij is dat gegevens die voor een bepaald doel verzameld worden, niet zo maar verder mogen worden gebruikt voor andere doelen of door andere bedrijven.
Ingediend in overleg met Bits of Freedom.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Digitaal veiligheidsbeleid mag geen vals gevoel van veiligheid geven, maar moet op basis van dreigings- en risicoanalyses vormgegeven worden.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Toevoegen extra bulletpoint: De bescherming van communicatie tussen burgers moet worden verbeterd. De tekst van de Grondwet gaat nu alleen nog over brieven, telefoon en telegraaf. Die tekst moet worden aangepast zodat ook moderne communicatiemiddelen worden beschermd.
Toelichting: Het amendement geeft te veel en detaillistisch invulling aan wat er in de Grondwet zou moeten komen te staan. Dat past niet bij een toekomstbestendig artikel.

Amendementen

5.34 Tilburg, Zeevang, Gouda
Toevoegen extra bulletpoint: 'De vingerafdruk gaat uit het paspoort.'
Toelichting: Pierre Heijnen heeft hier terecht voor gepleit en we zouden dit dan ook als apart punt en kort en stevig in ons programma op moeten nemen.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.35 Zeevang, Amsterdam Oost, Utrecht, Dordrecht
Toevoegen extra bulletpoint: 'De Grondwet wordt aangepast om alle vormen van communicatie tussen burgers te beschermen. Ook e-mail, directe berichten via social media, internettelefonie en andere vormen van communicatie vallen onder het brief- en telefoongeheim, evenals verkeersgegevens en opgeslagen communicatie. Communicatie tussen burgers wordt alleen onderschept in het geval van een concrete verdenking, als dat noodzakelijk is en na toetsing door de rechter.'
Toelichting: De Grondwet beschermt nu nog alleen het 'brief, telefoon- en telegraafgeheim' terwijl er inmiddels talloze nieuwe communicatievormen zijn die ook bescherming verdienen. E-mail valt bijvoorbeeld niet onder het briefgeheim, net zoals berichten die worden uitgewisseld via Facebook of Twitter. Dat moet anders. Het nieuwe communicatiegeheim moet alle vormen van communicatie tussen burgers beschermen, en ook communicatie tussen groepen, dus conversaties met meerdere mensen tegelijk, omvatten. Ook opgeslagen communicatie en verkeersgegevens verdienen bescherming.
Ingediende in overleg met Bits of Freedom www.bof.nl
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

5.36 Zeevang Utrecht, Dordrecht
Toevoegen extra bulletpoint:
'De Europese bewaarplicht telecommunicatiegegevens verplicht telefonie- en internetaanbieders om tot twee jaar lang op te slaan waar burgers zich bevonden en wie er met wie contact heeft gehad. Daarmee wordt inbreuk gemaakt op de privacy en communicatie van miljoenen Nederlanders. Deze regel maakt Nederland niet veiliger, en moet daarom zo snel mogelijk in Nederland en in de rest van Europa worden afgeschaft.'
Toelichting: De Partij van de Arbeid moet zich inzetten voor de afschaffing van deze Europese regel. De bewaarplicht maakt inbreuk op de rechten van bijna alle Nederlanders en er is geen enkele aanwijzing dat dit de veiligheid van Nederland ten goede komt.
PREADVIES: OVERNEMEN

5.37 Zeevang, Dordrecht, Utrecht, Assen
toevoegen: 'Grondrechten van burgers worden hierbij gerespecteerd.'
Toelichting: De verwijzing naar grondrechten van burgers is opgenomen om beter tot uitdrukking te brengen dat grondrechten moeten worden meegenomen bij het opstellen van digitaal veiligheidsbeleid.
PREADVIES: OVERNEMEN

6. ONZE KEUZES OVER WONEN

Goed en betaalbaar wonen voor iedereen

De PvdA wil terug naar een eerlijk woonbeleid, waarbij er voldoende sociale woningen beschikbaar zijn, waarin eigen woningbezit voor brede groepen bereikbaar blijft, waarbij ondersteuning door de overheid op een rechtvaardige manier plaatsvindt. Een goed en betaalbaar huis in een leuke wijk moet weer voor iedereen weggelegd zijn. Ook voor jongeren en starters!

De werkelijkheid is anders. Momenteel zit de Nederlandse woningmarkt volledig op slot. Er is dringend aan verbouwing toe. Er worden nauwelijks meer huizen gebouwd en huizen staan steeds langer te koop. Voor huurders en starters op de woningmarkt zijn geen betaalbare woningen beschikbaar. Steeds meer mensen komen in de problemen door een combinatie van hoge schulden en dalende woningprijzen. De schuldenlast van huiseigenaren is dankzij de onbeperkte hypotheekrenteaftrek tot recordhoogte gestegen en de kosten daarvan voor de schatkist lopen steeds verder op. De stagnatie op de woningmarkt is een van de oorzaken van de huidige economisch recessie. Om de woningmarkt weer op gang te krijgen, de doorstroom te bevorderen en de bouwsector uit het slop te trekken, zijn structurele hervormingen nodig.

Waar het vorige Kabinet de hypotheekrenteaftrek taboe verklaarde en de huurders keihard liet betalen, laten de Kunduzpartijen de starters op de woningmarkt de rekening betalen; alleen zij moeten verplicht aflossen. Dit zet de woningmarkt nog verder vast. Het is ook onrechtvaardig: mensen die al jaren van de aftrek hebben geprofiteerd behouden hem en starters krijgen vanaf het begin veel minder aftrek. Dit alles leidt tot verdere tweedeling op de woningmarkt, tussen huurders en kopers, tussen bestaande en nieuwe hypotheken. Het is daarom tijd voor een eerlijke hervorming van de woningmarkt.

Amendementen

6.1 Den Haag, Dordrecht

Toevoegen als extra alinea:

'De woningmarkt zal worden losgetrokken door de huurmarkt en de koopmarkt gelijktijdig aan te pakken. Het voorstel Wonen 4.0 van de Woonbond, woningcorporaties, Eigen huis en de makelaars samen biedt een kans om geleidelijk de hypotheekrente af te bouwen met zo min mogelijk koopkrachteffecten en behoud van woningwaarde. Dit unieke woonakkoord is uitgangspunt om de woningmarkt weer los te trekken, doorstroming op gang te brengen, kansen te bieden voor starters en weer nieuw te kunnen bouwen, in aansluiting op de vraag.'

Toelichting: In het conceptprogramma worden huur en koop gescheiden behandeld, terwijl men er inmiddels breed, binnen en buiten de PvdA, van doordrongen is dat alleen een integrale aanpak kans van slagen heeft. Dat besef blijkt ook uit 'Wonen 4.0', en die kans mag niet genegeerd worden.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is het eens met de indieners dat de woningmarkt wordt losgetrokken door de huurmarkt en de koopmarkt gelijktijdig aan te pakken. Het verkiezingsprogramma geeft een overzicht van de plannen van de PvdA voor de huurmarkt en de koopmarkt. Dit is één integraal plan om de woningmarkt weer uit het slop te trekken.

1. De hypotheekrenteaftrek wordt eerlijk hervormd

Aanvankelijk bedoeld om eigen woningbezit te bevorderen, is de hypotheekrenteaftrek nu zijn doel voorbij geschoten. In de eerste plaats is de hypotheekrenteaftrek onbetaalbaar geworden. De kosten zijn opgelopen van 7,3 miljard in 2004 naar bijna 12 miljard in 2011. Er staat nu een straf op aflossen en dit moet worden doorbroken. De totale schuldenlast van woningeigenaren in Nederland bedraagt inmiddels ruim 600 miljard euro. Zeker nu de woningprijzen voor het vijfde achtereenvolgende jaar dalen, is dit een groot risico voor woningeigenaren en een groot risico voor de Nederlandse economie als geheel. In de tweede plaats is het een buitengewoon oneerlijk systeem. De helft van het belastingvoordeel van de hypotheekrenteaftrek gaat naar de 20% huishoudens met de hoogste inkomens. Dat is niet alleen een gevolg van het feit dat hogere inkomens gemiddeld een hogere hypotheek hebben, zij kunnen het ook tegen een hoger tarief aftrekken. Ten derde wordt de woningmarkt ernstig verstoord. De prijzen worden opgestuwd; eengezinswoningen zijn sinds 1996 gemiddeld drie keer zo duur geworden. Steeds minder mensen kunnen nog kopen of verkopen. Wij gaan de woningmarkt op een eerlijke en sociale manier hervormen. We doen dat geleidelijk om de woningmarkt zo min mogelijk te verstoren.

Amendementen

6.2 Leeuwarden, Uithoorn

Schrappen: 'we doen dat geleidelijk om de woningmarkt zo min mogelijk te verstoren.

Toelichting: We constateren in de inleiding dat de Nederlandse woningbouw volledig op slot zit en dringend aan verbouwing toe is, en structurele hervormingen nodig zijn. Deze zin kun je lezen als een afzwakking van de eerder krachtig geformuleerde ambitie die de PvdA heeft en die ook nodig is gezien de problematiek.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat we bij grote ingrepen in de woningmarkt juist moeten voorkomen dat de woningmarkt te ernstig wordt verstoord, wat tot onrust in de woningmarkt kan leiden. De kracht van onze plannen is nu juist verstandige hervormingen in de woningmarkt om deze vlot te trekken, maar wel geleidelijk om (financiële) onzekerheden weg te nemen.

6.3 Heerenveen, Amsterdam Zuid, Zeevang, Amsterdam Nieuw-West

'Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd tot de gemiddelde huizenprijs.' **wijzigen in:** 'Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd tot de gemiddelde huizenprijs per regio.'

Toelichting: De huizenprijzen lopen per regio zeer uiteen. Indien daar geen rekening mee gehouden wordt, zijn mensen in duurdere regio's de dupe.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat het werken met een gemiddelde huizenprijs per regio in de uitvoerbaarheid te complex wordt, waardoor de administratieve lasten van dit voorstel enorm zullen stijgen. Bovendien is de kans groot dat dit tot perverse prikkels zou leiden.

6.4 Dordrecht

Schrappen: 'Aanvankelijk bedoeld om eigen woningbezit te bevorderen, is de hypotheekrenteaftrek nu zijn doel voorbij geschoten.'

Toelichting: Klopt niet: Bij de introductie van de inkomstenbelasting in 1893 is bepaald dat eigenaren die zelf hun huis bewonen, het huiswaarde- of eigenwoningforfait bij hun belastbaar inkomen moeten optellen. Daar staat tegenover dat zij de kosten die gemoeid zijn met het bezit van de woning mogen aftrekken: onderhoudskosten, waardevermindering en hypotheekrente. (Bron: Bas Kromhout en Rens Oving,, Historisch Nieuwsblad nr.7/2008)

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur handhaaft de huidige passage in het programma, omdat mensen de hypotheekrente wel degelijk zien als instrument om het eigen woningbezit te bevorderen.

Overbodige toevoeging die de duidelijkheid van de tekst niet ten goede komt.

6.6 Dordrecht

'De PvdA wil de hypotheekrenteaftrek geleidelijk aanpassen … aftrektarief van 30%' **wijzigen in:** 'De PvdA wil de hypotheekrenteaftrek vervangen door een woontoeslagstelsel voor huurders en voor eigenaren die hun huis zelf bewonen.'

Toelichting: Mede dankzij de PvdA is de inkomensondersteuning van huurders enige jaren geleden gefiscaliseerd van huursubsidie naar huurtoeslag. Daarmee is de weg vrijgemaakt voor één fiscaal stelsel van woonlastenondersteuning voor huurders en particuliere eigenaren die dat gelet op hun inkomen nodig hebben. Er is geen goede reden om nog langer fiscaal onderscheid te maken tussen de woonvorm. Om te zorgen dat iedereen fatsoenlijk kan wonen is er wel reden tot fiscale woonlastenondersteuning voor mensen met een laag en een midden inkomen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het is onduidelijk wat precies bedoeld wordt. Het Partijbestuur houdt vast aan het standpunt, ook gepresenteerd in Keuzes voor de Toekomst. Dit pakket aan hervormingen voor de koopmarkt en de huurmark, trekt de woningmarkt los en maakt deze betaalbaar voor starters.

Dit gaan we doen:

- De PvdA wil de hypotheekrenteaftrek geleidelijk aanpassen. Verstoring van de woningmarkt moet zoveel mogelijk worden voorkomen. Woningeigenaren moeten zich kunnen aanpassen. Vanaf 2013 zal geleidelijk een nieuw stelsel worden ingevoerd. Uiteindelijk trekt iedereen tegen hetzelfde tarief af; vanaf 2013 wordt het maximale tarief van 52% waartegen men nu kan aftrekken stapsgewijs verlaagd naar een voor ieder gelijk aftrektarief van 30%.
- Ook het schuldbedrag waarvan de rente mag worden afgetrokken wordt begrensd. In 2013 wordt de woningschuld waarover rente mag worden afgetrokken bevroren op maximaal 1 miljoen euro. Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). Over dertig jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.

Amendementen

6.5 Arnhem

'Aftrektarief ter grootte van 30%' **wijzigen in:** 'aftrektarief ter grootte van de onderste belastingschijf.'

Toelichting: Sluit beter aan bij de bestaande systematiek.

PREADVIES: AFWIJZEN

Amendementen

6.7 Houten

'Ook het schuldbedrag waarvan de rente mag worden afgetrokken wordt begrensd. In 2013 wordt de woningschuld waarover rente mag worden afgetrokken bevroren op maximaal 1 miljoen euro. Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). Over dertig jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.' **wijzigen in:** 'Ook het schuldbedrag waarvan de rente mag worden afgetrokken wordt begrensd. In 2013 wordt de woningschuld

waarover rente mag worden afgetrokken VERLAAGD NAAR €900.000. Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks VERDER verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). Over dertig jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.'
Toelichting: Het voorstel is het maximum bedrag waar hypotheekrente over mag worden afgetrokken al per 2013 met 100.000 euro te verlagen van 1 miljoen naar 900.000 euro. Mensen met een aftrek 1 miljoen euro, weten dat ze overmatig gebruik maken van de hypotheekrenteaftrek. Deze mensen hebben daar jarenlang gebruik van geprofiteerd en profiteren nog steeds fors. Dit voorstel maakt het iets sneller minder fors. Het levert ook een mooi bedrag op voor de schatkist!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur kiest om te starten met een maximum bedrag waar hypotheekrente over mag worden afgetrokken van 1 miljoen euro. Dit om mensen ruim de tijd te geven zich aan te passen aan een geleidelijke aanpassing van de hypotheekrenteaftrek. Daarna wordt het maximum bedrag waar hypotheekrente over mag worden afgetrokken in stappen verlaagd.

6.8 **Arnhem**
'begrensd. In 2013 wordt de woningschuld waarover rente mag worden afgetrokken bevroren op maximaal 1 miljoen euro. Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). Over dertig jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.' **wijzigen in:** 'bevroren op maximaal € 500.000.'
Toelichting: Waarom is echter gekozen voor deze complexe herziening, die ook nog zeer moeilijk uit te leggen is. Nu is gekozen voor drie verschillende elementen: het tarief aanpassen, het maximale hoogte van de hypotheeksom invoeren èn variabel maken. En de annuïtaire aflossing verplichten. Daarnaast moet alles over dertig jaar worden ingevoerd. Daarom enkele werkbare vereenvoudigingen: 1. aftrek ter grootte van de onderste belastingschijf. 2 Af te trekken bedrag bevriezen bij een vast lager maximum bedrag van bijvoorbeeld € 500.000.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige plannen om de hypotheekrenteaftrek te hervormen bestaat uit een evenwichtig pakket, waarmee de woningmarkt eerlijk hervormd en uit het slop getrokken wordt. Waarbij mensen ruim de tijd krijgen zich aan te passen aan een geleidelijke aanpassing van de hypotheekrenteaftrek.

6.9 **Den Haag, Middelburg, Tilburg, Dordrecht, Oegstgeest, Amsterdam Nieuw-West, Hellevoetsluis, Zeevang**
'1 miljoen' **wijzigen in:** '500.000'
Toelichting: 1 Miljoen vinden wij een onnodig hoog startbedrag hiervoor.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 6.8.

6.10 **Rotterdam**
'Vervolgens wordt dit maximum jaarlijks verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). Over dertig jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.' **wijzigen in:** 'Vervolgens wordt dit maximum in 15 jaar jaarlijks verlaagd, tot de gemiddelde huizenprijs (nu 237.000 euro). In 2028 jaar kan iedereen dus nog steeds zijn rente aftrekken maar voor een schuld van maximaal de dan geldende gemiddelde woningprijs en allemaal tegen 30%.'
Toelichting: Het verkorten van de termijn leidt tot een sneller herstel van de woningmarkt
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat we de woningmarkt moeten hervormen op een geleidelijke manier zodat de woningmarkt niet ernstig verstoord raakt.

6.11 **Rotterdam**
'In 2013 wordt de woningschuld waarover rente mag worden afgetrokken bevroren op maximaal een miljoen euro.' **wijzigen in:** 'In 2013 wordt de woningschuld waarover rente mag worden afgetrokken bevroren op maximaal een half miljoen euro.'
Toelichting: Een lager grensbedrag en een kortere aanpassingstermijn zijn gerechtvaardigd. Immers veel mensen met hogere hypotheken gebruiken de top van de hypotheek voor het financieren van andere zaken dan de eigen woning. Voor zover sprake is van financiering van een woning betreft het mensen met een inkomen waarvan wij vinden dat ze wel iets meer de effecten van de crisis mogen voelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 6.8.

- Voor nieuwe hypotheken zal verder gaan gelden dat de fiscus voortaan uitgaat van een forfaitair annuïtaire hypotheek. Dat betekent dat de toegestane aftrek gedurende de looptijd van 30 jaar afneemt, doordat de fiscus ervan uitgaat dat de hypotheeksom in 30 jaar wordt afgelost.

Amendementen

6.12 Den Haag

Toevoegen extra bullet:
'Omdat de hypotheekrenteaftrek in essentie bedoeld is om mensen die daar vanwege hun inkomen moeilijk toe in staat zijn toch toegang te geven tot de woningmarkt, wordt de aftrek begrensd voor hoge inkomens. Tot een inkomen van twee maal modaal is de aftrek 100%, daarboven wordt deze tot een inkomen van vier maal modaal geleidelijk verlaagd tot een maximaal percentage. Dit maximale percentage daalt vanaf 100% in 2013 geleidelijk in 30 jaar naar 0%.'
Toelichting: Zoals in de tekst van het amendement al gesteld, is de hypotheekrenteaftrek in onze ogen niet bedoeld om hoge inkomens te steunen. De in dit programma voorgestelde wijzigingen nemen voor een groot deel al het perverse effect weg dat de steun bijna ongelimiteerd stijgt naarmate het inkomen hoger is en het huis duurder.
Toch blijven ook de hoogste inkomens de maximaal mogelijke aftrek ontvangen. Voor de hoge inkomens heeft dit een relatief klein effect op de uiteindelijk te betalen belasting. Voor de overheid echter betekent het dat een substantiële groep deze maximale aftrek blijft ontvangen.
Dit amendement bedoelt dat te ondervangen. Ongetwijfeld zijn er andere technische mogelijkheden om hetzelfde te bereiken, en uiteraard zijn de aangegeven grenzen arbitrair. Het gaat ons niet om de techniek, maar om het principe.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige plannen om de woningmarkt te hervormen, waaronder de hypotheekrenteaftrek, goed doordacht zijn en een afgewogen pakket aan maatregelen die ook zijn doorgerekend. Door de hypotheekrenteaftrek te beperken kunnen woningeigenaren met dure woningen veel minder rente aftrekken dan in het huidige stelsel.

6.13 Amsterdam Nieuw-West

Na: 'Dat betekent dat de toegestane aftrek gedurende de looptijd van 30 jaar afneemt, doordat de fiscus ervan uitgaat dat de hypotheeksom in 30 jaar wordt afgelost.' **toevoegen:** 'Er dient onderzoek te komen om de mogelijkheid te bezien om bestaande hypotheken om te bouwen naar een forfaitair annuïtaire hypotheek, zoals dat voor nieuwe hypotheken gaat gelden.'
Toelichting: Het verdient aanbeveling op den duur geen onderscheid te laten bestaan tussen oude en nieuwe hypotheken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat huidige afspraken tussen woningeigenaren en banken niet gedurende de looptijd gewijzigd kunnen worden.

- Ook de overdrachtsbelasting gaat op de helling. Deze boete op verhuizen schaffen we voor starters per direct af. Voor alle andere kopers verlagen we hem naar 2% (was 6%).

Amendementen

6.14 Hilversum

'Ook de overdrachtsbelasting gaat op de helling. Deze boete op verhuizen schaffen we voor starters per direct af. Voor alle andere kopers verlagen we hem naar 2% (was 6%).' **wijzigen in:** De overdrachtsbelasting wordt per direct afgeschaft.
Toelichting: de huidige tekst gaat niet ver genoeg.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat we starters extra kansen moeten geven op de woningmarkt. Een van de maatregelen is om de overdrachtsbelasting voor starters helemaal af te schaffen. De financiële gevolgen van dit amendement zijn fors.

6.15 Amsterdam Zuid

'Deze boete op verhuizen schaffen we voor starters per direct af. Voor alle andere kopers verlagen we hem naar 2% (was 6%).' **wijzigen in:** 'Deze boete op verhuizen schaffen we af. In plaats hiervan belasten we de winst die verkopers maken op hun huis.'
Toelichting: een huis betekent woongenot, maar is daarnaast kapitaal. Als het in waarde stijgt maakt een verkopende eigenaar winst. De overdrachtsbelasting maakte een deel van deze winst publiek, en dat schaffen we nu grotendeels af. Bij een belasting op huizenwinst wordt het verschil tussen verkoopprijs en de WOZ-waarde van bijvoorbeeld vijf jaar terug (of aankoopprijs, als het huis minder dan vijf jaar in bezit was), dus de verkoopwinst, belast. Minus aantoonbare verbouwingskosten. Zo betekenen stijgende huizenprijzen niet alleen private rijkdom voor huizenbezitters, maar komt een deel van de winst bij de gemeenschap terecht. Tegelijk is het geen verhuisbelasting, omdat de verkoper altijd winst blijft maken. Bijkomende voordelen van zo'n winstbelasting zijn dat zwart verbouwen en het omlaag procederen van de WOZ-waarde allebei minder lonend worden, omdat ze leiden tot een hogere rekening van de fiscus bij verkoop.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt het geen goed plan winst die verkopers om hun huis maken te belasten. Dit leidt tot het verder vastlopen van de woningmarkt. Een belangrijk doel van het voorgestelde pakket aan maatregelen is de woningmarkt weer in beweging te brengen.

6.16 Rotterdam
'Deze boete op verhuizen schaffen we voor starters per direct af. Voor alle andere kopers verlagen we hem naar 2% (was 6%).' **wijzigen in:** Deze boete op verhuizen schaffen we per direct af.
Toelichting: Wij streven er naar de woningmarkt ook voor andere kopers dan starters weer snel op gang te brengen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 6.15.

- Regering en banken moeten tot gezamenlijke voorstellen komen om de financiering van eigen woningbezit voor ZZP'ers te verbeteren. Tevens roept de PvdA de banken op om barrières weg te nemen die extra tussentijdse aflossingen bemoeilijken.

Amendementen

6.17 Gouda, Dordrecht, Waddinxveen
Extra bullet **toevoegen:**
'De PvdA wil op termijn de hypotheekrenteaftrek vervangen door één woontoeslagstelsel voor huurders en voor eigenaren die hun huis zelf bewonen.'
Toelichting: De inkomensondersteuning van huurders is enige jaren geleden gefiscaliseerd. Daarmee is de weg vrijgemaakt voor één fiscaal stelsel van woonlastenondersteuning voor huurders en particuliere eigenaren, die dat gelet op hun inkomen nodig hebben. Er is geen goede reden om nog langer fiscaal onderscheid te maken tussen de woonvorm. Wel is er reden tot fiscale woonlastenondersteuning voor mensen met een laag of midden
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 6.13.

6.18 Den Haag
'ZZP'ers' **wijzigen in:** 'kleine ondernemers'
Toelichting: Het probleem betreft niet alleen ZZP-ers, maar alle kleine ondernemers (incl. ZZP-ers, maar ook die met één of enkele personeelsleden).
PREADVIES: OVERNEMEN

6.19 Zutphen
Na: 'Tevens roept de PvdA de banken op om barrières weg te nemen die extra tussentijdse aflossingen bemoeilijken.' **toevoegen:** De PvdA streeft een wettelijke regeling na waarbij overkreditering bij hypotheekverstrekking wordt voorkomen
Toelichting: Veel huishoudens nemen een hypotheeklast op zich die ze nauwelijks kunnen dragen. Als zich dan maar iets voor doet hebben ze snel een aflossingsprobleem.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit een sympathiek maar overbodig voorstel, aangezien banken daar zelf ook al steeds strengere regels in hanteren.

2. Starters verdienen steun
In tegenstelling tot het Kunduzpakket, vindt de PvdA dat starters wel steun verdienen. Het is voor hen op dit moment heel moeilijk een hypotheek te krijgen of een betaalbaar huur- of koophuis te vinden. Als zij weer toegang tot de woningmarkt krijgen, brengen ze een ketting aan verhuisbewegingen op gang.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
toevoegen: 'De PvdA wil het particulier- en collectief opdrachtgeverschap bevorderen.'

Amendementen

6.20 Castricum
Extra bullet **toevoegen:**
'De PvdA bevordert het Particulier- en collectief opdrachtgever schap wat een realistischer en betaalbaarder woningbouw mogelijk maakt. Daartoe moeten financiële drempels bij banken weggenomen worden en dient begeleiding van woonconsumenten in dit traject gestimuleerd te worden.'
Toelichting:
- Groot voordeel is dat bewoners meer invloed hebben op de bouw van hun woning.
- Zij kunnen samen onder begeleiding van een deskundige gaan bouwen.
- Er is meer ruimte voor specifieke wensen. Afhankelijk van het budget kan de woning worden aangepast.
- Betaalbaar bouwen door starters is mogelijk.
- De toekomstige bewoners hebben zo de mogelijkheid om te blijven wonen, in hun eigen woonomgeving

PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel Partijbestuur.

Dit gaan we doen:
- De overdrachtsbelasting voor starters wordt per direct geheel afgeschaft.

- De stichting Stimuleringsfonds Volkshuisvesting kan, met inschakeling van de Bank Nederlandse Gemeenten, de komende drie jaar Startersleningen verstrekken tegen een zeer lage rente. De rijksoverheid staat daarbij borg. Doel is 25.000 starters te ondersteunen en zo 100.000 verhuisbewegingen op gang te brengen.

Amendementen

6.21 Noordoostpolder/Urk, Almere

Na: 'Doel is 25.000 starters te ondersteunen en zo 100.000 verhuisbewegingen op gang te brengen.' **toevoegen:** 'We bieden particuliere huiseigenaren die in het laatste jaar van hun aflossingsverplichting zitten de mogelijkheid om (een deel) van hun aflossings en/of rentebetalingen te storten in een nieuw fonds ter stimulering van de (sociale) woningbouw en/of verduurzaming van de woningbouw.
Voor deze particuliere stortingen blijft het mogelijk om gedurende een nader vast te stellen periode gebruik te maken van de 30% hypotheekrenteaftrek, zoals bepleit elders in dit verkiezingsprogramma. Het nieuwe fonds kan ofwel onder beheer gebracht worden van de SVn ofwel een meer eigen, lokaal/regionale beheersvorm aannemen.'
Toelichting: Bij het vrijvallen van de aflossings- en rentebedragen voor de eigen woning staat de woningbezitter voor de keuze wat te doen met de hierdoor ontstane extra koopkracht. Hij/zij kan het besteden voor extra consumptieve bestedingen of opzij zetten in de vorm van sparen/beleggen. In de vaak lange voorafgaande periode is hij/zij gewend geraakt aan de betalingen voor de eigen woning; het is onderdeel geworden van zijn/haar bestedingspatroon. De mogelijkheid wordt nu geopend om een deel van deze uitgaven te storten in een nieuw in te stellen fonds ter stimulering van de woningbouw. Over het ingebrachte bedrag blijft een belastingaftrek mogelijk ter hoogte van de nieuwe voorstellen zoals in het verkiezingsprogramma zijn vastgelegd; dus maximaal 30% over maximaal de gemiddelde huizenprijs.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige plannen om de woningmarkt te hervormen bestaat uit een goed afgewogen pakket waarvan ook de financiele gevolgen zijn doorgerekend. De gevolgen van dit voorstel zijn onduidelijk.

- Er moeten meer betaalbare huur- en koopwoningen komen. Bij nieuwbouwprojecten zal tenminste 30% van de woningen beschikbaar moeten zijn voor starters.

Amendementen

6.22 Amsterdam West

'Er moeten meer betaalbare huur- en koopwoningen komen.' **wijzigen in:** 'Er moeten meer betaalbare huur- en koopwoningen komen, om zo het gat tussen (sociaal) huren en het kopen van een eigen woning te overbruggen.'
Toelichting: Goede starterswoningen bevorderen de doorstroming en vooral het gat tussen (sociaal) huren en het kopen van een woning moet bevorderd worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

3. Voldoende en goede sociale woningen

Heel veel mensen hebben een goede, betaalbare huurwoning nodig. En door minder bewoners per woning, de vergrijzing en de grote problemen op de koopmarkt zal dat aantal verder toenemen. Er zijn ook steeds meer ZZP'ers en flexwerkers die grote moeite hebben een hypotheek te krijgen. De groeiende behoefte aan betaalbare huurwoningen is dus een grote maatschappelijke uitdaging waar nog veel te weinig aandacht voor bestaat. Er wordt niet alleen te weinig gebouwd maar wat er wordt gebouwd is veel-al te duur. In 2003 kostte een nieuwbouwhuis gemiddeld 240.000 euro. Nu is dat een ton meer.

Amendementen

6.23 Wijchen

Na: 'In 2003 kostte een nieuwbouwhuis gemiddeld 240.000 euro. Nu is dat een ton meer.' **toevoegen:** Ten opzichte van de totale woningvoorraad is de voorraad sociale huurwoningen in de afgelopen decennia afgenomen en daalt nog steeds.
PREADVIES: AFWIJZEN
In de plannen van de PvdA gaat het niet alleen om het bouwen van sociale huurwoningen, maar ook voor huurwoningen voor starters en mensen met een middeninkomen.

6.24 Rotterdam

Extra bullet **toevoegen:**
'Het systeem van woningtoewijzing wordt zo verbeterd dat de kans op het vinden van een sociale woning groter wordt naarmate de woningzoekende de woning harder nodig heeft.'
Toelichting: Op dit moment is het systeem van woningtoewijzing door corporaties voor een belangrijk deel gekoppeld aan de inschrijfduur van een woningzoekende bij de corporatie of koepel van corporaties in de gemeente of regio. Dit leidt er toe dat huishoudens die niet al zeer lang in de regio wonen waarvoor het woningtoewijzingsysteem geldt, en dus ook nooit een lange inschrijfduur kunnen hebben opgebouwd,

vrijwel niet in aanmerking komen voor een sociale woning. Het leidt er ook toe dat iemand als hij buiten zijn woonplaats nieuw werk vindt, niet makkelijk kan verhuizen naar de regio waarin zijn of haar nieuwe werk is. Dit werkt onnodige mobiliteit in de hand. Kortom, het woningtoewijzingssysteem is aan vernieuwing toe.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat hierover gemeenten afspraken moeten maken met woningcorporaties. Veel gemeenten doen dit ook. Dit hoeft niet vanuit Den Haag geregeld te worden.

Dit gaan we doen:

- De PvdA heeft het initiatief genomen voor een parlementair onderzoek naar de sterk gestegen kosten van een nieuwbouwhuis. Hierin spelen mee te hoge grondprijzen, grondspeculatie en onnodige kosten in het bouwproces. Hier is veel winst te behalen.

Amendementen

6.25 Zutphen

Na: 'Hier is veel winst te behalen.' **toevoegen:** 'Zo streeft de PvdA bij de verkoop van grond een gemeentelijk voorkeursrecht na.'

Toelichting: Dit is vanouds het probate middel dat de PvdA bepleitte om grondspeculatie tegen te gaan.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat we eerst de uitkomsten van het onderzoek naar de sterk gestegen kosten van een nieuwbouwhuis en de hoge grondprijzen en grondspeculatie af te wachten.

6.26 Castricum

Na: 'Hier is veel winst te behalen.' **toevoegen:** 'Alleen de werkelijke kosten die betrekking hebben op de bouw- en stichtingskosten van een woning, horen in de koopprijs verrekend te worden.'

Toelichting:

- Momenteel worden de grond en inrichtingskosten van de woonwijk grotendeels betaald door de koper
- Inrichting voor het algemeen nut, moet betaald worden uit algemene middelen.
- Deze maatregel verlaagd de koopprijs en stimuleert de woningbouw.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie toelichting amendement 6.26.

- Het voornemen van het Kabinet om woningbouwcorporaties tot 75% van hun sociale woningbezit te laten verkopen, moet van tafel. Deze plannen hebben slechts ten doel de sociale woningsector uit te kleden en ook hier marktwerking het over te laten nemen.

Amendementen

6.27 Landgraaf

Na: 'Deze plannen hebben slechts ten doel de sociale woningsector uit te kleden en ook hier marktwerking het over te laten nemen.' **toevoegen:** 'We willen aan corporaties extra mogelijkheden bieden om particulier woningbezit te kopen.'

Toelichting: In de stedelijke (krimp-) gebieden is toenemende leegstand gegroeid van particuliere woningen. Het opkopen van die woningen kan enerzijds de woningmarkt ontspannen en anderzijds extra woningen toevoegen aan het huurbestand zonder dat daarvoor extra woningen gebouwd moeten worden.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat het zorgdragen van voldoende betaalbare huurwoningen de kerntaak is van de corporatie en niet het kopen van particulier bezit.

6.28 Zutphen

Na: 'Deze plannen hebben slechts ten doel de sociale woningsector uit te kleden en ook hier marktwerking het over te laten nemen.' **toevoegen:** 'De PvdA streeft een wettelijke regeling na waarbij de verkoop van corporatie woningen wordt beperkt tot die aan zittende huurders en waarbij speculatiewinst bij wederverkoop wordt uitgesloten.'

Toelichting: Vanouds is de PvdA tegen ongerechtvaardigde zelf verrijking. Daarom mogen ook woningen niet als speculatieobject gaan dienen. Anderzijds me het mogelijk blijven dat mensen van corporaties een huis kunnen kopen. Het oude idee van Schaefer van 'beschut woningbezit' zou in ere moeten worden hersteld

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur vindt dit voorstel te ver gaan. Wij willen niet dat de sociale woningsector wordt uitgekleed, maar het moet wel mogelijk blijven corporatiewoningen te verkopen aan starters op de woningmarkt. Wel op beperkte schaal.

- Er moeten de komende jaren veel goede huurwoningen worden bijgebouwd, met de mogelijkheid om die later om te zetten naar koopwoningen.
- Hoge energierekeningen maken inmiddels een fors deel uit

van de woonlasten van mensen. Daar is veel winst te halen, voor portemonnee en het milieu. Investeringen in energiebesparing worden daarom gestimuleerd. Ook corporaties hebben hierin een grote rol.

Amendementen

6.29 Noordoostpolder/Urk, Almere
Na: 'Ook corporaties hebben hierin een grote rol.' **toevoegen:** 'Om particuliere woningbezitters te stimuleren om te investeren in energiebesparende maatregelen aan hun woning wordt het OZB-tarief gedifferentieerd op basis van de energieprestaties van de woning.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de uitvoeringskosten van dit voorstel fors zullen zijn. Bovendien is de OZB een zaak van de gemeenten.

6.30 Wijchen, Tilburg
Na: 'energiebesparing' **toevoegen:** 'en energieopwekking'
PREADVIES: OVERNEMEN

- Innovatie en vergroening worden, ook bij renovatie, gestimuleerd via het Bouwbesluit.

Als onderdeel van de totale aanpak van de woningmarkt, zal ook in het huurbeleid het nodige moeten gebeuren. Voor alle inkomens moet er een goed en betaalbaar aanbod zijn de keuze om te kopen of te huren.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Schrap: Voor alle inkomens (...) te huren.
wijzigen in: Voor alle inkomens moet er een goed en betaalbaar aanbod zijn en de keuze om te kopen of te huren in een leefbare buurt.

Amendementen

6.31 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
'Als onderdeel van de totale aanpak van de woningmarkt, zal ook in het huurbeleid het nodige moeten gebeuren. Voor alle inkomens moet er een goed en betaalbaar aanbod zijn de keuze om te kopen of te huren.' **wijzigen in:** 'Voor alle inkomens moet er een goed en betaalbaar aanbod zijn de keuze om te kopen of te huren.' Wijzigen in 'Centraal staat dat mensen uit alle inkomensgroepen een betaalbare en kwalitatief hoogwaardige woning kunnen vinden in een leefbare buurt.'
Toelichting: De zin in het ontwerpprogram loopt niet en legt vooral nog geen verband tussen betaalbaarheid en leefbare buurten (onder 4). Het uitgangspunt voor het volkshuisvestingsbeleid dient te zijn dat iedereen een goede en betaalbare woning in een leefbare buurt heeft. In de oorspronkelijke. Daarbij is het streven naar een gelijkwaardige keuze tussen een huur of een koopwoning voor sommige inkomensgroepen niet reëel. De kwaliteit van de woning en de leefomgeving moet voorop staan, niet de eigendomsverhouding
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Dit gaan we doen:

- Om te beginnen draait de PvdA de forse huurverhoging in de zogenoemde schaarstegebieden terug. Deze maatregel leidt bij vrijgekomen huurwoningen tot hele forse huurverhogingen en heeft als effect dat huurders blijven zitten waar ze zitten. Een verhuizing betekent immers een flinke huurstijging. We moeten van deze verhuisboete af.
- De PvdA kiest voor een gematigd huurbeleid. Dat betekent dat corporaties ruimte krijgen voor een beperkte huurverhoging boven inflatie, rekening houdend met de lokale woningmarkt en hun bewoners door middel van de zogenaamde Huursombenadering.
- Lagere inkomens behouden natuurlijk hun huurtoeslag.
- De huurstijging mag de liberalisatiegrens niet te boven gaan. Zo behouden we voldoende betaalbare woningen.
- Om scheefwonen aan te pakken bepleiten we een extra huurverhoging voor mensen met een hoger inkomen. Bij een eventuele achteruitgang in inkomen, daalt ook de huur weer. Deze maatregel werkt alleen als onderdeel van een hervorming van de gehele woningmarkt zodat mensen de mogelijkheid krijgen om te verhuizen naar een betaalbare koopwoning.

Amendementen

6.32 Arnhem
Schrappen: Hele tekst
Toelichting: Grote inconsistentie tussen 1 e , 2e en 5e gedachtenstreepjes. Eerst huurverhogingen terugdraaien en matigen, vervolgens verhogen voor scheefwoners. Waarom inkomenspolitiek voeren door huren inkomensafhankelijk te maken? Waar gaat die hogere huur naar toe? Naar de belastingdienst of naar de verhuurder? Verrekenen met de huurtoeslag lijkt eerder voor de hand te liggen. Uitvoering bij de belastingdienst niet bij corporaties of bij private partijen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat huurders met een hoog inkomen meer huur kunnen betalen als zij scheefwonen. Dit is niet zozeer inkomenspolitiek, maar noodzakelijk om scheefwonen tegen te gaan. Verder zijn de plannen voor de huurmarkt een afgewogen pakket die doorstroming bevordert en betaalbaarheid garandeert.

6.33 Middelburg Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen
Zin 'Om scheefwonen aan te .... met een hoger inkomen ' **wijzigen in:** 'Om de leefbaarheid in de wijken te bevorderen is het van belang dat ook sociale huurwoningen beschikbaar blijven voor mensen met een hoger inkomen. Het spreekt voor zich dat voor dit gebruik wel een inkomstenafhankelijke toelage wordt betaald'.
Toelichting: De leefbaarheid van de wijken wordt geschaad wanneer steeds de mensen die succes hebben in hun carrière wegtrekken. Ook is het in de huidige tijd niet vanzelfsprekend dat ook morgen nog het hogere inkomen verworven kan worden. Geef mensen weer de keuzevrijheid van waar men wil wonen en of men eigen bezit wil. Alle kleuren van de regenboog willen we in de wijken terugvinden. Monocultuur is desastreus.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat sociale huurwoningen bedoeld zijn voor mensen met de laagste inkomens. Wij willen investeren in diversiteit in wijken door diverse bouw en/of renovatie van de woningen.

6.34 Utrecht
Na: 'Deze maatregel werkt alleen als onderdeel van een hervorming van de gehele woningmarkt zodat mensen de mogelijkheid krijgen om te verhuizen naar een betaalbare koopwoning.' **toevoegen:** 'Voorzover bij het bepalen van dit inkomen ook het vermogen meetelt, wordt de mate waarin dit vermogen meetelt mede afhankelijk gemaakt van een bij de huurder aantoonbaar pensioengat.'
Toelichting: Het hebben van een pensioengat gaat hand in hand met het nooit toegekomen zijn aan het kopen van een huis en met de noodzaak om een belangrijk deel van het vermogen voor de oude dag in reserve te houden. Het gaat hier om mensen die wel jaren niet hebben kunnen profiteren van de hypotheekrenteaftrek en wel netto hebben meebetaald aan die van anderen en nu nog eens extra zouden moeten gaan betalen voor hun woning. Dit wordt niet rechtvaardig gevonden, zeker niet als er dan ook nog eens strafheffing op het hebben van vermogen bij komt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is het oneens met dit amendement en handhaaft de oorspronkelijke tekst.

6.35 Werkgroep Handicap en Beleid
Na: 'Deze maatregel werkt alleen als onderdeel van een hervorming van de gehele woningmarkt zodat mensen de mogelijkheid krijgen om te verhuizen naar een betaalbare koopwoning.' **toevoegen:** 'Voor mensen met een beperking die wonen in een huurhuis, is verhuizen veelal geen optie. Hiervoor zullen de maatregelen voor het scheefwonen niet van toepassing zijn.'
Toelichting: Indien een huis in het kader van de Wmo is aangepast, kan dat maar eens in de 10 jaar tenzij de gezondheid duidelijk achteruit gaat en andere aanpassingen nodig zijn. Deze mensen kunnen dus niet verhuizen omdat ze dan geen bijdrage krijgen vanuit de Wmo voor de aanpasssingen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat mensen met een beperking met een hoog inkomen ook meer kunnen betalen voor een sociale huurwoning.

- Het tekort aan goede kamers voor werkende jongeren en studenten wordt aangepakt door slim gebruik te maken van de grote leegstand van kantoren.

Amendementen

6.36 Hilversum
Na: 'van kantoren' **toevoegen:** 'en woningen'
Toelichting: denk hierbij aan anti-kraak constructies b.v. als sloop nog niet mogelijk is.
PREADVIES: OVERNEMEN

6.37 Maastricht
Na: '... de grote leegstand van kantoren.' **toevoegen:** 'Om dit te bewerkstelligen zal het leeg laten staan van kantoorpanden fiscaal onaantrekkelijk gemaakt worden.'
Toelichting: Nu is het nog zo dat leegstand van je onroerend goed voor de eigenaar fiscaal aantrekkelijker is dan het verlagen van de huur of het doen van investeringen. Pas als dit veranderd zullen eigenaren van kantoren in beweging willen komen. De noodzaak is groot, want de leegstand van kantoren is groot en dreigt alleen maar groter te worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA is er voorstander van dat mensen in overleg met de verhuurder ook de mogelijkheid tot koop van de eigen woning of een vergelijkbare woning in de buurt krijgen. Er komt geen verkoopplicht noch een koopplicht.

Amendementen

6.38 Zutphen
Na: 'Er komt geen verkoopplicht noch een koopplicht.' **toevoegen:** De PvdA streeft een wettelijke regeling na waarbij de verkoop van

corporatie woningen wordt beperkt tot die aan zittende huurders en waarbij speculatiewinst bij wederverkoop wordt uitgesloten.
Toelichting: Vanouds is de PvdA tegen speculatie, ook met woningen. Het idee van Schaefer om tot 'beschut woningbezit' te komen zou in ere meten worden hersteld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 6.20.

- Door Europese regelgeving dreigen mensen met een inkomen boven circa €34.000,- niet meer in aanmerking te komen voor een sociale huurwoning. Ook in gebieden waar een particulier aanbod ontbreekt is dit een probleem. Deze starre inkomensgrens is veel te krap en brengt veel mensen in de problemen en moet dus van tafel.

Amendementen

6.39 Gouda
Toevoegen extra bullet:
'Voor de doorstroming van grote naar kleinere huurwoningen, wordt 30% van de betaalbare nieuwbouwwoningen gereserveerd voor ouderen met een laag inkomen en weinig vermogen.'
Toelichting: Doorstroming moet worden verbeterd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze afspraken op lokaal niveau gemaakt moeten worden. De verschillen per regio zijn te groot om hier landelijk kaders voor op te stellen.

6.40 Brussel/Belgie
Schrappen: 'Door Europese regelgeving.....moet dus van tafel' en **vervangen door:**
'Woningbouw corporaties dienen commerciële activiteiten te stoppen en alleen publieke dienstverlening te verlenen. De PvdA zal dan opnieuw bekijken wie voor een sociale huurwoning in aanmerking komt'.
Toelichting: Op publieke dienstverlening zijn Europese mededingingsregels over staatssteun niet van toepassing. Indien we woningbouw corporaties niet langer op de vrije markt laten opereren, zoals voorgesteld in dit programma, is er op dit punt geen probleem meer.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst herkenbaarder en duidelijker is.

6.41 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen extra bullet:
'Huren van sociale woningen moeten inkomensafhankelijk worden gemaakt.'
Toelichting: Daarmee wordt er meer recht gedaan aan het principe van sociale woningen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat door de huurtoeslag huurders met lagere inkomens een woning kunnen huren. Huurders in een sociale huurwoning met een hoger inkomen zullen meer gaan betalen.

6.42 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen extra bullet:
'We verhogen de huurliberalisatiegrens zodat grotere woningen binnen het bereik van middeninkomens blijven, en doorstroming binnen de sociale sector vergroot wordt.'
Toelichting: Deze maatregel is bedoeld om de woningmarkt verder op gang te helpen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Meer woningen komen binnen de liberalisatiegrens, waardoor meer mensen in aanmerking komen voor huurtoeslag. Het Partijbestuur kan de financiele gevolgen van dit voorstel niet overzien.

6.43 Utrecht
Toevoegen extra bullet:
'De vraag naar huur neemt structureel toe terwijl het aanbod van huurwoningen wordt ingeperkt door nieuwe maatregelen in de sociale huursector. De PvdA zet zich daarom in om de belemmeringen voor de particuliere huursector weg te nemen, inclusief het structureel mogelijk maken van tijdelijke huurcontracten.'
Toelichting: De flexibilisering van de arbeidsmarkt en de afbouw van de hypotheekrenteaftrek leiden tot een strucutrele afname in de vraag naar koopwoningen omdat mensen dit niet langer kunnen of willen betalen. Deze trend is nu al zichtbaar. Wachtlijsten voor sociale huurwoningen zijn echter lang en veel huishoudens verdienen teveel om hiervoor in aanmerking te komen. Er moet een middensegment komen in de huursector. Particuliere verhuurders, en vooral kleine particuliere verhuurders, moeten wij de mogelijkheid bieden om te verhuren. Zo kan op de korte termijn het probleem op de woningmarkt worden verzacht door woningen om te zetten van koop naar huur ook in gevallen waar de woning niet te koop staat.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het structureel werken met tijdelijke huurcontracten de rechten van huurders sterk inperkt.

4. Leefbare buurten en krimp

De wijkaanpak van de afgelopen jaren heeft goede resultaten opgeleverd. De leefbaarheid, kwaliteit van woningen, sociale cohesie en het onderwijs zijn verbeterd. Hoewel het vorige Kabinet de

wijkaanpak heeft stopgezet, is het werk nog lang niet klaar. Sterker nog: het is nooit klaar. We moeten blijven investeren in de leefbaarheid van dorpen en steden.

Amendementen

6.44 Franekeradeel
'Leefbare buurten en krimp' **wijzigen in:**
'Leefbare dorpen/buurten en krimp'
Toelichting: Niet alleen buurten maar ook dorpen moeten leefbaar blijven ondanks de krimp
PREADVIES: OVERNEMEN

6.45 Zutphen
Na: 'We moeten blijven investeren in de leefbaarheid van dorpen en steden.' **toevoegen:**
'De PvdA streeft een herziening van de model bouwverordening na zodanig dat alle beletselen voor duurzaam bouwen die deze nog bevat worden weggenomen.'
Toelichting: De model bouwverordening die veel gemeenten hanteren staan innovaties op het gebied van duurzaam bouwen vaak nog in de weg.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA maakt geld vrij voor een stads- en dorpsvernieuwingfonds om te kunnen blijven werken aan veilige en leefbare buurten, bijvoorbeeld het nationaal programma om de achterstanden in Rotterdam-Zuid aan te pakken.

Amendementen

6.46 Werkgroep Handicap en Beleid
Na: 'De PvdA maakt geld vrij voor een stads- en dorpsvernieuwingfonds om te kunnen blijven werken aan veilige en leefbare buurten, bijvoorbeeld het nationaal programma om de achterstanden in Rotterdam-Zuid aan te pakken.' **toevoegen:** 'Tijdens het vernieuwen van de wijk zal in de openbare ruimte goed gekeken worden naar het aspect van de fysieke toegankelijkheid.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat dit mee moet worden genomen bij de verdere uitwerking van het stads- en dorpsvernieuwingfonds.

- Krimp van de bevolking vergt tijdige aanpassing. Woningen moeten daarom worden aangepast aan de nieuwe bevolkingssamenstelling, bijvoorbeeld ouderen. Te veel leegstaande woningen betekent onvermijdelijk sloop. Nieuwe, slimme oplossingen moeten worden ontwikkeld om voorzieningen, bijvoorbeeld gebundeld in brede scholen, zoveel mogelijk te behouden. Regio's die hierin voorop lopen moeten de ruimte krijgen door middel van maatwerk in regelgeving.

Amendementen

6.47 Franekeradeel
Toevoegen extra bullet:
'De leefbaarheid van dorpen wordt vergroot door een flexibel systeem van openbaar vervoer gebaseerd op de vraag van individuele inwoners. Uitbreiding van bijvoorbeeld de treintaxi naar de dorpen is hierbij een hulpmiddel. '
Toelichting: Openbaar vervoer is in kleine dorpen vaak een probleem of ontbreekt zelfs geheel. Door maatregelen zoals omschreven kan de leefbaarheid worden bevorderd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit een vraagstuk voor de lokale overheden.

6.48 Borger-Odoorn
Na: 'Regio's die hierin voorop lopen moeten de ruimte krijgen door middel van maatwerk in regelgeving.' **toevoegen:** 'Er komt een transitiefonds krimp.'
Toelichting: In bepaalde krimpgebieden zullen woningen uit de markt moeten worden genomen. Ook ander vastgoed zal voortijdig moeten worden afgeschreven. Voor behoud en versterking van kwaliteit en ter voorkoming van kaalslag bij voorzieningen zal ook moeten worden geïnvesteerd in nieuwe ontwikkelingen. Daar waar in de regio's onvoldoende vermogen aanwezig is om in samenwerking verpaupering te voorkomen zal deze samenwerking moeten worden ondersteund.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst voldoende weergeeft welke plannen we hebben rondom de krimp. De financiele gevolgen van dit amendement zijn onduidelijk.

6.49 Hollands Kroon
Na: 'Regio's die hierin voorop lopen moeten de ruimte krijgen door middel van maatwerk in regelgeving.' **toevoegen:** 'Tegen leegstand op het platteland de regels zodanig aanpassen dat de z.g. plattelandswoning naast of in de buurt van een agrarisch bedrijf bewoond kunnen blijven/ worden. Dit voorkomt verloedering of verlies van monumentale boerderijen.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voorstel van de plattelandswoning wordt op dit moment behandeld in de Tweede Kamer. In dat voorstel wordt dit geregeld.

- De PvdA staat voor een strakke aanpak van huisjesmelkers. Na een eerste overtreding volgt een bestuurlijke boete, daarna een verhuurverbod en bij de derde overtreding wordt de verhuurder gedwongen zijn panden te verkopen. Ook willen we dat een gemeente de mogelijkheid krijgt om de kosten van onderhoud en beheer van verkrotte woningen direct te verhalen op huisjesmelkers.

5. Corporaties oude stijl

De laatste jaren zijn meerdere corporaties door hun bestuurders in de problemen gebracht door wanbeleid. Voor de PvdA is het duidelijk. Corporaties moeten weer gaan doen waar ze voor zijn opgericht: het bouwen, beheren en verhuren van goede betaalbare woningen. De overheid moet daar op toezien. Commerciële avonturen en het nemen van idiote risico's met (sociaal) kapitaal passen daar niet bij. Ook de bedrijfslasten van veel corporaties zijn nog veel te hoog. Investeren in leefbare buurten en in maatschappelijk vastgoed past wèl bij de opdracht voor corporaties. Dat is goed voor de waarde van het bezit en voor de bewoners.

Dit gaan we doen:

- Corporaties kunnen voortaan hun leningen aangaan via de overheid door middel van zogenaamd schatkistbankieren. Tegelijk moet het unieke onderlinge garantiestelsel behouden blijven. Zo kan de sector tegen lagere rente lenen en dat betekent lagere bouwkosten en lagere huren.
- De beloning van bestuurders en directeuren van corporaties moet aan banden worden gelegd. De wet normering topinkomens ligt nu in de Eerste Kamer en moet snel worden ingevoerd. Op voorstel van de PvdA is daarin ook een verbod op bonussen geregeld.
- De grotere corporaties moeten worden opgesplitst. Hoe groter de corporatie, hoe groter de afstand tot de huurder. Corporaties moeten weer terug naar de menselijke maat, zich richten op hun maatschappelijke opdracht en huurders centraal stellen. Het moet corporaties alleen nog worden toegestaan om binnen de grenzen van een regio te werken.

Amendementen

6.50 Arnhem

Na: 'Het moet corporaties alleen nog worden toegestaan om binnen de grenzen van een regio te werken.' **toevoegen:** 'Corporaties gaan weer verantwoording afleggen over hun maatschappelijke opdracht aan de gemeentelijke of regionale overheid waar zijn gevestigd zijn.'

Toelichting: De nadruk bij de huidige tekst ligt vooral bij financiële aspecten van corporaties: schatkistbankieren, salarissen en bonussen aan banden, opsplitsen per regio. De bredere maatschappelijke opdracht, huurders centraal stellen is goed, maar waar leggen corporaties nog verantwoording af? Een mogelijk antwoord is bij het politieke bestuur van regio of stad, zoals dat vroeger ook was. Betere afstemming is zo mogelijk in de stedelijke en regionale planning van de (huur)woning voorraad.

PREADVIES: OVERNEMEN

6.51 Zutphen

Na: 'Het moet corporaties alleen nog worden toegestaan om binnen de grenzen van een regio te werken.' **toevoegen:** 'De PvdA streeft ernaar dat woningbouw corporaties zoveel mogelijk worden omgezet in coöperaties.'

Toelichting: Dit om de betrokkenheid van bewoners bij hun woon en leefomgeving te vergroten. Ook wordt zo een cheque ingebouwd tegen mogelijke avonturen van het mangement van corporaties. Tenslotte horen corporaties publiek eigendom te zijn.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat door het versterken van het interne en externe toezicht de huurders meer betrokkenheid en zeggenschap geven en de 'avonturen van het management' aan banden worden gelegd.

- Het interne en externe toezicht bij corporaties moet aanmerkelijk beter. Zo moet het aantal nevenfuncties onder toezichthouders aan banden gelegd. Het externe toezicht door het Centraal Fonds voor de Volkshuisvesting moet tijdig (kunnen) ingrijpen. De PvdA heeft al een initiatiefwet ingediend om de advies en de controle taak van accountants te scheiden.

Amendementen

6.52 De Jonge Socialisten

Na: 'De PvdA heeft al een initiatiefwet ingediend om de advies en de controle taak van accountants te scheiden.' **toevoegen:** 'Bij kleine, lokale corporaties past ook directe invloed van de huurders, waardoor zij weer meer grip krijgen op de beslissingen die corporaties nemen. Naast de interne controle door de raad van toezicht, en de externe controle door het CFV moeten corporaties ook periodiek verantwoording kunnen afleggen voor hun investeringen aan de huurders, en aan de gemeenteraden van de gemeenten waar zij actief zijn. De betrokken gemeenteraden nemen de beoordeling van de huurders mee in hun samenwerking met de woningbouwcorporaties.'

Toelichting: Het verkiezingsprogramma doet veel voorstellen voor meer zeggenschap van betrokkenen bij publieke instellingen. Wat de JS betreft mag dat voor de woningbouwcorporaties zeker meer tanden krijgen dan het huidige voorstel. Het grote probleem van de corporaties is dat het belang van hun huurders (en potentiële huurders) niet meer centraal staat, maar groei en status. Dat moet veranderen, en

de JS pleit voor veel directere democratische controle door de huurders zelf, en de gemeenteraad als vertegenwoordiger van de omgeving waarin de corporaties opereren. Zo krijgen corporaties, zeker als zij op lokaal niveau gaan werken, veel meer stimulans om het gemeenschappelijk belang centraal te stellen, dan als zij slechts worden gecontroleerd door een matig functionerende raad van toezicht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst de lading van de voorgestelde visie beter dekt.

6. Toegankelijke woningen
In Nederland moeten woningen aanpasbaar en levensloopbestendig worden gebouwd, mede vanwege de vergrijzing en vanwege het belang van kostenbeheersing. Alle overheidsgebouwen en gebouwen met een publieke functie moeten volledig toegankelijk zijn, dat wil zeggen toegankelijk via gelijkvloerse entree, hellingbaan of lift en met een rolstoeltoegankelijke toiletvoorziening. Ook moeten er voorzieningen zijn voor mensen met zintuiglijke beperkingen.

Amendementen

6.53 Hilversum
Na: 'Ook moeten er voorzieningen zijn voor mensen met zintuiglijke beperkingen.' **toevoegen:** 'Verleid oudere eigenaren met een nu of morgen te grote woning die niet-levensloopbestendig is, deze te verlaten voor een kleinere die dat wel is (en voldoet aan de ZorgWoonkeur) of de huidige woning beneden aan te passen om dat wel te worden; middel: een tijdelijke fiscale aftrekpost van benodigde investeringen.'
Toelichting: Zie vergelijkbaar punt over corporaties.
PREADVIES: AFWIJZEN
Te vaag geformuleerd onduidelijke consequenties.

7. ONZE KEUZES VOOR DE ZORG

Mensen maken de zorg, zorg maakt ons beter
Zorg is geen product, het is een band tussen mensen. De mens staat centraal en het stelsel staat daaraan ten dienst. Dat is voor de PvdA het uitgangspunt. Zorg dichtbij huis zoals de inzet van vele vrijwilligers, mantelzorgers, de wijkverpleging, huisartsen en zorg op scholen, leidt tot prettige en vertrouwde zorg, en een kleiner beroep op dure medische handelingen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: 'Zorg dichtbij huis (...) prettige en vertrouwde zorg, en tot een kleiner beroep op duurdere medische handelingen'
Het Partijbestuur onderschrijft dat niet de indruk gewekt moet worden dat mensen geen dure zorg mogen krijgen. Meer en betere zorg in de eerste lijn voorkomt dat er een beroep op de duurdere tweede lijnszorg wordt gedaan. Daarom is het woordje "mogelijk" uit het amendement verwijderd en is "duur"gewijzigd in "duurdere".

Amendementen

7.01 Werkgroep Handicap en Beleid
Na: 'Zorg (...) en vertrouwde zorg,' **toevoegen:** 'en mogelijk'
Schrappen: 'dure'.
Toelichting: Ondermeer het woordje 'dure' weggehaald, omdat we als PvdA vinden dat iedereen een passende zorg moet krijgen en niet dat we zeggen: tja, u moet die zorg wel hebben maar het is wel duur hoor!
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Goede zorg, de zorg die wij gewend zijn en die wij allemaal verwachten, is kostbaar. Bovendien is zorg onmisbaar en moet er zorg zijn voor iedereen. Op gezondheid mag geen financiële drempel liggen. Dat is een principekwestie. De PvdA vindt dat de overheid toegankelijke, betaalbare en goede zorg moet garanderen.
Het is voor ons onaanvaardbaar dat in ons welvarende land lager opgeleiden en mensen die minder geld verdienen eerder dood gaan en een langer ziekbed hebben dan mensen die meer geld verdienen en hoger opgeleid zijn. Daar waar mensen zelf invloed hebben op hun gezondheid moeten we een gezonde levensstijl stimuleren waar we kunnen.
Er is veel werk in de zorg. Dat is belangrijk en mooi werk, werk dat echt iets betekent voor een ander. En zo moet het ook blijven. Voor iedereen die nu al met zijn of haar hart aan het werk is, maar ook voor al die jonge mensen en mensen uit andere beroepen die we nodig hebben om in de zorg te werken.

De knelpunten

De uitbreiding van de marktwerking heeft de zorg minder menselijk en zeker niet goedkoper gemaakt. Wij zijn er van overtuigd dat het anders kan. Wij zijn ervan overtuigd dat we met meer aandacht voor mensen, door zorg dichtbij huis te organiseren en beter te kijken naar wat mensen zelf willen en wat ze écht nodig hebben, uiteindelijk voor iedereen veel beter af zijn. Dat patiënt en zorgverlener allebei gelukkiger zijn als een zorgronde niet wordt geregeerd door de klok en een waslijst aan administratie. Dat goede en vertrouwde zorg niet wordt bevorderd door een ziekte te benaderen als een optelsom van behandelingen. En dat zorg daar ook niet betaalbaarder door wordt.

Amendementen

7.02 Oegstgeest

Na: 'De uitbrieding (...) gemaakt.' **toevoegen:** 'De kosten van de zorg stijgen onverantwoord sterk. Dat is slecht voor de bestedingsmogelijkheden van mensen, de overheidsuitgaven en het handhaven van de kwaliteit van de zorg voor iedereen. De PvdA wil onnodige kosten en verkeerde prioriteiten tegengaan. Daarbij moeten de salarissen van medisch specialisten omlaag en de arbeidsvoorwaarden van de werknemers in de zorg verbeterd.'
Toelichting: Bij het noemen van de knelpunten in de zorg moet het probleem van de stijgende kosten als eerste worden besproken. Het is een gigantisch probleem dat ook een grote rol speelt bij het overheidstekort. Verzekeraars, bestuurders in de zorg en politici moeten dit samen bestrijden
PREADVIES: OVERNEMEN

Wij richten de zorg daarom op een andere manier in. We introduceren de basiszorg, waarin niet de zorgverzekeraars en de markt, maar burgers, overheid, zorgverleners en zorgaanbieders samen beslissen over het aanbod van zorg. De overheid ziet hierop toe. Ook maken wij de principiële keuze voor het eerlijk verdelen van de kosten van de zorg; zorg moet voor iedereen toegankelijk zijn, ook voor mensen met een kleine portemonnee.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: 'En dat zorg (...) door wordt. ' **toevoegen:** Naast de medisch noodzakelijke zorg is er ook een snel stijgend aanbod van medisch niet noodzakelijke of ondoelmatige behandelingen die de zorgconsumptie sterk opjagen. Voor het beheersbaar maken van de kosten is het daarom nodig om alle in het basispakket vergoede zorg te toetsen aan heldere criteria, richtlijnen en protocollen. Voor alle daarbuiten vallende behandelingen kunnen zorgconsumenten zich verzekeren of hun eigen inkomen/ vermogen aanspreken.
Toelichting: We zijn het eens met de strekking van het amendement. Het is niet nodig de trechter van Dunning expliciet te noemen.

Amendementen

7.03 Soest

Na: 'En dat zorg (...) door wordt. ' **toevoegen:** Naast de medisch noodzakelijke zorg is er ook een snel stijgend aanbod van medisch niet noodzakelijke of ondoelmatige behandelingen die de zorgconsumptie sterk opjagen. Voor het beheersbaar maken van de kosten is het daarom nodig om alle in het basispakket vergoede zorg te toetsen aan de zogenoemde trechter van Dunning. Voor alle daarbuiten vallende behandelingen kunnen zorgconsumenten zich verzekeren of hun eigen inkomen/ vermogen aanspreken.
Toelichting: In een samenleving die moeiteloos accepteert dat mensen vrij zijn in de besteding van hun inkomen, leidt inkomensongelijkheid ook tot verschillen in de keuze voor vakanties, een woning of een auto. In het verlengde daarvan moet het mogelijk zijn dat mensen zelf bepalen wat hun niet noodzakelijke en extra zorgbehoefte hen waard is.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Onze oplossingen

1. Alle zorg dicht bij de mensen

Iedereen wil het liefst zo lang mogelijk thuis blijven in de eigen vertrouwde omgeving. Wanneer het lukt dat te regelen maken mensen ook later en minder van dure hulp. Daarom regelen we zorg of hulp zoveel mogelijk op maat en zo dichtbij mogelijk. En voor iedereen is er oog; ruimte en flexibiliteit voor wie zelf zijn ondersteuning wil inrichten, alles goed geregeld voor wie dat niet kan. De wijkverpleegkundige, de vrijwilliger, de mantelzorger, de huisarts, de zorgverzekeraar, de welzijnsinstellingen en de gemeente werken per regio samen. Ter ondersteuning van alle betrokken zorg- en hulpverleners maken we slim gebruik van nieuwe innovatieve mogelijkheden waarmee meer eigen regie en nog betere zorg thuis mogelijk is.

Amendementen

7.04 Werkgroep Handicap en Beleid

Na: 'Wanneer het lukt dit te regelen, maken mensen' **schrappen**: 'ook later en minder van dure hulp'. **vervangen door:** 'mogelijk ook later en minder gebruik van hulp'
Toelichting: In de oorspronkelijke zin zijn woorden weggevallen, loopt niet. Bovendien is het woordje 'dure' overbodig. Mensen hebben die zorg nodig die ze dienen te krijgen, duur of niet duur.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.05 Rotterdam

Wijzigen: Toevoegen het woord 'gebruik':
...mensen ook later en minder gebruik van dure hulp."
Toelichting: Leest beter.
PREADVIES: AFWIJZEN

Dit gaan we doen:

- De komende jaren is het tegengaan van sociaaleconomische gezondheidsverschillen in Nederland een prioriteit. Wij vinden het onacceptabel dat er op dit moment grote verschillen bestaan in de gezondheid van mensen met verschillende sociaaleconomische posities.

Amendementen

7.06 Houten, Assen, Tilburg, Hellevoetsluis

Na: '... sociaaleconomische posities.'**toevoegen:**
Roken is een van de belangrijkste determinanten van sociaaleconomische gezondheidsverschillen en de belangrijkste vermijdbare oorzaak voor het ontstaan van en overlijden aan chronische ziekten zoals
COPD, hart- en vaatziekten en kanker. Naleving van het in 2005 door Nederland geratificeerde Internationaal Tabaksverdrag (FCTC) is voor de Partij van de Arbeid leidend, met als maatregelen: behoud van ondersteuning bij stoppen met roken in het basispakket, landelijke invoering van rookvrije schoolpleinen, beperking van schadelijke toevoegingen aan tabak, stoppen met zichtbare sigarettenverkoop in benzinestations en supermarkten, grafische gezondheidswaarschuwingen op sigarettenpakjes, voorkomen dat jongeren beginnen met roken.
Toelichting: Roken is een van de belangrijkste veroorzakers van de sociaal economische gezondheidsverschillen. Dagelijks sterven meer dan 50 mensen als gevolg van roken. Het PvdA programma geeft de goede richting aan (meer preventie, verkleinen sociaal economische gezondheidsverschillen). Dat is goed, maar het programma moet ook concreet zijn en daarom dit amendement.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur ondersteunt het belang dat steeds minder mensen roken. Het amendement is echter te specifiek in de uitvoering. Zie daarom het preadvies overnemen bij amendement 7.07.

- Door zorg op regionaal en lokaal niveau met openbare gezondheidszorg, welzijnswerk, onderwijs, werk en wonen te verbinden kunnen veel gezondheidsproblemen worden voorkomen en eerder worden opgespoord. Op sociaaleconomische gezondheidsverschillen kan zo beter worden ingespeeld. Op deze manier verschuiven we van behandeling naar preventie.
- Effectieve preventiemaatregelen horen thuis in het basispakket. We investeren in een systeem van selectieve preventie: bevolkingsgroepen met een hoog risico op bepaalde aandoeningen worden gericht benaderd.

7.07 Heerenveen
Amersfoort/Bunschoten

Na: 'Effectieve preventiemaatregelen horen thuis in het basispakket' **toevoegen:** 'Een effectief tabaksontmoedigingsbeleid is een goede manier om ons land gezonder te maken en de ziektelast te beperken.'
Toelichting: Per dag zijn er in Nederland 55 tabaksdoden, waarvan 33 kanker gerelateerd zijn. Toch rookte in Nederland in 2011 nog steeds een kwart van de bevolking. Er zijn concrete maatregelen en doelstellingen nodig om het aantal rokers omlaag te brengen. Dit voorkomt onnodige zorguitgaven en houdt mensen langer gezond in een tijd dat van werknemers wordt gevraagd langer door te werken.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De eigen bijdrage voor de GGZ voor mensen die de zorg toch al willen mijden draaien we terug.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
'De eigen bijdrag voor tweedelijns GGZ draaien we zodanig terug dat mensen die zorg hard nodig hebben, maar vaak geneigd zijn van zorg weg te blijven, daar niet door financiële drempels van weerhouden worden.'
Met deze zin benadrukken we waarom een eigen bijdrage voor GGZ funest is; voor mensen die in het belang van zichzelf en hun omgeving echt zorg nodig hebben, maar daar niet in alle gevallen zelf van overtuigd zijn, zijn financiële drempels voor deze zorg uit den boze.

Amendementen

7.08 Zeevang Hellevoetsluis, Tilburg, Assen, Den Haag

Schrappen: 'voor mensen die zorg toch al willen mijden'
Toelichting: Hoe ga je bepalen of iemand een (potentiele) zorgmijder is? Hoe weet je dat iemand de zorg "wil mijden"? Wat is het criterium dan? Als iemand 1x niet betalen kan? Of niet komt opdagen? Je krijgt rare ongelijkheid. Als je als client zegt dat je niet wil komen omdat je het te duur vindt, krijg je het dan alsnog gratis? Dan gaat iedereen dat zo doen.

Laten we 1 lijn trekken voor iedereen. De psychische gezondheid is net zo belangrijk als de fysieke gezondheid. Of ik nou mijn been breek of ik krijg een depressie, ik verdien goede zorg. Daar betaal ik fors premie voor.
Gelijke monniken, gelijke kappen dus!
PREADVIES: OVERNEMEN

7.09 Rotterdam
Schrappen: 'voor mensen die de zorg toch al willen mijden'.
Toelichting: Zoals de zin nu is opgesteld zou geconcludeerd kunnen worden dat de eigen bijdrage alleen teruggedraaid wordt voor mensen die zorg mijden. Dat is een maatregel die vrij moeilijk te controleren en ook niet fair is. Draai dat voor iedereen terug.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel Partijbestuur.

7.10 Heerenveen
Na: 'De eigen bijdrage voor de GGZ voor mensen die de zorg toch al willen mijden draaien we terug' **toevoegen:** 'Toegankelijke nazorg en psychosociale zorg voor (ex)kankerpatiënten is van essentieel belang voor niet alleen de kwaliteit van leven, maar ook om weer mee te kunnen draaien op de arbeidsmarkt; voor deze mensen is toegang tot tweedelijns GGZ zonder eigen bijdrage noodzakelijk.'
Toelichting: Ongeveer dertig procent van de kankerpatiënten heeft professionele psychosociale ondersteuning nodig bij het verwerken van de gevolgen van de ziekte en de behandeling. Het aanbod van psychosociale ondersteuning is echter niet overal gelijkwaardig. De drempel tot psychosociale zorg voor (ex-)kankerpatiënten moet daarom omlaag. Dit helpt hen om weer te kunnen participeren in de maatschappij, te re-integreren op de arbeidsmarkt en/of ernstiger psychische problematiek als depressies en angststoornissen te voorkomen.
PREADVIES: AFWIJZEN
We draaien de eigen bijdrage voor de GGZ terug. Het is niet nodig om daarbovenop nog patientengroepen te apart te benoemen.

- Gemeenten worden geheel verantwoordelijk voor de langdurige zorg en ondersteuning. Het aantal wijkverpleegkundigen, een PvdA-initiatief, wordt verder uitgebreid. Ook zetten we door met het scheiden van wonen en zorg.

Amendementen

7.11 Zeevang Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuidoost
Hier een extra bullet **toevoegen:** 'Bij decentralisatie van AWBZ taken naar lagere overheden zal het Rijk de autonomie van gemeenten bij de uitvoering respecteren.'
Toelichting: Dichtgetimmerde wetgeving van bovenaf belemmert lokaal maatwerk en flexibiliteit in de uitvoering.
PREADVIES: AFWIJZEN
In de bestaande tekst wordt een evenwicht gevonden tussen beleidsvrijheid en een zekere mate van gelijke aanspraak op zorg en ondersteuning bij het mee doen in de samenleving. Deze balans vindt het Partijbestuur belangrijk.

- Gemeenten zorgen dat eenieder de langdurige zorg krijgt die nodig is. Met zorg, ondersteuning en behandeling wordt er naar gestreefd zoveel mogelijk mensen zo volledig mogelijk mee te laten doen in de samenleving. In landelijke wetgeving worden de rechten van cliënten en patiënten duidelijk geregeld en wordt vastgelegd om welke zorg het gaat. Gemeenten bepalen zelf hoe ze het vervolgens organiseren. Hierdoor kan zorg optimaal worden aangepast aan de lokale situatie en behoefte.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: **toevoegen:**
'De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) biedt een belangrijk kader om burgers in staat te stellen te participeren in de (lokale) samenleving. De Wmo wordt op gemeentelijk niveau uitgevoerd, maar de landelijke overheid bepaalt een aantal randvoorwaarden en budgettaire mogelijkheden. Er dient een goed evenwicht te zijn tussen de eigen verantwoordelijkheid van de burger en zijn of haar omgeving en de verantwoordelijkheid van de overheid. De compensatieplicht jegens haar burgers dient door de gemeenten te worden nagekomen. De PvdA gaat dit actief volgen.'
Tekst is gebaseerd op het amendement 4.1 van de Werkgroep Handicap en Beleid, in het hoofdstuk 'meedoen'.

Amendementen

7.12 Eindhoven Best, Waalre, Veldhoven
Na: '.... aan de lokale situatie en behoefte' **toevoegen:** 'Per regio ontwikkelen de gemeenten een huisvestingsplan voor de zorg dichtbij de burger. Zorgaanbieders moeten niet op dezelfde manier behandeld worden als winkels.'
Toelichting: Als we echt werk willen maken van substitutie dan moeten we ervoor zorgen dat er voldoende ruimte komt in de wijken. Dit proces

vergt nu veel tijd. Door de gemeente hiervoor een plan te laten maken kan de doorlooptijd aanzienlijk bekort worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
In ons voorstel voor een regionale sturing wordt de zorg dichtbij, regionaal ingevuld door alle betrokkenen samen. De overheid stelt uiteindelijk het regionale zorgaanbod vast. Een huisvestingsplan voor de zorg dichtbij kan heel goed passen binnen deze benadering, maar is een keuze van de regio cq gemeente.

- De inzet van het persoonsgebonden budget (pgb) blijft behouden. Dit stelt mensen in staat om zelf, veelal in hun directe omgeving, de zorg te kiezen die zij willen.

Amendementen

7.13 Smallingerland
Wijzigen: "De inzet van persoonsgebonden budget blijft behouden. Dit…die zij willen."
vervangen door: "De inzet van persoonsgebonden budget blijft als mogelijkheid behouden. Dit..die zij willen."
Toelichting:We willen hier bewust een relativering in brengen omdat er naast de goede kanten van een pgb ook de kwalijke kanten van misbruik zijn (vgl. kindtoeslag aan grootouders). En Zorg in Natura moet gestimuleerd worden meer te werken op basis van de vraag en behoefte van de cliënt/patiënt.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.14 Ede
Gehele bullet verwijderen en **vervangen door:**
'De PGB blijft behouden met dien verstande, dat alleen professionele hulp kan worden ingekocht. Mantelzorg is uitgesloten van bekostiging middels een PGB.'
Toelichting: De PGB is bedoeld om zorg in te kopen die niet in het reguliere circuit 'te koop' is. Dat betekent wel maatwerk, maar we willen geen teruggang in kwaliteit en professionaliteit. Zoals de PGB in 2012 geregeld was was het mogelijk om mantelzorg 'in te kopen'. Dit fenomeen was ook bekend bij de gastouderregeling zoals deze tot voor kort gold, waarbij grootouders gesubsidieerd op hun kleinkinderen pasten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen juist dat mensen zelf de regie houden over hun zorg en dat kan met een pgb. Daarin onderscheiden wij ons van andere partijen. Wij kiezen voor volledig behoud van het pgb, voor eigen regie en de zetten de behoefte van de cliënt centraal. Wij willen het pgb wel moderniseren en werken aan een aangescherpte indicatiestelling. Het voordeel van het pgb is juist de flexibiliteit; iemand die full time zorg nodig heeft zou via de reguliere thuiszorg 10 verschillende mensen krijgen, via pgb kan het flexibeler ingericht worden.

- De verschillende budgetten voor maatschappelijke participatie, variërend van zorg tot arbeid, worden ontschot en overgedragen aan de gemeenten. De overgedragen budgetten moeten gezamenlijk wel ten goede blijven komen aan participatie.

Amendementen

7.15 Zeevang
Zaanstad/Wormerland/Oostzaan
Extra bullet na achtste bullet **toevoegen:**
'Vanwege de vergrijzing en extramuralisering zal de vraag naar zorg en ondersteuning in de thuissituatie de komende jaren nog sterk toenemen. Door het instellen van wijkservicegebieden kunnen de gemeenten een integraal basisaanbod van wonen-zorg-welzijn en leefbaarheid aanbieden. Overblijvende middelen uit het Basiszorgregio-budget kunnen worden ingezet om deze wijkbenadering te faciliteren met het oog op preventie.'
Toelichting: Een geschikte woonsituatie en een goede leefomgeving zijn cruciale voorwaarden voor ouderen en gehandicapten om zolang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen. Onder het motto "1 euro welzijn voorkomt 10 euro zorg" kunnen de zorgkosten binnen de perken worden gehouden
PREADVIES: AFWIJZEN
In ons voorstel voor een regionale sturing wordt de zorg dichtbij, regionaal ingevuld door alle betrokkenen samen. De overheid stelt uiteindelijk het regionale zorgaanbod vast. Als er budget overblijft mag dat binnen de regio weer worden besteed aan zorg. Een wijkservicegebied kan heel goed passen binnen deze benadering, maar is een keuze van de regio cq gemeente.

- Mantelzorgers zijn van onschatbare waarde. In Nederland zijn er jaarlijks 2,6 miljoen mensen die zorgen voor iemand in hun directe omgeving. En hoewel zij dat vaak met liefde doen is mantelzorg een zware taak, 20% van de mantelzorgers is overbelast. Om hen te ontzien is goede, toegankelijke dagopvang nodig. Ook moeten mantelzorgers altijd terecht kunnen bij hun gemeente voor ondersteuning.

Amendementen

7.16 Franekeradeel

toevoegen: Na dit punt een nieuwe bullet: 'Een wettelijke regeling voor langdurig verlof voor de verzorging van familie, helpt voorkomen dat mantelzorgers op het werk in de problemen komen.'

Toelichting: Het gebeurt nu dat als je de verzorging van naaste familie op je neemt in de problemen raakt met je werkgever. Loon wordt niet doorbetaald of de tijd moet je inhalen of nag andere nare zaken. Terwijl je door de zorg op te nemen, je de maatschappij een heleboel geld bespaart.

PREADVIES: AFWIJZEN

In de paragraaf over arbeid staat al dat we het combineren van arbeid en zorgtaken makkelijker gaan maken. Daaronder valt ook mantelzorg. Die tekst volstaat.

- Steeds meer mensen krijgen te maken met dementie. Zelf, of in hun omgeving. Dementie is een ziekte die veel verdriet en onmacht oproept. Persoonlijke begeleiders kunnen professionele emotionele en praktische steun bieden. Ook kunnen ze helpen alle zorg goed op elkaar af te stemmen.

Amendementen

7.17 Heerenveen Vught, Venlo

Na: 'Persoonlijke begeleiders' **toevoegen:** ', zoals casemanagers,'

Toelichting: Naast het gegeven dat de zorg voor mensen met dementie het beste uitgevoerd kan worden door een casemanager, bespaart de inzet van een casemanager tevens veel kosten. VGZ heeft recentelijk een onderzoek uitgevoerd de kostenbesparing bij de inzet van een wijkverpleegkunde bij mensen met dementie. Door casemanagement kunnen dementiepatiënten langer thuis blijven wonen en wordt verpleeghuisopname uitgesteld. Volgens onderzoek van VGZ verblijven dementiepatiënten die naast AWBZ-zorg ook GGZ-zorg (met name casemanagement) uit de Zvw hebben ontvangen, gemiddeld 9 maanden korter in het verpleeghuis dan patiënten die alleen AWBZ-zorg hebben ontvangen. Landelijke toepassing van casemanagement bij dementie levert daarom in de komende kabinetsperiode een bezuiniging op van 200 miljoen euro per jaar.

PREADVIES: OVERNEMEN

7.18 Hellevoetsluis

"Persoonlijke begeleiders ... bieden." **wijzigen in** "De beschikbaarheid van competente persoonlijke begeleiders moet professionele en praktische steun bieden."

Toelichting: De oorspronkelijke tekst geeft slechts een status quo, het amendement leidt tot een meetbare doelstelling.

PREADVIES: AFWIJZEN

De tekst is met amendement 7.17 aangepast in "Persoonlijke begeleiders, zoals casemanagers, kunnen professionele emotionele en praktische steun bieden."

7.19 Zaanstad/Wormerland/Oostzaan Dordrecht, Assen

toevoegen: achter " Persoonlijke begeleiders " in de 2e zin invoegen: "zoals casemanagers "

Toelichting: Naast het gegeven dat de zorg voor mensen met dementie het beste uitgevoerd kan worden door een casemanager, bespaart de inzet van een casemanager tevens veel kosten. VGZ heeft recentelijk een onderzoek uitgevoerd de kostenbesparing bij de inzet van een wijkverpleegkunde bij mensen met dementie. Door casemanagement kunnen dementiepatiënten langer thuis blijven wonen en wordt verpleeghuisopname uitgesteld. Volgens onderzoek van VGZ verblijven dementiepatiënten die naast AWBZ-zorg ook GGZ-zorg (met name casemanagement) uit de Zvw hebben ontvangen, gemiddeld 9 maanden korter in het verpleeghuis dan patiënten die alleen AWBZ-zorg hebben ontvangen. Landelijke toepassing van casemanagement bij dementie levert daarom in de komende kabinetsperiode een bezuiniging op van 200 miljoen euro per jaar.

PREADVIES: AFWIJZEN

De tekst is met amendement 7.17 aangepast in "Persoonlijke begeleiders, zoals casemanagers, kunnen professionele emotionele en praktische steun bieden."

7.20 Rotterdam

Schrappen: Gehele bullet over dementie **schrappen**.

Toelichting: Symphatiek idee maar nog niet goed uitgedacht. Willen we persoonlijke begeleiders gaan aanstellen voor mensen met dementie? En alleen voor mensen met dementie of ook met andere "lastige" (ouderdoms)ziektes?

PREADVIES: AFWIJZEN

PvdA pleit al jaren voor casemanagement dementie. Casemanagement biedt aantoonbare kwaliteitsverbetering en kostenverlaging.

- De zogenaamde IQ-maatregel, waardoor mensen met een lager verstandelijk vermogen geen recht meer hebben op maatschappelijke begeleiding, moet van tafel.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur. **Toevoegen** van extra bullet: 'Het draaiend houden van een organisatie van vrijwilligers structurele ondersteuning verdient vanuit de overheid. Dit zou gefaciliteerd moeten worden door de overheid, zodat alle vrijwilligers in de zorg de ondersteuning krijgen die ze verdienen'
Toelichting: overnemen van amendenement Baarn, met toevoeging van het woord "worden"

Amendementen

7.21 Amsterdam Nieuw-West
Amsterdam Zuidoost
toevoegen: Extra **toevoegen:** preventieve zorg: Wij stellen gezonde voeding (betaalbaar) op alle scholen in het basisonderwijs verplicht.
Toelichting: Wij ondersteunen de boodschap van Jamie Oliver en in Amsterdam Maarten Poorter in deze zin.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij zijn er niet voor scholen te verplichten tot dit soort maatregelen (rapport Dijsselbloem)

7.22 Baarn
Extra bullet **toevoegen:** 'Het draaiend houden van een organisatie van vrijwilligers structurele ondersteuning verdient vanuit de overheid. Dit gefaciliteerd zou moeten door de overheid, zodat alle vrijwilligers in de zorg de ondersteuning krijgen die ze verdienen.'
Toelichting: -
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

2. Niet de markt maar de mensen

Met de stelselherziening in de curatieve zorg van 2006 is de Basisverzekering, maar ook de marktwerking ingevoerd. De PvdA is voor de Basisverzekering, maar verzette zich ook toen tegen de marktwerking.
Het idee was dat de patiënt als zorgconsument een zorgverzekeraar zou kiezen die voor hem de beste zorg tegen de beste prijs zou inkopen. Zorgverzekeraars zouden met hun inkoopmacht op hun beurt de ziekenhuizen, klinieken en instellingen aanzetten tot efficiënter gedrag. Zo zou de beste kwaliteit tegen de laagste kosten worden bereikt. Tot zover de theorie.

Amendementen

7.23 Rotterdam
Wijzigen: "…, maar verzette zich ook toen tegen de marktwerking."
Vervangen: ' …, maar verzette zich ook toen al tegen de marktwerking'
Toelichting: Spreekt voor zich.
PREADVIES: OVERNEMEN

De praktijk is anders gebleken. Mensen veranderen nauwelijks van zorgverzekeraar. De concurrentie van zorgverzekeraars komt onvoldoende van de grond. Mede omdat vier concerns 90 procent van de markt in handen hebben en daardoor min of meer regionale monopolies in handen hebben. Zij bepalen bijvoorbeeld welk ziekenhuis welke zorg mag aanbieden. Met het invoeren van de marktwerking in de zorg zijn de zorguitgaven verder gestegen. Een deel hiervan komt voort uit verspilling. Bijvoorbeeld doordat ziekenhuizen en medisch specialisten meer betaald krijgen naarmate ze meer medische handelingen verrichten.
En daarbij gaat het lang niet altijd om wat medisch noodzakelijk en efficiënt is. Hier kan veel worden bespaard.

Amendementen

7.24 Moerdijk
Na: ' … en efficiënt is.' **toevoegen:** 'Alternatieve geneeswijzen en medicijnen worden niet meer door zorgverzekeraars vergoed'
Toelichting: De PvdA is voor goede zorg wat betekent dat behandelwijzen een wetenschappelijke onderbouwing vereisen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***Alternatieve geneeswijzen en geneesmiddelen worden niet via het basispakket vergoed. Zorgverzekeraars zijn vrij om deze voorzieningen in het aanvullende pakket aan te bieden. Consumenten kunnen er zelf voor kiezen zich via een aanvullende verzekering voor alternatieve geneeswijzen te vergoeden.***

Dit gaan we doen:

- Niet langer moet marktwerking en concurrentie de inrichting van de zorg bepalen. Zorginstellingen moeten in samenwerking met burgers en werkenden in de zorg een optimaal aanbod van de zorgvoorzieningen per regio uit. De overheid ziet daar op toe. Dit noemen we de Basiszorg.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
' Zorginstellingen… regio uit' **wijzigen in:**
'Zorginstellingen voeren in samenwerking met burgers en werkenden in de zorg een optimaal aanbod van de zorgvoorzieningen per regio uit.'
Toelichting vervolgens cursief en dik
Het gaat in ons voorstel juist om een regionale sturing. Dat laat onverlet dat er ook optimaal samengewerkt moet worden om lokaal een goed zorgaanbod te bieden.

Amendementen

7.25 Franekeradeel
'Niet langer (…) zorg bepalen.' **vervangen door:**
'De marktwerking in de zorg wordt beëindigd.'
Toelichting: Waarschijnlijk kun je de oorspron-

kelijke zin als zodanig lezen, maar is niet duidelijk hierin. De nieuwe tekst is duidelijker.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.26 Franekeradeel
In de zin 'Zorginstellingen moeten (...) per regio uit.' **Wijzigen:** het woordje 'moeten' veranderen in 'voeren'.
Toelichting: Tekstuele aanpassing
PREADVIES: AFWIJZEN
In het nieuwe tekstvoorstel van het Partijbestuur is dit reeds gewijzigd.

7.27 Eindhoven Waalre, Veldhoven, Best
Na: eerste bullet een extra bullet **toevoegen:** 'De PvdA ondersteunt maatschappelijk ondernemen, investeert in duurzaam welzijn, zorg en participatie, ondersteunt initiatieven en stimuleert vraag gestuurd aanbod.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat dit voldoende in de tekst van het verkiezingsprogramma is opgenomen.

7.28 Zeevang
'Zorginstellingen moeten (...) per regio uit.' **vervangen door:** 'Aanbieders van wonen, zorg en welzijn moeten optimaal samenwerken om passende lokale zorgarrangementen te kunnen bieden.'
Toelichting: Een geschikte woonsituatie is voorwaarde voor ouderen en gehandicapten om zolang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen al of niet met de nodige hulp en ondersteuning.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel Partijbestuur

7.29 Sint-Michielsgestel, Katwijk
Schrappen: 'Dit noemen we de Basiszorg'
Toelichting: Dit begrip wordt niet nader uitgewerkt waardoor het geen inhoud krijgt en het een loos begrip wordt. Voorstel is schrappen begrip of verder uitwerken op inhoud zodat burgers weten wat dit voor hun gaat betekenen. Door de introductie van het begrip Basiszorg in het verkiezingsprogramma lijkt het of de PvdA een stelselwijziging wil doorvoeren door de zorg op regionale schaal te gaan organiseren. In de uitwerking van het onderdeel zorg kom je dit begrip nauwelijks meer tegen en wordt er verder in andere onderdelen niet naar verwezen. Ik vind dat het begrip beter uitgewerkt moet worden zodat het ook een nieuw PvdA begrip wordt waar we de boer mee op kunnen en concurrerend zijn voor andere partijen zoals de SP.
PREADVIES: AFWIJZEN
Basiszorg is geen nieuw begrip. In onze Keuzes voor de toekomst wordt dit ook nader uitgewerkt.

7.30 Texel
Onder de eerste bullet extra bullet **toevoegen:** 'Gezien de prijsopdrijvende werking wordt het loslaten van de tandartsentarieven teruggedraaid.'
Toelichting:
PREADVIES: OVERNEMEN

- Er komt voor elke regio - op basis van de zorgbehoefte - een optimale indeling en spreiding voor onder andere het aantal eerstelijns organisaties als gezondheidscentra en huisartsen(posten), algemene ziekenhuizen, spoedeisende eerste hulpdiensten en de diensten van de openbare gezondheidszorg. Bij een optimale indeling wordt evenwicht bereikt tussen spreiding, waardoor alles goed bereikbaar blijft, en concentratie, waardoor kwaliteit én doelmatigheid toenemen.

Amendementen

7.31 Leeuwarden, Heerenveen
Extra bullet **toevoegen:** 'De PvdA blijft zich inzetten voor de positie van streekziekenhuizen.'
Toelichting: In verschillende regio's staat het behoud van een streekziekenhuis of belangrijke afdelingen van het ziekenhuis onder druk. Door dit punt toe te voegen speelt het verkiezingsprogramma nadrukkelijk in op de actualiteit en de zorg die in verschillende regio's leeft.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.32 Zeevang
Extra bullet **toevoegen:** 'Om zorg-op-maat te organiseren rond de woonplek zullen gemeenten ook de zorgaanbieders moeten betrekken bij de Prestatieafspraken, die met corporaties in het kader van de Woonvisie worden vastgelegd.'
Toelichting: Een geschikte woonsituatie is voorwaarde voor ouderen en gehandicapten om zolang mogelijk thuis te kunnen blijven wonen al of niet met de nodige hulp en ondersteuning . De inrichting van wijkservicegebieden zal dus in gezamenlijk overleg met corporaties en zorginstelling moeten worden opgepakt.
PREADVIES: OVERNEMEN
Hierbij wel opgemerkt dat een wijkservicegebied kan heel goed passen binnen de benadering van zorg dichtbij, maar dat dit een keuze is van de regio cq gemeente.

- Per regio wordt hiervoor een budget vastgesteld. Hiermee moet de komende jaren in een aantal regio's worden geëxperimenteerd.
- Regionaal werkende, niet concurrerende, zorgverzekeraars krijgen in onze toekomstvisie een uitvoerende taak bij de organisatie van deze regionale Basiszorg.
- Door samenwerking en afstemming komt er een optimaal aanbod van landelijke voorzieningen zoals zeer specialistische klinieken, topziekenhuizen en academische medische centra. De overheid ziet hier op toe. Een betere afstemming van dit zeer dure zorgaanbod, zal niet alleen de kwaliteit van die zorg fors verbeteren maar zal tevens aanzienlijke besparingen opleveren.

3. Eerlijke verdeling van de kosten

De zorgkosten stijgen scherp. Onder andere omdat goede zorg nou eenmaal kostbaar is. Daarnaast brengt de vergrijzing een groter beroep op zorg met zich mee. Maar een deel van die stijgende zorgkosten kan worden voorkomen. Onze voorstellen voor de zorg dragen daar aan bij. Een betere inrichting van het zorgaanbod leidt tot kwalitatief betere zorg tegen minder kosten. Overbodig aanbod wordt aangepakt en de beschikbare zorgvoorzieningen worden beter gebruikt. Door te kiezen voor 'zorg dichtbij' en betere samenwerking tussen diverse disciplines in de zorg wordt eveneens geld bespaard. Ook de lokale synergie tussen wonen, welzijn, arbeid en zorg kan op middellange termijn tot beteugeling van de uitgaven leiden.
Zo houden we onze zorg goed, toegankelijk en betaalbaar.
Maar daarmee zijn we er nog niet. Wij beteugelen niet alleen de kosten van de zorg, wij verdelen de kosten van de zorg ook eerlijker. Voor wie zorg nodig heeft moet die zorg ook toegankelijk zijn. Mensen met een laag inkomen of mensen die veel zorg nodig hebben moeten kunnen rekenen op de zekerheid van goede zorg.

Dit gaan we doen:

- De PvdA kiest voor een inkomensafhankelijke premie voor het basispakket. Daarmee is de bureaucratie van de zorgtoeslag niet meer nodig en worden de lasten eerlijker verdeeld.

Amendementen

7.33 Werkgroep Handicap en Beleid

Na: '... lasten eerlijker verdeeld.' **toevoegen:**
'Hierbij zal de PvdA rekening houden met de meerkosten die mensen met een beperking hebben en de cumulatie van de verschillende eigen bijdragen Wmo en AWBZ.'
Toelichting: Vraag is meteen waar de grenzen getrokken worden. Mensen met een beperking maken veelal al meer kosten en hebben, doorgaans, minder mogelijkheden om aan de inkomstenkant bij te spijkeren. Aan dit, op zich, nobel streven zitten duidelijk meer haken en ogen dan zo in eerste instantie lijkt.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.34 Amsterdam West

Extra bullet **toevoegen:** 'De PvdA wil dat mensen een verplicht bedrag sparen voor de zorgkosten voor het eind van het leven (Health Savings Account). Indien deze spaarpot niet gebruikt is, moet dit bedrag fiscaal vrij overdraagbaar kunnen zijn. Daarnaast moet de vermogensvorming ten behoeve van eigen zorgkosten fiscaal gestimuleerd worden.'
Toelichting: Betaalbare zorg voor een sterk toenemend aantal ouderen vormt een van de grootste uitdagingen voor de toekomst. De gemiddelde jaarlijkse zorgkosten per persoon verdubbelen iedere 5 tot 10 jaar vanaf het 55e levensjaar. Door de vergrijzing lopen de zorgkosten bij ongewijzigd beleid daarom op tot 30% van het BBP in 2030. De zorgkosten moeten én omlaag én beter verdeeld worden.
(Dit amendement is voorgesteld door PvdA-leden die zich hebben verbonden met de G500-beweging)
PREADVIES: AFWIJZEN
Niet iedereen is in staat om een bedrag te sparen. Chronisch zieken bijvoorbeeld. Bovendien is men al verplicht verzekerd en betaalt daarvoor in de jaren vóór het einde van het leven premie.

7.35 Hengelo (Ov) Hardenberg/Ommen, Kampen, Raalte

Extra bullet **toevoegen:** 'Er worden redelijke prijzen vastgesteld voor alle medische diensten, uitgaande van een doelmatig werkende zorginstelling. De excessieve inkomens van tandartsen en medisch specialisten worden beperkt.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen dat alle medisch specialisten in loondienst gaan. Daarmee is het niet nodig nogmaals te wijzen op excessieve inkomens (die ook niet voor alle specialisten en tandartsen gelden)

- Voor extra zorg kunnen mensen zich desgewenst (blijven) bijverzekeren.
- De PvdA kiest voor inkomensafhankelijke eigen bijdrages en eigen risico. Dat is een veel eerlijker alternatief dan de verhoging van het eigen risico met 350 voor iedereen.

Amendementen

7.36 Heerenveen

Extra bullet **toevoegen:** 'Lage - en midden inkomens worden wat de zorgkosten betreft relatief minder belast dan de hoge inkomens.'
Toelichting: Vooral de middeninkomens hebben het beeld dat zij degene zijn die bij inkomens-

afhankelijke premies " bokje staan" voor het grootste deel van de lasten/ kosten.
Om dit onterechte beeld weg te nemen, dit voorstel.
PREADVIES: AFWIJZEN
Door een inkomensafhankelijke premie en inkomensafhankelijk eigen risico worden de kosten eerlijker verdeeld.

7.37 Werkgroep Handicap en Beleid
Na: 'De PvdA kiest (...) eigen risico.' **toevoegen:** 'De PvdA zal ook hier rekening houden met de cumulatie van extra kosten eigen bijdrage Wmo en AWBZ'
Toelichting: Zie dezelfde overwegingen als bij amendement 7.33.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Voor de langdurige zorg in instellingen wordt een vermogens-inkomensbijtelling geïntroduceerd. Het eigen huis telt hierbij niet mee voor het vermogen.

Amendementen

7.38 Werkgroep Handicap en Beleid
Na: '...voor het vermogen' **toevoegen:** 'Bij dit vermogen mogen spaargelden van bijvoorbeeld kinderen, thuiswonend onder de 18 jaar, niet meegerekend worden.'
Toelichting: De netwerkgroep Handicap en Beleid is van mening dat dit een 'gevaarlijk punt' is. We moeten ons als PvdA afvragen of dit wel zo moet. Het lijkt er mooi te staan, maar de consequenties kunnen groot zijn. Ook gezinnen kunnen getroffen worden door het feit dat een gezinslid opgenomen moet worden voor langdurige zorg in een instelling. Dan is dubbel zuur als men ook nog eens de financiële reserve moet aanspreken.
PREADVIES: OVERNEMEN

- In een ziekenhuis terecht komen is al vervelend genoeg. Een extra straf in de vorm van liggeld van 8 euro per dag past daar niet bij. Deze maatregel dreigt het zoveelste bureaucratische gedrocht in de zorg te worden en pakt heel nadelig uit voor chronisch zieken die toch al heel veel kosten hebben.
- De toegang tot de huisarts moet vrij zijn. Dus geen eigen bijdrage of eigen risico. De huisarts kan tijdig ingrijpen, en voorkomt zo veel duurdere ziekenhuisbehandeling later.

Amendementen

7.39 Hilversum
Extra bullet**toevoegen:** 'Burgers krijgen inzicht in en dus controlemogelijkheden op alle gefactureerde kosten. Dit verscherpt de transparantie en de concurrentie.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen juist geen concurrentie op prijzen. Meer inzicht en transparantie zijn altijd goed . Het is echter een enorme bureaucratische operatie om dit voor iedere zorgrekening op te tuigen.

4. De zorg is van ons

Ons zorgstelsel is er om ons als samenleving te dienen. De zorg is daarmee voor ons, maar ook van ons.
We willen daarom dat mensen zelf meer te zeggen krijgen over de zorg. Wij bannen de markt uit de basiszorg. De kwaliteit en de financiering van zorg moet wel voor iedereen inzichtelijk zijn. Patiënten weten nu niet waar ze naar toe kunnen als het mis gaat. Klachtenprocedures zijn te traag en te log en patiënten voelen zich te vaak niet serieus genomen.
Ook mensen die werken in de zorg moeten weer grip krijgen op hun werk. Hun werk is waardevol en als zij de ruimte krijgen, maken zij het verschil tussen zorg en echt goede zorg. Zij zijn hard nodig. Wij zetten alles op alles om deze sterke krachten voor de zorg te behouden en nieuwe mensen aan te trekken.

Dit gaan we doen:

- Voor ons zijn zorginstellingen geen winstgerichte bedrijven, maar maatschappelijke organisaties. De betrokkenheid en zeggenschap van burgers en cliënten moet worden vergroot. In ons toekomstbeeld is een zorginstelling een coöperatie waarin burgers kunnen deelnemen en invloed kunnen uitoefenen op het bestuur.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur, extra bullet onder het eerste: Lokale initiatieven voor decentrale zorgverlening worden gestimuleerd. We bewaken de menselijke maat door buurtgericht te werken en de zorg te onzorgen. Bij voorkeur door samenhang tussen buurtwerk, buurtzorg en buurtbeheer.
Deze tekst loopt beter dan het voorstel van afdelingen Eindhoven Best, Veldhoven, Waalre

Amendementen

7.40 Hilversum
Zin 'Voor ons (...) winstgerichte bedrijven, '**vervangen door:** 'Zorginstellingen mogen geen winstgerichte bedrijven zijn,'
PREADVIES: OVERNEMEN

7.41 Eindhoven Best, Veldhoven, Waalre
Extra bullet **toevoegen:** 'Lokale initiatieven voor decentrale zorgverlening worden gestimuleerd. De menselijke maat in buurtgericht werken bij voorkeur in samenhang tussen buurtwerk, buurtzorg en buurtbeheer.'
Toelichting: -
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

7.42 Eindhoven Waalre, Best, Veldhoven
toevoegen: 'Ontzorgen van de zorg.'
Toelichting: om de zorg de komende jaren betaalbaar en uitvoerbaar te houden moeten we de zorg ontzorgen. Daar waar de mens geen zorg nodig heeft, is pure winst. Van de 3e naar de 2e, naar de 1e, naar de 0de lijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel nieuw Partijbestuur.

- Medisch specialisten komen in loondienst van de ziekenhuizen tegen een redelijk salaris. Doordat zij onderdeel worden van de organisatie van de zorginstelling is het afstemmen van (keten-)zorg eenvoudiger en kunnen investeringen en omzet beter worden gecoördineerd.
- Deze zorginstellingen worden verplicht om hun resultaten openbaar te maken. Er zijn nog steeds zorginstellingen die hier schimmig over doen.
- Wij introduceren een fusietoets voor zorginstellingen. Soms is samenwerking noodzakelijk voor het behoud van kwaliteit, maar soms gaat grootschaligheid ook ten koste van kwaliteit. De kwaliteit van zorg staat voorop in de fusietoets. Daarom wordt het oordeel van cliënten, patiënten en medewerkers verplicht meegenomen.

Amendementen

7.43 Hilversum
Extra bullet **toevoegen:** 'De PvdA streeft naar zorginstellingen op een kleinere schaal.'
Toelichting: fusietoets lijkt te zeggen, dat de PvdA voor schaalvergroting is.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.44 Sint-Michielsgestel
Na: " de kwaliteit van de zorg staat voorop "
toevoegen: " en de aantoonbare meerwaarde voor de regio "
Toelichting: Afgelopen jaren zijn er in de zorg grote zorgconglomeraten ontstaan door fusies. Bestuurders en managers zijn hierdoor verder af komen te staan van de zorg op de werkvloer en zijn voor cliënten en medewerkers nauwelijks zichtbaar. Kwaliteit van zorg is ook verbonden aan betrokken en herkenbare bestuurders en managers die een bijdrage leveren aan de regionale kwaliteit van zorg. Door in een fusietoets mee te nemen of er voor de betreffende regio meerwaarde is te behalen voorkom je dat een zorginstelling in het noorden fuseert met één in het zuiden. De meerwaarde hiervan voor de regio is meestal 0,0 doordat de regionale herkenbaarheid afneemt.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA wil een ombudsman voor de zorg, zodat patiënten sneller bij iemand terecht kunnen waneer het mis gaat in de zorg.

Amendementen

7.45 Soest
Schrappen: Dit bulletpoint **schrappen**.
Toelichting: De hier veronderstelde onvrede over klachtenregelingen mist een feitelijke basis
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA pleit al langer voor een Ombudsman voor de Zorg. Het is duidelijk dat mensen vaak niet weten waar ze terecht kunnen als zij problemen met de zorg hebben. De Inspectie is overbelast en behandelt geen individuele gevallen. Mensen moeten ergens terecht kunnen. De Ombudsman kan doorverwijzen, of suggereren met zorgaanbieder in gesprek te gaan en kan bovendien signalen oppikken van structurele knelpunten.

- Burgers en professionals krijgen ruimte om zelf oplossingen te bedenken. Medezeggenschap voor cliënten en patiënten wordt verstevigd.

Amendementen

7.46 Borger-Odoorn
Na: '... wordt verstevigd.' **toevoegen:** 'Het initiatief en verantwoordelijkheid nemen tot het instellen van een wettelijk kader in de vorm van een Wet op de Cliëntenraden (WOC) voor cliëntenparticipatie in de sociale zekerheid over de hele breedte inclusief werkpleinen en cliëntenparticipatie bij mogelijke private uitvoering, vergelijkbaar met de WOR (wet op de ondernemingsraden) en WCZ (wet cliëntenrechten zorginstellingen), voor een betere borging van belangenbehartiging van de cliënten en dat niet alleen vanuit de organisatie bezien.'
Toelichting: Het betreft o.a. cliëntenraden bij het UWV, SVB en op gemeentelijk- en regionaal niveau zoals WWB, WMO, WSW Cliëntenparticipatie is een collectieve moge-

lijkheid om door het uitoefenen van invloed op de uitvoering van de sociale zekerheid de eigen verantwoordelijkheid te waarborgen en de beoogde zelfstandigheid van de cliënt/burger zoveel mogelijk gestalte te geven.
Een wet omdat toezicht op de naleving door de politiek nodig is.

In de praktijk blijkt dat het huidig kader zoals vastgelegd in de Wet SUWI, de zeggenschap van de cliënt onvoldoende te waarborgen door het ontbreken van o.a.

a. recht en plicht tot instelling van een cliëntenraad
b. initiatiefrecht, informatierecht, adviesrecht,instemmingsrecht
c. recht op onafhankelijke ondersteuning,
d. medezeggenschapsfonds,
e. participatie door cliënt namens achterban, ophalen van ideeën bij cliënt als fundament en borgen onafhankelijkheid
f. cliëntenparticipatie volgt structuur (overleg met beslissingsbevoegde en dicht bij de cliënt)
g. onafhankelijk orgaan bij onenigheid a la ondernemingskamer.

PREADVIES: AFWIJZEN
Medezeggenschap voor cliënten en patiënten wordt verstevigd. Ook wordt het oordeel van cliënten en patiënten verplicht meegenomen in de fusietoets. Naar mening van het Partijbestuur volstaat die bestaande tekst. De nieuwe Kamerfractie zal hier verder invulling aangeven.

- We moeten meer vertrouwen op het professionele inzicht van verzorgenden en verplegenden. Eindeloze belemmerende regeltjes en administratie moeten zoveel mogelijk worden teruggedrongen.
- Iedere zorginstelling krijgt een 'Verpleegkundigen en Verzorgenden Adviesraad' die zich actief bemoeit met het beleid op patiëntenzorg.
- Werknemers in de zorg verdienen een eerlijke beloning. Daarom geen o-lijn voor de mensen op de werkvloer van de zorg.
- Om ook in de toekomst voldoende mensen te hebben die in de zorg werkzaam zijn, moet het werk aantrekkelijk zijn. We investeren in opleidingen en voldoende stageplekken.

Amendementen

7.47 Rotterdam
Schrappen: "We investeren in opleidingen en voldoende stageplekken."
Als nieuwe bullet opnemen: "We investeren in opleidingen en voldoende stageplekken."
Toelichting: Investeren in opleiding en voldoende stageplekken maakt het werk an sich niet aantrekkelijker. Daarom hier een aparte bullet van maken.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Veel jonge verzorgenden en verplegenden verlaten de zorg op den duur omdat hun groeimogelijkheden beperkt zijn. Daarom willen we betere carrièrepaden in de zorg. We zetten in op functiedifferentiatie, zodat in plaats van door te stromen naar het management of een andere sector een stap vooruit gezet kan worden op de werkvloer.
- Verplichte aanbesteding in de thuiszorg heeft grote gevolgen gehad voor mensen die in de thuiszorg werken. Bij iedere aanbesteding zagen zij de werkdruk stijgen en hun salaris dalen. Wij zijn er daarom tegen dat gemeenten verplicht zijn de thuiszorg aan te besteden. Wanneer een gemeente daar toch voor kiest, moeten arbeidsvoorwaarden van alle werknemers meegewogen worden.
- De positie van alfahulpen in de thuiszorg is het slechtst. Zij zijn niet verzekerd tegen arbeidsongeschiktheid en werkloosheid, en bouwen geen pensioen op. Alle thuiszorgmedewerkers hebben recht op die zekerheden. Daarom vinden wij dat zij allemaal in loondienst moeten kunnen werken.
- Innovatie en E-health kunnen veel betekenen voor de zelfstandigheid van mensen en kan een deel van de extra vraag naar personeel voorkomen. Zorginnovatie moet daarom de ruimte krijgen en niet onnodig worden opgehouden door bureaucratische rompslomp. De kwaliteit van zorg staat altijd voorop.

Amendementen

7.48 Amsterdam Nieuw-West
Extra bullet **toevoegen:** 'Vanwege de vergrijzing en extramuralisering zal de vraag naar zorg en ondersteuning in de thuissituatie de komende jaren nog sterk toenemen. Door het instellen van wijkservicegebieden kunnen de gemeenten een integraal basisaanbod van wonen-zorg-welzijn en leefbaarheid aanbieden. Overblijvende middelen uit het Basiszorgregiobudget kunnen worden ingezet om deze wijkbenadering te faciliteren met het oog op preventie.'
Toelichting: Motto: 1 euro welzijn voorkomt 10 euro zorg.
PREADVIES: AFWIJZEN
In ons voorstel voor een regionale sturing wordt de zorg dichtbij, regionaal ingevuld door alle betrokkenen samen. De overheid stelt uiteindelijk het regionale zorgaanbod vast. Als er budget overblijft mag dat binnen de regio weer worden besteed aan zorg. Een wijkservicegebied kan heel goed passen binnen deze benadering, maar is een keuze van de regio cq gemeente.

5. Chronisch zieken en gehandicapten

De positie van chronisch zieken en gehandicapten vraagt bijzondere aandacht. In verschillende hoofdstukken van dit programma, zoals wonen en mobiliteit, gaan we daar op in. De rechten van mensen met een beperking moeten stevig worden verankerd.

Amendementen

7.49 Houten Werkgroep Handicap en Beleid, Oss/Maasdonk/Lith

Na: 'De rechten (...) worden verankerd'. **toevoegen:** 'en chronische ziekten moeten krachtig worden aangepakt.'

Toelichting: 4,5 miljoen mensen in Nederland hebben een chronische ziekte. Het is van belang chronische ziekten meer in deze paragraaf mee te nemen.

PREADVIES: OVERNEMEN

7.50 Werkgroep Handicap en Beleid, Wijchen

Extra bulletpoint **toevoegen:** De uitkering op basis van de wet tegemoetkoming chronisch zieken en gehandicapten(wtcg) wordt gehandhaafd. Er dient rekening gehouden te worden met de meerkosten als gevolg van een handicap. Toelichting: Het wegnemen van belastingaftrek is gecompenseerd door de wtcg. Dat wil zeggen deels! Daarom moet de wtcg gehandhaafd blijven.

PREADVIES: AFWIJZEN

Wij kiezen er voor om chronisch zieken op een andere manier te ontzien. Wij staan er als PvdA pal voor om rekening te houden met de meerkosten van een chronische ziekte.

Dit gaan we doen:

- Het VN-verdrag voor rechten van mensen met een beperking is door Nederland ondertekend, maar nog niet van kracht geworden. Nederland loopt hiermee heel erg achter op de rest van Europa. Het moet nu snel worden geratificeerd.

Amendementen

7.51 Houten

Extra bullet **toevoegen:**

'4,5 miljoen mensen in Nederland hebben een chronisch ziekte en dit aantal stijgt snel. Chronische ziekten zorgen voor veel leed, € 20 miljard zorgkosten, en minder arbeidsdeelname. De Algemene rekenkamer pleit voor een deltaplan chronische ziekten en in VN verband zijn resoluties aangenomen voor de aanpak van de meest voorkomende en snelst groeiende chronische ziekten: chronische longziekten, diabetes, hart- en vaatziekten en kanker. De PvdA vindt dat chronische ziekten krachtig moeten worden bestreden door versterken van preventie, integrale zorg, wetenschappelijk onderzoek en een gericht nationaal actieprogramma chronische ziekten.'

Toelichting: Chronische ziekten zorgen voor veel leed en kosten. Het is van groot belang dat ons verkiezingsprogramma daar op ingaat en dat wordt ingezet op de aanpak van dit grote en groeiende probleem.

Voor de goede orde: dit is een toevoeging. Het goede punt over het VN verdrag voor de mensen blijft staan als eerste actiepunt. Dit amendement is het tweede (toegevoegde) actiepunt.

PREADVIES: OVERNEMEN

7.52 Oss/Maasdonk/Lith

Vught, Tilburg, Wijchen

De zin 'Het moet nu snel worden geratificeerd,' **vervangen door:** 'Het moet voor 2014 geratificeerd zijn.'

Toelichting: Snel is te vrijblijvend. Er kunnen en moeten nu spijkers met koppen geslagen worden, waarom wachten?

PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA heeft een initiatiefwetsvoorstel ingediend voor één landelijke regeling voor het parkeren door gehandicapten, inclusief gratis parkeren langs de openbare weg. Dit zal hun mobiliteit en participatie bevorderen.

Amendementen

7.53 Hellendoorn

Schrappen: 'inclusief gratis parkeren langs de openbare weg"

Toelichting: Werkt fraude wel erg in de hand. Bovendien zijn er voor gehandicapten speciale invalidenparkeerplaatsen die ook andere afmetingen hebben.

PREADVIES: AFWIJZEN

Dit voorstel gaat in tegen de initiatiefnota die de PvdA heeft ingediend.

7.54 Hellendoorn

Na: '... participatie bevorderen.' **toevoegen:** 'De mogelijkheid van een tijdelijke invalidenparkeerkaart wordt geïntroduceerd.'

Toelichting: Op dit moment is de minimale duur van een parkeerkaart 2 jaar. Voor mensen die bijvoorbeeld na een operatie tijdelijk gehandicapt zijn is dat veel te lang. Het moet ook voor een paar maanden kunnen

PREADVIES: AFWIJZEN

Dit is een voorziening die is bedoeld voor mensen die chronisch ziek/gehandicapt zijn, niet voor mensen die een maandje met krukken moeten lopen na een operatie. Voor iedereen

die kortdurend gehandicapt is een parkeerkaart regelen geeft erg veel administratieve druk.

6. Een betere zorg voor jeugd

De Jeugdzorg moet de komende jaren op een heel andere manier worden georganiseerd. Nu stoppen we al het geld in zware vormen van jeugdzorg, zoals uithuisplaatsing in instellingen, en proberen we een rem te zetten op de groei van de jeugdzorg door zware bureaucratische procedures. Het gevolg daarvan is dat we heel veel kansen laten liggen om kinderen en gezinnen eerder te helpen. Er zijn daardoor kinderen die te laat of geen hulp krijgen. Dat moet dus anders.

Dit gaan we doen:

- Veel kinderen en gezinnen hebben te maken met meerdere vormen van hulp. We brengen alle regelingen voor verschillende vormen van hulpverlening bij elkaar, zodat alle verschillende organisaties gaan samenwerken. Dit gebeurt onder de verantwoordelijkheid van de gemeenten.

Amendementen

7.55 Zeist

Extra bullet **toevoegen:** 'Jongeren vanaf 18 jaar hebben recht op overgangsregelingen, gericht op zelfredzaamheid, scholing en ondersteuning van keuzevrijheid.'

Toelichting: Op dit moment houdt alle hulp op, wanneer de jongere 18 jaar wordt. Niet alle jongeren zijn op die leeftijd al in staat zichzelf uit benarde posities te redden. Zeker wanneer zij economisch nog niet zelfstandig kunnen zijn (geen startkwalificatie – beroepsopleiding) en er sterke druk vanuit de familie is. Jongeren die thuis mishandeld worden, kunnen daardoor bijna niet het huis uit. Er zijn ook geen instanties meer die ze structureel helpen met het maken van een keuze of ze financieel ondersteunen.

PREADVIES: OVERNEMEN

7.56 Leeuwarden

Zinsdeel '... zodat alle verschillende organisaties gaan samenwerken' **vervangen door:** '....zodat alle verschillende organisaties en instituten moeten gaan samenwerken vanuit het belang van het kind en zo tot samenhangende zorg te komen.'

Toelichting: Veel kinderen en gezinnen hebben te maken met meerdere vormen van hulp. We brengen zonder uitzondering alle regelingen voor verschillende vormen van hulpverlening bij elkaar, zodat alle verschillende organisaties en instituten moeten gaan samenwerken vanuit het belang van het kind en zo tot samenhangende zorg te komen. Dit gebeurt onder de verantwoordelijkheid van gemeenten. De verplichting om samen te werken , die was te vrijblijvend, door de verplichte samenwerking komt automatisch de werkelijke waarde van de organisaties aan het licht en men voorkomt dat organisaties zich weer gaan afzonderen om weer een eigen institutie te organiseren.

PREADVIES: AFWIJZEN

De strekking in de oorspronkelijke zin gaat uit van het bij elkaar brengen van regelingen voor hulpverlening. Noodzaak en meerwaarde van voorgestelde wijziging is er nauwelijks. Vrijblijvendheid zoals verondersteld blijkt niet uit de zin in conceptprogramma. We gaan zoveel mogelijk uit van de eigen kracht van de jongere en het gezin. De gemeenten zorgen dat er één gerichte aanpak komt voor de problemen in het gezin.

We organiseren de hulp en ondersteuning zoveel mogelijk rond de gezinnen en voorkomen dat de situatie uit de hand loopt. Met name kinderen van ouders die (psychisch) ziek zijn of verslaafd verdienen extra aandacht.

Wanneer de veiligheid en de gezonde ontwikkeling van het kind echt in gevaar is, moet er op een zorgvuldige manier tijdig worden ingegrepen en moeten er goede voorzieningen beschikbaar zijn. Om signalen van kindermishandeling beter en eerder te herkennen moet er in alle organisaties waar men met kinderen te maken heeft, gewerkt worden met een meldcode kindermishandeling.

Ook moet men getraind zijn in het tijdig herkennen van kindermishandeling.

De PvdA is principieel van mening dat als de rechter het gezag over een kind weghaalt bij de ouders, de overheid direct verantwoordelijk wordt. Marktwerking of aanbesteding van deze taak wijzen we af. Hetzelfde geldt voor een eigen bijdrage in deze situaties.

Amendementen

7.57 Dordrecht

De zin "Marktwerking of aanbesteding van deze taak wijzen we af" **vervangen door:**

"Organisaties die zich bezighouden met jeugdzorg vervullen een maatschappelijke taak, daar past geen winstoogmerk bij. Marktwerking of aanbesteding wijzen we daarom af in de jeugdzorg."

Toelichting: Bij de zorg voor jeugd is het bieden van kwaliteit van groot belang. Deze kwaliteit is het beste gewaarborgd wanneer organisaties die jeugdzorg bieden niet beducht hoeven te zijn voor een race-to-the-bottom. In dit verkiezingsprogramma is de PvdA duidelijk over de zorg. Sturing door marktkrachten betekent dat de overheid die sturing deels uit handen geeft en dat is ongewenst.

PREADVIES: AFWIJZEN

De voorgestelde passage in het amendement

voegt niets toe aan de oorspronkelijke formulering.

7.58 Den Haag

Extra bullet **toevoegen:** 'De leeftijd waarop alcohol gekocht mag worden, wordt verhoogd naar 18. Het kopen door en verkopen van alcohol aan jeugdigen onder de 18 wordt strafbaar.'
Toelichting: De medische wetenschap heeft aangetoond dat alcohol voor tieners zeer schadelijk is voor de hersenen. Daarom moet de leeftijdsgrens verhoogd worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het zijn de ouders, de ouders en nog eens de ouders die verantwoordelijk zijn. Vaak begint het thuis. We kunnen ons voorstellen dat de oplossing wordt gekozen om de leeftijdsgrens te verhogen. Wij willen echter niet dat de oplossing begint bij een staat die moet ingrijpen , maar dat de oplossing begint bij de ouders die hun verantwoordelijkheid moeten nemen.

7.59 Rotterdam

Na: '...direct verantwoordelijk wordt. ' **toevoegen:** 'Organisaties die zich bezig houden met jeugdzorg vervullen een maatschappelijke taak, daar past geen winstoogmerk bij.' Toelichting: Bij de zorg voor jeugd is het bieden van kwaliteit van groot belang. Deze kwaliteit is het beste gewaarborgd wanneer organisaties die jeugdzorg bieden niet beducht hoeven te zijn voor een race-to-the-bottom. In dit verkiezingsprogramma is de PvdA duidelijk over de zorg.Sturing door marktkrachten betekent dat de overheid die sturing deels uit handen geeft en dat is ongewenst.
PREADVIES: AFWIJZEN
De voorgestelde passage in het amendement voegt niets toe aan de oorspronkelijke formulering.

7. Zelfbeschikkingsrecht bij medisch-ethische vragen

Technologische veranderingen, toenemend zelfbewustzijn bij burgers en een toename van nieuwe ziekten (zoals de ziekte van Alzheimer) leiden tot nieuwe medisch-ethische vragen. Voor de PvdA is het beginsel van zelfbeschikking leidend, altijd in samenhang met menselijke waardigheid, goede zorg en beschermwaardigheid van het leven. Ook de positie van artsen en andere zorgverleners moet daar zorgvuldig bij worden betrokken.

Amendementen

7.60 Smallingerland T

Alinea beginnen met de zin: 'Wij gaan de medisch-ethische vragen niet uit de weg. We willen breder kijken naar de kwestie of alles wat medisch kan ook uitgevoerd moet worden. Dit in relatie tot de kwaliteit van leven en de (on)betaalbaarheid van zorg. '
Toelichting: De tweede bullet richt zich met name op ouderen, of in ieder geval de laatste levensjaren. Medisch-ethische vragen kunnen echter ook in een andere levensfase zich voordoen. Met alles wat mogelijk is, lijkt het ons wenselijk een bredere discussie en onderzoek op te starten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit wekt al snel de indruk dat we vinden dat ouderen niet alle (dure) zorg meer moeten krijgen, omdat dat te duur wordt. In ons VP en in ons zorgplan wordt al gehamerd op doelmatigheid in de zorg, daar valt dit ook onder.

Dit gaan we doen:

- Om orgaandonatie te bevorderen steunen wij een systeem waarbij in principe iedereen donor is tenzij je daar actief bezwaar tegen hebt aangetekend. De overheid benadert iedereen actief om een keuze te maken.

Amendementen

7.61 Amsterdam Zuidoost

Schrappen gehele bullet en **vervangen door:** 'Volgens het beginsel van zelfbeschikking blijft ieder individu verantwoordelijk voor het afstaan van zijn organen. De overheid respecteert dit. Wel benadert de overheid iedereen actief om een keuze te maken.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur maakt een inhoudelijk andere afweging en kiest voor een systeem waarbij in principe iedereen donor is tenzij je daar actief bezwaar tegen hebt aangetekend.

- De komende jaren zal er meer aandacht moeten gaan naar de kwaliteit van leven in de laatste levensjaren, waaronder een vrijwillig levenseinde en stervensbegeleiding.

Amendementen

7.62 Zutphen

Schrappen volledige bullet en **vervangen door:** 'De PvdA zal zich inspannen om in de komende jaren in afweging van de kwaliteit van leven in de laatste jaren ook vrijwillige levensbeëindi-

ging te legaliseren.'
Toelichting: De huidige formulering is veel te zwak. Dat laat veel onduidelijkheid. Juist voor dit belangrijke onderwerp is het nuttig helder stelling te nemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen dat er eerst een maatschappelijke discussie wordt gevoerd, zodat vervolgens op een zorgvuldige wijze overgegaan kan worden tot legalisering. Huidige tekst is beter.

7.63 Eindhoven Best, Waalre, Veldhoven
Na: '...waaronder een vrijwillig levenseinde en stervensbegeleiding.' **toevoegen:** 'De PvdA ondersteunt de recent gestarte discussie over de relatie van zorg, kwaliteit aan het einde van het leven. De artsen moeten de patiënt beter betrekken bij de keuze een behandeling te starten of ervan af te zien. De inzet van generalisten, ook in de 2e lijn is hiervoor een belangrijk instrument.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit wekt al snel de indruk dat we vinden dat ouderen niet alle (dure) zorg meer moeten krijgen, omdat dat te duur wordt. In ons VP en in ons zorgplan wordt al gehamerd op doelmatigheid in de zorg, daar valt dit ook onder.

- De PvdA verwelkomt het debat dat de Initiatiefgroep Uit Vrije Wil heeft aangezwengeld om in de toekomst te komen tot legalisering van stervenshulp aan ouderen die hun leven voltooid achten, op hun uitdrukkelijk verzoek en onder voorwaarden van zorgvuldigheid en toetsbaarheid.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur, extra bullet: De PvdA staat niet toe dat de huidige wet- en regelgeving betreffende abortus, overtijdbehandeling en euthanasie wordt aangepast in die zin dat er sprake is van een beperking ten opzichte van de huidige regelgeving.

Amendementen

7.64 Assen
Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam
Na: '... van zorgvuldigheid en toetsbaarheid.'
toevoegen: 'De PvdA zal de uitkomsten van dit debat gebruiken om zonodig de huidige wet- en regelgeving aan te passen.'
Toelichting: Alleen het debat verwelkomen is wat zuinigjes. we gaan ook iets met de uitkomsten doen, lijkt me.
PREADVIES: OVERNEMEN

7.65 Assen
Extra bullet **toevoegen:** 'De PvdA staat niet toe dat de huidige wet- en regelgeving betreffende abortus, overtijdbehandeling en euthanasie in negatieve zin wordt aangepast.'
Toelichting: In een moderne samenleving is het zelfbeschikkingsrecht een groot goed. Dit moet behouden blijven. Gezien de mogelijke samenwerking met een christelijke partij of de SP is het van belang ons standpunt nog eens duidelijk aan te geven.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

7.66 Hellevoetsluis, Gouda, Breda/Baarle-Nassau/Alphen- Chaam
De zin "De PvdA verwelkomt ... zorgvuldigheid en toetsbaarheid" **vervangen door:** "De PvdA is voor legalisering van stervenshulp aan mensen die ondraaglijk en uitzichtloos lijden door somatische of psychiatrisch klachten, of door dementie, en aan ouderen die hun leven voltooid achten, zoals de initiatiefgroep Uit Vrije Wil voorstaat, in alle gevallen op hun uitdrukkelijk verzoek en onder voorwaarden van zorgvuldigheid en toetsbaarheid. Daartoe zal de partij zich inzetten om lid 2 artikel 294, dat hulp bij zelfdoding strafbaar stelt, uit het Wetboek van Strafrecht te schrappen, waarmee de strafbaarheid van hulp bij zelfdoding wordt opgeheven. Lid 1 artikel 294, dat aanzetten tot zelfdoding strafbaar stelt, blijft gehandhaafd."
Toelichting: Regelmatig komen mensen in een situatie waarin zij hun leven als voltooid achten, en dit is een onvervreemdbaar individueel recht voor elk mens. Zelfdoding is dan ook in Nederland niet verboden. Hulp bij zelfdoding is echter wettelijk wel verboden volgens WvS art. 294, lid 2. Daardoor worden mensen die hun rechtmatige zelfdoding voorbereiden vaak in het isolement gedwongen, juist in deze laatste levensfase waarin eerlijk en open contact met, en de ondersteuning en hulp van naasten en hulpverleners zo noodzakelijk zijn. De PvdA erkent het zelfbeschikkingsrecht over het eigen levenseinde van eenieder die daar weloverwogen en bij volle bewustzijn zonder druk van anderen over heeft besloten.
Dit amendement is mede tot stand gekomen door overleg met een aantal PvdA-leden in de werkgroep Politiek van de NVVE.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen dat er eerst een maatschappelijke discussie wordt gevoerd, zodat vervolgens op een zorgvuldige wijze overgegaan kan worden tot legalisering. Huidige tekst is beter.

7.67 Hof Van Twente
Raalte, Zoetermeer, Landelijke Adviesgroep Ouderenbeleid, Kampen, Almere, Hollands Kroon, Zwolle
Wijzigen: De PvdA onderschrijft de doelstelling van de initiatiefgroep Uit Vrije Wil om in de toekomst te komen tot legalisering van stervenshulp aan ouderen die hun leven voltooid achten, op hun uitdrukkelijk verzoek en onder voorwaarden van zorgvuldigheid en toetsbaarheid. De PvdA zal voorstellen doen voor wetgeving om deze vorm van stervenshulp onder voorwaarden van zorgvuldigheid en toetsbaarheid mogelijk te maken. Toelichting: Het debat hierover wordt maatschappelijk gevoerd. De PvdA is van oudsher een Partij van emancipatie en zelfbeschikking. Het wordt tijd om stelling te nemen, een stap voorwaarts te zetten en die ouderen die hun leven voltooid achten de mogelijkheid te bieden over zichzelf te kunnen beschikken en ondragelijk lijden te voorkomen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij willen dat er eerst een maatschappelijke discussie wordt gevoerd, zodat vervolgens op een zorgvuldige wijze overgegaan kan worden tot legalisering. Huidige tekst is beter.

7.68 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam
Extra bullet **toevoegen:** 'De Partij van de Arbeid zal zich inzetten om art. 294 lid 2 Wetboek van Strafrecht, dat hulp bij zelfdoding strafbaar stelt, te moderniseren.
Toelichting: Hulp bij zelfdoding moet niet per definitie strafbaar zijn. Het Wetboek van Strafrecht stamt uit 1886. Veel artikelen zijn niet meer van deze tijd.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8. ONZE KEUZES VOOR DUURZAAMHEID

Nederland is de afgelopen decennia steeds schoner geworden. En dat mag met recht een mirakel heten, in ons drukke, welvarende land. Sinds de alarmerende berichten van de Club van Rome zijn grote stappen vooruit gezet om onze samenleving op duurzamer leest te schoeien. We pakten gezamenlijk de zure regen aan en wisten het gat in de ozonlaag te dichten. De smog die in de jaren tachtig steden als Rotterdam regelmatig verstikte, is dankzij strenge normen en technologische vooruitgang een zeldzaamheid geworden. We maakten een begin met het tegengaan van de vernietiging van de biodiversiteit en creëerden waardevolle, nieuwe natuurgebieden.

Amendementen

8.1 Wijchen, Assen, Hellevoetsluis, Brussel/België
Na: 'We maakten een begin met het tegengaan van de vernietiging van de biodiversiteit en creëerden waardevolle, nieuwe natuurgebieden.' **toevoegen:** 'Deze positieve ontwikkelingen laten onverlet dat we op diverse andere gebieden grote zorgen houden. Bevolkingstoename, armoede, voedseltekorten, klimaatveranderingen, afval, CO2-uitstoot en uitputting van grondstoffen zullen grote gevolgen hebben voor onze nationale en internationale samenleving in de zeer nabije toekomst.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de zorgen van de indieners, maar we willen juist in de inleiding niet alleen de terechte zorgen verwoorden maar juist ook de mogelijkheden schetsen die binnen ons bereik liggen als we de handen ineen slaan.

8.2 Brussel/België
Schrappen: 'En dat mag recht een mirakel heten, in ons drukke welvarende land'.
Toelichting: Zo'n mirakel is dat niet, omdat we onze welvaartsgroei mogelijk hebben gemaakt door het exporteren van een deel van onze vervuiling en verbruik van hulpbronnen, zoals bleek uit het recente WWF Living Planet Rapport, waar Nederland op de vijfde plaats staat in termen van ecologische 'footprint'.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur constateert dat Nederland de afgelopen decennia schoner is geworden. Er zijn grote stappen gezet en dat is niet alle welvarende landen gegeven, dat is een keuze. Het is juist dat Nederland nog duurzamer kan en dat we de vervuiling tegen moeten blijven gaan. In dit hoofdstuk in het verkiezingsprogramma komt de PvdA met tal van plannen om dit te realiseren. Maar juist nu moeten we dat

optimisme wel blijven uitstralen om onze ambities te verzilveren. Om die reden willen we deze alinea optimistisch afsluiten.

8.3 Brussel/België

Na: 'We maakten een begin met het tegengaan van de vernietiging van de biodiversiteit en creëerden waardevolle, nieuwe natuurgebieden.' **toevoegen:** 'Echter, recente studies geven aan dat Nederland in mondiaal opzicht een bovengemiddelde footprint heeft. Met andere woorden, een deel van de vervuiling om onze hoge levensstandaard mogelijk te maken, exporteren wij naar elders in de wereld.'
Toelichting: Zo'n mirakel is dat niet, omdat we onze welvaartsgroei mogelijk hebben gemaakt door het exporteren van een deel van onze vervuiling en verbruik van hulpbronnen, zoals bleek uit het recente WWF Living Planet Rapport, waar Nederland op de vijfde plaats staat in termen van ecologische 'footprint'.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur constateert dat Nederland de afgelopen decennia schoner is geworden. Er zijn grote stappen gezet en dat is niet alle welvarende landen gegeven, dat is een keuze. Het is juist dat Nederland nog duurzamer kan en dat we de vervuiling tegen moeten blijven gaan. In dit hoofdstuk in het verkiezingsprogramma komt de PvdA met tal van plannen om dit te realiseren. Maar juist nu moeten we dat optimisme wel blijven uitstralen om onze ambities te verzilveren. Om die reden willen we deze alinea optimistisch afsluiten.

Duurzame technologieën hebben de toekomst. Maar om zich binnen de conventionele economie te bewijzen, moeten ze een steuntje in de rug krijgen. Gezwalk met subsidies voor hernieuwbare energie werkt een echte doorbraak van wind, zon en aardwarmte tegen. Zo is de duurzame samenleving nog lang niet nabij. De klimaatverandering vormt een rechtstreekse bedreiging voor ons laaggelegen land. Onze ongezonde afhankelijkheid van fossiele brandstoffen als olie en kolen is veel te groot. Dat is niet alleen slecht voor het klimaat, maar maakt ons ook te gevoelig voor schommelingen in de olieprijs. Uitstoot van fijn stof in steden tast nog altijd de longen van onze kinderen aan. En buitengebied wordt steeds slechter bereikbaar door de verrommeling van stadsranden met desolate bedrijventerreinen.

Amendementen

8.4 Leeuwarden

Extra bullet **toevoegen:**
'Keurmerken zijn een belangrijk handvat voor bedrijven en consumenten die duurzamer willen produceren en consumeren, maar een wildgroei van labels en ongefundeerde certificaten leidt tot greenwashing en windowdressing. Dit ondermijnt een werkelijk duurzamere samenleving. Daarom ondersteunt de PvdA geborgde duurzaamheidskeurmerken.'
Toelichting: Voor een duurzamere samenleving is de inzet van overheid, bedrijven én consumenten noodzakelijk (consumenten worden nu ten onrechte niet genoemd in het concept programma). Juist voor consumenten zijn keurmerken het enige houvast als ze hun leven duurzamer willen inrichten, immers geen mens gaat met Greenpeace- of RIVM rapporten de supermarkt in! Consumenten, maar ook producenten moeten dus op keurmerken kunnen vertrouwen. Erop vertrouwen dat deze met maatschappelijk draagvlak ontwikkeld zijn en onafhankelijk gecontroleerd worden. Kortom dat de keurmerken geborgd zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de meeste keurmerken al een accreditatie hebben. De waarde hiervan is weer afhankelijk van het bureau dat dat beheert. De overheid heeft hierin geen rol. Daar waar overheidsinterventies, subsidies bv, afhankelijk worden gesteld van een keurmerk worden hieraan al eisen gesteld.

De PvdA vindt dat iedereen recht heeft op een schone leefomgeving. Deze toegang is in ons welvarende land niet eerlijk verdeeld. Wie het zich kan veroorloven, trekt erop uit of vestigt zich in een lommerrijk gebied. Armoede gaat vaak samen met vuile lucht, een gebrek aan groen om de hoek en slecht geïsoleerde woningen. In de oude wijken van onze steden groeien nog steeds kinderen op die zelden of nooit in een bos komen. Stad en natuur moeten dus weer worden verbonden. Een schone leefomgeving nu en voor toekomstige generaties blijft een grote opgave voor ons allemaal.

1. Naar volledig duurzame energievoorziening

Klimaatverandering bedreigt de bestaanszekerheid van toekomstige generaties. Energievoorraden worden schaarser en daarom zullen prijzen van stroom en brandstof alleen maar stijgen. Maar verduurzaming biedt in de eerste plaats kansen. Kansen op nieuwe groei, op nieuwe banen. Op innovatie, waarin Nederland kan uitblinken. Ons land heeft de beste ingenieursbureaus, offshore bedrijven, waterbouwers en havens ter wereld. Wij kunnen wereldspeler zijn op het gebied van duurzame energie. Nederland blijft momenteel steken op een armzalige 4% duurzaam op ons totale energieverbruik. De PvdA streeft ernaar dat Nederland in 2050 een 100% duurzame energieproductie heeft.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:

Extra bullet **toevoegen:**
'Bij toepassing van energiebesparende maatregelen wordt ook gekeken naar de milieuaspecten van die maatregelen zelf.'

Amendementen

8.5 Leeuwarden

Extra bullet **toevoegen:**
'In Bouwbesluit willen wij het gebruik van methoden en producten verbieden om energiebesparende maatregelen te treffen, maar met teveel vervuiling en energie is gemaakt. Er zijn vaak alternatieve en milieuvriendelijke productiemethoden.'
Toelichting: Regelmatig worden in de bouwsector materialen en methoden gebruikt om huizen energiezuiniger en duurzamer te maken, maar die op zichzelf niet duurzaam of milieuvriendelijk zijn (geproduceerd). Dit is ongewenst.
Bijvoorbeeld: isolatiemateriaal dat milieuonvriendelijk is geproduceerd, terwijl er een milieuvriendelijk alternatief beschikbaar is (isolatiemateriaal gemaakt van hergebruik van papier)
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

8.6 Brussel/België

Na: 'energieproductie heeft' **toevoegen:** 'en komt met een duidelijk stappenplan voor korte, middellange en lange termijn om dit te bewerkstelligen'.
Toelichting: Een breakdown tussen korte en lange termijn, en politiek aanrekenbare doelstellingen ontbreekt nu.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.7 EVS Landelijk

Na: 'het levert nu direct extra banen op.' **toevoegen:** Nederland verhoogt bovendien haar klimaatambities. In 2020 zal de CO2-uitstoot met tenminste 30% gereduceerd zijn ten opzichte van 1990.
Toelichting: De klimaatambities van het kabinet Balkenende IV zijn door het kabinet Rutte I onterecht teruggeschroefd van een uitstootreductie van 30% naar 20% in 2020. Door de klimaatambities op te hogen naar het niveau van het vorige kabinet stimuleert de overheid een sterkere verlaging van de operationele uitstoot van broeikasgassen door bedrijven en toont het aan dat Nederland weer een verantwoordelijke rol op zich neemt in het internationale klimaatdebat na enkele jaren van afwezigheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het kabinet Balkenende IV wilde dat de EU-doelstelling van 20 naar 30% CO2-reductie in 2020 zou worden geschoven. Dat is helaas niet gebeurd omdat het huidige kabinet de doelstellingen en het beleid heeft teruggeschroefd. Het Partijbestuur is van mening dat wel het aandeel duurzame energie snel en fors verhoogd moet worden en dat we in de EU moeten pleiten voor het verlagen van het ETS (door o.a. het uit de markt halen van rechten) en daarmee de CO2-uitstoot verder moeten beperken.

8.8 Amsterdam Zuidoost

'Klimaatverandering bedreigt de bestaanszekerheid van toekomstige generaties.
Energievoorraden worden schaarser en daarom zullen prijzen van stroom en brandstof alleen maar stijgen.' **wijzigen in:** 'Verduurzaming biedt in de eerste plaats kansen.'
Schrap: 'Nederland blijft momenteel steken op een armzalige 4% duurzaam op ons totale energieverbruik.'
Na: 'De PvdA streeft ernaar dat Nederland in 2050 een 100% duurzame energieproductie heeft.' **toevoegen:** 'en vermindering van energieverbruik.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst preciezer en volledi ger de lading dekt.

Dit gaan we doen:

- Door politieke wispelturigheid en uitputting van gelden, leidt de regeling Subsidie Duurzame Energie (SDE) momenteel niet tot investeringszekerheid. Eén van de beste manieren om deze nadelen op te heffen, is om de SDE af te bouwen en te vervangen door een verplicht aandeel hernieuwbare energie om een (jaarlijks stijgend) percentage hernieuwbare elektriciteit te leveren. Voor kolencentrales geldt in ieder geval verplicht bijstoken van (duurzame) biomassa.

Amendementen

8.9 Nijmegen, Wijchen, Landelijke werkgroep Milieu en Energie

Na: 'Voor kolencentrales geldt in ieder geval verplicht bijstoken van (duurzame) biomassa.' **toevoegen:** 'Nieuwe kolencentrales krijgen alleen een vergunning als ze hun CO2-uitstoot opslaan.'
Toelichting: Dit amendement stelt scherpere eisen aan nieuwe kolencentrales, uitgaande van de gedachte dat inzet van deze centrales voor de energievoorziening nog enkele decennia noodzakelijk is. Maar het recente nieuws over het CO2-niveau in de dampkring rechtvaardigt de eis dat deze centrales geen CO2 mogen uitstoten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat door dit amendement andere manieren om CO2-neutraliteit te bereiken zouden worden uitgesloten, dat acht het Partijbestuur onverstandig.

8.10 **Brussel/België**
Schrappen: 'Voor kolencentrales geldt in ieder geval verplicht bijstoken van (duurzame) biomassa'. Toelichting: Het bijstoken met biomassa geeft - vooral als het in percentage wordt gemeten - een vrijbrief door te gaan met kolenwinning, en vertraagt invoering van betere, duurzamere oplossingen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur adviseert dit amendement niet over te nemen omdat de kolencentrales die op dit moment in aanbouw zijn alleen bij kunnen dragen aan een duurzame energiehuishouding als deze zoveel mogelijk duurzame biomassa bijen meestoken.

8.11 **Maastricht, Almere**
Extra bullet **toevoegen:**
'Subsidies en belastingvoordelen op vervuilende brandstoffen worden geleidelijk afgeschaft.'
Toelichting: het belastingsysteem zit zo in elkaar dat kolencentrales een fiscaal voordeel hebben; dat geldt ook voor rode diesel en kerosine. Dat is een merkwaardige bevoordeling van vervuiling.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.12 **Amsterdam Zuidoost**
Schrappen: 'Door politieke wispelturigheid .... leidt'.
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***Het Partijbestuur vindt de huidige tekst incluis het fragment beter.***

8.13 **Amsterdam Zuidoost**
'Eén van (....) op te heffen' **wijzigen in:** 'Daarom bouwen we de SDE af (.....).'
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***Het Partijbestuur vindt de voorgestelde tekst geen verbetering.***

- Kernenergie maakt geen onderdeel uit van de volledige duurzame energievoorziening die wij nastreven voor Nederland.

Amendementen

8.14 **Franekeradeel/Oss/Maasdonk/Lith**
Na: 'Kernenergie maakt geen onderdeel uit van de volledige duurzame energievoorziening die wij nastreven voor Nederland.' **toevoegen:**
'Nederland zet zich in Europa in voor het gebruik van duurzame energiebronnen om zo ook elders kernenergie onnodig te maken.'
Toelichting: Duurzaamheid is geen nationaal item maar wereldomvattend. Datzelfde geldt voor kernenergie, alleen Nederland kernenergievrij is te beperkt.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.15 **Leeuwarden/Oss/Maasdonk/Lith, Tilburg**
toevoegen: Wij zijn dan ook tegen de nieuwbouw van een kerncentrale in Nederland.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.16 **Amsterdam Zuidoost**
'Kernenergie maakt geen onderdeel uit van de volledige duurzame energievoorziening die wij nastreven voor Nederland.' **wijzigen in:**
'Kernenergie is geen optie.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst de afwijzing van kernenergie beter verwoord.

8.17 **De Jonge Socialisten**
Wijzigen: Kernenergie en kolencentrales maken geen onderdeel uit van de volledige duurzame energievoorziening die wij nastreven voor Nederland.
Toelichting: Om iedere onduidelijkheid weg te nemen over onze plannen voor een duurzame toekomst stelt de JS deze tekstuele verheldering voor.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de afwijzing van kernenergie is beter verwoord zoals het er staat. Kolencentrales wijzen wij niet categorisch af, wel willen we o.a. meer duurzame biomassa bij- en meestook en in de toekomst CO2-opslag laten toepassen zodat de CO2-uitstoot fors wordt verlaagd en het aandeel duurzame energie toeneemt.

- De PvdA wil het investeringsklimaat voor windenergie verbeteren door de komst van een windenergienet op de Noordzee. Netbeheerder Tennet moet dit gaan plannen, aanleggen en beheren, met dezelfde vereisten voor bijvoorbeeld betrouwbaarheid als op het land geldt.

Amendementen

8.18 **Maastricht, Almere**
Extra bullet **toevoegen:**
'Aan netbeheerders als publieke ondernemingen wordt meer ruimte geboden om publieke doelen na te streven in het kader van energietransitie'.
Toelichting: Netbeheerders vormen een onmisbare schakel voor decentrale opwekking van energie, voor terug levering en opslag. De huidige wetgeving vormt een belemmering voor het adequaat vervullen van die rol nu decentrale ontwikkelingen zeer snel gaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat deze toevoeging onduidelijk is.

8.19 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: 'Netbeheerder Tennet moet dit gaan plannen, aanleggen en beheren, met dezelfde vereisten voor bijvoorbeeld betrouwbaarheid als op het land geldt.' **toevoegen:** 'Burgers krijgen meer rechten en kansen om zelf te participeren en investeren in een windpark bij hen in de buurt.'
Toelichting: Gebruik van windenergie op het land is nodig naast dat op zee, maar ontmoet relatief veel weerstand van mensen die in de buurt wonen. Overwinning van die weerstand is beter mogelijk als omwonende kunnen meepraten en profiteren van de betreffende windmolens.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.20 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: 'Netbeheerder Tennet moet dit gaan plannen, aanleggen en beheren, met dezelfde vereisten voor bijvoorbeeld betrouwbaarheid als op het land geldt.' **toevoegen:** 'Windparken op het land worden bij voorkeur in enkele lijnen opgezet zoals de gemeentes Wieringermeer en Dronten doen, om weerstand van omwonenden tegen massale windparken, zoals in Drenthe, te voorkomen.'
Toelichting: Gebruik van windenergie op het land is nodig naast dat op zee, maar ontmoet relatief veel weerstand van mensen die in de buurt wonen. Gemeentes met ervaring met windparken hebben geleerd dat lijnvormige windparken het landschap overzichtelijk houden, en mooier. Dat inzicht willen we overal benutten. De inwoners waarderen juist die overzichtelijkheid, dat werkt ook positief voor financieel participeren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Windmolens moeten goed worden ingepast. Op sommige plaatsen is dat in de vorm van lijnstructuren, op andere plekken zal juist bundeling meer passend zijn.

- In Europees verband pleit de PvdA voor een superhoogspanningsnet. Dat zorgt ervoor dat stroom uit windmolens van de Noordzee naar Zuid Europa kan en stroom uit Spaanse zonnepanelen naar Noord Europa. Dat leidt tot investeringen in werk en duurzaamheid in Europa.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Na: '...duurzaamheid in Europa' **toevoegen:** 'beleid wordt ontwikkeld opdat eigenaren van huurwoningen en overheden worden verplicht en overige eigenaren worden gestimuleerd, om hun gebouwen binnen 15 jaar te isoleren conform de eisen voor nieuwbouwwoningen uit het Bouwbesluit 2003.'

Amendementen

8.21 Nijmegen
Extra bullet **toevoegen:**
'De overheid stimuleert eigenaren hun (bestaande) huizen te isoleren conform de eisen voor nieuwbouwwoningen uit het Bouwbesluit 2003 met fiscale maatregelen en mogelijkheden om goedkoop geld te lenen.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Reeds gedekt door de fiscale aftrekbaarheid van renovatie en onderhoud.

8.22 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: 'Dat leidt tot investeringen in werk en duurzaamheid in Europa.' **toevoegen:** 'Beleid wordt ontwikkeld opdat eigenaren van woningen en andere gebouwen hun gebouwen binnen 15 jaar isoleren conform de eisen voor nieuwbouwwoningen uit het Bouwbesluit 2003.'
Toelichting: Wat je niet verbruikt hoef je ook niet (duurzaam) op te wekken! Duurzame energievoorziening moet het voor een belangrijk deel hebben van energiebesparing. Veel energiebesparing kan de komende jaren bereikt worden door betere isolatie van bestaande gebouwen. Investeringen in bestaande gebouwen zijn thans zeer welkom in de strijd tegen werkloosheid in de bouw.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- Kleinschalige opwekking voor eigen gebruik: energieopwekking voor eigen gebruik moet in alle gevallen geheel worden vrijgesteld van energiebelasting.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
Na: '..van energiebelasting' **toevoegen:** 'De energiebelasting voor elektriciteit en gas voor grootverbruikers worden verhoogd. Dit is opgenomen in de financiële paragraaf.'

Amendementen

8.23 Nijmegen, Hellevoetsluis, Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: 'Kleinschalige opwekking voor eigen gebruik: energieopwekking voor eigen gebruik moet in alle gevallen geheel worden vrijgesteld van energiebelasting.' **toevoegen:** en investeringen hiertoe moeten fiscaal aftrekbaar zijn.
Toelichting: Wanneer voor eigen gebruik energie wordt opgewekt moet de overheid dit ook stimuleren door de aanschaf en kosten van onderhoud fiscaal aftrekbaar te maken.

PREADVIES: AFWIJZEN
We maken reeds renovatie en onderhoud fiscaal aftrekbaar.

8.24 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'De energiebelasting voor elektriciteit en gas voor grootverbruikers worden verhoogd, waarbij per bedrijfspand een heffingskorting wordt ingevoerd, wat zal leiden voor kleine en zuinige bedrijven tot een lastenverlichting en onzuinige bedrijven zal aansporen hun energieverbruik te verminderen.'
Toelichting: De meeste energie in Nederland wordt door het bedrijfsleven gebruikt. Hoewel veel bedrijven graag willen verduurzamen, verhindert de huidige energiebelasting dat. De overheid moet meegaan met de tendens van het bedrijfsleven te komen tot verduurzaming.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- Bij nieuwbouw van woningen worden zonnepanelen vanaf 2015 standaard verplicht opgenomen in het bouwbesluit. De PvdA wil dat in 2020 op den duur iedere nieuwe woning energieneutraal is.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
'Bij nieuwbouw... energieneutraal' **vervangen door:** 'het aan te passen bouwbesluit op te nemen dat bij nieuwbouw en/of renovatie van woningen en andere gebouwen zo energie-efficiënt mogelijk moeten worden gebouwd. Het streven moet zijn dat tenminste alle nieuwbouwwoningen in 2020 energie neutraal zijn.'

Amendementen

8.25 Hilversum, Zeist, Brussel/Belgie, Zeevang, Tilburg, Assen, Hellevoetsluis
'De PvdA wil dat in 2020 op den duur iedere nieuwe woning' **wijzigen in:** 'De PvdA wil dat in 2020 iedere nieuwe woning'
PREADVIES: AFWIJZEN
Al vanaf 2015 wordt voorgesteld elke nieuwbouwwoning van zonnepanelen te voorzien.

8.26 Brussel/België
Na: 'De PvdA wil dat in 2020 op den duur iedere nieuwe woning energieneutraal is.' **toevoegen:** 'onder meer door kleinschalige energieopwekking door middel van slimme zonnepanelen. Ook zonnepanelen op afstand worden gestimuleerd'.
Toelichting: Hier ontbreken slimme maatregelen zoals een dak op het zuiden met het oog op zonne-energie en kleinschalige energie opwekking door slimme zonnepanelen. Ook moet gestimuleerd worden dat burgers zonder mogelijkheid van eigen zonnepanelen bijdragen aan duurzame elektriciteitsopwekking door deelname aan collectieve zonnepanelen op afstand.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat met de vrijstelling van energiebelasting op eigen verbruik dit al afdoende wordt gestimuleerd.

8.27 Leidschendam-Voorburg
'Bij nieuwbouw van woningen worden zonnepanelen vanaf 2015 standaard verplicht opgenomen in het bouwbesluit. De PvdA wil dat in 2020 op den duur iedere nieuwe woning energieneutraal is.' **wijzigen in:** 'In het aan te passen bouwbesluit op te nemen dat bij nieuwbouw en/of renovatie van woningen en alle gebouwen zo energie-efficiënt mogelijk moeten worden gebouwd. Het streven moet zijn dat tenminste alle woningen in 2020 energie neutraal zijn.'
Toelichting: In het voorstel van het Partijbestuur wordt alleen gesproken over 'woningen'en 'zonnepanelen' Naast woningen worden echter ook veel andere bouwprojecten gerealiseerd. Voor de duurzaamheid is het goed als deze ook worden meegenomen. Verder beperkt het Partijbestuur het voorstel tot zonnepanelen terwijl er ook andere mogelijkheden voor duurzame energie en energiebesparing zijn, zoals warmte/koude-opslag, aardwarmte etc.
PREADVIES: AFWIJZEN
zie nieuw tekstvoorstel

8.28 Rotterdam
'Bij nieuwbouw van woningen worden zonnepanelen' **wijzigen in:** 'Bij nieuwbouw en grootschalige renovatie van woningen worden zonnepanelen.'
Toelichting: Ook bij grootschalige renovatie zouden zonnepanelen verplicht moeten worden gesteld.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Gasleveranciers krijgen de verplichting om biogas met aardgas te mengen in het gasnet, daarom stellen wij een 'bijmengverplichting' voor Groen Gas voor.

Amendementen

8.29 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Er worden geen vergunningen afgegeven voor proeven naar schaliegaswinning in Nederland.'
Toelichting: De huidige stand van de schaliegas

techniek doet vermoeden dat we nu een groot risico lopen op ernstige en permanente vervuiling van onze bodem, een bedreiging van onze waterige ondergrond. Er is geen acute noodzaak dat gas nu te winnen, er is nog genoeg in de nu beschikbare bronnen en aanvoer gebieden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat juist vanwege het feit dat het nog niet probleemloos kan er verder onderzoek noodzakelijk zal zijn.

- Regelgeving dient te worden aangepast voor het bevorderen van het hergebruik van restwarmte en afvalstoffen, bijvoorbeeld vanuit de Rotterdamse haven naar de kassen in het Westland.
- Eerlijke grondstoffen. Met een snel groeiende wereldbevolking, worden grondstoffen als aardolie in rap tempo schaarser. Ook leidt de schaarste aan grondstoffen als water en olie steeds vaker tot conflicten. Consumenten kiezen daarom bewuster dan voorheen voor de herkomst van bijvoorbeeld de grondstoffen in hun mobiele telefoon. Productieketens moeten hiervoor transparanter worden. De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens in 2020.

Amendementen

8.30 Wijchen
'De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens in 2020.' **wijzigen in:** 'De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens en consumenteninformatie in 2020.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.31 Amsterdam Nieuw-West
Extra bullet **toevoegen:**
'Innovatie op het gebied van duurzame technologieën wordt gestimuleerd. Toelichting: Dit mist nu in het programma.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.32 Amsterdam Nieuw-West
Extra bullet **toevoegen:**
'Productieprocessen worden slim en 'circulair' zodat grondstoffen op een zo efficiënt mogelijke manier gebruikt worden.'
Toelichting: Duurzame technologieën uit de inleiding komen later in de tekst niet meer terug, afgezien van in relatie tot energie.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.33 Amsterdam Zuidoost
Schrappen: 'Eerlijke grondstoffen'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het doel is om handel in het algemeen en in grondstoffen in het bijzonder zo eerlijk mogelijk te maken. Stap één is het transparant maken van productieketens.

8.34 Amsterdam Zuidoost
Na: 'De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens in 2020. ' **toevoegen:**
'Koppel vastrechtkosten aan het verbruik van gas- en elektra en ook aan (drink)waterverbruik.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit is al gebeurd met de wijziging van het capaciteitstarief in 2009, waarbij de grootte van de aansluiting mee ging wegen in de kosten en dus grote verbruikers meer gingen betalen.

8.35 Amsterdam Zuidoost
Na: 'De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens in 2020. ' **toevoegen:**
'Extra hoog BTW tarief voor wat betreft energie verbruikende apparaten, auto's e.d. (NB Fietsen naar het laagste tarief).'
Toelichting: Volstaan kan worden met de laatste volzin.
PREADVIES: AFWIJZEN
Vervuilende productie en transport wordt reeds zwaarder belast door milieubelastingen. De koopkracht van gewone gezinnen extra schaden is niet wenselijk.

8.36 De Jonge Socialisten
'Eerlijke grondstoffen. Met een snel groeiende wereldbevolking, worden grondstoffen als aardolie in rap tempo schaarser. Ook leidt de schaarste aan grondstoffen als water en olie steeds vaker tot conflicten. Consumenten kiezen daarom bewuster dan voorheen voor de herkomst van bijvoorbeeld de grondstoffen in hun mobiele telefoon. Productieketens moeten hiervoor transparanter worden. De PvdA wil verplichte en volledig transparante productieketens in 2020.' **wijzigen in:** Eerlijke grondstoffen. Met een snel groeiende wereldbevolking, worden grondstoffen als aardolie in rap tempo schaarser. Ook leidt de schaarste aan grondstoffen als water en olie steeds vaker tot conflicten. Consumenten kiezen daarom bewuster dan voorheen voor de herkomst van bijvoorbeeld de grondstoffen in hun mobiele telefoon. Productieketens moeten hiervoor transparanter worden. De PvdA wil verplicht volledig transparante productieketens in 2020.
Toelichting: Volgens de huidige zin is de PvdA voor verplichte productieketens. Dat is natuurlijk niet het geval, wij willen duurzame en transparante productieketens, vandaar een grammaticale wijziging.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.37 Leeuwarden

Extra bullet **toevoegen:**

'De PvdA staat voor het belang van goede wandelpaden en een groene omgeving in en om de steden en dorpen. Daarom willen wij ons inzetten om een nationaal wandelnetwerk te creëren en goede verbindingen met lokale wandelroutes en -paden.'

Toelichting: Het belang van natuur wordt voor een groot deel gevormd door beleving. Daarnaast is wandelen een belangrijke bezigheid van veel mensen.
O.a. de Tweede Kamerfractie en Lutz Jacobi, uitgeroepen als groenste politicus in 2009 en 2012, zetten zich in voor goede wandel- en fietspaden. De komende periode blijft onze inzet nodig, vanuit bovenstaand belang.
Daarom een voorstel om dit punt toe te voegen!

PREADVIES: OVERNEMEN

8.38 Sint-Michielsgestel

Extra bullet **toevoegen:**

'De PvdA wil dat kleinschalige coöperatieve of gemeentelijke energiebedrijven die duurzame energie willen produceren en leveren gebruik kunnen maken van bestaande en nieuwe stimuleringsmaatregelen. De PvdA zet zich in om eventueel belemmerende regelgeving weg te nemen.'

Toelichting: In het programma dient niet alleen aandacht te zijn voor grootschalige opwek, maar ook voor kleinschalige.

PREADVIES: OVERNEMEN

2. Natuur voor iedereen

De mens kan niet zonder de natuur. Ieder mens en zeker ieder kind heeft recht op natuur, gewoon dichtbij en toegankelijk. Toch is dat niet standaard. Er zijn steeds meer kinderen die vrijwel nooit in een bos of op de heide komen. We moeten daarom de steden weer met de natuur verbinden. We moeten de mens weer met de natuur verbinden.

Het vorige Kabinet zag natuur vooral als een belemmering voor de economie. Alle bescherming werd afgebroken zodat boeren en projectontwikkelaars steeds minder rekening hoeven te houden met natuur en landschap. Zo dreigt het prille natuurherstel in ons land weer te verdwijnen.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: Extra bullet **toevoegen:**

'Netbeheerder Tennet draagt er zorg voor dat uiterlijk in 2020 ons energienetwerk is ingericht voor decentrale elektriciteitsopwekking.'

8.39 Utrecht

Extra bullet **toevoegen:**

'Netbeheerder Tennet draagt er zorg voor dat uiterlijk 2020 ons energienetwerk ingericht is voor decentrale elektriciteitsopwekking. Indien nodig wordt deze investering gefinancierd door de overheid.'

Toelichting: Overal zonnepanelen plaatsen kan tot gevolg hebben dat ons huidige netwerk op sommige plaatsen overbelast wordt wanneer de zon gaat schijnen. Zonne-energie kan in een aanzienlijk deel van onze elektriciteitsbehoefte voorzien, maar niet als het netwerk uitvalt. Het netwerk dient dit dus te kunnen afhandelen. Bovendien is een fors aandeel van zonne-energie in onze elektriciteitsvoorziening op middellange termijn onafwendbaar; de huidige economische crisis is dus hét moment om ons netwerk daar snel op in te richten; het levert nu direct extra banen op.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

8.40 Utrecht

Extra bullet **toevoegen:**

'Het overgrote deel van de Nederlandse natuur is in een slechte staat en moet in het belang van mensen, dieren en planten worden opgeknapt en hersteld. De enorme bezuinigingen op onderhoud, toegankelijkheid en beheer worden grotendeels teruggedraaid en aangevuld met o.a middelen uit de door te zetten Regeling Groen Beleggen, en laagrentende leningen via het Nationaal Groenfonds.'

Toelichting: Het demissionaire kabinet heeft een meer dan evenredige bezuiniging toegepast op het natuurbudget, zowel ten aanzien van aankoop als ook beheer (-70%). Het beleid van de Staatssecretaris liet niets te wensen over; (boeren)land in boerenhand, inkrimping en versnippering van de Ecologische Hoofdstructuur en beheersgelden naar het absolute minimum. Dat moet worden hersteld en nieuwe uitdagingen m.n. op het snijvlak van natuur, water en veiligheid en groen in en bij de stad vergen nieuwe impulsen en initiatieven van overheid en samenleving.

PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- Er komt een nieuwe Wet Mooi Nederland, volgens de lijnen van het initiatief wetsvoorstel dat de PvdA samen met D66 en Groenlinks heeft ingediend. Deze wet beschermt zowel natuurgebieden als planten en diersoorten, met duidelijke en ondubbelzinnige regels. Omdat deze wet diverse oude natuurbeschermingswetten vervangt, neemt de regelzucht af.
- De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) moet worden afgemaakt. Dat betekent dat we bestaande natuurgebieden meer

ruimte geven en onderling verbinden, zoals met het Oostvaarderswold.

Amendementen

8.41 Wijchen

'De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) moet worden afgemaakt. Dat betekent dat we bestaande natuurgebieden meer ruimte geven en onderling verbinden, zoals met het Oostvaarderswold.' **wijzigen in:** 'Dat betekent dat we de eerder aangewezen EHS-gebieden in 2018 onderling verbonden willen hebben middels de eerder benoemde Ecologische verbindingszones.

Toelichting: Terug naar de oude plannen over de EHS structuur die de thans demissionaire staatssecretaris Bleker heeft teruggedraaid. Met oog op benodigde middelen is een later tijdstip (2018) gekozen

PREADVIES: AFWIJZEN

We nemen hiervoor langer de tijd.

8.42 Leidschendam-Voorburg

'De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) moet worden afgemaakt. Dat betekent dat we bestaande natuurgebieden meer ruimte geven en onderling verbinden, zoals met het Oostvaarderswold.' **wijzigen in:** 'De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) wordt minimaal op het huidige ambitieniveau voltooid. Dat betekent dat we bestaande natuurgebieden meer ruimte geven en onderling verbinden, zoals met het Oostvaarderswold. Daarnaast voldoet Nederland aan de internationale afspraken op dit gebied.'

Toelichting: Om te voorkomen dat er nog meer onherstelbare schade aan de EHS wordt aangebracht is de inzet om geen verdere besluiten te nemen die de EHS verder inperken. Dit sluit ook goed aan bij de tekst die onder dit punt is opgenomen in het programma, namelijk het in betere staat overdragen van de natuur aan volgende generaties.

Nederland zal zich loyaal aan de internationale afspraken op natuurgebied houden (heeft ook samenhang met punt 3 onder dit kopje, de Hedwigepolder).

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat het begrip "huidige" verwarring geeft in tijden waarin de EHS wordt herzien: in de ene provincie is deze al herzien, in de andere provincie is men daarmee bezig.

8.43 Utrecht

toevoegen bij tweede punt, na (EHS, 728.500ha): zowel t.a.v. het vergroten van de gebieden, als t.a.v. de aanleg van de robuuste verbindingszones, inclusief het Oostvaarderswold.

Toelichting: Met deze toevoeging wordt duidelijk aangegeven, dat de EHS een samenhangend geheel is, inclusief de robuuste verbindingszones tussen grote natuureenheden, zoals het Oostvaarderswold.

PREADVIES: OVERNEMEN

8.44 Landelijke werkgroep Milieu en Energie, Noord-Beveland

'De Ecologische Hoofdstructuur (EHS) moet worden afgemaakt.' **wijzigen in:** 'Daar waar ecologische noodzakelijk voor het halen van internationale biodiversiteitsdoelen wordt de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) verder versterkt met verbindingen, ontsnippering en uitbreiding van leefgebied van soorten.'

Toelichting: Het beter is nu het EHS beleid aan te passen en daarin niet meer vast te houden aan een kwantitatief eindbeeld maar een kwalitatief eindbeeld. Dat geeft ook meer ruimte om aandacht te besteden aan groen bij steden en groen voor burgers.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat deze wijziging te vaktechnische begrippen bevat die allen te vangen zijn onder 'Ecologische Hoofdstructuur afmaken'.

- We moeten de natuur in betere staat overdragen aan volgende generaties, dan we hem aantroffen. Daarom zullen we natuurschade altijd compenseren als we ingrepen moeten doen ten behoeve van de economie. Daarom zijn wij ook voor het ontpolderen van de Hedwigepolder.

Amendementen

8.45 Leeuwarden

Extra bullet **toevoegen:** 'Het Waddengebied is een uniek en complex natuurgebied, waarop wij zuinig zijn en blijven. De PvdA wil het Waddengebied ook in bestuurlijk opzicht een duidelijke identiteit geven. Bijvoorbeeld door het specifiek maken van wet- en regelgeving voor de Wadden en de eilanden, en daar waar nodig het maken van (wettelijke) uitzonderingen. Dit kan bijvoorbeeld in de vorm van een 'status-aparte', een Openbaar Lichaam Waddenzee of een nationaal park zoals in het Duitse en Deense Waddengebied.'

Toelichting: Dit unieke gebied en het belang daarvan mag niet onbenoemd blijven. De tekst

sluit dan ook bij het PvdA Waddenpuntenplan. De PvdA zet zich van oudsher bijzonder in voor dit gebied. De Kamerfractie heeft de afgelopen periode bijvoorbeeld bereikt dat de vuurtorenwachters blijven, iets wat enorm van belang is voor de veiligheid van schepen en vele mensen die jaarlijks de eilanden bezoeken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een deel van de Wadden is al Nationaal Park. Het gehele gebied UNESCO World Heritage Site. Wat betreft bestuurlijke samenwerking is al heel veel geprobeerd aan samenwerkingsopties, maar geen van allen is geslaagd. De bestuurlijke organisatie van de Wadden is inmiddels zo complex dat niemand het meer kan uitleggen met een Waddenraad, een Waddenacademie, een regionaal college Waddengebied en een beheerraad etc. Het blijven verkondigen dat er sprake is of zou moeten zijn van een status aparte verandert hieraan weinig.

8.46 Hulst
Schrappen: 'We moeten de natuur.....ten behoeve van de economie.'
Toelichting: De tekst geeft een generieke opvatting weer. Gevolgen welke ontstaan als gevolg van toekomstig beleid kunnen dan ook een onderdeel van het geheel zijn. Voorbeelden uit het verleden brengen juist door het verwerpelijke gevoerde beleid oneigenlijke componenten in de discussie.
Algemeen ; Het hoeft geen betoog dat in onze afdeling geen vreugde heerst over al het gebeuren in onze regio. De opvatting is dat de belangen van de Zeeuws- Vlaming ondergeschikt gemaakt zijn aan partijpolitiek .Wij wonen haast allemaal in een polder. Door de eeuwen heen zijn deze ontstaan door harde arbeid van monniken en in de laatste eeuwen door de Zeeuws-Vlaming zelf. Door de verdieping van onze Wester- Schelde zijn de kansen voor Antwerpen vergroot. Grote stukken land worden onder water gezet in België voor het uitbreiden van de haven. De leefomgeving wordt aangetast door de grote zeeschepen welke dag en nacht over de rivier varen . Veiligheids maatregelingen zijn verscherpt om onze veiligheid te garanderen en dan nog het gevoerde beleid rond de ontpoldering. Hier wonen redelijke mensen welke het belang van goede relatie met onze buren echt onderkennen en daar ook aan willen werken. Als de P.v.d.A geroepen wordt tot regerings verantwoordelijkheid, en daar gaan we vanuit, dan is een bemiddeling , waar de huidige overeenkomst in voorziet, het juiste moment om alle belangen, dus ook die van de Zeeuws-Vlaming, evenwichtig te wegen. Inwoners moeten kunnen reken op een rechtvaardige overheid, waar belangen veilig zijn, maar bij een uitkomst nooit eenieder volledig te vrede zal zijn, maar wel de proces gang als billijk zal ervaren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat met deze tekst de gevolgen van menselijke activiteiten op de natuur worden gecompenseerd. Weglaten zou betekenen dat de natuur verder achteruit gaat.

8.47 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Na: 'ten behoeve van de economie': **toevoegen:** '..., daarbij investeren we in het onderhoud en beheer van bestaande natuurgebieden.'
Toelichting: Het is goed om gedane schade te herstellen, maar tegelijkertijd moet gewaarborgd worden dat er ook geïnvesteerd blijft worden in uitbreiding en verbetering van de bestaande natuurgebieden. Daarom niet alleen herstellen als er wordt beschadigd, maar blijven investeren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat compensatie van natuurverlies dient plaats te vinden in nieuw in te richten gebieden en niet in al bestaande natuur: anders blijft er immers steeds minder natuur over.

8.48 Noord-Beveland
Na: 'Daarom zijn wij ook voor het ontpolderen van de Hedwigepolder.' **toevoegen:** 'Daarom zullen we natuurschade altijd compenseren als we ingrepen moeten doen ten behoeve van de economie. In dit verband: Nederland en België moeten met spoed een schikkingsvoorstel doen over de Hedwigepolder in verband met de juridische procedures die nu in het kader van de Scheldeverdragen zijn opgestart.'
Toelichting: De relaties met België dienen verbeterd te worden in het dossier natuurherstel Westerschelde. Goede buren moeten tot een schikking komen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er ligt een Verdrag. Dat willen wij nakomen. Schikken impliceert dat ook de Belgen in zouden moeten schikken.

- Nederland kent veel natte natuur. En daar liggen veel kansen. Denk aan het plan voor Markerwadden in het Markermeer, natte heide op het Dwingelderveld, of hoogveen in De Peel. Natuurgebieden kunnen ook volop worden benut om ons land te beschermen tegen hoogwater.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur: We investeren in de kwaliteit van de natuur. De Programmatische Aanpak Stikstof wordt zo snel mogelijk uitgevoerd. De verdroging wordt

serieus meegenomen in het waterbeheer conform de Kaderrichtlijn Water en zo versneld aangepakt.
Toelichting: Het amendement wijst terecht op de problematiek van vervuiling en verdroging. Het Partijbestuur onderschrijft dat deze problemen moeten worden aangepakt. Door in de tekst kortweg te verwijzen naar zo snel mogelijk uitvoeren van de Programmatisch Aanpak Stikstof (PAS) en serieus aanpakken van de verdroging conform de Kaderrichtlijn Water wordt in minder tekst dan het originele amendement de ambitie exacter weergegeven.

Amendementen

8.49 Lansingerland
'Europese landbouwsubsidies verminderen we fors. Voor het overige worden deze ingezet om boeren te betalen voor 'groene diensten', zoals landschapsbeheer en natuurbescherming.' **wijzigen in:** 'Europese landbouwsubsidies worden verlaagd en vooral ingezet om boeren te betalen voor 'groene' diensten (zoals landschapsbeheer en natuurbescherming) en om duurzame en 'groene' werkgelegenheid op het platteland te creëren.'
Toelichting: Met de toevoeging 'en om duurzame en ' groene' werkgelegenheid op het platteland te creëren.' wordt het belang benadrukt om ook op het platteland werkgelegenheid te creëren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het voorstel is de Europese landbouwsubsidies eerst te verlagen, vervolgens deze te besteden aan andere doelen zoals innovatie en duurzaamheid, en het overblijvende deel te besteden aan groene diensten.

8.50 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'De aanleg van groen en natuur in en rondom de steden wordt weer gestimuleerd. Hiervoor worden extra middelen vrijgemaakt. Ook wordt een impuls gegeven aan natuur- en milieueducatie.'
Toelichting: In de inleidende tekst wordt het belang genoemd van mensen weer verbinden met natuur en steden verbinden met natuur. Er komt echter geen actie in die richting terug, wat wel zeer gewenst is.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het eerste deel is lokaal beleid en geen onderdeel van het nationale programma. Tevens wensen we conform de aanbevelingen van de commissie Dijsselbloem het onderwijs niet langer met tal van extra taken te belasten.

8.51 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Bouwprojecten zoals woonwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur die ook een wezenlijke bijdrage leveren aan natuur en groen in en om de stad worden gestimuleerd.'
Toelichting: Bouwprojecten zoals woonwijken, bedrijventerreinen en infrastructuur kunnen ontworpen en uitgevoerd worden met meer aandacht voor groen. Met groenvoorzieningen en verbinding en oog voor de natuurlijke omgeving kan een wezenlijke bijdrage geleverd worden aan een prettige leefomgeving en natuurbehoud. De overheid moet hier een voorbeeldfunctie vervullen door dit te stimuleren en zelf altijd integraal te werken. Regels en praktijken die dit verhinderen worden aangepast.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is niet van mening dat bijvoorbeeld woonwijken natuur zijn. Natuurlijk laat dit onverlet dat nieuwe woonwijken en bedrijfsterreinen aan voorwaarden moeten voldoen om de natuur te sparen en waar mogelijk de ruimte te geven.

8.52 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Voor het behoud van de natuur in Nederland moeten ook de vervuiling van het milieu en de verdroging aangepakt worden. De uitstoot van vervuilende stoffen zoals stikstof vanuit de veehouderij, verkeer en industrie komen terecht in de natuur. Door de intensieve landbouw is er vaak niet voldoende water meer in de natuurgebieden. Dit bedreigt het voortbestaan van planten en dieren. De aanpak die door de rijksoverheid en provincies tegen deze vervuiling ontwikkeld (de Programmatische Aanpak Stikstof) wordt zo snel mogelijk uitgevoerd. De verdroging wordt serieus meegenomen in het waterbeheer conform de Kaderrichtlijn Water en zo versneld aangepakt. Voor beide wordt voldoende middelen vrijgemaakt.'
Toelichting: Naast natuurontwikkeling, om de ruimtelijke condities voor het voortbestaan van dieren en planten te waarborgen, zijn de ongunstige milieucondities een net zo groot knelpunt. Bijna alle bestaande natuur in Nederland heeft te leiden onder vermesting en verdroging en gestaag verdwijnen er daardoor soorten.
PREADVIES: AFWIJZEN
zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

- Europese landbouwsubsidies verminderen we fors. Voor het overige worden deze ingezet om boeren te betalen voor 'groene diensten', zoals landschapsbeheer en natuurbescherming.

8.53 Brussel/België
'Europese landbouwsubsidies verminderen we fors. Voor het overige worden deze ingezet om boeren te betalen voor 'groene diensten', zoals landschapsbeheer en natuurbescherming.' **wijzigen in:** 'Europese landbouwsubsidies verminderen we verder. Voorts wordt het beleid voortgezet om boeren te betalen voor 'groene diensten', zoals landschapsbeheer en natuurbescherming'.
Toelichting: De huidige tekst doet geen recht aan de al bestaande inspanningen, en suggereert ten onrechte dat resterende landbouwsubsidies uitsluitend voor natuurbeheer zouden moeten worden ingezet.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de inzet is om het budget voor het GLB te verlagen ten gunste van investeringen in innovatie en duurzaamheid. De nog blijvende landbouwinkomenssteun wordt zo ingezet dat deze maximaal gericht is op boeren die meer doen voor natuur, water en landschap.

8.54 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
Extra bullet **toevoegen:**
'Bouw- en verbeterprojecten voor wonen, werken, energievoorziening, waterveiligheid en bereikbaarheid die ook een wezenlijke bijdrage leveren aan natuur en groen in en om de stad worden gestimuleerd. Hiervoor worden extra middelen vrijgemaakt. Ook wordt een impuls gegeven aan natuur- en milieueducatie.'
Toelichting: In de inleidende tekst wordt het belang genoemd van mensen weer verbinden met natuur en steden verbinden met natuur. Onder 'Dit gaan we doen' komt echter geen actie in die richting terug. Daarom dit voorstel om als actie daaraan toe te voegen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er zijn reeds middelen voor verbinding van mens en natuur beschikbaar, het Partijbestuur is van mening dat middelen in eerste instantie beter ingezet moeten worden in plaats van gelijk meer middelen te faciliteren.

3. Bereikbaarheid als strategisch belang

Bereikbaarheid is cruciaal voor onze economie en daarmee essentieel voor groei en de bestrijding van werkloosheid. Voor bedrijven zijn goede weg, spoor en waterverbindingen cruciaal. Het openbaar vervoer en de auto moeten ons snel, veilig en betrouwbaar van A naar B brengen. Dat alles in een dichtbevolkt land met het meest fijnmazige wegennet en het drukste spoor van Europa. Nog altijd besteden Nederlanders relatief veel tijd aan het woon-werkverkeer. Tijd die dus verloren gaat aan gezin of sociale bezigheden. Een goede bereikbaarheid is niet alleen goed voor groei en banen. Het zorgt ook voor een prettiger leven.

Amendementen

8.55 Heerlen, Venlo
Extra bullet **toevoegen:**
'Wij dragen de NS, als beoogd concessiehouder voor het hoofdrailnet, op om vóór 2015 grensoverschrijdende IC-verbindingen met HST-stations kort over de grens te realiseren.'
Toelichting: 'Nederland is een klein land. Het maakt slechts 3% uit van het Europese continent. Wat betreft de ruimtelijke aanhaking is het aangewezen op het buitenland. Per spoor is Nederland echter slecht verbonden met het buitenland, met name op het Europese Hogesnelheidsnet. De Nederlandse HST-stations zijn als het ware Bremen, Düsseldorf, Aken, Luik en Antwerpen voor de routes naar Berlijn, Frankfurt, Parijs en Londen.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.56 Heerenveen
'Voor bedrijven zijn (...) waterverbindingen cruciaal' **wijzigen in:** 'Voor bedrijven zijn snel internet en goede weg, spoor en waterwegen cruciaal. Door snel internet krijgt het combineren van werk en zorg een extra impuls en kan milieubelastend woon-werkverkeer verder reduceren.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.57 Heerlen
Extra bullet **toevoegen:**
'De regelgeving rondom de OV chipkaart zal, vóór de afschaffing van het papieren vervoersbewijs, aangepast worden zodat een deugdelijke oplossing geboden wordt voor OV aanbieders en gebruikers in de grensregio's.'
Toelichting: Bij de invoering van de OV-chipkaart is onvoldoende(geen) rekening gehouden met grensoverschrijdende openbaar vervoer aanbieders. In gebieden waar veel grensgangers (vanuit Duitsland en

België naar Nederland) zijn, zijn die niet in het bezit zijn van een Ov-chipkaart omdat zij geen Nederlandse bankrekening hebben. Ook zijn er Nederlandse reizigers als ze in een bus of trein stappen, welke door een buitenlandse vervoerder geëxploiteerd wordt voor hun vervoersbewijs (apart) moeten betalen (zonder dus het gebruiksgemak van de Ov-chipkaart) ook al zijn ze in het bezit van een Ov-chipkaart.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.58 Amsterdam Zuidoost
Schrappen: De volzinnen 'Voor bedrijven t/m spoor van Europa.'
Schrappen: De volzin 'Een goede bereikbaarheid ....'

PREADVIES: AFWIJZEN
De tekst is beter af met deze volzinnen in de desbetreffende alinea.

8.59 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
Extra bullet **toevoegen:**
'Naast de ruimtelijke condities die op orde moeten zijn om de biodiversiteit en mooie toegankelijke natuur in Nederland te behouden, moeten ook de milieucondities verder op orde worden gebracht. Ingezet wordt daarom op een snelle en succesvolle implementatie van de Programmatische Aanpak Stikstof en op het oplossen van de verdrogingsproblematiek en andere hydrologische knelpunten. De middelen die hiervoor nodig zijn worden vrijgemaakt.'
Toelichting: Het lenteakkoord (waarin bezuinigingen op natuur worden voor 200 miljoen euro per jaar teruggedraaid) biedt het financieel kader waar bovenstaande voorstellen in zouden passen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie tekstvoorstel

Dit gaan we doen:
- De PvdA steunt de afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding niet.

Amendementen

8.60 Utrecht
'De PvdA steunt de afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding niet.'
wijzigen in: 'De PvdA is voor afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding voor de auto en handhaaft die vrijstelling voor het OV en het elektrisch vervoer.'
Toelichting: Uit overwegingen van duurzaamheid moet het reizen per OV steeds verder bevorderd worden en het vervoer met gebruik van fossiele brandstoffen ingeperkt worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wijst dit amendement met kracht af. Afschaffen van de kilometervergoeding heeft verregaande negatieve gevolgen voor de koopkracht van forensen, die vaak geen keus hebben in waar hun werkplek is, mede omdat het tientallen jaren lang rijksbeleid is geweest om woonlocatie en werklocatie van elkaar te scheiden. Een dergelijke lastenverzwaring voor werkend Nederland kan en wil de PvdA niet voor haar rekening nemen. De 1,9 miljard aan onbelaste reiskostenvergoeding wordt wel ingezet voor een mobiliteitsbudget waarmee werkgevers onbelast reiskosten kunnen vergoeden, maar ook vergoeding kunnen geven voor thuiswerken en OV gebruik kunnen stimuleren t.o.v. autogebruik.

8.61 Utrecht
Na: 'De PvdA steunt de afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding niet.' **toevoegen:** Er moet een congestieheffing voor het gebruik van het stedelijk wegennet komen waarvan de opbrengsten aangewend moeten worden voor investeringen in het OV, in het versterken van elektrisch vervoer en de fietsinfrastructuur.
Toelichting: Voorbeelden uit steden, zoals Stockholm en Londen, leert dat dit soort heffing op binnenrijden van stedelijke gebieden een effectief middel is om de leefbaarheid en mobiliteit op duurzame wijze te verbeteren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit amendement overbodig. In ons programma wordt gekozen voor een vorm van kilometerbeprijzing (slim beprijzen) die relatief lage invoeringskosten met zich meebrengt maar wel veel files helpt voorkomen, ook in binnensteden, omdat het gebruik van de auto wordt belast, niet het bezit.

8.62 Harderwijk
Extra bullet **toevoegen:**
'De fiscale reisaftrek voor werknemers die voor het woon-werkverkeer met het openbaar vervoer reizen en van hun werkgever voor de reiskosten geen volledige vergoeding ontvangen wordt afgeschaft.'
Toelichting: Als een werknemer van zijn werkgever geen of een ondermaatse reiskostenvergoeding ontvangt, is dat nog geen reden waarom het Rijk, dus alle belastingbetalers, dat met de fiscale reisaftrek voor een flink deel zouden moeten opvangen. Het tekortschietende gedrag van de werkgever wordt dan beloond. Zijn argument richting werknemer dat de fiscus met de fiscale reisaftrek hem/haar toch wel bijspringt en dat het dus allemaal niet zo erg is als het lijkt, moet hem worden ontnomen!
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 8.61.

8.63 Harderwijk
'De PvdA steunt de afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding niet.'
wijzigen in: 'De PvdA wil dat de fiscale vrijstelling van de reiskostenvergoeding woon-werkverkeer gehandhaafd blijft.'
Toelichting: In het Kunduz-akkoord wordt bij het woon-werkverkeer niet alleen de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding afgeschaft maar ook die van de vergoeding door de werkgever van de kosten van openbaar vervoer. Het kan toch niet zo zijn dat bij gebruikmaking

van het milieuvriendelijker openbaar vervoer de fiscale vrijstelling van de vergoeding volgens de PvdA wèl moet worden afgeschaft? Overigens is afschaffing van de fiscale vrijstelling van de kilometervergoeding ook onredelijk, omdat er lang niet altijd geschikt openbaar vervoer is en een daarop afgestemde kilometervergoeding voor autorijders in een carpool onmogelijk wordt gemaakt.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De kosten van autorijden moeten veel eerlijker worden betaald. Dus betalen naar gebruik in plaats van naar bezit. Nu betaalt oma die nog geen 1000 kilometer rijdt evenveel belasting als de leaserijder die 50.000 km maakt. De PvdA zet in op een eerlijke prijs per kilometer.

Amendementen

8.64 Steenwijkerland, Zwolle, Raalte, Kampen, Hof Van Twente, Hengelo (Ov), Enschede, Deventer
Na: 'De PvdA zet in op een eerlijke prijs per kilometer.' **toevoegen:** 'rekening houdend met de regio en beschikbaarheid van alternatieven. Elektrisch rijden maken we de eerste 5 jaar vrij van belasting en wordt betaald uit een toeslag op diesel.'
Toelichting: Op het platteland en minder dicht bevolkte delen van het land zijn er minder alternatieven voor het gebruik van de auto. Dit moet wel worden verdisconteerd in het rekening rijden. Op zich vinden wij een heffing op de brandstofprijs een betere optie, gezien geringe kosten aan administratieve maatregelen en privacy problemen, maar dan je mogelijk weer te maken met grensverschillen.
Naast het gebruik duurder maken, wil je het vervoer ook verduurzamen: daarom de toevoeging voor een transitie/stimulans richting elektrisch rijden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het verhogen van de brandstofaccijns als alternatief voor kilometerbeprijzing, teveel nadelige effecten heeft vanwege de grensproblematiek. De eerlijke prijs per kilometer wordt in ons voorstel lastenneutraal ingevoerd. Rekening houden met regionale beschikbaarheid van OV bij het vaststellen van het kilometertarief is praktisch onuitvoerbaar bij het systeem dat wij voor ogen hebben.

- Voor vrachtwagens wordt Maut ingevoerd, het systeem dat Duitsland al heeft. De PvdA zet in op een eerlijke prijs per kilometer. De wegenbelasting schaffen we gelijktijdig af. Het voordeel van Maut is dat ook buitenlandse vervoerders aanzienlijk gaan bijdragen en ertoe zal leiden dat er minder ritten met lege vrachtwagens zullen plaatsvinden.

Amendementen

8.65 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Accijnsloze brandstof ('rode diesel') wordt afgeschaft.'
Toelichting: In het Begrotingsakkoord 2013 van VVD, CDA, D66, GroenLinks, ChristenUnie en het demissionaire kabinet staat dit voorstel opgenomen. Ook de PvdA dient dit te ondersteunen ten behoeve van het verbeteren van de overheidsfinanciën en de verduurzaming van de energievoorziening.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De wegverbreding, gesteund door de PvdA, is succesvol geweest. Door bezuinigingen is er in de komende jaren minder geld beschikbaar voor de aanleg van wegen. De minst duurzame wegenprojecten worden uitgesteld. Voorfinanciering door publiekprivate samenwerking maakt het mogelijk de noodzakelijke (spoor)wegen versneld aan te leggen en zo bij te dragen aan groei en banen.
- De PvdA heeft geen geld over voor het verhogen van de maximumsnelheid op snelwegen.

Amendementen

8.66 Wijchen, Harderwijk, Zoetermeer, Den Haag
Na: 'De PvdA heeft geen geld over voor het verhogen van de maximumsnelheid op snelwegen ' **toevoegen:** 'De PvdA wil de maximum snelheid op de Nederlandse autowegen terugbrengen naar 120 km/uur.'
Toelichting: Brandstofverbruik en uitstoot per kilometer zijn bij 130 km/uur aanzienlijk hoger dan bij 120 km/uur. Verhoging van de maximumsnelheid verkleint de veiligheid van bestuurder en ook van andere weggebruikers De onlangs ingevoerde verhoging van de maximumsnelheid naar 130 km/uur staat haaks op veiligheid en milieu.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur maakt een andere keuze. Het terugdraaien naar 120 km zou opnieuw geld kosten en we hebben geen principieel bezwaar tegen 130 km per uur op weggedeeltes waar het de veiligheid en luchtkwaliteit aantoonbaar niet schaadt. Het stimuleren van zuiniger auto's leidt er ook toe dat auto's steeds zuiniger worden, ook bij hogere snelheden.

8.67 Den Haag
Na: 'De PvdA heeft geen geld over voor het verhogen van de maximumsnelheid op snelwegen ' **toevoegen:** 'De huidige 80 km-zones rond de grote steden blijven gehandhaafd.'
Toelichting: In de inleiding van dit hoofdstuk wordt gesproken over de vermindering van smog. De 80 km zones dragen hier toe bij in de gebieden waar veel mensen dicht bij de snelweg wonen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Daar waar de verhoging van de maximumsnelheid problemen oplevert met verkeersveiligheid of luchtkwaliteit willen wij deze niet verhogen. Dat geldt dus ook voor de 80-km zones rond steden waar problemen zich voordoen.

- De PvdA heeft een initiatiefwetsvoorstel ingediend voor één landelijke regeling voor het parkeren door gehandicapten, inclusief gratis parkeren langs de openbare weg. Dit zal hun mobiliteit en participatie bevorderen.

Amendementen

8.68 Oss/Maasdonk/Lith
Extra bullet **toevoegen:**
'Het gehele openbaar vervoer moet toegankelijk zijn voor iedereen, dus ook voor mensen met een beperking.'
Toelichting: Te vaak is het zo dat mensen met een beperking niet met de bus kunnen. Veel treinstations zijn niet aangepast op gehandicapten en de begeleiding op de wel aangepaste stations is vaak ver te zoeken.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Om de problemen op het spoor sneller aan te pakken willen we dat de NS en Prorail weer samengaan in één organisatie. De afstemming en samenwerking moet veel beter, waarbij de minister de eindverantwoordelijkheid draagt.

Amendementen

8.69 Tilburg, Zeevang
Extra bullet **toevoegen:**
'Veiligheid op het spoor moet weer gegarandeerd zijn en treinongevallen moeten tot het verleden gaan behoren. Daarom pleit de PvdA voor het versneld invoeren van het Europese spoorbeveiligingssysteem ERTMS.'
Toelichting: Een van de belangrijkste aanbevelingen van de Commissie Spoor van Attje Kuijken mag hier expliciet genoemd worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.70 Amsterdam Noord, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Oost
Schrappen: 'Om de problemen op het spoor sneller aan te pakken willen we dat de NS en Prorail weer samengaan in één organisatie.'
Toelichting: NS en ProRail moeten niet samengaan. Dat lost geen probleem op (pak een willekeurige boodschap uit je karretje, en bedenk hoeveel
bedrijven dit mogelijk hebben gemaakt), maar verstoort wèl de verhoudingen met de particuliere personenvervoerders en met alle goederenvervoerders.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil het belang van de reiziger voorop stellen. De ervaring van de laatste jaren leert ons dat NS en ProRail niet goed samenwerken. Door beide bedrijven in één holding onder te brengen, denken we dat die samenwerking wel verbeterd kan worden. Een nieuw onderzoek is in de ogen van het Partijbestuur overbodig, gezien het rapport van de commissie Kuiken.

8.71 Amsterdam Noord, Zoetermeer, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuid
Extra bullet **toevoegen:**
'Het goederenvervoer per spoor wordt als duurzame vorm van goederenvervoer bevorderd, ondermeer door onnodig wachten te beperken.'
Toelichting: Er zou meer binnen- en buitenlandse vracht van de weg naar het spoor kunnen, desnoods over een deel van de reis.
Dan moet ProRail voldoende aanvaardbare 'treinpaden' ('time slots') kunnen aanbieden.
Voor politiek en reizigers betekent dit: beseffen dat goederentreinen niet ondergeschikt moeten zijn aan reizigerstreinen, en dat vertraging van de vracht kan leiden tot ernstige verstoring van bedrijfsprocessen. (Voor reizigers is één rit per uur al weinig, voor goederentreinen is één rit per dag al veel. Voor aansluitende zeeschepen is één afvaart per week al veel.)
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij kiezen ervoor personenvervoer voor te laten gaan op goederenvervoer om zo een goed systeem van betrouwbaar OV aan te kunnen bieden.

8.72 Amsterdam Noord, Zoetermeer, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuid
Extra bullet **toevoegen:**
'De binnenvaart wordt als duurzame vorm van goederenvervoer bevorderd, ondermeer door onnodig wachten te beperken.'
Toelichting: Er zou meer binnenlandse vracht van de weg naar de waterweg kunnen, desnoods over een deel van de reis. Op dit

moment wordt een klein deel van de capaciteit van de vaarwegen benut (minder dan 20%), terwijl de wegen volraken. (Één binnenschip vervangt minstens 20 vrachtwagens.)
De binnenvaart wordt nu gehinderd door beperkte en vaak niet op elkaar afgestemde bedieningstijden van bruggen en sluizen.
Door deze op afstand bedienbaar te maken wordt het betaalbaar om de bedieningstijden te verruimen en op elkaar af te stemmen. Dat voorkomt onnodig wachten. Bovendien kan dan een 'groene golf' gegeven worden. Dat spaart de brandstof voor het manoeuvreren, en maakt dat bruggen korter open hoeven.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.73 Amsterdam Zuid
'Om de problemen op het spoor sneller aan te pakken willen we dat de NS en Prorail weer samengaan in één organisatie. De afstemming en samenwerking moet veel beter, waarbij de minister de eindverantwoordelijkheid draagt.'
wijzigen in: 'Nieuwe tekst: 'Om de problemen op het spoor sneller aan te pakken willen we dat de minister de NS en Prorail de opdracht geeft te onderzoeken wat de oorzaken zijn van die problemen en daaruit met alternatieve oplossingen te komen waarin o.a. de afstemming en samenwerking sterk kan verbeteren. Desnoods is één van de oplossingen het weer samengaan van de beide organisaties in één organisatie.' Toelichting: Dit voorstel is te voorbarig: voordat de oorzaken die aan die samenwerkingsproblemen liggen duidelijk zijn, moeten we geen drastische stappen 'voor de bühne willen zetten. De volgorde moet toch echt zijn, eerst onderzoeken en uit de resultaten van dat onderzoek alternatieven voor een betere samenwerking genereren.
NS en ProRail moeten dus nog niet samengaan. Nu al samenvoegen veroorzaakt ook andere problemen het verstoort zeker de verhoudingen met de particuliere personenvervoerders en met alle goederenvervoerders.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie de toelichting bij amendement 8.70.

- Het aanbesteden van het openbaar vervoer in de steden is geen verplichting.
- De tarieven voor het openbaar vervoer moeten landelijk door de overheid worden vastgesteld. Er komt een jaarlijkse toets op de prestaties van openbaar vervoersbedrijven.

Amendementen

8.74 Amsterdam Zuidoost
Na: 'De tarieven voor het openbaar vervoer moeten landelijk door de overheid worden vastgesteld' **toevoegen:** 'De 'instapboete', het instaptarief in tram, bus en metro wordt afgeschaft. Reizigers betalen naar de werkelijk gereden afstanden. De afschaffing van de instapboete wordt gedekt uit een evt. verhouding van de kilometerprijs. Er wordt nu eindelijk werk gemaakt van de anoniem reductiekaarten voor ouderen en kinderen. De reductie voor ouderen wordt gekoppeld aan een inkomenstoets. Buiten de spits reizen kan goedkoper dan in de spits, ook in het stads- en streekvervoer. OV-chipkaarten worden gratis ter beschikking gesteld. Kosten worden gedekt in de kilometertarieven.'
Schrappen: 'Er komt een jaarlijkse toets op de prestaties van openbaar vervoersbedrijven.'
Toelichting: Er moet opgehouden worden met de bureaucratie en geldverspillende en altijd arbitraire onderzoeken)
PREADVIES: AFWIJZEN
Toelichting: ***in de ogen van het Partijbestuur werkt dit voorstel kostenverhogend voor mensen die grotere afstanden afleggen. Iedereen was met de strippenkaart al gewend aan het basistarief (de eerste strip). Afschaffing hiervan is daarmee onnodig en kostenverhogend. Een anonieme reductiekaart is een contradiction in terminis: immers de jongere of oudere zal zich moeten legitimeren om te bewijzen dat hij/zij inderdaad voor de leeftijdsreductie in aanmerking komt. Het koppelen van de ouderen-reductiekaart wil eigenlijk zeggen dat OV voor ouderen boven een bepaald inkomen duurder wordt. Het is tot slot aan de vervoersregio's om afspraken te maken met de vervoerders over differentiatie in tarieven tussen spits en dal-uren. Daar gaat de landelijke overheid niet over.***

- Het OV moet reizigersvriendelijk zijn. Stations moeten veilig zijn, treinen en bussen schoon, en de trein moet standaard uitgerust zijn met een toilet en internetverbinding. Het OV moet goed toegankelijk zijn voor met een beperking en reisinformatie dient tijdig beschikbaar te zijn. Goede P+R voorzieningen, ook voor fietsers, zijn onmisbaar.

Amendementen

8.75 Tilburg
Wijzigen: Redactioneel: na 'voor' en voor 'met' het woord 'mensen' invoegen. Woordje lijkt nu te ontbreken.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.76 Den Haag

Extra bullet **toevoegen:**
'Hoogwaardig openbaar vervoer in de regio's, ook op het platteland, is essentieel voor de ontwikkeling van deze gebieden en moet dus in stand blijven.'
Toelichting: Er is in het verkiezingsprogramma relatief weinig aandacht voor OV. Als linkse partij pleiten we voor goed OV in de Randstad en in de regio.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur gaat het om goede bereikbaarheid van stad en regio. Of dat nou per bus, tram of taxi is, dat is van ondergeschikt belang. Als het maar betaalbaar, toegankelijk en veilig is.

8.77 Den Haag

Extra bullet **toevoegen:**
'In de Randstad komt een metroachtige treindienstregeling waarbij minimaal iedere tien minuten een intercity tussen de grotere steden rijdt.'
Toelichting: er is in het verkiezingsprogramma relatief weinig aandacht voor OV. Als linkse partij pleiten we voor goed OV in de Randstad en in de regio.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voert het Partijbestuur te ver om een spoorboekje vast te stellen in het verkiezingsprogramma.

- MBO'ers vormen de toekomstige motor van onze economie. Daarom voeren wij een OV-trajectkaart voor het MBO in, samen met de provincies, te financieren uit de brede doeluitkering mobiliteit.

Amendementen

8.78 Amsterdam Zuidoost

'MBO'ers vormen de toekomstige motor van onze economie. Daarom voeren wij een OV-trajectkaart voor het MBO in, samen met de provincies, te financieren uit de brede doeluitkering mobiliteit.' **wijzigen in:** 'Geheel vervangen door 'Voor alle scholieren en studenten voeren wij een OV-trajectkaart in.'
PREADVIES: AFWIJZEN
We maken hier een einde aan de oneerlijke behandeling van minderjarige MBO'ers die thans niet over een vergoeding voor de reiskosten kunnen beschikken.

- De verkeersveiligheid kan nog veel beter. Verdere scheiding van langzaam en snel verkeer hoort daarbij. Denk aan veilige fietspaden, het scheiden van fiets en scooterverkeer, een goede inrichting van 30-km zones, zeker rond scholen. Ook is er nog veel winst te halen op provinciale wegen.
- De PvdA wil de hufterigheid in het verkeer harder aanpakken, door verruiming van de mogelijkheden tot rijontzeggingen of in beslagname van voertuigen.
- Om de leidende internationale rol te behouden, moeten de havens van Nederland samenwerken in plaats van concurreren. Groei en werkgelegenheid moeten hierbij het absolute doel zijn. De haven van Rotterdam vervult hierin een voortrekkersrol.

Amendementen

8.79 Tilburg

'Om de leidende internationale rol te behouden, moeten de havens van Nederland samenwerken in plaats van concurreren' **wijzigen in:** 'Om de leidende internationale rol te behouden, moeten de havens van Nederland samenwerken.'
Toelichting: Samenwerken is niet het tegengestelde van concurreren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur ziet juist de onderlinge concurrentie tussen de havens in Nederland als probleem waardoor onnodige investeringen plaatsvinden. Juist door samenwerking kan elke haven groeien in die tak van logistiek waar zij een sterke positie hebben. Dat is goed de werkgelegenheid en de economische groei.

8.80 Middelburg, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen

Na: 'Groei en werkgelegenheid moeten hierbij het absolute doel zijn. De haven van Rotterdam vervult hierin een voortrekkersrol.' **toevoegen:** 'Nederland nodigt België uit een gezamenlijke Havennota over de havens van de Zuidelijke Delta te maken.'
Toelichting: De afwikkeling van de mondiale goederenstromen verdient een bovenregionale visie. Er zijn al voorstudies naar verricht. Eén van de grootste chemiehubs ligt bijvoorbeeld hier: Rotterdam-Terneuzen-Antwerpen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit een overbodig amendement. Het staat iedereen vrij visies te maken. Het doen laten maken van een visie is in zichzelf nietszeggend en is te weinig concreet voor een verkiezingsprogramma.

- Schiphol is een van de motoren van onze economie. We kiezen voor kwalitatieve groei die veel bijdraagt aan de economie en nadrukkelijk rekening houdt met de leefbaarheid in de regio. Andere luchthavens in Nederland, zoals Lelystad, kunnen op termijn een deel van de kwantitatieve groei van Schiphol voor hun rekening nemen.

Amendementen

8.81 Eindhoven, Zoetermeer, Veldhoven, Best, Waalre, Lelystad
'Andere luchthavens in Nederland, zoals Lelystad, kunnen op termijn een deel van de kwantitatieve groei van Schiphol voor hun rekening nemen.' **wijzigen in:** 'Andere luchthavens in Nederland, zoals Lelystad, kunnen op termijn -binnen de daarover gemaakte regionale afspraken- een deel van de kwantitatieve groei van Schiphol voor hun rekening nemen.'
Toelichting: Rond regionale luchthavens zijn in het verleden door overheden, omwonenden, milieugroeperingen en bedrijfsleven afspraken gemaakt over beheerste groeiscenario's.
In sommige gevallen door het organiseren van regionale Alderstafels, in andere gevallen door andere stakeholders-overleggen.
Deze afspraken behelzen onder meer voorwaarden en compenserende maatregelen op het gebied van luchtkwaliteit, geluidsoverlast, openingstijden en landzijdige bereikbaarheid.
Bij verplaatsing van vluchten van Schiphol naar regionale luchthavens dienen deze afspraken gerespecteerd te worden. Dat zou een open deur moeten zijn, maar dat is het –helaas- niet altijd.
Daarom moeten wij in ons programma duidelijk maken dat we afspraken respecteren en kiezen voor slimme inpassing in plaats van (enkel) het verplaatsen van overlast.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het spreekt voor zich dat zulks zich binnen de desbetreffende regionale afspraken ontwikkeld.

8.82 Sint-Michielsgestel (contactpersoon: Vlieger, de, I.A.) Ingediend op: 17-06-2012
Schrappen: Hele bullet
Toelichting: De tekst bij deze bullet is veel holle taal . Niet duidelijk wordt wat de opstellers verstaan onder ' kwalitatieve groei die veel bijdraagt aan de economie en nadrukkelijk rekening houdt met de leefbaarheid in de regio ' !!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur maakt met deze tekst wel degelijk een keuze voor mogelijke overloop, binnen de daarvoor gemaakte regionale afspraken.

8.83 Amsterdam Nieuw-West
Na: 'Andere luchthavens in Nederland, zoals Lelystad, kunnen op termijn een deel van de kwantitatieve groei van Schiphol voor hun rekening nemen.' **toevoegen:** De geluidshinder voor de omwonenden in de wijde omtrek van Schiphol en de andere luchthavens zal in de gaten worden gehouden met een nieuw op te zetten geluidsmeetnet, zodat de groei in goede banen geleid kan worden.'
Toelichting: Momenteel wordt de geluidshinder niet gemeten om milieuwetten te handhaven, maar berekend en dat wijkt behoorlijk af van de ervaringen van mensen in de wijken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit een overbodig amendement. Na lange discussies aan de Alderstafel is uiteindelijk juist voor een systeem gekozen waarbij berekeningen centraal staan.

- De luchtvaart kan schoner en energie-efficiënter. De PvdA wil de subsidies op kerosine afbouwen en in Europees verband een kerosinebelasting invoeren.

Amendementen

8.84 Leidschendam-Voorburg, Tilburg
'subsidies op kerosine' **wijzigen in:** 'belastingvrijstelling voor vliegtuigbrandstof'.
Toelichting: Er is geen sprake van een (Nederlandse of Europese) kerosinesubsidie maar van een internationale vrijstelling volgens het Verdrag van Chicago voor alle vormen van vliegtuigbrandstof: 'Fuel … on board an Aircraft… shall be exempt from customs duty, inspection fees or similar national or local duties and charges.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige bewoording correct is en bovendien krachtiger het standpunt verwoordt.

8.85 Amsterdam Nieuw-West, Zeevang, Amsterdam Zuid
Extra bullet **toevoegen:**
'Elektrische auto's moeten vrijgesteld worden van wegenbelasting.'
Toelichting: Aanschaf en gebruik elektrische auto's moeten gestimuleerd worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Aanschaf van elektrische auto's is vanwege BPM-vrijstelling reeds aantrekkelijker.

4. Ruimtelijke ordening

Nederland is een prachtig land, met z'n vergezichten, toonaangevende architectuur en schitterende natuur. De inrichting van ons land is nog lang niet 'af'. Zo moeten er nog steeds duizenden woningen gebouwd worden, zal her en der nog een stuk weg of spoor aangelegd moeten worden en willen we geïsoleerde natuurgebieden met elkaar verbinden. De tientallen jaren van ongekende (bevolkings)groei liggen echter achter ons. Nieuwe opgaven dienen zich aan, krimp is daar een van. In grote delen van Nederland is de bevolking aan het vergrijzen en ontgroenen of zelfs aan het krimpen.

Amendementen

8.86 Utrecht
Extra bullet **toevoegen:**
'Er komt een sloopfonds voor verouderde bedrijfsgebouwen. Dit fonds wordt gevuld met een percentage van de aanneemsom van nieuwe bedrijfsgebouwen en een percentage van de BTW die de rijksoverheid ontvangt op de sloop.'
Toelichting: Er staat een hoop kantoorruimte en bedrijfsgebouwen leeg. Op sommige plekken meer dan op andere. De huidige leegstand zet de marges in de sector onder druk en is ook een risico voor banken. Het regent afschrijvingen op vastgoed. Slopen zorgt er dus voor dat marges (en daarmee winsten en belastingen) in stand blijven en dat de markt enigzins gezond blijft. Sommige gemeenten, zoals Amsterdam, hebben al een lokale regeling waarin je een x-aantal vierkante meters van de (lokale) markt moet halen voor je een vergunning krijgt om een y-aantal nieuwe vierkante meters te bouwen. Het percentage van de aanneemsom en/of het percentage van de BTW zou idealiter afhankelijk moeten zijn van de lokatie en de lokale marktomstandigheden. Sloop levert werkgelegenheid op en belastinginkomsten en is dus uiteindelijk ook goed voor de staatskas.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat er eerst naar verbreiding van de lokale regelingen gekeken moet worden alvorens er allerhande complexe gefinancierde fondsen worden opgezet vanuit de Rijksoverheid.

8.87 Amersfoort/Bunschoten
'De PvdA heeft geen geld over voor het verhogen van de maximumsnelheid op snelwegen.'
wijzigen in: 'Bij de keuze tot verhoging van de maximumsnelheid op snelwegen staat voor de PvdA als eerste voorop geen verslechtering van de verkeersveiligheid en het milieu'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.88 Heerenveen
Extra bullet **toevoegen:**
'We zetten in op aansluiting van bedrijven en woningen op snel internet in zowel stedelijke als plattelandsgebieden. Digitale snelle bereikbaarheid is ook voor sterke economie in meer afgelegen gebieden van cruciaal belang.'
PREADVIES: OVERNEMEN

8.89 Middelburg, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen
Na: 'In grote delen van Nederland is de bevolking aan het vergrijzen en ontgroenen of zelfs aan het krimpen.' **toevoegen:** Nederland is een eenheidsstaat. Dat betekent voor de ruimtelijke ordening dat er geen ruimtelijke, sociale of economische tweedeling tussen een voorspoedige Randstad en een verliezende periferie mag ontstaan. Dit vraagt afstemming en samenwerking waarin het Rijk het voortouw heeft.
Toelichting: Ruimtelijke ordening heeft een grote traditie in ons land. Het is tot een beperkt hoofdstuk verworden. Het is nodig dat we een nieuw en principieel eerste punt voorop plaatsen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wijst dit amendement met kracht af. Het doel is niet een eenheidsstaat te zijn of te worden. Er zijn juist ruimtelijke verschillen en de opgave voor de komende jaren is om optimaal in te spelen op die bestaande verschillen om te komen tot economische groei en ruimtelijke kwaliteit.

Dit gaan we doen:

- Regionale en landelijke samenwerking op het gebied van wonen, werken en voorzieningen. Alleen zo houden we ons land leefbaar. Ieder dorp voor zich is geen optie. Provinciale regie is noodzakelijk.

Amendementen

8.90 Dordrecht
Na: 'Provinciale regie is noodzakelijk.' **toevoegen:** 'Om verdere verrommeling van het landschap tegen te gaan vindt nieuwbouw voortaan vooral in stedelijk gebied plaats. We bevorderen dat door een heffing op het bouwen in onbebouwd gebied.'
Toelichting: Nederland raakt in rap tempo volgebouwd. Door bouwen in het buitengebied duurder te maken blijft de groene ruimte behouden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt de open ruimte heffing niet opportuun in deze tijden. De open ruimte heffing stond in eerdere verkiezingsprogramma's. In deze tijd waarin er amper meer gebouwd wordt is het echter geen zinnig instrument meer.

8.91 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Er wordt (geleidelijk) een belasting ingevoerd die ruimtegebruik belast (mogelijk als vervanging van onroerend goedbelasting) waarmee verspilling en verrommeling van ruimte wordt beperkt.'
Toelichting: Het voorstel tot invoering van de 'ruimtetax' is een voorstel van een aantal natuur- en milieuorganisaties en heeft de steun

gekregen van de fractie van de PvdA in de Tweede Kamer.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie bij amendement 8.90

8.92 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
'Regionale en landelijke samenwerking op het gebied van wonen, werken en voorzieningen. Alleen zo houden we ons land leefbaar. Ieder dorp voor zich is geen optie. Provinciale regie is noodzakelijk.' **wijzigen in:** 'Het Rijk moet regie nemen op het gebied van volkshuisvesting en ruimtelijke ordening om ons land leefbaar te houden. Concurrentie tussen gemeenten of provincies is schadelijk. Het Nederlandse stedenlandschap is sterk verweven en dat vergt afstemming op Rijksniveau.'
Toelichting: Concurrentie tussen provincies kan schadelijk zijn en leiden tot kapitaalvernietiging. Het Nederlandse landschap, met groen, water en steden is een sterk verweven netwerk en dat vergt afstemming, ook op Rijksniveau, bijvoorbeeld in nota's ruimtelijke ordening en structuurvisies. Wanneer provincies of gemeenten ieder voor zich opereren, komen ruimtelijke investeringen niet op de juiste plaats terecht. Nederland als geheel wordt er economisch zwakker van. Niemand heeft baat bij onbebouwde kavels of leegstaande bedrijventerreinen.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Leegstaande kantoren en bedrijventerreinen krijgen meer mogelijkheden om al dan niet tijdelijk voor andere doeleinden zoals wonen te worden gebruikt. Ongebruikte bouwrechten moeten na 5 jaar komen te vervallen zodat gronden niet onnodig lang braak komen te liggen.

Amendementen

8.93 Rotterdam
'Leegstaande kantoren en bedrijventerreinen krijgen meer mogelijkheden om al dan niet tijdelijk voor andere doeleinden zoals wonen te worden gebruikt. Ongebruikte bouwrechten moeten na 5 jaar komen te vervallen zodat gronden niet onnodig lang braak komen te liggen.' **wijzigen in:** 'Leegstand van kantoren en bedrijfsgebouwen wordt actief tegengegaan door premies op tijdelijke en permanente functiewijziging, het versneld inzetten van het instrumentarium van de wet Kraken en Leegstand en door bouwrechten op woningbouwlocaties en bedrijventerreinen na maximaal 5 jaar te laten vervallen zodat gronden niet onnodig lang braak komen te liggen en een andere functie kunnen krijgen.'
Toelichting: De huidige kantorenleegstand is dramatisch en toch blijft de markt nieuwe kantoren bouwen. Daarom moet er actief tegen leegstand worden opgetreden.
De crisis in de vastgoedsector, de demografische ontwikkelingen en de gevolgen van veranderd werkgedrag voor de kantorensector zullen er toe leiden dat vele geplande locaties pas heel veel later of zelfs nooit zullen gerealiseerd. Gronden braak laten liggen of terreinen laten verloederen kan niet de oplossing zijn; functieverandering moet sneller bespreekbaar worden gemaakt, o.a. door bouwrechten na een periode van drie tot vijf jaar te kunnen laten vervallen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De strekking van het amendement is reeds preciezer in de bestaande tekst verwerkt.

- Er moet één nieuwe Omgevingswet komen ter vervanging van tientallen andere wetten waarmee veel duidelijker wordt welke rol burgers in welke fase van planning en uitvoering kunnen spelen.
- In de ruimtelijke ordening gaat heel veel tijd verloren door langdurige procedures zonder dat er veel winst wordt bereikt, bijvoorbeeld voor het milieu. Wij willen toe naar een ontwikkelingsgerichte aanpak. Daarvoor worden lange termijn doelstellingen vastgelegd bijvoorbeeld op het gebied van luchtkwaliteit of schoon water en alle initiatieven die daar per saldo aan bijdragen krijgen volop de ruimte. Op deze manier staan we niet langer op de rem maar stimuleren we juist vooruitgang.

Amendementen

8.94 Amsterdam Centrum, Netwerk Ruimte
Extra bullet **toevoegen:**
'De waardestijging die optreedt omdat grond een functieverandering ondergaat, moet binnen de ruimtelijke ordening worden ingezet om het publieke belang te dienen en niet wegvloeien als winst van ontwikkelaars. De PvdA is daarom voorstander van een baatbelasting op de grondmarkt.'
Toelichting: Grondspeculatie is schadelijk. Het drijft de woningprijzen op en dient vooral niet het algemeen belang. Een baatbelasting kan ervoor zorgen dat de waardestijging die optreedt door de functieverandering wordt ingezet binnen het project – bijvoorbeeld in een woonwijk om voorzieningen als scholen en zwembaden te financieren – en om te zorgen dat de doelen voor het verbeteren van de kwaliteit op langere termijn zoals in de vorige bullet worden genoemd, ook daadwerkelijk bereikt kunnen en zullen worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit amendement over-

bodig. Er is inmiddels de mogelijkheid gekomen de grondexploitatie zo in te richten dat de winsten geherinvesteerd kunnen worden.

8.95 Rotterdam

Extra bullet **toevoegen:**
'Om verdere verrommeling van het landschap tegen te gaan vindt nieuwbouw voor woningen en bedrijven vooral plaats in en bij bestaand bebouwd gebied. Hiertoe dienen provincies en gemeenten een strikter RO-beleid te voeren. We voeren een open ruimteheffing in voor het grootschalig bebouwen van groene ruimte.'
Toelichting: Nederland is in rap tempo buiten het stedelijk gebied volgebouwd met bedrijventerreinen, kantoren en woningen. Om het draagvlak voor voorzieningen in de steden overeind te houden, om de bereikbaarheid van huis en werk per openbaar vervoer betaalbaar te houden en om te voorkomen dat in de steden structurele leegstand ontstaat terwijl tegelijk in het buitengebied groene ruimte bebouwd wordt, is een hierop gericht RO beleid nodig. Ook is het van cruciaal belang de concurrentiepositie van bouwen in de stad te versterken ten opzichte van bouwen in het ommeland. Bouwen in de stad is immers bijna altijd duurder, want vindt plaats in een omgeving waar al mensen wonen en leven en vergt dus meer maatwerk en aanpassingsvermogen. Door het omzetten van open ruimte in bebouwing te belasten, wordt de concurrentiepositie van bouwen in de stad verbeterd. Andere reden om bouwen in de open ruimte te willen beperken, is het bevorderen van behoud van groene, open en recreatieve ruimte voor onze kinderen en kleinkinderen in een dichtbevolkt land.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting bij amendement 8.90

5. Dierenwelzijn

De PvdA hecht grote waarde aan de bescherming van het welzijn van dieren. De laatste jaren is – mede op initiatief van de PvdA – op tal van fronten het dierenwelzijn verbeterd. De komende jaren gaan we verder werken langs twee lijnen. Enerzijds door nauwe samenwerking met maatschappelijke organisaties voor dierenbescherming en consumentenbelangen en met de Nederlandse detailhandel. Anderzijds door Nederland in Europees en internationaal verband koploper maken op het terrein van dierenwelzijn en dierenbescherming.

Dit gaan we doen:

- De veehouderij moet diervriendelijker. Illegale en dieronvriendelijke praktijken in slachterijen pakken we aan. En we maken een einde aan de verkoop van en de handel in plofkippen in Nederland.

Amendementen

8.96 Hof Van Twente

Na: 'En we maken een einde aan de verkoop van en de handel in plofkippen in Nederland.'
toevoegen: 'De kosten van de verbetering van dierenwelzijn worden niet eenzijdig op de boeren afgewenteld. Dit zou de concurrentiepositie en het inkomen van Nederlandse boeren zodanig schaden dat dit onacceptabel is.'
Toelichting: De maatschappij vraagt terecht om diervriendelijk geproduceerde producten. Consumenten dienen dan ook bereid te zijn hiervan de kosten te betalen. Hiervoor is het voorlichten van de consument essentieel. Tevens moet de retail aangesproken op haar maatschappelijke verantwoordelijkheid in deze.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de boeren zullen moeten voldoen aan minimumeisen voor dierwelzijn. Deze eisen willen we in de tijd laten oplopen in het sterrensysteem (voor vlees). De kosten zullen terugkomen in de prijs voor de consument. Wij willen niet dat de suggestie gewekt wordt dat de kosten voor het voldoen aan minimumeisen voor de belastingbetaler zijn.

- Er komt op initiatief van de PvdA en de SP een verbod op de nertsenhouderij. Preventief gebruik van antibiotica in de veehouderij moet stoppen. Het aantal dierproeven dringen we verder terug. Het vervoer van dieren door heel Europa moet sterk worden teruggedrongen en daar waar nog nodig aan veelstrengere eisen voldoen zodat wantoestanden worden uitgebannen.

Amendementen

8.97 Wijchen

Na: 'Het vervoer van dieren door heel Europa moet sterk worden teruggedrongen en daar waar nog nodig aan veelstrengere eisen voldoen zodat wantoestanden worden uitgebannen.' **toevoegen:** 'Het onnodige vervoer van dieren heen en terug wordt verboden.'
Toelichting: Indien dieren van A naar B moeten worden vervoerd, dan vindt dat plaats over de kortste route van A naar B ter voorkoming van onnodig dierenleed (en onnodige milieubelasting).
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening, dat onduidelijk is wat bedoeld wordt met onnodig. Door zoals in de originele tekst wordt voorgesteld al het vervoer van dieren door heel Europa sterk terug te dringen zal naar verwachting het onnodige vervoer als eerste stoppen.

- Dierenbeulen krijgen een verbod op het houden van dieren. Dierenhandelaren moeten gecertificeerd worden. Veehandelaren of transporteurs die zich herhaaldelijk schuldig maken aan mishandeling van dieren verliezen hun vergunning. Gezeul met dieren over lange afstanden moet aan banden worden gelegd.

Amendementen

8.98 Tilburg, Zeevang

Na: 'Gezeul met dieren over lange afstanden moet aan banden worden gelegd.' **toevoegen:** 'het gebruik van wilde dieren in het circus is niet meer van deze tijd en wordt daarom in Nederland verboden.'

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat het hier een overbodig amendement betreft. Het verbod stond al in eerdere verkiezingsprogramma's. Het verbod op wilde dieren in het circus is inmiddels in vele gemeenten staand beleid. Een landelijk verbod lijkt ons onnodig voor een fenomeen dat in veel gemeenten al verboden is of relatief eenvoudig verboden kan worden via een besluit van de gemeenteraad of het College van B&W.

- De PvdA wil de invoering van een sterrensysteem (Beter Leven Kenmerk) voor de veehouderij. Hoe meer sterren voor de aanbieders van vlees hoe diervriendelijker geproduceerd.
- De plezierjacht moet worden verboden.

Amendementen

8.99 Katwijk

Schrappen: Hele bullet.

Toelichting: Volstrekt inconsequent. De plezierjacht wordt verboden maar de even dieronvriendelijke pleziervisserij krijgt van de PvdA een pluim. Bovendien wordt bij afschaffen van de jacht door mensen (niet alleen rijke stinkers) die het voor niets doen wildbeheer onbetaalbaar. En welk maatschappelijk probleem wordt hier opgelost?

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat jacht alleen nog maar mogelijk mag zijn als schadebestrijding. Pleziervisserij en plezierjacht laten zich niet één op één vergelijken, de kans op doorleven zonder schade is bij pleziervissen immers wel gebruikelijk, maar bij plezierjacht is die overlevingskans niet bijster groot en is het doel ook niet om het dier te laten leven.

- De PvdA is voor duurzame visserij. Overbevissing brengt steeds meer vissoorten op de rand van uitsterven. Strengere en intensievere controle op de naleving van de bestaande visserijregels is noodzakelijk. Voor vissoorten waar het erg slecht mee gaat, zoals de paling, wordt het vangstverbod uitgebreid. Er moet worden gewerkt aan omscholing en alternatieve werkgelegenheid voor de beroepsgroep.

Amendementen

8.100 Texel

Na: 'Er moet worden gewerkt aan omscholing en alternatieve werkgelegenheid voor de beroepsgroep.' **toevoegen:** 'Bestaande visserij zal gestimuleerd worden te innoveren en over te stappen naar duurzame en gecertificeerde visserij.'

Toelichting:

PREADVIES: OVERNEMEN

- Sportvisserij is en blijft een populaire manier om vrije tijd in de natuur door te brengen. Alle vissers hebben baat bij een gevarieerd ecosysteem. Stroperij kan de natuurlijke balans van het ecosysteem verstoren en moet daarom worden aangepakt.

Amendementen

8.101 Tilburg, Zoetermeer

Schrappen: 'Sportvisserij is en blijft een populaire manier om vrije tijd in de natuur door te brengen. Alle vissers hebben baat bij een gevarieerd ecosysteem.'

PREADVIES: AFWIJZEN

Geeft de bullet extra benodigde nuance.

8.102 Landelijke werkgroep Milieu en Energie

Na: 'Stroperij kan de natuurlijke balans van het ecosysteem verstoren en moet daarom worden aangepakt.' **toevoegen:** 'Herhaalde stroperij leidt tot intrekking van de VISpas.'

Toelichting: Vissers moeten in bezit zijn van een vergunning, de zogenaamde VISpas. Als een visser zich niet aan de regels omtrent het stropen houdt, moet hij uitgesloten worden van lidmaatschap van Sportvisserij Nederland en zijn pas worden ingetrokken.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur wijst er op dat het aan Sportvisserij NL is dit beleid ten uitvoer te brengen, voor zover zij dit nu nog niet doen.

6. Landbouw

De land- en tuinbouw met alle toeleverende en verwerkende industrie blijft een krachtige economische sector. Maar de voed-

selproductie kan en moet duurzamer. Economie en ecologie moeten ook op het platteland hand in hand gaan.

Amendementen

8.103 Hellevoetsluis

Extra bullet **toevoegen:**
'Voor een verantwoord beheer van onze aardbol zal de PvdA zich inzetten om ongebreidelde ontwikkeling van wereldwijde monoculturen als palmolieplantages en gewassen voor bioenergie zo goed mogelijk tegen te gaan.'
Toelichting: Enorme plantages zoals van palmoliepalmen (Maleisië, Indonesië), sojabonen (Latijns-Amerika) leiden tot monoculturen met grote ecologische schade voor grote gebieden in de betreffende landen en werelddelen. Deze monoculturen ontstaan echter voor een deel als gevolg van de weinig kritische houding van de geïndustrialiseerde landen, w.o. Nederland, die de producten van deze plantages zonder voorbehoud afnemen. De PvdA moet daar duidelijk stelling in nemen door zich in te zetten voor maatregelen die de
ontwikkeling van schadelijke monoculturen tegen gaan.
PREADVIES: AFWIJZEN
Elders in het verkiezingsprogramma is al opgenomen dat alleen duurzaam geproduceerde biobrandstoffen gebruikt mogen worden. Dit houdt ook in dat rekening gehouden wordt met de milieueffecten ter plekke.

8.104 Westland, Zoetermeer

'De land- en tuinbouw met alle toeleverende en verwerkende industrie blijft een krachtige economische sector. Maar de voedselproductie kan en moet duurzamer. Economie en ecologie moeten ook op het platteland hand in hand gaan.' **wijzigen in:** 'De land- en tuinbouw met alle toeleverende en verwerkende industrie blijft een krachtige economische sector waarvoor innovatie en efficiëntieverbetering noodzakelijk zijn. Maar de voedselproductie kan en moet duurzamer. Economie, ecologie en sociale omstandigheden moeten overal, ook op het platteland, hand in hand gaan.'
Toelichting: De vooronderstelling dat de land- en tuinbouw een krachtige economische sector blijven onderschat de noodzaak van stimulering van innovatie en efficiëntieverbetering. Naast de ecologie vragen ook de sociale omstandigheden voor medewerkers aandacht in de hele samenleving.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.105 Sint-Michielsgestel

Extra bullet **toevoegen:**
'De PvdA streeft naar een sterkere binding tussen stad en land.'
Toelichting: Dit amendement heeft als doel begrip en kennis van elkaar te bevorderen en te doen weten waar ons dagelijks voedsel vandaan komt met meer oog voor mens, dier, milieu en omgeving.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening, dat onduidelijk is wat er bedoeld wordt. Als bedoeld wordt een gevoel van culturele verbondenheid, of dit wel een overheidsdoel is of zou moeten zijn. Gaat het om fysieke verbondenheid dan is de vraag waar deze wegen/ fietspaden zouden moeten komen of nu ontbreken.

8.106 Lansingerland

'De land- en tuinbouw met alle toeleverende en verwerkende industrie blijft een krachtige economische sector. Maar de voedselproductie kan en moet duurzamer. Economie en ecologie moeten ook op het platteland hand in hand gaan.'
wijzigen in: 'De land- en tuinbouw met alle toeleverende en verwerkende industrie blijft een krachtige economische sector die voor veel werkgelegenheid zorgt. De voedselproductie kan en moet echter duurzamer. Economie en ecologie moeten op het platteland hand in hand gaan.'
Toelichting: Met de toevoeging 'die voor veel werkgelegenheid zorgt' wordt het belang van de werkgelegenheid van de totale agrarische sector onderstreept.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- Het voorzorgprincipe is leidend om voedselveiligheid te garanderen. Dat betekent dat het belang van de volksgezondheid prevaleert boven economische belangen. Er moet veel meer alertheid komen op de relatie tussen veehouderij en volksgezondheid. Concentraties van dieren leiden tot meer risico's.
  Daarom zijn wij tegen verdere intensivering of de bouw van megastallen.
- We moeten toe naar een vitale, gezonde en duurzame landbouw, waarbij we efficiënt omgaan met bodem, grondstoffen en energie en bijdragen aan een landschap dat karakteristieke waarde weet te behouden.

Amendementen

8.107 Noordoostpolder/Urk, Almere, Zoetermeer

Na: 'We moeten toe naar een vitale, gezonde en duurzame landbouw, waarbij we efficiënt omgaan met bodem, grondstoffen en energie en bijdragen aan een landschap dat karakteristieke

waarde weet te behouden.' **toevoegen:** De ontwikkeling van een vitale, gezonde en duurzame landbouw wordt bevorderd door de instelling van een landelijke en onafhankelijk keurmerk. Lokale producenten van duurzaam en biologisch voedsel kunnen zich hierdoor beter profileren; ook geeft een dergelijk keurmerk meer zekerheid en duidelijkheid aan de consument en draagt bij een meer bewuste houding t.o.v. verantwoorde voeding.
Toelichting: Naar analogie van de gecertificeerde Fairtrade produkten streven we naar een herkenbaar en onafhankelijk keurmerk voor lokaal geproduceerd duurzaam/biologisch voedsel. Lokaal/regionaal geproduceerd voedsel betekent een vermindering van het aantal voedselkilometers. Bovendien leidt dit tot een versterking van de lokale sociale en economische structuur, die met name in agrarische regio's toch al onder druk staat. Voor consumenten is het nu vaak onduidelijk wat de verschillende keurmerken/etiketten werkelijk inhouden op punten als duurzaamheid, grondstofgebruik, diervriendelijkheid etc.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er bestaan reeds keurmerken voor duurzame productie

- Wij willen naar een duurzame veehouderij die in omvang en inrichting past bij ons volle landje. Een veehouderij die binding heeft met de grond: waar de koe regelmatig in de wei staat. Wij willen eisen stellen aan dierwelzijn, mate van grondgebondenheid, milieu gezondheidseffecten voor mensen en, in de laatste plaats, omvang.

Amendementen

8.108 Eindhoven, Best, Veldhoven, Waalre
'Wij willen eisen stellen aan dierwelzijn, mate van grondgebondenheid, milieu gezondheidseffecten voor mensen en in de laatste plaats, omvang.' **wijzigen in:** 'Wij willen eisen stellen aan dierwelzijn, mate van grondgebondenheid, milieu gezondheidseffecten voor mensen en, indien nodig, omvang'
Toelichting:
De huidige tekst veronderstelt dat eisen aan omvang pas in laatste instantie zullen worden ingezet in het streven naar een duurzame veehouderij. Dus pas nadat gebleken is dat eisen op andere gebieden geen effect blijken te hebben. De PvdA moet alle middelen gebruiken om duurzame veehouderij krachtig te bevorderen. Als omvangseisen hieraan bijdragen, dan moeten deze indien nodig ook gesteld (kunnen) worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.109 Nijmegen, Tilburg, Zoetermeer, Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'De PvdA wil regionale voedselketens bevorderen.'
Toelichting: Het enorme gesleep met voedsel over de hele wereld is niet duurzaam. Hoe meer voedsel consumenten uit de eigen regio betrekken, hoe duurzamer.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.110 Middelburg, Borsele, Hulst, Noord-Beveland, Schouwen-Duiveland, Vlissingen
Extra bullet **toevoegen:**
'Biologisch en ecologisch verantwoorde experimenten in zoute groente- en zeevisteelt in daarvoor geschikte gebieden wordt ondersteund.'
Toelichting: Innovatie op het gebied van voedselvoorziening is een verantwoordelijkheid naar de hele wereldbevolking. Verzilting van grote delen van de aarde en het leegvissen van de zeeën vormen ernstige bedreigingen voor mens en milieu.
PREADVIES: OVERNEMEN

8.111 Amsterdam Zuid
Extra bullet **toevoegen:**
'Wij willen de toename van biologische landbouw (akkerbouw, veeteelt en zuivelindustrie) en duurzame visserij blijven bevorderen. Het draagt bij aan een gezond leven en aan duurzaamheid.'
Toelichting: Ook de biologische landbouw en duurzame visserij horen in deze aanpak thuis
PREADVIES: OVERNEMEN

8.112 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Extra bullet **toevoegen:**
'Vlees gaat onder het hoge BTW-tarief vallen.'
Toelichting: De productie van vlees levert een grote bijdrage aan de stijging van het CO2-gehalte in de atmosfeer. Minder vlees eten kan daarom een grote rol spelen in het klimaatbeleid. Maar vlees is heel populair! Het prijsmechanisme kan misschien stimuleren dat consumenten wat kritischer naar hun vleesconsumptie kijken.
PREADVIES: AFWIJZEN
We kiezen voor verduurzaming van de hele vleesindustrie middels het sterrensysteem.

- Preventief gebruik van antibiotica in de veehouderij moet stoppen. Het aantal dierproeven dringen we verder terug. Het vervoer van dieren door heel Europa moet sterk worden teruggedrongen en daar waar nog nodig aan veelstrengere eisen voldoen zodat wantoestanden worden uitgebannen.

Amendementen

8.113 Eindhoven, Best, Waalre, Veldhoven

Na: 'Het vervoer van dieren door heel Europa moet sterk worden teruggedrongen en daar waar nog nodig aan veelstrengere eisen voldoen zodat wantoestanden worden uitgebannen.' **toevoegen:**

'Wij handhaven het stelsel van gecompartimenteerde dierrechten totdat er bewezen alternatieven zijn op het gebied van natuur, milieu, gezondheid en ruimte die hetzelfde effect sorteren.'

Toelichting: Op initiatief van de PvdA, en op verzoek van veel provincies, is in 2010 het stelsel van gecompartimenteerde dierrechten in ere herstelt. Hiermee werd een halt toegeroepen aan een explosieve groei van de (met name) intensieve varkenshouderijen in delen van ons land.

Op dit moment worden alternatieven voor dit systeem ontwikkeld, waarbij het bevorderen van duurzame productie (minder aantasting van natuur, minder milieuverontreiniging, minder gezondheidsrisico's en een evenwichtig ruimte gebruik) uitgangspunt is.

In 2015 vervalt het systeem van gecompartimenteerde dierrechten. Op dat moment moeten andere beheersingsmethodieken volledig operationeel zijn om ervoor te zorgen dat het niet opnieuw tot een explosie van negatieve effecten komt.

Daarom kiest de PvdA ervoor om het stelsel net zolang in stand te houden als nodig is om mogelijk negatieve effecten van afschaffing te voorkomen, indien nodig ook ná 2015. De VVD heeft al aangegeven om in 2015 van de dierrechten af te willen.

PREADVIES: OVERNEMEN

De PvdA is voorstander van het verlagen van Europese landbouwsubsidies. We hebben de Europese boeren hard nodig, maar wel op een andere manier. Oude inkomens- en exportsubsidies en de genereuze opkoopregelingen moeten plaatsmaken voor Europees beleid dat is gericht op versterking van het platteland en verduurzaming van landbouw en veeteelt. Dat is goed voor het landschap, de ecologie en biodiversiteit en het voorkomt dat we de internationale handel in landbouwproducten verstoren. Daar hebben juist ontwikkelingslanden veel last van.

Amendementen

8.114 Nijmegen

Extra bullet **toevoegen:**

'Afval = grondstof. Grondstoffen worden schaarser en duurder, hetgeen de prijzen voor consumenten opdrijft. Ook raakt de aarde uitgeput voor grondstoffen als aardolie en noodzakelijke metalen voor onze economische ontwikkeling in onder andere ICT en mobiele communicatie, energievoorziening, bouw, kleding en voedselvoorziening. Hergebruik van grondstoffen moet dus internationaal, nationaal en lokaal worden georganiseerd. Met het bedrijfsleven moeten afspraken worden gemaakt voor ambitieuzere recyclingdoelen. Met gemeenten kan worden toegewerkt naar afspraken over een grondstoffenakkoord gericht op het terughalen van grondstoffen uit huishoudens (naar Vlaams voorbeeld, waar men aanzienlijk meer waardevolle materialen uit huishoudelijk afval recyclet). Systemen gericht op het belonen van burgers voor waardevolle materialen, zoals het statiegeldsysteem, moeten worden uitgebreid. Daarnaast moeten duurzame initiatieven uit het bedrijfsleven voor het behouden van materialen in de keten worden gestimuleerd en opgeschaald. Ook worden in Europa maatregelen gericht. op het stimuleren van hergebruikte materialen in nieuwe producten bevorderd.'

Toelichting: In het verkiezingsprogramma staat weinig tot niets over Afvalbeleid. Vandaar deze toevoeging.

PREADVIES: OVERNEMEN

8.115 Oldambt, Leidschendam-Voorburg, Lansingerland

'De PvdA is voorstander van het verlagen van Europese landbouwsubsidies. We hebben de Europese boeren hard nodig, maar wel op een andere manier. Oude inkomens- en exportsubsidies en de genereuze opkoopregelingen moeten plaatsmaken voor Europees beleid dat is gericht op versterking van het platteland en verduurzaming van landbouw en veeteelt. Dat is goed voor het landschap, de ecologie en biodiversiteit en het voorkomt dat we de internationale handel in landbouwproducten verstoren. Daar hebben juist ontwikkelingslanden veel last van.' **wijzigen in:** 'De PvdA is voorstander van het verlagen en het anders inzetten van Europese landbouwsubsidies. We hebben de Europese boeren hard nodig, maar wel op een andere manier. De huidige inkomenssubsidies moeten plaatsmaken voor een Europees beleid dat is gericht op een versterking van het platteland en verduurzaming van de land- en tuinbouw. Dat is goed voor het landschap, de ecologie en de biodiversiteit.'

Toelichting: Exportsubsidies worden niet meer toegepast en ook de opkoopregelingen, laat staan genereuze opkoopregelingen, behoren tot het verleden.

De internationale handel wordt niet meer verstoord door Europese exportsubsidies waar ook ontwikkelingslanden last van hadden. Dit is

mede een gevolg van de WTO-onderhandelingen en de momenteel in onderhandeling zijnde herziening van het Europese landbouwbeleid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat er nog steeds prijsinterventies bestaan, suiker wordt via heffingen op de Europese markt toegelaten. De marktverstoring is verminderd, maar niet weg.

9. ONZE KEUZES VOOR EUROPA

Eerlijk uit de crisis in Europa
De PvdA is een groot voorstander van Europese samenwerking. Europa bracht ons vrede, vrijheid en welvaart. Nu geeft het ons de kans om samen een vuist te maken tegen het snelle geld en tegen kortzichtige speculatie zonder oog voor maatschappelijke gevolgen. Samen kunnen we de banken en bonussen beteugelen en van Europa weer een hoopvol project maken dat perspectief biedt aan huidige en toekomstige generaties. Het belang van Europa voor de Nederlandse economie en banen kan niet genoeg benadrukt worden in deze crisistijd. Voor een exportland als Nederland met andere Europese landen als afzetmarkt, zorgt Europese samenwerking voor werkgelegenheid en welvaart. Samen moeten we eerlijk uit deze crisis komen en een volgende crisis voorkomen. Verdere economische en politieke integratie in de Europese unie kan alleen als het gepaard gaat met een agenda gericht op groei, sociale waarborgen en democratische versterking.

Amendementen

9.1 Lansingerland, Westland, Zoetermeer
'Europa bracht ons vrede, vrijheid en welvaart' **wijzigen in** 'Europa brengt ons vrede, vrijheid en welvaart.'
Toelichting: De zin staat in de verleden tijd, terwijl Europa ons nog steeds vrede, vrijheid en welvaart brengt.
PREADVIES: OVERNEMEN

9.2 Brussel/ België, Westland
Na: 'welvaart' **toevoegen:** 'De EU speelt ook een belangrijke rol bij het oplossen van internationale problemen, zoals het bewaren van vrede en veiligheid, het oplossen van de klimaat problematiek, het bevorderen van eerlijke handel en het ontwikkelen van de internationale rechtsorde. Daarom ondersteunt de PvdA de verdere ontwikkeling van de EU, echter met een scherpe subsidiariteittoets en het zonodig terughalen van bevoegdheden'.
Toelichting: De EU is niet alleen van belang om de crisis te lijf te gaan of de banken onder controle te brengen. De EU speelt potentieel ook een belangrijke rol bij het oplossen van problemen en het bevorderen van waarden, waartoe individuele lidstaten, zoals Nederland, alleen niet in staat zijn. Dit dient niet uit het oog verloren te worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de opvatting van de afdeling Brussel en Westland, maar heeft bewust gekozen voor een focus op economie en werkgelegenheid in de inleiding. Klimaat, eerlijke handel etc. worden verderop in de tekst wel genoemd.

9.3 Brussel/België, Zoetermeer
Na: 'deze crisistijd' **toevoegen:** 'Europa kan onder meer een toekomstperspectief bieden door het stimuleren van een innovatieve en groene Europese economie, en het fungeren als economisch sterke partner voor andere regio's in de wereld'.
Toelichting: De rol van Europa wordt hier te zeer beperkt tot die in de bestrijding van de huidige economische crisis. Het is ook van belang vooruit te kijken. Het is in het belang van Nederland dat Europa eendrachtig optreedt elders in de wereld, en optreedt als aanjager voor groei door duurzaamheid en innovatie
PREADVIES: OVERNEMEN

9.4 Netwerk Defensie
'agenda gericht op groei' **wijzigen in** 'agenda gericht op ontwikkeling'
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA gaat voor groei en banen, in Nederland en Europa. Dat is de kern van ons programma.

9.5 Netwerk Defensie
toevoegen: 'Een derde probleem vormt de verhoudingen tussen de lidstaten. De bezuinigingsdrift vergroot het verschil tussen de noordelijke en de zuidelijke lidstaten'
PREADVIES: AFWIJZEN
In de inleiding worden al drie problemen geschetst: de eenzijdige bezuinigingsdrift, het gebrek aan democratie en het gebrek aan spreken met één stem in de wereld. Dat is wat ons betreft de kern.

9.6 Werkendam/Woudrichem/Aalburg
'De PvdA is een groot voorstander van Europese samenwerking' **wijzigen in** 'De PvdA is voorstander van politieke eenwording in Europa. Zonder politieke eenwording is er minder toekomst voor Europa. Eén Europa maakt de vuist die het gat dicht in de dijk.'
Toelichting: Dit standpunt maakt het verschil met de SP.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voert te ver om te spreken van een federatie. Verdere politieke integratie in de Europese unie kan alleen als het gepaard gaat met een agenda gericht op groei, sociale waarborgen en democratische versterking.

Knelpunten
De eenzijdige bezuinigingsdrift in heel Europa bedreigt de banen en koopkracht van werknemers, zelfstandigen en gepensioneerden en leidt tot krimp. Daardoor stijgen schulden verder en worden bedrijfsinvesteringen uitgesteld. Speculanten en financiële instellingen hebben met onze toekomst gespeeld door onaanvaardbare risico's te nemen. Alleen Europa kan, in internationale samenwerking, de financiële markten weer beteugelen. Een ander probleem is dat het huidige Europa te weinig vanons, burgers, is. Vooral sinds de Eurocrisis is Europa teveel in handen van de regeringsleiders met weinig invloed van de nationale parlementen en het Europees parlement. Dat moet veranderen, willen we het vertrouwen in Europa herstellen. Te vaak trekken Europese landen nog afzonderlijk op in de wereld. Willen we de kracht van Europa tot haar recht laten komen in de wereld, dan is het nodig meer met één stem te spreken. Evenwel geldt dat verdere economische en politieke integratie alleen mogelijk is wanneer het gepaard gaat met een bredere agenda gericht op sociaal en economische versterking van de EU.
Kortom, het is tijd voor een nieuw Europa. Een Europa dat banen schept, goede werkomstandigheden afdwingt en een fatsoenlijk salaris voor iedereen garandeert. Een Europa waarin we onze identiteit behouden en waarin we solidair zijn met elkaar. Een democratisch Europa van samenwerking. Omdat we samen zoveel sterker staan in de wereld.

Onze oplossingen

1. Een Europese agenda voor groei en banen
Europa staat op een kruispunt. Er is een agenda nodig die groei, nieuwe investeringen en meer banen in evenwicht brengt met verantwoorde overheidsfinanciën. Gaan we door met het eenzijdig hakken met de botte bijl, waardoor de werkloosheid nog verder de pan uit rijst? Of slaan we een nieuwe weg in, een weg van groei en werk? Of slaan we een nieuwe weg in, een weg van de financiën op orde brengen én werken aan groei en banen? Wij kiezen voor dat laatste. Dat betekent dat we de koopkracht ontzien en het consumentenvertrouwen herstellen door te investeren in een duurzame en eerlijke economie. We versterken de sociale dimensie in Europa door publieke voorzieningen te beschermen tegen kille marktwerking, mensen sneller aan het werk te krijgen en de lonen op peil te houden. We maken ons hard voor dienstbare financiële markten en herstel van stabiliteit en solidariteit tussen landen in Europa. Dat betekent ook dat in alle lidstaten de schatkist op orde moet worden gebracht. Sociaaldemocraten in heel Europa steunen voorstellen die groei bevorderen. Dat biedt hoop. Hoop voor al die jongeren en ouderen die zonder werk zitten. Hoop om snel weer uit de crisis te komen. Hoop op het weer aan de praat krijgen van de Europese, en daarmee de Nederlandse, economie.

Amendementen

9.7 Heemstede, Hellevoetsluis, Oldambt, Tilburg, Brussel/Belgie, Zeevang, Delft/Midden-Delfland, Westland, Zoetermeer, Assen, Leidschendam-Voorburg
'Een Europese agenda voor groei en banen' **wijzigen in** 'Een Europese agenda voor duurzame groei en banen'
Toelichting: Groei zonder meer kan worden gezien als enkel economische groei.
PREADVIES: AFWIJZEN

De maatregelen in dit hoofdstuk behelzen voor een belangrijk deel, maar niet uitsluitend duurzame maatregelen. Het gaat erom dat we uit het economische slop komen.

9.8 Amsterdam West
Schrappen: 'Of slaan we een nieuwe weg in, een weg van groei en werk?'
Toelichting: Zoals het er nu staat, zijn er drie opties: of eenzijdig hakken, of een weg van groei en werk, of een weg van financiën op orde en werken aan groei en banen. Wij kiezen voor de laatste optie, en dus niet voor de tweede: groei en werk. Lijkt me niet juist.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

Investeren in groei

- Het begrotingspact is teveel een boekhouders instrument, en richt zich te eenzijdig op begrotingstekorten en schulden. Er moet nieuw Groeipact komen: een pact dat de motor is voor het scheppen van werkgelegenheid en hervormingen in elke lidstaat.
- Binnen het Stabiliteit- en Groeipact bestaat ruimte om rekening te houden met uitzonderlijke economische omstandigheden van de landen. Het pact heeft als belangrijkste regel dat landen hun structureel tekort op orde brengen, dus rekening houdend met de conjunctuur. De PvdA houdt zich hieraan en richt zich op een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.
- We vergroten inkomsten van lidstaten door een Europees actieplan ter bestrijding van belastingfraude, -vlucht en –ontduiking. Het is nog te makkelijk om belasting te ontlopen door gebrek aan informatie-uitwisseling tussen lidstaten. Belastingparadijzen en belastingconcurrentie worden aangepakt door te streven naar gemeenschappelijke afspraken over de winstbelasting.
- We zetten vol in op werkgelegenheid door Europese middelen vrij te maken voor investeringen in scholing, onderzoek, innovatie, energie-efficiëntie, infrastructuur en digitalisering. Deze investeringen worden gefinancierd of gegarandeerd door de Europese Investeringsbank, Europese projectobligaties, het beter benutten van structuurfondsen en het Europees Sociaal Fonds, en het anders inzetten van landbouwsubsidies.
- Investeringen die ten goede komen aan de groei van groene banen en een duurzame samenleving krijgen voorrang. Deze crisis biedt ons ook een kans om de economie klaar te maken de toekomst.
- Alle Europese lidstaten moeten de komende jaren hun financiën op orde brengen. De Europese begroting moet daarom ook omlaag. De Nederlandse bijdrage kan omlaag en de Nederlandse nettobetalingpositie dient te verbeteren. De EU-afdrachtkorting van 1 miljard euro wordt na 2013 gecontinueerd. De EU moet bezuinigen, onder andere door fors te korten op de veel te hoge salarissen van Europese ambtenaren en de buitenproportionele vergoedingen van Europarlementariërs.

Amendementen

9.9 Brussel/België
Voor 'de Europese Investeringsbank' **toevoegen:** 'de relevante EU subsidieprogramma's'
Toelichting: In deze passage ontbreken de verschillende lopende en voorgestelde EU programma's op deze terreinen, met een substantieel budget (voor bijvoorbeeld onderzoek en innovatie alleen al meer dan ca. 50 miljard euro in de huidige begrotingsperiode, voorgesteld voor 2014-2021 80 miljard euro), waarbinnen Nederlandse partijen bovendien sterk scoren.
PREADVIES: OVERNEMEN

9.10 Netwerk Defensie
'Investeringen die ten goede komen aan de groei van groene banen' **wijzigen in:** 'Investeringen die ten goede komen aan de ontwikkeling van groene banen.'
PREADVIES: OVERNEMEN

9.11 Tilburg, Veenendaal, Oegstgeest
Na: 'De EU moet bezuinigen, onder andere door fors te korten op de veel te hoge salarissen van Europese ambtenaren en de buitenproportionele vergoedingen van Europarlementariërs' **toevoegen:** 'Het afschaffen van van het reiscircus van Straatsburg naar Brussel kan bovendien ook honderden miljoenen besparing opleveren.'
Toelichting: Het heen en weer reizen wordt in de volgende paragraaf ook genoemd onder het mom van stroomlijning democratie, maar het is ook een financieel punt!
PREADVIES: OVERNEMEN

9.12 Veenendaal
Na: 'De Europese begroting moet daarom ook omlaag' **toevoegen:** 'Er komt een taakstellende bezuiniging van 7% op de Europese begroting'.
Toelichting: Van alle lidstaten wordt verwacht dat men de financiën op orde heeft, dit verwachten wij ook van het Europarlement.
PREADVIES: AFWIJZEN
We hebben ons al een ambitieus doel gesteld door te stellen dat de Europese begroting omlaag moet.

9.13 Netwerk Defensie
Schrappen: 'De Nederlandse bijdrage kan omlaag en de Nederlandse nettobetalingpositie dient te verbeteren'
PREADVIES: AFWIJZEN
Nederland betaalt netto veel meer dan de meeste andere Europese landen aan de EU. Dat is, zeker in het licht van de recessie waarin we verkeren, niet wenselijk.

9.14 Den Haag, Oldambt

'Alle Europese lidstaten moeten de komende jaren hun financiën op orde brengen. De Europese begroting moet daarom ook omlaag. De Nederlandse bijdrage kan omlaag en de Nederlandse nettobetalingpositie dient te verbeteren. De EU-afdrachtkorting van 1 miljard euro wordt na 2013 gecontinueerd. De EU moet bezuinigen, onder andere door fors te korten op de veel te hoge salarissen van Europese ambtenaren en de buitenproportionele vergoedingen van Europarlementariërs' **wijzigen in:** 'Alle Europese lidstaten moeten de komende jaren hun financiën op orde brengen. Ook de Europese begroting moet daarom kritisch op nut en doelmatigheid doorgelicht worden. De veel te hoge salarissen van Europese ambtenaren en de buitenproportionele vergoedingen van Europarlementariërs worden genormaliseerd. De EU-afdrachtkorting van 1 miljard euro wordt na 2013 gecontinueerd.'

Toelichting: Europa moet ook meer taken gaan vervullen (o.a. toezicht internationale financiële instellingen) en dat kost geld. Vooraf stellen dat het totaal omlaag kan is te kort door de bocht. De PvdA staat voor solidariteit, de lasten en lusten van de Europese samenwerking moeten naar evenredigheid verdeeld worden. Als uitgangspunt nemen, zonder argumenten, dat de Nederlandse positie moet verbeteren, past daar niet in.

PREADVIES: AFWIJZEN

Op lokaal, provinciaal en nationaal niveau moet fors bezuinigd worden. Het is niet wenselijk de EU als enige vrij te stellen van deze pijnlijke en immense opdracht. In onze Europese agenda voor groei en banen worden diverse voorstellen gedaan om bestaande financieringsinstrumenten anders in te zetten en nieuwe geldbronnen aan te boren.

Versterking van de sociale dimensie

- Einde aan de marktwerking in nationale publieke dienstverlening, zoals gezondheidszorg en sociale woningbouw. Deze sectoren moeten worden afgeschermd van de Europese interne marktregels. Hetzelfde geldt voor pensioenstelsels.
- Bescherming van werknemers door afspraken over minimumnormen, waaronder een (relatief) minimumloon en vrijheid van vakvereniging.
- Bestrijding van de groeiende jeugdwerkloosheid door het uitwisselen van expertise over succesvol beleid (Oostenrijk, Nederland en Finland) en door het opzetten van jeugdwerkgelegenheidsprojecten. Geld voor projecten wordt vrijgemaakt uit het Europees Sociaal Fonds, waar momenteel sprake van onderbesteding is.
- Loondumping is onacceptabel. Wie in Nederland werkt, dient een fatsoenlijk salaris te krijgen naar Nederlandse normen. Gelijk loon voor gelijk werk binnen lidstaten.
- We gaan uitbuiting van arbeidsmigranten en verdringing door oneerlijke concurrentie op lonen en andere arbeidsvoorwaarden tegen. De arbeidsinspectie moet daar vol op inzetten.
- Nederland maakt gebruik van de voedseloverschotten in Europa om de bevoorrading van voedselbanken op peil te houden en gevarieerde voedselpakketten te garanderen.

Amendementen

9.15 Brussel/België

'Einde aan de marktwerking in nationale publieke dienstverlening, zoals gezondheidszorg en sociale woningbouw. Deze sectoren moeten worden afgeschermd van de Europese interne marktregels. Hetzelfde geldt voor pensioenstelsels' **wijzigen in** 'Bestaande beschermingsregels, bijvoorbeeld voor publieke dienstverlening, zoals gezondheidszorg en sociale woningbouw, blijven gehandhaafd en worden actief ingezet om de marktwerking in te perken. Hetzelfde geldt voor pensioenstelsels.'

Toelichting: De huidige tekst verdient nuancering. Marktwerking in de gezondheidszorg is een nationale keuze. De EU legt niets op. Hetzelfde geldt voor pensioenfondsen. Echter, wanneer je marktpartijen binnenlaat, gelden de gebruikelijke Europese concurrentieregels.

PREADVIES: AFWIJZEN

De afscherming van Europese interne marktregels is een belangrijke toevoeging, daarom is het Partijbestuur van mening dat het huidige tekstvoorstel voldoet.

9.16 Netwerk Defensie

Na: 'Naar Nederlandse normen' **toevoegen:** 'indien van toepassing conform de geldende CAO'

PREADVIES: OVERNEMEN

9.17 Oldambt

Schrappen: 'Nederland maakt gebruik van voedseloverschotten in Europa om de bevoorrading van voedselbanken op peil te houden en gevarieerde voedselpakketten te garanderen.'

Toelichting: De suggestie wordt gewekt, dat Europees beleid nog steeds leidt tot overschotten. Dit is niet meer het geval. Bovendien lijkt het alsof hier wordt gezegd dat overschotten wenselijk zijn om de voedselbanken in stand te houden. Daarnaast kan het leiden tot kostbaar en milieubelastend vervoer van producten door Europa.

PREADVIES: AFWIJZEN

De Europese Unie verdeelt jaarlijks ongeveer 500 miljoen euro aan voedseloverschotten. Tot op heden maakt Nederland geen gebruik van deze overschotten, terwijl de vraag bij de voedselbanken toeneemt en het aanbod van voedsel af.

9.18 Lansingerland, Zoetermeer
Schrappen: 'Nederland maakt gebruik van voedseloverschotten in Europa om de bevoorrading van voedselbanken op peil te houden en gevarieerde voedselpakketten te garanderen.'
Toelichting: Nederland moet zorgen voor een dusdanig welvaartsniveau dat voedselbanken niet nodig zijn. Het gebruikmaken van "voedseloverschotten" suggereert dat Nederlandse autoriteiten actief de markt op gaan om producten op te kopen. Dit zou beteken dat de zgn. marktinterventie in Europa, die mede onder druk van Nederland niet meer wordt toegepast, zou worden heringevoerd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting preadvies 9.17.

Dienstbare financiële markten en herstel van stabiliteit en solidariteit

- Het bankentoezicht dient Europees te worden. Banken in de Eurozone moeten allen voldoende gekapitaliseerd zijn en onder effectief toezicht staan.
- Bonussen in de financiële sector worden beperkt tot een maximumpercentage van 20% bovenop het vaste salaris. Dit geldt niet alleen voor topbestuurders, maar voor iedereen werkzaam in de sector.
- De financiële sector zal moeten bijdragen in de kosten van de financiële crisis. Daartoe voeren we een belasting op financiële transacties (FTT) in. Onze pensioenfondsen worden hier nadrukkelijk van uitgezonderd.
- In ons Europa is op termijn invoering van Eurobonds mogelijk. Met Eurobonds kunnen we de kracht van de gezamenlijke Europese economieën gebruiken om de financieel-economische stabiliteit te vergroten.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
toevoegen: 'De financiële en eurocrisis hebben laten zien dat problemen bij banken in andere landen eenvoudig over kunnen slaan naar andere landen. Nu is het toezicht nationaal geregeld, maar de banken zijn zeer internationaal en voornamelijk Europees gericht. Slecht toezicht in een ander land leidt daarmee tot risico's voor de Nederlandse economie. Wij streven daarom naar een Europese bankenunie en depositogarantiestelsel. Op die manier wordt de financiële sector beter te reguleren en kunnen de risico's daar aangepakt worden waar het het effectiefste is.'

- Om de stabiliteit in de eurozone te garanderen, is een sterk en betrouwbaar noodfonds nodig (Europees Stabiliteitsmechanisme, ESM). Het noodfonds verstrekt leningen aan landen met grote financiële problemen. Landen die gebruik willen maken van het noodfonds verplichten zich tot hervormingen die de economie op orde moeten brengen.
- Een actievere rol voor de Europese Centrale Bank als allerlaatste redmiddel. De ECB kan een bijdrage leveren aan de financiering van het noodfonds of door opkopen van schulden van landen in crisis.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Toevoegen nieuwe bullet: 'De Euro is voor Nederland van groot belang. Voor een stabiele Euro moeten de landen van de Eurozone economisch en financieel naar elkaar toegroeien en moeten overheidsfinanciën op orde worden gebracht.'
Naar aanleiding van het amendement van Amsterdam Nieuw-West wil het Partijbestuur het belang van de Euro onderstrepen.

Amendementen

9.19 Netwerk Defensie
Na: 'Banken in de Eurozone moeten allen voldoende gekapitaliseerd zijn en onder effectief toezicht staan' **toevoegen:** 'We streven naar een Europese bankunie en een Europees depositostelsel'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur steunt de strekking van het amendement, maar acht meer verduidelijking in de tekst zinvol, Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur hierboven.

9.20 Franekeradeel
'Bonussen in de financiële sector worden beperkt tot een maximumpercentage van 20% bovenop het vaste salaris.' **wijzigen in** 'Bonussen in de financiële sector worden afgeschaft'.
Toelichting: Het uitkeren van bonussen is een verkeerde prikkel
PREADVIES: AFWIJZEN
Een variabele beloning van maximaal 20% van het vaste salaris kan gezien worden als goed personeelsbeleid. Uitkering van een 13e maand of een eindejaarsuitkering moet gewoon mogelijk blijven. Daarvoor is een percentage van 20 noodzakelijk.

9.21 Brussel/België, Heemstede
Schrappen: 'Onze pensioenfondsen worden hier nadrukkelijk van uitgezonderd.'
Toelichting: Dat Nederlandse pensioenfondsen a priori uitgezonderd worden is niet te verkopen aan andere landen. In Groot-Brittannië bijvoorbeeld verzorgen private verzekeringsmaatschappijen de pensioenen. Als pensioenfondsen zich als marktpartijen gedragen, moeten ook concurrenten worden toegelaten en moet er eerlijke concurrentie zijn.
PREADVIES: AFWIJZEN
Onze pensioenfondsen zouden hard geraakt worden door invoering van een belasting op

financiële transacties. Dat is gezien de huidige problemen met de dekkingsgraad niet wenselijk. We vinden het veilig stellen van pensioenen belangrijker dan concurrentie.

9.22 Heemstede, Brussel/België, Landelijke Werkgroep Europa
Na: 'In ons Europa is op termijn invoering van Eurobonds mogelijk' **toevoegen:** 'zodra regels het probleem van het moral hazard hebben ondervangen'.
Toelichting: Eurobonds zijn NU dringend nodig om de crisis aan te pakken. Het is daarom onzin ermee te wachten tot die crisis is opgelost. Anderzijds is de vrees begrijpelijk dat landen die dringend hun economie moeten herstructureren daar met een zucht van opluchting vanaf zien als de Eurobonds eenmaal zijn ingevoerd. De wijziging wil dat probleem ondervangen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het tekstvoorstel leidt niet tot onmiddellijke invoering van Eurobonds en dat is ook niet wenselijk, omdat de situatie eerst enigszins moet stabiliseren. De renteverschillen en daarmee de risico's zijn nu te groot.

9.23 Netwerk Defensie
Schrappen: 'op termijn'
PREADVIES: AFWIJZEN
De crisis moet eerst getemperd worden, om al te grote risico's te vermijden

9.24 Castricum
'In ons Europa is op termijn invoering van Eurobonds mogelijk' **wijzigen in:** 'In ons Europa is invoering van Eurobonds met een ingebouwde eigen rating noodzakelijk om de kracht van de gezamenlijke Europese economieën te vergroten en de financieel-economische stabiliteit te versterken.
Toelichting: Met het invoeren van Eurobonds krijgen landen die op hun leningen nu torenhoge renten moeten betalen, meer ruimte om te investeren in hun economie en ontwikkeling. Landen die niet voldoen aan het stabiliteitspact, moeten als drukmiddel binnen verantwoorde en overeengekomen grenzen, hogere rente betalen op hun leningen via de ECB. De macht van ratingbureaus en financiële wereld wordt hiermee ingeperkt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er zijn veel verschillende manieren om Eurobonds in te voeren en tegelijkertijd rekening te houden met de verschillen tussen landen. Het voert te ver om dit in het verkiezingsprogramma uit te werken

9.25 Heemstede, Landelijke Europa Werkgroep
Na: 'De ECB kan een bijdrage leveren aan de financiering van het noodfonds of door opkopen van schulden van landen in crisis' **toevoegen:** 'De toezichthouders van de Europese Unie moeten de mogelijkheid en vrijheid hebben om financiële dienstverleners binnen de Eurozone sancties op te leggen indien zij onaanvaardbare risico's nemen. Deze toezichthouders dienen dan ook rekenschap af te leggen aan het Europees parlement."
Toelichting: Indien toezichthouders op Europees niveau niet de mogelijkheid en vrijheid krijgen om sancties aan banken en overige financiële dienstverleners op te leggen heeft het toezichthouden op banken geen effect. Deze sancties dienen dan ook gehonoreerd te worden door de EU lidstaten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Uiteraard moeten de Europese toezichthouders voorzien zijn van een helder mandaat en op basis daarvan de mogelijkheid en vrijheid krijgen om in te grijpen indien nodig. Het is echter onwenselijk om onafhankelijk toezichthouders onder de controle van het Europees parlement te stellen.

9.26 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen nieuwe bullet: 'De Euro is zo belangrijk voor Nederland dat we de Europese Unie de bevoegdheid moeten geven om ons en andere landen bezuinigingen opleggen en belastingtarieven te laten verhogen als dat nodig is voor de stabiliteit van de munt.'
Toelichting: Een duidelijk uitspraak over de Euro is noodzakelijk.
PREADVIES: AFWIJZEN
Nationale begrotingen en belastingtarieven blijven in de eerste plaats een nationale aangelegenheid. Het Partijbestuur onderschrijft echter het belang van de Euro en stelt daartoe een nieuwe tekst voor.

9.27 Zoetermeer
Toevoegen nieuwe bullet: 'Om met name de slepende valutacrisis binnen de Eurozone een halt toe te roepen, zijn onomkeerbare en indringende maatregelen nodig: 1.Overdracht van nationale bevoegdheden op het gebied van bankentoezicht; 2.Preventief begrotingsbeleid; 3.Instelling van een Europese "lender of last resort"; 4.Adequaat budget voor banken binnen de Eurozone van EU.
Toelichting: In dit verkiezingsprogramma hoort ook een uitspraak gedaan te worden over de wijze waarop we de huidige crisis te lijf willen gaan. De tekst is afkomstig van het CPB (Europa in Crisis, het Centraal Planbureau over schulden en de toekomst van de Eurozone

http://www.cpb.nl/publicatie/europa-in-crisis). Zie ook http://www.pvda.nl/binaries/content/assets/pvda/Publicaties/2012/PvdA_resolutie_internationaal_2012.pdf/Pvd A_resolutie_internationaal_2012.pdf

PREADVIES: AFWIJZEN

In de tekst worden verschillende voorstellen om de huidige crisis te bezweren gedaan, waaronder Europees bankentoezicht en de ECB als laatste redmiddel. Dit zou leiden tot dubbeling.

9.28 Oldambt

Schrappen: 'Een actievere rol voor de Europese Centrale Bank als allerlaatste redmiddel. De ECB kan een bijdrage leveren aan de financiering van het noodfonds of door opkopen van schulden van landen in crisis.'

Toelichting: De ECB heeft conform de Europese verdragen geen bevoegdheden op dit terrein en functioneert volledig onafhankelijk van de politiek. Het is weinig realistisch en ook ongewenst te denken dat daarin naar bijvoorbeeld Amerikaans model verandering in wordt aangebracht. Een zg. lender of last resort maakt de politiek te lui om noodzakelijke en soms onaangename beslissingen te nemen. In het Rijnlandse model is en blijft de Centrale Bank onafhankelijk. Dat is een groot goed wat gekoesterd moet worden. Dat hulp in de praktijk soms toch geboden wordt is misschien verdedigbaar, maar is iets anders dat a priori zo´n vangnet te institutionaliseren.

PREADVIES: AFWIJZEN

Europa met verschillende landen en begrotingen is niet te vergelijken met de VS en wij bepleiten dus ook geen Amerikaans model voor de ECB. De rol van de ECB is onafhankelijk, maar cruciaal om een verdere escalatie van de schuldenproblematiek te voorkomen.

2. Herstel democratie en vertrouwen

Willen we onze toekomst bouwen in een Europa waar meer en beter wordt samengewerkt, dan is het hoog tijd om de democratische controle te versterken. Een stem bij de Europese verkiezingen moet veel meer dan nu echt betekenis krijgen. De Europese Commissie moet in de toekomst meer een afspiegeling worden van de uitslag van de Europese verkiezingen. Mensen moeten wat te kiezen hebben. In een democratisch Europa, dat rekenschap geeft aan burgers, worden grote beslissingen niet gemaakt in achterkamertjes. De neiging om de parlementaire democratie te vervangen door technocratisch bestuur moet worden weerstaan. Ook beslissingen over financiële markten en de economie zijn politieke beslissingen, beslissingen met grote gevolgen voor doodnormale mensen in doodnormale buurten. Europa is niet alleen een verantwoordelijkheid van politici in Brussel. Nationale politici moeten meer betrokken zijn, optreden als waakhond en bijdragen aan het politiseren van het debat in en over Europa.

Dit gaan we doen:

Europese verkiezingen met betekenis

- Het is tijd om serieus werk te maken van democratisering van de Europese Unie. De Europese Commissie moet in de toekomst de uitslag van de Europese verkiezingen weerspiegelen. Hierdoor krijgt een stem bij de Europese verkiezingen echt betekenis. Tegelijkertijd moet de positie van de lidstaten gewaarborgd zijn.

Amendementen

9.29 Utrecht

Schrappen: 'Tegelijkertijd moet de positie van de lidstaten gewaarborgd zijn.'

Toelichting: Prima dat het programma kiest voor een Europese Commissie die een politieke afspiegeling is van het Europees Parlement. Het is echter dan niet logisch en ook niet nodig om daarnaast de positie van de huidige lidstaten te verankeren. Het moet ons gaan om de politieke verhoudingen, niet om de nationaliteit van de politici.

PREADVIES: AFWIJZEN

De Europese Unie is en blijft een Unie van burgers en van staten. Die balans moet ook in de toekomst behouden blijven.

9.30 Brussel/België, Zoetermeer, Heemstede

'De Europese Commissie moet in de toekomst meer een afspiegeling worden van de uitslag van de Europese verkiezingen' **wijzigen in** 'De democratische legitimiteit van de Europese Commissie dient te worden versterkt en technocratisch bestuur dient te worden teruggedrongen. Onder andere valt te denken aan het verdisconteren van de uitslag van de Europese verkiezingen in de samenstelling van de Europese Commissie en het leveren door de grootste partij van de voorzitter van de Europese Commissie.'

Toelichting: Dit is een ingewikkelde problematiek, die beter doordacht moet worden. Een door de grootste Nederlandse nationale delegatie in het EP voorgedragen nationale Commissaris kan vervolgens moeilijk op basis van de inmiddels gebruikelijke hoorzitting in het EP (waar de kandidaat commissaris en zijn/haar prioriteiten worden beoordeeld) door diezelfde delegatie worden afgewezen. Ook dient de totale samenstelling van de Europese Commissie en het werkprogramma verdisconteerd te worden in de uiteindelijke afweging of de Europese Commissie en de individuele leden van de Commissie de steun verdienen van het

EP en de Nederlandse nationale delegaties. Gezien het belang van het democratiseren van het Europese bestuur, het vergroten van de verantwoordingsplicht en het beter betrekken van nationale parlementen bij Europese besluitvorming ware het dus wenselijk dat de PvdA, in nauw overleg met de PES, op korte termijn een meer omvattende visie ontwikkelt op de wijze waarop de Commissie wordt samengesteld alsmede de rol van de nationale parlementen en het EP. Tot dat moment is het beter dat de PvdA zich nog niet vastlegt op de precieze wijze waarop een en ander zijn beslag moet krijgen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Er is binnen de PES al afstemming geweest over het komen tot een gezamenlijke kandidaat voor het voorzitterschap van de Europese Commissie. Dat de winnaar van de Europese verkiezingen daarnaast de "nationale" Eurocommissaris voordraagt lijkt ons een door het Europees Parlement te respecteren democratische uitslag die moeilijk van de hand kan worden gewezen.

9.31 Amsterdam Nieuw-West, Zeevang

Toevoegen nieuwe bullet: 'De Europese commissie wordt gekozen door het Europese parlement. Hierdoor krijgen de verkiezingen voor het Europees Parlement een concrete inzet en meerwaarde.'

Toelichting: Extra element voor de verkiezingen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Wij stellen een andere procedure voor, met hetzelfde doel: de inzet voor de Europese verkiezingen wordt rechtstreeks vergroot door de uitslag van invloed te laten zijn op de samenstelling van de Europese Commissie.

9.32 Oldambt

Schrappen: 'De Europese commissie moet in de toekomst de uitslag van de Europese verkiezingen weerspiegelen.'

Toelichting: Politisering van de Europese commissie is vooralsnog ongewenst.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur acht het politiseren van de Europese Commissie nu juist wel van belang. Het bestuur van de EU is nu te apolitiek en technocratisch, terwijl het gaat om uiterst politieke zaken met grote gevolgen voor gewone mensen.

- Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris.

Amendementen

9.33 Utrecht

'Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris' **wijzigen in** 'Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 wordt de nationale Eurocommissaris gekozen door de Tweede Kamer.'

Toelichting: Uiteindelijk is het van belang dat de Nederlandse kandidaat Eurocommissaris door een meerderheid van de Tweede Kamer wordt gesteund. Dat hoeft niet uit te sluiten dat de commissaris wordt geleverd door de grootste partij, maar het is ook geen verplichting. De meerderheid telt.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur beoogt de Europese verkiezingen zoveel mogelijk van invloed te laten zijn op de samenstelling van de Europese Commissie. Dit effect is optimaal bij de voorgestelde procedure.

9.34 Heemstede, Delft/Midden-Delfland, Oldambt, Landelijke Europa Werkgroep

Schrappen: 'Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris.'

Toelichting: Door de regel dat ieder land een Eurocommissaris levert is de Commissie een orgaan van de landen, niet echt van Europa. Dat is oneigenlijk: in Nederland levert ook niet elke Provincie een minister. Het programmavoorstel verandert dat niet. Het wijzigingsvoorstel maakt van de Commissie een werkelijk Europees orgaan. Door het vertrouwensvotum in het Europees Parlement tot constituerend moment te maken wint de Commissie enorm aan democratische legitimiteit. Door deze werkwijze kan de omvang van de Commissie ook afgeleid worden van haar takenpakket, in plaats van kunstmatig gekoppeld aan het aantal EU-landen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Hoewel de Commissie inderdaad een Europees orgaan is, leveren alle landen een Eurocommissaris. Het gaat ons echter meer om de weerspiegeling van de uitslag van de Europese verkiezingen, dan om de nationale vertegenwoordiging. Aangezien de verkiezingsuitslagen ook nationaal zijn ligt het voor de hand om deze te laten weerklinken in de Nederlandse vertegenwoordiging in de Europese Commissie.

9.35 Leidschendam-Voorburg
'Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris' **wijzigen in** 'bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die in Nederland het grootste wordt het door Nederland voor te dragen lid van de Europese Commissie.'
Toelichting: De leden van de Europese Commissie zijn gehouden voor het gezamenlijke Europese belang op te komen en niet voor hun lidstaat van herkomst. De term 'nationale Eurocommissaris' wekt ten onrechte de indruk dat diegene vooral zij eigen land vertegenwoordigt. Verder moet de PvdA als internationale partij terughoudend omgaan met geladen woorden als 'nationaal', beter neutrale zoals 'Nederlands'
PREADVIES: OVERNEMEN

9.36 Nijmegen, Zoetermeer
Schrappen: 'Bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris.
Toelichting: De tekst suggereert dat de Commissie een orgaan is van de landen, niet van Europa. In Nederland levert ook niet elke Provincie een minister.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hoewel de Commissie inderdaad een Europees orgaan is, leveren alle landen een Eurocommissaris. Het gaat ons echter meer om de weerspiegeling van de uitslag van de Europese verkiezingen, dan om de nationale vertegenwoordiging. Aangezien de verkiezingsuitslagen ook nationaal zijn ligt het voor de hand om deze te laten weerklinken in de Nederlandse vertegenwoordiging in de Europese Commissie.

9.37 De Jonge Socialisten
'Bij de volgende verkiezingen in 2014 levert de partij die het grootste wordt de nationale Eurocommissaris' **wijzigen in** 'Het nationale parlement wijst, op voordracht, de nationale Eurocommissaris aan.'
Toelichting: Idealiter is een Eurocommissaris een breed gedragen persoon. Door de grootste partij de Eurocommissaris te laten leveren loop je het risico dat deze persoon dat niet is. Een aanwijzing door het parlement tracht dit te voorkomen.
PREADVIES: AFWIJZEN
De uitslag van de verkiezingen is een groot goed en dient wat ons betreft gerespecteerd te worden, ook als de kandidaat ons niet zint. Dat is democratie.

- De grootste partij in het Europees Parlement levert de voorzitter van de Europese Commissie. De Europese sociaaldemocraten (verenigd in de PES) lopen voorop en komen bij de volgende Europese verkiezingen in 2014 met één sociaaldemocratische kandidaat voor het voorzitterschap van de Europese Commissie.

Amendementen

9.38 Nijmegen
Na: 'levert de voorzitter van de Europese Commissie' **toevoegen:** "Deze vormt een commissie die op een meerderheid in het Europees Parlement kan rekenen"
Toelichting: Het wijzigingsvoorstel maakt van de Commissie een werkelijk Europees orgaan. Door het vertrouwensvotum in het Europees Parlement tot constituerend moment te maken wint de Commissie enorm aan democratische legitimiteit.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Invoering van Europese kieslijsten: Het moet mogelijk zijn om, naast een keuze op één van de Nederlandse kandidaten, je stem uit te brengen op kandidaten uit andere landen. Te beginnen op de kandidaat-voorzitters voor de Europese Commissie.

Amendementen

9.39 Utrecht
Schrappen: 'naast een keuze op één van de Nederlandse kandidaten'.
Toelichting: Prima dat het programma kiest voor de mogelijkheid om bij de verkiezing van het Europees Parlement ook op kandidaten te kunnen stemmen uit andere lidstaten. Het is ons niet duidelijk waarom dit als tweede stem zou moeten, naast een stem op de nationale politici. Het moet ons gaan om een sterke sociaaldemocratische fractie in het Europees Parlement, niet om de nationaliteit van onze politici.
PREADVIES: AFWIJZEN
We vinden het van belang vinden dat er ook Nederlandse Europarlementariërs in het Europees Parlement zitten, net zoals dat we het belangrijk vinden dat alle regio's in Nederland goed vertegenwoordigd zijn in de Tweede Kamer.

Een transparante en slagvaardige Europese Unie

- De Europese Raad heeft teveel bevoegdheden naar zich toegetrokken en wordt gedomineerd door Duitsland en Frankrijk. Besluiten moeten plaatsvinden onder grotere controle van het

Europees parlement en met grotere betrokkenheid van nationale parlementen.

Amendementen

9.40 Heemstede, Nijmegen, Landelijke Europa Werkgroep
'Besluiten moeten plaatsvinden onder grotere controle van het Europees parlement en met grotere betrokkenheid van nationale parlementen' **wijzigen in** 'Besluiten van de Europese Raad worden ter goedkeuring voorgelegd aan het Europees Parlement, dat het recht heeft deze voorstellen te wijzigen.'
Toelichting: Kern van het ondemocratische van de huidige procedure m.b.t. besluiten van de Europese Raad is dat de nationale parlementen haar besluiten alleen kunnen aannemen of verwerpen. Het is bovendien oneigenlijk dat nationale parlementen over deze besluiten beslissen. Het gaat immers om besluiten m.b.t. tot Europa. Zulke besluiten horen tot de competentie van het Europees Parlement. Door deze constructie is ook de onvruchtbare strijd tussen Commissie en Europese Raad over het recht van initiatief overbodig. Beider besluiten komen ter goedkeuring in het EP.
PREADVIES: AFWIJZEN
Naast het Europees Parlement hebben de nationale parlementen wel een rol te vervullen als waakhond. Juist omdat Europese wetgeving een grote invloed heeft op landen is grotere betrokkenheid van nationale parlementen zeer gewenst. Dat kan ook door regeringsvertegenwoordigers op pad te sturen met een mandaat en deze meer te controleren.

9.41 Brussel/België
'Met grotere betrokkenheid van nationale parlementen' **wijzigen in** 'Nationale parlementen, waaronder de Tweede Kamer, dienen actiever betrokken te worden bij de besluitvorming van vakraden, en Nederlandse ministers op hun directe verantwoordelijkheid aan te spreken en de Nederlandse inbreng te beoordelen. Zo kan het gat in democratische controle verder worden gedicht.'
Toelichting: "Grotere betrokkenheid' is niet genoeg en te passief. Een Nederlandse minister dient actief aangesproken te worden op zijn verantwoordelijkheden en de mogelijkheden om weg te duiken achter 'Brussel heeft besloten' moeten worden ingeperkt. Hierbij past ook een actievere inzet van de zogenaamde 'gele' of 'oranje kaart', ingevoerd door het Verdrag van Lissabon, die nationale parlementen kunnen trekken als zij vinden dat voorgestelde Europese wetgeving niet doeltreffender is dan een maatregel op landelijk, provinciaal of gemeentelijk niveau.
PREADVIES: OVERNEMEN

9.42 Brussel/België, Heemstede
Schrappen: 'De Europese Raad heeft teveel bevoegdheden naar zich toegetrokken en wordt gedomineerd door Frankrijk en Duitsland'.
Toelichting: De Europese Raad en haar permanente President is pas op basis van Verdrag van Lissabon geformaliseerd, en heeft het intergouvernementele karakter van de EU versterkt. Van Rompuy werd wellicht beschouwd als kleurloze compromiskandidaat die de belangen van Parijs en Berlijn niet zou schaden, maar verricht in de praktijk toch een rol van betekenis. Zo'n negatieve uitspraak over Parijs en Berlijn past niet in dit programma, is wellicht ook achterhaald door de versterkte positie van Duitsland t.o.v. Frankrijk, en niet in het belang van de PvdA gezien de recente machtswisseling in Parijs. De uitspraak t.a.v. teveel bevoegdheden is bevreemdend en wordt niet verder uitgewerkt, voorzover dit democratische controle betreft, wordt dit in een amendement over de rol van het EP en de nationale parlementen behandeld.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het probleem is dat steeds vaker de intergouvernementele weg wordt gekozen, zonder democratische controle en waarbij belangen van grote landen zoals Duitsland en Frankrijk dominant zijn. Dat is bijvoorbeeld gebeurd bij het zogenaamde sixpack, met verstrekkende gevolgen. Het Partijbestuur meent dat we onze ogen niet moeten sluiten voor deze problemen.

9.43 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen nieuwe bullet: De Europese unie moet een federatie van staten worden met een eigen gekozen regering die democratisch wordt gecontroleerd door een sterk Europees parlement.
Toelichting: Dat verhoogt een transparante en slagvaardige Europese unie.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voert te ver om te spreken van een federatie. Verdere politieke integratie in de Europese unie kan alleen als het gepaard gaat met een agenda gericht op groei, sociale waarborgen en democratische versterking.

- De registratie van lobbyisten van het Europees Parlement en de Europese Commissie wordt verplicht en uitgebreid naar lobbyisten van de Europese Raad.
- Afschaffing van het maandelijkse verhuiscircus naar Straatsburg: één vergaderplek van het Europees Parlement in Brussel.

- De versterking van de positie van de staatssecretaris van Europese Zaken als centrale speler bij wetgevingsbeslissingen in de Raad en door plaatsing bij het ministerie van Algemene Zaken.
- Het subsidiariteitsbeginsel is leidend: besluitvorming moet zo dicht mogelijk bij de mensen staan. Alleen zaken die niet net zo goed of beter op nationaal, regionaal of lokaal niveau kunnen worden geregeld, worden op Europees niveau aangepakt.

Amendementen

9.44 Heemstede, Wijchen, Oldambt
Toevoegen nieuwe bullet: 'Omgekeerd betekent slagvaardigheid dat zaken die niet effectief op nationaal niveau geregeld kunnen worden, op Europees niveau worden aangepakt.'
Toelichting: Vasthouden aan ineffectief nationaal beleid leidde tot de huidige financiële, sociale en democratische crisis. Dat moeten we in de toekomst voorkomen.'
PREADVIES: OVERNEMEN

3. Samen sterk in de wereld

Met 27 landen staan we sterker in de wereld dan alleen. Zeker nu andere grootmachten, zoals India en China een steeds grotere rol spelen en mondiale problemen steeds meer met elkaar samenhangen is het belangrijk om samen op te trekken. Europa is meer dan alleen één markt. Het is ook een waardengemeenschap die staat voor mensenrechten en democratie. Die waarden moeten altijd doorklinken in het buitenlands beleid van de EU.

Amendementen

9.45 Leidschendam-Voorburg
'Het is ook een waardengemeenschap die staat voor mensenrechten en democratie' **wijzigen in** 'Het is ook een waardengemeenschap die staat voor mensenrechten, rechtsstaat en democratie'
Toelichting: Naast het respecteren van mensenrechten van individuele burgers en minderheden is het zeker zo belangrijk dat staten en overheden zich aan het recht houden en zelf de rechtsregels respecteren. Waar de rechtsstaat wijkt voor willekeurige machtsuitoefening dreigt corruptie en machtsmisbruik.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

Meer spreken met één stem

- Grondstoffenbeleid wordt nadrukkelijker opgenomen in het buitenlandbeleid van de EU, om de eigen voorziening veilig te stellen en om duurzame delving in ontwikkelingslanden te realiseren.

Amendementen

9.46 Brussel/België, EVS Landelijk
Na: 'duurzame delving in ontwikkelingslanden te realiseren' **toevoegen:** 'onder waarborging van de belangen van kwetsbare landen'.
Toelichting: De huidige tekst lijkt de Europese belangen voorop te stellen. Voor een goed beleid t.a.v. beleid in ontwikkelingslanden moet in ieder geval genoemd worden dat de lokale bevolking ook profiteert van de opbrengsten, zoals wel op pagina 57 genoemd.
PREADVIES: OVERNEMEN

9.47 Amsterdam Centrum
Schrappen: 'meer'
Toelichting: Het woordje 'meer' in de kop verzwakt het betoog voor Europese samenwerking, doet tekort aan de noodzaak op wereldniveau samen op te trekken en ondermijnt de eerder aangegeven Europese samenwerking van sociaal-democraten (PES). Er moet een stem zijn die via het Europarlement democratische verantwoording aflegt.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Meer spreken met één stem om beter resultaat te boeken op het gebied van vrede, klimaat en economie: over standpunten wordt voortaan bij meerderheid beslist met uitzondering van besluiten over bijdragen aan militaire interventies en vredesoperaties

Amendementen

9.48 Wijchen
Na: 'klimaat' **toevoegen** 'milieu'.
PREADVIES: OVERNEMEN

9.49 Amsterdam Centrum
Schrappen: 'meer'
Toelichting: Het woordje 'meer' verzwakt het betoog voor Europese samenwerking, doet tekort aan de noodzaak op wereldniveau samen op te trekken en ondermijnt de eerder aangegeven Europese samenwerking van sociaal-democraten (PES). Er moet een stem zijn die via het Europarlement democratische verantwoording aflegt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Reeds gedekt door amendement 9.47.

Onrecht bestrijden

- Contacten van de EU met landen die de mensenrechten schenden moeten benut worden voor een kritische dialoog. Bij ernstige schendingen volgen sancties in Europees verband. Ontwikkelingssamenwerking en handelsvoordelen

worden als positieve prikkels ingezet om respect voor mensenrechten te bevorderen.
- Europa moet ook kritisch naar zichzelf en haar lidstaten durven kijken en sneller ingrijpen en eventueel sancties opleggen als een lid van de EU de verkeerde kant op gaat met betrekking tot democratie en mensenrechten.

Amendementen

9.50 Wijchen, Oss/Maasdonk/Lith
Na: 'Europa moet ook kritisch naar zichzelf en haar lidstaten durven kijken en sneller ingrijpen en eventueel sancties opleggen als een lid van de EU de verkeerde kant op gaat met betrekking tot democratie en mensenrechten' **toevoegen:** 'Ook Nederland moet zich constant bewust blijven of we de gewenste kant opgaan met betrekking tot democratie en mensenrechten.'
Toelichting: Concreter ook gericht op Nederland
PREADVIES: OVERNEMEN

9.51 Leidschendam-Voorburg
'eventueel sancties opleggen als een lid van de EU de verkeerde kant op gaat met betrekking tot democratie en mensenrechten' **wijzigen in** 'eventueel sancties opleggen als een lid van de EU de verkeerde kant op gaat met betrekking tot democratie, rechtsstaat en mensenrechten'
Toelichting: Naast het respecteren van mensenrechten van individuele burgers en minderheden is het zeker zo belangrijk dat staten en overheden zich aan het recht houden en zelf de rechtsregels respecteren. Waar de rechtsstaat wijkt voor willekeurige machtsuitoefening dreigt corruptie en machtsmisbruik.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Eerlijke handel en de mogelijkheid voor ontwikkelingslanden om delen van hun eigen markt, zoals voedselproductie door kleine boeren, af te schermen van vrijhandel. Europa moet stoppen handelsliberalisering op te leggen die wij zelf nooit hebben geaccepteerd.

Amendementen

9.52 Wijchen
Na: 'Eerlijke handel' **toevoegen:** 'actief stimuleren'
Toelichting: Van groot belang om het verschil tussen ons welvaartsniveau en de situatie van kleine producenten in ontwikkelingslanden te verkleinen
PREADVIES: OVERNEMEN

- Noodhulp en ontwikkelingssamenwerking beter coördineren en meer coherent maken, zodat geld beter wordt besteed en nationaal beleid en Europees beleid elkaar aanvullen en versterken.

Stabiele en welvarende buurlanden
- Een ambitieus nabuurschapbeleid ten aanzien van de buurlanden in de Arabische regio, inclusief belangrijke economische voordelen voor die landen en assistentie bij de opbouw van de rechtsstaat.
- Ook in de andere buurlanden in Oost-Europa en de Balkan blijft de EU investeren in transformatie processen, bijvoorbeeld door de economie en de democratische rechtstaat te versterken.
- Nederland en de EU respecteren de verplichtingen die zijn aangegaan met de landen in Zuidoost Europa en Turkije. Bij eventuele toetreding moeten landen volledig aan de voorwaarden voldoen en moet de EU zelf ook klaar zijn voor nieuwe toetredingen.

Amendementen

9.53 Den Haag
'en moet de EU zelf ook klaar zijn voor nieuwe toetredingen' **wijzigen in** 'en wordt een concreet tijdpad afgesproken'.
Toelichting: Het slot van de huidige tekst maakt van de eerste zin van dit punt (verplichtingen respecteren) een volstrekt loze mededeling. Ook al zijn alle voorwaarden vervuld, met de huidige tekst kan de EU zonder verdere argumenten toetreding voor zich uit blijven schuiven. Dit amendement maakt het wel mogelijk op basis van interne argumenten toetreding uit te stellen, maar er moet, als alle voorwaarden vervuld zijn, wel een datum worden afgesproken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het is niet nodig hier een concreet tijdpad specifiek te noemen, omdat dit is allemaal goed is vastgelegd in de huidige besluitvormingsprocedures.

10. ONZE KEUZES VOOR EEN SOLIDAIRE WERELD

Eerlijk delen van kennis, macht en inkomen vormt de kern van de sociaaldemocratie. Of je wieg nu in Almere staat of in Juba; iedereen heeft recht op een veilig en menswaardig bestaan. Met genoeg voedsel en water. Met een baan en een dak boven het hoofd. Met onderwijs voor de kinderen en zorg voor de zieken.
De basale voorwaarden voor een menswaardig bestaan moeten op orde zijn. Dat is niet alleen in het belang van mensen ver weg maar ook van de stabiliteit in de wereld. Zo draagt het bij aan de werkgelegenheid en een veiliger leven in ons eigen land.

Amendementen

10.1 Netwerk Defensie
'Almere' **wijzigen in:** 'Jubbega'
PREADVIES: AFWIJZEN
Jubbega is, in tegenstelling tot Almere, een onbekende plaats.

De wereld is volop in beweging. Veel mensen slagen erin zich aan de armoede te ontworstelen, al dan niet geholpen door een microkrediet. Voorheen straatarme landen als Brazilië, China en India zijn in opmars en melden zich vol zelfvertrouwen op het wereldtoneel. In totalitaire staten van de Arabische wereld dagen jongeren, bewapend met de sociale media, de zittende macht uit met eisen voor vrijheid en democratie.
Maar het onrecht in de wereld blijft hardnekkig. Toegang tot natuurlijke hulpbronnen en welvaart is niet voor iedereen een vanzelfsprekendheid. Rijkdom is ongelijk verdeeld. Nog steeds leven meer dan een miljard mensen in diepe armoede. In landen als Syrië, Afghanistan, Somalië, Congo en Mexico zijn mensen hun leven niet zeker. Respect voor mensenrechten, een goed functionerende democratie en een veilige leefomgeving zijn voor veel landen nog een utopie.

Amendementen

10.2 Leidschendam-Voorburg
'een goed functionerende democratie' **wijzigen in:** 'een goed functionerende rechtsstaat'
Toelichting: -
PREADVIES: OVERNEMEN

10.3 Netwerk Defensie
'democratie' **wijzigen in:** 'rechtstaat'
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie amendement 10.2
De laatste jaren ondervinden we steeds meer aan den lijve dat de wereld kleiner wordt. Wat in het ene land gebeurt, heeft gevolgen aan de andere kant van de aarde. De economische crisis raakt ons allemaal. Oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering en schaarste aan hulpbronnen zijn grensoverschrijdend. Geweld en mensenrechtenschendingen zorgen voor grote groepen mensen op drift. Daarom kunnen we de wereld niet van ons afsluiten.

De laatste jaren ondervinden we steeds meer aan den lijve dat de wereld kleiner wordt. Wat in het ene land gebeurt, heeft gevolgen aan de andere kant van de aarde. De economische crisis raakt ons allemaal. Oorzaken en gevolgen van de klimaatverandering en schaarste aan hulpbronnen zijn grensoverschrijdend. Geweld en mensenrechtenschendingen zorgen voor grote groepen mensen op drift. Daarom kunnen we de wereld niet van ons afsluiten.

Amendementen

10.4 Netwerk Defensie
'Daarom kunnen we de wereld niet van ons afsluiten.' **wijzigen in:** 'daarom mogen we ons niet van de wereld afsluiten.'
PREADVIES: OVERNEMEN

De wereld veiliger en beter maken is een keuze – en die maken we hartstochtelijk. De laatste jaren hebben we ons moeten schamen voor de rol van Nederland in de wereld. De PvdA wil dat Nederland internationaal weer een voortrekkersrol gaat spelen. Met nieuwe energie gaan wij ons inzetten voor een solidaire wereld. Wereldwijde problemen van vandaag en morgen zullen we in samenhang bezien en bestrijden. De PvdA maakt van internationale samenwerking weer een prioriteit.

Amendementen

10.5 Netwerk Defensie
Schrappen: 'De PvdA wil dat Nederland internationaal weer een voortrekkersrol gaat spelen'
PREADVIES: AFWIJZEN
Dit is wel degelijk de ambitie van de PvdA, ook in tijden van crisis en bezuinigingen

10.6 Amsterdam Zuid
'De wereld veiliger en beter maken is een keuze – en die maken we hartstochtelijk.' **wijzigen in:** 'De wereld veiliger en beter willen maken is een keuze - en die maken we hartstochtelijk. Het is een ideaal dat in onze buitenlandse politiek doorwerkt.'
Toelichting: Het woord willen versterkt de ambitie (visie is, 'Wat wil ik, Wat willen wij als Partij') De tweede toevoeging over de buitenlandse politiek geeft in het kort weer dat we daar een ambitie hebben.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat is de huidige tekst al genoeg duidelijk maakt dat de PvdA een sterke internationale ambitie en visie heeft.

1. Sterke en eerlijke wereldeconomie
Een menswaardig bestaan voor iedereen begint bij een sterke en eerlijke wereldeconomie. Daarin gaat sociale rechtvaardigheid boven snelle winsten. Daarin gaan we verstandig om met schaarse grondstoffen.
Daarin sparen we de natuur. Want een sterke en eerlijke wereldeconomie zorgt ervoor dat toekomstige generaties ook een menswaardig bestaan kunnen hebben.

Amendementen

10.7 Wijchen
'... dat toekomstige generaties' **wijzigen in:** 'dat huidige en toekomstige generaties'.
Toelichting: niet alleen toekomstgericht
PREADVIES: OVERNEMEN

In het huidige economische systeem geldt te vaak maar één recht – en dat is het recht van de sterkste. Kwetsbare groepen en hun belangen sneeuwen onder. Dat is niet alleen slecht voor de allerarmsten, maar ook slecht voor de groei en de stabiliteit van de wereldeconomie. De sterk groeiende wereldbevolking maakt goed beheer van natuurlijke hulpbronnen en eerlijk delen van welvaart nog moeilijker. Nieuwe grootmachten zijn in opkomst en maken daarbij dezelfde fouten als ons deel van de wereld tijdens de groeifase. Uitbuiting en onzorgvuldige omgang met schaarse goederen en grondstoffen behoren nog lang niet tot het verleden. Het komt dus niet vanzelf goed. Een sterke en eerlijke wereldeconomie ontstaat niet als we alles aan de markt overlaten. Het is tijd voor nieuwe coalities die sterker opkomen voor belangen van burgers wereldwijd. Niet alleen overheden en internationale instituties als de Verenigde Naties, maar ook kennisinstellingen, bedrijven, maatschappelijke organisaties en vakbonden hebben een sleutelrol te vervullen. Alleen samen kunnen we zorgen voor eerlijke handel, voor goed beheer van schaarse grondstoffen en voor uitroeiing van moderne vormen van slavernij.

Amendementen

10.8 Amsterdam Centrum
'Nieuwe grootmachten zijn in opkomst en maken daarbij dezelfde fouten als ons deel van de wereld tijdens de groeifase.' **wijzigen in:** 'Nieuwe grootmachten zijn in opkomst en maken dezelfde fouten als ons deel van de wereld.'
Toelichting: De bewering dat nieuwe grootmachten in opkomst dezelfde fouten maken als ons deel van de wereld tijdens de groeifase, kun je lezen alsof wij die fouten nu niet meer maken. Die voorstelling van zaken is onjuist, want ook in ons deel van de wereld is bijvoorbeeld de uitstoot van CO2 nog steeds te groot etc.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt deze mening en neemt daarom Amendement 10.9 van de EVS, Etten-Leur en de ZuidNoord Commissie over, welke ongeveer dezelfde strekking heeft.

10.9 EVS Landelijk, Etten-Leur, ZuidNoord Commissie
'De sterk groeiende wereldbevolking...eerlijk delen van welvaart nog moeilijker' **wijzigen in:** 'De sterk groeiende wereldbevolking en toenemende welvaart in opkomende economieën en geïndustrialiseerde landen maakt goed beheer van natuurlijke hulpbronnen en eerlijk delen van welvaart nog belangrijker.'
Toelichting: De suggestie wordt gewekt dat problemen rond schaarste en goed beheer van natuurlijke hulpbronnen primair het gevolg zijn van "fouten" die opkomende landen maken. Geïndustrialiseerde landen spelen hier echter ook een grote rol in.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.10 EVS Landelijk, Etten-Leur, ZuidNoord Commissie
Schrappen: 'Nieuwe grootmachten zijn in opkomst en maken daarbij dezelfde fouten als ons deel van de wereld tijdens de groeifase.'
Toelichting: De suggestie wordt gewekt dat problemen rond schaarste en goed beheer van natuurlijke hulpbronnen primair het gevolg zijn van "fouten" die opkomende landen maken. Geïndustrialiseerde landen spelen hier echter ook een grote rol in.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:
Eerlijke en duurzame handel
- Bedrijven moeten maatschappelijk verantwoord ondernemen en daar open over zijn. Rapporteren over betalingen aan ontwikkelingslanden en de omgang met werknemers en milieu wordt verplicht.

Amendementen

10.11 Noordoostpolder/Urk
toevoegen: 'Nederland moet haar verantwoordelijkheid nemen voor het bestrijden van armoede wereldwijd. Daarom stimuleren wij eerlijke handel, zodat mensen in ontwikkelingslanden een prijs voor hun producten ontvangen die hen in staat stelt op eigen kracht te investeren in een duurzame toekomst. Initiatieven zoals de Fairtrade Gemeente Campagne worden daarom actief ondersteund en de BTW-heffing op gecertificeerde Fairtrade produkten wordt afgeschaft.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de tekst in

deze paragraaf de boodschap van het amendement al in voldoende mate onderschrijven.

- Bij besluiten op het gebied van handel, landbouw en migratie wordt meer rekening gehouden met de belangen van arme landen.

Amendementen

- Opkomende bedrijven en lokale voedselproducenten in ontwikkelingslanden helpen we door de Europese markt voor hen te openen. Zelf zijn ze vrij ervoor te kiezen hun eigen markten geleidelijk te liberaliseren.
- Bij de WTO en de G20 pleit Nederland systematisch voor versterking van internationale handel met oog voor mens en natuur.

Amendementen

10.12 Wijchen, Etten-Leur
'... oog voor mens en natuur' **wijzigen in:** 'oog voor mens, milieu en natuur'
PREADVIES: OVERNEMEN

- Nederland pakt belastingvlucht door multinationals aan en geeft zelf het goede voorbeeld.

Amendementen

10.13 Rotterdam
'Nederland pakt belastingvlucht ... het goede voorbeeld' **wijzigen in:** 'Nederland is tegen belastingvlucht door multinationals en zet zich daar (inter-)nationaal voor in.'
Toelichting: Nederland kan alleen die belastingvlucht niet aanpakken, daar is internationale samenwerking voor nodig
PREADVIES: OVERNEMEN

Goed beheer van schaarse grondstoffen

- Nederland neemt het voortouw voor een wereldwijde voedsel- en landbouwstrategie die speculatie tegengaat en zorgt voor een goede voedselvoorziening voor de hele wereldbevolking. Het tegengaan van zaken als woestijnvorming en kappen van bossen zijn prioriteit om klimaatverandering te bestrijden.

Amendementen

10.14 EVS Landelijk, Etten-Leur, ZuidNoord Commissie
'Nederland neemt het voortouw voor een wereldwijde voedsel- en landbouwstrategie die speculatie tegengaat en zorgt voor een goede voedselvoorziening voor de hele wereldbevolking.' **wijzigen in:**
'Nederland neemt het voortouw voor een wereldwijde voedsel- en landbouwstrategie die speculatie tegengaat, landroof voorkomt en zorgt voor een goede voedselvoorziening voor de hele wereldbevolking.'
Toelichting: Internationale aankopen van land zijn de afgelopen jaren spectaculair gegroeid, als gevolg van de toenemende vraag naar voedsel en biobrandstoffen en het feit dat land een interessant speculatieobject is geworden. In de periode 2000-2010 betrof dit meer dan 200 miljoen hectare land – bijna 50 keer de oppervlakte van Nederland. Vaak wordt de lokale bevolking hierbij onrechtmatig van het land verdreven en verliezen zij hun bron van inkomsten, zonder daarvoor gecompenseerd te worden.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Er komt een Deltasolidariteitsfonds om de grote kennis van het Nederlands bedrijfsleven op het terrein van aanpassing aan klimaatverandering toe te passen in arme landen. Zo zetten we onze watersector internationaal op de kaart.
- Nederland beschouwt opkomende grootmachten zoals Brazilië, China en India als volwaardige partners. Tegelijkertijd zet Nederland zich in voor de belangen van kwetsbare landen in Afrika. Zij dreigen door de grondstofhonger van de opkomende grootmachten hun schaarse grondstoffen te verliezen zonder dat daar economisch profijt tegenover staat.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:
'Nederland beschouwt opkomende grootmachten als Brazilië, China en India als volwaardige gesprekspartners.' **wijzigen in:** 'Opkomende grootmachten als Brazilië, China en India winnen aan invloed op het wereldtoneel. Het is belangrijk dat we een goede relatie onderhouden met deze landen en waar mogelijk samenwerking aangaan.'
Toelichting: het Partijbestuur onderschrijft de strekking van amendementen 10.14 en 10.15 van Amsterdam Centrum, Zeevang, Etten Leur en Netwerk Defensie, maar vindt de voorgestelde wijziging niet volstaan. In dit nieuwe tekstvoorstel komt duidelijker naar voren hoe we om dienen te gaan met opkomende grootmachten.

Amendementen

10.15 Amsterdam Centrum, Zeevang, Etten-Leur
'volwaardige partners' **wijzigen in:** 'steeds invloedrijkere wereldspelers'
Toelichting: Als wij zeggen dat wij landen als

Brazilië, China en India als volwaardige partners beschouwen, suggereren wij dat dat voor andere landen misschien niet geldt of dat dat voor deze landen vroeger misschien niet heeft gegolden. Het is waarschijnlijk onbedoeld landen als niet volwaardig te bestempelen en zeker ongewenst. Zeg gewoon dat deze landen een steeds grotere rol spelen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

10.16 Netwerk Defensie, Etten-Leur
'Nederland beschouwt... volwaardige gesprekspartners.' **wijzigen in:** 'Nederland beschouwt andere landen als invloedrijke partners.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

10.17 EVS Landelijk, Etten-Leur, ZuidNoord Commissie
'Zij dreigen door de grondstofhonger van de opkomende grootmachten hun schaarse grondstoffen te verliezen zonder dat daar economisch profijt tegenover staat.' **wijzigen in:** 'Zij dreigen door de grondstofhonger van de opkomende grootmachten en geïndustrialiseerde landen hun schaarse grondstoffen te verliezen zonder dat daar economisch profijt tegenover staat.'
Toelichting: Niet alleen de behoefte aan grondstoffenhonger van opkomende economieën heeft een schadelijke impact op ontwikkelingslanden. Ook de behoefte aan grondstoffen van geïndustrialiseerde landen heeft deze impact. Daarom moet Nederland zich in internationaal verband inzetten voor verantwoord gebruik van natuurlijke hulpbronnen.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Ieder land dient vakbondsrechten te respecteren. Nederland spreekt zich krachtig uit bij schendingen.
- Bedrijven krijgen een heldere en wettelijk vastgelegde zorgplicht voor de werkomstandigheden in de productieketen, ook als die ver buiten Nederland spelen. Bedrijven die gebruik maken van kinder- of dwangarbeid worden bestraft.

Amendementen

10.18 Netwerk Defensie, Etten-Leur, EVS Landelijk, Hellevoetsluis, ZuidNoord Commissie
toevoegen: 'Normen voor ' decent work' en 'mensenrechten' dienen overal ter wereld te worden gerespecteerd.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst en andere passages uit het verkiezingsprogramma al in voldoende mate de boodschap van het amendement onderschrijven.

- Om mensenhandel en kinderporno te bestrijden, moeten de EU-lidstaten nauwer samenwerken. Naast strafbepalingen vraagt dit om meer aandacht voor preventie en de bescherming van slachtoffers.

Amendementen

10.19 Amsterdam Nieuw-West, EVS Landelijk, Etten-Leur
Toevoegen extra bulletpoint: 'Binnen Nederland en in EU verband een significante uitbreiding van de zedenpolitie & opsporingscapaciteit ter bestrijding van seksueel misbruik & sekstoerisme.'
Toelichting: Dit element ontbreekt in het programma.
PREADVIES: OVERNEMEN

2. Mensenrechten, democratie en internationale rechtsorde
Mensenrechten zijn universeel en onvervreemdbaar: zij gelden overal ter wereld, voor iedereen. Een goed functionerende democratie, met verschillende politieke partijen en maatschappelijke organisaties, biedt mensen de kans om op te komen voor hun rechten en voor een eerlijker verdeling van de welvaart. Nog steeds spreekt de strijd voor de democratische rechtsstaat wereldwijd tot de verbeelding. Niet voor niets eisen moedige betogers in de Arabische wereld zeggenschap over hun toekomst op. Tegelijkertijd worden verder weg en dichtbij huis vrijheden nog steeds met voeten getreden en worden mensen vanwege hun opvattingen geïntimideerd, opgesloten of gemarteld. Dat de strijd voor mensenrechten alle steun uit ons deel van de wereld verdient, klinkt vanzelfsprekend. Toch heeft Nederland zich de laatste jaren een weifelende pleitbezorger van mensenrechten getoond. Dat kunnen we niet accepteren.

Amendementen

10.20 Leidschendam-Voorburg, Etten-Leur
'2. Mensenrechten, democratie en internationale rechtsorde' **wijzigen in:** '2. Mensenrechten, rechtsstaat, democratie en internationale rechtsorde'
Toelichting: Zowel internationale als nationaal staat naast de democratie en mensenrechten het belang van respect voor de rechtsorde voorop: daarom ook de rechtsstaat vermelden. Ook overheden dienen zich bij het opstellen van nieuwe wet- en regelgeving, toepassing van bestaande regels zoals vergunningen en subsidies zich aan de regels van het recht te houden.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.21 Vrouwen in de PvdA, Rotterdam, Deventer
toevoegen: extra bulletpoint: 'Internationale inzet op bestrijden van geweld tegen vrouwen tijdens conflicten is zeer noodzakelijk. Vooral seksueel geweld wordt tegen vrouwen als oorlogswapen gebruikt. Vrouwenopvang en berechting van de daders is hierbij van groot belang.'
PREADVIES: OVERNEMEN

De PvdA staat pal voor mensenrechten en democratie. Dat laten we doorklinken in ons hele buitenlandbeleid. We meten niet met dubbele maten, vergroten de druk op regimes die mensenrechten aan hun laars lappen en belonen landen die vooruitgang boeken. Nederland kan alleen geloofwaardig optreden als ons eigen huis op orde is. Daarom kijken we kritisch naar onszelf. Met Den Haag als vestigingsplaats van een groeiend aantal internationale hoven en tribunalen, profileert Nederland zich als voortrekker in de bevordering van de internationale rechtsorde.

Amendementen

10.22 Leidschendam-Voorburg, Etten-Leur
'De PvdA staat pal voor mensenrechten en democratie' **wijzigen in:** 'De PvdA staat pal voor mensenrechten, rechtsstaat en democratie.'
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:
Mensenrechten altijd en overal op de agenda

- Om mensenrechten te bevorderen worden verschillende instrumenten ingezet, variërend van stille diplomatie tot boycots en sancties. Dat laatste geldt in het bijzonder als er zeer ernstige mensenrechtenschendingen zijn, zoals in Syrië. Bij goed gedrag treffen we positieve maatregelen, zoals extra hulp of handelsvoordelen.
- Nederland is niet hypocriet. We stellen mensenrechtenschendingen aan de kaak, ongeacht het land waar ze plaatsvinden.
- Nederland steunt het Social Protection Floor Initiative van de Verenigde Naties en draagt daarmee bij aan de promotie van sociale rechten en toegang tot gezondheidszorg, water, sanitatie, onderwijs, voedsel en huisvesting.

Amendementen

10.23 Tilburg, EVS Landelijk
'Nederland steunt het Social Protection Floor Initiative van de Verenigde Naties en draagt daarmee bij aan de promotie van sociale rechten en toegang tot gezondheidszorg, water, sanitatie, onderwijs, voedsel en huisvesting.'
wijzigen in: 'Nederland draagt actief bij aan de promotie van sociale rechten en toegang tot gezondheidszorg, water, sanitatie, onderwijs, voedsel en huisvesting o.a. door de steun aan het Social Protection Floor Initiative van de Verenigde Naties.'
Toelichting: Door de huidige opbouw van de zin wordt er te weinig nadruk gelegd op het actief bijdragen aan de promotie van de genoemde punten en te veel op alleen het ondersteunen van het SCFI van de VN. Wij dienen naast de steun aan dit initiatief, juist actief steun te bieden aan meer initiatieven die leiden tot gezondheidszorg, water, sanitatie, onderwijs, voedsel en huisvesting.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Nederland zet zich ook in het buitenland in voor de acceptatie van rechten van seksuele minderheden en het bestrijden van homofobie.
- Nederland houdt zich aan het Vluchtelingenverdrag en heeft een humaan asielbeleid. De situatie in het land van herkomst en persoonlijke trauma's wegen we mee bij asielverzoeken. Vluchtelingen zijn geen criminelen. Daarom ontwikkelen we alternatieven voor de vreemdelingendetentie.

Amendementen

10.24 Hilversum, Etten-Leur, Tilburg, Hellevoetsluis, Amsterdam Zuidoost
'Nederland houdt zich aan het Vluchtelingenverdrag en heeft een humaan asielbeleid. De situatie in het land van herkomst en persoonlijke trauma's wegen we mee bij asielverzoeken. Vluchtelingen zijn geen criminelen. Daarom ontwikkelen we alternatieven voor de vreemdelingendetentie.' **wijzigen in:**
'Nederland houdt zich aan het Vluchtelingenverdrag, mensenrechtenverdragen en EU-asielrichtlijnen en heeft een humaan asielbeleid. De situatie in het land van herkomst en persoonlijke trauma's wegen we mee bij asielverzoeken. Vluchtelingen zijn geen criminelen. Daarom ontwikkelen we alternatieven voor de vreemdelingendetentie en draaien strafbaarstelling van illegaal verblijf (via het inreisverbod) terug.'
Toelichting: Internationale bescherming houdt niet alleen bescherming op grond van het Vluchtelingenverdrag in, maar ook bescherming op grond van mensenrechtenverdragen, zoals (art. 3 van) het EVRM. Dit is vastgelegd in EU-asielrichtlijnen. Criminalisering van asielzoekers en vreemdelingen kan worden verminderd door strafbaarstelling illegaal verblijf (via inreisverbod) terug te draaien.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.25 Leiden, Etten-Leur, EVS Landelijk, Amsterdam Zuidoost
toevoegen: extra bulletpoint: 'Kinderrechten zijn een integraal onderdeel van ons mensenrechten- en buitenlandbeleid omdat onze investeringen daardoor rechtvaardiger, duurzamer en efficiënter zijn.'
Toelichting: Het is gewenst extra aandacht te vragen voor kinderrechten, zoals dat in de tekst ook wordt gevraagd voor andere doelgroepen.
PREADVIES: OVERNEMEN

Actieve rol in internationale democratiebevordering
- Burgeractivisten, maatschappelijke organisaties en politieke partijen worden actief gesteund. De basis voor democratie ligt immers in de landen zelf. Dat geldt in het bijzonder voor opkomende economieën, waar armoede een verdelingsvraagstuk is en waar Nederlandse bilaterale hulp wordt afgebouwd.
- Nederland zet zich extra in voor ondersteuning van vrouwenrechten en participatie van vrouwen bij de opbouw van democratieën in de Arabische regio.

Amendementen

10.26 Amsterdam Nieuw-West,
Hellevoetsluis, Waddinxveen, Etten-Leur
Na: '...Arabische regio' **toevoegen:** 'en overal elders in de wereld waar vrouwen worden verhinderd daarin een actieve rol te spelen.'
Toelichting: Ondersteuning van de participatie van vrouwen niet alleen beperken tot de Arabische wereld. Ook elders in de wereld krijgen vrouwen weinig kansen deel te nemen aan de strijd voor een rechtvaardiger en minder gewelddadige omgeving.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.27 Amsterdam Zuid, EVS Landelijk, ZuidNoord Commissie
Na: 'voor ondersteuning van vrouwenrechten en participatie van vrouwen bij de opbouw van democratieën...' **schrappen**: 'in de Arabische regio.'
Toelichting: Vrouwenrechten zijn belangrijk in alle IS-landen, van Afghanistan tot Zimbabwe, en niet alleen in de Arabische wereld zoals de tekst nu impliceert.
PREADVIES: AFWIJZEN
Met de overname van amendement 10.25 wordt de strekking van dit amendement al voldoende onderschreven

- Zonder rechtsstaat geen democratie. Voor landen die we helpen bij de opbouw heeft de ontwikkeling van de rechtsstaat prioriteit.
- Nederland is voor vrij internet en veroordeelt beperkingen en onderdrukking van online activisten. Nederlandse bedrijven stimuleren we om software te ontwikkelen, die gebruikers beschermt tegen censuur en blokkades.

Effectieve naleving van het internationaal recht
- Nederland hamert voortdurend op naleving van internationaal recht en voorkoming van straffeloosheid.
- Nederland blijft bij landen aandringen op deelname aan en uitlevering van verdachten van ernstige misdrijven aan het Internationaal Strafhof.

Amendementen

10.28 Wijchen, Etten-Leur
'Nederland blijft bij landen aandringen op deelname aan en uitlevering van verdachten van ernstige misdrijven aan het Internationaal Strafhof.' **wijzigen in:** 'Nederland steunt het Internationaal Strafhof en blijft bij landen aandringen op deelname aan en uitlevering van verdachten van ernstige misdrijven aan het Internationaal Strafhof.'
PREADVIES: OVERNEMEN

- De VN Veiligheidsraad moet de 21e eeuw worden ingeloodst. Het vetorecht moet worden ingeperkt. Ontwikkelingslanden verdienen een sterkere vertegenwoordiging. En Frankrijk en Engeland moeten hun vaste zetel opgeven voor één vaste EU-stem.

Amendementen

10.29 Maastricht
'En Frankrijk en Engeland moeten hun vaste zetel opgeven voor één vaste EU- stem' **wijzigen in** 'De PvdA zet zich in voor een sterker Europees buitenlandbeleid, zodat er een vaste EU-stem kan komen in plaats van vaste zetels van Frankrijk en Engeland.'
Toelichting: Op het moment is het gemeenschappelijk buitenlandsbeleid van de EU erg zwak. Dit zal eerst versterkt moeten worden voordat er een gemeenschappelijke EU-zetel komt in de VN Veiligheidsraad. Voor die tijd levert een gemeenschappelijke zetel geen betere besluitvorming op in de Veiligheidsraad.
PREADVIES: AFWIJZEN
Een vaste EU-zetel kan er juist de aanzet geven tot een sterker gemeenschappelijk EU-buitenlandbeleid. De lidstaten worden dan immers gedwongen om nauwer te overleggen en tot een gezamenlijk standpunt te komen

3. Een veilige en vreedzame wereld

Een veilige leefomgeving, waar je zonder angst naar je werk of school kunt gaan, is een absolute voorwaarde voor een menswaardig bestaan en zelfredzaamheid. Een veilige en stabiele wereld is niet alleen in het belang van mensen ver weg, maar draagt ook bij aan onze veiligheid. Aan de bedreiging van piraten voor de kust van Afrika staat ook de bemanning van onze schepen bloot.

Conflicten zijn steeds ingewikkelder.
Traditionele oorlogen tussen landen komen nog wel voor, maar steeds vaker vinden bloedige conflicten plaats binnen staten en tussen verschillende groeperingen. Steeds vaker is schaarste van grondstoffen een oorzaak van spanningen. Maar liefst 1 miljard mensen in kwetsbare staten zijn gevangen in een vicieuze cirkel van geweld en armoede. De handel in illegale wapens vormt een grote bedreiging voor de burgerbevolking.

Amendementen

10.30 Soest, Etten-Leur, Netwerk Defensie, Waddinxveen, Brussel/Belgie
Na: '... bedreiging voor de burgerbevolking' **toevoegen:** 'Ruim twee decennia na het einde van de Koude Oorlog zijn er nog meer dan 20.000 kernwapens in de wereld en de gevaren van verdere verspreiding en van nucleair terrorisme nemen toe.'
Toelichting: In de verkiezingsprogramma's 2009 (Europese verkiezingen) en 2010 zijn afzonderlijke paragrafen opgenomen over de steun die Nederland geeft aan nieuwe initiatieven o.a. van president Obama om tot een wereld zonder kernwapens te komen. Daarbij wordt o.m. gepleit voor terugtrekking van de resterende Amerikaanse kernwapens uit Europa. In de NAVO is het de afgelopen drie jaar niet gelukt om op dit punt voortgang te bereiken, hoewel terugtrekking van kernwapens officieel beleid van o.a. de Bondsrepubliek is. Het is merkwaardig dat in het concept-verkiezingsprogramma de aandacht voor het onderwerp is verdwenen terwijl het probleem alleen maar urgenter wordt en het intussen een groot knelpunt in de NAVO is geworden. De tekst van dit amendement is in overeenstemming met de positie die de PvdA fractie in de Tweede Kamer inneemt. Zie o.a. de april 2010 aangenomen motie-Van Velzen/Anough, waarin wordt gesteld dat Nederland niet langer gehecht is aan de beveiliging van Europa door deze Amerikaanse kernwapens in Europa en de Kamer onze regering verzoekt de VS regering daarvan op de hoogte te stellen, en de op 16 mei verworpen motie-Peters, waarin werd geconstateerd dat over de verwijdering van de deze kernwapens geen zichtbare voortgang is geboekt en de regering vraagt zich tegenstander te verklaren van modernisering van deze kernwapens en met de regering van de VS in gesprek te gaan over de verwijdering (steun van SP, PvdA, GL, PvdD en D66).
PREADVIES: OVERNEMEN

10.31 Oegstgeest, Tilburg, Etten-Leur
Na: '... bedreiging voor de burgerbevolking' **toevoegen:** Sinds President Obama in 2009 aankondigde dat de VS een kernwapenvrije wereld nastreeft is er wereldwijd een nieuwe beweging op gang gekomen om dit te realiseren. Nederland kan bijdragen door bij de NAVO te pleiten voor het afschaffen van de zogeheten kernwapentaak. Nederland heeft geen straaljagers nodig die kernwapens kunnen vervoeren en afwerpen. Nederland moet daarnaast pleiten voor terugtrekking van de Amerikaanse kernwapens van Europees grondgebied.
Toelichting: Deze tekst uit ons verkiezingsprogramma van 2010 wordt in 'Nederland sterker en socialer' node gemist. Helaas is een kernwapenvrije wereld nog niet dichterbij gekomen. Daarom hoort deze tekst ook in 2012 in het PvdA-verkiezingsprogramma.
PREADVIES: AFWIJZEN
Met de overname van het vorige amendement wordt al aandacht besteed aan nucleaire wapens.

Hard optreden is soms nodig voor een veilige wereld – ook door onszelf. Maar voor een echt veilige wereld moeten we in de eerste plaats de oorzaken van geweld in samenhang aanpakken. De PvdA kiest voor een focus op de fragiele staten en conflictregio's. Onder strikte voorwaarden, en in principe altijd in internationaal verband met een mandaat van de Veiligheidsraad, zijn we bereid tot deelname aan internationale militaire operaties om burgers te beschermen. Dat vraagt om een moderne, goed georganiseerde krijgsmacht, die tevens Nederland kan beschermen.

Amendementen

10.32 Maastricht, EVS Landelijk
Na: '... om burgers te beschermen.' **toevoegen:** 'Daarom ondersteunt de PvdA het internationaal geaccepteerde concept van 'the responsibility to protect'.'
Toelichting: op dit moment lijkt de internationale steun voor R2P een holle frase. Te vaak treedt de internationale gemeenschap pas op wanneer het onheil al is geschiedt. Terwijl R2P ook van de internationale gemeenschap vraagt om te voorkomen. Het blijft daarom van belang om ons als PvdA actief uit te spreken voor het concept van Responsibility to protect. Ook voor internationale vredesoperaties die door de Veiligheidsraad zijn toegestaan en waaraan Nederland een bijdrage wil leveren.
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

Actieve aanpak van fragiele staten en conflictregio's

- De gevaarlijkste regio's, waar het risico op instabiliteit het grootst is, zijn de Hoorn van Afrika, Centraal Afrika, Irak, Afghanistan en Pakistan. Bij de aanpak zorgen we voor samenhang tussen defensie, migratie en ontwikkelingssamenwerking. We richten ons op opbouw van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties in deze landen zelf.

Amendementen

10.33 Netwerk Defensie, Loppersum

Schrappen: 'De gevaarlijkste regio's, waar het risico op instabiliteit het grootst is, zijn de Hoorn van Afrika, Centraal Afrika, Irak, Afghanistan en Pakistan.'

Toelichting: Deze paragraaf suggereert dat Nederland volgens de PvdA alle problemen in de genoemde gevaarlijkste regio's wil gaan aanpakken. Zo'n interventionistische en solistische aanpak is internationaal en nationaal gezien weinig realistisch.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur geeft de voorkeur aan het overnemen van het tekstvoorstel van amendement 10.34 van de afdeling Castricum, welke dezelfde strekking heeft.

10.34 Castricum

'De gevaarlijkste regio's, waar het risico op instabiliteit het grootst is, zijn de Hoorn van Afrika, Centraal Afrika, Irak, Afghanistan en Pakistan. Bij de aanpak zorgen we voor samenhang tussen defensie, migratie en ontwikkelingssamenwerking. We richten ons op opbouw van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties in deze landen zelf.' **wijzigen in:** 'Bij de aanpak van gevaarlijke en instabiele regio's richten we ons op het bewaken van mensenrechten, opbouw van overheden, bedrijven, maatschappelijke organisaties in de landen zelf. In samenwerking met onze bondgenoten zorgen we bij deze aanpak voor samenhang tussen defensie, migratie en ontwikkelingssamenwerking.'

Toelichting: •Instabiele regio's van vandaag hoeven niet de instabiele regio's te zijn van morgen. •Beschermen van mensenrechten en ontwikkeling van landen moet het doel zijn •Nederland heeft niet de pretentie en de middelen om alléén de problemen in instabiele regio's op te lossen. Goede samenwerking met onze bondgenoten is hierin onontbeerlijk.

PREADVIES: OVERNEMEN

10.35 Rotterdam

'De gevaarlijkste regio's, waar het risico op instabiliteit het grootst is, zijn de Hoorn van Afrika...'

wijzigen in: 'De gevaarlijkste regio's, waar het risico op instabiliteit het grootst is, zijn op dit moment de Hoorn van Afrika...'

Toelichting: Er kunnen de komende periode wellicht nog andere gebieden bijkomen.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur geeft de voorkeur aan het overnemen van het tekstvoorstel van voorgaande amendement, welke dezelfde strekking heeft.

- Nederland stopt met de eenzijdige steun aan Israël in het Israëlisch-Palestijnse conflict. We gaan weer in de Europese pas lopen en gebruiken onze goede banden met zowel Israël als de Palestijnse Autoriteit beter ter ondersteuning van het vredesproces.
- Nederland trekt in EU en VN- verband op rond grote internationale crises, zoals de nucleaire dreiging vanuit Iran, de escalatie van geweld in Syrië en het haperen van de democratisering in de Arabische regio.
- Nederland is koploper in de strijd tegen illegale en controversiële wapens en voor strengere internationale regelgeving rondom wapenhandel. Nederland helpt arme landen om illegale wapenhandel te bestrijden en scherpt het wapenexportbeleid aan zodat geen wapens geleverd worden aan repressieve en autoritaire staten die mensenrechten schenden.

Amendementen

10.36 Tilburg, Wijchen, Zeevang, Oss/Maasdonk/Lith

Na: '... mensenrechten schenden' **toevoegen:** 'Nederland staat geen kernwapens op eigen bodem toe.'

Toelichting: Goed voorbeeld doet goed volgen. Laten we eerst Nederland kernwapenvrij maken.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur adviseert om het amendement van de afdeling Brussel, dat dezelfde strekking heeft, over te nemen

10.37 Brussel/Belgie

Na: '...die mensenrechten schenden' **toevoegen:** 'Nederland streeft actief in NATO verband naar het verder terugdringen van tactische kernwapens, en neemt in samenspraak met andere EU landen het initiatief richting de Verenigde Staten over het op korte termijn verwijderen van deze kernwapens uit Nederland.'

Toelichting: Zie amendement op toelichtende tekst.

PREADVIES: OVERNEMEN

- Grondstoffen, zoals kolen, dienen soms als financieringsbron voor oorlogen. De import van deze bloedkolen wordt strafbaar. Nederland neemt het voortouw om dit ook in Europa en op wereldwijd niveau te regelen.

Nederland actief in internationale missies

- Alleen met een adequaat volkenrechtelijk mandaat is inzet van militairen en materieel acceptabel. Het gebruik van militair geweld moet passen in een langetermijnstrategie voor een structurele politieke oplossing van het conflict.

Amendementen

10.38 Soest

'Nederland actief in internationale missies' **wijzigen in:** 'Nederland internationaal actief'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het huidige kopje de lading van de tekst eronder beter dekt, aangezien het specifiek over missies gaat en niet over internationale activiteiten in het algemeen.

10.39 Wijchen

'Het gebruik van militair geweld moet passen in een langetermijnstrategie voor een structurele politieke oplossing van het conflict.' **wijzigen in:** 'Het gebruik van militair geweld door Nederland vindt zeer terughoudend plaats en moet passen in een langetermijnstrategie voor een structurele politieke oplossing van het conflict.'
Toelichting: militair geweld alleen bij grote uitzonderingen
PREADVIES: AFWIJZEN
De stelling dat inzet van militairen en materieel alleen acceptabel is met een adequaat volkenrechtelijk mandaat en onder strenge voorwaarden is wat het Partijbestuur betreft afdoende.

- Nederland is en blijft een actief lid van de NAVO en voldoet aan haar internationale verplichtingen.
- De checklist voor de Tweede Kamer voor besluitvorming over militaire inzet, het zogenaamde Toetsingskader, is aan herziening toe. Een missie moet een duidelijk doel hebben, aanpak en middelen moeten daarmee samenhangen. Er moet een realistische onderbouwing zijn van de kans op succes en een exit-strategie. En de bescherming van burgers moet duidelijk geregeld zijn.
- Internationale vredesmissies voeren we uit volgens het Nederlandse model. Daarbij is niet de militaire aanpak leidend, maar de politieke opbouw en het ontwikkelingswerk, met aandacht voor mensenrechten en het betrekken van vrouwen bij besluitvormingsprocessen.

Amendementen

10.40 Wijchen

'... en het betrekken van vrouwen bij besluitvormingsprocessen.' **wijzigen in:** 'en het betrekken van vrouwen en mannen bij besluitvormingsprocessen.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het punt dat gemaakt wordt is dat vrouwen vaak onvoldoende mogelijkheden hebben om te participeren in besluitvormingsprocessen. Dat probleem wil de PvdA oplossen. Datzelfde probleem geldt niet zozeer voor mannen. Daarom is de toevoeging 'mannen' onnodig.

10.41 Tilburg, Etten-Leur

Na: '...vrouwen bij besluitvormingsprocessen.' **toevoegen:** 'Militairen krijgen daarbij, binnen internationale en nationale richtlijnen, het vertrouwen en de vrijheid om hun taak uit te voeren.'
Toelichting: De politiek dient doel en kaders van de militaire inzet te bepalen. De militairen, experts op het gebied van de militaire inzet, verdienen ons vertrouwen binnen die kaders wat betreft de inzet. De politiek dient zich, net als bij de politie, niet met de dagelijks gang van zaken in de frontlinie te bemoeien, maar kaders te stellen en middelen beschikbaar te stellen waarbinnen en waarmee de militairen de door de politiek gestelde doelen kunnen verwezenlijken.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.42 Netwerk Defensie

'maar de politieke opbouw en het ontwikkelingswerk' **wijzigen in:** 'maar de politieke opbouw, het ontwikkelingswerk en de vredesopbouw'
PREADVIES: OVERNEMEN

10.43 De Jonge Socialisten

Toevoegen extra bulletpoint: 'Nederland zoekt actief toenadering tot de Verenigde Staten om overeenstemming te bereiken over verwijdering van de Amerikaanse tactische kernwapens uit Nederland op een zo kort mogelijke termijn.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur geeft de voorkeur aan het amendement van de afdeling Brussel, dat dezelfde strekking heeft.

4. Een effectieve krijgsmacht met aandacht voor personeel

Onze ambities voor een veilig Nederland, versterking van de internationale rechtsorde en bescherming van mensen in fragiele staten vragen om een moderne en effectieve krijgsmacht. Het personeel van de krijgsmacht is de ruggengraat van de organisatie en verdient alle aandacht om goed werk te kunnen leveren en naar behoren betaald en begeleid te worden, ook als de carrière bij defensie afloopt.

Amendementen

10.44 Netwerk Defensie, Wijchen, Zeevang, Loppersum, Etten-Leur
Schrappen: gehele paragraaf, **vervangen door:** 'De trends en uitdagingen in de wereld vragen om een internationale aanpak, ook om de veiligheid van Nederland te garanderen. Een internationaal engagement van de sociaaldemocratie is urgenter dan ooit. Een van de beginselen die daar bij hoort is een rechtvaardiger internationale orde en een bereidheid tot gezamenlijk internationaal optreden. Al deze ambities vragen om een moderne en op deze taken toegeruste krijgsmacht.
Toelichting: De scope van de oude tekst is te smal. Deze nieuwe tekst is rechtstreeks gebaseerd op de recente resolutie (PvdA congres januari 2012 in Den Bosch). Deze heeft aan actualiteit niets ingeboet. De nieuwe tekst is duidelijker, legt zo een verband tussen de veiligheid van Nederland, trends (uit de resolutie), uitdagingen (idem), een van de beginselen van sociaaldemocratische internationale politiek (idem) en de ambities die hierbij horen. De zin over personeel hoort niet thuis in deze paragraaf. Suggestie is om deze zin te verplaatsen naar het kopje 'personeel' (zie amendement aldaar).
PREADVIES: OVERNEMEN

10.45 Amsterdam Nieuw-West
Na: '...moderne en effectieve krijgsmacht.' **toevoegen:** 'De PvdA wil werken aan een plan voor ministerie van vrede in 2016.'
Toelichting: Nederland moet veranderen van een defensie-economie naar een economie gebaseerd op sociale duurzaamheid.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur ziet op dit moment niet de toegevoegd waarde van een dergelijk ministerie. Eerst zou nauwkeurig moeten worden omschreven wat een dergelijk ministerie inhoudt, en op welke vlakken het overlapt met de ministeries van defensie, buitenlandse zaken. Laten we er niet omheen draaien. Door de crisis is er minder geld beschikbaar. Dat vraagt om scherpe keuzes, ook bij defensie. Zorgvuldigheid is geboden omdat de afgelopen jaren al veel bezuinigd is. Om de operationele capaciteit zoveel mogelijk overeind te houden kiezen we voor meer internationale samenwerking op defensiegebied en concentratie op zaken waar wij goed in zijn en waar wij een toegevoegde waarde hebben in internationaal verband. De consequentie daarvan is dat wij bereid moeten zijn onze autonomie met partners te delen om de nationale en Europese belangen gezamenlijk veilig te stellen.

10.46 Netwerk Defensie, Dordrecht, Loppersum, Etten-Leur
Na: '...al veel bezuinigd is.' **toevoegen:** 'De PvdA ziet dan ook af van rigoureuze extra bezuinigingen op Defensie.'
Toelichting: Het gehele hoofdstuk over de internationale ambities is terecht ambitieus. In combinatie met de bijbehorende financiële plannen (zoals gepresenteerd via de CPB-notitie van 26 april en publieke uitspraken van de verkiezingsprogrammacommissie) zijn deze ambities echter onrealistisch. Extra rigoureuze bezuinigingen op Defensie zijn ongewenst omdat het:
1. leidt tot het gedwongen ontslag van duizenden militairen en burgers (bovenop de zesduizend ontslagen die de komende jaren al vallen als gevolg van de huidige bezuinigingsronde)
2. ten koste gaat van de slagkracht van Defensie, het zelfbeschermingvermogen van Nederlandse militairen en de mogelijkheden voor Nederland om wereldwijd aan missies deel te nemen.
3. de beoogde defensiesamenwerking en integratie met Europese partners sterk zal bemoeilijken en ten koste gaat van de positie van Nederland in de EU en de NAVO
4. in strijd is met de internationale ambities van de PvdA en een breuk met ruim 65 jaar internationale solidariteit en verantwoordelijkheid, zoals nog geformuleerd in de congresresolutie van afgelopen januari ("Met het gezicht naar de wereld. Nederland en sociaaldemocratische internationale politiek").

Noot: het Defensiebudget van 2012 bedraagt 7,9 miljard euro. Dit is inclusief 1.1 miljard euro voor verplichtingen als pensioenen en uitkeringen. Het reële bedrag van de Defensiebegroting is dus 6,8 miljard euro. Dit bedrag neemt op basis van de huidige Rijksbegroting in 2015 af tot 6,6 miljard euro. Op dit laatste bedrag wordt volgens de CPB-notitie 'Ex-ante budgettaire effecten pakket PvdA' (26 april j.l.) en recente publieke uitspraken van de partijleiding nog eens 1 miljard euro bezuinigd.
PREADVIES: AFWIJZEN
Nederland ziet zich geconfronteerd met een ongekende financiële opgave. Op tal van terreinen voeren we stevige bezuinigingsmaatregelen door en moeten we onze ambities bijstellen. En om die reden stellen we ook onze ambities voor de krijgsmacht naar beneden bij. Het Partijbestuur is van mening dat de PvdA het aan haar internationale ambities verplicht is om een effectieve krijgsmacht in stand te houden en dat doen we dus ook. Maar we maken wel keuzes. De keuze om verder te specialiseren, onderdelen samen te voegen, meer samen te

werken met onze internationale partners, om bepaalde krijgsmachtonderdelen zoals de onderzeebootdienst af te schaffen, en andere in omvang te beperken zoals bijvoorbeeld de luchtmacht. Het Nederlandse leger kan daarmee het ambitieniveau dat wij nastreven- een veilig Nederland, versterking van de internationale rechtsorde en bescherming van mensen in fragiele staten- nog steeds vervolmaken. Ook behouden we de werkgelegenheid daar waar deze regionaal het meest van belang is maximaal en zorgen we ervoor dat militairen die hun baan verliezen dat niet doen zonder een sterk sociaal plan. Maar gezien het totaal van onze ambities en wensen voor Nederland ontkomen we helaas niet aan verdere bezuinigingen op onze krijgsmacht.

10.47 Netwerk Defensie

Na: '...veilig te stellen.' **toevoegen:** 'Het realiseren van meer internationale samenwerking op defensiegebied kost tijd en daarom moeten tempo en omvang van de bezuinigingen (mede) afgestemd zijn op de voortgang van deze samenwerking.'
Toelichting: het is goed te investeren in meer internationale samenwerking, maar het is realistisch te
veronderstellen dat de financiële vruchten daarvan pas na enige tijd geplukt kunnen worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie preadvies bij amendement 10.45.

De Landmacht zal zich verder moeten specialiseren in het kunnen leveren van snel inzetbare gevechtstroepen. De Luchtmacht concentreert zich op de inzet van gevechtsvliegtuigen en bijdragen aan strategisch en tactisch transport. De belangrijkste taak van de Marine is het in EU en NAVO verband beveiligen en garanderen van transport over zee en de bewaking van handelsroutes wereldwijd. Een moderne krijgsmacht vergt zo'n hoog niveau aan investeringen dat dit niet een nationale maar een internationale ambitie moet zijn. Taakspecialisatie en schaalvergroting over de grenzen heen zijn noodzakelijk.

Dit gaan we doen:
Zorg voor personeel

- De bezuinigingen leiden tot onvermijdelijk tot verdere inkrimping van de defensieorganisatie. Er moet snel duidelijkheid komen over het perspectief van medewerkers binnen de krijgsmacht. Goede begeleiding naar nieuwe functies, bijvoorbeeld bij de politie, is prioriteit.

Amendementen

10.48 Netwerk Defensie, Loppersum

toevoegen: 'Het personeel van de krijgsmacht is de ruggengraat van de organisatie en verdient alle aandacht om goed werk te kunnen leveren en naar behoren betaald en begeleid te worden, ook als de carrière bij defensie afloopt.'
Toelichting: Betreft alleen verplaatsing van de zin. Dit amendement vervalt als het eerdere amendement niet wordt aangenomen.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.49 Tilburg

Schrappen: Een van de twee woorden 'tot' in de eerste zin.
Toelichting:
PREADVIES: OVERNEMEN

10.50 Castricum

'De bezuinigingen leiden tot onvermijdelijk tot verdere inkrimping van de defensieorganisatie.' **wijzigen in:** 'De reeds ingezette bezuinigingen leiden onvermijdelijk tot inkrimping van de defensieorganisatie en het verminderen van de ambities.'
Toelichting: - De ingezette bezuinigingen onder kabinet Rutte moeten hun beslag nog krijgen.
- Vanwege het toekomstperspectief van medewerkers, de gestelde ambities en internationale afspraken, zijn verdere bezuinigingen op korte termijn niet verantwoord en / of haalbaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur hecht eraan om het woord "verdere" te handhaven, juist omdat we eerlijk willen zijn over de inkrimping die nu nog haar beslag moet krijgen.

- Bij een nieuwe bezuinigingsronde hoort een stevig sociaal plan, dat wordt vastgesteld in overleg met de Centrales van Overheidspersoneel.

Amendementen

10.51 Castricum

'• Bij een nieuwe bezuinigingsronde hoort een stevig sociaal plan, dat wordt vastgesteld in overleg met de Centrales van Overheidspersoneel.' **wijzigen in:** '• Een stevig sociaal plan, zal worden vastgesteld in overleg met de Centrales van Overheidspersoneel.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het voorstel laat in het midden of er een nieuwe bezuinigingsronde komt. Daar wil het Partijbestuur geen onduidelijkheid over scheppen.

- We kiezen er voor om werkgelegenheid zoveel mogelijk in stand te houden op plekken waar de regionale economie en werkgelegenheid daar het meest bij gebaat is zoals in Leeuwarden en Assen.

Amendementen

10.52 Hollands Kroon

'... in Leeuwarden en Assen.' **wijzigen in:** '... in Leeuwarden, Assen en Den Helder.'
Toelichting: In de veranderde taakomvatting van de defensieorganisatie blijft Den Helder vanwege haar ligging en krijgsmachtspecialisatie nationaal en internationaal zeer belangrijk. Ook vanuit het oogpunt van regionale economie en werkgelegenheid is de toevoeging van Den Helder zeer belangrijk.
PREADVIES: OVERNEMEN

10.53 Den Bosch, Tilburg, Uden/Veghel, Oss/Maasdonk/Lith, Land van Cuijk, Venlo

'We kiezen er voor om werkgelegenheid zoveel mogelijk in stand te houden op plekken waar de regionale economie en werkgelegenheid daar het meest bij gebaat is zoals in Leeuwarden en Assen.' **wijzigen in:** 'We kiezen er voor om werkgelegenheid zoveel mogelijk in stand te houden op plekken waar de regionale economie en werkgelegenheid daar het meest bij is gebaat, en daarbij, op basis van een grondig onderzoek, ook te betrekken factoren als technologie, innovatie, hergebruik van complexen, financiële restwaarde.'
Toelichting: Besluitvorming over sluiting van complexen en bases, wanneer dit aan de orde is, plaats dient te vinden op basis van een grondige analyse, waarbij factoren als lokale werkgelegenheid, technologische vernieuwing, financiële argumenten, mogelijkheden tot hergebruik etc. betrokken worden en ten opzichte van andere mogelijk locaties afgewogen dienen te worden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat in de oorspronkelijke tekst de belangrijkste, en daarmee doorslaggevende elementen die een rol moeten spelen (werkgelegenheid en de regionale economie) genoemd zijn.

- Dankzij de PvdA is de Veteranenwet tot stand gekomen. De Veteranenwet wordt op korte termijn geïmplementeerd met een tweejaarlijkse evaluatie.

Internationale samenwerking en organisatie

- De PvdA is voor verregaande Europese defensiesamenwerking. Nederland neemt actief deel aan het overleg daarover in de NAVO en de Europese Unie. Dit moet op korte termijn leiden tot het samenvoegen van bestaande capaciteiten en het in onderling overleg meer toeleggen op die taken waar we ten opzichte van andere landen toegevoegde waarde hebben.

Amendementen

10.54 Amsterdam Nieuw-West

Na: '... toegevoegde waarde hebben' **toevoegen:** 'In EU-verband pleiten we ervoor dat de opbouw van een EU-krijgsmacht parallel loopt met de afbouw van een NAVO krijgsmacht en één en ander met de NAVO partners ruimschoots van te voren te bespreken en af te stemmen.'
Toelichting: Het in stand houden van een krijgsmacht in zowel NAVO als EU verband leidt niet tot meer veiligheid, maar is wel zeer kostbaar.
PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA is er voorstander van om in de NAVO samen te blijven werken met onze non-Europese bondgenoten. Meer taakspecialisatie in zowel EU als NAVO verband leidt juist tot kostenbesparingen.

- Sommige delen van onze krijgsmacht worden samengevoegd met die van andere landen zoals België, Duitsland of het Verenigd Koninkrijk. Zo zou er met buurlanden een veel intensievere marinesamenwerking tot stand kunnen komen, waarbij Nederland huidige taken afstoot en andere taken van buurlanden overneemt met behoud van capaciteit. Deze verregaande samenwerking betekent dat we steeds meer beslissingen moeten nemen in gezamenlijkheid met partnerlanden.

Amendementen

10.55 Maastricht

Schrappen: 'Deze verregaande samenwerking betekent dat we steeds meer beslissingen moeten nemen in gezamenlijkheid met partnerlanden.'
Toelichting: Wij vragen ons af of het wel wenselijk is om defensie beslissingen in gezamenlijkheid te nemen met landen zoals België, Duitsland en VK, omdat er op dat gebied nog veel cultuurverschillen zijn tussen de verschillende landen. Daarnaast zou dit betekenen dat je een samenwerkingsverband toevoegt aan degenen die we al hebben.
PREADVIES: AFWIJZEN
Als Nederland delen van haar krijgsmacht wil samenvoegen, dan ontkomt het niet aan het gezamenlijk nemen van beslissingen. Zonder de laatste zin is de rest van de tekst dus betekenisloos.

- De doelmatigheid van de Nederlandse krijgsmacht moet worden vergroot door verdere stroomlijning van de defensieorganisatie. Er is teveel overlap van taken tussen landmacht en marine voor wat betreft de special forces. We brengen alle snel inzetbare en gespecialiseerde gevechtstroepen, dus luchtmobiele brigade, korps commandotroepen en korps mariniers geheel onder één commandostructuur.
- We concentreren ons op ondersteuning van (snel inzetbare) gevechtseenheden. Luchtsteun is daarbij van groot belang. Wel kan het aantal jachtvliegtuigen worden verminderd, zeker omdat we op dit vlak naar intensievere samenwerking met onder andere de Belgische luchtmacht streven.
- Verlenging van de levensduur van de F16 is mogelijk en heeft onze voorkeur. Te zijner tijd zullen we keuzes maken ten aanzien van het gewenste type toestel op basis van het dan beschikbare aanbod en prijzen, passend in onze visie op de toekomst van de krijgsmacht, zonder dat daarbij sprake is van een voorkeur voor de JSF.

Amendementen

10.56 Harderwijk

'Te zijner tijd ..... voorkeur voor de JSF.' **wijzigen in:** 'Er dient eerst een gedegen en breed gedragen visie op de luchtmacht van de toekomst te worden uitgewerkt waarop de keuze van het gewenste al dan niet bemande type toestel in gezamenlijkheid met partnerlanden kan worden gebaseerd.'

Toelichting: Momenteel is een technologische ontwikkeling naar onbemande 'drones' duidelijk waarneembaar. Het zou heel goed kunnen dat de JSF of een andere bemande straaljager een achterhaald concept voor de luchtmacht blijkt te zijn. Daarom moet er eerst een gedegen visie op de luchtmacht van de toekomst worden uitgewerkt, en daarop kunnen we dan in gezamenlijkheid en afgestemd met partnerlanden de keuze van het gewenste toestel baseren.

PREADVIES: AFWIJZEN

De originele tekst is zorgvuldig geformuleerd en laat reeds voldoende ruimte voor keuzemogelijkheden waar de afdeling Harderwijk waarde aan hecht. Zo worden specifiek genoemd: het beschikbare aanbod, de prijzen en onze visie op de toekomst van de krijgsmacht.

- Bij de marine concentreren we onze aandacht op het beveiligen van handelsroutes ten behoeve van onze koopvaardij. De onderzeedienst wordt opgeheven.

Amendementen

10.57 Netwerk Defensie, Assen, Utrecht, Zeevang, Loppersum, Dordrecht, Maastricht

Schrappen: 'De onderzeedienst wordt opgeheven.'

Toelichting: Een zorgvuldige afweging is nodig welke capaciteiten behouden moeten worden en welke noodgedwongen moeten worden afgestoten. Dat gaat te ver voor dit programma; voor andere capaciteiten doen we dat ook niet.

PREADVIES: AFWIJZEN

Onze ambities- een veilig Nederland, versterking van de internationale rechtsorde en bescherming van mensen in fragiele staten- vragen om een krijgsmacht met een goede operationele capaciteit. Die houden we alleen overeind als we de keuze durven te maken om bepaalde onderdelen die daarvoor minder noodzakelijk zijn af te schaffen. Daar willen we ook eerlijk over zijn en geen onduidelijkheid over laten bestaan. De krijgsmacht heeft met genoeg onzekerheid moeten leven de afgelopen periode.

10.58 Castricum

'De onderzeedienst wordt opgeheven.' **wijzigen in:** 'De onderzeebootdienst blijft hierin een onmisbare schakel. Goede samenwerking met onze bondgenoten is hierbij essentieel om de efficiëntie te verhogen en kosten in ontwikkeling opleiding, onderhoud en ondersteuning te drukken.'

Toelichting: -Niet alleen Nederlandse koopvaardij moet beschermd worden, maar in samenwerking ook die van onze bondgenoten en handelspartners.

-In december 2011 is een overeenkomsten gesloten met industriële partners en TNO voor de modernisering van de vier onderzeeërs van de Walrusklasse waarmee hun inzetbaarheid gegarandeerd blijft tot 2025.

-Nu opheffen betekend contractbreuk en verlies van hoogwaardige kennis en technologie.

-De onderzeeërs van de Walrusklassen vervullen een belangrijke taak in de hierboven gestelde ambities. -Bezuinigingen bij de marine worden gezocht in verdere samenwerking met onze bondgenoten

-Voor regio Den Helder betekend het opheffen van de onderzeedienst opnieuw een economische aderlating.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie toelichting bij amendement 10.56.

10.59 De Jonge Socialisten

Schrappen: 'De onderzeedienst wordt opgeheven.'

Toelichting: Een zorgvuldige afweging is nodig welke capaciteiten behouden moeten worden en welke noodgedwongen moeten worden afgestoten. Dat gaat te ver voor dit programma; voor andere capaciteiten doen we dat ook niet. In een bijzin zonder enige argumentatie de onderzeedienst willen opheffen doet geen recht aan de PvdA als serieuze partij.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie toelichting bij amendement 10.56.

5. Toekomst van ontwikkelingssamenwerking

De één miljard allerarmste wereldburgers verdienen de kans zich aan de armoede te ontworstelen. Daarvoor is samenwerking over de grenzen hard nodig. Er is veel bereikt met ontwikkelingssamenwerking.

De PvdA is daar trots op. Miljoenen mensen hebben, mede dankzij de gulle hand van Nederlanders en particuliere initiatieven, toegang gekregen tot onderwijs, gezondheidszorg, schoon drinkwater en sanitaire voorzieningen.

Amendementen

10.60 Noordoostpolder/Urk, Dordrecht, Almere, EVS Landelijk, ZuidNoord Commissie

toevoegen: 'De VN-Millennium Development Goal's (MDG's) blijven het ook voor de komende kabinetsperiode het uitgangspunt van het Nederlandse beleid voor Ontwikkelingssamenwerking.'

Toelichting: In 2000 heeft Nederland zich in VN-verband gecommitteerd aan het realiseren van deze MDG's.

Het beleid van voorgaande PvdA bewindslieden (Pronk en Koenders) is daar ook op gebaseerd. De tekst suggereert dat deze doelen inmiddels zijn gerealiseerd; dat is onjuist. Met verwondering wordt vastgesteld dat de Millenniumdoelen niet meer worden genoemd in dit verkiezingsprogramma.

PREADVIES: OVERNEMEN

De wereldwijde gevaren van morgen vragen om andere wapens dan de vijftig jaar oude ontwikkelingshulp van nu. Ontwikkeling kan niet zonder een sterke en eerlijke wereldeconomie, respect voor mensenrechten, democratie en internationaal recht en vrede en veiligheid. Toch wordt dit nog te vaak los van elkaar gezien.

Handel bevorderen zonder de mensenrechten te verbeteren, conflicten oplossen zonder het democratisch proces op gang te brengen, kapitaalstromen op gang brengen zonder vernietiging van natuur te stoppen.

Half werk waardoor we uiteindelijk met lege handen staan.

Het is tijd om de wereldwijde problemen meer in samenhang met elkaar te bestrijden. Daarom pleit de PvdA voor een nieuwe vorm van internationale samenwerking. We behouden het goede van de oude vertrouwde ontwikkelingssamenwerking. We zetten vernieuwing in de wereld van ontwikkelingshulp door. En we maken van internationale samenwerking een prioriteit voor het hele Kabinet, zodat we serieus werken aan een eerlijke en duurzame wereld.

Amendementen

10.61 Neder-Betuwe

toevoegen: 'Hierbij is het niet nodig om een scherpe beperking te leggen bij het aantal concentratielanden. Het effectief besteden van gelden hangt nauw samen met expertisevelden waar NL, meer dan andere landen, goed in is. Deze kennis aanwenden in meerdere landen geeft een enorme efficiëntie winst.'

Toelichting: Zoals gesteld: het navelstaren op armoedegrenzen getrokken door mensen in geklimatiseerde kantoren, heeft weinig link met de realiteit. Het gaat om de aanwezigheid van omstandigheden waarin hulp effectief is.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is het eens met de stelling dat het gaat om effectiviteit en focus op bepaalde expertisevelden. Gezien de vermindering van het budget is echter onwaarschijnlijk om overal actief te zijn en is het niet uit te sluiten toch bepaalde concentratiegebieden aan te wijzen, zoals we ook doen in dit verkiezingsprogramma door te stellen dat we ons met name richten op fragiele staten en conflictgebieden.

10.62 Utrecht

Na: 'van nu' **toevoegen:** 'Een modern en effectief ontwikkelingssamenwerkingbeleid gaat uit van het draagvermogen van de aarde. Vergroening van het ontwikkelingsbeleid is daarmee de centrale opgave. Alleen het serieus nemen van de daarmee verbonden planetaire uitdagingen leidt tot duurzame economische groei en armoedebestrijding die effectief is en beklijft. De z.g. ontwikkelingslanden moeten daarbij niet meer gezien worden als arme hulpvragers, maar als gelijkwaardige partners bij het oplossen van de mondiale ecologische problematiek en de bevordering van duurzame economische groei (een paradigma-verschuiving).'

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur begrijpt niet waar deze toevoeging gewenst is en meent dat de mondiale uitdagingen met betrekking tot duurzaamheid reeds op verschillende plekken geadresseerd worden. Ook het idee dat ontwikkelingslanden niet alleen als arme hulpvragers gezien moeten worden wordt onderstreept door ons te richten op het versterken van de kracht van mensen, bedrijven en organisaties in deze landen.

Dit gaan we doen:

Behouden en versterken van wat goed is

- Ontwikkelingshulp is en blijft essentieel. We richten ons op het versterken van zelfredzaamheid door te investeren in beleidsterreinen waarop we ervaring hebben: recht en veiligheid, landbouw en voedselzekerheid, water en basisgezondheidszorg, waaronder het terugdringen van moederen kindersterfte.

Amendementen

10.63 Almere

'...recht en veiligheid, landbouw en voedselzekerheid, water en basisgezondheidszorg' **wijzigen in:** '...recht en veiligheid, vrouwenemancipatie, landbouw en voedselzekerheid, water en basisgezondheidszorg

Toelichting:

PREADVIES: OVERNEMEN

10.64 ZuidNoord Commissie, EVS Landelijk

Na: 'Dit gaan we doen' **toevoegen:** extra bulletpoint: 'Er moet onverminderd aandacht blijven voor de positie van vrouwen en kinderen. Vrouwen en kinderen zijn in de armste landen en gebieden veelal degenen, die een sluitpost van de economische en sociale ontwikkeling vormen. Tegelijkertijd zijn vrouwen, als ze de kans krijgen, ook de motor achter ontwikkeling van de landbouw, ondernemerschap, handel, sociale cohesie en verantwoorde gezinsplanning als zij zich kunnen ontwikkelen en kansen krijgen.'

Toelichting: De inzet op de verbetering van de positie van vrouwen en kinderen is van cruciaal belang om ontwikkelingsinspanningen beter te laten slagen.

PREADVIES: OVERNEMEN

10.65 Castricum

'...recht en veiligheid, landbouw en voedselzekerheid, water en basisgezondheidszorg, waaronder het terugdringen van moeder- en kindersterfte.' **wijzigen in:** '...recht en veiligheid, landbouw en voedselzekerheid, empowerment van vrouwen en scholing, schoon water en basisgezondheidszorg, waaronder het terugdringen van kindersterfte.'

Toelichting: - In tijden van economische crisis en recessie is het zaak om voor effectiviteit te kiezen. Op het World Economic Forum 2012 hebben de 100 grootste bedrijven waaronder Accenture, Coca Cola en Goldman Sachs, hun keuze gemaakt: ze gaan komende tijd alle energie richten op vrouwen[1].

- Niet alleen voor bedrijven maar ook voor overheden de aanbeveling van de Wereldbank en de OESO[2].'The global economy needs the other 51%'[3]. Meer dan 70% van de boeren in Afrika zijn vrouw. Als vrouwen eigendomsrecht en erfrecht krijgen over grond kan de productie met >20% toenemen.

- Vrouwen investeren >70% van hun inkomen in familie en bedrijf. Dit betekent verbeterde gezondheid en onderwijs, en hoger rendement van het eigen bedrijf.

- En... door de economische crisis worden vrouwenrechten op meerdere manieren getroffen: Geweld tegen vrouwen, negeren van basale arbeidsrechten en onderdrukking nemen toe.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur geeft de voorkeur aan de amendementen van Almere, de ZuidNoord Commissie en de EVS, die ongeveer van gelijke strekking zijn.

- Binnen de basisgezondheidszorg wordt extra aandacht besteed aan het terugdringen van kindersterfte en investeringen in seksuele reproductieve gezondheid en rechten. Hierdoor wordt de bestrijding van ondervoeding, vroeggeboorten en ziektes als diarree, longontsteking, hiv/aids en malaria effectiever.
- We benutten de kracht en betrokkenheid van de Nederlandse samenleving ten volle door particuliere initiatieven professioneel te ondersteunen.

Amendementen

10.66 Netwerk Defensie

Schrappen: gehele bullet

Toelichting: Dit leidt tot nog meer versnippering

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat particuliere initiatieven waardevol zijn.

10.67 ZuidNoord Commissie, EVS Landelijk

Na: 'We benutten de kracht en betrokkenheid van de Nederlandse samenleving ten volle door particuliere initiatieven professioneel te ondersteunen.' **toevoegen:** 'We ondersteunen de diaspora organisaties in het versterken van capaciteitsopbouw, opdat de diaspora een belangrijke rol kan spelen bij de wederopbouw van hun landen van herkomst.'

Toelichting: De diasporaorganisaties spelen een belangrijke rol bij de wederopbouw van hun landen van herkomst. De kennis, netwerken, het sociaal ondernemerschap en ervaringen van de diaspora is onmisbaar bij ontwikkeling van landen van herkomst.

PREADVIES: OVERNEMEN

- Het maatschappelijk middenveld levert een forse bijdrage aan waardevolle projecten. Zij hebben in tientallen jaren kennis

en ervaring van onschatbare waarde opgebouwd, die ook voor de toekomst behouden moet blijven.
- Nederland bezuinigt niet verder op ontwikkelingssamenwerking. We houden ons aan de internationale afspraak om 0,7% van het BNP te besteden aan Internationale Samenwerking (ODA).

Amendementen

10.68 Noordoostpolder/Urk, Almere, Wijchen
toevoegen: 'Nederland legt een bodem onder het ODA-budget, gebaseerd op het gemiddelde budget van de afgelopen vijf jaren.'
Toelichting: In tijden van teruglopende economische groei betekent het hanteren van een % in absolute termen een aanmerkelijke daling van het OS-budget. Ervan uitgaande dat een verhoging van het percentage politiek niet haalbaar zal zijn, pleiten wij ervoor om een bodem onder het budget voor OS te leggen. Hierdoor worden te grote schoksgewijze veranderingen in het OS-beleid voorkomen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Hoewel het Partijbestuur de strekking van het amendement sympathiek vindt, zijn dit soort initiatieven onhaalbaar, mede omdat ze kunnen leiden tot een verhoging van het budget, wat in deze tijd niet haalbaar is.

10.69 Netwerk Defensie, Waddinxveen
'We houden ons aan de internationale afspraak om 0,7% van het BNP te besteden aan Internationale Samenwerking (ODA).' **wijzigen in:** 'We verhogen onze bijdrage naar 0,8% van het BNP.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Hoe graag we ook zouden willen, op dit moment zit een verhoging er financieel niet in. Wel houdt de PvdA vast aan de 0,7% afspraak.

10.70 Utrecht
Na: '...Internationale Samenwerking (ODA)' **toevoegen:** 'We geven meer aandacht aan de eco-regionale problematiek, de relatie veiligheid en milieu en een aantal, waar mogelijk geïntegreerde specifieke nieuwe programmalijnen op het gebied van biodiversiteit, tropische bossen, water en wetlands, hernieuwbare energie en klimaat mitigatie en adaptatie, als onderdeel en bijdrage van een nieuwe mondiale duurzame investeringsagenda.
Toelichting: Een modern en effectief ontwikkelingssamenwerkingbeleid werpt zijn vruchten alleen af voor de allerarmsten, maar ook direct en indirect voor ons, als het rekening houdt met de draagkracht van de aarde en de lotsverbondenheid van al haar bewoners.
Het is het besef, dat een duurzame oplossing van onderling samenhangende problemen van armoede, klimaat, energie en water, voedsel, biodiversiteit en (ecologische)veiligheid een geintegreerde aanpak vergen. Als iets de laatste jaren, b.v. in Afrika, duidelijk wordt, dan is het dat respect voor ecosystemen, bossen en biodiversiteit en de daarmee verbonden water en voedselbeschikbaarheid en de (regionale) impact op het klimaat, een essentiele basis zijn voor groei en stabiliteit. Duurzame handel en MVO, goed onderwijs ondersteunen daarbij de noodzakelijke en gewenste duurzame ontwikkeling. Daar profiteren zij van en wij van en dat belang reikt verder dan een te eenzijdige gerichtheid op het Nederlands bedrijfslevenbelang.
Het was de PvdA, bij monde van Jan Pronk die 20 jaar geleden naar aanleiding van de Rio-conferentie boven de 0,7% BNP voor ODA, 0,1% BNP jaarlijks reserveerde voor duurzame ontwikkeling , energie en klimaat. Daar kwam bij het vorige kabinet, m.n. door de inbreng van de PvdA, nog eens 500 miljoen bij voor internationaal duurzaam energiebeleid. Daarmee kwamen we feitelijk op een percentage van het BNP van 0,83% BNP . De planetaire- en duurzame ontwikkelingsproblemen zijn sindsdien niet afgenomen en een mondiale duurzame investeringsagenda is meer dan nodig. Nieuwe antwoorden en programmalijnen zullen nodig zijn voor een mondiaal duurzaam perspectief.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de visie van de indiener en is van mening dat de ambitie om aandacht te besteden aan de genoemde thema's al terug in andere passages van dit verkiezingsprogramma. Zie bijvoorbeeld het plan om een Deltasolidariteitsfonds in het leven te roepen.

10.71 EVS Landelijk, ZuidNoord Commissie
Na: '...aan Internationale Samenwerking (ODA)' **toevoegen:** 'en gaat zodra er sprake is van een begrotingsevenwicht, terug naar 0,8%. (ODA.)'
Toelichting: Tijdens het PvdA congres op 22 januari 2012 januari werd de resolutie 'met het gezicht naar de wereld' aangenomen. In deze resolutie staat: "De PvdA staat pal voor het uitgangspunt om 0,8% van het BNP als officiële ontwikkelingshulp (ODA) in te zetten voor internationale samenwerking." (pag. 47) Gezien de diepe economische crisis waarin ons land zich bevindt en de daarmee samenhangende noodzaak om te bezuinigen, respecteren wij de keuze om nu geen verhoging van het budget te bepleiten. Echter, wij vinden dat deze ambitie niet verloren mag gaan en dat de PvdA zich duidelijk uit moet spreken om op termijn deze beslissing terug te draaien, als de rijksbegroting dat toelaat.

PREADVIES: AFWIJZEN
Alhoewel sympathiek en in lijn met onze internationale ambities wenst het Partijbestuur zich niet reeds nu als vast te leggen op toekomstige financiële keuzes die pas aan het eind van een regeerakkoord aan de orde zijn. In een volgend programma moeten we de financiële staat van de overheidsfinanciën opnieuw beschouwen en tevens afwegen op welke gebieden we eventueel kunnen en willen intensiveren op basis van de werkelijkheid en noodzak zoals die dan is.

Vernieuwing van de ontwikkelingssector

- Ontwikkelingsorganisaties omarmen nieuwe thema's. Samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen brengen we op een hoger niveau. Het stimuleren van economische groei met nieuwe financieringsmodellen staat centraal. Niet alleen het traditionele kleinbedrijf, maar ook het middenbedrijf moet in aanmerking komen voor microkredieten.

Amendementen

10.72 Netwerk Defensie
Na: '...microkredieten' **toevoegen:** 'tegen (zeer) gunstige voorwaarden.'
Toelichting:
PREADVIES: AFWIJZEN
Het idee van microkredieten is juist dat deze gunstige voorwaarden hebben voor de midden- en kleinbedrijven die er gebruik van maken. Deze toevoeging is dus overbodig.

10.73 EVS Landelijk, ZuidNoord Commissie
'Ontwikkelingsorganisaties omarmen nieuwe thema's. Samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen brengen we op een hoger niveau. Het stimuleren van economische groei met nieuwe financieringsmodellen staat centraal.' **wijzigen in:** Ontwikkelingsorganisaties omarmen nieuwe thema's, waarbij de belangen van ontwikkelingslanden het uitgangspunt blijven. Samenwerking met het bedrijfsleven en kennisinstellingen brengen we op een hoger niveau. Daarnaast staan nieuwe financieringsmodellen en het stimuleren van economische groei centraal.
Toelichting: In deze snel veranderende wereld is een nieuwe agenda voor internationale samenwerking onontbeerlijk. Daar horen nieuwe thema's en financieringsbronnen bij. Dat steunen we van harte, alleen gaat het niet om het stimuleren van economische groei met nieuwe financieringsmodellen, maar gaat het om het zoeken naar nieuwe financieringsmodellen en het bevorderen van economische groei. Dat zijn twee verschillende thema's.
PREADVIES: OVERNEMEN
• Ook het bedrijfsleven moet de kans krijgen in te tekenen voor subsidies, zodat er gezonde concurrentie ontstaat tussen goede ideeën, uiteenlopende benaderingen en innovatieve projecten.

10.74 Netwerk Defensie
Na: 'Ook het bedrijfsleven moet...' **toevoegen:** 'onder zeer strikte criteria...'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur geeft de voorkeur aan het amendement van de ZuidNoord Commissie, waarin specifieker wordt ingegaan op selectiecriteria.

10.75 ZuidNoord Commissie
'Ook het bedrijfsleven moet de kans krijgen in te tekenen voor subsidies, zodat er gezonde concurrentie ontstaat tussen goede ideeën, uiteenlopende benaderingen en innovatieve projecten.' **wijzigen in:**
'Ook nieuwe actoren, zoals zuidelijke maatschappelijke organisaties en duurzame bedrijven, spelen een belangrijke rol in het bevorderen van wereldwijde duurzame ontwikkeling. Ook deze partijen moeten aanspraak kunnen doen op subsidies om goede ideeën, uiteenlopende benaderingen en innovatieve projecten te stimuleren. Bij de selectie zal het ontwikkelingsbelang van de bevolking in de ontwikkelingslanden zelf voorop blijven staan.'
Toelichting: De doelstelling van ontwikkelingssamenwerking moet niet alleen economische groei zijn. Er mist een verwijzing naar armoedebestrijding als hoofddoel. Bedrijven en maatschappelijke organisaties in zuidelijke landen brengen nieuwe en originele ideeën mee. Wanneer zij meedingen naar subsidies moet duurzaamheid hoog in het vaandel staan. Het gaat immers om inclusieve economische groei en de mensen daar de mogelijkheid bieden om hun zelfredzaamheid te vergroten.
PREADVIES: OVERNEMEN

- We maken ontwikkelingshulp transparanter door open data, zodat iedereen kan zien waar het geld naar toe gaat en welke resultaten geboekt worden. En er komt een internationaal kwaliteitskeurmerk dat professionalisering en kwaliteitsverbetering aanmoedigt.

Internationale samenwerking prioriteit voor het Kabinet

- Het hele Kabinet besteedt aandacht aan eerlijke handel, goed beheer van schaarse grondstoffen, vrede, veiligheid, mensenrechten en democratie.

Amendementen

10.76 Leidschendam-Voorburg
'vrede, veiligheid, mensenrechten en democratie.' **wijzigen in:** 'vrede, veiligheid, mensenrechten, rechtsstaat en democratie.'
PREADVIES: OVERNEMEN

10.77 Eindhoven, Best, Waalre, Veldhoven
toevoegen: 'Nederlandse diplomaten lobbyen in EU-verband voor duurzaam beleid, global common goods, groene economie, enzovoort.'
Toelichting: Aan een aantal aspecten van duurzaamheid kan alleen internationaal gewerkt worden. (Bijv. klimaatverandering.) Nederlandse kennis en technologie is daarbij inzetbaar, bij gerichte aandacht zal dat ook meer gebeuren.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur adviseert het amendement van de Landelijke werkgroep Milieu en Energie (925) over te nemen, welke van eenzelfde strekking is.

10.78 ZuidNoord Commissie, EVS Landelijk
'Het hele Kabinet besteedt aandacht aan eerlijke handel, goed beheer van schaarse grondstoffen, vrede, veiligheid, mensenrechten en democratie.' **wijzigen in:** 'Het hele Kabinet besteedt aandacht aan eerlijke handel, vrede, veiligheid, mensenrechten en democratie, goed beheer van schaarse grondstoffen, het tegengaan van klimaatverandering en bevordert de inzet en ontwikkeling van duurzame energie.'
Toelichting: Klimaatverandering bedreigt de bestaanszekerheid van toekomstige generaties. Ook al is de financiële ruimte momenteel beperkt, de PvdA kiest ervoor om klimaatverandering en duurzame energie als een van de internationale prioriteiten van het Kabinet te benoemen in lijn met de ambitie om te komen tot een ministerschap voor internationale samenwerking.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De één miljard allerarmsten moeten een stem hebben in de Ministerraad. Er komt een minister voor internationale samenwerking.

Amendementen

10.79 Tilburg, Oss/Maasdonk/Lith
Schrappen: gehele bullet
Toelichting: Meer ministers is niet altijd beter, goedkoper of efficiënter. De allerarmsten hebben het meeste aan voldoende budget en een effectieve besteding, wat niet betekent dat alleen een minister hiervoor kan zorgen. Is de staatssecretaris niks meer waard?
PREADVIES: AFWIJZEN
Een minister kan permanent de belangen van de 1 miljard allerarmsten behartigen in de ministerraad. Dat is hard nodig, aangezien Nederlands beleid te vaak nog geen rekening houdt met deze belangen.

10.80 Almere
Toevoegen extra bulletpoint: 'Ongeveer 60% van de allerarmsten in de wereld zijn vrouw. Er komt er een ambassadeur voor vrouwenrechten en gender gelijkheid onder de minister van Internationale Samenwerking.'
Toelichting: Extra bulletpoint toevoegen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er wordt al veel aandacht geschonken aan vrouwenrechten in de gehele paragraaf. Dit is een wel erg specifieke toevoeging.

10.81 Landelijke werkgroep Milieu en Energie
Toevoegen extra bulletpoint: 'Nederland benoemt een team van duurzaamheiddiplomaten, die binnen EU-verband en internationale instellingen lobbyen voor duurzaam beleid ten aanzien van global common goods, klimaatverandering en groene economie.'
Toelichting: Hoewel er veel zaken rondom duurzaamheid zijn die decentraal en regionaal opgepakt kunnen worden, zijn er aspecten aan duurzaamheid die internationaal zijn en dus ook op dat niveau actie vereisen. Het gaat dan om afspraken over hoe we genoeg voedsel produceren voor de 9 miljard mensen die in 2050 op de aarde leven, over het omgaan met schaarse grondstoffen, klimaatverandering en de 'global common goods' zoals de oceanen, de polen en de lucht. Er zijn grote uitdagingen ten aanzien van landgebruik, gebruiken we dat voor voedsel of voor duurzame energie? De gebrekkige voortgang van het "Kyoto-proces" laat zien succes op dat gebied alleen mogelijk is met grote diplomatieke inspanning en door een benadering waarbij rekening wordt gehouden met alle "global common goods" die van belang zijn voor verschillende delen van de wereld.
PREADVIES: OVERNEMEN

11. ONZE KEUZES VOOR DEMOCRATIE EN BESTUUR

Vrijheid betekent dat wij in ons privédomein ongestoord kunnen doen wat we willen en kunnen. Maar vrijheid betekent ook: grip op het leven, het vermogen om zelfstandig en gezamenlijk richting te geven aan ons bestaan. De vrijheid om ons samen een doel te stellen en dat na te streven. Vrijheid en verantwoordelijkheid voor de samenleving gaan hand in hand.

> ***Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur:*** De vrijheid om religie te belijden gaat hand in hand met het recht om afscheid te nemen van het geloof of om hier kritiek op uit te oefenen. De vrijheid van meningsuiting omvat ook het recht op religiekritiek. Er is geen reden om in het wetboek van strafrecht godslastering anders te behandelen dan andere vormen van smaad, kwetsen of beledigen.
> *Toelichting:* zie amendement 11.1 Moerdijk

Amendementen

11.1 Moerdijk
Na: 'Vrijheid en verantwoordelijkheid voor de samenleving gaan hand in hand.' **toevoegen:** 'Godslastering **schrappen** uit het Wetboek van strafrecht.'
Toelichting: Godslastering is een beperking van de vrijheid van meningsuiting
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur.

De PvdA streeft naar een sterke samenleving en een sterke democratie, waarin burgers en gemeenschappen mede vorm geven aan de publieke zaak en waarin burgers daadwerkelijk invloed kunnen uitoefenen op het bestuur. In het klein in de buurt, op het werk, de school en in het groot op het gemeentelijke, Nederlandse en Europese beleid. Mensen en hun sociale netwerken bedenken vaak eigen oplossingen voor problemen en zijn in hoge mate bereid elkaar onderling te helpen. De PvdA wil beter aansluiten bij deze burgerkracht, door de hardnekkige verkokering van de voorzieningen van de verzorgingsstaat aan te pakken en door burgers een grotere rol te geven in de ontwikkeling en uitvoering van beleid. De PvdA geeft mensen meer zeggenschap over hun leven, door permanent en op verschillende manieren en plaatsen te werken aan democratisering. Democratie moet onderhouden worden. Enerzijds door het te leren, op school en in verenigingsverband, anderzijds door de democratische instituties tijdig aan te passen aan zich wijzigende omstandigheden.

1. Ruim baan voor burgerbetrokkenheid en maatschappelijke initiatieven

Op tal van plekken wordt macht over ons uitgeoefend waar geen verantwoording over wordt afgelegd. Bijvoorbeeld in ziekenhuizen, scholengemeenschappen en woningcorporaties. Via vormen van maatschappelijk zelfbestuur willen we machtsconcentraties tegengaan en de zeggenschap van mensen over hun dagelijkse werk- en leefomgeving vergroten.

Amendementen

11.2 Wijchen
'scholengemeenschappen' **wijzigen in:** 'onderwijsinstellingen'
Toelichting: Algemener begrip.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.3 Heerenveen
Na: 'Via vormen van maatschappelijk zelfbestuur willen we machtsconcentraties tegengaan en de zeggenschap van mensen over hun dagelijkse werk- en leefomgeving vergroten.' **toevoegen:** 'Voor de politieke en economische stabiliteit en het vertrouwen van de burger, is het essentieel dat kabinetten de rit uitzitten. Wanneer kabinetten vallen is het niet vanzelfsprekend dat er nieuwe verkiezingen komen. De PvdA is van mening dat er dan eerst binnen de zittende kamer naar meerderheden gezocht moet worden, ook als hierdoor coalities worden gevormd waar de PvdA niet aan deelneemt; een verkeerd besluit is altijd beter dan besluiteloosheid.'
Toelichting:
-wanneer een kabinet valt, tot en met de onderhandelingen, het land politiek en economisch op slot zit; -lagere overheden, bedrijven en hardwerkende Nederlanders in deze periode beslissingen en investeringen uitstellen;
-dit het vertrouwen in de politiek en economie schaadt;
-de Nederlandse bevolking sinds het kabinet Balkenende I in 2002 nu voor de 5e keer de gang naar de stembus voor de Tweede Kamer gaat maken;
-de kabinetten van Balkenende en Rutte, tot en met komende Tweede Kamerverkiezingen, 701 dagen demissionair zijn geweest;
-het in gemeenteraden en provinciale staten na het vallen van een coalitie het de gewoonste zaak van de wereld is dat er uit bestaande raad of staten een nieuwe coalitie gevormd wordt.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur deelt de mening van de indiener dat het van groot belang is voor de economie, de stabiliteit en het vertrouwen dat kabinetten de rit uitzitten. Dat is echter niet per motie of amendement vast te leggen. Net als dat het niet verstandig is om algemene bepalingen voor het handelen op te nemen indien een kabinet ten val komt. De complexiteit van dergelijke politieke situaties is niet gebaat bij een toevoeging van deze strekking.

11.4 Amsterdam Zuidoost, Amsterdam Oost, Amsterdam Nieuw-West; ingediend namens het Netwerk Diversiteit
Na: '...hun dagelijkse werk- en leefomgeving vergroten.' **toevoegen:** 'De PvdA bevordert hierbij het gebruikmaken van sociale media waardoor de betrokkenheid van verschillende groepen een stimulans krijgt.'
Toelichting: Ook het gebruik van sociale media is handig om de betrokkenheid van diverse groepen mensen bij de partij te vergroten, via kortere lijnen houden zij contact met de partij.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt het uiteraard belangrijk dat politici en bestuurders actief zijn via sociale media, ombudswerk etc. om zoveel mogelijk contacten te onderhouden en de betrokkenheid te vergroten. Een dergelijk detailniveau opnemen in het verkiezingsprogramma gaat echter te ver.

11.5 Zutphen
Na: 'Bijvoorbeeld in ziekenhuizen, scholengemeenschappen' **toevoegen:** ', pensioenfondsen'
Toelichting: Weliswaar wordt hier geen macht over ons uitgeoefend, maar wel namens ons. Het is aan de tijd de burger ook hier meer zeggenschap te geven. Het gaat nl wel om zijn "spaargeld".
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA wil dat burgers meer invloed krijgen op onze publieke voorzieningen zoals het onderwijs, de zorg, de volkshuisvesting, het welzijn. Studenten/ouders, patiënten, huurders, kortom gebruikers van deze voorzieningen dienen vertegenwoordigd te zijn in de toezichthoudende organen en in gebruikersraden. Hieraan wordt tenminste één keer per jaar in een algemene vergadering verantwoording afgelegd.

Amendementen

11.6 Wijchen
Na: 'toezichthoudende organen en in gebruikersraden' **toevoegen:** 'met passende bevoegdheden op financieel en organisatorisch gebied'
Toelichting: Zonder passende bevoegdheden niet interessant.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.7 Nijmegen
Toevoegen extra bullet:
'De PvdA wil dat besturen van pensioenfondsen anders worden samengesteld. In de besturen moeten vertegenwoordigers van pensioengerechtigden en betalers van premies worden gekozen door de diverse achterbannen, de deskundigheid die nodig is voor deze functies in acht nemend.'
PREADVIES: OVERNEMEN

11.8 Rotterdam
'Via vormen van maatschappelijk zelfbestuur willen we machtsconcentraties tegengaan en de zeggenschap van mensen over hun dagelijkse werk- en leefomgeving vergroten.' **wijzigen in:** 'Via vormen van maatschappelijk zelfbestuur willen we machtsconcentraties tegengaan en de zeggenschap van mensen over hun dagelijkse werk- en leefomgeving vergroten. Hieraan wordt periodiek verantwoording afgelegd.'
Toelichting: Jaarlijks en via algemene vergaderingen zijn voor een verkiezingsprogramma te detailistisch. Bovendien zijn er andere en slimmere manieren om verantwoording af te leggen.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA is voorstander van medezeggenschap van bewoners over de budgetten voor leefbaarheid en veiligheid in hun buurt. Juist in tijden van forse bezuinigingen verdient het aanbeveling om burgers en ondernemers te raadplegen bij de invulling van onderdelen van bijvoorbeeld de gemeentelijke begroting.
- Veel burgers willen een bijdrage leveren aan de voortbrenging van publieke waarden, ze willen iets betekenen voor zichzelf, hun medeburgers en de buurt. Denk aan een groep ouders die een peuterspeelzaal opent voor de wijk. Dergelijke initiatieven van sociaal burgerschap worden aangemoedigd en gefaciliteerd.

Amendementen

11.9 Amsterdam West
'de voortbrenging van publieke waarden' **wijzigen in:** 'de samenleving'
Toelichting: 'de voortbrenging van publieke waarden' klinkt erg bombastisch. En ik weet ook niet precies wat ermee wordt bedoeld.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De PvdA is voorstander van overeenkomsten tussen de overheid aan de ene kant en groepen burgers of verenigingen aan de andere kant om het niveau van gemeenschapsvoorzieningen in samenwerking te verbeteren. Dit gebeurt in verschillende gemeentes al met succes in de groenvoorziening.
- Bij de hulpverlening van mensen moet een vertrouwenwekkende professional weer de ruimte krijgen om de cliënt op een integrale (en dus niet verkokerde) manier te ondersteunen. Om vanuit zijn eigen kracht aan zijn competenties te werken, zijn sociale netwerk weer op te bouwen, en zo aan een toekomst te werken. Wijkcentra die vanuit deze filosofie opereren, evenals initiatieven zoals de Eigen Kracht conferen-

ties verdienen onze krachtige steun.

2. Een directe en herkenbare democratie

In aanvulling op de representatieve democratie willen burgers directe invloed op belangrijke beslissingen en benoemingen. Het aantal bestuurslagen, bestuurders en politici met overlappende verantwoordelijkheden is de afgelopen decennia alleen maar toegenomen. Ons uitgangspunt is dat we met minder bestuurslagen kunnen. Leidraad is daarbij een duidelijke keuze voor decentralisatie, omdat het lokaal bestuur het dichtst bij de burgers staat. Denk aan zorg, veiligheid, sociale zekerheid en participatie.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
'Een directe en herkenbare democratie' **wijzigen in** 'Meer directe invloed en herkenbare democratie'

Amendementen

11.10 Den Haag, Zeevang, Leidschendam-Voorburg
De kop van deze paragraaf **wijzigen in:** "Een sterke en herkenbare democratie" .
Toelichting: Deze kop lijkt te suggereren dat de PvdA kiest voor de directe democratie, i.p.v. voor de representatieve democratie waar de sociaaldemocratie vanaf het begin voor gekozen heeft.
Dit wordt nog versterkt doordat deze paragraaf een aantal voorstellen bevat die richting directe democratie lijken te gaan. Die discussie moet per punt worden gevoerd, maar wij stellen voor in elk geval in de kop niet de indruk te wekken dat de PvdA de principiële keus voor representatieve democratie heeft laten vallen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

11.11 Utrecht
Schrappen: In de titel van paragraaf 2 **schrappen** de woorden 'directe en'.
Toelichting: Deze titel wekt de verwachting dat de PvdA streeft naar een volmaakte directe democratie. Dat willen we echter (hopelijk) niet. We hebben een over het algemeen behoorlijk goed functionerende vertegenwoordigende democratie, waarin direct-democratische elementen in kunnen worden gebracht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

Dit gaan we doen:

- De PvdA is voorstander van een correctief referendum en van burgerinitiatieven als instrument voor politieke agendering.

Amendementen

11.12 Leeuwarden, Heerenveen
Toevoegen extra bullet:
'De Friese taal is – evenals het Nederlands – een Europees erkende taal en beide verdienen erkenning in de Nederlandse grondwet.'
Toelichting: Dit een belangrijk punt in onze regio. Ook andere partijen maken er melding van in hun verkiezingsprogramma. Naast inhoudelijk, ook electoraal van belang om op te nemen.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.13 Steenwijkerland, Uithoorn, Hardenberg/Ommen, Zoetermeer, Den Haag, Wijchen, Gouda, Harderwijk, Zeist, Katwijk, Moerdijk
'De PvdA is voorstander van een correctief referendum en van burgerinitiatieven als instrument voor politieke agendering.' **wijzigen in:**
'De PvdA is voorstander van burgerinitiatieven als instrument voor politieke agendering.'
Toelichting: Een correctief referendum is te vergaand. Democratie is niet voor bange mensen, besturen is een dappere taak, verantwoordelijkheid dragen. Op deze wijze wordt besturen lastig. Als je kijkt hoe een correctief referendum bv. in Californië plaatsvindt, gaat dit ernstig ten koste van publieke voorzieningen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat bij bepaalde onderwerpen –zoals bijvoorbeeld bij belangrijke wetgeving die geen onderdeel van een verkiezingsstrijd is geweest- een referendum over een besluit van de volksvertegenwoordiging gewenst kan zijn ter versterking van de parlementaire democratie. Een correctief referendum vervangt de parlementaire democratie niet, het is daarop een waardevolle aanvulling. De politiek staat immers in het dienst van de bevolking en niet andersom.

11.14 Leiden, Tilburg, Zeevang, Oegstgeest, Katwijk
'De PvdA is voorstander van een correctief referendum en van burgerinitiatieven als instrument voor politieke agendering.' **wijzigen in:**
'De PvdA is voorstander van ruimte voor burgerinitiatieven als instrument voor politieke agendering en van effectieve deelname door burgers en belangenbehartigers in de aanloop naar besluitvorming.'
Toelichting: Een correctief referendum maakt de besluitvorming alleen nog maar stroperiger en gaat vaak niet over het oplossen van het probleem, maar verdeeldheid over de gekozen oplossing. We willen dat initiatieven vanuit de bevolking de ruimte krijgen om op de maatschappelijke en bestuurlijke agenda te komen

en dat burgers en belangenbehartigers in een vroeg stadium meer invloed kunnen uitoefenen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie amendement 11.13.

- De PvdA streeft naar vergroting van zeggenschap van burgers over de aanstelling van bestuurders, te beginnen met de burgemeester. Dit kan bijvoorbeeld door het kiezen van de burgemeester door de gemeenteraad te doen plaatsvinden, telkens onmiddellijk na gemeenteraadsverkiezingen.

Amendementen

11.15 Landgraaf, Katwijk
Schrappen: Alles na het woord bestuurders.
Toelichting: In de ontwerptekst staat gelukkig al de term "dit kan bijvoorbeeld". Hiermee vindt terecht een nuancering plaats van het voorstel dat weinig doordacht lijkt. In de bestaande praktijk kiest de gemeenteraad de burgemeester voor een termijn van zes jaar. Aan een mogelijke herbenoeming komt de gemeenteraad wederom te pas. Het voorstel zoals geformuleerd in het conceptprogramma kent een aantal nadelen. De zittingsduur voor wat nu nog de consistente factor is gaat terug naar vier jaar in beginsel. De burgemeestersfunctie wordt vierjaarlijks onderdeel van politieke afweging, van steekspel in de context van de gemeenteraadsverkiezingen. Afhankelijk van gewijzigde politieke verhoudingen bij raad en wethouders. Onderwerp van afrekeningen, van de verkiezingscampagne. Wat is blijft de rol van de burger: geen enkele. Wat te doen bij tussentijds vertrek, overlijden e.d. Te veel vragen en dat alles rechtvaardigt het niet om deze belangrijke functie uit te kleden en er een "wegwerp-burgemeester" van te maken. Zeker, de modelgemeente bestaat maar laten we de ogen niet sluiten voor de realiteit.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil een grotere rechtstreekse invloed van mensen op burgemeestersbenoemingen teneinde de legitimatie en herkenbaarheid van het lokaal bestuur te vergroten met het behoud van kwaliteit van het ambt. In het genoemde voorbeeld wordt de burgemeester inzet van de raadsverkiezingen maar vindt de selectie van de kandidaten plaats via de afzonderlijke partijen. Dit onderstreept het uitgangspunt.

11.16 Den Haag, Tilburg, Uithoorn
'Dit kan bijvoorbeeld door het kiezen van de burgemeester door de gemeenteraad te doen plaatsvinden, telkens onmiddellijk na gemeenteraadsverkiezingen.' **wijzigen in:** 'De burgemeester wordt gekozen door de gemeenteraad.'
Toelichting: Dit is in de praktijk de huidige situatie. Dit kan worden geformaliseerd door de Kroonbenoeming ook formeel af te schaffen. In een representatieve democratie moet de macht bij de volksvertegenwoordiging liggen, en niet gedeeld worden met een op een eigen program gekozen functionaris.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil een grotere rechtstreekse invloed van mensen op burgemeestersbenoemingen teneinde de legitimatie en herkenbaarheid van het lokaal bestuur te vergroten met het behoud van kwaliteit van het ambt. In het genoemde voorbeeld wordt de burgemeester inzet van de raadsverkiezingen maar vindt de selectie van de kandidaten plaats via de afzonderlijke partijen met de bijbehorende partijprogramma's.

11.17 Leiden, Oegstgeest, Zoetermeer
'De PvdA streeft naar vergroting van zeggenschap van burgers over de aanstelling van bestuurders, te beginnen met de burgemeester. Dit kan bijvoorbeeld door het kiezen van de burgemeester door de gemeenteraad te doen plaatsvinden, telkens onmiddellijk na gemeenteraadsverkiezingen.' **wijzigen in:** 'De PvdA wil dat de burgemeester wordt benoemd door de gemeenteraad. Het zwaartepunt van de lokale democratie blijft liggen bij de gemeenteraad: daar worden de kaders van het te voeren beleid gesteld, wordt gecontroleerd hoe het bestuur die uitvoert en worden de bestuurders gekozen en ontslagen.'
Toelichting: Als de burgemeester direct na de raadsverkiezingen wordt benoemd door de gemeenteraad, is het risico te groot dat de verkiezingen niet gaan over de samenstelling van de gemeenteraad, maar over de burgemeesterskandidaten. Daarmee wordt de gemeenteraad gedegradeerd tot een verzameling kiesmannen voor de burgemeester, terwijl juist daar het hart van de democratie ligt.
Er is slechts eenmaal een ledenraadpleging in de partij geweest over een inhoudelijk onderwerp, en dat betrof de gekozen of benoemde burgemeester. De partij heeft toen gekozen voor de benoemde burgemeester, en niet voor een variant op een via een omweg gekozen burgemeester.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil een grotere rechtstreekse invloed van mensen op burgemeestersbenoemingen teneinde de legitimatie en herkenbaarheid van het lokaal bestuur te vergroten met het behoud van kwaliteit van het ambt. Het voorstel komt overeen met de huidige verkiezing van de minister-president en het

Partijbestuur stelt vast dat de Tweede Kamer meer doet dan het fungeren als kiesmannen en vrouwen voor de premier, en dat de campagnes in Nederland in enige mate gaan over de persoon maar zeker ook over de inhoud van de partijprogramma's. De geopperde bezwaren delen wij daarom ook niet.

11.18 Rotterdam

'De PvdA streeft naar vergroting van zeggenschap van burgers over de aanstelling van bestuurders, te beginnen met de burgemeester. Dit kan bijvoorbeeld door het kiezen van de burgemeester door de gemeenteraad te doen plaatsvinden, telkens onmiddellijk na gemeenteraadsverkiezingen.' **wijzigen in:** 'De PvdA streeft naar vergroting van zeggenschap van burgers over de aanstelling van bestuurders. Een eerste stap in die richting is om direct na de gemeenteraadsverkiezing de gemeenteraad een nieuwe burgemeester te laten kiezen.'

Toelichting: De voorgestelde tekst is wat compacter, wat helderder en maakt duidelijk dat het een door de raad gekozen burgemeester een eerste stap is.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst de lading volledieger dekt en preciezer bij de partijstandpunten ligt.

- Ook wil de PvdA de stemgerechtigde leeftijd vaststellen op 16 jaar.

Amendementen

11.19 Soest

Schrappen: De hele bullet.

Toelichting: 18 is een logischer leeftijd: dan word je gezien als volwassen, mag je trouwen zonder toestemming, een bankrekening openen enz.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur wil die jongeren die dat willen op een vroegere leeftijd betrekken bij de democratie. Democratie hoort diegenen te belonen die wél gaan stemmen, het argument dat een relatief groot deel dat niet zal doen is geen redenen om hun politiek bewuste leeftijdsgenoten buiten te sluiten.

- De rol van ons Staatshoofd moet op enkele punten worden herzien. De Koning(in) heeft in de toekomst geen rol meer in de Raad van State. Bij kabinetsformaties is het gewenst dat de Tweede Kamer het initiatief neemt in plaats van de Koning(in). In onze visie blijft de Koning(in) wèl lid van de regering zodat de ministeriële verantwoordelijkheid blijft bestaan.

Amendementen

11.20 Wijchen, Zeevang

'In onze visie blijft de Koning(in) wèl lid van de regering zodat de ministeriële verantwoordelijkheid blijft bestaan.' **wijzigen in:** 'Het koningschap wordt louter protocolair'

Toelichting: Huidige vorm van koningschap is achterhaald.

PREADVIES: AFWIJZEN

Het Partijbestuur wil de macht van het koningschap maximaal beperken maar vindt het wenselijk dat de regering en het staatshoofd met één mond spreken. Een protocollair staatshoofd dat zichzelf zeer actief kan mengen in het publieke debat vinden wij ongewenst. We perken de macht verder in maar behouden de plek in 's lands regering waarbij elders in de grondwet al is geregeld dat de ministers over het beleid gaan en niet het staatshoofd.

11.21 Utrecht

'De rol van ons Staatshoofd moet op enkele punten worden herzien. De Koning(in) heeft in de toekomst geen rol meer in de Raad van State. Bij kabinetsformaties is het gewenst dat de Tweede Kamer het initiatief neemt in plaats van de Koning(in). In onze visie blijft de Koning(in) wèl lid van de regering zodat de ministeriële verantwoordelijkheid blijft bestaan.' **wijzigen in:** 'Het staatshoofd maakt geen deel meer uit van de regering en is geen voorzitter meer van de Raad van State. Aan de (ongeschreven) rol van het staatshoofd bij kabinetsformaties komt een einde, zoals de Kamer onlangs al heeft besloten.'

Toelichting: Om principiële redenen moet het staatshoofd van zijn politiek macht worden ontdaan. Zie ook het PvdA-beginselprogramma en de aangehouden motie van Utrecht op het laatste congres, naar aanleiding van de commissie-Van den Berg. De tekst van het conceptprogramma is ontleend aan dat dubbelhartige advies van deze commissie, dat het fundamentele probleem van onze monarchie (de plaats van het staatshoofd in de regering) vreemd genoeg ongemoeid laat.

PREADVIES: AFWIJZEN

Zie toelichting bij amendement 11.20.

- De gemeente is de eerste overheid. De PvdA streeft ernaar overheidstaken zo dicht mogelijk bij de burgers zelf te organiseren. Daarom bevordert de PvdA decentralisatie met daarbij voldoende budget en beleidsvrijheid. Landelijke kaders voorkomen dat er te grote verschillen ontstaan tussen de verschillende gemeenten.
- De PvdA is voorstander van binnengemeentelijke deconcentratie/decentralisatie, zodat buurten, kernen, wijken en dor-

pen zeggenschap hebben over de taken. Als gemeenten in onvoldoende mate in staat zijn hun taken zelfstandig uit te voeren, kunnen zij deze overdragen aan een centrumgemeente of kiezen voor samenwerkingsverbanden van gemeenten zonder de gemeenteraden uit te schakelen. Ook kunnen zij ervoor kiezen te fuseren met andere gemeenten.

Amendementen

11.22 Zoetermeer, Leidschendam-Voorburg
Na: 'Ook kunnen zij ervoor kiezen te fuseren met andere gemeenten.' **toevoegen:** 'Punt van aandacht blijven beoogde samenwerkingverbanden tussen gemeenten, waarbij een nieuw bestuurlijk verband ontstaat tussen de provincie en de gemeenten in (metropoolregio, stadsgewest), en de democratische legitimatie van een dergelijk verband.'
Toelichting: Als voorbeeld: in Zuid-Holland wordt gesproken over een de vorming van een Metropoolregio Rotterdam/Den Haag. Daarbij is belangrijk de vinger aan de pols te houden, zodat de kleinere/andere gemeenten in/rondom deze metropoolregio niet voor voldongen feiten en daarmee buitenspel komen te staan. De democratische legitimiteit van dergelijke grotere bestuurlijke verbanden is een aandachtspunt: Provinciale Staten en gemeenteraden zijn gekozen organen, het bestuur van een dergelijke regio is dat niet.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt samenwerking met behoud van democratische legitimiteit van grote meerwaarde daar waar mogelijk. Het benoemen van specifieke aandachtspunten binnen concrete voorstellen voert wat ons betreft te ver voor het programma.

11.23 Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuid, Zeevang, Amsterdam Zuidoost
Na: 'Ook kunnen zij ervoor kiezen te fuseren met andere gemeenten.' **toevoegen:** 'Gemeenten moeten zelf kunnen bepalen of zij wijk- of dorpsraden deelgemeenteraden of stadsdelen instellen en deze al dan niet rechtstreeks laten kiezen door de bevolking.'
Toelichting: Gemeenten moet deze vrijheid behouden. Het huidige artikel 87 van de gemeentewet waarin deze bevoegdheid is geregeld, moet daarom behouden blijven.
PREADVIES: OVERNEMEN

- De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.

Amendementen

11.24 Franekeradeel
'Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.' **wijzigen in:** 'Wij willen een kleinere maar krachtige rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.'
Toelichting: Om meer te kunnen doen met minder mensen zal een kleinere overheid krachtig moeten opereren.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.25 Leeuwarden, Utrecht, Harderwijk, Leidschendam-Voorburg, Zeevang, Amsterdam Nieuw-West, Amsterdam Zuid
Schrappen: "...en minder politici in gemeenten en provincies."
Toelichting: Dit is een halve oplossing en komt niet ten goede van de kwaliteit van het openbaar bestuur. Het effect zal zijn dat het openbaar bestuur verder van de samenleving komt te staan. Daarmee ongewenst.
Daarnaast is het aantal politici de laatste jaren al verminderd (zoals Statenleden), terwijl door decentralisatie en deze vermindering de werkdruk is toegenomen. Daarbij is de vergoeding van een gemiddeld raadslid/volksvertegenwoordiger is omrekenbaar naar het niveau van een krantenjongen.
Door het verder opvoeren van de tijds- en werkdruk, en de vergoeding te laten voor wat ie is, wordt het ambt van volksvertegenwoordiger voor gekwalificeerde mensen onaantrekkelijker, om deze naast bijvoorbeeld een baan als nevenfunctie te kunnen (vanwege inkomstderving) of te willen vervullen.
Een volksvertegenwoordiger heeft tijd en ruimte nodig om haar taak goed te kunnen vervullen en zichtbaar te zijn in de samenleving.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur wil een slagvaardige democratie die niet groter is dan noodzakelijk zodat we onze beperkte middelen maximaal kunnen inzetten voor onze ambities voor Nederland: een goede oude dag, een duurzame toekomst, het beste onderwijs, betaalbare zorg etc. Hierbij geldt overigens ook dat bij de verdere dualisering in het lokaal bestuur gemeenteraden groter geworden zijn, hierop kan een correctie plaatsvinden.

11.26 Den Haag, Oegstgeest, Leidschendam-Voorburg
Schrappen: Hele bullet **schrappen**.
Toelichting: Een kleinere overheid is geen doel op zich. Bezuinigen op het aantal politici getuigt ofwel van een 'weg met ons'-mentali-

teit , ofwel van een heimelijk verlangen de kiesdrempel te verhogen, of van beide.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.25.

11.27 Leiden, Zeevang, Harderwijk
'De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.' **wijzigen in:** 'De publieke sector is in de afgelopen jaren uitgekleed. Op de ministeries is te weinig deskundigheid overgebleven, zodat die nu voor veel geld moet worden ingekocht. Overheidsorganisaties hoeven geen vet op de botten te hebben, maar ze moeten wel voor hun taak berekend zijn.'
Toelichting: In het verlengde van het neoliberalisme is nu al jarenlang het lied gezongen van een kleinere overheid. Natuurlijk moet er niet gelummeld worden in de publieke sector, maar ook op dit front moeten we de rug toekeren naar het neoliberale geluid.
Overheidsdiensten dienen goed op hun taak berekend te zijn, daar moeten we voor zorgen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.25.

11.28 Zeist
'De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.' **wijzigen in:** 'De PvdA wil dat de publieke sector maximaal efficient functioneert.'
Toelichting: Het past helemaal niet bij de PvdA om te vinden dat de overheid klein moet zijn. Bovendien zegt dat ook helemaal niets. Groot of klein betekenen voor iedereen wat anders. Het enige relevante criterium is dat de capaciteit van de overheid past bij de taken die de overheid zich stelt. En overigens zitten er in dit verkiezingsprogramma weinig aanknopingspunten om te concluderen dat de ambities van de overheid, en zeker van de gemeentelijke overheid, bescheidener worden.
Het past meer bij de PvdA om te stellen dat de burger meer baat heeft bij versterking van de publieke sector dan bij versterking van de individuele koopkracht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.25.

11.29 Hengelo (Ov) Kampen, Raalte, Hardenberg/Ommen
'De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.' **wijzigen in:** 'De publieke sector moet doelmatiger gaan werken. Overbodig beleid en regelgeving wordt geschrapt. Wij willen een kleinere overheid en minder politici in gemeenten en provincies.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.25.

11.30 Zwolle, Deventer, Kampen, Raalte, Rijssen-Holten/Wierden
Toevoegen extra bullet: 'De Tweede en Eerste Kamer houden hun huidige omvang van 150 respectievelijk 75 leden'
'De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies.' **wijzigen in:** 'De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een beter functionerende en presterende overheid.'
Toelichting: Het is een typisch rechtse mythe dat de omvang van de overheid het grote probleem zou zijn in het Nederlandse openbaar bestuur. Het gaat ons als PvdA niet perse om een kleinere overheid, maar om een overheid die in alle bestuurslagen beter functioneert en presteert, anders gezegd: een betere overheid. De omvang is een afgeleide van die kwalitatieve taakstelling.
In het kielzog van de roep om een kleinere overheid hebben partijen ter rechterzijde ook bedacht dat de omvang van de representatieve organen in Nederland moet worden teruggebracht. De voormalige regeer- en gedoogcoalitie heeft daarbij het plan opgevat om de Tweede Kamer in te krimpen van 150 naar 100 leden en de Eerste Kamer van 75 naar 50 leden. Dat is een slechte zaak omdat het parlement het in haar rollen van volksvertegenwoordiger, controleur van de regering en medewetgever dan met 5t0% minder mensen moet doen, terwijl het (Tweede) Kamerwerk nu al te lijden heeft van een grote werkdruk en op onderdelen gebrek aan deskundigheid (vooral inzake de wetgeving). Nederland heeft nu al een relatief bescheiden parlement, maar met de voorgestelde inkrimping zouden Tweede en Eerste Kamer terugvallen op de omvang van voor 1956, toen ons land 11 miljoen inwoners telde, tegen 17 miljoen nu.
Ook het reduceren van de omvang van gemeenteraden en Provinciale Staten wordt gekoppeld aan de roep om een kleinere overheid en ook hier gelden dezelfde bezwaren: de werkdruk is in de loop der jaren fors gestegen, omdat er steeds meer op gemeenten en provincies afkomt en de vertegenwoordigende en controlerende taak vereisen voldoende goede mensen. Daarbij komt dat het aantal gemeenten in Nederland door herindeling gestaag daalt, waardoor het aantal inwoners per raadslid groeit. Minder raadsleden moeten dus meer

inwoners vertegenwoordigen. De omvang van de Provinciale Staten is in 2007 al met 25% teruggebracht.
Daar komt nog een principieel punt bij, dat geldt voor de verkleining van de beide Kamers, de gemeenteraden en de Provinciale Staten: het zal voor kleinere partijen moeilijker worden zetels te behalen, waardoor de representativiteit van de vertegenwoordigende organen afneemt. Vanuit democratisch oogpunt is dat een bedenkelijke zaak.
PREADVIES: AFWIJZEN
Niet alles wat we willen behouden behoeft een plek in het verkiezingsprogramma, zie verder toelichting amendement 11.25.

11.31 De Jonge Socialisten
Schrappen: De publieke sector moet meer doen met minder mensen. Wij willen een kleinere rijksoverheid en minder politici in gemeenten en provincies
Toelichting: Hoewel het goed is dat de PvdA kritisch kijkt naar de noodzaak van veel politici, moet politiek zowel lokaal als landelijk herkenbaar blijven. Op dit moment kent Nederland al een parlement met bijzonder weinig volksvertegenwoordigers ten opzichte van andere Europese landen, en relatief kleine gemeenteraden. Nog verder snijden in aantallen politici betekent dat zij zich nog minder kunnen specialiseren, minder tijd hebben voor specifieke belangen van burgers en dus minder goed als vertegenwoordiger kunnen optreden. Politiek wordt dan een toneelspelletje voor de televisie. Dat lijkt ons onwenselijk, en daarom moet dit punt er uit. Het is bovendien slecht uitgewerkt, en suggereert veel grotere hervormingen dan in deze twee zinnetjes passen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.25.

- De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de provincies.

Amendementen

11.32 Heerenveen
Schrappen: 'De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de Provincies.'
Toelichting: Op dit moment is er nog veel onduidelijk over de aard en wijze van uitvoering van de Waterschapsverkiezingen, die worden uitgesteld tot waarschijnlijk 2014.
Wat de positie van de Waterschappen betreft, is er ook veel te zeggen voor bijvoorbeeld samenvoeging met Rijkswaterstaat en / of als zelfstandig functionele organisatie zo door te gaan.
Daarom nu deze bullet schrappen en in Partijverband met elkaar de komende tijd om tafel voor een gezamenlijk gedragen voorstel, waarbij onze Waterschapsbestuurders nauw worden betrokken !!!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is voorstander van waterschappen als uitvoeringsorganisaties zonder dat ze een eigen bestuurslaag vormen. De noodzaak van een eigen bestuurslaag is gezien taken en opkomst bij de verkiezingen niet langer aanwezig. Om de democratische controle te waarborgen brengen we ze daarom onder bij de provincie.

11.33 Hilversum, Lansingerland, Zoetermeer, Apeldoorn, Delft/Midden-Delfland, Gouda, Amsterdam Centrum, Groningen, Leidschendam-Voorburg, Krimpenerwaard, Vught, Dordrecht, Westland, Uithoorn, Amersfoort/Bunschoten
'De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties' **wijzigen in:** 'De waterschappen worden waar mogelijk uitvoeringsorganisaties'
Toelichting: de waterschappen vallen niet altijd samen met de provinciegrenzen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is voorstander van waterschappen als uitvoeringsorganisaties zonder dat ze een eigen bestuurslaag vormen. Om de democratische controle te waarborgen brengen we ze daarom onder bij de provincie. Daarop kunnen we geen uitzonderingen maken omdat anders de democratische controle in het geding komt. Welke stroomgebieden onder welke provincie vallen is een kwestie van uitvoering en voert voor het programma te ver.

11.34 Zeist, Neder-Betuwe, Geldermalsen, Nunen en Lingewaal
Schrappen: Zie toelichting.
Toelichting: De zin is achterhaald. Sinds het Bestuursakkoord Water 2011 zijn de taken tussen de gemeenten, provincies en waterschappen evenwichtig verdeeld. De overheidslagen werken complementair en leveren een afgesproken omvangrijke bijdrage aan de rijksbezuinigingen. Een eventuele nieuwe inrichting van het middenbestuur kan alleen succesvol en met draagvlak tot stand komen als dat integraal en in samenhang gebeurt. Het onderbrengen van de waterschappen bij de provincies levert financieel en organisatorisch geen voordeel op en is, gegeven de duidelijk onderscheiden kaderstellende en uitvoerende verantwoordelijkheden en de grote afwijkingen van de geografische grenzen, onverstandig, moeilijk uit-

voerbaar en duur. Kortom, de veiliheid en kwaliteit van het water moet geborgd worden in een bestuurlijk en financieel onafhankelijke setting, die direct voor de burger controleerbaar en stuurbaar is.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is voorstander van waterschappen als uitvoeringsorganisaties zonder dat ze een eigen bestuurslaag vormen. De noodzaak van een eigen bestuurslaag is gezien taken en opkomst bij de verkiezingen niet langer aanwezig. Om de democratische controle te waarborgen brengen we ze daarom onder bij de provincie.

11.35 Leiden, Geldermalsen, Lingewaal
'De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de provincies.' **wijzigen in:** 'Waterschappen moeten zelfstandige organisaties blijven. De besturen van de waterschappen worden voortaan indirect gekozen.'
Toelichting: Waterschappen zijn nu goed functionerende professionele organisaties. De meeste waterschappen hebben totaal andere begrenzingen dan de provincies. Het plaatsen van de waterschappen onder het bestuur van de provincie is geen oplossing van een probleem, maar levert eerder problemen op. De opkomst bij verkiezingen van waterschappen is te laag en dat vermindert de legitimatie van de waterschapsbesturen. Het zijn nu eenmaal geen politieke organen. Maar ze moeten wel goed bestuurd worden, zodat het afdoende is de verkiezingen indirect te organiseren, bv. via de raadsleden van de inliggende gemeenten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.32

11.36 Amsterdam Noord, Amsterdam Zuid
Schrappen hele bullet.
Toelichting: Het voorstel is onwerkbaar, in strijd met het subsidiariteitsbeginsel, en voorbarig.
- Het voorstel is onwerkbaar, omdat de grenzen van provincies niet altijd samenvallen met die van waterhuishoudingen. (De waterhuishoudingen van Bonaire, St. Eustatius en Saba kunnen wellicht door de besturen van die gemeenten beheerd worden.)
- Het voorstel is in strijd met het subsidiariteitsbeginsel, en (dus) ook met beginsel Nabij Bestuur (Beginselmanifest, punt 2.3). Immers, waarom zou iemand in de ene polder mogen meebeslissen over de waterhuishoudingswensen van iemand in een andere polder?
- Het voorstel is voorbarig, omdat ook over het nut van provincies verschillend wordt gedacht. Wel kan mogelijk op de kosten van het openbaar bestuur (bijvoorbeeld waterschappen, provincies en gemeenten) worden bespaard door hun (niet-politieke) uitvoeringsorganisaties samen te voegen. (Voorbeelden: Waternet, BEL Combinatie.)
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.32.

11.37 Almere, Borger-Odoorn
Schrappen hele bullet.
Toelichting: De zin is achterhaald. Sinds het bestuursakkoord 2011 zijn de taken tussen gemeenten, provincies en waterschappen evenwichtig verdeeld. De overheidslagen werken complementair en leveren een afgesproken omvangrijke bijdrage aan de rijksbezuinigingen. Een eventuele nieuwe inrichting van het middenbestuur kan alleen succesvol en met draagvlak tot stand komen als dat integraal en in samenhang wordt bezien. Het onderbrengen van de waterschappen bij de provincies levert financieel en organisatorisch geen voordeel op en is, gegeven de duidelijk onderscheiden kaderstellende en uitvoerende verantwoordelijkheden en de grote afwijkingen van de geografische grenzen, moeilijk uitvoerbaar, duur en onverstandig.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.32

11.38 Castricum
'De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de provincies' **wijzigen in:** 'De PvdA onderzoekt de mogelijkheid om de waterschappen op termijn als uitvoeringsorganisaties onder het bestuur van de provincies te brengen. Het opheffen als zelfstandig bestuursorgaan mag niet ten koste gaan van de kwaliteit van uitvoering en vereist een zorgvuldige voorbereiding.'
Toelichting: - De Waterschappen werken op een hoog niveau aan waterbeheersing en onze veiligheid. Zij zijn als organisatie uniek in de wereld.
- Het standpunt om de waterschappen zonder zorgvuldige voorbereiding als uitvoeringsorgaan bij de provincies onder te brengen, gaat hieraan voorbij.
- Samenvoeging op korte termijn vraagt veel bestuurlijke inzet en werkt kostenverhogend.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie toelichting amendement 11.32.

- Ook de eilanden Bonaire, St. Eustatius en Saba horen bij Nederland. Het proces waarbij de eilanden direct onder Nederlands bestuur worden gebracht verloopt ondanks alle inspanningen niet goed. De PvdA wil dit verbeteren door beter gebruik te maken van lokale kennis. Te veel wordt met een Europees-Nederlandse bril op gezocht naar oplossingen. Wat lokaal kan, moet lokaal worden gedaan. Verder moet de

Minister van Binnenlandse Zaken de regie stevig ter hand nemen, namens hem ter plaatse door de rijksvertegenwoordiger. Alleen zo kan worden voorkomen dat alle ministeries apart met al hun ambtenaren tegelijkertijd hun plannen doorvoeren. Dienstreizen naar de West moeten tot een minimum worden beperkt. De PvdA wil de valse start snel omzetten in een succesvol traject naar een verhoogde welvaart op de BES-eilanden.

Amendementen

11.39 Amsterdam Noord, Amsterdam Nieuw-West
'Dienstreizen naar de West moeten tot een minimum worden beperkt.' **wijzigen in:** 'Gestreefd wordt naar vruchtbare samenwerking bij een minimum aan intercontinentale reizen.'
Toelichting: Ja, dure en vervuilende intercontinentale snoepreisjes moeten worden vermeden. Nee, op het "verheffen" van deze gemeenten mag niet worden bezuinigd.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.40 Den Haag
Na: 'inspanningen niet goed.' en voor: 'De PvdA wil dit' **toevoegen:** 'De PvdA wil dat de BES-eilanden volwaardige Nederlandse gemeentes worden.'
Toelichting: Het huidige systeem waarbij de BES-eilanden openbare lichamen van Nederland zijn, werkt niet goed. De eilanden hebben wel de lasten en niet de lusten van Nederland. Dit los je op door deze drie kleine eilanden volwaardige gemeenten van Nederland te maken.
PREADVIES: AFWIJZEN
Wij wachten eerst de evaluatie van de nieuwe staatkundige verhoudingen af voordat we beslissen over de juridische status van de BES-eilanden binnen Nederland. De nieuwe verhoudingen zijn op 10-10-2010 ingegaan en bij de evaluatie van 2015 wordt duidelijk of Bonaire, Sint-Eustatius en Saba Nederlandse gemeenten moeten worden.

11.41 Zwolle, Deventer, Kampen, Rijssen-Holten/Wierden, Raalte
Toevoegen extra bullet: 'De wet Houdbare Overheids Financiën wordt niet ingevoerd.'
Toelichting: De wet HOF verplicht gemeenten en provincies om hun investeringen in een jaar binnen de begroting te dekken (volgens het zgn. 'kasstelsel'dat bij het Rijk in gebruik is) en niet langer over meerdere jaren (volgens het baten- en lasten stelsel dat gemeenten en provincies nu hanteren). Dat lijkt een kwestie van boekhouden, maar het is een uitgesproken politieke keuze met grote gevolgen. Het leidt ertoe dat gemeenten en provincies veel minder zullen kunnen investeren, omdat zij de lasten nu in een jaar moeten dekken. Dat heeft enorme negatieve gevolgen voor de investeringen van de lagere overheden en daarmee voor de economie in gemeenten en regio's. Bovendien maakt de wet inbreuk op de autonomie van gemeenten provincies. Een beproefd en goed functionerend stelsel van het dekken van investeringen, waarmee gemeenten en provincies een belangrijke bijdrage leveren aan de ontwikkeling van Nederland en aan het voorzieningenniveau op lokale en regionale schaal (denk aan wegen, scholen, bibliotheken, sportvoorzieningen enz.) dreigt door een centralistische ingreep van de rijksoverheid om zeep te worden gebracht.
PREADVIES: AFWIJZEN
Zie nieuw tekstvoorstel Partijbestuur

3. Een dienstbare politiek, bestuur en semipublieke sector
In de semipublieke sector moet de professional en de gebruiker centraal staan. De schaal van de organisaties moet aansluiten op een logisch verzorgingsgebied.

Nieuw tekstvoorstel Partijbestuur
Toevoegen extra bullet: 'De wet Houdbare Overheids Financiën wordt niet ingevoerd.'

Amendementen

11.42 Leidschendam-Voorburg, Zeevang
Na: 'De schaal van de organisaties moet aansluiten op een logisch verzorgingsgebied.' **toevoegen:** 'De overheid dient zich in een rechtsstaat zich in haar betrekkingen met de burger zelf aan de regels te houden en bij nieuwe wet- en regelgeving Nederlandse en internationale rechtsbeginselen te respecteren'
Toevoegen extra bullet:
'De toegang tot de rechter wordt niet belemmerd, noch door een te sterke verhoging van het griffierecht noch door inperking van rechtsbijstand. In een rechtsstaat moet iedere burger binnen de grenzen van het redelijke aan zijn recht kunnen komen.'
Toelichting: In tijden van bezuinigingen is het risico groot dat maatregelen worden genomen dat burgers die gedupeerd zijn, zich niet tot de rechter kunnen wenden omdat de kosten veel te hoog voor ze zijn. Voorkomen moet worden dat onrechtvaardigheid en rechtsongelijkheid in de hand worden gewerkt.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.43 Lelystad, Zeevang

Toevoegen extra bullet:

'De Wet Openbaarheid Bestuur levert de overheid momenteel veel werk op. De oplossing daarvoor is niet om het recht op toegang tot openbare informatie weer in te perken. Wanneer overheden meer informatie uit zichzelf publiek beschikbaar maken, zal het aantal specifieke informatieverzoeken vanzelf gaan afnemen. Zolang privacy en veiligheid niet in het geding komen, wordt openbaarmaking dus de regel. Initiatieven die dat willen bewerkstelligen kunnen rekenen op de steun van de PvdA.'

Toelichting: 1) De uitvoering van de WOB jaagt de overheid op kosten. Daarom suggereerde minister Donner vorig jaar dat de mogelijkheden om openbare informatie te kunnen verkrijgen wellicht zouden moeten worden ingeperkt. De achterliggende gedachte - dat het aan lastige burgers en journalisten ligt dat de kosten zo hoog zijn - klopt echter niet. Gemeenten, provincies en rijk kunnen immers zelf voorkomen dat die informatieverzoeken nodig zijn.

2) Waar het vroeger, met typ- en stencilmachines, ondoenlijk was om verregaande transparantie te betrachten,

zijn er nu geen technische belemmeringen meer voor. En omdat publieke informatie uiteindelijk ook "het publiek" toebehoort, is het moment aangebroken om ambitieuzer te worden op dit vlak.

3) De laatste zin (initiatieven die dat... etc.) staat er omdat er al diverse maatschappelijke en politieke initiatieven op dit vlak in ontwikkeling zijn.

PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA is geen voorstander van instellingen in bijvoorbeeld de volkshuisvesting, het onderwijs of de zorg, die door schaalvergroting door het hele land heen actief zijn. De afstand tussen directiekamer en burgers is te groot geworden. Kansen op schaalverkleining moeten de komende jaren actief worden benut.
- De mensen in de frontlinie staan centraal en worden eerlijk beloond, overhead en management moet worden teruggedrongen tot het hoogst noodzakelijke. Onze stelregel: de mensen op straat moeten meer verdienen dan tenminste de eerste twee managementlagen in de organisatie.
- "Een cultuur van zuinigheid", dienstbaarheid, en doelmatigheid staan voorop.
- Er moet verantwoording worden afgelegd aan de gebruikers, het personeel en het meest betrokken openbaar bestuur: (samenwerkende) gemeenten, provincies of rijk. Deze krijgen een rol in de benoeming van toezichthouders.
- Bij alle diensten die uit belastingen of premies worden betaald geldt als maximumbeloning de Balkenendenorm. Voor bonussen en gouden handdrukken is in de publieke sector geen ruimte. De samenleving verwacht betrokken inzet en toewijding van iedere werknemer in de publieke sector. Die toewijding laten we niet afhangen van een bonus.

Amendementen

11.44 Wijchen

Na: 'Die toewijding laten we niet afhangen van een bonus.' **toevoegen:** 'Met name geldt dit ook voor het management van woningcorporaties, ziekenhuizen, scholen en universiteiten.'

PREADVIES: AFWIJZEN

Dit geldt voor álle functies in de publieke sector. Toevoegen van een dergelijke suggestie verzwakt de passage.

11.45 Leiden

'Bij alle diensten die uit belastingen of premies worden betaald geldt als maximumbeloning de Balkenendenorm.' **wijzigen in:** 'Bij alle diensten die grotendeels uit belastingen of premies worden betaald of waarbij publieke taken de kern vormen is het salaris van de minister-president maatgevend voor het salarisplafond.'

Toelichting: We moeten hoognodig af van de term "Balkenendenorm". Ook gaat het niet alleen om functies in diensten die uit belastingen worden betaald, maar ook bij publieke taken zoals woningcorporaties.

PREADVIES: OVERNEMEN

- Volksvertegenwoordigers en bestuurders moeten voldoen aan de hoogste eisen van integriteit en dienstbaarheid. De rechtspositie van politiek ambtsdragers wordt verder versoberd voor wat betreft het wachtgeld: kortere duur en een hogere leeftijdsgrens voor voortgezet wachtgeld.

Amendementen

11.46 Oss/Maasdonk/Lith, Tilburg

'De rechtspositie van politieke ambtsdragers wordt verder versoberd voor wat betreft het wachtgeld: kortere duur en een hogere leeftijdsgrens voor voortgezet wachtgeld.' **wijzigen in:** 'De rechtspositie van politieke ambtsdragers wordt verder versoberd en de wachtgeldregeling wordt afgeschaft.'

Toelichting: De hier gestelde versobering van de wachtgeldregeling is te mager. Een ambtenaar is niks meer dan een gewone burger en zal ook van de gewone WW-regeling gebruik moeten gaan maken.

PREADVIES: AFWIJZEN

De publieke arena heeft een verhoogd afbreukrisico en de aanstelling is periodiek. Daarbij past een simpele en sobere wachtgeldregeling.

- De overheid geeft als werkgever het goede voorbeeld. Zij biedt plaats aan arbeidsgehandicapten en bevordert diversiteit naar leeftijd, sekse en etniciteit. Zij hanteert sociale normen bij aanbestedingen. Schoonmakers worden weer gewoon in dienst genomen; ook zij zijn een onmisbaar onderdeel van elke organisatie.

Amendementen

11.47 Delft/Midden

'De overheid geeft als werkgever het goede voorbeeld. Zij biedt plaats aan arbeidsgehandicapten en bevordert diversiteit naar leeftijd, sekse en etniciteit. Zij hanteert sociale normen bij aanbestedingen. Schoonmakers worden weer gewoon in dienst genomen; ook zij zijn een onmisbaar onderdeel van elke organisatie.' wijzigingen in: 'De overheid geeft als werkgever het goede voorbeeld. Zij biedt plaats aan arbeidsgehandicapten en bevordert diversiteit naar leeftijd, sekse en etniciteit. De overheid bevordert actief een inclusieve werksfeer binnen haar organisatie. Zij hanteert sociale normen bij aanbestedingen. Schoonmakers worden weer gewoon in dienst genomen; ook zij zijn een onmisbaar onderdeel van elke organisatie.'
Toelichting: Ook na werving en selectie dient de overheid alert te zijn op de werkcultuur, en te bevorderen dat alle werknemers zich goed kunnen ontplooien. Een inclusieve wersfeer werkt fijner en efficienter. Andere grote werkgevers zijn de overheid in dit beleid al voorgegaan, o.a. via netwerkorganisaties als Workplace Pride.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.48 Arnhem

Toevoegen extra bullet:
'Instellingen die subsidie van de overheid ontvangen, moeten bij hun aanbestedings- of inkooptrajecten eisen gaan stellen aan de inzet van mensen die anders moeilijk aan de slag komen, zoals arbeidsgehandicapten en langdurig werkelozen.'
Toelichting: Deze toevoeging maakt er werk van.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.49 Arnhem, Assen

Toevoegen extra bullet: 'Provincies en gemeente moeten zoveel mogelijk opdrachten gunnen aan SW-bedrijven, tenzij er zwaarwegende redenen zijn om dat niet te doen.'
Toelichting: Nieuw punt toevoegen om daar werk te creëren waar dit het meest nodig is.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Bij reorganisaties van de rijksoverheid worden zoveel mogelijk regio's met relatief zwakke arbeidsmarkt ontzien. Maar de PvdA onderkent dat ook de overheid zal moeten snijden in eigen vlees.

Amendementen

11.50 Hilversum

Schrappen: 'Bij reorganisaties van de rijksoverheid worden zoveel mogelijk regio's met relatief zwakke arbeidsmarkt ontzien. Maar de PvdA onderkent dat ook de overheid zal moeten snijden in eigen vlees.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Er staat geen toelichting bij het voorstel om te schrappen, het Partijbestuur staat echter volledig achter de voorgestelde tekst.

11.51 Hilversum

Na: 'Maar de PvdA onderkent dat ook de overheid zal moeten snijden in eigen vlees.' **toevoegen:** 'Aangezien wetgeving steeds meer uit Europa komt en uitvoering steeds meer wordt gedelegeerd naar lagere overheden, is een verkleining van de rijksoverheid mogelijk.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Een slagvaardige rijksoverheid die niet groter is dan noodzakelijk is het uitgangspunt van de bestaande tekst.

11.53 Leeuwarden

Bullet **vervangen door:** 'De PvdA blijft zich inzetten voor spreiding van de Rijksdiensten en behoud van bestaande vestigingen in de regio's, vanwege het grote belang voor werkgelegenheid.'
Toelichting: Bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, de Belastingdienst, Rechtbanken, etc. zijn voorname werkgevers in een regio/streek. Schaalvergroting leidt onvermijdelijk tot pijnlijk verlies van belangrijke werkgelegenheid voor de regio en ook de aantrekkelijk van regio's voor afgestudeerden en bijvoorbeeld hogere opgeleiden. Verdere centralisatie bevordert economische, bevolkingskrimp en verdere vergrijzing in een aantal regio's.
PREADVIES: AFWIJZEN
We erkennen het belang van de regionale werkgelegenheid en zoals de passage schetst houden we daar ook terdege rekening mee. We moeten echter ook onderkennen dat de huidige omvang van de rijksoverheid te groot is en het werk soms ook efficiënter kan. Aan beiden biedt de passage uitdrukking.

11.54 Zeevang, Amsterdam Zuidoost, Amsterdam Nieuw-West, Leidschendam-Voorburg, Leiden, Amsterdam Zuid

Toevoegen extra punt 4:

4. Een efficiënte en open overheid

De PvdA streeft naar een efficiënte en open overheid. Hier is een belangrijke rol weg gelegd voor ICT. Er zijn hier niet alleen veel problemen die we moeten aanpakken, zoals bijvoorbeeld met de grote ICT-projecten, maar er liggen ook veel kansen. De PvdA kiest ervoor deze kansen te benutten en zo onze overheid transparanter, efficiënter en doelmatiger te maken. Hierbij wordt de lokale kenniseconomie verder gestimuleerd.

Dit gaan we doen:

• We zetten steviger in op het stimuleren van het vrij geven van zogenaamde 'open data'. Dit bevordert aantoonbaar de lokale kenniseconomie. Er zijn nu wel initiatieven maar deze zijn te versnipperd en te marginaal. De PvdA ziet hier grote kansen voor publiek-private samenwerking en stimuleert dit.

• De PvdA wil het eerder ingezette beleid rond open standaarden en open source software verder intensiveren. Er zijn vele goede initiatieven ontstaan in de laatste jaren, vooral onder onze eigen staatssecretaris. Een verdere intensivering is echter nodig.

• Het inkoopbeleid van overheden moet fors beter. Te vaak wordt de overheid onnodig op hoge kosten gejaagd door slecht opdrachtgeverschap. Dit moet sterk verbeteren en hier zetten we dus op in.

• De kennis van ICT moet omhoog bij overheden. Te vaak wordt de overheid door leveranciers op het verkeerde been gezet. Te vaak mislukken (grote) projecten door onvoldoende kennis en onvoldoende besef van veiligheid. Te vaak wordt de ICT-vraag uitbesteed met het idee dat het dan wel goed komt. De PvdA zet in op een sterke overheid die zelf voldoende kennis heeft. De kwaliteit van uitbesteed werk zal sterk toenemen als de overheid kennis van zaken heeft.'

Toelichting: De landelijke werkgroep ICT van de PvdA (in oprichting, www.pvdawerkgroepict.nl) stelt bovenstaande extra alinea voor. We zijn bereikbaar voor overleg hoe dit in te passen. Dit leek ons een logische plek. Het onderwerp is zo belangrijk dat het een aparte paragraaf verdient.

Inhoudelijk: ICT wordt door de PvdA te vaak gezien als kostenpost of bedrijfsvoering. We weten er doorgaans ook onvoldoende vanaf. Echter, het is een onmisbare factor geworden in ons bestaan en in het functioneren van de overheid. Zonder ICT geen geld uit de muur, geen stroom, geen gas en water, geen brood, geen gevulde supermarkt. Maar ook geen sociale zekerheid, geen zorg, geen politie en andere hulpdiensten. Zonder ICT staat alles stil.

Het is daarom voor de PvdA van belang te beseffen dat we meer aandacht aan ICT moeten gaan besteden. Juist om op de voor ons zo belangrijke beleidstereinen als zorg en sociale zekerheid, onze doelen te kunnen halen.

Daarnaast wordt er momenteel gewoon veel geld verspild. Er verdwijnen honderden miljoenen aan licentiegelden naar de VS voor de aanschaf van software, terwijl we goede alternatieven hebben die de lokale kenniseconomie stimuleren. Er worden veel te ingewikkelde grote ICT-projecten gestart waar teveel verschillende partijen invloed op hebben en waarbij eenduidige sturing ontbreekt of onvolledig is. Hier liggen enorme kansen voor verbetering.

Verschillende experts hebben recent in de hoorzitting in de Tweede Kamer over grote projecten aangegeven dat je op de achterkant van een bierviltje kunt uitrekenen hoe je 6 a 7 miljard per jaar kan bezuinigen door het beter benutten van kansen met ICT en het anders benaderen van ICT. Dat is dus geld dat we kunnen gebruiken voor een eerlijker Nederland!

PREADVIES: OVERNEMEN

11.55 Tilburg

Schrappen: 'Maar de PvdA onderkent dat ook de overheid zal moeten snijden in eigen vlees.'

Toelichting: Wanstaltige en onsmakelijke beeldspaak

PREADVIES: AFWIJZEN

We erkennen dat de huidige omvang van de rijksoverheid te groot is en het werk soms ook efficiënter kan.

11.56 Netwerk Defensie

toevoegen: Bij evt. uitbesteding of outsourcing van overheidstaken moet afdoende zijn onderbouwd dat marktpartijen deze doeltreffender en doelmatiger kunnen uitvoeren en dat daarmee geen voor de overheid waardevolle kennis verloren gaat. Het betrokken overheidspersoneel moet de kans krijgen onder gelijkwaardige arbeidsvoorwaarden bij de betrokken marktpartijen in dienst te treden.

Toelichting: Het is twijfelachtig te noemen of bijvoorbeeld de lopende sourcingagenda bij Defensie van het huidige demissionaire kabinet voldoet aan deze voorwaarden. Uiteraard geldt dit ook voor soortgelijke overheidstaken die bij andere ministeries horen. De PvdA kan zich onderscheiden door marktwerking niet per definitie taboe te verklaren, maar op zorgvuldige en verantwoorde wijze gestalte te willen geven. Op grond van deze “”piketpaal” kan de

PvdA voor de volgende kabinetsperiode aandringen op heroverweging van lopende sourcingagenda's. Daarbij dienen de bevindingen van de parlementaire onderzoekscommissie privatisering/verzelfstandiging overheidsdiensten van de Eerste Kamer een belangrijke rol te spelen.
PREADVIES: OVERNEMEN

11.57 Leidschendam-Voorburg
Toevoegen extra bullet: 'Het gebruik van open standaarden binnen de overheid wordt verplicht. Het gebruik van Open Source Software en Open Data wordt zoveel mogelijk nagestreefd.'
Toelichting: De openbare beschikbaarheid van kennis wordt groter dankzij het gebruik van open standaarden en open source software. Open standaarden zorgen ervoor dat overheidsorganisaties makkelijk digitale informatie kunnen uitwisselen. Zowel onderling als met burgers en bedrijven. De overheid is ook minder afhankelijk van specifieke softwareleveranciers dan als ze open standaarden gebruikt. Hiermee kan een aanzienlijke en aantoonbare kostenbesparing worden gerealiseerd. (Verder steun voor amendement Zeevang hierboven)
PREADVIES: AFWIJZEN
Reeds meegenomen in overgenomen amendement 11.54.

12. ONZE KEUZES VOOR CULTUUR EN SPORT

Kunst en cultuur is van ons allemaal!
Nederland is groot in kunst en cultuur. Dutch Design, mode en moderne architectuur veroverden en veroveren de wereld. Onze musea, monumenten, landschappen en molens trekken grote aantallen toeristen. Beeldende kunst, dans, opera, orkesten maar zeker ook onze DJ's en films van eigen bodem, behoren tot de absolute wereldtop. Dat biedt geweldige mogelijkheden tot leren en begrijpen, tot verheffen en ontplooien. Ook de economische betekenis van de culturele sector is onomstreden, met grote aantallen bezoekers uit eigen land en van daarbuiten

.

Amendementen

12.1 Den Haag
Na: 'Beeldende kunst, dans, opera,' **toevoegen:** 'musicals, '.
Toelichting: Alleen dans en opera noemen geeft een wat eenzijdige focus.
PREADVIES: OVERNEMEN

Cultuurinstellingen horen aangesloten te zijn bij de samenleving. Ze moeten, net als kunstenaars zelf, een eigen publiek zoeken en nieuwe groepen interesseren voor hun werk. Ze moeten in principe zelf hun geld verdienen. Maar er moet ook ruimte blijven voor talentontwikkeling en experiment. Daarom is een actieve overheidspolitiek op het gebied van kunst en cultuur van cruciaal belang, met als doel: kwaliteit, een degelijke infrastructuur, een brede basis, een sterke top, talentontwikkeling, voldoende spreiding, bevordering van internationale samenwerking, en waar nodig de ondersteuning van nieuwe ontwikkelingen.

Amendementen

12.2 Den Haag
Na: 'Ze moeten in principe zelf hun geld verdienen.' **toevoegen:** 'Cultureel ondernemerschap moet meer gewaardeerd worden en duidelijk gemeten worden.'
Toelichting: Geeft een concretere invulling, en geeft ook aan hoe daar mee om te gaan.
PREADVIES: OVERNEMEN

12.3 Smallingerland
'Sport verdient,....van vakdocenten' verplaatsen zodat dit de eerste bullet is.
Toelichting: We vinden dit een dermate belangrijk en wezenlijk item voor onze sportinzet dat dit we dit ook graag terug willen zien in het verkiezingsprogramma door dit als eerste te noemen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur onderschrijft met de indie-

ners het belang dat sport een prominente plek op de school verdient. Het is niet noodzakelijk om deze bullet te verplaatsen.

De Nederlandse popcultuur, de jongste en meest dynamische sector in de cultuur, bloeit op alle fronten. Popmuziek is, in allerlei verschijningsvormen, een exportproduct geworden. De popsector is een toonbeeld van ondernemerschap in de cultuursectoren. Talent moet zich kunnen blijven presenteren (op podia) en zich optimaal kunnen ontwikkelen bij instellingen die onderdeel zijn van de culturele basisinfrastructuur of toegang hebben tot het Fonds Podiumkunsten. Op die manier kan het cultuurbeleid een platform bieden waarop ook nieuwe, artistiek innovatieve groepen en genres zich kunnen ontwikkelen en presenteren.

1. Cultuur toegankelijk voor iedereen

De cultuursector voelt de gevolgen van een overheid die zich te snel terugtrekt omwille van bezuinigen keihard. Daar komt de BTW-verhoging nog eens bovenop. Hierdoor zullen minder mensen naar theater en naar festivals gaan en minder bedrijven zullen beeldende kunst aanschaffen of huren. Om de creatieve motor draaiende te houden is betrokkenheid en visie van de overheid nodig. Culturele instellingen moeten hun inspanningen opvoeren om het publiek aan zich te binden en nieuwe groepen te betrekken bij hun werk. Instellingen die meer eigen inkomsten verwerven, hebben recht op beloning. We blijven in ons cultuurbeleid streven naar brede toegankelijkheid.

Amendementen

12.4 Rotterdam

Toevoegen extra bullet:
'Er komt gericht beleid om de infrastructuur voor jongeren en culturele ondernemers te versterken.' Toelichting: Jongerencultuur wordt door het huidige beleid gemarginaliseerd waardoor nieuwe vitaliteit op de tocht staat.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het is het Partijbestuur niet helder wat dit pleidooi een doelgroep, zonder verdere inhoudelijke invulling behelst.

12.5 Werkgroep Handicap en Beleid

Na: 'We blijven in ons cultuurbeleid streven naar brede toegankelijkheid.' **toevoegen:**
'Culturele instellingen moet ook fysiek toegankelijk zijn.'
PREADVIES: OVERNEMEN

Dit gaan we doen:

- De PvdA wil de BTW-verhoging voor podium- en beeldende kunsten definitief terugdraaien.
- De PvdA wil de Cultuurkaart voor jongeren blijven ondersteunen.

Amendementen

12.6 Den Haag

Toevoegen extra bullets:
'Subsidies moeten evenwichtiger verdeeld zijn over activiteiten gericht op jongeren (tot ca. 26 jaar), resp. volwassenen en ouderen.'
'Cultuur(advies)commissies moeten een goede mix vormen van betrokken burgers en ondernemers uit de sector, professionals uit de sector kunst en cultuur, en experts uit andere sectoren.
Toelichting: Het resultaat van relatief veel overheidsgeld in de sector kunst en cultuur wordt 'geconsumeerd' door een relatief kleine groep mensen. Het onderscheid naar leeftijd is daar een belangrijk element in.
Dit wordt versterkt doordat er, zoals in overigens veel sectoren, bij de toedeling van middelen een neiging is om 'gebaande paden' te bewandelen. Bij de commissies die daar een belangrijke rol in hebben moet voldoende vernieuwende inbreng zijn (ook van relatieve buitenstaanders).'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is het eens met de indieners van de motie dat subsidies evenwichtig moeten worden verdeeld. Het element leeftijd is niet het enige onderscheid wat gemaakt kan worden. De huidige tekst van het verkiezingsprogramma geeft voldoende aanknopingspunten voor een divers cultuurbeleid, ook voor jongeren.

- De PvdA wil het Fonds voor de Podiumkunsten en cultuureducatie extra ondersteunen.
  - Het Jeugdcultuurfonds moet landelijk en lokaal actief worden gesteund. Dit fonds zorgt ervoor dat kinderen die in armoede leven toch de gelegenheid krijgen om mee te doen met bijvoorbeeld balletles of muziekles.
  - Steeds meer kunstenaars voorzien met hun werk in hun eigen inkomen. Wanneer dat tijdelijk niet lukt, kan een beroep worden gedaan op het Bijstandsbesluit Zelfstandigen.
  - Cultureel ondernemerschap vraagt nieuwe vormen van vraaggestuurde financiering, bijvoorbeeld 'crowdfunding', geldinzameling via netwerken van burgers. Hiervoor komt een duidelijk juridisch en fiscaal kader.
- Gesubsidieerde culturele instellingen gebruiken de code culturele diversiteit.
- Onze uitstekende naam in de kunsten en design heeft een gunstig effect op de buitenlandse handelscontacten en het toerisme in ons land. Om het culturele imago van Nederland over de grens te versterken, is een strakkere regie op het internationale cultuurbeleid nodig.

12.7 Hilversum
'is een strakkere regie op het internationale cultuurbeleid nodig' **wijzigen in:** "is een internationaal cultuurbeleid nodig."
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat het juist gaat om een strakkere regie op het internationale cultuurbeleid. Het huidige internationale cultuurbeleid vraagt om een strakkere regie, zodat we bewuster omgaan met de middelen die we hieraan besteden.

12.8 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen extra bulletpoint:
'De overheid stimuleert samenwerking bedrijfsleven & culturele instellingen om tot subsidiering te komen van "toegankelijke" kunst en beperkt subsidie zoveel mogelijk voor diverse "minder toegankelijke" kunst.
Toelichting: Die stimulans kan bijvoorbeeld bestaan uit belastingvoordeel stichtingen naar Scandinavisch voorbeeld.'
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat samenwerking tussen bedrijfsleven en culturele instellingen van belang is en dat de overheid dit moet stimuleren. Het initiatief moet blijven liggen bij de culturele instellingen en het bedrijfsleven. Een belastingvoordeel naar Scandinavisch voorbeeld gaat in deze tijd van bezuinigingen te ver.

12.9 Rotterdam
Toevoegen extra bulletpoint:
'Culturele diversiteit en culturele tradities versterken de samenleving en zullen met kracht worden bevorderd.'
Toelichting: Een dergelijke stellingname moet!
PREADVIES: OVERNEMEN

2. Cultuur begint op school
Onderwijs in kunst en cultuur heeft een enorme betekenis voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind. Voor zowel het leervermogen als de sociale en emotionele ontwikkeling. Cultuureducatie heeft bovendien grote maatschappelijke betekenis: door de overdracht van ons culturele erfgoed weten we waar we vandaan komen. Dat biedt een basis voor ontmoeting tussen verschillende culturen.

Amendementen

12.10 Amsterdam Noord
'Cultuur begint op school
Onderwijs in kunst en cultuur heeft een enorme betekenis voor de persoonlijke ontwikkeling van het kind. Voor zowel het leervermogen als de sociale en emotionele ontwikkeling. Cultuureducatie heeft bovendien grote maatschappelijke betekenis: door de overdracht van ons culturele erfgoed weten we waar we vandaan komen. Dat biedt een basis voor ontmoeting tussen verschillende culturen.' **wijzigen in:** "2. Cultuur begint jong
Kennismaking met kunst en cultuur heeft grote betekenis voor de ontwikkeling van iemands sociale ontwikkeling, gevoelsleven en leervermogen. Aanmoediging bij die kennismaking helpt, dwang kan averechts werken. Kennis van de eigen achtergrond vergemakkelijkt het begrip voor en waarderen van anderen en hun cultuur." Toelichting: Gedwongen kennismaking met "elitaire" kunst en cultuur en gelijktijdige onthouding van "volkse" kunst en cultuur heeft althans mij (indiener) op bijna onoverbrugbare afstand van mijn omgeving gezet.
Waarmee het belang van dit punt dan wel is aangetoond...
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de titel van het hoofdstuk "Cultuur begint op school" de juiste titel passend bij de inhoud van dit hoofdstuk is. Dit hoofdstuk gaat over cultuur in het onderwijs. Hoofdstuk 1 gaat meer over cultuur voor jongeren en andere groepen.

12.11 Rotterdam
Toevoegen extra bullet:
'Cultuuronderwijs voor kinderen en jongeren gaat weer een volwaardige plaats innemen op school, waarvoor binnen de bekostigingsstructuur de noodzakelijke ruimte wordt gevonden.'
Toelichting: Zie de inleiding van deze alinea! En de titel: cultuur begint op school.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is het met de indieners eens dat cultuuronderwijs belangrijk is binnen de school. Het is aan de scholen zelf, in samenwerking met culturele instellingen en de lokale overheden, dit inhoudelijk en financieel in te vullen.

12.12 Rotterdam
Na: 'Dat biedt een basis voor ontmoeting tussen verschillende' **toevoegen:**
Hoewel het belang van goed cultuuronderwijs steeds meer onderkend wordt blijft een serieuze verankering in het onderwijs al decennia

uit. Daardoor blijft cultuureducatie beperkt tot vluchtige projecten, kennismakingsuitjes, en een dans om incidentele subsidies. Het huidige kabinet suggereert het probleem op te lossen door de verantwoordelijkheid bij de culturele instellingen te leggen. Die hebben zeker een taak maar als de primaire verantwoordelijkheid niet bij het onderwijs wordt gelegd zal de vrijblijvendheid blijven bestaan. Bovendien is de culturele sector veel te klein en financieel zover uitgehold dat de gevraagde inspanning niet meer kan zijn dan een zeer bescheiden bijdrage. De meeste kinderen blijven dus verstoken van goed cultuuronderwijs en dat kan niet de bedoeling zijn. De PvdA gaat de verantwoordelijkheid terugleggen waar deze hoort: in het basis- en voortgezet onderwijs.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is het met de indieners eens dat cultuuronderwijs belangrijk is binnen de school. Het is aan de scholen zelf, in samenwerking met culturele instellingen en de lokale overheden, dit inhoudelijk en financieel in te vullen.

Cultuureducatie betekent ook: actief zelf leren deelnemen aan cultuur, het prikkelen van nieuwsgierigheid en experimenteren. Het samen muziek spelen is daarvan een voorbeeld.
Kunstenaars en culturele instellingen kunnen door diverse vormen van samenwerking een impuls geven aan het kunst- en cultuuronderwijs. Cultuureducatie kan alleen succesvol en betaalbaar zijn als de gesubsidieerde culturele instellingen hier mede verantwoordelijk voor zijn.

Dit gaan we doen:
- Om het educatienetwerk beter en efficiënter voor elkaar te krijgen moet de overheid samen met provincies en gemeenten een visie ontwikkelen op cultuureducatie.
- Onderwijs en cultuur moeten samenwerken voor een goede structuur van educatie (binnen- en buitenschools) in het basis- en middelbaar- onderwijs.

Amendementen

12.13 Amsterdam Nieuw-West
Na: 'Onderwijs en cultuur moeten samenwerken voor een goede structuur van educatie (binnen- en buitenschools) in het basis- en middelbaar- onderwijs.' **Toevoegen:** Cultuur begint op school, maar heeft opvolging nodig buiten school om te beklijven.
Toelichting: Extra argument.
PREADVIES: AFWIJZEN
Overbodige toevoeging. Cultuur begint op allerlei plekken in de samenleving, in het bijzonder thuis bij de opvoeding en inderdaad ook in het onderwijs. Dat de kennismaking met cultuur verder gaat dan alleen in het onderwijs spreekt daarbij voor zich.

- De overheid moet een gedeelte van de subsidie aan culturele instellingen oormerken voor educatie doeleinden in relatie tot de basisscholen.

Amendementen

12.14 Oss/Maasdonk/Lith
Na: 'De overheid moet een gedeelte van de subsidie aan culturele instellingen oormerken voor educatie doeleinden in relatie tot de basisscholen' **toevoegen:** De overheid moet een gedeelte van de subsidie aan culturele instellingen oormerken voor educatieve doeleinden in relatie tot de basisscholen.
Toevoegen/Wijzigen: basis en middelbare scholen.
PREADVIES: AFWIJZEN
Er is in het verkiezingsprogramma gekozen voor het oormerken van subsidies voor educatieve doeleinden in relatie tot de basisscholen. Voor het voortgezet onderwijs handhaven we de Cultuurpas, waarmee groepen leerlingen culturele activiteiten kunnen ondernemen als onderdeel van het culturele lesprogramma.

- Alle gesubsidieerde culturele instellingen (theaters, musea etcetera) moeten educatie als een van hun kerntaken opnemen.

Amendementen

12.15 Amsterdam Nieuw-West
Toevoegen extra bulletpoint:
'De overheid stimuleert 1 op 1 maatjes initiatieven waarbij vrijwilligers jongeren (en jongvolwassenen) introduceren in cultuur (musea, toneel, concert, etc.)'
Toelichting: Een extra stimulans is onontbeerlijk!
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur vindt dit een mooi idee van de indieners. Het is aan de lokale overheden dit te initiëren.

12.16 Amsterdam Zuid
Toevoegen extra bullet: 'Er moet door overheden, scholen en andere gesubsidieerde instellingen, samenwerking worden gezocht met private initiatieven uit de cultuursector, die zich op een bijzondere en innovatieve wijze bezig houden met educatie.'
Toelichting: Er zijn in Nederland initiatieven die als stichtingen een bijdrage leveren aan de

ontwikkeling van kinderen. Zij doen dat vanuit een culturele invalshoek (muziek, dans, theater) en blijken daar uitermate innovatief en succesvol in te zijn. Overheids- en educatieve instellingen moeten deze bron van cultuureducatie en -expertise volop benutten.
PREADVIES: AFWIJZEN
Publiek-private samenwerking is reeds gedekt in een eerdere alinea.

3. Mediabeleid en internetbeleid

Media informeren, vermaken en verbinden. Het is voor elke democratische samenleving van groot belang dat er een divers media-aanbod bestaat. Media veranderen. We willen het nieuws zien of lezen als het zich voordoet, niet pas 's avonds op het Journaal of de volgende ochtend in de krant. Vrije onbelemmerde toegang tot het internet is voor de PvdA een burgerrecht. Samen met andere partijen zorgden we ervoor dat dat recht in de wet verankerd werd, zodat providers geen websites of applicaties mogen blokkeren of vertragen. Ook is geregeld dat je internetverbinding niet zomaar mag worden afgesloten. Dat past ook bij de koppositie van Nederland in de internetwereld.

Dit gaan we doen:

- Een onafhankelijke, brede publieke omroep is voor onze pluriforme samenleving van groot belang. De publieke omroep draagt bij aan publieke waarden. Zij informeert ons allemaal over wat er in de samenleving gebeurt. Veel bekeken evenementen zoals bijvoorbeeld het EK voetbal mogen niet achter een decoder verdwijnen. De ingezette samenwerking tussen de omroepen moet worden doorgezet. De publieke omroep moet ook op internet haar publieke rol als onafhankelijke nieuwsaanbieder kunnen vervullen.

Amendementen

12.17 Amsterdam West
Na: 'De publieke omroep moet ook op internet haar publieke rol als onafhankelijke nieuwsaanbieder kunnen vervullen.' **toevoegen:** 'Dat mag niet leiden tot een verstoring van de advertentiemarkt.'
Toelichting: Als de met overheidsgeld gefinancierde publieke omroep op de advertentiemarkt de strijd aangaat met private nieuwsaanbieders, leidt dat tot concurrentievervalsing.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur hecht meer waarde aan de toegevoegde waarde van extra onafhankelijke nieuwsaanbieders dan aan een perfect evenwichtige marktsituatie op de advertentiemarkt.

- Wij willen dat de regionale omroepen, zoals Omrop Fryslân, L1 of Omroep Brabant behouden blijven en niet opgaan in de landelijke publieke omroep zoals het Kabinet wil.
- Via de zogenaamde universele dienst, krijgt iedereen recht op een supersnelle internetverbinding.
- De PvdA wil het internet vrijhouden. Daarom stemden we ook tegen het ACTA-verdrag. We gaan we ons inspannen voor een moderner auteursrecht. Het sluit niet meer aan bij de gedigitaliseerde maatschappij. Repressieve maatregelen tegen burgers zijn geen oplossing. Geen downloadverbod, maar onderzoek naar nieuwe betaal- en distributiemodellen voor artiesten. Het stimuleren van cultuur gaat boven het vervolgen van gewone mensen. Het blokkeren van websites hoort daar dus niet bij.

Amendementen

12.18 Zeevang
Na: 'Het blokkeren van websites hoort daar dus niet bij.' **toevoegen:** Alle legale informatie op het internet moet voor alle Nederlanders toegankelijk blijven. Dat betekent dat websites niet kunnen worden gedwongen om informatie zonder rechterlijke toetsing te verwijderen. Permanente voorafgaande controle van of filtering van informatie op het internet is ontoelaatbaar.
Toelichting: Een open en vrij internet houdt in dat alle legale informatie vrij toegankelijk is voor alle Nederlanders. Dat betekent dat informatie niet vooraf mag worden gecontroleerd, gefilterd of geblokkeerd. Informatie mag alleen verwijderd worden als een rechter geoordeeld daarover geoordeeld heeft.
PREADVIES: OVERNEMEN

4. Sport

Sport verbroedert. Het leert jonge kinderen spelenderwijs belangrijke sociale vaardigheden. Bij de sportclub komt iedereen elkaar tegen, sportverenigingen staan immers voor iedereen open. Zo bevordert sporten de integratie.
Sport is niet alleen leuk, het is ook gezond. Het zorgt ervoor dat je in goede conditie blijft en heeft daarmee een preventieve werking in de zorg. Zo is sporten – ook voor kinderen – het beste medicijn tegen overgewicht. Het is daarom van groot belang dat zoveel mogelijk mensen sporten. Goede sportaccommodaties in stad, wijk en dorp zijn daarvoor onmisbaar. Net als trapveldjes en een goede gymzaal op scholen: ieder kind in Nederland heeft recht op gymnastiekles.

Dit gaan we doen:

- Bewegen en sport van jongeren in wijken en buurten vinden we belangrijk. De PvdA voert daarom de 'Jantje Beton'-norm in: bij inrichting van nieuwe wijken is 3 procent van de ruimte voor sport en spel gereserveerd.
- Sport en beweging moeten toegankelijk zijn voor iedereen. Gehandicaptensport hoort voor iedereen met een beperking

in de buurt aangeboden te worden. De verenigingen moeten daarvoor toegerust worden.
- Iedereen moeten kunnen deelnemen, maar dat is nu niet het geval. Op dit moment zijn er naar schatting 380.000 mensen die niet kunnen deelnemen aan sport vanwege armoede. Landelijk en lokaal nemen we initiatief om dat te doorbreken, in de eerste plaats voor kinderen. We zetten hier fondsen zoals het Jeugdsportfonds voor in.
- Topsport is niet alleen fantastisch om naar te kijken, het stimuleert mensen ook om zelf te gaan sporten. In Nederland moet er daarom ruimte zijn voor topsportevenementen. De Olympische Spelen en Paralympische Spelen binnenhalen zou geweldig zijn! Wij zullen het afwijzen als de baten de kosten niet kunnen overtreffen.

Amendementen

12.19 Leidschendam-Voorburg, Wijchen, Tilburg

Schrappen: 'De Olympische Spelen en Paralympische Spelen binnenhalen zou geweldig zijn! Wij zullen het afwijzen als de baten de kosten niet kunnen overtreffen.'
Toelichting: De OS duren 2½ week maar vereisen vele nieuwe accommodaties en faciliteiten als hotels en infrastructuur. Dit vergt vele miljoenen aan investeringen, iets wat wij in tijden van bezuinigingen niet verantwoord vinden. De rekening van kosten en baten kan pas achteraf worden opgemaakt. Voor veel sporten zullen de kosten in een zo korte tijd zeker niet worden terugverdiend en het is twijfelachtig of dat daarna wel kan, als er maar eens in de zoveel jaar een groot evenement in Nederland wordt gehouden.
PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat de huidige tekst voldoende aangeeft dat we een eventuele kandidatuur voor de Olympische Spelen en Paralympische Spelen zullen afwijzen als de baten de kosten niet kunnen overtreffen.

- Sportverenigingen draaien op vrijwilligers. Het is natuurlijk geweldig dat zoveel mensen zich inzetten, dat is de grote kracht van de vereniging. Maar het maakt sportclubs ook kwetsbaar. De PvdA wil daarom de sportinfrastructuur structureel ondersteunen door samenwerking tussen scholen en sportverenigingen te bevorderen.
- Sport verdient, naast goed reken- en taalonderwijs en culturele ontwikkeling, een prominente plek op school. Alle basisschoolleerlingen hebben recht op gymnastiekles van vakdocenten.

Amendementen

12.20 Landgraaf

'Alle basisschoolleerlingen hebben recht op gymnastiekles van vakdocenten.' **wijzigen in:** 'Alle leerlingen hebben recht op sport en gymnastiekles van vakdocenten.'
Toelichting: Accent ligt in de concepttekst te eenzijdig op bewegen in een gymnastiekzaal, hoe belangrijk dan ook. Ook daarbuiten wordt in de vorm van sport op velerlei manieren aan beweging gedaan. Op het sportveld, in het zwembad en dergelijke. Ook dat dient ondersteunt te worden door vakdocenten.
PREADVIES: OVERNEMEN

- Er komt een actieplan om homoacceptatie in amateursport en topsport te stimuleren. Iedereen hoort welkom te zijn.

13. ONZE KEUZES VOOR FINANCIËN

(NIET AMENDEERBAAR)

Context

De overheidsfinanciën dienen op orde te worden gebracht. Dit betekent dat er de komende jaren grote besparingen moeten worden gerealiseerd en hervormingen in gang moeten worden gezet.

Daarmee maken we vanaf 2013 een begin. Aan het einde van deze Kabinetsperiode zal er weer zicht zijn op een structureel evenwicht op de begroting.

Dat vergt wel behoedzaamheid. Nu de Nederlandse economie in een recessie verkeert en de werkloosheid per maand verder oploopt, komt het aan op een goede maatvoering teneinde de economie de gelegenheid te geven te herstellen en vertrouwen te scheppen waaruit nieuwe economische groei kan voortkomen.

Economisch gezien is het beter om structurele hervormingen met opbrengsten op de middellange termijn te realiseren dan radicaal te snijden in de uitgaven om zoveel mogelijk opbrengsten op de korte termijn te realiseren. Een betere illustratie vormt het beleid van dit moment: verminderd vertrouwen, toenemende tekorten en oplopende werkloosheid.

De focus moet dus liggen op een structurele verbetering van de economische basis van ons land, waarop nieuwe welvaart en werkgelegenheid kan ontstaan. Niet op korte termijn saldosturing. We presenteren daarom in dit programma een pakket maatregelen om bedrijfsinvesteringen, cruciaal voor nieuwe economische groei, weer te laten aantrekken.

Centraal uitgangspunt voor dit programma is dat we de productieve kracht van de Nederlandse economie niet willen aantasten, maar willen versterken. Dus investeren we zeer gericht in onderwijs, verlagen we de kosten van arbeid en halen we de woningmarkt van het slot.

Participatie op de arbeidsmarkt wordt gestimuleerd en armoede actief bestreden. Dat is goed voor de mensen die het direct raakt èn voor onze economie. Dus stimuleren we dat gezonde mensen langer doorwerken, dringen we schooluitval verder terug en besteden we extra aandacht aan het saneren van schulden.

Waar het gaat om besparingsmogelijkheden ligt onze prioriteit bij het bestrijden van ondoelmatigheden en onrechtvaardigheden in de aanwending van belastinggeld. Dus bezuinigen we waar mogelijk op bijvoorbeeld bureaucratie, bestuurlijke drukte en ineffectieve subsidies; en we corrigeren fiscale systemen zodat door de sterkste schouders daadwerkelijk de zwaarste lasten gedragen worden. Tenslotte is het soms niet anders mogelijk dan dat we ook ambities aanpassen. Om die reden pleiten we bijvoorbeeld voor het herijken van de taken van de krijgsmacht en pleiten we voor een kleiner ambtelijk apparaat.

Uitgangspunten

Bij het financiële beleid staan voor de PvdA de volgende uitgangspunten centraal:

- We kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017.
- Noodzakelijke bezuinigingen dienen zodanig te worden gekozen dat de economische groei en de samenleving zo weinig mogelijk worden geschaad.
- We delen eerlijk, de sterkste schouders dragen de zwaarste lasten. Van iedereen moet een eerlijke bijdrage worden gevraagd. Leraren en politieagenten worden daarom niet nog eens twee jaar op de nullijn gezet.
- Werk staat voor de Partij van de Arbeid voorop. Iedereen draagt naar vermogen bij aan het draaiend houden van de economie en de samenleving. Werk moet blijven lonen, en dus moet kinderopvang en het woon-werkverkeer betaalbaar blijven.
- We stellen structurele hervormingen voor op de woningmarkt, de arbeidsmarkt en in de zorg; hervormingen die bijdragen aan houdbare overheidsfinanciën en het fundament van de Nederlandse economie versterken.
- We zullen direct een aanvang maken met een geleidelijke hervorming van de woningmarkt. De hypotheekrenteaftrek wordt versoberd en zal alle huiseigenaren in de toekomst dezelfde faciliteiten bieden. De huren worden gematigd verhoogd, waarbij ruimte is voor maatwerk. Scheefwonen wordt gericht aangepakt. Voor starters zal de overdrachtsbelasting per direct geheel worden afgeschaft. Er komen startersleningen om 25.000 starters te ondersteunen en 100.000 verhuisbewegingen in gang te zetten.
- Op de arbeidsmarkt kiezen we voor de verhoging van de pensioenleeftijd, in de WW voor loondoorbetaling door werkgevers gedurende het eerste half jaar en tegelijkertijd een beperking van de loondoorbetaling bij ziekte van 2 naar 1 jaar. De ontslagbescherming blijft overeind, maar procedures worden vereenvoudigd en de ontslagvergoedingen worden ingezet om zo snel mogelijk weer aan het werk te komen. De positie van ZZP'ers wordt verbeterd. De hyperflexibilisering van de arbeidsmarkt pakken we aan.
- In de zorg wordt concurrentie en marktwerking aan banden gelegd. De alsmaar stijgende zorgkosten moeten beter worden beheerst. We kiezen daarom voor een herinrichting van de zorg: Zorg dichtbij en lokaal of regionaal maatwerk zijn daarbij leidende principes. De rekening wordt ook hier eerlijker verdeeld door middel van een inkomensafhankelijke premie en inkomensafhankelijk eigen risico.
- We geven ondernemers, de motor van onze economie, de ruimte om te ondernemen en welvaart en banen te creëren. Met fiscale investeringen worden nieuwe bedrijfsinvesteringen en ondernemerschap aangemoedigd, in het bijzonder richting een duurzame economische ontwikkeling.
- Het fiscale stelsel richten we zo in dat werkgelegenheid wordt gestimuleerd. We verhogen de lasten op consumptie, vermogen en milieuvervuiling en verlagen de belastingen op arbeid.
- De financiële sector wordt geherstructureerd. De banken dragen bij aan de kosten van de crisis; de bankenbelasting wordt verhoogd. Om roekeloos flitskapitaal aan te pakken zetten sociaaldemocraten in heel Europa zich in voor een

heffing op financiële transacties. Pensioenfondsen worden hiervan uitgezonderd. Bonussen worden aan banden gelegd.

Het CPB komt op 14 juni met een raming voor de economische ontwikkelingen in de komende kabinetsperiode en het verwachte (structurele) saldo in 2017. Eind augustus volgt de doorrekening van alle verkiezingsprogramma's.

NIET OPGEVOERDE AMENDEMENTEN

Het presidium heeft de amendementen op een aantal criteria beoordeeld. Een amendement is niet toegelaten wanneer:

A. Als het onduidelijk is wat bedoeld wordt en waar het amendement moet komen te staan. (Zoekplaatje en/of vaag taalgebruik)
B. Het een amendement van taalkundige strekking is. (Bij tekstuele suggesties is weergegeven of dit overgenomen wordt of niet. Tik- en taalfouten worden verbeterd.)
C. Het amendement niet past bij de aard en/of de lengte van de oorspronkelijke tekst (dus inhoudelijk en/of in volume).
D. Het amendement contrair is aan het voorstel.
E. Als het amendement geen voorstel bevat.
F. Als het amendement geen amendement is.
G. Dubbel amendement

1. Onze keuzes voor een sterke economie

001 Heerenveen
Toevoegen: 1. Onze keuzes voor een sterke economie
Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
Sterke Economie
Amendement
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012, Pagina 13
Toevoegen bij punt 5 groene groei; Dit gaan we doen:
Motie:
Regionaal beleid krijgt steun, waarbij stimulering van de werkgelegenheidsontwikkeling in alle regio's in Nederland.
En gaat over tot de orde van de dag.
Toelichting: Toelichting:
Bevordering werk dicht bij de mensen is groen, sterk en sociaal. Het leidt tot minder reizen en tot een minder volle Randstad.
NIET OPVOEREN: A/F

002 Heerenveen
Toevoegen: Onze keuzes voor een sterke economie
Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
Sterke Economie
Amendement
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Onderdeel 2. Bedrijfsinvesteringen bevorderen. Zesde aandachtspunt:
Overwegende:
?er is geen sprake van 'onze' pensioenfondsen;
?dat er door de Rijksoverheid in het recente verleden een 'greep' is gedaan in deze fondsen;
?deze fondsen feitelijk zijn geprivatiseerd;
?het algemeen maatschappelijk vertrouwen in algemene zin sterk zijn verminderd
stellen voor: tekst 'in het bijzonder met onze eigen pensioenfondsen' te laten vervallen
Toelichting:
NIET OPVOEREN: A/F

003 Heerenveen
Toevoegen: 1. Onze keuzes voor een sterke economie
Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
Sterke Economie
Amendement
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Made in Holland overwegende:
- made in Holland is buiten de nationale grenzen een zeer bekend begrip;
- Holland een gedeelte van het Koninkrijk is;
- verder in het programma gesproken wordt over Dutch Design.
Stellen voor:
Naast 'made in Holland' ook de klemtoon te leggen op andere internationale Nederlandse kenmerken, waaronder Frisian Design.
Toelichting:
NIET OPVOEREN: A/F

004 Amersfoort/Bunschoten
1. Onzinnig dat hoofdstuk 13 "Onze keuzes voor financiën" niet amendeerbaar is. Het is toch volstrekt helder dat juist in deze economisch moeizame periode de geloofwaardigheid van de PvdA staat en valt met een degelijke financiele paragraaf. De 12 voorgaande hoofdstukken bevatten de nodige verkiezingsretoriek met onvoorspelbare financiele uitkomsten. Daar moet het gehele document op geschoond worden. We willen geen vrijblijvend wensenlijstje maar een realistisch programma.
2. Hoofdstuk 13 moet om voorgaande reden verplaatst worden naar hoofdstuk 1. Daarmee maken we duidelijk dat de PvdA zich zeer bewust is van het belang van een degelijk financieel beleid. Vervolgens moet elke geformuleerde politieke ambitie getoetst worden op de implicaties voor dat beleid.
3. Het uitgangspunt dat we "...kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017" moet vervallen. Immers, als de economie zich ontwikkelt zoals het Centraal Planbureau verwacht hebben we in 2017 een tekort van 2,6 procent. Een begrotingsevenwicht betekent nieuwe, zeer forse bezuinigingen in de orde van grootte van 25 miljard euro. Dat moet de PvdA niet op voorhand willen.
4. In Hoofdstuk 3 "Onze keuzes voor arbeid" wordt een lans gebroken voor volledige werkgelegenheid: "wij geloven dat het kan. En de PvdA wil het ook". Economen spreken van volledige werkgelegenheid als de werkloosheid tussen de 3 en 4 procent ligt. Dat is de 'frictiewerkloosheid' die ontstaat doordat mensen van baan veranderen of na hun opleiding even tijd nodig hebben om het juiste werk te vinden. Hoe realistisch is dit streven tegen de achtergrond van de huidige economische recessie ?
5. Te weinig voorstellen uit het concept-programma hebben betrekking op structurele hervormingen. Daarmee laten we de staatsschuld oplopen en leggen we de rekening bij toekomstige generaties. De PvdA zal er voor moeten zorgen dat gezondheidszorg en pensioenen ook voor de huidige generatie in de toekomst betaalbaar blijven. Dat lukt niet uitsluitend met budgetaanpassing op korte termijn.
VOORSTEL

Het gehele Verkiezingsprogramma nog eens goed door te lichten op financieel-economische degelijkheid, de noodzakelijke hervormingen explicieter te benoemen en de nog noodzakelijke bezuinigingen concreter invulling te geven en daarbij bovenstaande 5 punten mee te nemen.
Toelichting: Toelichting:
De financieel-economische paragraaf zal zowel bij de campagne als bij de onderhandelingen een belangrijk punt zijn. En de PvdA dient daarbij als een degelijke partner over te komen
NIET OPVOEREN: F/C

005 Amsterdam Zuid
Wijzigen: Vervangen (i): "De fixatie ..t/m.. leiden" door "De fixatie op begrotingsevenwicht op korte termijn leidt"
Vervangen (ii): "Het Kunduzbeleid" door "De Kunduzcoalitie"
Vervangen (iii): "Bezuinigingen ..t/m.. cruciaal" door "Bezuinigingen zijn onvermijdelijk voor het economisch herstel, maar cruciaal hierbij zijn het tempo waarin en de wijze waarop."
Vervangen (iv): "neerwaartse ..t/m..bedrijfsinvesteringen" door "neerwaartse spiraal van lagere bestedingen, minder bedrijfsinvesteringen, minder belastinginkomsten dus nóg lagere bestedingen."
Vervangen (v): in voor-voorlaatste zin: "baan" door "werk". In laatste zin "werk" door "baan" Toelichting: ad (i): beter lopende zin.
ad (ii): dat rafelige begrotingsakkoord 'beleid noemen is teveel eer voor Kunduz.
ad (iii): in de oorspronkelijke zin staat niet duidelijk waarom bezuinigingen onvermijdelijk zijn en waarvoor tempo en wijze cruciaal zijn.
ad (iv): de neerwaartse spiraal is in de oorspronkelijke tekst niet 'uitgeschreven'. '
ad (v): de ZZP-ers in de voorlaatste zin hebben 'werk' en geen 'baan'. Jongeren treden doorgaans in het arbeidsproces middels een 'baan'.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN: 2, 3, 5
NIET OVERNEMEN: 1,4

006 Amsterdam Zuid
Wijzigen: Herschrijven: "De samenhang ..t/m.. economie".
De zin wordt dan: "Ons vermogen om nieuwe economische groei te creëren hangt sterk samen met de wijze waarop we de staatskas op orde willen brengen. Wanneer we, op het moment dat het consumentenvertrouwen op een absoluut dieptepunt staat, om bezuinigingsredenen de koopkracht een zware slag toebrengen, persen we de laatste lucht uit de economie."
Toelichting: Omwille van de leesbaarheid
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

007 Lansingerland
Hellevoetsluis
Wijzigen: “verdriedubbeld” vervangen door verdrievoudigd. Toelichting: Goed taalgebruik is gewenst.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

008 Breda/Baarle-Nassau/Alphen-Chaam
Etten-Leur
Schrappen: ‘heel’ na ‘...veel te’
• Het aantal techniekstudenten moet de komende jaren verdubbelen. We doen daarom, in aanvulling op het Masterplan techniek de volgende voorstellen:
o De uitval op de Technische Universiteiten is veel te heel hoog. In het eerste jaar verdwijnen er al 25% van de studenten. Dat is geen wetmatigheid. Daar is wat aan te doen. Goed gestructureerd onderwijs en intensievere begeleiding moet de uitval versneld drastisch verminderen.
o We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio’s.
Toelichting: De uitval op de Technische Universiteiten is veel te heel hoog. (hopelijk wordt het hele document nog eens grondig nagekeken op de Nederlandse taal !!!!!!!!)
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

009 Zoetermeer
Wijzigen: 'Techniekstudenten" vervangen door “bètastudenten”.
"Technische Universiteiten” vervangen door “exact-wetenschappelijke opleidingen”.
“technische studies” vervangen door “exact-wetenschappelijke studies” resp. “exacte-wetenschaps-“. Aan het einde van de zin “... technologische topregio’s.” wordt toegevoegd “en onze kenniseconomie.”
In de zin “We willen .. afschaffen.” het woord “afschaffen” vervangen door “teruggebracht met 60%.
Toelichting: Het doel van bèta- en techniekbeleid is om meer studenten een exacte opleiding te laten kiezen en hen vervolgens zodanig te begeleiden, dat zij hun opleiding ook daadwerkelijk afmaken. De term ‘techniekstudenten’ is te beperkt. Daarom dit voorstel om de bredere term ‘bètastudent’ te gebruiken. Het gaat namelijk niet alleen om studenten die een (toegepaste) technische opleiding volgen, maar ook om studenten die een fundamenteel-wetenschappelijke opleiding volgen. Het wetenschappelijke fundament is tenslotte van zeer groot belang voor de technische toepassing. Vandaar ook de keuze voor de bredere term ‘exact- wetenschappelijke opleidingen’ i.p.v. ‘technische universiteiten’.
Het doel van bèta- en techniekbeleid is om meer studenten een exacte opleiding te laten kiezen en hen vervolgens zodanig te begeleiden, dat zij hun opleiding ook daadwerkelijk afmaken. Er is een palet aan maatregelen nodig. Een financiële prikkel in de vorm van minder of geen collegegeld kan daarbij helpen, maar voorkomen moet worden dat ongemotiveerde studenten zich aanmelden, die hun best niet doen omdat de studie toch ‘gratis’ is... Voorgesteld wordt om een flinke korting op het collegegeld te geven. Dat kan vooraf, maar ook achteraf door steeds het collegegeld terug te storten als een bepaald aantal studiepunten is behaald. Door afschaffing om te zetten in een korting, kunnen zowel zowel bèta- als techniekstudies bediend worden, zoals in een ander amendement wordt bepleit. Verder kunnen zo bezwaren worden weggenomen dat zware technische studies zullen inboeten aan kwaliteit door een toestroom van minder gemotiveerde studenten. Daarnaast kan het geld dat een reductie oplevert t.o.v. een afschaffing gebruikt worden om ook te kijken naar bijvoorbeeld de lerarenopleidingen, waar eveneens een tekort aan studenten dreigt.
NIET OPVOEREN: G

010 **Amsterdam Zuid**
Wijzigen: De volgorde van de 'holle' bulletpoints omdraaien.
De tekst van de tweede bullet wordt: "de uitval op de Technische Universiteiten wordt tegengegaan door goed gestructureerd onderwijs, intensievere begeleiding en een bindend studieadvies aan het eind van het eerste jaar. Zo wordt gewaarborgd dat Technische Universiteiten bevolkt worden door gemotiveerde studenten." Toelichting: een uitval van 25% in het eerste jaar is, hoezeer ook ongewenst, zeker niet buitensporig. De pabo kent hetzelfde percentage en bij rechten en economie is het circa 50%! Wanneer technische studies worden vrijgesteld van collegegeld zal de uitval wel hoger worden doordat zo'n maatregel opportunistische studenten trekt, die later blijken niet geschikt/gemotiveerd te zijn. Intensievere begeleiding en een bindend studieadvies moeten hier een dam tegen opwerpen.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

011 **Amsterdam West**
Schrappen woordje 'door'. Toelichting: Zin klopt nu niet.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

012 **Etten-Leur**
Wijzigen: Kansen = mogelijkheden
Toelichting: Het woord 'kans' heeft in het Nederlands een hoog casino-gehalte. Iemand de mogelijkheid bieden is iets anders dan iemand de kans geven.
Bovendien is het woord 'kans' zo afgesleten als wat. Noem het gewoon 'mogelijkheden' en er is geen misverstand meer.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

013 **Amsterdam Zuid**
Wijzigen: De tweede zin wordt: "Leveranciers worden verplicht om een jaarlijks stijgend aandeel hernieuwbare elektriciteit te leveren."
Toelichting: Tekstuele verbetering.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

014 **Brussel/Belgie**
Wijzigen: Paragraaf 6 Innovatiebeleid wordt paragraaf 4.
Toelichting: Het is positief dat innovatiebeleid afzonderlijk aandacht krijgt in dit programma. Echter, onderwijsbeleid, onderzoeks-/kennisbeleid en innovatiebeleid zijn nauw verweven met elkaar ("kennisdriehoek") en het zou beter zijn als dit ook in de structuur van de tekst tot uitdrukking komt.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

015 **Amsterdam West**
Wijzigen: "... en de muntunie een Europese Unie is."
Wijzigen in:
"... en de muntunie Europees is."
Toelichting: De muntunie en de Europese Unie staan los van elkaar.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

016 **Borger-Odoorn**
Toevoegen: Drempel opwerpen dat belastinggeld niet ten volle ten goede komt aan de eigen economie doordat de productie en de daarmee samenhangende arbeid wegvloeit naar het buitenland en wel met name naar
'goedkope lonen ' landen incl. opkomende economieën.
Toelichting: Prikkel om de financiële risico's voor de overheid en betrokken burgers bij mismanagement zoveel mogelijk te voorkomen
NIET OPVOEREN: A/C

017 **Leeuwarden**
Wijzigen: De tekst wijzigen in:
Wij willen de banken gaan nationaliseren.
Toelichting: a: De banken hebben te maken met zoveel voorschriften van rijk en europa dat er praktisch niets verandert.
b: Banken hebben een nutsfunctie die door de jaren heen steeds sterker is geworden en nu groter blijkt dan die van spoorlijnen en gevangenissen.
c: De risico's van banken zijn voor de gemeenschap en eventuele winsten -in de verre toekomst wellicht- zouden weer bij de aandeelhouders terecht kunnen komen. Dat is scheef.
d: In het verkiezingsprogramma staat al dat ABN-Amro niet geprivatiseerd wordt. Bij nationalisatie van de rest ontstaat pas een level playing field.
e: Men kan na nationalisatie banken makkelijker dwingen toch geld beschikbaar te stellen aan bijvoorbeeld woningcorporaties en ziekenhuizen die een nutsfunctie hebben maar een betrekkelijk gering onderpand.
f: De aandelen van banken staan nu zeer laag en het is op dit moment voor de gemeenschap een koopje.
NIET OPVOEREN: A/C

018 **Zeevang Utrecht**
Toevoegen: Na "...op financiële transacties (FTT)."
Toevoegen "Deze belasting wordt ingevoerd zodra de banken weer voldoende solvabel zijn".
Toelichting: in deze economisch zware tijden de banken nog meer belasten heeft ongewenste effecten.
Kredieten worden nu reeds extreem moeilijk verstrekt. Dat heeft een negatief effect op de economie en verlaat de groei. Dat van de banken iets gevraagd moet worden staat buiten kijf. Belangrijk is echter wanneer dat ook opportuun is. Op dit moment deze belasting invoeren betekent dat de kosten direct op de consument worden afgewenteld (hogere tarieven) en dat het nog moeilijker wordt om kredieten te verkrijgen. Of dat nu is voor nieuwe investeringen, innovatie of het overleven van bedrijven die het moeilijk hebben. Weer een groei economie krijgen en banenbehoud en banengroei staat nu voorop.
NIET OPVOEREN: G

019 **Franekeradeel**
Wijzigen: 'De kapitaalseisen voor banken verhoogd' veranderen in 'De kapitaalseisen voor banken worden verhoogd.'
Toelichting: Tekstuele verbetering
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

2. Onze keuzes voor goed onderwijs

020 **Eindhoven**
Best, Veldhoven
Toevoegen:
Toevoegen:
Toevoegen (1): Uitgebreid onderwijs in te voeren zoals geadviseerd door de onderwijsraad en de uitvoering hiervan over te laten aan de lokale overheid.
Toevoegen (2): Alle middelen voor VVE (zowel onderwijs– als welzijnsmiddelen) worden geoormerkt (gelabeld) gedecentraliseerd naar de gemeente.
Toelichting: toelichting (1):

Constaterende dat:
In veel regio's de doelstelling voor het terugdringen van voortijdige schoolverlaters niet is behaald.
Deze doelstelling voor reeds kwetsbare groepen (Marokkaanse en Antilliaanse jongeren) in sterkere mate niet is behaald.
Jongeren die voortijdig hun school verlaten 5 keer meer kans hebben om in de criminaliteit te belanden.
Van mening zijnde dat:
Kinderen uit lagere sociaal economische milieus minder toegang hebben tot onderwijs dat buiten schooltijd wordt georganiseerd (denk aan cultuur, muziek, kunst en sport)
Ouders uit lagere sociaal economische milieus minder vaardig zijn als het gaat om het bijstaan van hun kinderen in het onderwijs
Er verschillen bestaan tussen kinderen die ouders hebben die extra maatregelen kunnen nemen om hun kinderen uit te dagen tot betere resultaten en kinderen die deze ouders helaas niet hebben
Uitgebreid onderwijs deze verschillen
verkleind doordat alle scholen toegang geven aan alle kinderen om hier gebruik van te maken
toelichting (2)
Constaterende dat:
In het kabinet Balkenende 3 door de minister van onderwijs een "zogenaamde knip" is aangebracht in het VVE-beleid. Rijksmiddelen gaan sindsdien naar de schoolbesturen (voor het vroegschoolse deel 4-6 jaar), en rijksmiddelen gaan naar de gemeente voor de inzet in het voorschoolse deel (2,3-4 jaar).
Van mening zijnde dat voor een optimnale ontwikkeling van kinderen een heldere en eenduidige aanpak van VVE vereist is.
Het congres te verzoeken:
De aangebrachte "knip" ongedaan te maken Juist voor de leerlingen voor wie VVE van groot belang is een goede regie op, samenwerking tussen, onderwijs en jeugdzorg van groot belang. De regie voor het VVE-beleid dient in handen te zijn van de gemeente. Hetgeen impliceert dat alle middelen naar de gemeente gaan.
NIET OPVOEREN: A/F

021 **Heerlen**
Toevoegen: Duits zal naast Engels als verplichte vreemde taal in het primaire en secundaire onderwijs toegevoegd worden.
Toelichting: Geconstateerd is dat de taalkundige oriëntatie binnen het onderwijs op primair en secundair niveau, naast het Nederlands hoofdzakelijk is gericht op de Engelse taal. Daarnaast is er geconstateerd dat Duitsland onze grootste en belangrijkste handelspartner is en dat de economische vervlechting tussen Nederland en Duitsland alleen maar zal toenemen ook in Europees verband. Daarom is het van groot belang dat er naast Engels meer aandacht voor Duits in het onderwijs gaat komen.
NIET OPVOEREN: C

022 **Hilversum**
Toevoegen: Aandacht voor het onderwijs in vreemde talen, met name de talen van handelspartners met een groeiende economie.
Toelichting:
NIET OPVOEREN: C

023 **Zeist**
Amsterdam Zuid
Wijzigen: Tekst omdraaien omwille van leesbaarheid: "Initiatieven om meer mannen voor de klas te krijgen worden gesteund. Het aantal mannen voor de klas neemt namelijk steeds verder af. Vooral in de omgang met jongens zijn mannelijke docenten van wezenlijk belang voor de ontwikkeling en fungeren zij als rolmodel." Toelichting: Elk punt van deze tekst begint met een actie of wens van de PvdA. Door te beginnen met het noemen van het dalende aantal mannen voor de klas, lijkt het alsof dit ook een wens is. Daarom ook hier beginnen met onze actie en daarna de uitleg.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

024 **Heerenveen**
Rotterdam Noord
Toevoegen: Schaalverkleining wordt juist aangemoedigd.
Toelichting: Schaalverkleining moet worden aangemoedigd.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

025 **Wijchen**
Wijzigen: gewenste schaal wordt maximale grootte
Toelichting: oude tekst te vrijblijvend
NIET OPVOEREN: A/C

026 **Tilburg**
Wijzigen: Zin: Alle scholen in een regio worden samen verantwoordelijk worden voor de zorg voor alle leerlingen. Wijzigen in: Alle scholen in een regio worden samen verantwoordelijk voor de zorg voor alle leerlingen.
Toelichting: Een keer worden is genoeg.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

027 **Nijmegen**
Toevoegen: Nieuw bolletje!!!
Jongeren met een beperking die tussen regulier en passend onderwijs vallen, moeten op school een kans geboden krijgen (en goede begeleiding) opdat ze een diploma op hoger niveau (kunnen) halen. Toelichting:
NIET OPVOEREN: A

028 **Amsterdam West**
Toevoegen:
Toevoegen: Voeg bulletpoint toe: "Door toe te werken naar integratie van opvang en onderwijs in brede scholen inclusief VVE, willen we dat uiteindelijk alle scholen dit aanbieden en alle kinderen daar heen kunnen."
Toelichting: De manier waarop VVE nu vaak aan basisscholen is gekoppeld, werkt segregatie in de hand omdat de scholen met VVE zo vooral leerlingen uit zwakkeren sociaal-economische milieus binnen krijgen. Als álle scholen het gaan aanbieden en uiteindelijk het voor álle kinderen normaal is erheen te gaan, wordt deze prikkel tot segregatie voorkomen.?
NIET OPVOEREN: A

029 **Rhenen**
Oss/Maasdonk/Lith, Zeevang, Oss/Maasdonk/Lith, Ede
Wijzigen: Wij willen de technische HBO en WO opleidingen samen met het brede bedrijfsleven neerzetten als opleidingen waarvoor in heel veel verschillende sectoren interessante banen zijn.
Toelichting: Door het voorstel het collegegeld voor deze opleidingen af te schaffen positioneer je deze opleidingen juist als apart, moeilijk, voor de bollebozen, terwijl

de werkelijkheid is dat mensen met een technische HBO of WO opleiding breed in de samenleving kunnen worden ingezet. Dus promoot deze opleidingen als brede opleidingen met veel toekomstperspectief, voor jezelf (een baan) en voor de samenleving. Het PvdA voorstel zal averechts werken en het aantal inschrijvers verminderen.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

030 **Landgraaf**
Heerlen
Wijzigen: Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen.
Wijzigen in: Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk willen wij een verdubbeling van het aantal technische studenten bewerkstelligen.
Toelichting: De concepttekst is wel erg stellig geformuleerd qua resultaat.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

031 **Amsterdam West**
Wijzigen: '...dat bedrijven jongeren aannemen en zij kunnen wisselen...' wijzigen in '...voor bedrijven om jongeren aan te nemen, en te zorgen dat ze kunnen wisselen...'
Toelichting: Zin loopt niet.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

032 **Steenwijkerland**
Kampen, Raalte, Zwolle, Deventer, Hengelo (Ov), Hof Van Twente, Rijssen-Holten/Wierden
Wijzigen: De PvdA wil ruimte bieden aan experimenten en initiatieven als bijvoorbeeld de werkschool, bedrijfsscholen en vakscholen, waarin de praktijkopleiding tot vakmanschap centraal staat.
Toelichting: Als je voorbeelden noemt moet het duidelijk zijn dat het voorbeelden zijn, omdat je ruimte wilt bieden aan experimenten en initiatieven, die de kansen op vakmanschap vergroten. In het licht van Deijsselbloem, de overheid gaat over het wat en het onderwijs over het hoe. Door deze toevoeging is dat duidelijker.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

033 **Tilburg**
Wijzigen: Wijzingen :"Werkschool en Vakscholen" in "werkscholen en vakscholen"
Toelichting: Met kleine letters ipv met hoofdletters, zoals ook omschreven in het hoofdstuk over de economie paragraf 3 (aatste bullet)
We ondersteunen het idee van de werkscholen en de vakscholen, niet noodzakelijkerwijs de organisatie de Werkschool.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

034 **Tilburg**
Wijzigen: "De overheid moet toezien op goed en toegankelijk deeltijdonderwijs" vervangen door "Er wordt geen onderscheid gemaakt tussen 30-plussers en 30-minners."
Toelichting: Helderheid eerst.
NIET OPVOEREN: A/C

035 **Utrecht**
Toevoegen:
Toevoegen: Daarom draaien we de bezuinigingen van het kabinet Rutte terug.
NIET OPVOEREN: A/C

036 **Franekeradeel**
Toevoegen: Nieuwe bullit:
Begeleiding van studenten moet worden gemaximaliseerd
Toelichting: Natuurlijk kunnen studenten zich ontwikkelen door uitvoering van opdrachten, projecten en zelfredzaamheid, maar een goede intensieve begeleiding zal betere resultaten opleveren.
NIET OPVOEREN: A

3. Onze keuzes voor Arbeid

037 **Heerenveen**
Toevoegen: Onze keuzes voor arbeid
Ingediend op 17-06-2012
Arbeid
Amendement
Onze keuzes voor arbeid
Onderdeel 3: Mensen met een beperking doen volwaardig mee:
Dit gaan we doen: eerste aandachtspunt:
Overwegende:
-dat sociale en economische risico's vrijwel volledig op de maatschappij en daarmee algemene middelen worden afgewenteld;
-dat van de maatschappij in het recente verleden grote offers zijn gevraagd;
-dat het als volstrekt normaal beschouwd moet worden, dat iedereen – dus ook elke organisatie – mee participeert in een sociale maatschappij
Stellen voor:
Het woord 'boete' te vervangen voor 'heffing'.
Toelichting:
NIET OPVOEREN: A/F

038 **Franekeradeel**
Wijzigen: In de tweede zin het woordje 'werklozen' veranderen in 'werkloze'
Toelichting: Taalfoutje
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

039 **Utrecht**
Wijzigen: De PvdA streeft naar een wegens de toegenomen levensverwachting noodzakelijke herziening van het
pensioenstelsel op basis van uitgangspunten als de volgende:
- evenwichtige verdeling van lusten en lasten tussen alle generaties, rekening houdend met de gestegen en nog stijgende levensverwachting
- solidariteit niet alleen tussen de generaties, maar ook (tussen mensen met verschillende opleiding en inkomens) binnen de generaties
- voldoende mate van zekerheid over de toekomstige waardevastheid van de opgebouwde pensioenaanspraken op basis van voorwaardelijke indexering daarvan, afhankelijk van de dekkingsgraad
- een herziening van het toetsingskader voor pensioenen waarbij de dekkingsgraad op langere termijn wordt gedefinieerd en bepaald op basis van een daarvoor realistische methode
- een beleidsmatig streven van pensioenfondsen naar een dekkingsgraad waarbij niet alleen een volwaardige indexering mogelijk is, maar ook een hoge mate van

bestendigheid bestaat tegen het risico van het moeten verminderen van pensioenaanspraken als gevolg van een verslechtering van de dekkingsgraad, waarbij de offers die moeten worden gebracht om de dekkingsgraad op de streefwaarde te krijgen in de vorm van verminderde indexering, een verhoogde premie of (in het uiterste geval) vermindering van de pensioenaanspraken, eerlijk worden verdeeld tussen de werkgevers enerzijds en de deelnemers en gepensioneerden anderzijds
- het per fonds bijeenblijven van oude en nieuwe pensioenrechten
- transparante regelgeving en transparante communicatie naar de deelnemers en gepensioneerden
Toelichting: De geformuleerde uitgangspunten, vooral het vijfde, kiezen bewust voor meer zekerheid van de waardevastheid van de aanspraken en daarmee een beheerstere indexering, zodat de aanspraken minder risico lopen in geval van financiële fluctuaties. Het is aan de PvdA om werkend Nederland zekerheid te bieden en daarmee tevens bij te dragen aan de oplossing van de impasse binnen de vakbeweging.
NIET OPVOEREN: C

040 Assen
Zeevang, Tilburg
Wijzigen: Ook van mensen met een beperking....
Toelichting: We vragen van iedereen een bijdrage aan deze maatschappij dus ook van mensen met een beperking. Op de nu weergegeven wijze lijkt het of wij alleen van deze groep mensen inzet verwachten, maar het is breder dan dat.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

041 Hellevoetsluis
Assen
Wijzigen: "... willens en wetens ..." vervangen door "... verwijtbaar ..."
Toelichting: In essentie gaat het erom iemand te korten op zijn uitkering in geval hij betreffende afspraken niet nakomt terwijl hij dat wel had kunnen doen. Het gaat er dan niet om of hij de afspraak bewust en bedoeld ("willens en wetens") niet nakomt, maar dat het hem verweten kan worden ("verwijtbaar") dat hij deze niet nakomt.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

042 Tilburg
Assen, Oss/Maasdonk/Lith
Wijzigen: "fatsoenlijk" vervangen door "relevant".
Toelichting: Wat fatsoenlijk is, staat open voor discussie.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

043 Franekeradeel
Geertruidenberg
Schrappen: Het woordje 'kunnen' in deze zin schrappen.
Toelichting: Zonder het woordje 'kunnen' is de zin daadkrachtiger.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

044 Franekeradeel
Geertruidenberg, Tilburg, Oss/Maasdonk/Lith, Sint-Michielsgestel
Wijzigen: De laatste zin veranderen in: 'Ouders met een minder hoog salaris zullen hierdoor meer kinderbijslag ontvangen dan ouders met een vollere portemonnee'.
Toelichting: Klinkt veel positiever
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

4. Onze Keuzes voor Meedoen

045 Smallingerland
Wijzigen: 3.Vrouwenemancipatie Amendement
Titel Vrouwenemancipatie vervangen door arbeidsmarktemancipatie Toelichting: Toelichting
In de laatste regels van de inleiding wordt gesproken over deelname aan de arbeidsmarkt van ouders en het belang van goede kinderopvangvoorzieningen. Nu staat dit beschreven onder vrouwenemancipatie terwijl het ook de mannen aan gaat. Om de vrouwenemancipatie echt tot zijn recht te laten komen is het belangrijk om duidelijk te maken dat deelname aan de arbeidsmarkt en de zorg voor kinderen een verantwoordelijkheid is voor vrouwen én mannen.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

046 Hilversum
Toevoegen: Discriminatie van allochtonen op taalachterstand bij het vinden van werk moet worden teruggedrongen.
Toelichting: Vluchtelingen die net een asielstatus hebben gekregen, hebben meestal een bijstandsuitkering. Voor hen is het van groot belang om gelijkelijk te worden behandeld bij sollicitaties. Als zij al op gesprek mogen komen ondanks hun buitenlandse naam, vallen ze alsnog vaak tussen wal en schip vanwege hun huidskleur, maar aantoonbaar ook heel vaak omdat ze 'de taal niet voldoende spreken'. Zo zoeken en vinden werkgevers, ja zelfs uitzendbureaus, redenen om met name vluchtelingen niet aan een baan te helpen, ook al zijn prima gekwalificeerd en meer gemotiveerd dan anderen. Het overkomt zelfs HBO studenten die na ontslag als schoonmaker op dat niveau niet langer aan de bak komen. Om dezelfde reden namelijk taalniveau. Een systeem met een veel eerlijkere toetsing van dat argument is dringend gewenst.
NIET OPVOEREN: C

047 Amsterdam
Nieuw-West Zaanstad/Wormerland/Oostzaan, Amsterdam Zuidoost
Toevoegen: De PvdA wil blijven investeren in gemotiveerde mensen in trede 2 en 3 om ze toe te leiden naar de arbeidsmarkt.
Toelichting: Dit betreft niet alleen uitkeringsgerechtigden, maar ook herintreders en nuggers.
NIET OPVOEREN: C

048 Zeist
Wijzigen: Laatste zin vervangen: 'Deze gezinnen krijgen gecoördineerde hulp bij zorg, schulden en opvoeding.'
Toelichting: Toelichting: het toevoegen van het woord 'gecoordineerde' is van belang, omdat een tekort hieraan vaak het probleem is bij hulp aan multiprobleem gezinnen. Alle hulp werkt dan langs elkaar heen, er is een risico op stapeling en het gezin gaat de vele hulp daardoor soms zelfs als last zien.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

049 Alkmaar
Wijzigen: Zie amendement bij de inleiding van deze paragraaf. Toelichting:
NIET OPVOEREN: F

050 Zutphen
Wijzigen: de PvdA is voorstander van het invoeren van een verplichte quotum van 30% vrouwen in Raden van bestuur, Raden van Commissarissen en in de hoogste kaders van alle overheid - en semioverheidsorganisaties.

Toelichting: Dit is een logischer uitwerking van de 1e zin.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

051 Alkmaar
Wijzigen: Zie amendement bij de inleiding van deze paragraaf/ Toelichting:
NIET OPVOEREN: F

052 Vrouwen in de PvdA
Lansingerland, Deventer, Rotterdam
Toevoegen: • Als gevolg van een stapeling van inkomensafhankelijke regelingen die bij extra werk al snel wegvallen, leveren extra gewerkte uren beperkte extra inkomsten op. Het heeft te maken met de beperking of wegvallen van inkomensafhankelijke regelingen als huursubsidie, zorgtoeslag, vereenvoudiging/wijziging fiscale regelingen. Ook bij het opstellen van nieuwe regelingen moet kritisch worden gekeken of de regeling nadelig uitpakt voor vrouwen (en mannen) die hun kleine baan willen uitbreiden.
• Om feminisering van de armoede te beperken dienen organisaties als het UWV-werkbedrijf zich meer in te zetten voor werkende moeders en oudere vrouwen. Zij zijn nu vooral ingesteld op mannen tot een jaar of vijftig.
• De uurloon kloof moet worden gedicht. In het Centraal overleg moet een afspraak worden gemaakt over gelijke betaling voor gelijkwaardig werk. Het uurloon in typisch vrouwelijke beroepen moet opnieuw, objectief worden vastgesteld. De verwachting is dat dit dan hoger wordt.
• Werken wordt stukken aantrekkelijker indien de kwaliteit van een aantal banen verbetert. Vooral aan de onderkant van de arbeidsmarkt heeft dit extra aandacht nodig. Uitbreiding van scholingsfaciliteiten aan de onderkant van de arbeidsmarkt krijgt extra aandacht.
NIET OPVOEREN: F

053 Tilburg
Toevoegen: Toevoegen van een apart 'bolletje'. Punt hangt niet samen met bovenstaande! Opnemen: "De mogelijkheid om het bloeddonorschap toe te staan voor homoseksuelen wordt blijvend onderzocht aan de hand van de nieuwste wetenschappelijke inzichten."
Toelichting: Mannen die seks hebben met andere mannen worden bij voorbaat uitgesloten als bloeddonor omdat ze een risicogroep vormen. Met regelmaat komt de discussie terug of dat terecht is gezien de laatste medische ontwikkelingen en testmethodes. Daarom dient dit blijvend onder de aandacht te blijven van politiek en wetenschap, om te kijken of deze 'discriminatie' op termijn wellicht niet meer nodig is.
NIET OPVOEREN: A

054 Delft/Midden-Delfland
Homo-Netwerk in de PvdA, Lansingerland
Wijzigen: Om ervoor te zorgen dat homoseksuele, lesbische of heteroparen gelijke rechten hebben, moet het wetsvoorstel lesbisch ouderschap snel in werking treden. Hierdoor krijgen lesbische ouders dezelfde rechten als een heteropaar dat ouderschap aangaat in het geval van een zaaddonor. Het donorschapsplan waarin afspraken worden gemaakt over de verzorging en opvoeding van kinderen, krijgt een juridische status vergelijkbaar met het ouderschapsplan.
Toelichting: De originele tekst is enigszins onduidelijk en onnodig cryptisch. Dit is een minimale wijziging maar trekt uit elkaar het gelijk trekken van lesbisch ouderschap en heteroseksueel ouderschap.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

055 Soest
Schrappen: Schrappen de hele tekst over integratie tot aan het punt: aandacht voor de positie van Midden- en Oost Europeanen
Toelichting: Het afzonderlijk benoemen van exclusieve maatregelen voor immigrantengroepen staat haaks op het door ons gewenste integratiemodel. Immers, alle in de nota opgesomde maatregelen op het gebied van onderwijs, huisvesting, armoedebestrijding, geweldsdelicten e.d., betreffen zonder uitzondering alle Nederlanders.
NIET OPVOEREN: A

5. Onze keuzes voor een veilig Nederland

056 Heerenveen
Toevoegen: 9. Onze keuzes voor een Veilig Nederland
Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
Veilig Nederland
Amendement:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Pagina 37
Een van de grootste bedreigingen van de gezondheid is het alcoholmisbruik onder jongeren.
Toevoeging:
Roken is naast alcoholmisbruik ook één grote bedreiging voor de gezondheid van jongeren. Daarom zou de leeftijdsgrens voor roken – net zoals bij alcohol – naar 18 jaar moeten.
Toelichting: Toelichting:
Ongeveer 80% van de rokers is begonnen tijdens hun puberteit. Weinig rokers beginnen nog op of na hun 18e jaar. En als ze dat wel doen, dan is de verslaving vaak minder ernstig en hebben ze minder moeite om met roken te stoppen. Door het verhogen van de leeftijdsgrens voor de verkrijgbaarheid van tabak zullen naar verwachting minder jongeren beginnen met roken. Daarnaast is met deze maatregel een rookvrij schoolplein eenvoudiger en zonder aanvullende wetgeving te realiseren aangezien scholieren niet mogen roken.
NIET OPVOEREN: A/F

057 Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
Veilig Nederland
Amendement:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Pagina 37
Punt 3 Drugs aanpakken
Aanvuling:
Winkeliers en horeca die verstrekken aan mensen onder de leeftijdsgrens of doorschenken bij dronkenschap, worden fors beboet. Gemeenten worden ondersteund bij hun handhaving en preventietaken.
Tabak wordt niet meer zichtbaar verkocht maar onder de toonbank of achter een rolluik. Daarnaast wordt het aantal verkooppunten van sigaretten fors verminderd d.w.z. sigaretten/ tabaksproducten zijn alleen verkrijgbaar bij tabaksspeciaalzaken.
Toelichting: Toelichting:
Een effectief tabaksontmoedigingsbeleid is dé belangrijkste bijdrage aan het voorkómen van kanker. Als vandaag iedereen stopt met roken zal op termijn het aantal sterftegevallen door kanker met 30 procent afnemen. Tabak is een zeer dodelijk product, maar wel het best verkrijgbare. Er zijn naar schatting 60.000 verkooppunten en tabak is 24/7 te verkrijgen.
Door tabak uit het zicht te halen, zullen minder jonge-

ren beginnen met roken. Door de verkoop te centreren in tabaksspeciaalzaken, wordt de verkrijgbaarheid minder en zullen speciaalzaken minder concurrentie ondervinden van tankstations en andere locaties die tabak verkopen. Ten slotte is de handhaving hierdoor eenvoudiger
NIET OPVOEREN: A/F

058 Rotterdam
Wijzigen: •Politie moet zich bezig houden met ernstige overlast en criminaliteit. Zin wijzigen in:
Politie moet zich bezig houden met criminaliteit en ernstige overlast.
Toelichting: In de oorspronkelijke volgorde zou te lezen kunnen zijn dat de politie zich alleen met ernstige criminaliteit zou moeten bezighouden. Dat is natuurlijk niet de bedoeling. De aangepaste zin voorkomt misverstanden.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

059 Zeist
Schrappen: het woord "alle" in de eerste zin
Toelichting: Geldt ook in geval van groepen burgers of zelfs enkelingen.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

6. Onze keuzes voor wonen

060 Lelystad
Tilburg
Wijzigen: Titel van het hoofdstuk veranderen in "Onze keuzes voor wonen".
Toelichting: Alle andere hoofdstukken zijn "keuzes voor..." en daarbij valt deze "keuzes over wonen" - zonder duidelijk aanwijsbare reden - uit de toon.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

061 Hilversum
Wijzigen: 3e zin veranderen in: Een verbouwing is dringend nodig.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

062 Amsterdam Zuidoost
Toevoegen: Toevoegingen
- Een hogere onbelastbare schenking voor ouders om hun kinderen te helpen bij het aflossen of verlagen van de hypotheek.
- WOZ-waardebepaling in het vervolg op basis van objectiveerbaar puntensysteem zoals bij huurhuizen.
- Ophouden met stimulering eigen woningbezit. Het is een belediging voor het huurderschap. Er zijn namelijk ook huurders die fatsoenlijk met hun huis en omgeving omgaan, net zoals er eigen woningbezitters zijn die zich niets aantrekken van hun omgeving. Normen hangen niet van bezit af maar van morele waarden.
- Winst op verkoop van het eigen huis wordt belast.
NIET OPVOEREN: A

063 Den Haag
Wijzigen: "bevroren op maximaal" wijzigen in "begrensd tot"
Toelichting: Dit wordt bedoeld, nemen we aan. Het woord 'bevroren' is o.i. onjuist, het wordt juist niet bevroren.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

064 Amsterdam Nieuw-West
Wijzigen: Tweede zin:
Vanaf 2015 wordt de hypotheekrenteaftrek regeling in 30 jaar afgebouwd. Toelichting: Na bevriezing in 2015 starten met de afbouw.
NIET OPVOEREN: C

065 Arnhem
Schrappen: Schrap de tekst: Regering en banken ....
Verbeteren
Toelichting: 3.Dit hoort onder arbeid bij de tekst over ZZP'ers. Hier is het een gratuite opmerking zonder concrete inhoud.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

066 Zutphen
Wijzigen: De PvdA streeft een wettelijke regeling na waarbij hypotheken zoveel mogelijk vrijelijk en zonder boeteclausules versneld kunnen worden afgelost.
Toelichting: Vermindering van de particuliere schuldenlast is een nationaal belang. Dit hoor boven dat van de banen te gaan. Vandaar dat onbelemmerde versnelde aflossing van hypotheekschuld mogelijk moet zijn
NIET OPVOEREN: A

067 Wijchen
Wijzigen: Er wordt niet alleen te weinig gebouwd, maar wat er wordt gebouwd is veelal te duur.
Wordt Er worden te weinig sociale huurwoningen gebouwd en de te bouwen koopwoningen veelal te duur. Toelichting:
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

068 Steenwijkerland
Raalte, Kampen, Deventer, Enschede, Hengelo (Ov), Hof Van Twente, Zwolle, Uithoorn
Toevoegen: De PvdA wil huren op maat stimuleren.
Toelichting: de experimenten met huren op maat waren succesvol en daarmee lijkt het een bewezen effectieve maatregel. Het is in ieder geval goed dit voort te zetten.
NIET OPVOEREN: C

069 Gouda
Waddinxveen
Alleen de overheid doet aan inkomenspolitiek de woningbouwcorporaties niet.
Toelichting: De rolverdeling moet zuiver zijn.
NIET OPVOEREN: A/C

070 Hilversum
Lelystad
Toevoegen: Dit gaan we doen:
. Stimuleer de corporaties om voor ouderen met (toekomstige) beperkingen woningen massaal aan te passen en nieuw te bouwen conform een nader te bepalen ZorgWoonkeur.
Toelichting: Dit zal een win-win betekenen op diverse fronten: er wordt weer vraaggericht gebouwd, de woningmarkt komt uit het slop, doorstroming komt op gang, men blijft langer zelfstandig wonen, wachtlijsten voor zorginstellingen worden korter, en de omgeving gaat meer thuis helpen.
Een voorzet voor zo'n ZorgWoonkeur kan zijn:
Ten eerste : een gelijkvloerse extra (mantelzorg-/apart slapen-/gasten-) kamer gelegen tussen de woonkamer en de grote slaapkamer.
Ten tweede: het optioneel toepassen van domotica oplossingen voor het bijvoorbeeld 's nachts kunnen vinden van het toilet als dat moeilijker wordt voor de betrokkene. De bewoner/eigenaar kan eenvoudiger

gaan opplussen op dit vlak als er bij de bouw rekening is gehouden met het reeds aanbrengen van de benodigde bouwtechnische voorzieningen. Hak- en breekwerk zorgt dan niet meer voor overlast en onacceptabel hoge prijzen voor de bewoner en/of zorgaanbieder aan huis.
Ten derde: het standaard toepassen van HR++ glas met als bijzondere gevolgen een stijgend algeheel isolatieniveau en lagere benodigde CV ketelwater temperatuur. Zo is een lager verwarmingsvermogen nodig. De mediumtemperatuur kan terug naar 30-40 graden waar vroeger 80-90 gebruikelijk was. Als gevolg van een en ander is de isolatieschil qua haalbare EPC norm gedaald van 1.2 naar 0.6 of minder. Binnen is de consequentie dat overal een gelijkmatige temperatuur van 18-20 graden heerst, ook in de slaapkamers. Compartimentering is nu handig door minder radiatoren te plaatsen of door meer te gaan koelen. Dit verklaart tevens de extra vraag naar vloerverwarming. Onderzoek onder medioren wijst uit dat te warme voeten ook nadelen geeft.
Ten vierde: de woning heeft een steeds royalere opzet gekregen als gevolg van de groeiende vraag naar levensloopbestendigheid. Denk aan draaicirkels niet alleen voor rollators maar ook voor scootmobielen; dus ook voor betere toegankelijkheid voor gasten. De verschoven inzichten in de draairichting van deuren laat een trend zien richting schuifdeuren.
Ten vijfde: gestegen grondprijzen hebben geleid tot het In-Between concept, een tussenvorm tussen een appartementenblok en patiowoningen; hierbij worden er twee patiowoningen op elkaar gebouwd met een extern gelegen (brancard)lift. Dat laatste is bij appartementenblokken sowieso een vereiste.
Ten zesde: er is een recente trend waarneembaar dat het willen gaan wonen binnen woonzorgzones een minder vanzelfsprekende vraag is. Naarmate zorgaanbieders maar ook winkeliers steeds meer aan huis leveren lijkt dit een concept dat steeds minder als harde woonvoorwaarde zal worden gezien mits de aanrijdtijden binnen de perken blijven.
Zonder volgorde en puntsgewijs nog wat meer technische verschuivingen in de vraag :
•grondgebonden wonen verdient in de koopsector de voorkeur boven appartementen (is landelijk gegeven. In het drukke midden van het land ligt dit anders)
•de woningen moeten veilig zijn. Veiligheid is een gevoel, dus niet alleen is verbeterd hang- en sluitwerk van belang, maar ook clustering/verkavelingen, hoeken, overzicht zijn elementen die bijdragen aan een gevoel van veiligheid
•woningen moeten zoveel mogelijk onderhoudsarm zijn
•woningen moeten niet veel kleiner maar anders. Leefruimten dienen groter te zijn, het aantal slaapkamers kleiner, maar de omvang voor de hoofdslaapkamer weer groter. Een garage is gewenst, maar dan qua maatvoering groter dan nu vaak in de woningmarkt aangeboden wordt. De fietsen moeten er ook in kunnen en evt een werkbankje. Verder moet de garage wat breder zijn.
•Badkamers zijn leefruimten geworden, waardoor wasmachine/droger etc een andere plek in het huis moeten krijgen
•Licht is belangrijk in de woning
•Kunnen kiezen wonen aan de rust van de achterzijde of aan de drukte van de straat wordt op prijs gesteld •Als het over appartementen gaat, dan grote bruikbare, buitenruimten. Parkeernorm, omvang parkeerplaatsen en plek parkeren (bijvoorkeur half verdiept onder het gebouw zodat licht en lucht de kelder in kunnen) zijn erg belangrijk
•Appartementen moeten meer nog dan grondgebonden woningen in de buurt van voorzieningen als winkels, HOED en apotheek liggen
•Wonen in een gemêleerde woonomgeving met andere doelgroepen verdient de voorkeur
•Als het product, de plek en de prijs niet passen bij de consument, dan blijft de consument zitten waar die zit, namelijk in diens oude vertrouwde woonomgeving
NIET OPVOEREN: C

071 Werkgroep Handicap en Beleid
'Iedereen wil het liefst zo lang mogelijk thuis blijven in de eigen vertrouwde omgeving. Wanneer het lukt dat te regelen maken mensen ook later en minder van dure hulp.' Vervangen door: 'Wanneer het lukt dit te regelen, maken mensen mogelijk ook later en minder gebruik van hulp.'
Toelichting: In de oorspronkelijke zin zijn woorden weggevallen, loopt niet. Bovendien is het woordje 'dure' overbodig. Mensen hebben die zorg nodig die ze dienen te krijgen, duur of niet duur.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

072 Rotterdam
Wijzigen: Toevoegen het woord 'gebruik': ...mensen ook later en minder gebruik van dure hulp." Toelichting: Leest beter.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

073 Franekeradeel
Wijzigen: De eerste zin wijzigen in: De marktwerking in de zorg wordt beëindigd.
Toelichting: Waarschijnlijk kun je de oorspronkelijke zin als zodanig lezen, maar is niet duidelijk hierin. De nieuwe tekst is duidelijker.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

074 Franekeradeel
Wijzigen: In de tweede zin het woordje 'moeten' veranderen in 'voeren'.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

075 Sint-Michielsgestel
Katwijk
Wijzigen: Het lijkt of er een nieuw begrip Basiszorg wordt geïntroduceerd om de zorg betaalbaar en toegankelijk voor iedereen te houden.
Dit begrip wordt niet nader uitgewerkt waardoor het geen inhoud krijgt en het een loos begrip wordt.
Voorstel is schrappen begrip of verder uitwerken op inhoud zodat burgers weten wat dit voor hun gaat betekenen.
Toelichting: Door de introductie van het begrip Basiszorg in het verkiezingsprogramma lijkt het of de PvdA een stelselwijziging wil doorvoeren door de zorg op regionale schaal te gaan organiseren. In de uitwerking van het onderdeel zorg kom je dit begrip nauwelijks meer tegen en wordt er verder in andere onderdelen niet naar verwezen. Ik vind dat het begrip beter uitgewerkt moet worden zodat het ook een nieuw PvdA begrip wordt waar we de boer mee op kunnen en concurrerend zijn voor andere partijen zoals de SP.
NIET OPVOEREN: E

076 Hilversum
Uithoorn
Wijzigen: Zorginstellingen mogen geen winstgerichte bedrijven zijn, maar....
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

077 Eindhoven

Waalre, Best, Veldhoven
Toevoegen: Ontzorgen van de zorg.
Toelichting: om de zorg de komende jaren betaalbaar en uitvoerbaar te houden moeten we de zorg ontzorgen. Daar waar de mens geen zorg nodig heeft, is pure winst. Van de 3e naar de 2e, naar de 1e, naar de 0de lijn.
Toelichting: Om de zorg de komende jaren betaalbaar en uitvoerbaar te houden moeten we de zorg ontzorgen.
Daar waar de mens geen zorg nodig heeft, is pure winst. Van de 3e naar de 2e, naar de 1e, naar de 0de lijn.
NIET OPVOEREN: A

8. Onze keuzes voor Duurzaam

078 Zeist
Wijzigen: Laatste zin: haakjes rond 'duurzaam' schrappen.
Toelichting: Toelichting: Gebruikte biomassa moet altijd duurzaam zijn. Het kan nooit zo zijn dat je een kolencentrale gaat bijstoken met producten waarvan de productie het milieu extra aantast of voedselproductie in ontwikkelingslanden in gevaar brengt.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

079 Tilburg
Wijzigen: Redactioneel: na 'voor' en voor 'met' het woord 'mensen' invoegen. Woordje lijkt nu te ontbreken.
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

080 Utrecht
Wijzigen: Verplaatsen naar hoofdstuk 5.
Toelichting: Dit gaat vooral over (verkeers)veiligheid; het bevorderen van fietsen en het bevorderen van de verkeersveiligheid voor met name fietsers zijn twee verschillende dingen.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

081 Utrecht
Wijzigen: Verplaatsen naar hoofdstuk 5.
Toelichting: Dit gaat vooral over (verkeers)veiligheid; het bevorderen van fietsen en het bevorderen van de verkeersveiligheid voor met name fietsers zijn twee verschillende dingen.
NIET OPVOEREN: G

082 Leeuwarden
Toevoegen: De ruimtelijke beleving van onze gebouwde en ongebouwde omgeving is ook van nationaal belang. Aantrekkelijke en uitdagende omgevingen zijn een doorslaggevende factor in het vestigingsbeleid van multinationale ondernemingen. Een zorgvuldige omgang met gebouwen en gebieden moet voorkomen dat de grote economische waarde van de bedrijven en woningen door een verlies aan omgevingskwaliteit in gevaar komt. De crisis en de verminderde bevolkingsgroei bieden voor het eerst de mogelijkheid de bestaande steden en dorpen te vernieuwen en aan te passen door de bebouwing daar te concentreren. Zo kunnen de natuurgebieden en het landschap ontzien worden. Grote stedelijke gebieden zijn de centra van onze moderne, dynamische samenleving waar culturele uitwisseling mogelijk is en waar alle groepen in onze bevolking kunnen wonen en werken. Investeringen in de steden hebben gunstige economische effecten. Maar de steden kunnen met hun bevolkingsconcentraties alleen leefbaar blijven als de gemeenten, samen met de bewoners en bedrijven, zorgen voor de kwaliteit van de gebouwde omgeving. De regering stelt gemeenten in staat om snel en efficiënt in te spelen op bouwinitiatieven van ondernemers en particulieren die de kwaliteit van de leefomgeving ten goede komen. Daartoe wordt voortvarend verder gewerkt aan de Omgevingswet, die de regels voor het bebouwen, het gebruiken en het borgen van een kwalitatief waardevolle leefomgeving eenvoudiger en beter moet maken. Bijzondere aandacht is nodig voor de herbestemming van leegstaand cultureel erfgoed en de transformatie van ongebruikte kantoren en winkels tot (tijdelijke) woningen".
Toelichting: Aandacht voor ruimtelijke kwaliteit.
NIET OPVOEREN: C

083 Netwerk Ruimte
Amsterdam Centrum
Ingediend op: 18-06-2012
Wijzigen: "De inrichting van ons land is nog lang niet 'af'. Zo moeten er nog steeds duizenden woningen gebouwd worden, zal her en der nog een stuk weg of spoor aangelegd moeten worden en willen we geïsoleerde natuurgebieden met elkaar verbinden." wijzigen in: "Ruimtelijke ordening is een middel om een rechtvaardige verdeling van werkgelegenheid en leefbaarheid te realiseren. De overheid moet duidelijke kaders stellen maar ook ruimtelijke investeringen in aanleg en onderhoud doen waar en wanneer de markt het niet alleen af kan, zodat de kwaliteit van de leefomgeving is gewaarborgd. Het verbinden van steden en natuurgebieden is een belangrijke opgave"
Toelichting: Het bewaken van de kwaliteit van de leefomgeving hoort een centrale opgave te zijn voor de PvdA. Dat is meer dan het 'her en der aanleggen van een stuk weg of spoor'. Het gaat ook om goed onderhoud en beheer. Ruimtelijke ordening kan ervoor zorgen dat investeringen op de juiste plek terechtkomen. Dit betekent dat investeringen in kansarme gebieden met potentieel gestimuleerd worden, of investeringen in moeilijke tijden. De ruimtelijke ordening kan zo bijdragen aan een stabiele economie en de kwaliteit van leven
NIET OPVOEREN: A

084 Tilburg Zoetermeer
Schrappen: In de eerste zin: "op initiatief van de PvdA en de SP".
Toelichting: Alles wat wij doen doen we op ons eigen initiatief. Wat de SP ineens in ons verkiezingsprogramma doet, is de afdeling Tilburg een raadsel. Voorzover wij weten heeft de SP een eigen verkiezingsprogramma.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

085 Lansingerland
Westland, Zoetermeer
Wijzigen: Europa brengt ons vrede, vrijheid en welvaart. Het geeft ons nu de kans om samen een vuist te maken tegen het snelle geld en tegen kortzichtige speculatie zonder oog voor maatschappelijke gevolgen.
Toelichting: De zin staat in de verleden tijd, terwijl Europa ons nog steeds vrede, vrijheid en welvaart brengt. Het maken van een vuist kunnen we ook beter samen met de andere lidstaten doen dan alleen. Eendracht maakt macht!
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

086 Netwerk Defensie
Toevoegen: Een derde probleem vormt de verhoudingen tussen de lidstaten. De bezuinigingsdrift vergroot het verschil tussen de noordelijke en de zuidelijke lidstaten
Toelichting: Mede namens Werkgroep Buitenland

Noord-Holland
NIET OPVOEREN: A

087 Netwerk Defensie
Wijzigen: groei van groenen banen wordt: ontwikkeling van groene banen.
Toelichting: Mede namens Werkgroep Buitenland Noord-Holland
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

088 Netwerk Defensie
Schrappen: (relatief)
Toelichting: Schrappen de derde regel:„ De Nederlandse tot en met verbeteren"
NIET OPVOEREN: A

089 Assen
Wijzigen: Dit punt als eerste bullit vermelden.

Toelichting: Dat wat buiten Europa geregeld kan worden moet vooral lokaal, regionaal of nationaal geregeld worden.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

090 Tilburg
Wijzigen: Redactioneel: 'rechtstaat moet zijn rechtsstaat' Toelichting:
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

091 Netwerk Defensie
Schrappen: "meer"
Toelichting: Mede namens Werkgroep Buitenland Noord-Holland
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

092 Tilburg Etten-Leur
Schrappen: ernstige
Toelichting: Het International Strafhof hanteert zijn eigen toetsingskader m.b.t. de misdrijven waarvoor zij strafrechtelijke onderzoeken instellen en uitleveringen van verdachten aanvragen. De scheiding der machten, de basis van de democratie, vereist dat wij onze niet mengen in de eigen bevoegdheden van het Internationaal Strafhof en daarmee hun eigen zelfstandigheid erkennen. Het toevoegen van de tekst "van ernstige misdrijven" kan de indruk wekken dat wij ons mengen in de bevoegdheid van het strafhof. Om iedere schijn hiervan tegen te gaan deze de tekst aangepast te worden.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

093 Etten-Leur (contactpersoon: Legene, Clara, C.) Castricum
Wijziging:
De tekst in overeenstemming brengen met en recht laten doen aan de hoofdpunten van de resolutie 'Met het gezicht naar de wereld' die in januari jl. door het congres is aangenomen.
Toelichting: De tekst zoals die nu wordt voorgesteld inzake het Midden-Oostenconflict is een armzalige schim van de tekst en van de resolute voornemens in de resolutie 'Met het gezicht naar de wereld' die door het congres zijn aangenomen in januari jl. In die resolutie wordt gesteld:
"- Het naast elkaar bestaan van Israël en Palestina als twee onafhankelijke levensvatbare staten op basis van de resoluties over de twee statenoplossing van de VN Veiligheidsraad, waarbij de grenzen van voor 1967 worden gerespecteerd, met Jeruzalem als gedeelde hoofdstad.
- Erkenning van Palestina als staat en in de toekomst ook als lidstaat binnen de Verenigde Naties, onder gelijktijdige erkenning door Palestina van het bestaansrecht van Israël.
De onmiddellijke en volledige beëindiging van de Israëlische blokkade van Gaza.
- Er moet onmiddellijk een einde komen aan de Israëlische nederzettingenpolitiek. Dit betekent onder meer de onmiddellijke stop van de bouw van nederzettingen door Israël op de Westelijke Jordaanoever en in Oost-Jeruzalem. Daartegenover staat een onmiddellijke stop van alle raketbeschietingen op Israël vanuit de Gazastrook.
- Mensenrechten, humanitair recht en internationaal recht, inclusief de uitspraken van het Internationale Gerechtshof in Den Haag, moeten worden nageleefd, in het bijzonder ten aanzien van de situatie in de bezette gebieden.
- Het onmiddellijk beginnen van vredesbesprekingen, met als uitgangspunt de beginselen van de Oslo-akkoorden van 1993.
- De Palestijnse groepen Hamas en Fatah dienen zich te verzoenen. Als zij zich niet met elkaar verstaan is vrede in de regio onmogelijk."
Wij zijn dan ook van mening dat bovenstaande urgente beleidshoofdlijnen uit de resolutie onverkort in het komende PvdA-programma moeten worden opgenomen.
NIET OPVOEREN: A/E

094 Zeevang, Waddinxveen
INGEDIEND DOOR TREFPUNT PVDA EN LEVENSOVERTUIGING:
bullet point: Nederland steunt het streven naar een wereld zonder kernwapens en voert een geloofwaardig non-proliferatiebeleid. Nederland is voor terugtrekking van de resterende Amerikaanse kernwapens uit Europa en gaat in gesprek met de Amerikaanse regering over hun verwijdering uit Nederland.
Toelichting: zie toelichting bij amendement par. 3
NIET OPVOEREN: A

095 Wijchen
Schrappen: met een tweejarige evaluatie
Toelichting: te gedetailleerd
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

096 Utrecht Tilburg
Toevoegen: Tussen "We houden ons" en "aan de internationale afspraak" invoegen: "minimaal".
Toelichting: Dit is wel een beetje een karige ambitie. In vroegere verkiezingsprogramma's stond regelmatig de norm van 1,0 % BBP, in elk geval hoger dan de 0,7%. Laten we in ieder geval toevoegen dat de internationale aspraak voor ons de absolute minimumnorm is. Zeker als de economie weer aantrekt, moet het streven zijn het percentage te verhogen.
NIET OPVOEREN: B
NIET OVERNEMEN

11. Onze keuzes voor democratie en bestuur

097 Heerenveen
Toevoegen: 2. Onze keuzes voor democratie en bestuur Heerenveen
Ingediend op 17-06-2012
1 keer in de 4 jaar naar de stembus

Amendement
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Spreekt uit:
-dat het in het belang is van de politieke en economische stabiliteit van Nederland dat de Nederlandse bevolking slechts 1 keer in de 4 vier jaar naar de stembus gaat om het mandaat duidelijk te maken.
Draagt op in het hoofdstuk 'Onze keuzes voor democratie en bestuur' de volgende (of vergelijkbare) zinsneden op te nemen:
"Voor de politieke en economische stabiliteit en het vertrouwen van de burger, is het essentieel dat kabinetten de rit uitzitten. Wanneer kabinetten vallen is het niet vanzelfsprekend dat er nieuwe verkiezingen komen. De PvdA is van mening dat er dan eerst binnen de zittende kamer naar meerderheden gezocht moet worden, ook als hierdoor coalities worden gevormd waar de PvdA niet aan deelneemt; een verkeerd besluit is altijd beter dan besluiteloosheid."
Toelichting: Toevoeging
-wanneer een kabinet valt, tot en met de onderhandelingen, het land politiek en economisch op slot zit; -lagere overheden, bedrijven en hardwerkende Nederlanders in deze periode beslissingen en investeringen uitstellen;
-dit het vertrouwen in de politiek en economie schaadt;
-de Nederlandse bevolking sinds het kabinet Balkenende I in 2002 nu voor de 5e keer de gang naar de stembus voor de Tweede Kamer gaat maken;
-de kabinetten van Balkenende en Rutte, tot en met komende Tweede Kamerverkiezingen, 701 dagen demissionair zijn geweest;
-het in gemeenteraden en provinciale staten na het vallen van een coalitie het de gewoonste zaak van de wereld is dat er uit bestaande raad of staten een nieuwe coalitie gevormd wordt.
NIET OPVOEREN: A/F

098 Venlo Venray
Toevoegen: De PvdA wil minder politici, maar meer kwaliteit. Daarom wordt de drempel om met voorkeursstemmen gekozen te worden verhoogd van 25% naar 50% van de kiesdeler. Toelichting: Als het aantal politici wordt teruggebracht, dient de kwaliteit te worden vergroot
NIET OPVOEREN: A

099 Tilburg
Toevoegen: Er komt een register voor lobbyisten zoals we dat ook voor "Europa" willen.
Toelichting: Vreemd dat wat we Europa, hoofstuk over Europaparagraaf 3, onder een transparant Europa, tweede bullit, dit wel toewensen dit niet zelf willen. Practice wat you preach!
NIET OPVOEREN: A/C

100 Leeuwarden
De PvdA blijft zich inzetten voor spreiding van de Rijksdiensten en behoud van bestaande vestigingen in de regio's, vanwege het grote belang voor werkgelegenheid.
Toelichting: Bijvoorbeeld Rijkswaterstaat, de Belastingdienst, Rechtbanken, etc. zijn voorname werkgevers in een regio/streek. Schaalvergroting leidt onvermijdelijk tot pijnlijk verlies van belangrijke werkgelegenheid voor de regio en ook de aantrekkelijk van regio's voor afgestudeerden en bijvoorbeeld hogere opgeleiden. Verdere centralisatie bevordert economische, bevolkingskrimp en verdere vergrijzing in een aantal
NIET OPVOEREN: A/C

101 Heerenveen
Sport
Amendement
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Pagina 67
Dit gaan we doen:
Vierde bullet aanvullen:
Topsport is niet alleen fantastisch om naar te kijken, het stimuleert mensen ook om zelf te gaan sporten. In Nederland moet er daarom ruimte zijn voor een excellerende topsportomgeving. Dit wil zeggen dat er voor aankomende topsporters voldoende mogelijkheden zijn om zich te ontwikkelen. De vier Centra voor Topsport en Onderwijs(CTO) kunnen dit. Deze ontwikkeling spreekt ons aan.
Het organiseren van Internationale sportwedstrijden en grote evenementen stelt hoge eisen aan hoogwaardige accommodaties, mobiliteit en bereikbaarheid. Het investeren en organiseren van (sport) evenementen is niet alleen van belang voor de topsport maar ook voor de breedtesport. Daarnaast is (top)sport ook van belang als marketings instrument en voor de werkgelegenheid. De mogelijke organisatie van de Olympische spelen en Paralympische Spelen kunnen als katalysator fungeren. Het binnenhalen van deze spelen zou geweldig zijn! Maar wij zullen het afwijzen als de baten de kosten niet kunnen overtreffen.
Nieuwe bullet:
Sport inspireert en sport verbindt. Het levert een belangrijke bijdrage aan de ontwikkeling en sociale vaardigheden van de samenleving en ieder individu. Bij de sportclub komt iedereen elkaar tegen, sportverenigingen staan immers voor iedereen open. Zo bevordert sport de integratie. Voor de één om de spieren soepel te houden, voor de ander gezelligheid en een derde wil grenzen verleggen.
NIET OPVOEREN: A

102 Baarn
Toevoegen: Toe te voegen aan de inleiding van het hoofdstuk "Onze Keuzen voor Cultuur en Sport" het volgende:
•Structurele ondersteuning van vrijwilligers (binnen alle deelgebieden) zou zoveel als mogelijk moeten plaatsvinden op lokaal en regionaal niveau, gefaciliteerd vanuit de gemeentelijke overheden. Hierbij zal samenwerking tussen omliggende gemeente zoveel als mogelijk moeten worden bevorderd, zodat 'best practices' uit de gehele omgeving gedeeld zouden kunnen worden.
Toelichting: Amendement PvdA afdeling Baarn
Het congres van de Partij van de Arbeid in vergadering bij een, d.d. 30 juni 2012.
Constaterende dat,
•Het ondersteunen van het brede vrijwilligerswerk in het concept verkiezingsprogramma onvoldoende is opgenomen;
•In het conceptverkiezingsprogramma terecht opgenomen is dat mantelzorgers ondersteuning verdienen vanuit de gemeente;
•In het conceptverkiezingsprogramma waardering wordt uitgesproken voor de vele sportvrijwilligers in Nederland;
•De hele samenleving profiteert van de onbetaalde inzet van ruim vijf miljoen vrijwilligers; •De geschatte marktwaarde van de inzet van vrijwilligers in Nederland 20 miljard is;
Overwegende dat,
•Naast de vele mantelzorgers in de zorg ook 450.000 vrijwilligers actief zijn in de zorg en deze ook ondersteuning vanuit de overheid verdienen;

•Dat ondersteuning van maatschappelijke organisaties bij het vinden van vrijwilligers, scholing van vrijwilligers, uitwisseling van kennis en de inzet van bijzondere groepen vrijwilligers noodzakelijk is;
•De sector amateurkunst met al zijn verenigingen en clubs die louter op vrijwillige inzet van de leden draaien in niets afwijken van de sportclubs;
•Deze sector niet wordt benoemd, maar dezelfde ondersteuning behoeft;
•Er ook bij deze groep vrijwilligers behoefte is aan uitwisseling van kennis en informatie en structurele ondersteuning;
•De structurele ondersteuning van vrijwilligers niet mag ontbreken in een Socialer Nederland;
Concluderende dat,
•Bij een terugtrekkende overheid die burgers aanspreekt op het nemen van eigen verantwoordelijkheid, het vrijwilligerswerk een eigen plek verdient die wordt gedefinieerd aan de hand van haar specifieke karakteristieken en kwaliteiten;
•De overheid samen met het vrijwilligerswerk de voorwaarden zou moeten scheppen voor een klimaat waarin vrijwillige inzet kan bloeien;
NIET OPVOEREN: A

103 Rotterdam
Wijzigen: "Cultuurinstellingen horen ...van nieuwe ontwikkelingen" vervangen door:
Kunst en cultuur worden tegenwoordig vooral bekeken vanuit hun bijdragen aan sociale en economische vitaliteit, hun betekenis voor de creatieve industrie en hun bijdragen aan de internationale uitstraling van Nederland. Dat vinden wij belangrijk. Kunst en cultuur vervullen een cruciale R&D functie voor de samenleving en dragen bij aan de ontwikkeling van jonge mensen in de voortrazende internationale kennissamenleving. Maar er is meer. Kunst is onmisbaar om het bestaan in perspectief te plaatsen en dus om je als individu in de steeds ingewikkelder samenleving te bewegen. Kunst helpt je om te verbeelden, te reflecteren, te voelen, empathie te ontwikkelen en je uit te drukken.
De samenleving is cultureel divers geworden. Dat biedt veel dynamiek en kansen maar maakt mensen ook onzeker over hun identiteit, hun plaats in hun omgeving en in de wereld. Iedereen moet kunnen omgaan met de onvermijdelijke globalisering maar moet ook uitdrukking kunnen geven aan het verlangen naar de eigenheid en de nabijheid van de lokale gemeenschap. Jongeren moeten de skills van de nieuwe internationale cultuur beheersen maar ook vertrouwd raken met het culturele erfgoed van onze samenleving en van andere culturen, om zich te kunnen oriënteren, om identiteit te ontwikkelen, alsmede de empathie om de ander te kunnen ontmoeten. Daarvoor is cultureel kapitaal nodig. Die is van vitaal belang om een samenleving te kunnen zijn.
De sociaaldemocratie heeft altijd het belang van kunst en cultuur ingezien en zich altijd sterk gemaakt voor cultuurparticipatie door alle lagen van de samenleving heen. Een sterk cultureel bewustzijn is van essentieel belang voor een klein land als het onze in een grote, steeds meer aanwezige buitenwereld. De kunsten zijn geen vrijblijvende fringe, waarin iedereen zijn eigen feestje maar moet betalen of zich moet uitleveren aan een geldelite. We kunnen onze cultuur niet aan de markt en aan de kaalslag van rechts prijsgeven. We zullen opnieuw moeten markeren wat het collectief belang van cultuur is, en wat we van het cultureel erfgoed willen overdragen. Daarvoor willen we als PvdA verantwoordelijkheid nemen.
Toelichting: De bestaande tekst gaat te veel uit van het overheersende marktdenken en benadrukt nog onvoldoende dat cultuur net als onderwijs een collectief belang vertegenwoordigt en noodzakelijk is om betekenis te verschaffen aan mens en samenleving. Er wordt niet duidelijk gemaakt dat de samenleving cultureel zeer divers is en dat het noodzakelijk is om die diversiteit van elkaar te kennen en met elkaar te vieren. Aan de andere kant wordt de culturele tegenstelling in de samenleving tussen cosmopolitische/humanistische waarden en groepsgebonden waarden van nabijheid, eigenheid en traditie gemist in het programma. Die tegenstelling is voor onze partij een grote uitdaging. Een nieuw ambitieus cultuurbeleid kan een deel van het antwoord bieden. Voorts missen wij de noodzaak om het cultureel erfgoed te koesteren. Als je de toekomst tegemoet wil treden moet je weten waar je vandaan komt. Tenslotte behoeft de paragraaf over cultuureducatie versterking. Het belang wordt benadrukt maar in zijn uitwerking komen we niet verder dan het overnemen van de halve maatregelen van het huidige kabinet.
NIET OPVOEREN: C

104 Delft/Midden-Delfland
Wijzigen: Daarom stemden we ook tegen het ACTA-verdrag. We gaan ons inspannen voor een moderner auteursrecht.
Toelichting: Herstel typefout
NIET OPVOEREN: B
OVERNEMEN

105 Baarn
Toevoegen: Toe te voegen aan het hoofdstuk " Onze Keuzen voor Cultuur en Sport" paragraaf 4 als 6e bullit het volgende:
•De vele vrijwilligers in de culturele sector verdienen dezelfde erkenning en ondersteuning als de vrijwilligers in andere sectoren. Ook voor deze vrijwilligers moet er structureel ondersteuning zijn vanuit de overheid.
Toelichting: Amendement PvdA afdeling Baarn
Het congres van de Partij van de Arbeid in vergadering bij een, d.d. 30 juni 2012.
Constaterende dat,
•Het ondersteunen van het brede vrijwilligerswerk in het concept verkiezingsprogramma onvoldoende is opgenomen;
•In het conceptverkiezingsprogramma terecht opgenomen is dat mantelzorgers ondersteuning verdienen vanuit de gemeente;
•In het conceptverkiezingsprogramma waardering wordt uitgesproken voor de vele sportvrijwilligers in Nederland;
•De hele samenleving profiteert van de onbetaalde inzet van ruim vijf miljoen vrijwilligers; •De geschatte marktwaarde van de inzet van vrijwilligers in Nederland 20 miljard is;
Overwegende dat,
•Naast de vele mantelzorgers in de zorg ook 450.000 vrijwilligers actief zijn in de zorg en deze ook ondersteuning vanuit de overheid verdienen;
•Dat ondersteuning van maatschappelijke organisaties bij het vinden van vrijwilligers, scholing van vrijwilligers, uitwisseling van kennis en de inzet van bijzondere groepen vrijwilligers noodzakelijk is;
•De sector amateurkunst met al zijn verenigingen en clubs die louter op vrijwillige inzet van de leden draaien in niets afwijken van de sportclubs;
•Deze sector niet wordt benoemd, maar dezelfde ondersteuning behoeft;
•Er ook bij deze groep vrijwilligers behoefte is aan uitwisseling van kennis en informatie en structurele ondersteuning;
•De structurele ondersteuning van vrijwilligers niet mag ontbreken in een Socialer Nederland;

Concluderende dat,
•Bij een terugtrekkende overheid die burgers aanspreekt op het nemen van eigen verantwoordelijkheid, het vrijwilligerswerk een eigen plek verdient die wordt gedefinieerd aan de hand van haar specifieke karakteristieken en kwaliteiten;
•De overheid samen met het vrijwilligerswerk de voorwaarden zou moeten scheppen voor een klimaat waarin vrijwillige inzet kan bloeien;
NIET OPVOEREN: A

MOTIES

1. Beknopte versie Verkiezingsprogramma

Hellevoetsluis, Amsterdam Zuid, Oegstgeest, Houten, Assen, Ouder-Amstel

Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Overwegende dat een volledig verkiezingsprogramma weliswaar noodzakelijk en waardevol is als referentiedocument en voor een beperkte groep mensen die de details van de PvdA-visie moeten of willen kennen,
Voorts overwegende dat een groot deel van de bevolking in de aanloop naar de verkiezingen op 12 september slechts op hoofdlijnen kennis zal willen nemen van waar onze partij voor staat,
Constaterende dat alle afdelingen van de partij tijdens de aanstaande verkiezingscampagne o.m. behoefte zullen hebben aan korte samenvattende informatie over het programma,
Verzoekt het partijbestuur het vastgestelde verkiezingsprogramma samen te vatten in een beknopte samenvatting van 7 a 10 verschilmakende en pakkende hoofdpunten, o.m. ten behoeve van het materiaal voor de aanstaande verkiezingscampagne, en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:
Met name tijdens de campagne voor de verkiezingen zullen we o.m. materiaal moeten hebben waarmee we veel mensen kunnen bereiken. Tijdens verschillende vormen van acties zullen we de visie van de PvdA moeten verspreiden, en dat zal in het algemeen niet in de vorm zijn van het volledige verkiezingsprogramma. Op die momenten is het belangrijk dat er een consistente korte samenvatting beschikbaar is in de vorm van enkele hoofdpunten die de mensen aanspreken, en die zijn kunnen onthouden.
In het algemeen zullen slechts mensen met specifieke interesses de moeite nemen om de details in het verkiezingsprogramma te lezen.

PREADVIES: OVERNEMEN
Een speciaal verkiezingstijdschrift met daarin een aansprekende samenvatting van het programma en bijbehorend flyermateriaal wordt kosteloos beschikbaar gestald aan de afdelingen op de materiaaldag. Tevens staat een samenvatting van het programma reeds op pvda.nl.

2. Rood beeld in verkiezingen

Heerlen, Brunssum, Landgraaf, Simpelveld, Onderbanken, Echt-Susteren

Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012;

Constaterende:
- dat er, in het bijzonder tijdens verkiezingen, sterke behoefte is aan een duidelijk beeld van onze partij;
- dat het beeld van onze partij op dit moment vaak als ‘vaag’ wordt omschreven;
- dat zeker in ons tijdsgewricht grafische beelden en uitstraling een grote invloed hebben op de publieke perceptie van een boodschap;

Overwegende:
- dat onze partij links is, we de sociaaldemocratische ideologie aanhangen en in de socialistische traditie staan;
- dat het verkiezingsmateriaal tijdens de afgelopen verkiezingen veelal niet zonder meer als zodanig (d.w.z. sociaaldemocratisch dan wel socialistisch) te herkennen was;
- dat herkenbaarheid een belangrijk streven is voor de PvdA, óók tijdens de aanstaande verkiezingen;
- dat de PvdA trots mag zijn op haar gedachtegoed en dit ook moet uitstralen;

Roept het partijbestuur dan wel het campagneteam op:
- in aanloop naar de komende verkiezingen te kiezen voor een duidelijk links, sociaaldemocratisch, kortom “rood” karakter van het campagnemateriaal;
- wat betreft ook de slogans voor een dergelijke lijn te kiezen;
- te kiezen voor een eenduidige, uniforme en grafisch sterke lijn gedurende de campagne, opdat de PvdA voor iedereen gemakkelijk te herkennen is als “rode” partij.

En gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: OVERNEMEN
Het partijbestuur is het eens met een groot deel van de strekking van de motie en ziet het als ondersteuning van beleid, en adviseert derhalve de motie over te nemen.

3. Geen ethische kwesties in regeerakkoord

Hellevoetsluis, Houten

Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Constaterende dat er in het verleden regeerakkoorden zijn geschreven waarin het wijzigen van regelgeving over euthanasie en hulp bij zelfdoding werd uitgesloten, waardoor ontwikkelingen in deze kwesties jarenlang muurvast kwamen te zitten,
Overwegende dat ethische vragen in het algemeen, en medisch-ethische vragen in het bijzonder, zeer gebonden zijn aan de persoonlijke opvatting, beschouwing en geloofsovertuiging van eenieder,
Voorts overwegende dat individuele Tweede Kamerleden daardoor in de situatie kunnen komen dat zij tegen hun persoonlijke overtuiging in moeten stemmen,
Spreekt de mening uit dat alle Tweede Kamerleden zich individueel naar eigen overtuiging moeten kunnen uitspreken over ethische kwesties in het algemeen, en over euthanasie en hulp bij zelfdoding in het bijzonder,
Verzoekt het partijbestuur de toekomstige Tweede Kamerfractie bij toekomstige onderhandelingen over een regeerakkoord het thema euthanasie en hulp bij zelfdoding te behandelen als een 'vrije kwestie' die niet geen onderdeel van deze onderhandelingen zal vormen,
en gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: AFWIJZEN
Afspraken in het regeerakkoord betreffende medisch-ethische kwesties die in lijn liggen met de zienswijze van de PvdA worden met dit amendement ook verhinderd. Kandidaten hebben daarnaast het recht om een voorbehoud te maken bij het verkiezingsprogramma.

4. Wonen 4.0

Lelystad, Amersfoort/Bunschoten

Motie:
Het Congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012 te Utrecht
- Spreekt haar waardering uit voor het plan Wonen 4.0
- Roept de huidige en aanstaande tweede Kamerfractie op om in overleg te treden met de initiatiefnemers teneinde

te onderzoeken op welke wijze dit plan in de toekomst vertaald kan worden in rijksbeleid en -wetgeving.

Toelichting:
Partijen die actief zijn op de woningmarkt hebben elkaar gevonden in een integrale aanpak van de woningmarkt. Vereniging Eigen Huis, Woonbond, Aedes en NVM zijn daarbij verder gekomen dan de voorgaande kabinetten. Dit akkoord, "Wonen 4.0", is niet gericht op het herverdelen van inkomen maar op het weer laten functioneren van de woningmarkt. Daartoe wordt uitgegaan van een geleidelijke afbouw van de hypotheekrenteaftrek over een periode van 30 jaar. Dit gebeurt in combinatie met een geleidelijke verhoging van de huren (op basis van huursombenadering) tot een marktconform niveau. Afhankelijk van het inkomen en de huishoudsamenstelling kunnen zowel kopers als huurders aanspraak maken op een woontoeslag.
Dit plan kiest als startmoment 2015 of zoveel later als de economie weer in een opgaande lijn zit.
Het plan gaat verder dan wat op dit moment in het verkiezingsprogramma van de PvdA is opgenomen. Voor een echte hervorming van de woningmarkt gaat het PvdA verkiezingsprogramma niet ver genoeg. Voor goed en betaalbaar wonen voor iedereen is een dergelijke integrale en verdergaande aanpak wel nodig. Dat kan echter niet in de huidige economische omstandigheden.
De door de PvdA voorgestelde maatregelen, welke in zouden moeten gaan in 2013, kunnen nu wel. Om ze te laten renderen is het wel noodzakelijk om op termijn ook de volgende stappen te zetten.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het PvdA concept verkiezingsprogramma heeft nu een eigen voorstel voor de woningmarkt. Er is grote waardering voor het plan wonen 4.0 maar dit plan overnemen, naast ons eigen plan zou verwarrend werken en geen recht doen aan het eigen programmavoorstel. Niettemin bevat het compromis voor de woningmarkt tussen deze partijen een interessant aanknopingspunt voor noodzakelijke toekomstige gesprekken om hervormingen op de woningmarkt tot stand te brengen.

5. Belastingontwijking- en ontduiking

Nijmegen, Amsterdam Zuid, Tilburg

Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering op 30 juni 2012,

Overwegende,
- dat de Nederlandse overheid jaarlijks miljarden Euro's misloopt door belastingontwijking en - ontduiking [1]
- dat de gemiste belastingen de Rijksoverheid dwingt tot meer (pijnlijke) bezuinigingen;
- dat het besef dat vele rijken en bedrijven de belasting ontduiken en ontwijken het draagvlak voor bezuinigingen ernstig ondermijnt;
- dat Diederik Samsom op de Ledenraad van 24 april om die reden heeft toegezegd in het verkiezingsprogramma expliciet aandacht te besteden aan de bestrijding van belastingontwijking en – ontduiking;
- dat hierover echter in de financiële paragraaf niets is terug te vinden;
- dat deze financiële paragraaf niet amendeerbaar is;

draagt het Partijbestuur op alsnog in de financiële paragraaf van het verkiezingsprogramma aandacht te besteden aan de bestrijding van belastingontwijking en – ontduiking, met als strekking dat de PvdA hier fors op wil inzetten.

[1] Zie onder andere de Volkskrant 16 juni 2012 'Belasting betalen is voor de braven'

PREADVIES: AFWIJZEN
De Partij van de arbeid vindt het van groot belang dat er aandacht is voor belastingontwijking en ontduiking. Daarom staat er ook op pagina 53 van het conceptverkiezingsprogramma een bullet gewijd aan dit punt. De reden dat het niet in de financiële paragraaf is opgenomen, is dat het vooralsnog onduidelijk is of het al binnen de komende kabinetsperiode extra belastinginkomsten op kan leveren. Indien mogelijk, zijn we daar uiteraard voor.

6. Handhaven maximale honorering

Westland

Motie:
De leden van de Partij van de Arbeid in vergadering bijeen op zaterdag 30 april verzoekt het Hoofdbestuur zorg te dragen dat de honorering die leden van de Partij van de Arbeid uit de overheidskassen ontvangen in totaal niet de overeengekomen hoogte van de honorering van de minister-president te boven gaan.
Leden die, na waarschuwing, toch die honorering blijven ontvangen, dienen of af te zien van die overschrijdende honorering of bij niet nakoming van de ledenlijst te worden verwijderd.

Toelichting:
Leden die honoreringen aanvaarden die hoger zijn dan het afgesproken maximum houden zich niet aan de gedragscode en zorgen voor een negatief sentiment jegens de partij.

PREADVIES: AFWIJZEN
In de gedrags- en erecode is opgenomen dat uitgangspunt bij de Partij van de Arbeid is dat de salariëring in de (semi)publieke sector maximaal de Balkenende-norm bedraagt. Het is echter ondoenlijk om dit praktisch gezien voor alle leden te controleren. Partijgenoten die niet aan deze norm voldoen worden publiekelijk opgeroepen om afstand te doen van het inkomen boven dit norminkomen. Bij kandidaatstelling komen deze leden niet in aanmerking voor een functie binnen de partij.

7. De keuze van het congres voor financiën

Tilburg,Gemert-Bakel/Boekel

Motie:
Het congres draagt het partijbestuur op om het niet-amendeerbare onderdeel van het programma "onze keuzes voor financiën" in overeenstemming te brengen met de rest van het verkiezingsprogramma.

Toelichting:
In het niet-amendeerbare gedeelte staan details van het programma die in de wél amendeerbare hoofdstukken veranderd kunnen worden.
Dat zou ten koste gaan van de consistentie van het programma.

PREADVIES: OVERNEMEN

8. Nederlands toekomst in Europa

Oegstgeest, Ouder-Amstel

Motie:
Het congres van de PvdA in Utrecht op 30 juni 2012 bijeen,

overwegende dat de Europese samenwerking ons vrede en welvaart heeft gebracht,

van oordeel dat één Europese markt voor de afzet van Nederlandse producten en voor Nederland als handelsland van zeer grote waarde is en dat solidariteit met Europese medeburgers nodig is voor een sterk en sociaal Europa,

constaterend dat de democratische legitimatie en efficiency van het bestuur van de Europese Unie, zoals in ons verkiezingsprogramma is aangegeven, moet worden vergroot,

draagt het Partijbestuur op in de verkiezingscampagne het belang van Nederland in Europa positief uit te dragen

Toelichting:
Het PvdA verkiezingsprogramma getuigt van een positief kritische benadering van het Europees project op basis van het subsidiariteitsbeginsel; landelijk regelen wat nationaal kan, op Europees niveau wat samen moet. Het is van groot belang dat een sociaaldemocratische partij het belang, juist van Nederland, bij een sterk en sociaal Europa in een globaliserende wereld uitdraagt

PREADVIES: OVERNEMEN

9. Verkiezingsprogramma

Katwijk

Motie:
Het PvdA-congres van 30 juni 2012 vindt dat het voorgestelde verkiezingsprogramma

- visie ontbeert,
- geen beeld schetst van wat de PvdA ziet als de ontwikkelingen voor de komende 10 jaar,
- integendeel zich verliest in oplossingen voor wat het meent dat anderen de afgelopen jaren fout hebben gedaan en
- daarmee met de rug naar de toekomst gaat staan en de kiezer niet beweegt de PvdA de zorg voor die toekomst toe te vertrouwen.

Het door de Politiek Leider gepresenteerde 7-puntenplan is op al die punten veel inspirerender. Het Congres besluit dan ook het 7-puntenplan als program voor de verkiezingen van 12 september vast te stellen.

Het congres gaat vervolgens over tot de borrel.

Toelichting:
De motie spreekt voor zichzelf. Het gepresenteerde verkiezingsprogramma vertoont alle kenmerken van een haastklus. Kennelijk heeft een aantal commissies onderdelen geschreven die, zonder merkbare redactie zijn samengevoegd. Bepaalde onderdelen zoals de vrijstelling van collegegeld voor technische studies komen een aantal keren terug.

Maar ernstiger is het totaal gebrek aan inhoudelijke bezieling, iets dat in het 7-puntenplan wel aanwezig is. Als dat wordt gebruikt, zal een aantal onderdelen ontbreken of onderbelicht blijven. Dat moet dan maar. Het zal de PvdA wel het nodige enthousiasme van de kiezers opleveren, meer althans dan het voorliggende stuk, op punten geamendeerd of niet.

Tenslotte (off-topic), het wordt tijd dat de PvdA ophoudt met het 19e-eeuwse taalgebruik in de moties, met zijn eindeloze tegenwoordige deelwoorden (constaterende dat, van mening zijnde dat, overwegende dat, enz. ...). De Hoge Raad, niet het meest vooruitstrevende lichaam in Nederland, is daar in 1976 mee opgehouden. Het wordt tijd dat de PvdA dat ook doet. Weer een deeltje van het oubollige imago weggegooid.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur, constaterende dat in De Zeven Keuzes voor de Toekomst niet alle onderwerpen aan bod zijn gekomen die wel in een verkiezingsprogramma behoren, overwegende dat er vele (economische) ontwikkelingen hebben plaatsgevonden sinds het verschijnen van De Zeven Keuzes en dat ons programma daar op aangepast dient te zijn, is van mening dat het voorgestelde programma de veelheid aan eisen die gesteld wordt aan een verkiezingsprogramma vollediger dekt dan De Zeven Keuzes.

10. CPB is geen congres

Utrecht

Motie:
Het congres van de Partij van de Arbeid, bijeen op 30 juni in Utrecht,

Constaterende, dat het verkiezingsprogramma van 2010 ná vaststelling door het congres in verband met CPB-berekeningen nog is gewijzigd;

Overwegende, dat niet het CPB, maar het congres het hoogste orgaan is in onze partij;

Voorts overwegende, dat deze vreemde zet desastreus heeft uitgepakt in de publiciteit;

Verzoekt het partijbestuur het verkiezingsprogramma 2012, na vaststelling door het congres, niet meer te wijzigen

En gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: OVERNEMEN

11. Financiële paragraaf

Utrecht, Amersfoort/Bunschoten

Motie:
Het congres van de Partij van de Arbeid, bijeen op 30 juni in Utrecht,

Constaterende, dat de financiële paragraaf van het conceptverkiezingsprogramma (p.68/69) niet amendeerbaar is;

Overwegende, dat conform de statuten en reglementen van onze partij het congres altijd het laatste woord heeft bij de vaststelling van het verkiezingsprogramma;

Van oordeel, dat niet valt in te zien waarom daarvan bij de financiële paragraaf van moet worden afgeweken;

Verzoekt het partijbestuur de financiële paragraaf van het conceptverkiezingsprogramma alsnog amendeerbaar te maken

En gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: AFWIJZEN
De financiële paragraaf is een afgeleide van de rest van het verkiezingsprogramma. Aanpassingen in het programma hebben derhalve consequenties voor de financiële paragraaf. Deze methodiek is reeds gedekt via het overnemen van motie van de afdeling Tilburg.

12. Zelbeschikking/medisch-ethische vragen

Utrecht, Hellendoorn

Motie:
Het congres etc enz.

Overwegende dat:
- Uit een onlangs gehouden enquête van KNMG en Medisch Contact (gepubliceerd nr. 22, 1 juni 2012) binnen de beroepsgroep is gebleken dat veel artsen doorbehandelen terwijl dat eigenlijk geen zin meer heeft.
- Iedereen op zeker moment ergens aan overlijdt, is het niet aan ouderdom dan wel aan ziekte.
- Vanwege de voortschrijdende technologie veel meer behandelingen mogelijk zijn, al dan niet levensverlengend.
- Zulke behandelingen soms niet alleen veel geld kosten maar dat zij behalve zinloos geregeld ook nog eens bezwarend zijn voor de patiënt en dus geen bijdrage leveren aan de kwaliteit van het bestaan in de laatste dagen daarvan en integendeel daaraan een negatieve bijdrage kunnen leveren.
- Sommige van die behandelingen in het basispakket zitten.
- De kosten van de gezondheidszorg sterk stijgen.
- Dat ook voor de gezondheidszorg geldt dat iedere euro maar 1x kan worden uitgegeven en dat derhalve ook daar uiteindelijk niet iedere behandeling die mogelijk is ook uitgevoerd kan worden.

Concluderende dat:
Uiteindelijk ook in de gezondheidszorg in sommige gevallen een kosten/baten analyse gemaakt moet worden van een behandeling

Verwelkomt:
Het debat in de medische beroepsgroep over nodeloos doorbehandelen.

Verzoekt:
Het partijbestuur om het debat hierover in de partij te organiseren en bij een volgend verkiezingsprogramma (uiterlijk over 4 jaar) hierover een voldragen standpunt te presenteren.

PREADVIES: OVERNEMEN

13. Versnelling groene economie: Green Zones en Energiecrisiswet

Texel, Ouder-Amstel

Motie:
Overwegende dat:
- Doelstelling is dat Nederland in 2050 volledig duurzame energieproductie heeft
- Huidige regelgeving, en belastingwetgeving zowel nationaal als lokaal vertragend werkt bij innovatieve initiatieven op het gebied van groene energieopwekking

Van mening dat:
- Dat regels en wetten vaak leiden tot tijdsverslindende procedures die de groei naar een groene economie vertragen
- Dat aanpassing van regelgeving nodig is om versneld naar een groene economie te groeien
- Innovatieve initiatieven voor groene economische groei moeten worden gestimuleerd en gefaciliteerd
- Dat zones met vestigingsvoordelen voor ondernemingen gericht op duurzaamheid een groene economie kunnen versnellen
- Dat zulke zones kunnen dienen als proeftuinen voor opwekking en distributie van groene energie, en als testzone voor wet- en regelgeving.

In het program op te nemen dat:
- Een aantal duidelijk afgeperkte gebieden van Nederland worden aangewezen als Green Zones. In de green zones worden vestigingsvoordelen voor ondernemingen gericht op duurzaamheid geboden en is er begeleiding en facilitering voor duurzame innovatie.
- Deze Green Zones dienen als proeftuin voor opwekking en distributie van groene energie, en als testzone voor wet- en regelgeving
- Ondermeer de Green Zones worden mogelijk gemaakt met een Energie Crisiswet, met als doel projecten op het gebied van groene economie en groene energieopwekking te versnellen, daar waar er vertraging kan optreden in tijdverslindende ruimtelijke of milieu-procedures.

PREADVIES: AFWIJZEN
De PvdA is groot voorstander van Groene Groei en wil in 2050 een 100% duurzame energievoorziening. Het is de vraag of dat moet via Green Zones, waar kennelijk de Nederlandse wetgeving niet volledig van kracht zou moeten zijn. Het partijbestuur kiest hier vooralsnog niet voor. Via de Rijkscoördinatieregeling kunnen projecten nu ook al worden versneld.

14. Duurzame dijkverzwaring

Texel

Motie:
Overwegende dat:
- Met nieuwe inzichten over ondermeer zeespiegelrijzing er veranderde inzichten zijn over de veiligheidsnormen voor de kustbescherming
- Er nu plannen ter uitvoering liggen om langs de gehele Nederlandse kust dijken te verhogen en te verbreden.

Van mening dat:
- Dit ingrijpende gevolgen heeft voor het landgebruik achter de kustwering, voor zowel natuur, landbouw, en woon- en werkgebieden
- Deze ruimtevraag met name onevenredig zwaar op de Waddeneilanden drukt, aangezien er op de eilanden geen achterland is om naar uit te wijken
- EN
- De PvdA zet in op groene economie en groene energie opwekking

In het program op te nemen dat:
- Dijkverzwaringen en verbreding zoveel mogelijk buitendijks moet plaatsvinden
- Bij de uitvoering van het dijkverzwaringsprogramma de mogelijkheden voor integratie van groene energieopwekking worden onderzocht, waarbij we kunnen denken aan zonne, golf en windenergie.

PREADVIES:AFWIJZEN
Het partijbestuur is van mening dat bij dijkverzwaring en verbreding natuurbelangen zoveel mogelijk moeten worden meegewogen. In geval van de Waddeneilanden zijn deze uitbreidingen in strijd met de natuurdoelen afkomstig van de PKB Waddenzee, Natura 2000, de Kaderrichtlijn Water en het Trilaterale Wadden Sea Plan. Deze buitendijkse uitbreidingen zullen de unieke en kwetsbare natuur van het Waddengebied schaden. Bovendien zijn in de zomer van 2009 alle buitendijkse delen van het Nederlandse en Duitse waddengebied opgenomen in de lijst van Werelderfgoederen van de UNESCO.

15. Inleiding amendeerbaar

Amersfoort/Bunschoten

Motie:
het congres van de PvdA bijeen op 30 juni 2012
overwegende dat
de inleiding niet amendeerbaar is
de inleiding inhoudelijke punten bevat die elders in het programma terugkomen
draagt het bestuur op
de inleiding aan te passen als wijzigingen in de rest van het programma dat noodzakelijk maken om de consistentie te bewaren

PREADVIES: OVERNEMEN

16. Mali

Utrecht

Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,

Constaterende
- dat na de val van het regime van kolonel Gaddafi in Lybie voormalige Toeareg huursoldaten die in dienst waren van dat regime een gewapende opstand in het noorden van Mali begonnen zijn (MNLA) voor de vestiging van een onafhankelijke staat Azawad
- dat ten gevolge van deze ontwikkeling de regering van Mali na een militaire staatsgreep is afgezet
- dat thans in Noord Mali Al Qaeda en Ansar ud-Din een groot deel van het territorium in handen hebben

Overwegende
- dat het ontstaan van een failed state in Noord Afika, die vrijplaats kan worden voor terroristische netwerken, onwenselijk is
- dat grote groepen vluchtelingen proberen te ontsnappen naar de buurlanden

verzoekt het partijbestuur de tweede kamer fractie en de eurodelegatie stappen te ondernemen, die leiden tot een door de verenigde naties gesteunde politiek van interventie in Noord Mali waarbij de europese unie en de afrikaanse unie het voortouw moeten nemen.

en gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het partijbestuur heeft alle begrip voor deze motie, gezien de ernst van de situatie in Mali.
De reikwijdte en strekking van deze oproep gaat echter verder dan verkiezingsprogramma waarin de partij aangeeft dat de inzet van militairen en materieel alleen met een adequaat volkenrechtelijk mandaat acceptabel is. De mogelijkheid van interventies is een allerlaatste redmiddel, eerst dienen alle andere mogelijkheden uitgeput te zijn. Op dit moment is dat nog niet het geval. De oproep in de motie is daarmee voorbarig.

17. Steun het stabiliteits en groeipact

Utrecht

Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,

Constaterende
- dat Nederland binnen de Europese Economische en Monetaire Unie een gezamenlijke munt “euro” heeft met 18 andere landen
- dat de landen van de eurozone in 1992 het verdrag van Maastricht hebben ondertekend waarin is bepaald dat de eurolanden hun begrotingstekort < 3% BBP moeten houden, en de totale staatsschuld <60 % BBP
- dat in het verleden diverse landen zich niet hebben gehouden aan de bepalingen uit het verdrag van Maastricht (Frankrijk en Duitsland 2003)
- dat in 1997 het stabilteits en groeipact en in 2011 het verscherpte stabiliteits en groeipact is vastgesteld in de eurozone, waarin is voorzien in de mogelijkheid van sancties en boetes bij overtreding van de bepalingen van het verdrag van Maastricht
- Dat na de krediet crisis de euro in een crisis is geraakt waarbij diverse landen onder curatele geplaatst zijn / worden om zich te houden aan de eisen van het stabiliteits en groeipact
- dat in Nederland in 2011 het tekort 4.7 % BBP bedroeg.

Overwegende
- Dat een gezamenlijke munt euro het noodzakelijk maakt om gezamenlijke , bindende afspraken te maken met de betreffende landen
- Dat euro crisis alleen opgelost kan worden als er een gezamenlijke europese aanpak komt
- Dat een hoger begrotingstekort dan toegestaan volgens Europese regels zal leiden tot hogere rente op Nederlandse staatsobligaties
- Dat een hoger begrotingstekort dan toegestaan kan leiden tot Eeuropese boetes
- Dat economische voorspellingen altijd onzeker zijn, en dat deze onzekerheid toeneemt naarmate de voorspelling verder in de toekomst ligt
- Dat binnen Europa alles op alles gezet wordt om de eisen van het stabiliteits en groeipact na te laten leven

Spreekt uit dat na de tweede kamer verkiezingen de PvdA streeft naar een Nederlandse begroting voor 2013 en de jaren daarna die voldoet aan de eisen van het stabiliteits en groeipact
Spreekt uit dat , bij onverhoopte nieuwe tegenvallers, er mogelijk nieuwe keuzes gemaakt zullen moeten worden, met in acht name van de eisen van het stabiliteits en groeipact

Verzoekt het partijbestuur de Tweede Kamerfractie en de Eurodelegatie om de noodzaak van deze keuze uit te dragen

en gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: AFWIJZEN
Wij zijn voorstander van het Groei- en Stabiliteitspact en de eisen die daarin aan landen worden gesteld. Daarbij moet het wel om het hele verhaal gaan. Het belangrijkste motto uit het Groei- en Stabiliteitspact is dat als de overheidsfinanciën uit het lood zijn geslagen, er een geloofwaardig pad naar structureel begrotingsevenwicht ingeslagen moet worden. Daarnaast is er een uitzondering voor exceptionele omstandigheden. Het dictum van deze motie is daarbij te eenzijdig gericht op de 3%-norm. Het Groei- en Stabiliteitspact is meer dan dat.

18. Europese aanpak van de krisis

Utrecht

Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,

Constaterende
- Dat na de kredietcris in 2008 de euro in een crisis is geraakt
- Dat de aanpak van de krisis voornamelijk gezocht wordt in het handhaven van het stabiliteits en groeipact, gericht op het terugdringen van de staatsschuld <60% en het begrotingstekort <3% bbp
- Dat in 2010 als antwoord op de ekonomische krisis de EU 2020-strategie is ontwikkeld als opvolger van het akkoord van Lissabon van 2000 (Meer onderzoek en ontwikkeling, Meer werkgelegenheid, Groene economische groei, Bevorderen van sociale insluiting, Onderwijsniveau verhogen)
- Overwegende
- Dat in alle landen van de Europese unie invloedrijke politieke partijen aanwezig zijn waarmee de PvdA samenwerkt in de PES
- Dat de stimulering van duurzame groei en ecologische ontwikkeling alleen op Europees niveau kan worden gerealiseerd
- Dat eventuele financiële stimulering van de EU 2020 strategie ook alleen via de Europese centrale bank gerealiseerd kan worden (“euro’s creëren”)
- Spreekt uit dat de PvdA moet streven naar een gezamenlijke europese aanpak van de crisis gericht op duurzame ontwikkeling volgens de doelstellingen van EU 2020

Verzoekt het partijbestuur de Tweede Kamerfractie en de PES om een gezamenlijke aanpak van de crisis te ontwikkelen

en gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:
Het gaat hier om de noodzaak om middels samenwerking in Europa de eurokrisis te bezweren.
Daarvoor is nodig dat we niet in de eurolanden afzonderlijk stimuleringsmaatregelen nemen gericht op groei maar dat we dat europees doen. Ook moeten we niet in de afzonderlijke landen van de eurozone eventuele begrotingstekorten aanvaarden die uitstijgen boven de afgesproken limieten uit het stabilteits en groeipact, maar moeten we overwegen op europees niveau stimuleringsmaatregegelen nemen om de ekonomie uit het slop te krijgen.
Wellicht moeten we deze motie nog iets aanpassen, aangezien de franse president Francois Hollande bezig is met de ontwikkeling van een dergelijke aanpak. Ook was binnen de kongresafgevaardiging de volgende reaktie:

met de eerste 'Europese aanpak van de krisis' heb ik een probleem.
Bij de overwegingen staat: Dat eventuele financiële stimulering van de EU 2020 strategie ook alleen via de Europese centrale bank gerealiseerd kan worden (“euro’s creëren”)
Ik zou (Keniaans) graag willen dat zoiets mogelijk zou zijn, maar het verdrag beperkt, kort gezegd, de rol van de ECB tot het reguleren van de inflatie.
Aangezien de tijd te kort is om het verdrag in een bijlage van het Verdrag tot toetreding van Kroatië te regelen, nog los van de vraag of er geen veto's van bijvoorbeeld het UK zouden zijn, lijkt het mij voorlopig onmogelijk om te realiseren.

PREADVIES: OVERNEMEN
Het Partijbestuur steunt de strekking en het doel van het motie, wel heeft het Partijbestuur haar bedenkingen bij een aantal van de constateringen en overwegingen. Desalniettemin, adviseert het Partijbestuur deze motie over te nemen. De PvdA is tevens bezig samen met het sociaaldemocratische samenwerkingsverband in het Europees Parlement, de PES, is er reeds sprake van de ontwikkeling van een Europese groeiagenda.

19. Bandbreedte

Amsterdam Noord, Amsterdam Nieuw-West, Ouder-Amstel, Amsterdam Zuid, Amsterdam Zuidoost

Motie:
Het Congres verzoekt het Partijbestuur met klem om te zorgen voor voldoende digitale middelen (bandbreedte, servercapaciteit of wat dan ook) om behoorlijk gebruik van de Amendeertool mogelijk te maken.

Toelichting:
Zondag 17 juni 2012 was gebruik van de Amendeertool gedurende langere tijd vrijwel onmogelijk.
Vaststelling van een landelijk verkiezingsprogramma levert voorzienbaar een stortvloed aan amendementen op. Juist tengevolge van vooroverleg vindt het feitelijke indienen pas laat plaats.

PREADVIES: OVERNEMEN

20. Stimuleren van Ouderbetrokkenheid

Netwerk Diversiteit, Amsterdam Zuidoost, Ouder-Amstel

Motie:
Het Congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012 te Utrecht

Constaterende dat:
1. in het verkiezingsprogramma 'Sterker en Socialer' geen aandacht wordt besteed aan ouderbetrokkenheid en dat dit een gemiste kans is;
2. er aanwijzingen zijn dat ouderbetrokkenheid en ouderparticipatie de schoolprestaties van kinderen bevordert;
3. binnen de bedrijfsvoering van scholen mogelijkheden zijn om ouders van leerlingen te laten participeren;
4. vaak dezelfde ouders betrokken zijn bij de school van hun kinderen en regelmatig aangeven dat andere ouders zich daartoe niet aangesproken voelen.

Overwegende dat:
1. er nog steeds te weinig ouders betrokken zijn bij de activiteiten op de school van hun kind (eren);
2. er een grote groep ouders is, die zich onvoldoende bewust is van de rol die van ouders wordt verwacht op de school van hun kind;
3. ouders onvoldoende bekend zijn met de werkzaamheden en bevoegdheden van de ouder - en medezeggenschapsraad en daardoor niet of nauwelijks in deze organen participeren.

Besluit:
De PvdA pleit voor actieve campagnes vanuit de overheid en de scholen om ouders te stimuleren actief betrokken te zijn bij de school en opleiding van hun kind(eren).

En gaat over tot de orde van de vergadering.

PREADVIES: OVERNEMEN
Het pleidooi wordt ondersteund vanuit de recente inzet vanuit de PvdA-fractie via een actieplan 'Ouders in positie (deel 1)' waarin ook aandacht wordt besteed aan de betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kind. In die zin kan het partijbestuur het pleidooi voor inzet op de rol, positie en betrokkenheid van ouders bij het onderwijs van hun kind ondersteunen.

21. Drastisch snoeien in het verkiezingsprogramma ten gunste van een onderscheidend en hervormingsgezind bestuursprofiel.

Soest, Katwijk

Motie:
Het congres van de PvdA, hier bijeen op 30 juni 2012, constateert dat, in contrast met de hervormingsagenda zoals verwoord in de partijnota over de Publieke Sector ten aanzien van de noodzaak van deregulering, het PvdA verkiezingsprogramma maar liefst 69 pagina's vol gedetailleerde uitvoeringsregels nodig heeft om de kiezer duidelijk te maken wat de partij met dit land voor heeft. Het verkiezingsprogramma wekt daardoor de indruk dat de PvdA zelf geen keuze kan maken uit haar belangrijkste speerpunten, wat haar geloofwaardigheid en slagvaardigheid niet ten goede komt. Het congres draagt het partijbestuur met klem op om drastisch te snoeien in het verkiezingsprogramma ten gunste van een onderscheidend en hervormingsgezind bestuursprofiel.
En gaat over tot de orde van de dag.

PREADVIES: AFWIJZEN
Drastisch snoeien nadat het congres heeft plaatsgevonden is niet in lijn met de partijdemocratie en ontneemt leden van hun mogelijkheid tot inspraak op het programma. Daarnaast dient het programma als basis van toekomstige onderhandelingen en is een uitgekleed programma derhalve niet wenselijk.

22. Positie van Flexwerkers

Soest, Katwijk

Motie:
Het congres van de PvdA, hier bijeen op 30 juni 2012, stelt vast dat de positie van flexwerkers ten opzichte van werkers met een vast arbeidscontract reden geeft tot grote zorg.
Het congres vraagt zich af of regelgeving op basis van een ideële normstelling hier het meest doeltreffende instrument is om werkgevers te motiveren tot meer arbeidszekerheid voor hun werknemers. Of dat moet worden gezocht naar een instrument dat aansluit op door ondernemers gehanteerde uitgangspunten. Het congres roept partijbestuurders op om niet te vervallen in de oude reflex van regelgeving maar te doen onderzoeken of er een andere beleidmatige insteek kan worden gevonden.
En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:
De verduurzaming van het bedrijfsleven is ook niet op gang gekomen dankzij beboeting, regelgeving of stimuleringsmaatregelen. Maar vooral dankzij bedrijfsmatige kosten-baten analyses, waarin b.v. een efficiënter gebruik van schaarsere (duurdere) grondstoffen een doorslaggevende factor blijkt. Dit verklaart ook het succes van Cradle tot Cradle.
Op dezelfde wijze kunnen bedrijven de economische voor/nadelen van vaste arbeid versus flexwerkers wegen en zoeken naar de voor hen gunstige personele bezetting. Immers: het afstoten van flexwerkers betekent ook een inefficiënte omgang met geïnvesteerde kennis/ervaring en dus van kapitaalvernietiging.
De ervaring van bedrijven die zo'n economische afweging hebben gemaakt, leert dat ook bij een instabiele markt een overwegend percentage vaste arbeidskrachten loont.
Het lijkt raadzaam om na te denken over een ondersteuningsconstructie (een loket?) die bedrijven helpt om de voor hen economisch meest gunstige personele balans te vinden.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het Partijbestuur is van mening dat, vanwege het grote belang dat de positie van flexwerkers ten opzichte van werkers met een vast arbeidscontract beschermd wordt, goede regelgeving noodzakelijk is. Door goede afspraken en juiste regelgeving krijgen flexwerkers meer zekerheid en een beter beschermde positie binnen hun werk. Gezien het beleid van afgelopen jaren is de wettelijke verankering van de positie van flexwerkers onontbeerlijk gebleken in de ogen van het Partijbestuur.

23. Geen versoepeling ontslagrecht

Soest

Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012, spreekt zich uit tegen een versoepeling van het ontslagrecht en vóór één ontslagregeling met een schadevergoeding voor iedereen.
En gaat over tot de orde van de dag.

Toelichting:
De constatering van vooraanstaande wetenschappers dat in Nederland geen sprake is van een inflexibele arbeidsmarkt en dat er dus geen reden bestaat voor een versoepeling van het ontslagrecht dat ook nog eens nadelig zou uitpakken voor met name oudere werknemers (zie ook vk.nl/ontslagrecht).

PREADVIES: OVERNEMEN

24. Eindredactie verkiezingsprogramma

Wijchen

Motie:
Het congres verzoekt en mandateert het partijbestuur om het verkiezingsprogramma eindredactioneel te (laten) bewerken met handhaving van de strekking van de inhoud ervan.

Toelichting:
De huidige versie bevat dubbelingen en onjuiste zinsconstructies die afbreuk doen aan de waardevolle inhoud van het document.

PREADVIES: OVERNEMEN

25. Regeerakkoord

Wijchen

Motie:
Het congres draagt het partijbestuur op en verzoekt de PvdA leden van de Eerste en Tweede kamer initiatieven te nemen die er op gericht zijn dat de PvdA deel gaat uitmaken van een regering die stoelt op een regeerakkoord dat in lijn is met ons Beginselprogramma en dat de essenties van ons verkiezingsprogramma herkenbaar bevat, met name ook op sociaal gebied.

Toelichting:
Gelet op de in gang gezette afbraak van ons sociale stelsel is een duidelijke koers van groot belang voor grote groepen kwetsbare Nederlanders

PREADVIES: OVERNEMEN

26. Kosten politie-inzet bij evenementen worden gedragen door organisatie

Vught, Katwijk

Motie:
Een aantal evenementen en bijv. Risicowedstrijden in het betaald voetbal vragen extra politie-inzet. De kosten voor politie-inzet worden betaald uit de algemene middelen. Wij stellen voor om de meerkosten bij grootschalige evenementen en bijv. risicowedstrijden in rekening te brengen bij de organisatie.

Toelichting:
Politie is een overheidstaak die er op is gericht de openbare orde en veiligheid te bewaken. We stellen dan ook niet voor om alle kosten in rekening te brengen, maar alleen de meerkosten. De opbrengst kan worden ingezet om de politie beter in staat te stellen haar core business uit te laten voeren.

PREADVIES: AFWIJZEN
Het bewaken van de openbare orde en veiligheid is inderdaad een overheidstaak. Wij willen niet dat clubs die zorgen voor veiligheid binnen hun stadion moeten gaan betalen voor politie-inzet buiten het stadion. Daarmee zouden goedwillende supporters voor een minderheid van hooligans moeten gaan betalen. Dat is onwenselijk.

NIET OPGEVOERDE MOTIES

Het presidium heeft de moties op een aantal criteria beoordeeld. Een motie is niet toegelaten wanneer:

A. Als het een inhoudelijke wijziging op het concept-verkiezingsprogramma is. (Hetgeen een amendement had moeten zijn)
B. Als de motie geen opdracht bevat.
C. Als de motie geen motie is.
D. Als de motie van redactionele aard is.

1. Terugdringen staatsschuld na 2017
Hellevoetsluis Houten
Motie:
Het congres van de PvdA , in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
Constaterende dat de financiële paragraaf van het verkiezingsprogramma niet amendeerbaar is,
Overwegende dat de PvdA zich in het Verkiezingsprogramma uitspreekt om in 2017 een structureel begrotingsevenwicht te bereiken,
Voorts overwegende dat de op dat moment bestaande schuldenlast hoogstwaarschijnlijk aanmerkelijk hoger zal zijn dan goed is voor 's lands economie,
Verzoekt het partijbestuur om in het verkiezingsprogramma een aandachtspunt op te nemen dat de PvdA na 2017 een traject zal inzetten om de overmatige staatsschuld geleidelijk terug te dringen naar een gezond niveau ,
en gaat over tot de orde van de dag.
Toelichting:
De motie spreekt voldoende voor zichzelf.
NIET OPVOEREN: A

2. Onze Keuzes voor Arbeid
Velsen
Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012;
Invoegen, op p.28, na Naar een eerlijkere inkomensverdeling
• De PvdA kiest voor een evenwichtige inkomensverdeling. :
"Inkomen uit vermogen wordt op dezelfde wijze belast als inkomen uit arbeid."
Toelichting: 10% van de huishoudens in Nederland bezit 60% van ons totale vermogen (CBS,2010). Over het inkomen uit dit vermogen hoeft in Nederland echter geheel geen belasting betaald te worden (wel 1,2% over het bezit)! Niet vreemd dat de ongelijkheid in inkomens aan de bovenkant flink toeneemt (DNB, 2008).
Als er ooit een geschikt moment is om aan deze schreeuwende onrechtvaardigheid een eind te maken, dan is het nu wel!
NIET OPVOEREN: C

3. Onze keuzes voor Arbeid
Velsen
Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012;
Invoegen, op p.28, na Naar een eerlijkere inkomensverdeling
• De PvdA kiest voor een evenwichtige inkomensverdeling. (na vorige amendement afd. Velsen):
"Inkomens boven 100.000 € betalen altijd tenminste 40% belasting, ongeacht hun aftrekmogelijkheden."
Toelichting:
Toelichting: rechtvaardigheid vraagt dat ook wie slimme belastingadviseurs kan betalen tenminste netzoveel belasting betaalt als een modale werknemer. Dit om te voorkomen dat een directeur minder belasting betaalt dan zijn secretaresse, om met de Amerikaanse multimiljardair Warren Buffet te spreken, die dit zelf ondervindt.
NIET OPVOEREN: A

4. Proza dat afleidt van de boodschap
Amersfoort/Bunschoten
Motie:
Het congres van de PvdA, bijeen op 30 juni 2012,
overwegende dat
Het proza in het verkiezingsprogramma niet moet afleiden van de boodschap
draagt het bestuur op
1. met de stofkam door het programma te gaan en alles eruit te halen wat – in verkeerde handen – afleidt van de boodschap, zoals
(blz 21) wij willen dat mensen fluitend naar hun werk gaan
(blz 21) dat ze zich betrokken voelen bij hun bedrijf
2. fouten eruit te halen, zoals de naam van de Wageningen University (dus niet Landbouwuniversiteit Wageningen)
NIET OPVOEREN: A/C

5. Regelzucht moet eruit
Amersfoort/Bunschoten
Katwijk
Motie:
Het congres van de PvdA, bijeen op 30 juni 2012,
overwegende dat het programma veel te uitgebreid is te veel nieuwe regeltjes bevat; de regeldruk daardoor

op deze manier sterk toeneemt, ook op onnodige punten; geeft het signaal af dat het programma ons inziens verlammend werkt en dat wij hier niet tevreden over zijn.
NIET OPVOEREN: C

6. Tabaksontmoediging als preventiemaatregel
Amersfoort/Bunschoten
Motie:
In het hoofdstuk over de keuzes voor de zorg staat onder paragraaf 1 “alle zorg dicht bij de mensen” het volgende actiepunt (pag. 43):
“Effectieve preventiemaatregelen horen thuis in het basispakket.”

Toevoeging: “Een effectief tabaksontmoedigingsbeleid is een goede manier om ons land gezonder te maken en de ziektelast te beperken."
Toelichting:
Per dag zijn er in Nederland 55 tabaksdoden, waarvan 33 kankergerelateerd zijn. Toch rookte in Nederland in 2011 nog steeds een kwart van de bevolking. Er zijn concrete maatregelen en doelstellingen nodig om het aantal rokers omlaag te brengen. Dit voorkomt onnodige zorguitgaven en houdt mensen langer gezond in een tijd dat van werknemers wordt gevraagd langer door te werken.
NIET OPVOEREN: A/C

7. Motie inleiding verkiezingsprogramma
Maastricht
Motie:
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
constaterende dat de inleiding niet amendeerbaar is
overwegende dat de PvdA zich uitspreekt voor een duurzame economische en inclusieve groei,
voorts overwegende dat hiervoor met name de regio's een koploperspositie innemen en dat in deze in de regio Zuid Limburg -als onderdeel van Brainport 2020- juist met de focus op duurzame en inclusieve groei, overheden,kennisinstellingen en bedrijven zich verenigd hebben rondom het internationaal toonaangevend cluster "Chemie en Materialen, Life Sciences en Health", op de Chemelot- en Maastricht Health Campus,
verzoekt het partijbestuur om in de inleiding in de 6e alinea ".....en de chemische innovatiesector rondom Emmen" te vervangen door:
"de internationaal toonaangevende topsector Chemie en Materialen en Life Sciences en Health op de Chemelot en Maastricht Health Campus"
en gaat over tot de orde van de dag
Toelichting:
In de inleiding wordt de enorme kennis en kunde bij Chemelot totaal vergeten, terwijl daar de innovatiekracht op het gebied van chemie zit. Naar onze mening zal dit veranderd moeten worden in de inleiding om deze fout te herstellen.
NIET OPVOEREN: D

8. AMENDEMENT Discussie over waterschappen nu eerst afronden
Amersfoort/Bunschoten
Hellendoorn, Katwijk
Motie:
Pag. 63, paragraaf 2. Een directe en herkenbare democratie
Achtste bolletje, tekst: "De waterschappen worden uitvoeringsorganisaties onder bestuur van de provincies.
VOORSTEL
Schrappen
Toelichting:
Dit idee is achterhaald. Sinds het bestuursakkoord 2011 zijn de taken tussen gemeenten, provincies en waterschappen evenwichtig verdeeld, zodat recht gedaan wordt aan het principe "twee bestuurslagen per overheidstaak". De overheidslagen in het middenbestuur werken complementair en leveren een afgesproken omvangrijke bijdrage aan de rijksbezuinigingen.
Waterschappen zijn functionele overheden die zelfstandig belasting heffen. Hoewel de meeste onderwerpen daarmee niet "politiek" zijn, is democratische controle en toezicht essentieel - op heffingen, uitgaven, en vanzelfsprekend taakuitvoering.
Voor onze partij is het voorts relevant dat vanaf 2008 de PvdA goed vertegenwoordigd is in Algemene en Dagelijkse Besturen, zodat de belangen van onze achterban direct worden gediend bij die onderwerpen die nu net wel politiek zijn - waar worden middelen bij voorkeur aan besteed, blijft kwijtschelding overeind?
Een herinrichting van het middenbestuur kan alleen succesvol en met draagvlak tot stand komen als dat integraal en in samenhang wordt bezien. Het onderbrengen van de waterschappen bij de provincies levert financieel en organisatorisch geen voordeel op. Gegeven de complementariteit, het verschil in taken en cultuur tussen provincies en waterschappen en de afwijkingen van de geografische grenzen is het voorstel onverstandig want risicovol, moeilijk uitvoerbaar en duur.
NIET OPVOEREN: A/C

9. Amendement Verkeersveiligheid en een goed milieu zijn randvoorwaarden
Amersfoort/Bunschoten
Ouder-Amstel
Motie:
Pag. 49, punt 3. Bereikbaarheid als strategisch belang
De bullet: " De PvdA heeft geen geld over voor het verhogen van de maximumsnelheid op snelwegen.

VOORSTEL
Wijzigen in: " De PvdA is tegen verhoging van de maximumsnelheid op snelwegen als dit de verkeersveiligheid en de kwaliteit van het milieu verslechtert. Dit is zeker het geval bij verhoging van de maximumsnelheid tot 130 km op snelwegen.
Toelichting:
Verkeersveiligheid en een goed milieu dienen de primaire randvoorwaarden te zijn bij het verhogen van de maximumsnelheid op wegen; secundair speelt ook het financiele belang.
NIET OPVOEREN: A/C

10. Financieel-economische passages aanscherpen
Amersfoort/Bunschoten
Motie:
1. Onzinnig dat hoofdstuk 13 "Onze keuzes voor financiën" niet amendeerbaar is. Het is toch volstrekt helder dat juist in deze economisch moeizame periode de geloofwaardigheid van de PvdA staat en valt met een degelijke financiele paragraaf. De 12 voorgaande hoofdstukken bevatten de nodige verkiezingsretoriek met onvoorspelbare financiele uitkomsten. Daar moet het gehele document op geschoond worden. We willen geen vrijblijvend wensenlijstje maar een realistisch programma.

2. Hoofdstuk 13 moet om voorgaande reden verplaatst worden naar hoofdstuk 1. Daarmee maken we duidelijk dat de PvdA zich zeer bewust is van het belang van een degelijk financieel beleid. Vervolgens moet elke geformuleerde politieke ambitie getoetst worden op de implicaties voor dat beleid.

3. Het uitgangspunt dat we "...kiezen voor een begrotingsbeleid dat zicht biedt op structureel begrotingsevenwicht in 2017" moet vervallen. Immers, als de economie zich ontwikkelt zoals het Centraal Planbureau verwacht hebben we in 2017 een tekort van 2,6 procent. Een begrotingsevenwicht betekent nieuwe, zeer forse bezuinigingen in de orde van grootte van 25 miljard euro. Dat moet de PvdA niet op voorhand willen.

4. In Hoofdstuk 3 "Onze keuzes voor arbeid" wordt een lans gebroken voor volledige werkgelegenheid: "wij geloven dat het kan. En de PvdA wil het ook". Economen spreken van volledige werkgelegenheid als de werkloosheid tussen de 3 en 4 procent ligt. Dat is de 'frictiewerkloosheid' die ontstaat doordat mensen van baan veranderen of na hun opleiding even tijd nodig hebben om het juiste werk te vinden. Hoe realistisch is dit streven tegen de achtergrond van de huidige economische recessie ?
5. Te weinig voorstellen uit het concept-programma hebben betrekking op structurele hervormingen. Daarmee laten we de staatsschuld oplopen en leggen we de rekening bij toekomstige generaties. De PvdA zal er voor moeten zorgen dat gezondheidszorg en pensioenen ook voor de huidige generatie in de toekomst betaalbaar blijven. Dat lukt niet uitsluitend met budgetaanpassing op korte termijn.
VOORSTEL
Het gehele Verkiezingsprogramma nog eens goed door te lichten op financieel-economische degelijkheid, de noodzakelijke hervormingen explicieter te benoemen en de nog noodzakelijke bezuinigingen concreter invulling te geven en daarbij bovenstaande 5 punten mee te nemen.

Toelichting:
De financieel-economische paragraaf zal zowel bij de campagne als bij de onderhandelingen een belangrijk punt zijn. En de PvdA dient daarbij als een degelijke partner over te komen.
NIET OPVOEREN: A

11. Technische studies aantrekkelijker en "cooler" maken
Amersfoort/Bunschoten
Ouder-Amstel
Motie:
Pag 11 , punt 3. Onderwijs als motor van economische groei
bullet 2
"We willen het collegegeld voor technische studies afschaffen. Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt. Door het opruimen van financiële drempels en de grote kans op werk zal het aantal technische studenten verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei
van onze technologische topregio's.
VOORSTEL WIJZIGEN IN:
We willen het volgen en afronden van technische studies verbeteren. Het imago van technische studies willen we verbeteren, het perspectief op werk beter promoten en de technische studies beter toegankelijk en aantrekkelijk maken al op de middelbare en basisscholen.
Samen met het bedrijfsleven zal dit worden uitgewerkt.Het aantal technische studenten willen we verdubbelen. Deze aanpak is onmisbaar voor verdere groei van onze technologische topregio's.
Toelichting:
We vinden de inzet van het financiele instrument niet de juist; cq het afschaffen van het collegegeld.
Technische studies moeten vooral aantrekkelijker en "cooler" worden gemaakt. De Technasia op de middelbare scholen zijn goede voorbeelden.
NIET OPVOEREN: A/C

12. Aanscherping eisen gezinsmigratie
Amsterdam Zuidoost
Ouder-Amstel, Amsterdam Zuid, Gemert-Bakel/Boekel
Motie:
Overwegende dat:
1. bij besluit van 27 maart 2012 een voorgenomen wijziging (aanscherping) van het Vreemdelingenbesluit 2000 (Vb) kenbaar is gemaakt en dat deze per 1 juli 2012 in werking zal treden;
2. deze aanscherpingen zijn ingegeven door de in het regeer- en gedoogakkoord tussen het demissionaire kabinet en de PVV opgenomen afspraken;
3. zowel de ACVZ als de Raad van State zeer kritische adviezen hebben uitgebracht waarin onder andere werd gewezen op mogelijke strijd met het EVRM en dat de Raad van State heeft geadviseerd deze maatregel te heroverwegen;
4. de adviesorganen tevens kritisch waren over het feit dat empirisch bewijs voor misbruik van recht door ongehuwde partners volledig ontbrak.

Constaterende dat:
1. het gaat om aanmerkelijke verscherpingen die belangrijke belemmeringen opwerpen voor de uitoefening van gezinsleven in Nederland;
2. het schrappen van de mogelijkheid een verblijfsvergunning te verkrijgen op grond van een duurzame, exclusieve, niet huwelijkse relatie een maatregel is die niet past bij de lang verworven rechten in onze samenleving om zelf te kunnen kiezen op welke wijze vorm wordt gegeven aan een affectieve relatie;
3. er geen redelijk argument zijn voor het ontnemen van deze burgerlijke vrijheid aan Nederlanders die een partner hebben met een nationaliteit van buiten de Europese Unie of Turkije;
4. deze maatregel met name de hoger opgeleiden zal treffen, nu de 'kansarmen' die 'geweerd' moeten worden, doorgaans reeds gehuwd zijn, of zelfs (in geval van moslims) niet ongehuwd mogen samenwonen. Het zullen met name de autochtone Nederlanders en westerse allochtonen met een buitenlandse partner zijn die zich thans gedwongen zullen zien een huwelijk aan te gaan, vóórdat feitelijk is samengewoond. Een situatie die in relaties in Nederland waarbij verblijfsrecht geen rol speelt, ondenkbaar is geworden;
5. burgers die niet willen trouwen, maar wel met elkaar in gezinsverband willen leven, nu gedwongen worden om tegen hun zin in het huwelijk te treden om samenleving mogelijk te maken;
6. de situatie exact past op de definitie van een schijnhuwelijk: een schijnhuwelijk is immers een huwelijk dat is aangegaan met als enig oogmerk een vreemdeling die nog niet (of niet meer) over een verblijfsrecht in Nederland beschikt, alsnog een verblijfsrecht te verschaffen.

Besluit:
1. Verzoekt het partijbestuur om in het verkiezingsprogramma een aandachtpunt op te nemen dat de PvdA na de Tweede Kamerverkiezingen 2012 de aanscherpingen die per 1 juli 2012 inwerking zal treden terug gaat draaien.

en gaat over tot de orde van de vergadering.
NIET OPVOEREN: A

13. Onze keuzes voor Arbeid
Heerenveen
Motie:
Arbeid
Motie
Punt 5 Werk maken van ZZP'ers
Het congres van de PvdA, in vergadering bijeen op 30 juni 2012,
overwegende dat
a. De Partij van de Arbeid trots is op kleine zelfstandigen die zichzelf ontplooien en zichzelf financieel goed kunnen redden;
b. De Partij van de Arbeid zich verzet tegen elke vorm van misbruik en uitbuiting van mensen op de arbeidsmarkt;
c. De inleiding een liberale tekst is;
d. De punten onder de kop 'dit gaan we doen' het sterke sociaal democratische verhaal van de Partij van de Arbeid vertelt;
e. De inleiding en de punten onder de kop 'dit gaan we doen' daardoor niet overeen komen;
Toelichting:
Verzoeken het Partijbestuur
Om de inleiding te herschrijven door alle punten te gebruiken die onder het kopje 'dit gaan we doen' worden benoemd en daarbij rekening houdende met sociaal democratische grondbeginselen en bovengenoemde overwegingen en het woord 'held' uit de tekst te verwijderen.
NIET OPVOEREN: C

14. Actuele motie: AOW
Hellendoorn
Motie:
Blz 24:
1. Er komt een vervroegde AOW voor mensen die ná hun 61ste onvrijwillig aan de kant komen te staan vervangen door : Mensen die na hun 61-ste onvrijwillig aan de kant komen te staan krijgen tot hun pensioenleeftijd WW. De gemeente kan besluiten de sollicitatieplicht op te heffen.
   Motivatie: WW is vaak beter dan AOW. Bovendien leidt de vervroegde AOW tot constructies: mensen worden onvrijwillig ontslagen en komen vervolgens tegen een lager loon weer in dienst (aangevuld met AOW).
2. Toevoegen: mensen die 45 jaar hebben gewerkt,

hebben recht op AOW zonder korting.
Motivatie: na 45-jaar is het genoeg geweest en is het rechtvaardig om –als je dat wilt-de mogelijkheid te hebben te stoppen met werken of het in ieder geval rustiger aan te gaan doen.

3. Bij “Grote en middelgrote bedrijven worden bij wet verplicht….” het woord “bedrijven” vervangen door werkgevers.
Motivatie: het gaat niet alleen om bedrijven maar ook om overheden, stichtingen enz.

NIET OPVOEREN: A/C

15. Actuele motie: Ontslagvergoedingen
Hellendoorn
Motie:
Blz 27:

1. Tekst “de ontslagvergoeding komt grotendeels ten goede aan het werk-naar werk- budget…. “ tot en met “zo hebben zij een beiden een extra prikkel om ander werk te zoeken” verwijderen.
Motivatie: De ontslagvergoeding is primair voor de werknemer, vaak bedoeld als compensatie voor de schade die ontstaat bij onvrijwillig ontslag (bijvoorbeeld bij conflicten). Als er een apart werk-naar werk-budget moet komen, moet de kantonrechter dit maar vaststellen (of moet je het wettelijk bepalen) maar los van de ontslagvergoeding.
2. Hele tekst bij het punt “we ontzien het ondernemingsbestuur” is erg vaag en weinig zeggend. We hebben geen nieuw tekstvoorstel gemaakt.

NIET OPVOEREN: A/C

16. Actuele motie: Verlofregelingen
Hellendoorn
Motie:
Bij “de PvdA wil het stelsel van verlofregelingen hervormen waarbij de traditionele rolverdeling …..”.
Toevoegen: de huidige omvang van het zwangerschapsverlof voor de vrouw blijft daarbij minimaal in takt.
Motivatie: Bij zwangerschap is het aanpassen van de traditionele rolverdeling wat lastig. De vrouw heeft dat verlof echt nodig.

NIET OPVOEREN: A/C

17. Actuele motie: Inkomensverschillen
Hellendoorn
Motie:
Ergens toevoegen: Binnen een bedrijf verdient de top nooit meer dan 20 keer het salaris van de minst verdienende medewerker.
Motivatie: Als je inkomensverschillen wilt verkleinen, is dit een eenvoudig en
duidelijk middel.

NIET OPVOEREN: A/C

18. Actuele motie: Parkeren
Hellendoorn
Motie:
Blz 46:

1. de tekst “inclusief gratis parkeren langs de openbare weg” schrappen
Motivatie: werkt fraude wel erg in de hand. Bovendien zijn er voor gehandicapten speciale invalidenparkeerplaatsen die ook andere afmetingen hebben.
2. Punt toevoegen: De mogelijkheid van een tijdelijke invalidenparkeerkaart wordt mogelijk gemaakt.
Motivatie: op dit moment is de minimale duur van een parkeerkaart 2 jaar. Voor mensen die bijvoorbeeld na een operatie tijdelijk gehandicapt zijn is dat veel te lang.
Het moet ook voor een paar maanden kunnen.

NIET OPVOEREN: A/C

19. Actuele motie: Speculatie
Hellendoorn
Motie:

1. Bij “de PvdA wil perverse fiscale prikkels…..” het woord pervers schrappen.
Motivatie: Het woord pervers is erg subjectief. Bovendien moet speculatie nooit fiscaal gestimuleerd worden, ook al is het niet pervers
2. tekst “Onze pensioenfondsen worden hiervan nadrukkelijk uitgezonderd” verwijderen.
Motivatie: Als je flitskapitaal wilt ontmoedigen moet je niemand uitzonderen. Dan blijf je aan de gang. Elk land zal dan weer uitzonderingen willen en dan krijg je weer een geweldige bureaucratie erbij. En waarom alleen pensioenfondsen en bijv. geen woningbouwcorporaties

NIET OPVOEREN: A/C

VERANTWOORDING ONTWERPKANDIDATENLIJST

Inleiding

Het partijbestuur heeft als belangrijke verantwoordelijkheid de conceptkandidatenlijst voor te leggen aan het congres. Zij kan zich hierin laten bijstaan door een adviescommissie kandidaatstelling. Na de val van het kabinet heeft het partijbestuur besloten om voor de totstandkoming van de conceptlijst een adviescommissie kandidaatstelling in het leven te roepen. Het partijbestuur heeft de adviescommissie, onder leiding van Margreeth de Boer, belast met het opsporen van potentiële kandidaten en het uitbrengen van een advies betreffende de lijstvolgorde. In de opdracht werden de volgende onderwerpen benoemd:

- Houd rekening met de vastgestelde profielschets, specifieke belangrijke beleidsterreinen (zoals juristen en economen), regionale spreiding (alle provincies bij eerste 30), man/vrouw verhouding (in cohorten van 6), verschillend opleidingsniveau, leeftijd, diversteit en continuïteit versus vernieuwing;
- De kandidatenlijst moet ook bestaan uit regionaal herkenbare kandidaten;
- Breng de electorale kracht van kandidaten in beeld en laat dit meewegen in de plaatsing op de lijst;
- Reserveer de laatste 5 plaatsen voor regionaal herkenbare lijstduwers;
- Vraag in de partij referenties van kandidaten;
- Besteed speciale aandacht aan de deelnemers van de Den Uyl-leergang;
- Ga in gesprek met (max.) 3 partijgenoten die een aanbeveling hebben ontvangen van het gewest;
- Laat de invulling van het regio-kamerlidmaatschap meewegen in de beoordeling en de plaatsing.

Sollicitatieprocedure

Op 25 april werd de sollicitatietermijn voor zowel kandidaten voor de regulier plaatsen op de lijst als voor kandidaten voor het kandidaat-lijsttrekkerschap geopend. Op internet was alle relevante informatie te vinden. Op vrijdag 4 mei sloten beide sollicitatieperiodes. Bij de procedure voor de lijsttrekker bleek Diederik Samsom de enige kandidaat. Bij de procedure voor een plaats op de kandidatenlijst voor de Tweede Kamer bleken 430 gegadigden zich te hebben aangemeld. De adviescommissie selecteerde 120 kandidaten voor een gesprek. De adviescommissie voerde naar schatting 170 gesprekken.

Instroomcijfers
Naar geslacht: Mannen 310, Vrouwen 120
Naar regio: Drenthe 11, Flevoland 9, Friesland 12, Gelderland 43, Groningen 13, Limburg 16, Noord-Brabant 46, Noord-Holland 107, Overijssel 18, Utrecht 36, Zeeland 8, Zuid-Holland 107, Buitenland: 4

De commissie was bijzonder verheugd over het feit dat er zich zoveel kandidaten hadden aangemeld, die aangaven zich de komende jaren met hart en ziel te willen inzetten voor de partij. Het grote aantal sollicitaties plaatste de commissie echter voor een dilemma. Dat gegeven dwong de commissie tot het scherp hanteren van de criteria zoals vermeld in de profielschets. Daarbij speelde ook een rol dat de toekomstige fractie in zijn geheel een goede afspiegeling moest zijn van de samenleving en dat uiteenlopende deskundigheden vertegenwoordigd moesten zijn. Zo kon het gebeuren dat op zichzelf geschikte kandidaten niet werden uitgenodigd voor een gesprek.

De commissie heeft alle sollicitaties bekeken en gewogen. Opvallend vond de commissie dat naast het grote aantal brieven de kwaliteit van de kandidaten naar het oordeel van de commissie bijzonder groot was en elkaar niet al teveel ontliep.

De commissie was van oordeel dat 12 kandidaten niet voldeden aan de profielschets en heeft deze kandidaten de toegang tot de kandidaatstellingsprocedure geweigerd. Zoals bekend voorziet de kandidaatstellingsprocedure in een mogelijke beroepsprocedure. Één afgewezen kandidaat heeft beroep aangetekend tegen het besluit bij de beroepscommissie. Het beroep is door de beroepscommissies ongegrond verklaard.

De commissie besloot na uitvoerige bestudering van alle sollicitaties om 120 personen op te roepen voor een gesprek. Om een goed beeld van alle kandidaten te krijgen, ook voorafgaand aan het gesprek met de commissie, heeft de commissie gebruik gemaakt van een digitaal sollicitatieformulier waarop meer informatie werd gevraagd dan alleen de curriculaire gegevens en een motivatie voor het Kamerlidmaatschap.

De gesprekken met de kandidaten, 170 in totaal, vonden plaats van 7 mei t/m 15 juni. De gesprekken werden gevoerd door een drietal leden van de commissie. Vervolggesprekken werden eveneens gevoerd door een drietal commissieleden. Na afloop van alle sollicitatiegesprekken heeft de commissie alle kandidaten “besproken en gewogen” en het advies opgesteld. Dit advies is op woensdag 20 juni voorafgaand aan de vergadering van het partijbestuur afgeleverd.

Resultaat

Op de kandidatenlijst is (in cohorten van 6) evenwicht tussen mannen en vrouwen. Het partijbestuur heeft voorafgaand aan de procedure besloten om bij de verdeling van mannen en vrouwen op de lijst af te wijken van het gebruikelijk om en om-principe. Dit is in een enkel geval gebeurd. Over het algemeen vindt u een lijst waar mannen en vrouwen om en om staan geposteerd. Tijdens de gesprekken is de regionale binding, de regionale betrokkenheid en de electorale kracht van alle kandidaten in kaart gebracht. Er zijn referenties opgevraagd van alle kandidaten met wie de commissie twee gesprekken heeft gevoerd. Alle kandidaten hebben de Erecode en de interne bereidverklaring ondertekend en zijn gescreend.
Het merendeel van de gewesten heeft haar mening geformuleerd over de uitvoering heeft de adviescommissie. Alle gewesten hebben partijgenoten aangedragen die naar hun mening interessant waren om in gesprek te gaan met de adviescommissie. De commissie heeft deze kandidaten gesproken. Dit betroffen 33 gegadigden. 19 aanbevolen kandidaten staan op de kandidatenlijst. Een zestal staat binnen de eerste 30.
Per kieskring worden de laatste vijf plaatsen gereserveerd voor regionaal herkenbare lijstduwers. De gewesten of afdelingen (die meer dan één kieskring beslaan) hebben een voordracht gedaan voor 5 personen. Het partijbestuur heeft de gewesten en afdelingen gevolgd in hun voordracht. Vóór de regionale lijstduwers staat een viertal landelijke lijstduwers. Dit zijn Xander den Uyl, Saskia Noorman-den Uyl, Mohammed Allach en Maarten van Rossem.

Motie kandidaatstelling

Tijdens het congres in Groningen in januari 2011 werd de motie kandidaatstelling aangenomen. Deze motie riep het partijbestuur op om voorstellen te doen die meer evenwicht zouden brengen tussen centrale regie en decentrale invloed.
Bij aanvang van deze procedure heeft het partijbestuur een zevental voorstellen aangenomen en ter uitvoering gebracht. Deze voorstellen waren als volgt
- De adviescommissie is ook regionaal samengesteld
- Gewesten kunnen aanbevelingen geven voor maximaal drie kandidaten. Zij zijn verzekerd van een gesprek met de commissie
- Regionale binding, regionale betrokkenheid en electorale kracht in de profielschets, in de opdracht en op de kandidatenlijst
- Referenties van kandidaten worden opgevraagd in de partij
- De regionale spreiding wordt gerealiseerd binnen de verkiesbaar geachte plaatsen
- De laatste vijf plaatsen worden gereserveerd voor regionaal herkenbare lijstduwers
- Kamerleden onderhouden inhoudelijke en regionale netwerken en regio’s geven hun mening over de invulling van het regiokamerlidmaatschap

Deze werkwijze zal in de maanden na het congres gronding worden geëvalueerd. Bij deze evaluatie wordt het partijbestuur, de gewesten en afdelingen, de adviescommissie en de kandidaten betrokken. De beantwoording van de motie (en de uiteindelijke voorstellen) worden geagendeerd op het eerste congres in 2013.

In de reglementen staat beschreven dat leden van het partijbestuur, die zelf kandidaat zijn, geen bemoeienis mogen hebben bij de totstandkoming en/of vaststelling van de conceptkandidatenlijst. Toch heeft het partijbestuur besloten om in het geval van de regionaal herkenbare lijstduwers af te wijken van de reglementen. De argumentatie hierachter is dat deze laatste vijf plaatsen enkel worden ingezet om de electorale kracht van regionaal herkenbare partijgenoten te benutten. In de evaluatie wordt meegenomen of het partijbestuur van mening is dat de reglementen op dit punt zouden moeten wijzigen.

Rol partijbestuur in de totstandkoming van de kandidatenlijst
Het partijbestuur heeft vóór aanvang van de procedure besloten om op een aantal onderdelen van de procedure een stevigere rol op zich te nemen. Zo zal de conceptkandidatenlijst op het congres worden toegelicht en verdedigd door de partijvoorzitter, geeft de beoogd lijsttrekker enkel advies over de conceptkandidatenlijst aan het partijbestuur, is er sprake van een adviescommissie ipv een kandidaatstellingscommissie, levert de adviescommissie haar advies ruim voor de partijbestuursvergadering af en worden aan de start van de procedure afspraken gemaakt

over de momenten van voortgangsbesprekingen van de adviescommissie aan het partijbestuur. Het partijbestuur zal deze werkwijze in de komende maanden meenemen in de evaluatie.

De adviescommissie kandidaatstelling bestond uit de volgende partijgenoten:
Margreeth de Boer (Drenthe), Kees Boef (Noord-Brabant), Saskia Noorman-den Uyl (Noord-Holland), Hamit Karakus (Zuid-Holland), Michiel Emmelkamp (Groningen), Bertus Mulder (Friesland), Anja Timmer (Overijssel), Erik Sloot (Flevoland), Eef van Ooijen (Gelderland), Harrie Bosch (Utrecht), Bart Groot (Zeeland), Mirjam Salet (Zuid-Holland), Monique Quint-Maagdenberg (Limburg), Joyce Sylvester (Noord-Holland), Mary Fiers (Noord-Brabant)
Namens het partijbestuur in de adviescommissie: Fouad Sidali (als vice-voorzitter, Noord-Holland), Gery de Boer (Noord-Holland), Peter van Dijk (Limburg)

CONCEPTKANDIDATENLIJST TWEEDE KAMERVERKIEZINGEN 2012

	Achternaam	Voornaam	Provincie	Woonplaats	M/V
1	Samsom	Diederik	Zuid-Holland	Leiden	M
2	Klijnsma	Jetta	Zuid-Holland	Den Haag	V
3	Plasterk	Ronald	Noord-Holland	Bussum	M
4	Jadnanansing	Tanja	Noord-Holland	Amsterdam	V
5	Dijsselbloem	Jeroen	Gelderland	Wageningen	M
6	Hamer	Mariette	Zuid-Holland	Maassluis	V
7	Dam, van	Martijn	Zuid-Holland	Den Haag	M
8	Timmermans	Frans	Limburg	Heerlen	M
9	Bonis	Desiree	Noord-Holland	Amsterdam	V
10	Kerstens	John	Gelderland	Arnhem	M
11	Jacobi	Lutz	Friesland	Wergea	V
12	Vermeij	Roos	Zuid-Holland	Den Haag	V
13	Nijboer	Henk	Groningen	Groningen	M
14	Marcouch	Ahmed	Noord-Holland	Amsterdam	M
15	Eijsink	Angelien	Zuid-Holland	Den Haag	V
16	Hilkens	Myrthe	Noord-Holland	Bennebroek	V
17	Servaes	Michiel	Buitenland	Londen	M
18	Bouwmeester	Lea	Flevoland/Zuid-Holland	Den Haag	V
19	Monasch	Jacques	Friesland	Sneek	M
20	Vos	Mei Li	Noord-Holland	Amsterdam	V
21	Recourt	Jeroen	Noord-Holland	Haarlem	M
22	Wolbert	Agnes	Drenthe	Annen	V
23	Groot	Ed	Noord-Holland	Amsterdam	M
24	Kuiken	Attje	Noord-Brabant	Breda	V
25	Heijnen	Pierre	Zuid-Holland	Den Haag	M
26	Yucel	Keklik	Overijssel	Deventer	V
27	Kuzu	Tunahan	Zuid-Holland	Rotterdam	M
28	Ypma	Loes	Utrecht	Woerden	V
29	Vries, de	Albert	Zeeland	Middelburg	M
30	Arib	Khadija	Noord-Holland	Amsterdam	V
31	Dijk, van	Otwin	Gelderland	Doetinchem	M
32	Fokke	Manon	Limburg	Maastricht	V
33	Mohandis	Mohammed	Zuid-Holland	Gouda	M
34	Dikkers	Sjoera	Noord-Holland	Haarlem	V
35	Dekken, van	Tjeerd	Groningen	Groningen	M

	Achternaam	Voornaam	Provincie	Woonplaats	M/V
36	Oosenbrug	Astrid	Zuid-Holland	Berkel en Rodenrijs	V
37	Vos	Jan	Noord-Holland	Landsmeer	M
38	Maij	Marit	Zuid-Holland	Den Haag	V
39	Ozturk	Selcuk	Limburg	Roermond	M
40	Tanamal	Grace	Utrecht	Amersfoort	V
41	Hoogland	Duco	Zuid-Holland	Rotterdam	M
42	Gunal-Gezer	Sultan	Noord-Brabant	Uden	V
43	Laar, van	Roelof	Zuid-Holland	Leiden	M
44	Cegerek	Yasemin	Gelderland	Apeldoorn	V
45	Torunoglu	Yasin	Noord-Brabant	Eindhoven	M
46	Rebel-Volp	Marith	Noord-Holland	Haarlem	V
47	Leenders	Henk	Noord-Brabant	Breda	M
48	Vermue	Joyce	Zeeland	Oostburg	V
49	Brouwer	Harm	Drenthe	Eelderwolde	M
50	Asante	Amma	Noord-Holland	Badhoevedorp	V
51	Velde, van de	Rien	Flevoland	Emmeloord	M
52	Karisli	Nurten	Zuid-Holland	Rotterdam	V
53	Unver	Emre	Noord-Holland	Amsterdam	M
54	Meijerink	Eefke	Overijssel	Zwolle	V
55	Riley	Alvin	Zuid-Holland	Bodegraven	M
56	Koning	Anne	Zuid-Holland	Delft	V
57	Laan, van der	Fijko	Noord-Holland	Anna Paulowna	M
58	Rooij, de	Anne	Noord-Holland	Vijhuizen	V
59	Liempd, van	Paul	Noord-Brabant	Geldrop	M
60	Haage	Marleen	Utrecht	Utrecht	V
61	Ballegooijen, van	Marijn	Noord-Holland	Amsterdam	M
62	Nottelman	Gritta	Noord-Holland	Amsterdam	V
63	Hemsteede	Bert	Drenthe	Roden	M
64	Hoogland	Anne Marie	Noord-Holland	Amsterdam	V
65	Haan, de	Peter	Zuid-Holland	Rotterdam	M
66	Drooge, van	Femke	Noord-Holland	Hilversum	V
67	Morselt-Ruijter, de	Yvonne	Groningen	Ten Boer	V
68	Deckers	Ward	Noord-Brabant	Breda	M
69	Zantvoort, van	Anja	Zuid-Holland	Zoetermeer	V
70	Duijn, van	Marieke	Noord-Holland	Kudelstaart	V
71	Uyl, den	Xander	Noord-Holland	Haarlem	M
72	Noorman-Den Uyl	Saskia	Noord-Holland	Heemstede	V
73	Mohammed	Allach	Noord-Brabant	Veldhoven	M
74	Rossem, van	Maarten	Utrecht	Utrecht	M

GEGEVENS KANDIDATEN

Conceptkandidatenlijst Tweede Kamerverkiezingen 2012

1. Samsom, Diederik (m)
Geboortejaar: 1971
Geboorteplaats/provincie: Groningen (Groningen)
Woonplaats/provincie: Leiden (Zuid-Holland)
Opleiding: Technische Natuurkunde (TU Delft)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2003, partijleider sinds 2012; daarvoor o.a. actievoerder en campagneleider bij Greenpeace.

2. Klijnsma, Jetta (v)
Geboortejaar: 1957
Geboorteplaats/provincie: Hoogeveen (Drenthe)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Sociaal-economische geschiedenis (RUG)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor o.a. staatssecretaris Sociale Zaken en Werkgelegenheid, wethouder gemeente Den Haag

3. Plasterk, Ronald (m)
Geboortejaar: 1957
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Bussum (Noord-Holland)
Opleiding: Biologie (Universiteit Leiden)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor van 2007 t/m februari 2010 Minister van OC&W; daarvoor o.a. directeur van het Hubrecht laboratorium / Nederlands Instituut voor Ontwikkelingsbiologie (KNAW)

4. Jadnanansing, Tanja (v)
Geboortejaar: 1967
Geboorteplaats/provincie: Leiden (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Rechten (VU)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer 2010; daarvoor o.a. diverse functie bij NOS Nieuws / NOS Journaal, projectmanager Diversiteit bij de RvB van de Publieke Omroep

5. Dijsselbloem, Jeroen (m)
Geboortejaar: 1966
Geboorteplaats/provincie: Eindhoven (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Wageningen (Gelderland)
Opleiding: Agrarische economie (Landbouwuniversiteit Wageningen), milieukunde (postdoctoraal)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer van maart 2000 tot mei 2002 en sinds november 2002; daarvoor o.a. plv-hoofd Stafbureau Algemene Leiding Ministerie van LNV

6. Hamer, Mariëtte (v)
Geboortejaar: 1958
Geboorteplaats/provincie:Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Maassluis (Zuid-Holland)
Opleiding: Algemene Taalwetenschappen (UvA); diverse managementcursussen
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 1998, fractievoorzitter 2008-2010; daarvoor o.a. afdelingshoofd en lid van het managementteam van de directie Hoger Beroepsonderwijs bij het Ministerie van OC&W

7. Dam, van, Martijn (m)
Geboortejaar: 1978
Geboorteplaats/provincie: Zoetermeer (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Technische Bedrijfskunde (Technische Universiteit Eindhoven)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2003

8. Timmermans, Frans (m)
Geboortejaar: 1961
Geboorteplaats/provincie: Maastricht (Limburg)
Woonplaats/provincie: Heerlen (Limburg)
Opleiding: Franse letterkunde (Universiteit Nijmegen en Universiteit van Nancy), Europees recht (Universiteit van Nancy)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010 en van 1998 – 2007; daarvoor o.a. staatssecretaris van Buitenlandse Zaken; medewerker van Hans van den Broek bij de Europese Commissie en vervolgens adviseur en particulier secretaris van dr. Max van der Stoel, Hoge Commissaris nationale minderheden van de OVSE in Europa.

9. Bonis, Désirée (v)
Geboortejaar: 1959
Geboorteplaats/provincie: Geboorteplaats/provincie: Velsen (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: sociaal-economische geschiedenis (VU) en Master of Business Administration (UK)
Achtergrond: Ministerie van Buitenlandse Zaken: directeur Sub-Sahara Afrika (2009-2012), ambassadeur te Damascus, Syrië (2006-2009)

10. Kerstens, John (m)
Geboortejaar: 1965
Geboorteplaats/provincie: Zegge (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Arnhem (Gelderland)
Opleiding: Nederlands recht (KUB)
Achtergrond: voorzitter FNV Bouw; daarvoor o.a. beleidsadviseur, bestuurder, vice-voorzitter/cao-onderhandelaar

11. Jacobi, Lutz (v)
Geboortejaar: 1955
Geboorteplaats/provincie: Katlijk (Fryslan)
Woonplaats/provincie: Wergea (Fryslan)
Opleiding: Nieuwe lerarenopleiding, 2e graads Nederlandse taal en letterkunde propedeuse rechtswetenschappen
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor directeur GGD Fryslan, hoofd Afdeling Beleid/Onderzoek en Algemene Gezondheidszorg bij GGD "De Friese Wouden" te Drachten en vanaf 1993 tevens adjunct-directeur van deze GGD

12. Vermeij, Roos (v)
Geboortejaar: 1968
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Geschiedenis (RUL)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor lid management TransLink Systems BV, politiek adviseur van minister Netelenbos van Verkeer en Waterstaat. secretaris van het CLB; voorzitter bestuur van poppodium Paard van Troje in Den Haag en van toneelgezelschap Orkater

13. Nijboer, Henk (m)
Geboortejaar: 1983
Geboorteplaats/provincie: Groningen (Groningen)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Algemene Economie (RUG)
Achtergrond: werkzaam bij de directie Algemene Financiële en Economische Politiek, Ministerie van Financiën (2008-heden)

14. Marcouch, Ahmed (m)
Geboortejaar: 1966
Geboorteplaats/provincie: Beni Boughafer (Marokko)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Lerarenopleiding Maatschappijleer (EFA), politieopleiding
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor stadsdeelvoorzitter Amsterdam Slotervaart (2006-2010), verschillende functies binnen de politie, leraar maatschappijleer

15. Eijsink, Angelien (v)
Geboortejaar: 1960
Geboorteplaats/provincie: Haaksbergen (Overijssel)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Antropologie (RUL), PABO
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2003; daarvoor diverse functies bij het Ministerie BZK, muziekdocente, coördinator onderwijs- ontwikkelingsproject gehandicapte Filippijnse kinderen, kleuterleidster

16. Hilkens, Myrthe (v)
Geboortejaar: 1979
Geboorteplaats/provincie: Geleen (Limburg)
Woonplaats/provincie: Bennebroek (Noord-Holland)
Opleiding: Fontys Hogeschool voor de Journalistiek (Tilburg)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer van april 2011 – augustus 2011 en januari 2012 – heden; daarvoor journalist/schrijfster regionale dagbladen, tijdschriften en omroepen.

17. Servaes, Michiel (m)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Oss (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Londen (Engeland)
Opleiding: Politicologie (Leiden)
Achtergrond: diplomaat bij de ambassade in Londen; daarvoor o.a. senior beleidsmedewerker financieel-economische afdeling [kleine letters want officieel heet het net even anders] bij de Directie Integratie Europa van het Ministerie BZK

18. Bouwmeester, Lea (v)
Geboortejaar: 1979
Geboorteplaats/provincie: Hoogeveen (Drenthe)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Sociaal Juridische Hulpverlening (Hogeschool van Amsterdam)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor o.a. medewerker sociaal beheer woningcorporatie Rochdale, beleidsmedewerker Bureau Discriminatiezaken Amersfoort, Sociaal Raadsvrouw gemeente Amersfoort

19. Monasch, Jacques (m)
Geboortejaar: 1962
Geboorteplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Sneek (Fryslan)
Opleiding: Rechten en Bestuurskunde (RUG), Political Economy (University of Essex)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor o.a. eigenaar Monasch Strategie & Communicatie, secretaris Centrum voor Lokaal Bestuur

20. Vos, Mei Li (v)
Geboortejaar: 1970
Geboorteplaats/provincie: Eindhoven (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Politicologie (UvA)
Achtergrond: directeur publieke zaken van het groengasbedrijf Orangegas; daarvoor o.a. zzp-er (advies, tekst, dagvoorzitter); lid Tweede Kamer (2006-2010), voorzitter Alternatief voor Vakbond, columniste voor Vrij Nederland, Volkskrant Banen

21. Recourt, Jeroen (m)
Geboortejaar: 1970
Geboorteplaats/provincie: Dordrecht (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Haarlem (Noord-Holland)
Opleiding: Nederlands recht (Erasmus Universiteit Rotterdam)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor o.a. rechter in het Gemeenschappelijk Hof van Justitie van de Nederlandse Antillen en Aruba, gerechtsauditeur en rechter in de Amsterdamse rechtbank bij de sector vreemdelingenrecht

22. Wolbert, Agnes (v)
Geboortejaar: 1958
Geboorteplaats/provincie: Oldenzaal (Overijssel)
Woonplaats/provincie: Annen (Drenthe)
Opleiding: Orthopedagogiek (RUG), Gezondheidspsycholoog, Bedrijfskunde (postdoctoraal)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor directeur van een Bureau Jeugdzorg.

23. Groot, Ed (m)
Geboortejaar: 1957
Geboorteplaats/provincie: Grootebroek, Noord Holland
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Economie (UvA)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor redacteur economie en politiek, Het Financieele Dagblad

24. Kuiken, Attje (v)
Geboortejaar: 1977
Geboorteplaats/provincie: Groningen (Groningen)
Woonplaats/provincie: Breda (Noord-Brabant)
Opleiding: Organisatiewetenschappen (Universiteit van Tilburg), Bestuurskunde/overheidsmanagement (Noordelijke Hogeschool Leeuwarden)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor diverse functies Ministerie BZK

25. Heijnen, Pierre (m)
Geboortejaar: 1953
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Nederlandse taal- en letterkunde
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2006; daarvoor o.a. wethouder gemeente Den Haag)

26. Yücel, Keklik (v)
Geboortejaar: 1968
Geboorteplaats/provincie: Ortakoy (Turkije)
Woonplaats/provincie: Deventer (Overijssel)
Opleiding: Bestuurskunde (VU)
Achtergrond: teammanager bij gemeente Deventer (2007-heden); daarvoor o.a. lid Tweede Kamer (in 2010), beleidsadviseur bij gemeente Deventer

27. Kuzu, Tunahan (m)
Geboortejaar: 1981
Geboorteplaats/provincie: Istanbul (Turkije
Woonplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Opleiding: master Bestuurskunde (Erasmus Universiteit Rotterdam)
Achtergrond: zelfstandig adviseur Beproefd Recept Onderzoek & Advies; daarvoor o.a. adviseur gezondheidszorg, PricewaterhouseCoopers Advisory

28. Ypma, Loes (v)
Geboortejaar: 1980
Geboorteplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Woerden (Utrecht)
Opleiding: Politicologie (UvA)
Achtergrond: wethouder Woerden; daarvoor o.a. trainer/adviseur organisatieadviesbureau De Beuk en docent maatschappijleer

29. Vries, Albert de (m)
Geboortejaar: 1955
Geboorteplaats/provincie: Middelburg (Zeeland)
Woonplaats/provincie: Middelburg (Zeeland)
Opleiding: sociale geografie (UvA, niet afgerond)
Achtergrond: wethouder te Middelburg; daarvoor diverse functies bij de gemeentes Goes, Vlissingen en Middelburg)

30. Arib, Khadija (v)
Geboortejaar; 1960
Geboorteplaats/provincie: Hedami (Marokko)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Sociale academie Maatschappelijk werk, Sociologie (UvA)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 1998; daarvoor o.a. senior beleidsmedewerker en plv-hoofd van de sector maatschappelijke opvang en zorg, coördinator vrouwenemancipatie en minderhedenbeleid bij de gemeente Amsterdam, stadsdeel Osdorp

31. Dijk, Otwin van (m)
Geboortejaar: 1975
Geboorteplaats/provincie: Rhenen (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Doetinchem (Gelderland)
Opleiding: Nederlands recht (KUN, master)
Achtergrond: wethouder te Doetinchem; daarvoor o.a. juridisch adviseur gemeente Nijmegen

32. Fokke, Manon (v)
Geboortejaar: 1976
Geboorteplaats/provincie: Vriezenveen (Overijssel)
Woonplaats/provincie: Maastricht (Limburg)
Opleiding: Nederlands recht (Universiteit Maastricht)
Achtergrond: griffier Universiteitsraad Universiteit Maastricht, raadslid te Maastricht; daarvoor o.a. docent, senior gerechtssecretaris Rechtbank Maastricht

33. Mohandis, Mohamed (m)
Geboortejaar: 1985
Geboorteplaats/provincie: Gouda (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Gouda (Zuid-Holland)
Opleiding: Communicatiemanagement (Hoge School Utrecht)
Achtergrond: beleidsadviseur sociale stabiliteit en veiligheid bij FORUM; landelijk voorzitter Jonge Socialisten (2009-2010)

34. Dikkers, Sjoera (v)
Geboortejaar: 1969
Geboorteplaats/provincie: Deventer (Overijssel)
Woonplaats/provincie: Haarlem (Noord-Holland)
Opleiding: Organisatie Bestuurskunde (Universiteit van Utrecht)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor o.a. als zzp-er interim directeur bij diverse organisaties, algemeen directeur Stop Aids Now! directeur EVS

35. Dekken, van, Tjeerd (m)
Geboortejaar: 1967
Geboorteplaats/provincie: Marum (Groningen)
Woonplaats/provincie: Groningen (Groningen)
Opleiding: HBO Arbeidsmarktbeleid en Personeelsbeleid (niet voltooid)
Achtergrond: Lid Tweede Kamer sinds 2010; daarvoor programmamaker / gespreksleider vanuit eenmansbedrijf bureau TVD

36. Oosenbrug, Astrid (v)
Geboortejaar: 1968
Geboorteplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Berkel & rodenrijs (Zuid-Holland)
Opleiding: MBO opleiding Medewerker Beheer Informatiesystemen. (Streekschool Rotterdam)
Achtergrond: systeem/netwerkbeheerder bij FortaGroep Rotterdam Rhoon; daarvoor o.a. diverse functies bij diverse bedrijven in de IT-sector

37. Vos, Jan (m)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Landsmeer (Noord-Holland)
Opleiding: Contemporaine wereldgeschiedenis (Erasmus Universiteit Rotterdam)
Achtergrond: adviseur hoofddirectie Ver. Natuurmonumenten (2011-heden), daarvoor o.a. oprichter en directeur investeringsmaatschappij XSM, onafhankelijk consultant en commentator, voorzitter Niet Nix

38. Maij, Marit (v)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Apeldoorn (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Politieke wetenschappen (internationale betrekkingen) (UvA)
Achtergrond: diverse functies (o.a. ambassaderaad en afdelingshoofd) bij het ministerie van Buitenlandse Zaken

39. Ozturk, Selcuk (m)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Kayseri (Turkije)
Woonplaats/provincie: Roermond (Limburg)
Opleiding: Management, economie en recht (Fontys Bedrijfshogeschool Eindhoven)
Achtergrond: directeur/eigenaar Denk Management BV en Connect Business BV; daarvoor o.a. consultant bij Spark Result BV te Geleen

40. Tanamal, Grace (v)
Geboortejaar: 1957
Woonplaats/provincie: Amersfoort (Utrecht)
Opleiding: Verpleegkunde
Achtergrond: senior vakbondsbestuurder de Unie Zorg en Welzijn; daarvoor o.a. manager St. Ravelijn te Amersfoort

41. Hoogland, Duco (m)
Geboortejaar: 1984
Geboorteplaats/provincie: Berkel & Rodenrijs (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Opleiding: Politieke wetenschappen (UvA)
Achtergrond: politiek assistent wethouder Karakus, zelfstandig dagvoorzitter

42. Gunal-Gezer, Sultan (v)
Geboortejaar: 1961
Woonplaats/provincie: Uden (Noord-Brabant)
Opleiding: Culturele en Maatschappelijke Vorming (Hoger Sociaal Agogisch Onderwijs Den Bosch)
Achtergrond: wethouder gemeente Uden; daarvoor o.a . projectcoördinator onderwijs- en ontwikkelingsprogramma Opstap, Onderwijshulpverlener

43. Laar, Roelof van (m)
Geboortejaar: 1981
Geboorteplaats/provincie: Berkel & Rodenrijs (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Leiden (Zuid-Holland)
Opleiding: MBA (Webster University Leiden, nog bezig); BA Politieke Wetenschappen (Universiteit Leiden)
Achtergrond: directeur Stop Kindermisbruik, gemeenteraadslid

44. Cegerek, Yasemin (v)
Geboortejaar: 1977
Geboorteplaats/provincie: Apeldoorn (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Apeldoorn (Gelderland)
Opleiding: Bestuurskunde (Universiteit Twente)
Achtergrond: statenlid Gelderland; daarvoor o.a. afdelingshoofd VROM W&S-detacheringen bij Milcura Overheidsadvisering BV

45. Torunoglu, Yasin (m)
Geboortejaar: 1982
Woonplaats/provincie: Eindhoven (Noord-Brabant)
Achtergrond: management trainee bij Essent

46. Rebel-Volp, Marith (v)
Geboortejaar: 1972
Woonplaats/provincie: Haarlem (Noord-Holland)
Opleiding: Geneeskunde (UvA), opleiding tot huisarts (VU)
Achtergrond: beleidsadviseur Landelijke Huisartsen Vereniging, huisarts

47. Leenders, Henk (m)
Geboortejaar: 1955
Geboorteplaats/provincie: Elst (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Breda (Noord-Brabant)
Opleiding: Gezondheidswetenschappen (Universiteit van Maastricht)
Achtergrond: directeur AreaConsult BV, voorzitter Stedelijk Platform Zorgaanbieders Breda, statenlid Noord-Brabant

48. Vermue, Joyce (v)
Geboortejaar: 1985
Geboorteplaats/provincie: Oostburg (Zeeland)
Woonplaats/provincie: Schoondijke (Zeeland)
Opleiding: Master Social Work
Achtergrond: Manager Maatschappelijk Werk Zeeuws-Vlaanderen

49. Brouwer, Harm (m)
Geboortejaar: 1957
Geboorteplaats/provincie: Anloo (Drenthe)
Woonplaats/provincie: Eelderwolde (Drenthe)
Opleiding: Organisatiepsychologie (RUG)
Achtergrond: programma manager Maatschappelijke Opvang Onder Dak gemeente Groningen

50. Asante, Amma (v)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Kumasi, Ghana.
Woonplaats/provincie: Badhoevedorp (Noord-Holland)
Opleiding: Politieke wetenschappen (UvA)
Achtergrond: Adviseur maatschappelijke ontwikkeling (ZZP/BMC Groep)

51. Velde, Rien van der (m)
Geboortejaar: 1957
Geboorteplaats/provincie: Nagele (Noordoostpolder)
Woonplaats/provincie: Emmeloord (Flevoland)
Opleiding: Opbouwwerk (SHF), Sociologie (RUG), didactiek en onderwijskunde (RUG, postdoc)
Achtergrond: Directielid EBC*L Nederland, Part - time docent VanHall Larenstein- WUR

52. Karisli, Nurten (v)
Geboortejaar: 1971
Geboorteplaats/provincie: Cayirli/Turkije
Woonplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Opleiding: Culturele en Maatschappelijke Vorming (Faculteit Gedrag en Maatschappij), Pedagogische Academie; momenteel promotieonderzoek aan de Universiteit van Tilburg (thema “integraal gebiedsgericht werken”)
Achtergrond: eigenaar/zelfstandig adviseur bij Minerva Consultancy; daarvoor o.a. Dagelijks bestuurder in IJsselmonde/ Rotterdam

53. Unver, Emre (m)
Geboortejaar: 1981
Geboorteplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: HBO Commerciële Economie, Bachelor of Commerce
Achtergrond: lid Stadsregio Amsterdam, bestuurslid Inspraak Orgaan Turken; daarvoor o.a. voorzitter HTIB

54. Meijerink, Eefke (v)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Gennep (Limburg)
Woonplaats/provincie: Zwolle (Overijssel)
Opleiding: sociologie (Universiteit Utrecht)
Achtergrond: adviseur Adviesgroep Spankracht op gebied van wonen, cultuur, zorg en welzijn

55. Riley, Alvin (m)
Geboortejaar: 1960
Geboorteplaats/provincie: Aruba
Woonplaats/provincie: Bodegraven (Zuid-Holland)
Opleiding: HTS Bouwkunde, post-HBO Registeropleiding Vastgoedmanagement
Achtergrond: o.a. projectmanagement bouwsector

56. Koning, Anne (v)
Geboortejaar: 1970
Geboorteplaats/provincie: Utrecht (Utrecht)
Woonplaats/provincie: Delft (Zuid-Holland)
Opleiding: Bosbouw (Universiteit Wageningen); master of city developer (Erasmusuniversiteit/Technische universiteit Delft, nog niet afgerond)
Achtergrond: manager bij Jantje Beton, zelfstandig adviseur, statenlid Zuid-Holland ; daarvoor o.a. wethouder gemeente Delft

57. Laan, Fijko van der (m)
Geboortejaar: 1952
Geboorteplaats/provincie: Hilversum (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Anna Paulowna (Noord-Holland)
Opleiding: Hogere en algemene Krijgskundige Vorming - HKV (Marinestafschool), waarin begrepen Leergang Buitenlandse Betrekkingen (Clingendael)
Achtergrond: tot 2011 wethouder gemeente Anna Paulowna; daarvoor loopbaan binnen de Koninklijke Marine

58. Rooij, Anne de (v)
Geboortejaar: 1970
Geboorteplaats/provincie:
Woonplaats/provincie: Vijfhuizen (Noord-Holland)
Opleiding: Film- en Televisiewetenschappen (UvA), Bedrijfskunde (Nijenrode University), Wijsbegeerte (Universiteit van Utrecht)
Achtergrond: kennisspecialist Provincie Noord-Holland, raadslid Haarlemmermeer

59. Liempd, Paul van (m)
Geboortejaar: 1969
Geboorteplaats/provincie: Geldrop (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Eindhoven (Noord-Brabant)
Opleiding: Bestuurskunde (Universiteit Twente, niet afgerond); propedeuse Leraar Basisonderwijs; Management voor Middenkader (ISBW); Diverse ICT en Management-gerelateerde cursussen
Achtergrond: coördinator ServiceDesk en Eerstelijnsbeheer bij MCB Business & Information Services BV; statenlid Noord-Brabant

60. Haage, Marleen (v)
Geboortejaar: 1980
Geboorteplaats/provincie: Ede (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Utrecht (Utrecht)
Opleiding: Sociale Wetenschappen (Universiteit Utrecht)
Achtergrond: docent Hogeschool Utrecht en raadslid Utrecht; daarvoor o.a. projectleider politie Utrecht

61. Ballegooijen, Marijn van (m)
Geboortejaar: 1977
Geboorteplaats/provincie:Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Biologie, gepromoveerd (UvA)
Achtergrond: wetenschappelijk onderzoeker bij RIVM, raadslid Amsterdam-Zuid

62. Nottelman, Gritta (v)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Kampen (Overijssel)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Politicologie & Bestuurskunde (VU); Verandermanagement, post-doc (VU)
Achtergrond: senior bestuursadviseur Waterschap Amstel, Gooi en Vecht; daarvoor o.a. raadsgriffier emeente Diemen

63. Hemsteede, Bert (m)
Geboortejaar: 1953
Geboorteplaats/provincie: Assen (Drenthe)
Woonplaats/provincie: Roden (Drenthe)
Opleiding: HBO Beeldende kunst (Akademie Minerva Groningen)
Achtergrond: docent; daarvoor o.a. consulair medewerker

64. Anne Marie Hoogland
Geboortejaar: 1967
Geboorteplaats/provincie: Zaandam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Culturele studies (UvA)
Achtergrond: Eigenaar/directeur i2c (Intellectual Capital Consultancy); daarvoor o.a. voorzitter Dagelijks Bestuur stadsdeel Westerpark

65. Haan, Peter de (m)
Geboortejaar: 1980
Geboorteplaats/provincie: Beilen (Drenthe)
Woonplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Opleiding: sociologie (RUG)
Achtergrond: stafmedewerker/adviseur Ondernemingsraad Post.nl

66. Drooge, Femke van (v)
Geboortejaar: 1982
Woonplaats/provincie: Hilversum (Noord-Holland)
Opleiding: Design for digital cultures/interaction design (Master) (Hogeschool van de Kunsten utrecht)
Achtergrond: eigenaar en Lead UX design; raadslid te Hilversum

67. Morselt- de Ruijter, Yvonne (v)
Geboortejaar: 1951
Woonplaats/provincie: Ten Boer (Groningen)
Opleiding: HBO – Personeelwerk, diploma, Rijkshogeschool Groningen
Achtergrond: zzp-er (interim-management en advies HRM)

68. Deckers, Ward (m)
Geboortejaar: 1983
Geboorteplaats/provincie: Boxmeer (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Breda (Noord-Brabant)
Opleiding: Bestuurskunde (Radboud Universiteit Nijmegen)
Achtergrond: projectleider ministerie van Infrastructuur en Milieu

69. Zantvoort, Anja van (v)
Geboortejaar: 1955
Woonplaats/provincie: Zoetermeer (Zuid-Holland)
Opleiding: Planologie en sociale geografie (KU Nijmegen)
Achtergrond: diverse functie o.a. projectleider, programmasecretaris Ministerie van Veiligheid & Justitie; raadslid te Zoetermeer

70. Duijn, Marieke van (v)
Geboortejaar: 1980
Woonplaats/provincie: Kudelstaart (Noord-Holland)
Opleiding: Milieuwetenschappen (Universiteit Utrecht)
Achtergrond: Lobbyist (DH) / relatiebeheerder Landschapsbeheer Nederland

71. Uyl, Xander den (m)
Geboortejaar: 1953
Geboorteplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Haarlem (Noord-Holland)
Opleiding: Economie (UvA)
Achtergrond: lid bestuur Pensioenfonds WRI; statenlid Noord-Holland

72. Noorman-den Uyl, Saskia (v)
Geboortejaar: 1946
Geboorteplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Heemstede (Noord-Holland)
Opleiding: binnenhuisarchitectuur (Gerrit rietveld Academie)
Achtergrond: lid Tweede Kamer van 1994-2006; daarvoor o.a. directeur sociale dienst gemeente Leiden

73. Mohammed, Allach (m)
Geboortejaar: 1973
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Veldhoven (Noord-Brabant)
Opleiding: Sociaal Pedagogische Hulpverlening
Achtergrond: directeur Voetbalzaken RKC Waalwijk; daarvoor o.a. technisch directeur / hoofd opleidingen VVV, profvoetballer (o.a. bij FC Dordrecht, FC Groningen en FC Twente)

74. Rossem, Maarten van (m)
Geboortejaar: 1943
Geboorteplaats/provincie: Zeist (Utrecht)
Woonplaats/provincie: Utrecht (Utrecht)
Opleiding: geschiedenis (Universiteit Utrecht)
Achtergrond: publicist, programmamaker, Amerikadeskundige; daarvoor o.a. wetenschappelijk medewerker, bijzonder hoogleraar Amerikanistiek

LIJSTDUWERS

GRONINGEN
75. Bosscher, Doeko (m)
76. Drees, Marijke (v)
77. Lakerveld, Kees (m)
78. Lechner, Judith (v)
79. Eilert, Wim (m)

FRYSLAN
75. Konst, Hans (m)
76. Andries, Ekhart (m)
77. Laan, Coby van der (v)
78. Rijpstra, Houkje (v)
79. Kisoenpersad, Joy (m)

DRENTHE
75. Pot, Truus (v)
76. Arends, Bouke (m)
77. Smit, Annemieke (v)
78. Kuin, Jaap (m)
79. Munniksma, Rein (m)

OVERIJSSEL
75. Kok, Hans (m)
76. Sporre, Gaston (m)
77. Holsheimer, Ria (v)
78. Abbenues, Carry (v)
79. Buursink, Dick (m)

FLEVOLAND
75. Klop, Jan (m)
76. Os, Nelly van (v)
77. Fackeldey, Jop (m)
78. Haanstra, Johanne (v)
79. Taskin, Ersan (m)

NIJMEGEN
75. Baedts-el Karouni, Halima (v)
76. Kerris, Peter (m)
77. Eigeman, Jean (m)
78. Meijers, Josan (v)
79. Keereweer, Harry (m)

GELDERLAND
75. Kock, Marianne (v)
76. Sent, Arno (m)
77. Weeda, Rita (v)
78. Geerken, Willem (m)
79. Gutteling, Eppo (m)

UTRECHT
75. Lubbinge, Bert (m)
76. Teeuwen, Nocole (v)
77. Parmaksiz, Ismael (m)
78. Besten, Rinda den (v)
79. Spekman, Hans (m)

AMSTERDAM
75. Sajet, Daniël (m)
76. Hoogenkamp, Abeltje (v)
77. Aanzi, Jamila (v)
78. Tekin, Adnan (m)
79. Baadoud, Achmed (m)

HAARLEM
75. Baggerman, Sacha (v)
76. Nobel, Jeroen (m)
77. Pols, Remco (m)
78. Sweet, Elvira (v)
79. Vries, Gaatse de (m)

DEN HELDER
75. Baggerman, Sacha (v)
76. Boer, Jan Willem de (m)
77. Mutluer, Songül (v)
78. Talsma, Tjeerd (m)
79. Wagemaker, Ed (m)

DEN HAAG
75. Baart, Koen (m)
76. Haifi, Yasmina (v)
77. Chandoe, Johan (m)
78. Pronk, Jan (m)
79. Nieuwenhoven, Jeltje van (v)

ROTTERDAM
75. Bekker, Yvonne (v)
76. Salhi, Abdelkader (m)
77. Goncalvez, Jose Carlos (m)
78. Brammerloo, Harlow (m)
79. Kriens, Jantine (v)

DORDRECHT
75. Lagendijk, Jan (m)
76. Nimwegen, Tineke van (v)
77. Schefferlie, Pierre (m)
78. Puffelen, Dick van (m)
79. Pad, Christel van 't (v)

LEIDEN
75. Haan, Edo (m)
76. Oppatja, Hélène (v)
77. Rensen, Gregor (m)
78. Kleijheeg, Gerrit (m)
79. Suijker, Marion (v)

ZEELAND
75. Evertz, Annebeth (v)
76. Reu, Ben de (m)
77. langevelde, Jessica (v)
78. Schoonen, Corina (v)
79. Schaik, Co van (m)

TILBURG
75. Wegen, Ad van der (m)
76. Moorman, Marike (v)
77. Wijnands, Annegien (v)
78. Jongmans, Kees (m)
79. Wit, Marjolein de (v)

DEN BOSCH
75. Fiers, Mary (v)
76. Weyers, Jeroen (m)
77. Hoeksema, Hendrik (m)
78. Wijnands, Annegien (v)
79. Ragetlie, Jasper (m)

LIMBURG
75. Bouten, roy (m)
76. Roefs, Lia (v)
77. Vinders, Jack (m)
78. Smeets, Jan (m)
79. Wolfs, Odile (v)

BES
75. Goncalvez, Jose Carlos (m)
76. Nieuwenhoven, Jeltje van (v)
77. Sweet, Elvira (v)
78. Pronk, Jan (m)
79. Spekman, Hans (m)

ALFABETISCHE LIJST VAN NIET-GEPLAATSTEN

Bloembergen, Eric (m)
Geboortejaar: 1955
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Vogelenzang (Noord-Holland)
Opleiding: Civiele techniek (TU); Arbeids- en organisatiepsychologie (RU)
Achtergrond: zelfstandig adviseur (voornamelijk op gebied van volkshuisvesting)

Bremer, Albert (m)
Geboortejaar: 1959
Geboorteplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Alphen aan den Rijn (Zuid-Holland)
Opleiding: Algemene grafische technieken en Reproduktie tekenen (Grafische school); diverse cursussen op gebied van informatica
Achtergrond: senior adviseur Informatisering (Leefomgeving WBB) gemeente Den Haag

Brül, Jürgen Raphaël (m)
Geboortejaar: 1978
Woonplaats/provincie: Rotterdam (Zuid-Holland)
Opleiding: Economie (Erasmus Universiteit)
Achtergrond: proces financial controller bij UWV; daarvoor hoofd bedrijfsburaeu St. Enter

Brussaard, Arnout (m)
Geboortejaar: 1960
Geboorteplaats/provincie: Rijswijk (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Voorburg (Zuid-Holland)
Opleiding: Economie en Rechten (Erasmus Universiteit)
Achtergrond: beleidsadviseur bij de Directie Sanctie- en Preventiebeleid Ministerie van Justitie

Burgt, Richard van der (m)
Geboortejaar: 1974
Geboorteplaats/provincie: Heesch (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Geldrop (Noord-Brabant)
Opleiding: Technische bedrijfskunde (Technische Universiteit Eindhoven)
Achtergrond: projectmanager (in de ict-sector)

Dinmohamed, Ricardo (m)
Geboortejaar: 1963
Geboorteplaats/provincie: Paramaribo (Suriname)
Woonplaats/provincies: Amersfoort (Utrecht)
Opleiding: Fiscaal recht (UvA)
Achtergrond: belastingadviseur, docent privaateecht

Gier, Nico de (m)
Geboortejaar: 1956
Woonplaats:/provincie: Naaldwijk (Zuid-Holland)
Opleiding: HTS-werktuigbouw (TH Rijswijk)
Achtergrond: zzp-er; daarvoor diverse management functies

Graaf, Richard de (m)
Geboortejaar: 1977
Geboorteplaats/provincie: Den Helder (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Den Helder (Noord-Holland)
Opleiding: hbo Journalistiek Zwolle
Achtergrond: free Lance redacteur, journalist

Joosen, Elle (v)
Geboortejaar: 1960
Geboorteplaats/provincie: Oosterhout (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Oosterhout (Noord-Brabant)
Opleiding: Economie (KUB)
Achtergrond: Riskmanager bij van Lanschot Bankiers

Keskin, Mohamed (m)
Geboortejaar: 1978
Geboorteplaats/provincie: Alkmaar (Noord-Holland)
Woonplaats: Alkmaar (Noord-Holland)
Opleiding: MEAO Economisch-Juridisch; HBO Management Economie en Recht (niet afgerond)
Achtergrond: onderwijsinstructeur; daarvoor o.a. vestigingsmanager uitzendbureau

Kleij, Emmy van der (v)
Geboortejaar: 1967
Waaonplaats/provincie: Lelystad (Flevoland)
Opleiding: Engelse taal- en Letterkunde (Katholieke Universiteit Nijmegen) en Rechten (Katholieke Universiteit Nijmegen)
Achtergrond: diverse functies bij gemeente Lelystad (o.a. klimaatcoach/coördinator)

Lahaise, Joop (m)
Geboortejaar: 1956
Geboorteplaats/provincie: Illkirch-Graffenstaden (Frankrijk)
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Nederlandse taal- en letterkunde (UvA)
Achtergrond: Directeur/hoofdredacteur MUG Magazine

Lalji, Henkie (m)
Geboortejaar: 1953
Geboorteplaats/provincie:
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Sociologie en Rechten (UvA)
Achtergrond: senior adviseur stedelijke vernieuwing (Amsterdams Steunpunt Wonen), directeur Training-Advies buro Progress

Lem, Erwin van der (m)
Geboortejaar: 1965
Geboorteplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Woonplaats/provincie: Den Haag (Zuid-Holland)
Opleiding: Mavo-4, Werkenrode VSO metaalbewerking, diverse cursussen

Martosatiman-Laiti, Nadia (v)
Geboortejaar: 1966
Geboorteplaats/provincie: Ksar El Kebir / Marokko
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: H.B.O. Sociale Dienstverlening (niet afgerond); diverse cursussen/trainingen op gebied van sport
Achtergrond: Oprichtster en voorzitter Stichting 2Empower You; daarvoor o.a. Oprichtster en voorzitter Stichting Darna Asilah

Nijkamp, Rob (m)
Geboortejaar: 1959
Geboorteplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Hoorn (Noord-Holland)
Opleiding: Ivo Mavo te Amstelveen; diverse cursussen/trainingen op gebied van personeel/organisatie
Achtergrond: Adviseur cliëntenparticipatie / ambtelijk secretaris cliëntenraden
Adviseur cliëntenparticipatie Alkmaar / Amsterdam ; daarvoor o.a. Relatiebeheerder voor werkgevers in de Welzijn en Sport

Nijmeijer, Aad (m)
Geboortejaar: 1954
Woonplaats/provincie: Castricum (Noord-Holland)
Opleiding: H.T.I. te Amsterdam – bouwkunde; diverse cursussen/trainingen
Achtergrond: bouwkundig adviseur/ toezichthouder bij Centraal Bureau Bouwtoezicht bv Arnhem

Orij, René (m)
Geboortejaar: 1967
Geboorteplaats/provincie: Alkmaar (Noord-Holland)
Woonplaats/provincie: Castricum (Noord-Holland)
Opleiding: Bedrijfseconomie (UvA); gepromoveerd (Universiteit van Leiden)
Achtergrond: bedrijfswetenschappelijk docent (UvL)

Rachak, Battoul (m)
Geboortejaar: 1975
Woonplaats/provincie: Zaltbommel (Gelderland)
Opleiding: HEAO Personeel & Arbeid en Bedrijfseconomie/Commerciële Economie
Achtergrond: Rachak consultancy & manangement; daarvoor diverse functies in sector reintegratie

Scheepers, Alfred (m)
Geboortejaar: 1951
Geboorteplaats/provincie:
Woonplaats/provincie: Amsterdam (Noord-Holland)
Opleiding: Filosofie (UvA)
Achtergrond: directeur/eigenaar uitgeverij Olive Press; docent

Senal, Adnen (m)
Geboortejaar: 1974
Geboorteplaats/provincie: Geldrop (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Geldrop (Noord-Brabant)
Opleiding: technische bedrijfskunde (TU Eindhoven)
Achtergrond: gemeenteraadslid; tot 2011 Inner Sales Manager bij Kanefusa Europe BV

Smit, Martin (m)
Geboortejaar: 1970
Geboorteplaats/provincie: Arnhem (Gelderland)
Woonplaats/provincie: Vleuten (Utrecht)
Opleiding: PABO (opleiding tot leraar)
Achtergrond: koster, free lance illustrator/ontwerper; daarvoor o.a. werkzaam in de zorg- en hulpverlening; huismeester/facilitair medewerker

Stobbelaar, Tom (m)
Geboortejaar: 1956
Geboorteplaats/provincie: Goes (Zeeland)
Woonplaats/provincie: Nijmegen (Gelderland)
Achtergrond: cabaretier, schrijver; daarvoor o.a. leraar geschiedenis en maatschappeijleer

Tevkir, Gül (v)
Geboortejaar: 1972
Geboorteplaats/provincie: Roosendaal (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Roosendaal (Noord-Brabant)
Opleiding: politieopleiding; H.E.A.O (Bestuurskunde/Overheidsmanagement); bezig met Erasmus Universiteit – Bestuurskunde (master)
Achtergrond: Directeur NoYau (Personal & Business Coach); Teamchef Noodhulp district Bergen op Zoom

Ubink, Gerrie (m)
Geboortejaar: 1963
Woonplaats/provincie: Schiedam (Zuid-Holland)
Opleiding: bachelor Transport/Logistiek
Achtergrond: directeur/eigenaar Vertraco Shipping B.V.

Verbruggen, Stijn (m)
Geboortejaar: 1976
Geboorteplaats/provincie: Eindhoven (Noord-Brabant)
Woonplaats/provincie: Nijmegen (Gelderland)
Opleiding: Planologie (KUB)
Achtergrond: bestuursadviseur communicatie bij Provinciale Staten Gelderland; daarvoor o.a. persvoorlichter Tweede-Kamerfractie